

શ્રી સમવાયંગ સૂત્ર
ગુજરાતી અનુવાદ સહિત

અનુવાદક:-

સાધ્વી સુમનબાઈ

સંપાદક:-

પં. શોભાયંદ્રજી ભારિષ્ઠ

પ્રકાશક:-

પ્રેમ જિનાગમ પ્રકાશન સમિતિ

પ્રેમ-જિનાગમ પ્રકાશન સમિતિ

: પરામદાર્શના :

દુર્લભજીભાઈ કેશવજી ખેતાણી

: અધ્યક્ષ :

પ. શોભાયંદ્ર ભારિલ

: ઉપાધ્યક્ષ :

જેયંદભાઈ જમનાદાસ તેજણી

: મંત્રી :

હરજીવનદાસ રૂગનાથ ગાંધી

: કોષાધ્યક્ષ :

નરોત્તમદાસ જીવનલાલ ભાખાણી

વૃજલાલ જમનાદાસ તેજણી

: સભ્ય :

હિંમતલાલ ભગવાનજી શેઠ

મગનલાલ શામજીભાઈ હેમાણી

श्रमणु भगवान् महावीर २५०० भा निर्वाणु-महोत्सवना उपलक्ष्यभां

प्रेम-निनागम प्रकाशन, अथांक : ११

श्री
समवारांग सूत्र
(गुजराती अनुवाद सहित)

: अनुवादक :
साध्वी सुभनभाध

: संपादक :
पं. शोभायन्दुलु भारिदल

: प्रकाशक :

प्रेम-निनागम प्रकाशन समिति, घाटकोपर

* पुस्तक :

श्री समवायांज सूत्र

* प्रकाशन :

प्रेम-जिनागम प्रकाशकःसमिति

प्रथम संस्करण

मूल्य १०) दस रुपिया

* प्राप्तिस्थान :

धम्मणी विद्यापीठ

हॉंगवाणा लेन, धाटकोपर मु'अर्ध ४०० ०८६

प्रत १०००

संवत् २०३५ ध. स. १९८०

* मुद्रक :

प्रमोद आर्ट प्रिंटर्स,

नवधर रोड, लार्ड-हदर [पूर्व]

ધર્મપ્રેમી સુશ્રાવક પ્રેમજી હીરજી ગાલા

(સંક્ષિપ્ત પરિચય)

કચ્છની ધરતી ઉપર કાંડાગર નામના ગામમાં ધર્મપ્રેમી શ્રી પ્રેમજીભાઈનું કુટુંબ વસે છે. કચ્છની ભૂમિ ઉભજડ છે પરંતુ ત્યાં વસતા માનવીઓના હૈયા માનવતાથી ભરેલા છે. ધર્મની ભાવનાવાળા છે, માતા પિતામાં ઊંડા ધાર્મિક સંસ્કરે હોવાના કારણે પ્રેમજીભાઈને ધર્મનો વારસો મળ્યો છે. બાલપણથી જ ધર્મના રંગે રંગાયેલા છે. એટલે આગમ તરફનો પ્રેમ અને અભ્યાસ હોય તે સ્વાભાવિક છે.

ન્યારે માનવી ધર્મને ધર્મના સાચા સ્વરૂપમાં સમજે છે ત્યારે તેના જીવનમાં ત્યાગવૃત્તિ જાગૃત થાય છે, અને મળેલા આ માનવભવને સાર્થક કરવા પ્રયત્ન કરે છે. પ્રેમજીભાઈ છેલ્લા ઘણા વર્ષોથી ચક્રવિહાર કરે છે અને નવ વર્ષથી આજીવન બ્રહ્મચર્યવ્રત અંગીકાર કરેલ છે.

પુણ્યશાળી જીવ હોવાના કારણે જીવન સાથી પણ ખૂબ જ સુયોગ્ય મળ્યા છે. તેમના ધર્મપત્ની પણ ખૂબ જ ધાર્મિક વૃત્તિવાળા છે. એટલે પતિ-પત્ની બંને ધાર્મિક ક્રિયાઓમાં લગભગ સાથે જ રહે છે, અને નાની મોટી તપશ્ચર્યાઓ સાથે કરે છે.

પ્રેમજીભાઈનું ધાર્મિક પ્રવૃત્તિઓ તરફ લક્ષ્ય હોવાના કારણે કુટુંબના વડિલ હોવા છતાં પણ સંસારના વ્યવહારો છોકરાઓને સોંપી પોતે જેટલો બની શકે તેટલો સમય ધાર્મિક પ્રવૃત્તિઓમાં ગાળે છે. ભગવાન મહાવીરની વાણી એટલે આપણા સુત્ર-સિદ્ધાન્તો, બધા માગ્ધી ભાષામાં હોવાને કારણે ગુજરાતીમાં અનુવાદ કરી પ્રગટ કરવામાં આવે તો જિજ્ઞાસુ આત્માઓ વાંચી જીવનમાં કાંઈક મેળવી શકે પરંતુ આ ભગીરથ પુરૂષાર્થ કોણુ કરે? ધર્મપ્રેમી શ્રી જ્યેષ્ઠભાઈ તેજાણી સાથે વિચાર વિનિમય કરતાં ઘાટકોપરમાં ચાલતી શ્રમણી વિદ્યાપીઠ તરફ નજર કરી અને તેઓ પૂજ્ય મહાસતીજી પ્રાણકુંવરબાઈ સ્વામી, પૂ. ગુફ્તાબાઈ મહાસતીજી તથા પૂ. લીલમબાઈ મહાસતીજીના પરિચયમાં આવ્યા. પ્રેમજીભાઈના આવા સુંદર વિચારો બાણી સાધ્વીગણને ખૂબ જ આનંદ થયો, અને ત્યાં અભ્યાસ કરતા સાધ્વીજીઓ તથા દીક્ષાર્થી બહેનોએ ગુજરાતીમાં અનુવાદ કરી આપશે એમ સહુર્ષ સ્વીકાર્યું. સૂત્રોનું ગુજરાતીમાં પ્રકાશન કરવાના અર્ચની પોતે વ્યવસ્થા કરી આપશે એમ જણાવ્યું.

વિદ્યાપીઠના અધિક્ષાતા પંડિતરત્ન શોભાચંદ્રજી ભારિલ્લને પ્રેમજીભાઈની ભાવના ખૂબજ ગમી અને તેની ભાવનાને મૂલત્ સ્વરૂપ આપવા તેમણે ગુજરાતીમાં અનુવાદ થયેલા શાસ્ત્રો તપાસી આપવા તેમજ મુદ્ર રીડીંગ કરી આપશે તેમ જણાવ્યું. સૌના સંયોગના ફળ રૂપે અમે અત્યાર સુધીમાં ૧) આચારંગ, ૨) સૂચંગ, ૩) ઉપાસકદશાંગ, ૪) વિપાકસુત્ર, ૫) અનુત્તરૌપપાતિક દશાંગ, ૬) અંતકૃતદશાંગ સૂત્ર

૭) ઔપપાતિક સૂત્ર, ૮) શ્રી નન્દીસૂત્ર અને ૯) અનુયોગદ્વાર સૂત્ર ૧૦) દશવૈકલીક સૂત્ર એમ દશ સૂત્રનું ગુજરાતી અનુવાદ અમે આપી ચુકયા છીએ, અને આ અગીયારમું સમવાયગ' સૂત્ર આપતાં આનંદ અનુભવિએ છીએ.

ધર્મપ્રેમી, દાનવીર પ્રેમજ્ઞલાઈની આવી ઉચ્ચ ભાવના બદલ અમે તેમને અન્તઃકરણપૂર્વક આભાર માનીએ છીએ. અમેએ નકકી કર્યું છે કે જેમ, જેમ સૂત્રો ગુજરાતીમાં અનુવાદ થતાં જશે તેમ તેમ જનતા સમક્ષ નજીકના ભવિષ્યમાં મુકતા જઈશું અત્યારે ૧) જ્ઞાતા અને ૨) ઠાણું એમ બે સુત્રો પ્રેસમાં છે તે ટૂંક સમયમાંજ બહાર પડશે.

જેયંદ જમનાદાસ તેજણી
હરજીવનદાસ રૂગનાથ ગાંધી
હીંમતલાલ ભગવાનજી શેઠ
નરોત્તમદાસ જીવણુલાલ લાખાણી

-: शुद्धि पत्र :-

पृष्ठ	पंक्ति	अशुद्ध	शुद्ध
१	८	दहण	दएणं
१	२०	संभाविकामेण	संभाविकामेणं
७	६	मणदडे	मणदंडे
७	१०	डायदंड	डायदंड
८	१८	देवानी	देवानी
१०	१८	ल	लव
१०	१८	यवत्	यावत्
१३	४	आभ्यतर	आभ्यंतर
१६	५	घणिडाइआ	घणिडाइआ
१६	५	घनिष्ठा	घनिष्ठा
१८	१४	दंड	मंथ
१८	२८	शुभदोष	शुभदोष
२१	१०	नवमुहूर्त	नवमुहूर्त
२६	७	तास णं	तेसि णं
३०	३	तणुयरत्ति	तणुयरत्ति
३०	१६	डभुअीव	डभुअीव
३१	५	डिसादंड	डिसादंड
३३	८	उत्पन्न	उत्पन्न
३४	२८	हत्थिरयणे पछी असिरयणे, दंडरयणे, चक्करयणे, छत्तरयणे, चम्मरयणे, मणिरयणे, कागिणि स्थले तेटले। पाठ उभेरवे।	
३६	६	आहतहिए	आहातहिए
४०	१	पासस्म	पासस्स
४५	१	कोयण	कायेणं
४६	१२	अडपथी	अडपथी
५१	६	वासेहिं	वीसेहिं
५१	१५	कीयं पछी पामिच्च वा, अच्छिज्जंवा, अणिसिद्ध वा तेटले। पाठ उभेरवे।	
५२	६	एवं नी पूर्वे आउट्टियाए ससणिद्धाए पुदवीए ससरवखाए पुदवीए ठाणं वा णिसीहियं वा चेएमाणे सबले। तेटले। पाठ उभेरवे।	

પૃષ્ઠ	પંક્તિ	અશુદ્ધ	શુદ્ધ
૬૮	૨૭	અપ્રશસ્ત	અપ્રશસ્ત
૭૦	૮	મતાણુજોગે	મંતાણુજોગે
૭૨	૨૨	હરિતા	હણિતા
૭૪	૧૫	બહુબનોના	બહુબનોના
૭૪	૨૨	ભગવતોની જિન	જિન ભગવંતોની
૭૫	૩૧	સિલાહહેડં	સહાહેડં
૬૯	૫	ચાર ચરહ	ચારં ચરહ
૮૭	૨૨	મસ્તકના	મસ્તકના
૯૧	૨૩	ચિત્ત-સંભત	ચિત્ત-સંભૂતિ
૯૧	૧૩	હસિમાસેયા	હસિમાસિયા
૧૦૦	૨	રાહંદિણ્હિં ની પૂર્વે ઇગૂળ વળ્ણાણ	તેટકો પાઠ ઉમેરવો.
૧૦૬	૨૨	ણસદ્દિ	ણસદ્દિ
૧૦૭	૧૬	તેવદ્દિ	તેસદ્દિ
૧૦૭	૨૦	ચઉસદ્દાય	ચઉસદ્દીય
૧૦૭	૨૩	ચોસઠ	ચોસઠ
૧૧૦	૩૮	તીર્થકર	તીર્થકર
૧૧૬	૧૨	અઙ્યોતેર	અઙ્યોતેર
૧૨૩	૪	ઉવરિમંતાઓ	ઉવરિલ્લાઓ ચરમંતાઓ
૧૨૭	૬	છટ્ટા પંક્તિ પછી 'પંચાણુ'મે સમવાય' તે વાંચવું.	
૧૨૯	૧૩	સર્વાબ્યંતર	સર્વાબ્યંતર
૧૩૨	૮	સોમો સમવાય	બસોમો સમવાય
૧૪૧	૭	ઉપરન	ઉપરના
૧૪૬	૧૪	વિચાર ભૂમિ	વિહારભૂમિ
૧૪૭	૧૬	સ્થાવર	સ્થાવર
૧૪૮	૧૨	નામાદિન	નામાદિના
૧૪૯	૨૭	મટે	માટે
૧૫૩	૧૦	મનુષ્ય	મનુષ્ય
૧૫૬	૨૫ ૨૭	૨૫ મી પંક્તિમાં સુખ્લાઈં બળોવમાઈં છે તે ૨૭ મી પંક્તિમાં વિમાળ પછી વાંચવું.	
૧૫૭	૨૩	હયાકોડાજો	હયાકોડીજો

पृष्ठ	पंक्ति	अशुद्ध	शुद्ध
१६२	३	सत्त	अटठ
१६२	२६	श्रुताध्ययन	श्रुताध्ययन
१६३	३०	जिनगम	जिनागम
१७१	११	श्रुषि	श्रेषि
१७२	१४	आजीविय	ससमय
१७२	१४	१४ भी पंक्ति पछी 'इच्चेयाइं बावीसं सुत्ताइं अछिण्ण- छेयणइयायं आजीविय सुत्तपरिवाडिए' ते पाठ वांथवे।	
१७४	१३	वत्थणि	वत्थूणि
१७७	१६	पारत्ता	परित्ता
१८०	१	जीवरासो	जीवरासी
१८२	२४	चतुन्थीए	चउत्थीए
१८४	१	दहरदिज्ज	दहरदिज्ज
१८६	१	जाइसिय	जाइसियाणं
१८६	५	दक्षतर जोयणसयवाहलके तिरियं ते प्रभाषे वांथवुं	
१८८	१४	अंतामुहूत्तणाइं	अंतोमुहूत्तणाइं
१९२	१७	अहोलीइयं	अहोलोइयं
१९२	२०	भवपच्चदुए	भवपच्चइए
१९२	२	वयेणं	वेयणं
१९३	२०	आहारपायं	आहारपयं
१९४	१	आउगबंधे	आउगबंधे
१९४	९	गाइनामनिहत्ताउए	गतिनामनिहत्ताउए
१९४	१७	दवेगइ	देवगेह
१९५	६	आगारिसेहिं	आगारिसेहिं
१९६	१२	संघयाणा	संघयणी
१९६	१३	छेवट संघजणा	छेवट संघयणी
१९७	४	असुरकुमय	असुरकुमारा
१९७	११	असुरकुमरा	असुरकुमारा
१९७	१६	नेऊ	तेऊ
१९८	१२	इत्थवेयेए	इत्थवेया
२०२	७	चंदयम	चंदयाम
२०२	१६	जिणवरिंदाजं	जिणवरिंदाजं
२०३	१६	ससस्सपरिवारा	सहस्सपरिवारा
२०४	१०	जिणवविंदे	जिणवरिंदे
२०५	२०	चेइयंसक्खा	चेइयंसक्खा
२०५	२७	जुण	पुण
२०७	८	जंबुवेडीजं	जंबुदीवे
२०८	२२	अनहिता	अणिह्या
२०८	२६	जम्भुवगया	अम्भुवगया
२०८	२८	ववेया	ववेया
२०९	५	साअरा	मायरा
२११	९	कार्बदि	काकन्दि
		सीमचरे	सीमंधरे
		पेटालयुत्ते	पेटालपुत्ते

: અનુક્રમણિકા :

સમવાય :-	પાત્ર	સમવાય :-	પાત્ર	સમવાય :-	પાત્ર
પ્રથમ સમવાય	૨	તેત્રીસમો	૮૨	પાંસઠમો	૧૦૮
બીજી	૫	ચોત્રીસમો	૮૭	છાસઠમો	૧૦૯
ત્રીજી	૭	પાંત્રીસમો	૯૦	સડસઠમો	૧૦૯
ચોથી	૯	છત્રીસમો	૯૧	અડસઠમો	૧૧૦
પાંચમું	૧૦	સાડત્રીસમો	૯૨	ઓગણસિત્તેરમો	૧૧૦
છઠ્ઠું	૧૨	આડત્રીસમો	૯૩	સિત્તેરમો	૧૧૧
સાતમું	૧૫	ઓગણચાલીસમો	૯૩	એકોતેરમો	૧૧૧
આઠમો	૧૭	ચાલીસમો	૯૪	બોતેરમો	૧૧૨
નવમો	૨૦	એકતાલીસમો	૯૫	તોતેરમો	૧૧૪
દશમો	૨૩	બેતાલીસમો	૯૬	ચૂંમેતેરમો	૧૧૪
અગિયારમો	૨૫	તેતાલીસમો	૯૭	પંચોતેરમો	૧૧૫
બારમો	૨૮	ચુ'માલીસમો	૯૭	છો'તેરમો	૧૧૫
તેરમો	૩૧	પીસ્તાલીસમો	૯૮	સત્યોતેરમો	૧૧૫
ચૌદમો	૩૩	છેં'તાલીસમો	૯૯	અઠ્યોતેરમો	૧૧૬
પંદરમો	૩૬	સુડતાલીસમો	૯૯	ઓગણચ્યાએ'સીમો	૧૧૬
સોળમો	૩૯	અડતાલીસમો	૯૯	એ'સીમો	૧૧૭
સત્તરમો	૪૨	ઓગણપચાસમો	૧૦૦	એકચાસીમો	૧૧૮
અઠારમો	૪૪	પચાસમો	૧૦૦	બ્યાસીમો	૧૧૮
ઓગણિસમો	૪૭	એકાવનમો	૧૦૧	ત્યાસીમો	૧૧૯
વીસમો	૪૯	બાવનમો	૧૦૧	ચોચાસીમો	૧૧૯
એકવીસમો	૫૧	ત્રે'પનમો	૧૦૨	પ'ચાસીમો	૧૨૧
બાવીસમો	૫૪	ચો'પનમો	૧૦૩	છયાંસીમો	૧૨૨
તેવીસમો	૫૭	પં'ચાવનમો	૧૦૩	સત્યાસીમો	૧૨૩
ચોવીસમો	૫૮	છપ્પનમો	૧૦૪	અઠ્યાસીમો	૧૨૩
પચીસમો	૬૦	સત્તાવનમો	૧૦૪	નેબ્યાસીમો	૧૨૪
છવીસમો	૬૩	અઠ્ઠાવનમો	૧૦૫	નેવું'મો	૧૨૫
સત્યાત્રીસમો	૬૪	ઓગણસાઈઠમો	૧૦૫	એકાણું'મો	૧૨૫
અઠ્યાવીસમો	૬૭	સાઈઠમો	૧૦૬	બાણું'મો	૧૨૬
ઓગણત્રીસમો	૭૦	એકસઠમો	૧૦૬	ત્રાણું'મો	૧૨૬
ત્રીસમો	૭૨	બાસઠમો	૧૦૭	ચોરાણું'મો	૧૨૭
એકત્રીસમો	૭૮	ત્રેસઠમો	૧૦૭	પં'ચાણું'મો	૧૨૭
બત્રીસમો	૮૦	ચોસઠમો	૧૦૭	છન્નું'મો	૧૨૮

સમવાય	”	પાનુ
સત્તાણુ'મો	”	૧૨૮
અઠ્ઠાણુ'મો	”	૧૨૯
નવ્વાણુ'મો	”	૧૩૦
એકસોમો	”	૧૩૧
દોઢસોમો	”	૧૩૨
બસોમો	”	૧૩૨
અઠીસોમો	”	૧૩૨
ત્રણસોમો	”	૧૩૩
સાડાંત્રણસોમો	”	૧૩૩
ચારસોમો	”	૧૩૪
પાંચસોમો	”	૧૩૫
છસોમો	”	૧૩૬
સાતસોમો	”	૧૩૭
આડસોમો	”	૧૩૭
નવસોમો	”	૧૩૮
એકહજારમો	”	૧૩૯
અગીયારસોમો	”	૧૪૧
બેહજારમો	”	૧૪૧
ત્રણહજારમો	”	૧૪૧
ચારહજારમો	”	૧૪૧
પાંચહજારમો	”	૧૪૨
છહજારમો	”	૧૪૨
સાતહજારમો	”	૧૪૨
આઠહજારમો	”	૧૪૨
નવહજારમો	”	૧૪૨
દશહજારમો	”	૧૪૩
એકલાખમો	”	૧૪૩
બે લાખમો	”	૧૪૩
ત્રણ લાખમો	”	૧૪૩
ચાર લાખમો	”	૧૪૩
પાંચ લાખમો	”	૧૪૪
છ લાખમો	”	૧૪૪

સમવાય	પાનુ	સમવાય	પાનુ
સાતલાખમો	૧૪૪		
આઠલાખમો	૧૪૪		
નવલાખમો	૧૪૪		
દશલાખમો	૧૪૪		
એકકોડમો	૧૪૫		
એકકોટાકોટીમો	૧૪૫		
દ્વાદશાંગ ગણિપિટકનો પરિચય			૧૪૫
ગણિપિટકની વિરાધના આરાધનાનું ક્ષણ			૧૭૮
પ્રકીર્ણક વિષયોનું પ્રતિપાદન			૧૮૦
ભગવાનના દીક્ષાનગર, દેવદુધ્યવસ્ત્ર			૨૦૩
” દિક્ષાસમયની વેષભુષા			”
દિક્ષા પરિવાર			”
દીક્ષા તપ			”
પ્રથમભિક્ષાકાલ			૨૦૪
પ્રથમ ભિક્ષાદ્રવ્ય			”
વસુધારાનીવૃષ્ટી			”
ચોવીસતીર્થકરના ચોવીસ ચત્યવૃક્ષ			”
ચોવીસ તીર્થકરની ચોવીસ પ્રથમ શિષ્યા			૨૦૫
જંબુદ્રીપના ભરતક્ષેત્રમાં આ અવસર્પિણી કાળમાં ૧૨ ચક્રવર્તિઓનાં પિતા			૨૦૫
જંબુદ્રીપનાં ભરત ક્ષેત્રમાં આ અવસર્પિણી કાળમાં ૧૨ ચક્રવર્તિઓનાં માતા થયાતેના નામ			૨૦૭
જંબુદ્રીપનાં ભારત વર્ષમાં આ અવસર્પિણી કાળમાં જે આર્યચક્રવર્તિ થયા તેનાં નામ			૨૦૭
આર્યચક્રવર્તિની સ્ત્રીરત્નનાં નામ			૨૦૭
જંબુદ્રીપનાં ભરત ક્ષેત્રમાં આ અવસર્પિણી કાળમાં નવ બલદેવ નવ વાસુદેવનાં પિતા થયા તેનાં નામ			૨૦૭
નવ વાસુદેવની નવ માતાના નામ			૨૦૮
નવ બલદેવની નવ માતાનાં નામ			૨૦૮
નવ બલદેવ નવ વાસુદેવનાં પૂર્વભવનાં નામ			૨૧૦
નવ બલદેવ નવ વાસુદેવનાં પૂર્વ ભવનાં નવ ધર્માચાર્ય ના નામ			૨૧૦

નવ વાસુદેવની નવ નિદાન ભૂમિનાં નામ	૨૧૧
નવ વાસુદેવનાં નવ નિદાનનાં કારણો	૨૧૧
નવ વાસુદેવોનાં જ પ્રતિસ્પર્ધી પ્રતિ નારાયણો થયા તેનાં નામ	૨૧૧
જંબુદ્વીપ નામનાં દ્વીપમાં આવેલા ઐરવત ક્ષેત્રમાં અવસર્પિણી કાળમાં ચોવીસ તીર્થંકરો થયા છે. તેનાં નામ	૨૧૨
જંબુદ્વીપ નામનાં દ્વીપમાં આગામી ઉત્સર્પિણી કાળે ભારત વર્ષમાં સાત કુલગર થયા તેનાં નામ	૨૧૩
જંબુદ્વીપ નામનાં દ્વીપમાં આગામી ઉત્સર્પિણી કાળમાં ઐરવત ક્ષેત્રે દશ કુલગર થયા તેનાં નામ	૨૧૩
જંબુદ્વીપ નામનાં આ દ્વીપમાં આવેલા ભરત ક્ષેત્રમાં આગામી ઉત્સર્પિણી કાળમાં ૨૪ તીર્થંકરો થશે તેનાં નામ	૨૧૪
તે ચોવીસ તીર્થંકરોનાં પૂર્વભવનાં જે નામ હતા તે....	૨૧૫
તે ચોવીસ તીર્થંકરોનાં ૨૪ પિતા અને ૨૪ માતા થશે તેનાં નામ.... ૨૪ શિષ્યો, શિષ્યા, ભિક્ષાદાતા, ચૈત્યવૃક્ષ વગેરેનાં નામ....	૨૧૫
જંબુદ્વીપ નામનાં દ્વીપમાં ભરત ક્ષેત્રમાં આગામી ઉત્સર્પિણી કાળમાં બાર ચક્રવર્તિઓ થશે તેનાં નામ	૨૧૫
તે બાર ચક્રવર્તિના પિતા, માતા સ્ત્રીરત્ન થશે....	૨૧૬
જંબુદ્વીપ નામનાં દ્વીપમાં ભારતવર્ષમાં આગામી ઉત્સર્પિણી કાળમાં નવ બલદેવ, નવ વાસુદેવનાં, નવ પિતા, અને નવ માતાઓ થશે નવ બલદેવ નવ વાસુદેવનાં નવ મંડળ વગેરે....થશે તેનાં નામ...	૨૧૬
તે બલદેવો, વાસુદેવોનાં પૂર્વભવમાં નવ નામ હશે, નવ ધર્માચાર્યો થશે, નવ નિદાન ભુમીઓ. નવ નિદાનકારણો થશે....તે નામ....	૨૧૬
જંબુદ્વીપ નામનાં દ્વીપમાં ઐરવત ક્ષેત્રમાં સાતમાં ક્ષેત્રમાં આગામી ઉત્સર્પિણી કાળમાં ૨૪ તીર્થંકરો થશે તેનાં નામ....	૨૧૭
૧૨ ચક્રવર્તિઓ થશે, ૧૨ ચક્રવર્તિઓનાં ૧૨ પિતા-૧૨ માતા-સ્ત્રીરત્ન થશે...તેનાં નામ...	૨૧૭
આ પ્રમાણે ભરત ઐરવત ક્ષેત્રમાં આગામી કાળમાં બલદેવ વાસુદેવો થશે....	૨૧૮
તીર્થંકરવંશ, ચક્રવર્તિવંશ, દશારવંશ, ગણધરવંસ વગેરેનું વર્ણન.... આ રીતે....	૨૧૯

ઇતિ સમવાય ચતુર્થમંગ સમત્તં

સમવાયાંગ સૂત્ર પ્રસ્તાવના

જૈન પરંપરાનુસાર આગમોના પ્રણેતા અર્થ રૂપમાં તીર્થંકર મહાપ્રભુ અને શબ્દ રૂપમાં ગણુધર પ્રભુ હોય છે. તીર્થંકરોની વાણીનો ચાર ગણુધરો શબ્દ રૂપમાં ગૂંથે છે. એટલે એમ કહી શકાય કે આગમ અર્થ રૂપે ભગવાનના, અને સૂત્ર રૂપે ગણુધરોના. ઉપર્યુક્ત કથનનો શ્લોકોના અર્થો કે અર્થાગમના પ્રણેતા તીર્થંકરો હોય છે અને શબ્દાગમના પ્રણેતા ગણુધરો હોય છે.

તીર્થંકરો સર્વપ્રથમ ગણુધરો પાસે માત્ર ઉપન્નેવા, વિગમેવા, ધુવેવા એ ત્રિપદીને જ કહે છે અને એતુ વિસ્તૃત વિવેચન દ્વાદશાંગી રૂપે ગણુધરો રચે છે. તેમાં મુખ્યત્વે જ્ઞાન, દર્શન, અને ચારિત્ર એ ત્રણ જ મોક્ષના ઉપાય રૂપ હોવાથી તેનું જ વર્ણન કરવામાં આવ્યું છે અને તેની જ પ્રાપ્તિ માટે દ્રવ્યાનુયોગ, ચરણુકરણુનુયોગ અને ધર્મકથાનુયોગ એ ચાર અનુયોગ કહેવામાં આવે છે. તેમાં કોઈ અંગમાં દ્રવ્યાનુયોગ છે કોઈમાં ઐત્રણુ-અને ચારે અનુયોગ કહેવામાં આવ્યા છે. તે પ્રમાણે સમવાયાંગસૂત્રમાં કથાનુયોગ અલ્પમાત્રામાં છે, દ્રવ્યાનુયોગ અને ચરણુકરણુનુયોગ મધ્યમ વિસ્તારથી કહેલો છે. આમ ચારે યોગથી આ સૂત્ર સંયોજીત બનેલું છે.

નામની સાર્થકતા—

પ્રસ્તુત આગમ સ્થાનાંગની શૈલીમાં રચાયેલું જણાય છે. કારણ કે સ્થાનાંગસૂત્રમાં એકથી લઈને દશ સંખ્યાસુધી જીવ-અજીવના ભેદ તથા એના-ગુણ-પરિચોના વર્ણન છે. આ સંખ્યાના સમુદાયને સમવાય સંજ્ઞા દેવામાં આવી છે. એટલે આ આગમનુનામ સમવાય અથવા સમવાયો રાખવામાં આવ્યું છે.

વિષય વસ્તુ—

નંદીસૂત્રમાં સમવાયાંગની વિષય સૂચી આ પ્રમાણે છે :

૧) જીવ, અજીવ, લોક, અલોક અને સ્વ-સમય, પર-સમયનો સમવતાર.

૨) એકથી લઈને સો સુધીની સંખ્યાનો વિકાશ.

૩) દ્વાદશાંગ ગણિપિટકનો પરિચય.

સમવાયાંગ સૂત્રમાં જે સમવાયની વિષય-સૂચી આપવામાં આવી છે તેમાં ઉપર્યુક્ત ૩ અંકની સમાનતા છે અને વધારામાં જે પ્રમાણે તે નિમ્નરૂપે આપવામાં આવી છે.

૧) આહાર, ૨) ઉચ્છ્વાસ, ૩) લેશ્યા, ૪) આવાસ, ૫) ઉપપાત, ૬) વ્યવન ૭) અવગાહ ૮) વેદના ૯) વિધાન ૧૦) ઉપયોગ ૧૧) યોગ ૧૨) ઇન્દ્રિય ૧૩) કષાય ૧૪) યોનિ ૧૫) કુલકર ૧૬) તીર્થંકર ૧૭) ગણુધર ૧૮) ચક્રવર્તી ૧૯) બલદેવ-વાસુદેવ.

બંને વિષય-સૂચિનો અભ્યાસ કર્યા બાદ એટલું સ્પષ્ટ થાય છે કે નંદીસૂત્રની સૂચિ સંક્ષિપ્ત છે અને સમવાયાંગની વિસ્તૃત છે.

પ્રથમ સમવાયમાં આત્મા, અનાત્મા, દંડ, અદંડ, ક્રિયા, અક્રિયા, લોક, અલોક, ધર્મ, અધર્મ, પુણ્ય, પાપ, અંધ, મોક્ષ, આશ્રવ, સંવર વેદના અને નિર્જરા આ અઠાર પદાર્થો એક એક કહ્યા છે તથા જંબૂદ્વીપ, અપ્રતિષ્ઠાન નામનો નરકાવાસ, પાલક વિમાન, સર્વાર્થકસિદ્ધ વિમાન એક લાખ યોજનના કહ્યા છે. આર્દ્રા, ચિત્રા અને સ્વાતિ આ ત્રણ નક્ષત્રો એક એક તારાવાળા કહ્યા છે. એક પલ્લોપમને એક સાગરોપમ સ્થિતિ દેવમાં ને નારકીમાં કોની કોની છે? તે જણાવ્યું છે, તેમ જ એક પલ્લોપની સ્થિતિવાળા મનુષ્ય તિર્યંચો પણ કહ્યા છે.

બીજા સમવાયમાં બે દંડ, બે રાશિ અને બે અંધન કહ્યા છે.

ત્રીજા સમવાયમાં ત્રણ દંડ, ત્રણ ગુપ્ત, ત્રણ શલ્ય, ત્રણ ગૌરવ અને ત્રણ વિરાધના કહી છે, તથા સાત નક્ષત્રો ત્રણ તારાવાળા કહ્યા છે. કેટલાક દેવો, નારકી જીવો, મનુષ્યો ને તિર્યંચોની સ્થિતિ ત્રણ પલ્લોપમની હોય છે ને કેટલાકની સ્થિતિ ત્રણ સાગરોપમની છે ઇત્યાદિ.

ચોથા સમવાયમાં ચાર કષાય, ચાર ધ્યાન, ચાર વિકથા ચાર સંજ્ઞા અને ચાર પ્રકારે અંધ કહ્યા છે. ત્રણ નક્ષત્રો ચાર તારાવાળા કહ્યા છે: કેટલાક દેવોને નારકી જીવો ચાર પલ્લોપમને ચાર સાગરોપમની સ્થિતિવાળા હોય છે.

પાંચમાં સમવાયમાં પાંચ ક્રિયા, પાંચ મહાવ્રત, પાંચ કામગુણ, પાંચ આશ્રવદ્વાર, પાંચ સંવરદ્વાર, પાંચ નિર્જરાસ્થાન, પાંચ સમિતિ અને પાંચ અસ્તિકાય ઇત્યાદિનું વર્ણન છે.

છઠ્ઠા સમવાયમાં છ લેશ્યા, છ જીવનિકાય, છ પ્રકારના બાહ્યતપ છ પ્રકારના આભ્યંતર તપ, છ છાન્નસ્થિક સમુદ્ધાત અને છ પ્રકારના અર્થાવગ્રહ કહ્યા છે.

સાતમાં સમવાયમાં સાત ભયસ્થાન સાત સમુદ્ધાત, મહાવીર સ્વામીની સાત હાથની ઉંચાઈ, આ જંબૂદ્વીપમાં સાત વર્ષાધર પર્વત અને સાતક્ષેત્ર, ક્ષીણમોહી ભગવાન મોહનીય સિવાયની સાત કર્મપ્રકૃતિઓને વેદે છે, ઇત્યાદિ વિસ્તાર છે.

આઠમાં સમવાયમાં આઠ મદસ્થાનો અને આઠ પ્રવચન માતાઓ છે. વાણુવ્યંતર દેવોના ચૈત્યવૃક્ષો, સુદર્શન નામનો જંબૂવૃક્ષ, ગરુડદેવનો કુટશાલ્મલી વૃક્ષ અને જંબૂદ્વીપની જગતી આ સર્વે આઠ યોજન ઉંચા છે. કેવલી સમુદ્ધાત આઠ સમયનો છે. પાર્શ્વનાથ પ્રભુને આઠ ગણ તથા આઠ ગણધરો હતા ઇત્યાદિ વિસ્તાર છે.

નવમાં સમવાયમાં નવ બ્રહ્મચર્ય ગુપ્તિ, નવ બ્રહ્મચર્ય અગુપ્તિ અને નવ બ્રહ્મચર્ય અધ્યયને કહ્યા છે. પાર્શ્વનાથ પ્રભુ નવ હાથ ઉંચા હતા ઇત્યાદિનો વિસ્તાર છે.

દશમાં સમવાયમાં દશ પ્રકારનો સાધુધર્મ અને દશ ચિત્તની સમાધિના સ્થાનો કહ્યા છે. મેરુપર્વતનો મૂળમાં (પૃથ્વીતલ ઉપર) વિષ્કંભ દશ હજાર યોજનનો છે, અરિષ્ટનેમિ પ્રભુનીદશ ધનુષની ઉંચાઈ હતી. કૃષ્ણ વાસુદેવ અને રામ બળદેવ છ ધનુષ ઉંચા હતા. દશ નક્ષત્રો જ્ઞાનની વૃદ્ધિ કરનારા છે, દશ પ્રકારના કંપવૃક્ષો છે. રત્નપ્રભા પૃથ્વીમાં જઘન્ય સ્થિતિ દશ હજાર વર્ષની છે ઇત્યાદિ વર્ણન છે.

અગ્યારમાં સમવાયમાં અગ્યાર શ્રાવકની પ્રતિમાઓ છે. લોકાંતથી અગ્યાર સો ને અગ્યાર યોજન અંદર આવીએ ત્યાંથી જ્યોતિષની શરુઆત થાય છે. આ જંબૂદ્વીપના મેરુથી અગ્યાર સોને એકવીશ યોજન દૂર જ્યોતિષચક્ર રહેલું છે. મહાવીરસ્વામીને અગ્યાર ગણધરો હતા. મૂળ નક્ષત્રના અગ્યાર તારાઓ છે. નીચેના ત્રણ ગ્રંથેકમાં એકસો અગ્યાર વિમાનો છે ઇત્યાદિ વિસ્તૃત વર્ણન છે.

આરમાં સમવાયમાં આર લિક્ષુપ્રતિમા, આર પ્રકારનો સંલોગ અને આર આવર્તવાળું કૃતિકર્મ કહ્યું છે. વિજ્યા રાજધાનીનો વિષ્કંભ આર લાખ ચોજનનો છે, રામ નામનાં બળદેવનું આર સો વર્ષનું આયુષ્ય હતું, મેરુ પર્વતની ચૂલિકાનો મૂળનો વિષ્કંભ આર ચોજનનો છે, આ જંબૂદ્વીપની બગતી મૂળમાં આર ચોજનના વિષ્કંભવાળી છે, દર વર્ષે નાનામાં નાની રાત્રિ અને નાનામાં નાનો દિવસ આર આર મુહૂર્તવાળા થાય છે, સર્વાર્થસિદ્ધ વિમાનથી આર ચોજન ઉંચે ઇષ્ટપ્રાગ્ભાર નામની પૃથ્વી છે, તે પૃથ્વીના આર નામો છે. રત્નપ્રભા પૃથ્વીમાં કેટલાક નારકીઓની આર પલ્લેપમની સ્થિતિ કહી છે. ત્યાર બાદ નારકી અને દેવોનો વિસ્તાર મળે છે.

તેરમાં સમવાયમાં તેર ક્રિયાના સ્થાનો છે, સૌધર્મ અને ઇશાન કલ્પમાં તેર તેર પ્રસ્ત છે, સૌધર્મ વતંસક અને ઇશાનાવતંસક વિમાનનો વિષ્કંભ સાડાઆર લાખ ચોજનનો છે, (બે મળીને ૨૫ લાખ થાય છે) જળચર પંચેન્દ્રિય તિર્યચ જીવોની કુલકોટિ સાડાઆર લાખ કહી છે, પ્રણયુ નામનાં પૂર્વમાં તેર વસ્તુ છે, ગર્ભજ પંચેન્દ્રિય તિર્યચના મન, વચન, કાયાના યોગ તેર પ્રકારના કહ્યા છે, સૂર્યનું મંડળ એક ચોજનમાંથી ચોજનના એકસઠીયા તેર લાખ ઓછું કરીએ તેટલું છે. આમ તેર વસ્તુનું વિવરણ પણ વિસ્તૃત છે.

ચૌદમાં સમવાયમાં ચૌદ પ્રકારના જીવો, ચૌદ પૂર્વ અગ્રાયણી નામનાં પૂર્વમાં ચૌદ વસ્તુ છે, મહાવીરસ્વામીને ચૌદ હબર મુનીની સંપદા હતી, ગુણુસ્થાનો ચૌદ છે, ભરત અને એરવત ક્ષેત્રની જીવા સાધિક ચૌદ હબર ચોજનની છે, દરેક ચક્રવર્તીને ચૌદ રત્નો હોય છે. આ જંબુદ્વીપમાં ચૌદ મહાનદીઓ છે, ત્યાર બાદ સ્થિતિ આદિનું વર્ણન છે.

પંદરમાં સમવાયમાં પંદર જાતિના પરમાધાર્મિક દેવો છે, શ્રી નમિનાથ પંદર ધનુષ ઉંચા હતા, ધ્રુવરાહુ કૃષ્ણપક્ષમાં દરેક દિવસે ચંદ્રની કળાનો પંદરમો ભાગ દબાવે છે અને શુકલપક્ષમાં પંદરમો ભાગ ઉઘાડે છે. શતભિષક વિગેરે છ નક્ષત્રો પંદર મુહૂર્તવાળા છે, ચૈત્ર અને આશ્વિન માસમાં રાત્રિ અને દિવસ પંદર પંદર મુહૂર્તવાળા હોય છે, વિદ્યાનુપ્રવાહ નામના પૂર્વમાં પંદર વસ્તુ છે, મનુષ્યને પંદર પ્રકારના યોગ હોય છે. ત્યાં બાદ દેવોને નારકીની સ્થિતિનું વર્ણન છે.

સોળમાં સમવાયમાં સોળ અધ્યયનમાં છેલ્લુ ગાથાષોડશક નામનું અધ્યય છે, સોળ પ્રકારના કષાયો છે, મેરુ પર્વતના સોળ નામો છે, શ્રી પાર્શ્વનાથ પ્રભુને સોળ હબર સાધુઓ હતા, આત્મપ્રવાહ નામના પૂર્વમાં સોળ વસ્તુ છે, ચમરેન્દ્ર અને બલીંદ્રના પ્રાસાદ મધ્યેની પીઠિકાનો વિષ્કંભ સોળ હબર ચોજનનો છે, લવણુસમુદ્રના મધ્યભાગે વેળાની વૃદ્ધિ સોળ હબર ચોજનની છે, ઇત્યાદિ અનેક ૧૬ વસ્તુનું વિસ્તૃત વર્ણન છે.

આ પ્રમાણે સત્તરમાં સમવાયમાં સત્તર પ્રકારનો અસંયમ છે. સત્તર પ્રકારનો સંયમ છે આદિ ૧૭ વસ્તુનું વર્ણન છે.

અઠારમાં સમવાયમાં અઠાર પ્રકારનું પ્રહસચર્ય છે આદિ ૧૮ વસ્તુનું વિવરણ છે.

ઓગણીસમાં સમવાયમાં જ્ઞાતાસૂત્રનાં પ્રથમશ્રુત સ્કંધમાં ઓગણીશ અધ્યાયનો આદિ લઈને ૧૯ વસ્તુઓનું વર્ણન છે.

વીસમાં સમવાયમાં અસમાધિના વીસ સ્થાનો છે. ઇત્યાદિ લઈને ૨૦ વસ્તુ જગતમાં કેટલી છે એનું વિવરણ છે.

એકવીસમાં સમવાયમાં એકવીશ શબ્દ નામના દ્વિષ કહ્યા છે, તથા એકવીસ પ્રકારના અનેક વસ્તુનું સ્વરૂપ દર્શાવ્યું છે.

બવોશમાં સમવાયમાં બાવીશ પરિષદો કહ્યા છે. તથા અનેક ૨૨ વસ્તુનું વર્ણન કહેવામાં આવ્યું છે.

ત્રેવીશમાં સમવાયમાં સુયગડાંગનાં ત્રેવીસ અધ્યાયોનું વર્ણન છે. એ પ્રમાણે ત્રેવીસ વસ્તુનું વિવરણ છે.

ચોવીસમાં સમવાયમાં દરેક ચોવીસમાં ચોવીસ તીર્થકરો હોય છે ઇત્યાદિ સમસ્ત ૨૪ વસ્તુનું વર્ણન છે.

પચીસમાં સમવાયમાં પાંચ મહાવ્રતોની પચીસ ભાવનાઓ છે. આદિ લઈને અનેક વસ્તુનું વિવેચન મળે છે.

છવીસમાં સમવાયમાં દશાશ્રુત કલ્પશ્રુત અને વ્યવહાર શ્રુતના મળીને છવીશ ઉદ્દેશન કાળ કહ્યા છે, અમલ્ય જીવોને મોહનીય કર્મની છવીસ પ્રકૃતિઓ સત્તામાં હોય છે, રત્નપ્રભા પૃથ્વીમાં કેટલાક નારકીઓની છવીશ પલ્લેપમની સ્થિતિ છે ઇત્યાદિ ૨૬ પ્રકારની પણ ઘણી વસ્તુઓ છે.

સત્યાવીશમાં સમવાયમાં સાધુના સત્તાવીશ ગુણો છે તથા અનેક ૨૭ વસ્તુનું વિવરણ છે.

અઠ્ઠાવીશમાં સમવાયમાં સાધુનો આચારપ્રકલ્પ અઠ્ઠાવીસ પ્રકારનો કહ્યા છે, કેટલાક લવ્યજીવોને મોહનીય કર્મની અઠ્ઠાવીસ પ્રકૃતિઓ સત્તામાં હોય છે. મતિજ્ઞાનના અઠ્ઠાવીસ પ્રકાર છે. ઇત્યાદિ અઠ્ઠાવીસ પ્રકારનું અનેક વિષ વર્ણન છે.

આ પ્રમાણે ઓગણત્રીસમાં સમવાયમાં પાપશ્રુતનો પ્રસંગ ઓગણત્રીસ પ્રકારે કહ્યો છે. અર્થાત ૨૯ પ્રકારના પાપસૂત્ર કહ્યા છે.

ત્રીસમાં સમવાયમાં મહામોહ બંધના ત્રીસ કારણ ઇત્યાદિનું વર્ણન કરવામાં આવ્યું છે.

એકત્રીસમાં સમવાયમાં સિદ્ધોના એકત્રીસ ગુણોનું વર્ણન છે.

બત્રીસમાં સમવાયમાં બત્રીસ ભોગ સંગ્રહ અને બત્રીસ ઇન્દ્ર આદિનું વર્ણન છે.

ત્રેત્રીસમાં સમવાયમાં ત્રેત્રીસપ્રકારની અસાતના, ચોત્રીસમાં સમવાયમાં ચોત્રીસ અતિશય, અને પાંત્રીસમાં સમવાયમાં તીર્થકરની વાણીનાં પાંત્રીશ અતિશય બતાવવામાં આવ્યા છે

છત્રીસમાં સમવાયમાં ઉત્તરધ્યયનના છત્રીસ અધ્યયન, સાડત્રીસમાં સમવાયમાં કુંથુનાથ ભગવાનનાં સાડત્રીસ ગણ ત્યાગણુધર અડત્રીસમાં સમવાયમાં ભગવાન પાર્શ્વનાથની આડત્રીસ હબ્દર શ્રમણિયો, ઓગણત્રીસમાં સમવાયમાં ભગવાન નમિનાથના ઓગણત્રીસો અવધિજ્ઞાની, ચાલીસમાં સમવાયનાં ભગવાન અરિષ્ટનેમિની ચાલીસ હબ્દર શ્રમણિયો હતી ઇત્યાદિનું વર્ણન મળે છે.

એકતાલીસમાં સમવાયમાં ભગવાન નમિનાથની ૪૧ હબ્દર શ્રમણિયો બેતાલીસમાં સમવાયમાં નામ કર્મનાં ૪૨ ભેદ. તથા ભગવાન મહાવીર સ્વામિના ૪૨ વર્ષથી કંઈક વધારે શ્રમણ પર્યાય પાળી સિદ્ધ બુદ્ધ મુક્ત અવસ્થાનું વર્ણન, તેતાલીસમાં સમવાયમાં કર્મ વિપાકનાં ૪૩ અધ્યયન, ચુમાલીસમાં સમવાયમાં ઋષિભાષિતના ૪૪ અધ્યયન, પીસ્તાલીસમાં સમવાયમાં માનવક્ષેત્ર, સીમંતક નરકવાસ, ઉદ્ધુ વિમાન, તથા સિદ્ધશિલા એમ ચારેય ૪૫ લાખ યોજન વિસ્તારવાળા બતાવવામાં આવ્યા છે.

છેતાલીસમાં સમવાયમાં ગ્રાહી લિપિના ૪૬ માતૃકા અક્ષર સુડતાલીસમાં સમવાયમાં સ્થવિર અગ્નિભૂતિના સુડતાલીસ વર્ષ સુધી ગૃહસ્થાવાસનું વર્ણન, અડતાલીસમાં સમવાયમાં લગવાન ધર્મનાથના અડતાલીસગણુ. અડતાલીસ ગણુધરનું વર્ણન ઓગણુપચાસમાં સમવાયમાં ત્રેઈન્દ્રય જીવોની ૪૯ અહોરાત્રિની સ્થિતિ તથા પચાસમાં સમવાયમાં મુનિસુવ્રતલગવન્તની ૫૦ હબર શ્રમણિયોનું વર્ણન કરવામાં આવ્યું છે.

એકાવનમાં સમવાયમાં પ્રહ્લ્લયર્થ અધ્યયનમાં ૫૧ ઉદ્દેશન કાલ અને ખાવનમાં સમવાયમાં મોહુનીય કર્મનાં ખાવન નામ ખતાવવામાં આવ્યા છે. ત્રેપનમાં સમવાયમાં લગવાન મહાવીરનાં ત્રેપન શ્રમણો જે એક વર્ષની દીક્ષા પર્યાય પાળી અનુતર વિમાનમાં ગયાનું વર્ણન મળે છે. ચોપનમાં સમવાયમાં ભરત તથા ઐરવત શ્વેત્રોમાં ૫૪ ઉત્તમ પુરુષોનું વર્ણન છે. તથા લગવાન અરિષ્ટનેમિ ૫૪ રાત્રિ સુધી છદ્મસ્થ રહ્યા. લગવાન અનંતનાથનાં ચોપન ગણુધર હતા. પંચાવનમાં સમવાયમાં મલ્લિનાથ લગવાન ૫૫ હબર વર્ષ આયુષ્ય પૂર્ણ કરી સિદ્ધ થયાનું વર્ણન મળે છે.

છપનમાં સમવાયમાં વિમલનાથ લગવાનનાં ૫૬ ગણુ તથા ૫૬ ગણુધર હતા. સત્તાવનમાં સમવાયમાં મલ્લિનાથ લગવાનનાં ૫૭૦૦ મનપર્થવસાની હતા. અઠાવનમાં સમવાયમાં જ્ઞાનવરણીય, વેદનીય, આયુ, નામ અને અંતરાય આ પાંચ કમોની અઠાવન ઉત્તર પ્રક્રિયાઓ ખતાવી છે. ઓગણુસાંઈઠમાં સમવાયમાં અંદ્રસંવત્સરની એક ઋતુ ઓગણુસાંઈઠ અહોરાત્રિની હતી સાંઈઠમાં સમવાયમાં સૂર્યનું ૬૦ મુહૂર્ત સુધી એક મંડલમાં રહેવાનો ઉલ્લેખ છે

એકસઠમાં સમવાયમાં એક યુગના ૬૧ ઋતુમાસ ખતાવ્યા છે ખાસઠમાં સમવાયમાં વાસુપૂજ્ય લગવાનના ૬૨ ગણુ તથા ૬૨ ગણુધરનું વર્ણન ત્રેસઠમાં સમવાયમાં ઋષભદેવ લગવાન ત્રેસઠલાખ પૂર્વ સુધી રાજ્ય સિંહાસન પર રહ્યા ત્યારખાદ દીક્ષાનું વર્ણન, ચોસઠમાં સમવાયમાં ચક્રવર્તીનાં ખહુમૂલ્ય ૬૪ હારોનું ઉલ્લેખ, પાંસઠમાં સમવાયમાં ગણુધર મૌર્ય પુત્રનાં ૬૫ વર્ષ. સુધી ગૃહવાસમાં રહી દીક્ષા ગ્રહણનો ઉલ્લેખ. છાસઠમાં સમવાયમાં ત્રેયાંસનાથ લગવાનનાં છાસઠ ગણુ અને છાસઠ ગણુધર હતા. અને મતિજ્ઞાનની ઉત્કૃષ્ટ સ્થિતિ ૬૬ સાગર ખતાવી છે. અડસઠમાં એક યુગનાં નક્ષત્ર માસની ગણુનાં થી ૬૭ માસ ખતાવ્યા છે. ૬૮ માં સમવાયમાં ઘાતકીખંડ દ્વીપમાં ચક્રવર્તીની ૬૮ વિજય, ૬૮ ૬૮ રાજધાનીઓ તથા ઉત્કૃષ્ટ ૬૮ અરિહંત હોય છે. તથા લગવાન વિમલનાથનાં ૬૮ હબર શ્રમણુ હતા. ૬૯ માં સમવાયમાં માનવલોકમાં મેરુ સિવાયનાં ૬૯ વર્ષ અને ૬૯ વર્ષધર પર્વત છે. ૭૦ માં સમવાયમાં એકમાસ ૨૦ રાત્રિ વ્યતિત થયા ખાદ તથા ૭૦ રાત્રિ અવશેષ રહ્યા ખાદ લગવાન મહાવીરે વર્ષાવાસ કર્યાનું વર્ણન છે. પરંપરાથી વર્ષાવાસનો અર્થ સંવત્સરી કરવામાં આવે છે. ૭૧ માં સમવાયમાં લગવાન અન્વિતનાથ તથા ચક્રવર્તી સગર ૭૧ લાખ પૂર્વ સુધી ગૃહવાસમાં રહી દીક્ષિત ખન્યા.

૭૨ માં સમવાયમાં લગવાન મહાવીરની ૭૨ વર્ષની તથા ગણુધર અચલભ્રાતાનાં ૭૨ વર્ષનાં આયુષ્યનો ઉલ્લેખ છે. ૭૩ માં સમવાયમાં વિજય નામનાં ખલદેવ ૭૩ લાખ પૂર્વની સ્થિતિ પૂર્ણ કરીને સિદ્ધ થયા. ૭૪ માં સમવાયમાં ગણુધર અગ્નિભૂતિ ૭૪ વર્ષનું આયુષ્ય લોગવી સિદ્ધ થયા

૭૫ માં સમવાયમાં સુવિધિનાથ લગવાનના ૭૫૦૦ કેવલી હતા. શીતલનાથ લગવાન ૭૫ લાખ પૂર્વ અને શાંતિનાથ લગવાન ૭૫ હબર વર્ષ ગૃહવાસમાં રહ્યા. ૭૬ માં સમવાયમાં વિદ્યુતકુમાર આદિ લવનપતિદેવોના ૭૬-૭૬ લવન ખતાવ્યા છે. ૭૭ માં સમવાયમાં સમ્રાટ ભરત ૭૭ લાખ પૂર્વ સુધી કુવારાવસ્થામાં રહ્યા તથા ૭૭ રાજ્યોની સાથે એમણે સંયમ માર્ગ ગ્રહણ કર્યો.

૭૮ માં સમવાયમાં ગણુધર અંકતિ પિતા ૭૮ વર્ષની આયુ ભોગવી સિદ્ધ થયા. ૭૯ સમવાયમાં છઠ્ઠી નરકના મધ્યભાગથી છઠ્ઠા ધનોદધિની નીચેના ચરમાન્ત સુધી ૭૯ હજાર ચોજન વિસ્તાર છે. ૮૦ માં સમવાયમાં ત્રિપુષ્ટ વાસુદેવ ૮૦ લાખ વર્ષ સુધી સમ્રાટ પદ પર રહ્યા.

૮૧ માં સમવાયમાં કુંથુનાથ ભગવાનનાં ૮૧૦૦ મનઃપર્યવજ્ઞાની હતા. ૮૨ માં સમવાયમાં ૮૨ રાત્રિ વ્યતિત થયા બાદ શ્રામણ મહાવીર સ્વામીનું જીવ ગર્ભાન્તરમાં સાહરણ કરવામાં આવ્યું. ૮૩ માં સમવાયમાં ભગવાન શીતલનાથનાં ૮૩ ગણુ અને ૮૩ ગણુધર હતા. ૮૪ માં સમવાયમાં ઋષભદેવ ભગવાનનું ૮૪ લાખ પૂર્વનું આયુષ્ય, શ્રેયાંસનાથ ભગવાનનું ૮૪ લાખ વર્ષનું આયુષ્ય તથા ઋષભદેવ ભગવાનનાં ૮૪ ગણુ, ૮૪ ગણુધર અને ૮૪ હજાર શ્રમણ હતા. ૮૫ માં સમવાયમાં આચારાંગનાં ૮૫ ઉદ્દેશનકાલ બતાવવામાં આવ્યા છે. ૮૬ માં સમવાયમાં સુવિધિનાથ ભગવાનનાં ૮૬ ગણુ તથા ૮૬ ગણુધર બતાવ્યા છે અને સુપાર્શ્વભગવાનનાં ૮૬ વાદી હતા એનું વર્ણન કર્યું છે. ૮૭ માં સમવાયમાં જ્ઞાનાવરણીય અને અંતરાય કર્મને છોડી શેષ છ કર્મોની ૮૭ ઉત્તર પ્રક્રિયાઓ બતાવી છે. ૮૮ માં સમવાયમાં સૂર્ય અને ચંદ્રના ૮૮-૮૮ મહાગ્રહ બતાવવામાં આવ્યા છે. ૮૯ માં સમવાયમાં ત્રીજા આરાના ૮૯ પક્ષ અવશેષ રહ્યા ત્યારે ઋષભદેવ ભગવાન મોક્ષે પધાર્યા. તેમજ શાંતિનાથ ભગવાનની ૮૯ હજાર શ્રમણિયો હતી. ૯૦ માં સમવાયમાં ભગવાન અજીતનાથ તથા ભગવાન શાંતિનાથનાં ૯૦ ગણુ અને ૯૦ ગણુધર હતા.

૯૧ માં સમવાયમાં કુંથુનાથ ભગવાનના ૯૧ હજાર અવધિજ્ઞાની શ્રમણ હતાં. ૯૨ માં સમવાયમાં ગણુધર ઇન્દ્રભૂતિ ૯૨ વર્ષનું આયુષ્ય પૂર્ણ કરી મુક્ત થયા. ૯૩ માં સમવાયમાં ચંદ્રનાથ ભગવાનના ૯૩ ગણુ અને ૯૩ ગણુધર હતા. તથા શાંતિનાથ ભગવાનના ૯૩૦૦ ચૌદ પૂવધારી હતા. ૯૪ માં સમવાયમાં અજીતનાથ ભગવાનના ૯૪૦૦ અવધિજ્ઞાની ક્ષમણ હતા. ૯૫ માં સમવાયમાં પાર્શ્વનાથ ભગવાનમાં ૯૫ ગણુ તથા ૯૫ ગણુધર હતા. તથા કુંથુનાથ ભગવાનનું ૯૫ હજાર વર્ષ આયુષ્ય હતું. ૯૬ માં સમવાયમાં પ્રત્યેક ચક્રવર્તીઓ ના ૯૬ કોડ ગામ હોય છે. ૯૭ માં સમવાયમાં આઠ કર્મોની ૯૭ ઉત્તર પ્રક્રિયાઓ છે. ૯૮ માં સમવાયમાં રેવતીથી જેષ્ઠા સુધીમાં ૧૯ નક્ષત્રોના ૯૮ તારા છે. ૯૯ માં સમવાયમાં મેરુપર્વત સમભૂમિથી ૯૯ હજાર યોક્ષન ઊંચો છે. ૧૦૦ માં સમવાયમાં પાર્શ્વનાથ ભગવાનનું તથા ગણુધર સુધર્માસ્વામિનું આયુષ્ય સો વર્ષનું હતું આમ સો સમવાયોનું વર્ણન કર્યા બાદ ક્રમશઃ ૧૫૦ - ૨૦૦ - ૩૦૦ - ૩૫૦ - ૪૦૦ - ૪૫૦ - ૫૦૦ એજ પ્રમાણે ૧૦૦૦ - ૨૦૦૦ થી ૧૦૦૦, ૨૦૦૦ થી ૧૦૦૦૦, ૧૦૦૦૦ થી ૧૦૦૦૦૦ થી ૧૦૦૦૦૦૦ થી ૧૦૦૦૦૦૦ એજ પ્રમાણે કરોડની સંખ્યા વાળી વિભિન્ન વસ્તુનું તેની સંખ્યાનુસાર વિભિન્ન સમવાયોમાં વિવેચન કરવામાં આવ્યું છે.

કરોડ સમવાયમાં ભગવાન મહાવીરના તીર્થંકર ભવ થી પૂર્વ છઠ્ઠા પેઢિલનાં ભવમાં એક કરોડ વર્ષનું શ્રમણ પર્યાય દર્શાવવામાં આવ્યું છે. ત્યાર બાદ કોડા કોડી સમવાયમાં ભગવાન ઋષભદેવથી ભગવાન મહાવીર સ્વામી સુધી વચ્ચેનું અંતર એક કોડા કોડી સાગર બતાવ્યું છે. ચાર પછી દ્વાદશાંગીનું ગણિપીટક નામથી પ્રસિદ્ધ થયાનું વર્ણન મળે છે. ત્યારબાદ સમવસરણુ કુલકરોનું તથા તેમની પત્નિઓનું વર્ણન છે. ત્યારબાદ વર્તમાન ચોવિશિનું સંક્ષેપમાં વર્ણન છે. તથા તેમનાં માતા પિતા તીર્થંકરોના પૂર્વભવોનું નામ તેમની શિબિકા, જન્મસ્થળ, દેવદૂષ્ય દીક્ષા દીક્ષાસાથી, દીક્ષાતપ, પ્રથમદંડાક્ષા પ્રદાર્થ પ્રથમભિક્ષા પ્રદાતા, ચૈત્યવૃક્ષો તથા તેની ઊંચાઈ તથા

તેમના પ્રથમ શિષ્ય તથા શિષ્યાઓ ઇત્યાદિ બાબતો વિષે વિસ્તૃત વર્ણન મળે છે. વળી તેમાં ચક્રવર્તી, બળદેવ, વાસુદેવ, આદિતું વર્ણન મળે છે. પ્રતિ વાસુદેવોનું નામ મળે છે. પરંતુ મહાપુરુષો તેમની ગણના હોય એવું વર્ણન નથી. ત્યાર પછી આજ પ્રમાણે જ'બુદ્ધીપના મહાપુરુષોતું પણ વર્ણન મળે છે.

ઉપસંહાર—

સમવાયાંગ સૂત્રમાં સંપૂર્ણ વિવેચન કર્યા બાદ આપણે જોઈ શકીએ છીએ કે સમવાયાંગમાં જિજ્ઞાસુ સાધકો માટે અનેક મહત્ત્વપૂર્ણ તથ્યોતું સંકલન કરવામાં આવ્યું છે. વસ્તુસ્થિતિનું સ્વરૂપ વૈજ્ઞાનિક દષ્ટિએ તથા ઇતિહાસની દષ્ટિએ કેટલું છે એ વિશેષતા આ શાસ્ત્રમાં બતાવવામાં આવી છે. તેમજ સવા “સમવાય” શબ્દનો યથાર્થનામો બતાવી અર્થની સમાપ્તિ કરવામાં આવી છે.

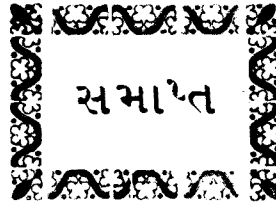
જૈન સાધવી મુક્તિ પ્રભાજી B. A.

મોન અચારસ

વાલકેશ્વર ઉપાશ્રમ

તા. ૨૬-૧૨-૮૦ ગુરુવાર

સંવત ૨૦૩૬ માગસર સુદ ૧૧

(મહાવીરાય નમઃ)

સદગુરુદેવાય નમઃ

આગમ એટલે શુ....

આ....આમ પુરુષે કહેલું...ગ....એટલે ગણધરે શુ'થેલું. મ....એટલે મુનિએ માન્ય કરેલું. આવા આગમોનું અધ્યયન કરતા અલૌકિક આનંદની પ્રાપ્તિ થાય છે. જેમ કોઈ મરણવો બની દરિયામાં ડુબકી મારે તો ભૌતિક રત્નોની મૂઠી ભરી બહાર નીકળે છે. પરંતુ એ ભૌતિક રત્ન ભવની ભેખડ ભાંગતા નથી.. પણ કોઈ સાધક...આત્મા એકાગ્રબની આગમમાં ડુબકી મારે તો ભવની ભેખડ ભાંગનાર. અમૂલ્ય એવા જ્ઞાનનાં રત્નો મેળવી શકે છે. આવા જ્ઞાનનાં રત્ન મેળવવા માટેનું ૧૧ અંગમાં આ. ચોથું અંગ. સમવાયંગ સૂત્ર છે. સમવાય પદમાં સમ. અવ અને અય એ ત્રણ શબ્દો છે. સમ નો અર્થ સમ્યક, અવ નો અર્થ સ્વરૂપ મર્યાદા અને અય નો અર્થ પરિચ્છદે, સંખ્યા છે. તેનો ભાવાર્થ એ છે કે, આશાસ્ત્રમાં જીવ-અજીવ આદિ પ્રદાર્થ સમૂહની સારી રીતે તેમનાં સ્વરૂપ પ્રદર્શન પૂર્વક સંખ્યા-ગણનાં કરવામાં આવેલ છે. અથવા આ શાસ્ત્રમાં જીવાદિક પદાર્થનું પ્રતિપાદન કરાયું છે. તેથી સૌ પ્રતિપાદક રૂપે આમાં એકત્રિત થયા છે. જેમ મોરલી નાદથી સર્પને, મેઘગર્જનાથી મયુરને, સૂર્યના ઉદયથી ચક્રવાક યુગલને જે આનંદ થાય છે. તે કરતા અધિકગણા આનંદ જીવને અવરાયેલા નિજ્ઞાન ગુણને વાસ્તવિક સ્વરૂપનો ઓધ. થતાં થાય છે. નિજ્ઞાન ગુણને પ્રગટાવવા માટે પુરૂષાર્થ ભણી દોટ લગાવી આગમમાં ડુબકી મારેતો જરૂર તે આગળ વધી શકે છે..શાશ્વત સુખનો છલકાતો મહાસાગર જ્યાં સદાયે વહી રહ્યો છે, નિબનંદની નિર્મળ લહરીઓ ત્યાં ઉછળી રહી છે. તેવા પૂર્ણસમાધીરૂપ સમભાવમાં લીન બની ગયેલા પરમાત્મની વાણીનાં જલમાં જે આત્મસ્નાન કરે તે અમર થયા વિના રહે નહિ. અરે! જે જીવવાણીના જલબિંદુઓનો છંટકાવ કરે તે પણ પવિત્ર બની જાય છે. પરમ પ્રભુની વાસ્તવ્ય મયી વાણીરૂપાં પવિત્ર ગંગાના તીરે ઊભો રહે તોયે તેનું જલકણ સ્પર્શે તો યે ઉજ્જ્વલતાને હરીલે. અને શીતલતાને પ્રદાન કરે. આવી છે. જીવવાણીનો જીવનાવવાનો વીલપાવર ધરાવનારી વિતરાગવાણીનો પ્રભાવ! અનંત ચૈતન્યની શક્તિની જેણે સંપૂર્ણ ખીલવટ કરી છે. તેવી વિભૂની વાણી આજે શાસ્ત્ર રૂપે આપણી સમક્ષ છે. જેમાં ભર્યા છે. આત્મરક્ષાનાં અમોઘ ઉપાયો હવે જરૂર છે. માત્ર આગમમાં ઉંડુ અવલોકન કરવાની. માટે જ્ઞાની ભગવંતો કહે છે..કે સાધક આત્મા..તું સમવાયંગ સૂત્ર દ્વારા..જીવઅજીવનાં સ્વરૂપ જાણી રાગદ્રેષ્ણો ધ્યાન કરી. તું શીઘ્રતાએ વીતરાગતાને વરીજા. આ છે. જ્ઞાનીઓનાં કૃપાનાં અમીમય શીતલકિરણો! સાધનાને જોશમાં લાવનારો મંત્રાક્ષરી પ્રયોગ, સાધકને જીવન જીવવાની આ છે. જડીબુટ્ટી બસ હવે.

કર્મ સામે સંગ્રામ ખેલી અધ્યાત્મ રિપુને
હરાવી આત્મવિજયવરી જીવનને ધન્ય
બનાવીલે..આ છે..સાધકને
માટે સીનેરી શિક્ષા...

લિખડી સંપ્રદાયનાં બા. બ તારાબાઈ
મહાસતીજના શુશિખ્યા બા-બ સિક્કાંત પ્રેમી
નિરૂપમાબાઈ મહાસતીજ..

સમવાયાંગ સૂત્રમ્

પ્રથમ સમવાય

૧. ઇહ સ્વલ્લુ સમણેણં ભગવયા મહાવીરેણં
આઙ્ગરેણં, તિત્થગરેણં, સયં સંબુદ્ધેણં,
પુરિસુત્તમેણં, પુરિસ-સીહેણં, પુરિસવર-
પુંડરીણં, પુરિસવર-ગંધહત્થિણા-
લોગુત્તમેણં, લોગ-નાહેણં, લોગ-હિણં,
લોગ-પરિવેણં, લોગ-પજ્જોયગરેણં,
અમય-દણં, ચક્કલુ-દણં, મગ્ગ-
દણં, સરણ-દણં, જીવ-દણં
બોહિ-દણં-

ધમ્મ-દણં, ધમ્મ-દેસણં, ધમ્મ-
નાયગેણં, ધમ્મ-સારહિણા, ધમ્મવર-
ચાઉરંત-ચક્કવટ્ટિણા,

અપ્પહિહય-વરનાણ-દંસણધરેણં, વિય-
ટ્ટહુત્તમેણં,

જિણેણં જાવણં, તિન્નેણં તારણં,
બુદ્ધેણં બોહણં, મુત્તેણં મોયગેણં,
સવ્વન્નુણા સવ્વદરિસિણા,

સિવમયલમરુઅમણંતમકલ્લયમઠ્ઠાવાહ-
મપુણરાવિત્તિસિદ્ધિગણનામધેયં ઠાણં
સંપાવિત્તકામેણ-

ઇમે દુવાલસંગે ગણિ-પિટ્ઠગે પળ્લણ્ણે
તંજહા-

૨. આયારે ૧, સૂયગહે ૨, ઠાણે ૩,
સમવાણ ૪, વિવાહપન્નત્તી ૫, નાયા-
ધમ્મકહાઓ ૬, ઉવાસગ-દસાઓ
૭, અંતગહ-દસાઓ ૮, અણુત્તરોવ-
વાહ-દસાઓ ૯, પળ્લાવાગરણં ૧૦,
વિવાગસુણ ૧૧, દિટ્ઠિવાણ ૧૨, તત્થણં
જે સે ચત્થે અગે સમવાણ્ણિ આહિતે.
તસ્સ ણં અયમદ્દે પળ્લણ્ણે, તંજહા-

૧-શ્રુતધર્મના પ્રવર્તક, ચતુર્વિધ સંઘના
સંસ્થાપક, સ્વયંસંબુદ્ધ, પુરુષોત્તમ, પુરુષસિંહ,
પુરુષવર પુંડરીક, પુરુષવર ગંધહસ્તી, લોકોત્તમ,
લોકનાથ, લોકહિતકર, લોકપ્રદીપ, લોકપ્રદ્યોતક,
અભયદાતા, જ્ઞાનચક્ષુ-દાતા, મોક્ષમાર્ગદાતા
(નિર્દેશક) શરણુદાતા, ધર્મજીવનદાતા, ધર્મ-
પ્રરૂપક, ધર્મદેશક, ધર્મનાયક, ધર્મસારથિ,
ધર્મચતુર્દિક ચક્રવર્તી, અપ્રતિપાતિ સર્વશ્રેષ્ઠ
જ્ઞાન દર્શનના ધારક, નિષ્ક્રમાય, જિન, રાગદ્વેષના
જીવનનાર, અન્ય સાધકોને રાગદ્વેષ જીતાવનાર,
સંસાર-સમુદ્રથી ઉત્તીર્ણ અને બીજા જીવોને
સંસાર-સમુદ્રથી તારનાર, જીવાદિ નવતત્ત્વોને
બાણનારા અને બીજાને તત્ત્વોનું જ્ઞાન કરાવનારા,
સ્વયં અષ્ટકર્મથી મુક્ત અને બીજાને કર્મબંધ-
નથી મુક્ત થવાનો ઉપાય બતાવનાર, સર્વજ્ઞ,
સર્વદર્શી, નિરૂપદ્રવ અચલ અરૂઢ (નીરોગ)
અનંત અક્ષય અવ્યાબાધ અપુનરાવૃત્તિ સિદ્ધિ-
સ્થાનને પ્રાપ્ત શ્રમણુ ભગવાન મહાવીરે આ
દ્વાદશાંગરૂપગણિપિટકની પ્રરૂપણા કરી છે.

૨-તે આ પ્રમાણે છે-આચારાંગ, સૂત્રકૃતાંગ,
સ્થાનાંગ, સમવાયાંગ, વિવાહપ્રરૂપિત, જ્ઞાતા-
ધર્મકથાંગ, ઉપાસકદશાંગ, અંતકૃતદશાંગ,
અનુત્તરોપપાતિક દશાંગ, પ્રશ્નવ્યાકરણુ,
વિપાકશ્રુત અને દૃષ્ટિવાદ. તે, અંગોમાંથી
ચોથું અંગ સમવાય કહેલ છે. તેનો અર્થ આ
પ્રમાણે છે.

(૩) સુયં મે આડસં તેણ મગવયા

૩-હે આયુષ્મન્ જ'ખૂ! મે તે ભગવાન્
મહાવીર પાસેથી આ પ્રમાણે સાંભળ્યું છે—

एवमक्खायं :-

एगे आया ।

एगे अणाया ।

एगे दंडे ।

एगे अदंडे ।

एगा किरिआ ।

एगा अकिरिआ ।

एगे लोए ।

एगे अलोए ।

एगे धम्मो ।

एगे अधम्मो ।

एगे पुण्णे ।

एगे पावे ।

एगे बंधे ।

एगे मोक्खे ।

एगे आस्वे ।

एगे संवरे ।

एगा वेयणा ।

एगा णिज्जरा ।

ચૈતન્યગુણની અપેક્ષાએ આત્મા એક છે.

અનુપયોગ લક્ષણની અપેક્ષાએ અનાત્મા
(જડ પદાર્થ) એક છે.

અપ્રશસ્ત યોગોની પ્રવૃત્તિરૂપ વ્યાપાર
(હિંસા) એક હોવાથી દંડ એક છે.

પ્રશસ્ત યોગોની પ્રવૃત્તિરૂપ અદંડ (અહિંસા)
એક છે.

યોગોની પ્રવૃત્તિરૂપ ક્રિયા એક છે.

યોગનિરોધ રૂપ અક્રિયા એક છે.

ધર્માસ્તિકાય આદિ દ્રવ્યોનો આધારભૂત
લોકાકાશ એક છે.

ન્યાં ધર્માસ્તિકાય આદિ દ્રવ્યોનો અભાવ
હોય તે અલોકાકાશ એક છે.

જીવો અને પુદ્ગલોની ગતિમાં સહાયક
સ્વભાવથી ધર્માસ્તિકાય એક છે.

જીવો અને પુદ્ગલોની સ્થિતિમાં સહાયરૂપ
સ્વભાવથી અધર્માસ્તિકાય એક છે.

શુભયોગરૂપ પ્રવૃત્તિના એક હોવાથી પુણ્ય
એક છે.

અશુભયોગરૂપ પ્રવૃત્તિ એક હોવાથી પાપ
એક છે.

કર્મબદ્ધ આત્માઓની સામાન્ય વિવક્ષાથી
બંધ એક છે.

કર્મમુક્ત આત્માઓની સામાન્ય વિવક્ષાથી
મોક્ષ એક છે.

જીવરૂપ નૌકામાં ઇન્દ્રિયરૂપ છિદ્રોથી કર્મરૂપ
જલનો આગમન આસ્રવ છે, તે સામાન્ય
વિવક્ષાથી એક છે.

જીવરૂપ નૌકામાં ઇન્દ્રિય-છિદ્રોથી આવતા
કર્મરૂપ જલને રોકવું તે સંવર છે, સામાન્ય
વિવક્ષાથી તે એક છે.

અશુભ કર્મોદય જન્ય માનસિક કાયિક પીડા
વેદના છે. તે સામાન્ય વિવક્ષાથી એક છે.

કર્મક્ષયરૂપ નિર્જરા સામાન્યરૂપે એક છે.

- ૪ જંબુદ્દીવે દીવે એગં જોયણ-સય-સહસ્સં આયામ-વિક્લંભેણં પળ્ણત્તે ।
- ૫ અપ્પદ્દુણે નરણે એગં જોયણસયસહસ્સં આયામ-વિક્લંભેણં પળ્ણત્તે
- ૬ પાલણે જાણવિમાણે એગં જોયણ-સય-સહસ્સં આયામ-વિક્લંભેણં પળ્ણત્તે ।
- ૭ સવ્વદ્દુસિદ્ધે મહાવિમાણે એગં જોયણ-સયસહસ્સં આયામ-વિક્લંભેણં પળ્ણત્તે ।
- ૮ અદ્દાનકલ્લત્તે એગતારે પળ્ણત્તે ।
- ૯ ચિત્તાનકલ્લત્તે એગતારે પળ્ણત્તે ।
- ૧૦ સાતિનકલ્લત્તે એગતારે પળ્ણત્તે ।
- ૧૧ ઇમ્મીસે ણં રયણપ્પહાણે પુઠ્ઠવીણે અત્થેગણ્ણયાણં નેરણ્ણયાણં એગં પલિઓવમં ઠિઈં પળ્ણત્તા ।
- ૧૨ ઇમ્મીસે ણં રયણપ્પહાણે પુઠ્ઠવીણે નેરણ્ણયાણં ઉક્કોસેણં એગં સાગરોવમં ઠિઈં પળ્ણત્તા ।
- ૧૩ દોચ્ચાણે પુઠ્ઠવીણે નેરણ્ણયાણં જહન્નેણં એગં સાગરોવમં ઠિઈં પળ્ણત્તા ।
- ૧૪ અસુરકુમારાણં દેવાણં અત્થેગણ્ણયાણં એગં પલિઓવમં ઠિઈં પળ્ણત્તા ।
- ૧૫ અસુરકુમારાણં દેવાણં ઉક્કોસેણં એગં સાહિયં સાગરોવમં ઠિઈં પળ્ણત્તા ।
- ૧૬ અસુરકુમારિંદવજ્જિયાણં ભોમિજ્જાણં દેવાણં અત્થેગણ્ણયાણં એગં પલિઓવમં ઠિઈં પળ્ણત્તા ।
- ૧૭ અસંખેજ્જ-વાસાઉય-સાન્નિ-પંચિદિય-તિરિ-કલ્લ-જોણિયાણં અત્થેગણ્ણયાણં એગં પલિઓવમં ઠિઈં પળ્ણત્તા ।

- ૪ જંબુદ્દીપ નામના દ્વીપની લંબાઈ તથા પહોળાઈ એક લાખ યોજનની છે.
- ૫ અપ્રતિષ્ઠાન નામની સાતમી નરકભૂમિના મધ્યમ આવાસની લંબાઈ તથા પહોળાઈ એક લાખ યોજનની છે.
- ૬ સૌધર્મેન્દ્રના આલિયોગિક પાલક દેવ-દ્વારા વિકુર્વિત પાલક યાન-વિમાનની લંબાઈ તથા પહોળાઈ એક લાખ યોજનની છે.
- ૭ સર્વાર્થસિદ્ધ વિમાનની લંબાઈ તથા પહોળાઈ એક લાખ યોજનની છે.
- ૮ આદ્રાં નક્ષત્રનો એક તારો છે.
- ૯ ચિત્રા નક્ષત્રનો એક તારો છે.
- ૧૦ સ્વાતિ નક્ષત્રનો એક તારો છે.
- ૧૧ આ રત્નપ્રભા નામક પૃથ્વીના ક્રેટલાક નારકોની જઘન્ય સ્થિતિ એક પલ્લોપમની છે.
- ૧૨ આ રત્નપ્રભા નામક પૃથ્વીના નારકોની ઉત્કૃષ્ટ સ્થિતિ એક સાગરોપમની છે.
- ૧૩ શકરાપ્રભા નામક પૃથ્વીના નારકોની જઘન્ય સ્થિતિ એક સાગરોપમની છે.
- ૧૪ અસુર કુમાર દેવોમાંથી ક્રેટલાક દેવોની સ્થિતિ એક પલ્લોપમની છે.
- ૧૫ અસુર કુમાર દેવોની ઉત્કૃષ્ટ સ્થિતિ થોડી અધિક એક સાગરોપમની છે.
- ૧૬ અસુરેન્દ્રને છોડીને ક્રેટલાક લવનપતિ દેવોની સ્થિતિ એક પલ્લોપમની છે.
- ૧૭ અસંખ્યાત વર્ષના આયુષ્યવાળા ક્રેટલાક ગર્ભજ તિર્યાચ પચેન્દ્રિઓની સ્થિતિ એક પલ્લોપમની છે.

૧૮ અસંખિજ્જ-વાસાઉય - ગન્ભવકંતિય - સન્નિ-
મણુયાણં અત્થેગહયાણં એગં પલિઓવમં
ઠિઈં પળ્ણત્તા ।

૧૯ વાળમંતરાણં દેવાણં ઉક્કોસેણં એગં
પલિઓવમં ઠિઈં પળ્ણત્તા ।

૨૦ જોહસિયાણં દેવાણં ઉક્કોસેણં એગં પલિ-
ઓવમં વાસ-સય-સહસ્સમન્ભહિયં ઠિઈં
પળ્ણત્તા ।

૨૧ સોહમ્મે કપ્પે દેવાણં જહન્નેણં એગં પલિ-
ઓવમં ઠિઈં પળ્ણત્તા ।

૨૨ સોહમ્મે કપ્પે દેવાણં અત્થેગહયાણં એગં
સાગરોવમં ઠિઈં પળ્ણત્તા ।

૨૩ ઈસાણે કપ્પે દેવાણં જહન્નેણં સાહરેગં એગં
પલિઓવમં ઠિઈં પળ્ણત્તા ।

૨૪ ઈસાણે કપ્પે દેવાણં અત્થેગહયાણં એગં
સાગરોવમં ઠિઈં પળ્ણત્તા ।

૨૫ જે દેવા સાગરં સુસાગરં સાગરકંતં ભવં
મણું માણુસોત્તરં લોગહિયં વિમાણં દેવત્તાણ
ઉવવન્ના, તેસિ ણં દેવાણં ઉક્કોસેણં એગં
સાગરોવમં ઠિઈં પળ્ણત્તા ।

૨૬ તે ણં દેવા એગસ્સ અદ્દમાસસ્સ આણમંતિ
વા, પાણમંતિ વા, ઉસ્સસંતિ વા,
નીસસંતિ વા ।

૨૭ તેસિ ણં દેવાણં એગસ્સ વાસ સહસ્સસ્સ
આહારક્કે સમુપ્પજ્જહ ।

૨૮ સંતેગહયા ભવિસિદ્ધિયા જે જીવા તે એગેણં
ભવગ્ગહણેણં સિજ્જસ્સંતિ બુજ્જિસ્સંતિ
મુચ્ચિસ્સંતિ પરિનિવ્વાહસ્સંતિ સવ્વદુક્ખા-
ણમંતં કારિસ્સંતિ ।

૧૮ અસંખ્યાત વર્ષાના આયુવાળા કેટલાક
ગર્ભજ સંજ્ઞી મનુષ્યોની સ્થિતિ એક
પદ્યોપમની છે.

૧૯ વાણુવ્યંતર દેવોની ઉત્કૃષ્ટ સ્થિતિ એક
પદ્યોપમની છે.

૨૦ જ્યોતિષ્ક દેવોની ઉત્કૃષ્ટ સ્થિતિ એક લાખ
વર્ષ અધિક એક પદ્યોપમની છે.

૨૧ સૌધર્મ કલ્પમાં દેવોની જઘન્ય સ્થિતિ
એક પદ્યોપમની છે.

૨૨ સૌધર્મ કલ્પમાં કેટલાક દેવોની સ્થિતિ
એક સાગરોપમની છે.

૨૩ ઇશાન કલ્પના દેવોની જઘન્ય સ્થિતિ
ક'ઈક અધિક એક પદ્યોપમની છે.

૨૪ ઇશાન કલ્પના કેટલાક દેવોની સ્થિતિ
એક સાગરોપમની છે.

૨૫ સાગર, સુસાગર, સાગરકાન્ત, લવ, મનુ,
માનુષોત્તર, અને લોકહિત, આ
સાત વિમાનોમાં જે દેવો ઉત્પન્ન થાય છે
તેમની ઉત્કૃષ્ટ સ્થિતિ એક સાગરોપમની
કહી છે.

૨૬ સાગર યાવત્ લોકહિત વિમાનોમાં જે
દેવો ઉત્પન્ન થાય છે તેઓ એક પખવા-
ડિએ શ્વાસોચ્છવાસ લે છે

૨૭ સાગર યાવત્ લોકહિત નામક પૂર્વોક્ત
વિમાનોમાં જે દેવો ઉત્પન્ન થાય છે તેઓને
એક હજાર વર્ષ આહારની ઇચ્છા
થાય છે.

૨૮ કેટલાક લવસિદ્ધિક જીવો એવા છે કે જે
જીવો એક લવ ગ્રહણ કરીને સિદ્ધ, ખુદ્ધ
અને સર્વથા પરિનિવૃત્ત થઈ બધા
દુઃખોનો અંત કરશે.

દ્વિતીય સમવાય

આ પ્રમાણે સામાન્ય ગ્રાહક નયની અપેક્ષાએ વસ્તુઓમાં એકત્વનું કથન કરીને વિશેષ ગ્રાહક નયની અપેક્ષાએ બે બેની સંખ્યાવાળા વિષયોનું કથન કરે છે.

૨૯ દો દંડા પળ્ણત્તા, તંજહા-અઢ્ઢાદંદે ચેવ,
અળઢ્ઢાદંદે ચેવ ।

૨૯ તીર્થ'કરોએ દંડ બે બતાવ્યા છે-અર્થદંડ-
સ્વપરના હિતમાટે કરવામાં આવતી
હિંસા અને અનર્થદંડ-સ્વપરના હિત
માટે ન હોય એવી વ્યર્થ કરાતી હિંસા.

૩૦ દુવે રાસી પળ્ણત્તા, તંજહા-જીવરાસી ચેવ,
અજીવરાસી ચેવ ।

૩૦ રાશિ બે પ્રકારની છે-જીવરાશિ અને
અજીવ રાશિ.

૩૧ દુવિહ વંધળે પળ્ણત્તે, તંજહા-રાગવંધળે
ચેવ, દોસવંધળે ચેવ ।

૩૧ બ'ધન બે પ્રકારના છે-રાગબ'ધન અને
દ્રેષબ'ધન.

૩૨ પુવ્વાફળ્ણુળી નક્ષત્તે દુતારે પળ્ણત્તે ।

૩૨ પૂર્વાફલ્ણુની નક્ષત્રના બે તારા છે.

૩૩ ઉત્તરાફળ્ણુળી નક્ષત્તે દુતારે પળ્ણત્તે ।

૩૩ ઉત્તરાફલ્ણુની નક્ષત્રના બે તારા છે.

૩૪ પુવ્વાભદ્રવયા નક્ષત્તે દુતારે પળ્ણત્તે ।

૩૪ પૂર્વાભાદ્રપદ નક્ષત્રના બે તારા છે.

૩૫ ઉત્તરાભદ્રવયા નક્ષત્તે દુતારે પળ્ણત્તે ।

૩૫ ઉત્તરાભાદ્રપદ નક્ષત્રના બે તારા છે.

૩૬ ઇમીસે ણં રયળ્ણપ્પહાણ પુઢવીણ અત્થેગહ્ણયાણં
નેરહ્ણયાણં દો પલિઓવમાઈં ઠિઈં પળ્ણત્તા ।

૩૬ આ રત્નપ્રભા નામની પૃથ્વીના કેટલાક
નારકોની સ્થિતિ બે પલ્થોપમની છે.

૩૭ દુચ્છાણ પુઢવીણ અત્થેગહ્ણયાણં નેરહ્ણયાણં
દો સાગરોવમાઈં ઠિઈં પળ્ણત્તા ।

૩૭ શર્કરા પ્રભા નામની પૃથ્વીના કેટલાક
નારકોની સ્થિતિ બે સાગરોપમની છે.

૩૮ અસુરકુમારાણં દેવાણં અત્થેગહ્ણયાણં દો
પલિઓવમાઈં ઠિઈં પળ્ણત્તા ।

૩૮ અસુરકુમાર દેવોમાંથી કેટલાક દેવોની
સ્થિતિ બે પલ્થોપમની છે.

૩૯ અસુરકુમારિંદવજ્જિયાણં મોમિજ્જાણં
દેવાણં ઉક્કોસેણં દેમ્મુણાઈં દો
પલિઓવમાઈં ઠિઈં પળ્ણત્તા ।

૩૯ અસુરેન્દ્રને છોડીને શેષ ભવનવાસી
દેવોની ઉત્કૃષ્ઠ સ્થિતિ થોડી ઝાણી બે
પલ્થોપમની છે.

૪૦ અસંખિજ્જ-વાસાઉય-સન્નિ-પંચિદિય-તિ-
રિક્ખ-જોણિઆણં અત્થેગહયાણં દો
પલિઓવમાઈં ઠિઈં પળ્ણત્તા ।

૪૧ અસંખિજ્જ-વાસાઉય-ગઘ્ભવકકંતિય-સન્નિ-
પંચિદિયમણુસ્સાણં અત્થેગહયાણં દો
પલિઓવમાઈં ઠિઈં પળ્ણત્તા ।

૪૨ સોહમ્મે કપ્પે અત્થેગહયાણં દેવાણં
દો પલિઓવમાઈં ઠિઈં પળ્ણત્તા ।

૪૩ ઈંસાણે કપ્પે અત્થેગહયાણં દેવાણં દો
પલિઓવમાઈં ઠિઈં પળ્ણત્તા ।

૪૪ સોહમ્મે કપ્પે અત્થેગહયાણં દેવાણં
ઉક્કોસેણં દો સાગરોવમાઈં ઠિઈં
પળ્ણત્તા ।

૪૫ ઈંસાણે કપ્પે દેવાણં ઉક્કોસેણં સાહિયાઈં
દો સાગરોવમાઈં ઠિઈં પળ્ણત્તા ।

૪૬ સણંકુમારે કપ્પે દેવાણં જહળ્ણેણં દો
સાગરોવમાઈં ઠિઈં પળ્ણત્તા ।

૪૭ માહિંદે કપ્પે દેવાણં જહળ્ણેણં સાહિયાઈં
દો સાગરોવમાઈં ઠિઈં પળ્ણત્તા ।

૪૮ જે દેવા સુમં સુમકંતં સુમવળ્ણં સુમગંધં
સુમલેસં સુમખાસં સોહમ્મવહિંસગં
વિમાણં દેવત્તાણં ઉવવળ્ણા, તેસિ ણં
દેવાણં ઉક્કોસેણં દો સાગરોવમાઈં
ઠિઈં પળ્ણત્તા ।

૪૯ તે ણં દેવા દોણ્હં અદ્ધમાસાણં આગમંતિ
વા, પાણમંતિ વા, ઉસ્સસંતિ વા,
નીસસંતિ વા ।

૪૦ અસંખ્યાત વર્ષના આયુવાળા કેટલાક
સંજ્ઞીતિર્યાંય પચ્ચેન્દ્રિયોની સ્થિતિ યે
પલ્લોપમની છે.

૪૧ અસંખ્યાત વર્ષના આયુવાળા કેટલાક
ગર્ભજ પચ્ચેન્દ્રિય મનુષ્યોની સ્થિતિ યે
પલ્લોપમની છે.

૪૨ સૌધર્મ કલ્પના કેટલાક દેવોની સ્થિતિ
યે પલ્લોપમની છે.

૪૩ ઇશાન કલ્પના કેટલાક દેવોની સ્થિતિ યે
પલ્લોપમની છે.

૪૪ સૌધર્મ કલ્પના કેટલાક દેવોની ઉત્કૃષ્ટ
સ્થિતિ યે સાગરોપમની છે.

૪૫ ઇશાન કલ્પના દેવોની ઉત્કૃષ્ટ સ્થિતિ
થોડી અધિક યે સાગરોપમની છે.

૪૬ સનત્કુમાર કલ્પના દેવોની જઘન્ય
સ્થિતિ યે સાગરોપમની છે.

૪૭ માહેન્દ્ર કલ્પના દેવોની જઘન્ય સ્થિતિ
યે સાગરોપમથી થોડી વધારે છે.

૪૮ શુભ, શુભકાન્ત, શુભવર્ણ, શુભગંધ,
શુભલેશ્ય, શુભસ્પર્શ, સૌધર્માવતંસક
આ નામક વિમાનોમાં જે દેવો ઉત્પન્ન
થાય છે તેઓની ઉત્કૃષ્ટ સ્થિતિ યે સાગરો-
પમની હોય છે.

૪૯ શુભ યાવત સૌધર્માવતંસક નામક
ઉદ્ભવિત વિમાનોમાં જે દેવો ઉત્પન્ન
થાય છે તેઓ યે પખવાડિયે શ્વાસોશ્વાસ
લે છે.

૫૦ તેસિ ણં દેવાણં દોહિં વાસ-સહસ્સોહિં
આહારદ્દે સમુપ્પજ્જહી ।

૫૧ અત્થેગઇયા ભવસિદ્ધિયા જીવા જે દોહિં
ભવગ્ગહોહિં સિજ્ઞિસ્સંતિ-જાવ-સન્વદુ-
ક્ખાણમંતં કરિસ્સંતિ ।

૫૦ શુભ યાવત્ સૌધર્માવત્-સક વિમાનોમાં
જે દેવો ઉત્પન્ન થાય છે તેઓને બે હજાર
વર્ષે આહારની ઇચ્છા થાય છે.

૫૧ કેટલાક ભવસિદ્ધિકર્તાઓ એવા છે કે
જેઓ બે ભવ કરીને સિદ્ધ થશે યાવત્
સર્વ દુઃખોનો અંત કરશે.

તૃતીય સમવાય

૫૨ તઓ દંડા પ્ણત્તા, તંજહા-મ્ણદંડે,
વયદંડે, કાયદંડે ।

૫૩ તઓ ગુત્તીઓ પ્ણત્તાઓ તંજહા-મ્ણ-
ગુત્તી, વયગુત્તી, કાયગુત્તી ।

૫૪ તઓ સલ્લા પ્ણત્તા, તંજહા-માયાસલ્લે
ણં, નિયાણસલ્લે ણં, મિચ્છાદંસણ-
સલ્લે ણં ।

૫૫ તઓ ગારવા પ્ણત્તા, તંજહા-ઈર્ડીગારવે ણં,
રસગારવે ણં, સાયાગારવે ણં ।

૫૬ તઓ વિરાહણા પ્ણત્તા, તંજહા-નાણ-
વિરાહણા, દંસણવિરાહણા, ચરિત્ત-
વિરાહણા ।

૫૭ મિગાસિરનક્ખત્તે તિતારે પ્ણત્તે ।

૫૮ પુસ્સનક્ખત્તે તિતારે પ્ણત્તે ।

૫૯ જેટ્ઠાનક્ખત્તે તિતારે પ્ણત્તે ।

૬૦ અમ્મીઙ્ગનક્ખત્તે તિતારે પ્ણત્તે ।

૬૧ સવણનક્ખત્તે તિતારે પ્ણત્તે ।

૬૨ અસ્સિણિનક્ખત્તે તિતારે પ્ણત્તે ।

૬૩ ભરણીનક્ખત્તે તિતારે પ્ણત્તે ।

૫૨ ચારિત્ર આદિના વિનાશથી જે આત્માને
નિઃસાર બનાવી દે તેને દંડ કહે છે, તે
દંડ ત્રણ પ્રકારના છે-મનોદંડ, વચન-
દંડ, કાયદંડ.

૫૩ ગુપ્તિ ત્રણ પ્રકારની છે-મનોગુપ્તિ,
વચનગુપ્તિ, કાયગુપ્તિ.

૫૪ શલ્ય ત્રણ પ્રકારના છે-માયાશલ્ય,
નિદાનશલ્ય, મિથ્યાદર્શન શલ્ય.

૫૫ ગર્વ ત્રણ પ્રકારના છે-ઋદ્ધિગર્વ, રસ-
ગર્વ અને સાતાગર્વ.

૫૬ વિરાધના ત્રણ પ્રકારની છે-જ્ઞાનવિરાધના,
દર્શનવિરાધના, ચારિત્રવિરાધના.

૫૭ મૃગશિર નક્ષત્રના ત્રણ તારા છે.

૫૮ પુખ્ત નક્ષત્રના ત્રણ તારા છે.

૫૯ જ્યેષ્ઠા નક્ષત્રના ત્રણ તારા છે.

૬૦ અભિજિત નક્ષત્રના ત્રણ તારા છે.

૬૧ શ્રવણ નક્ષત્રના ત્રણ તારા છે.

૬૨ અશ્વિની નક્ષત્રના ત્રણ તારા છે.

૬૩ ભરણી નક્ષત્રના ત્રણ તારા છે.

૬૪ ઈમીસે ણં રયણપ્પહાણ પુઢવીણ અત્થેગહ્યા-
યાણં નેરહ્યાણં તિણ્ણિ પલિઓવમાઈં ઠિઈં પળ્ણત્તા ।

૬૫ દોચ્ચાણં ણં પુઢવીણ નેરહ્યાણં ઉક્કોસેણં
તિણ્ણિ સાગરોવમાઈં ઠિઈં પળ્ણત્તા ।

૬૬ તચ્ચાણં ણં પુઢવીણ નેરહ્યાણં જહળ્ણેણં
તિણ્ણિ સાગરોવમાઈં ઠિઈં પળ્ણત્તા ।

૬૭ અસુરકુમારાણં દેવાણં અત્થેગહ્યાણં તિણ્ણિ
પલિઓવમાઈં ઠિઈં પળ્ણત્તા ।

૬૮ અસંખિજ્જ-વાસાઉય-સન્નિ-પંચિંદિય-
તિરિક્કિ-જોણિયાણં ઉક્કોસેણં તિણ્ણિ
પલિઓવમાઈં ઠિઈં પળ્ણત્તા ।

૬૯ અસંખિજ્જ-વાસાઉય-સન્નિ-ગઘ્ભવકંતિય-
મણુસ્સાણં ઉક્કોસેણં તિણ્ણિ પલિઓવમાઈં
ઠિઈં પળ્ણત્તા ।

૭૦ સોહમ્મીસાણેસુ કપ્પેસુ અત્થેગહ્યાણં દેવાણં
તિણ્ણિ પલિઓવમાઈં ઠિઈં પળ્ણત્તા ।

૭૧ સળંકુમાર-માહિંદેસુ કપ્પેસુ અત્થેગહ્યાણં
દેવાણં તિણ્ણિ સાગરોવમાઈં ઠિઈં પળ્ણત્તા ।

૭૨ જે દેવા આમંકરં પમંકરં આમંકર-પમંકરં
ચંદં ચંદાવત્તં ચંદપ્પમં ચંદકંતં ચંદવળ્ણં
ચંદલેસં ચંદજ્જયં ચંદસિંગં ચંદસિટ્ઠં
ચંદકૂહં ચંદુત્તરવહિંસગં વિમાણં દેવત્તાણ
ઉવવળ્ણા તેસિ ણં દેવાણં ઉક્કોસેણં તિણ્ણિ
સાગરોવમાઈં ઠિઈં પળ્ણત્તા ।

૭૩ તે ણં દેવા તિણ્ણં અહ્હમાસાણં આણમંતિ
વા, પાણમંતિ વા, ઉસસંતિ વા, નીસસંતિ વા ।

૬૪ આ રત્નપ્રભા પૃથ્વીના કેટલાક નૈરચિકોની
સ્થિતિ ત્રણ પદ્યોપમની છે.

૬૫ શર્કરાપ્રભા પૃથ્વીના નૈરચિકોની ઉત્કૃષ્ટ
સ્થિતિ ત્રણ સાગરોપમની છે.

૬૬ વાલુકાપ્રભા પૃથ્વીના નૈરચિકોની જઘન્ય
સ્થિતિ ત્રણ સાગરોપમની છે.

૬૭ કેટલાક અસુરકુમાર દેવોની સ્થિતિ ત્રણ
પદ્યોપમની છે.

૬૮ અસંખ્યાતા વર્ષના આયુવાળા સંસી
તિર્યચ પચેન્દ્રિયોની ઉત્કૃષ્ટ સ્થિતિ ત્રણ
પદ્યોપમની છે.

૬૯ અસંખ્યાતા વર્ષના આયુવાળા ગર્ભજ
સંસી મનુષ્યોની ઉત્કૃષ્ટ સ્થિતિ ત્રણ
પદ્યોપમની છે.

૭૦ સૌધર્મ અને ધર્શાન કલ્પના કેટલાક
દેવોની સ્થિતિ ત્રણ પદ્યોપમની છે.

૭૧ સનતકુમાર અને માહેન્દ્ર કલ્પના કેટલાક
દેવોની સ્થિતિ ત્રણ સાગરોપમની છે.

૭૨ આલંકર, પ્રલંકર, આલંકર-પ્રલંકર
ચંદ્ર, ચંદ્રાવર્ત, ચંદ્રપ્રભ, ચંદ્રકાંત,
ચંદ્રવર્ણ, ચંદ્રલેશ્ય, ચંદ્રધ્વજ,
ચંદ્રશૃંગ, ચંદ્રસુષ્ટ. (શ્રેષ્ઠ) ચંદ્રકૂટ અને
ચંદ્રોત્તરાવતંસક આ ૧૪ વિમાનમાં જે
દેવો ઉત્પન્ન થાય છે તેઓની ઉત્કૃષ્ટ
સ્થિતિ ત્રણ સાગરોપમની છે.

૭૩ આલંકર યાવત્ ચંદ્રોત્તરાવતંસક વિમા-
નમાં જે દેવો ઉત્પન્ન થાય છે તેઓ ત્રણ
પદ્યવાડિએ શ્વાસોચ્છવાસ લે છે.

૭૪ તેસિં ણં દેવાણં તિહિં વાસસહસ્સેહિં આહાર-
રઢે સમુપ્પજ્જહિં ।

૭૫ સંતેગહ્યા ભવસિદ્ધિયા જીવા જે તિહિં
ભવગ્ગહણેહિં સિજ્ઞિસ્સંતિ-જાવ-સવ્વ-
દુક્ખાણમંતં કરિસ્સંતિ ।

૭૪ આલંકર યાવત્ અંત્રોત્તરાવતંસક વિમા-
નમાં જે દેવો ઉત્પન્ન થાય છે તેઓને
ત્રણ હજાર વર્ષે આહારની ઇચ્છા થાય છે.

૭૫ કેટલાક ભવસિદ્ધિક્ષક જીવો એવા છે કે જે
ત્રણ ભવ કરીને સિદ્ધ થશે યાવત્ સર્વ
દુઃખનો અંત કરશે.

ચતુર્થ સમવાય

૭૬ ચત્તારિ કસાયા પ્ણત્તા, તંજહા-
કોહકસાણ, માણકસાણ, માયાકસાણ,
લોભકસાણ ।

૭૭ ચત્તારિ જ્ઞાણા પ્ણત્તા, તંજહા-
અટ્ટજ્ઞાણે, રુદ્ધજ્ઞાણે, ધમ્મજ્ઞાણે, સુક્ક-
જ્ઞાણે ।

૭૮ ચત્તારિ વિગહાઓ પ્ણત્તા, તંજહા-
ઈત્થિકહા, ભત્તકહા, રાયકહા, દેસકહા ।

૭૯ ચત્તારિ સ્ણા પ્ણત્તા, તંજહા-
આહારસ્ણા, ભયસ્ણા, મેહુણસ્ણા,
પરિગ્ગહસ્ણા ।

૮૦ ચઠ્ઠિવેદે બંધે પ્ણત્તે, તંજહા-
પગ્ગબંધે, ઠિંબંધે, અણુભાવબંધે, પાણસબંધે ।

૮૧ ચઠ્ઠિવેદે જોયણે પ્ણત્તે ।

૮૨ અણુરાહાનક્ષત્તે ચઠ્ઠિવેદે પ્ણત્તે ।

૮૩ પુવ્વાસાદાનક્ષત્તે ચઠ્ઠિવેદે પ્ણત્તે ।

૮૪ ઉત્તરાસાદાનક્ષત્તે ચઠ્ઠિવેદે પ્ણત્તે ।

૮૫ ઇમીસે ણં રયણપ્પહાણ પુટ્ઠવીણ અત્થેગહ્યાણં
નેરહ્યાણં ચત્તારિ પલિઓવમાહિં ઠિંહિં
પ્ણત્તા ।

૮૬ તચ્ચાણ ણં પુટ્ઠવીણ અત્થેગહ્યાણં નેરહ્યાણં
ચત્તારિ સાગરોવમાહિં ઠિંહિં પ્ણત્તા ।

૮૭ અસુરકુમારાણં દેવાણં અત્થેગહ્યાણં ચત્તારિ
પલિઓવમાહિં ઠિંહિં પ્ણત્તા ।

૭૬ કષાય ચાર પ્રકારના છે-ક્રોધ, માન,
માયા અને લોભ.

૭૭ ધ્યાન ચાર પ્રકારના છે-આત્મધ્યાન, રૌદ્ર
ધ્યાન, ધર્મધ્યાન, શુકલધ્યાન.

૭૮ વિકથા ચાર પ્રકારની છે-સ્ત્રીકથા, ભત્ત-
કથા, દેશકથા, રાજકથા.

૭૯ સંજ્ઞા ચાર પ્રકારની છે- આહારસંજ્ઞા,
ભયસંજ્ઞા, મૈથુનસંજ્ઞા પરિગ્રહસંજ્ઞા.

૮૦ બંધ ચાર પ્રકારના છે-પ્રકૃતિબંધ, સ્થિતિ
બંધ, અનુભાગબંધ, પ્રદેશબંધ.

૮૧ યોજન ચાર ગાઉનો કહ્યો છે.

૮૨ અનુરાધા નક્ષત્રના ચાર તારા છે.

૮૩ પૂર્વાષાઢા નક્ષત્રના ચાર તારા છે.

૮૪ ઉત્તરાષાઢા નક્ષત્રના ચાર તારા છે.

૮૫ આ રત્નપ્રભા પૃથ્વીના કેટલાક નૈરયિકોની
સ્થિતિ ચાર પદ્યોપમની છે.

૮૬ વાલુકાપ્રભા પૃથ્વીના કેટલાક નૈરયિકોની
સ્થિતિ ચાર સાગરોપમની છે.

૮૭ કેટલાક અસુરકુમાર દેવોની સ્થિતિ ચાર
પદ્યોપમની છે.

૮૮ સોહમ્મીસાણેસુ કપ્પેસુ અત્થેગઈયાણં દેવાણં
ચત્તારિં પલિઓવમાઈં ઠિઈં પ્ણત્તા ।

૮૯ સણંકુમાર-મહિંદેસુ કપ્પેસુ અત્થેગઈયાણં
દેવાણં ચત્તારિં સાગરોવમાઈં ઠિઈં પ્ણત્તા ।

૯૦ જે દેવા કિટ્ઠિં સુકિટ્ઠિં કિટ્ઠિયાવત્તં
કિટ્ઠિપ્પમં કિટ્ઠિજુત્તં કિટ્ઠિવણ્ણં કિટ્ઠિલેસં
કિટ્ઠિજ્જયં કિટ્ઠિસિગં કિટ્ઠિસિટ્ઠં
કિટ્ઠિકૂલં કિટ્ઠુત્તરવહિંસગં વિમાણં દેવત્તાણ
ઉવવણ્ણા-

તેસિ ણં દેવાણં ઉક્કોસેણં ચત્તારિં સાગ-
રોવમાઈં ઠિઈં પ્ણત્તા ।

૯૧ તે ણં દેવા ચઉહં અદ્દમાસાણં આણમંતિ
વા, પાણમંતિ વા, ઝસમંતિ વા,
નીસમંતિ વા ।

૯૨ તેસિં દેવાણં ચઉહિં વાસ સહસ્સેહિં આહારઢે
સમુપ્પજ્જઈ ।

૯૩ અત્થેગઈયા ભવસિદ્ધિયા જીવા જે ચઉહિં
ભવગ્ગાહણેહિં સિજ્જિસ્સંતિ-જાવ-સવ્વદુક્ખા-
ણમંતં કરિસ્સંતિ ।

૮૮ સૌધર્મં ઋને ઇશાનકલ્પના કેટલાક
દેવોની સ્થિતિ ચાર પદ્યોપમની છે.

૮૯ સનત્કુમાર ઋને માહિન્દ્રકલ્પના કેટલાક
દેવોની સ્થિતિ ચાર સાગરોપમની છે.

૯૦ કૃષ્ટિ, સુકૃષ્ટિ, કૃષ્ટિઆવર્ત, કૃષ્ટિપ્રભ,
કૃષ્ટિયુક્ત, કૃષ્ટિવર્ણ, કૃષ્ટિલેશ્ય,
• કૃષ્ટિવજ, કૃષ્ટિશૃંગ કૃષ્ટિશ્રેષ્ઠ, કૃષ્ટિકૂટ,
કૃષ્ટિયુત્તરાવતંસક આ બાર વિમાનમાં જે
દેવો ઉત્પન્ન થાય છે તેઓની ઉત્કૃષ્ટસ્થિતિ
ચાર સાગરોપમની છે.

૯૧ કૃષ્ટિ યાવત્ કૃષ્ટિયુત્તરાવતંસક વિમાનમાં
જે દેવો ઉત્પન્ન થાય છે તેઓ ચાર
પખવાડિએ શ્વાસોન્વાસ લે છે.

૯૨ કૃષ્ટિ યાવત્ કૃષ્ટિયુત્તરાવતંસક વિમાનમાં
જે દેવો ઉત્પન્ન થાય છે તેઓને ચાર
હબર વર્ષે આહારની ઇચ્છા થાય છે.

૯૩ કેટલાક ભવસિદ્ધિયક જીવો એવા છે જે ચાર
ભવ કરીને સિદ્ધ થશે યાવત્ સર્વ
દુઃખોનો અંત કરશે.

પંચમ સમવાય

૯૪ પંચ કિરિયા પ્ણત્તા, તંજહા-કાઈયા,
અહિગરણિયા, પાડસિયા, પારિતાવણિયા,
પાણાઈવાયકિરિયા ।

૯૫ પંચ મહવ્વયા પ્ણત્તા, તંજહા-સવ્વાઓ
પાણાઈવાયાઓ વેરમણં, સવ્વાઓ
મુસાંવાયાઓ વેરમણં, સવ્વાઓ અદિન્ના-
દાણાઓ વેરમણં, સવ્વાઓ મેહુણાઓ
વેરમણં, સવ્વાઓ પરિગ્ગહાઓ વેરમણં ।

૯૬ પંચ કામગુણા પ્ણત્તા, તંજહા-સદ્દા, રૂવા,
રસા, ગંધા, ફાસા ।

૯૪ ક્રિયા પાંચ પ્રકારની છે—કાયિકી, આધિ-
કરણિકી, પ્રાદ્વેષિકી, પારિતાપનિકી ઋને
પ્રાણાતિપાતિકી ક્રિયા.

૯૫ મહાવ્રત પાંચ પ્રકારના છે—સર્વથા
પ્રાણાતિપાતનું વિરમણ, સર્વથા
મૃષવાદાનું વિરમણ, સર્વથા અદત્તાદાનનું
વિરમણ, સર્વથા મૈથુનનું વિરમણ, સર્વથા
પરિગ્રહનું વિરમણ કરવું.

૯૬ કામગુણ પાંચ પ્રકારના છે—શબ્દ, રૂપ,
રસ, ગંધ, સ્પર્શ.

- ૧૭ પંચ આસવદારા પળ્ણત્તા, તંજહા-મિચ્છત્તં, અવિરઈ, પમાયા, કસાયા, જોગા ।
- ૧૮ પંચ સંવરદારા પળ્ણત્તા, તંજહા-સમ્મત્તં, વિરઈ, અપ્પમત્તયા, અકસાયા અજોગયા ।
- ૧૯ પંચ નિજ્જરટ્ટાણા, પળ્ણત્તા તંજહા-પાણાહ-વાયાઓ વેરમળં, મુસાવાયાઓ વેરમળં, અદિન્નાદાણાઓ વેરમળં, મેહુણાઓ વેરમળં, પરિગ્ગહાઓ વેરમળં ।
- ૧૦૦ પંચ સમિઈઓ પળ્ણત્તાઓ, તંજહા-ઈરિયા-સમિઈ, માસાસમિઈ, ઇસણાસમિઈ, આયાણ - મંડ - મત્ત - નિક્ખેવણાસમિઈ, ઉચ્ચારપાસવળ-ચ્છેલ-સિંધાળ-જલ્લ-પારિટ્ટાવણિયાસમિઈ ।
- ૧૦૧ પંચ અત્થિકાયા પળ્ણત્તા, તંજહા-ધમ્મ-ત્થિકાઈ અધમ્મત્થિકાઈ, આગાસત્થિકાઈ, જીવત્થિકાઈ, પોગ્ગલાત્થિકાઈ ।
- ૧૦૨ રોહિણીનક્ખત્તે પંચતારે પળ્ણત્તે ।
- ૧૦૩ પુળવ્વમુનક્ખત્તે પંચતારે પળ્ણત્તે ।
- ૧૦૪ હત્થનક્ખત્તે પંચતારે પળ્ણત્તે । ।
- ૧૦૫ વિસાહાનક્ખત્તે પંચતારે પળ્ણત્તે ।
- ૧૦૬ ધણિટ્ટાનક્ખત્તે પંચતારે પળ્ણત્તે ।
- ૧૦૭ ઈર્મીસે ણં રયળપ્પહાઈ પુટ્ઠવીઈ અત્થેગ-ઈયાણં નેરહયાણં પંચ પલિઓવમાઈં ઠિઈં પળ્ણત્તા ।
- ૧૦૮ તચ્ચાઈ ણં પુટ્ઠવીઈ અત્થેગઈયાણં નેરહયાણં પંચ સાગરોવમાઈં ઠિઈં પળ્ણત્તા ।
- ૧૦૯ અસુરકુમારાણં દેવાણં અત્થેગઈયાણં પંચ પલિઓવમાઈં ઠિઈં પળ્ણત્તા ।

- ૯૭ આશ્રવ પાંચ પ્રકારના છે—મિથ્યાત્વ, અવિરતિ, પ્રમાદ, કષાય અને યોગ.
- ૯૮ સંવર પાંચ પ્રકારના છે—સમ્યક્ત્વ, વિરતિ, અપ્રમાદ, અકષાય, અયોગ.
- ૯૯ નિર્જરાસ્થાન પાંચ પ્રકારના છે—પ્રાણુ-તિપાતથી વિરક્ત થવું, મૃષાવાદથી વિરક્ત થવું, અદત્તાદાનથી વિરક્ત થવું, મૈથુનથી વિરક્ત થવું, પરિગ્રહથી વિરક્ત થવું.
- ૧૦૦ સમિતિ પાંચ પ્રકારની છે—ઈર્થાસમિતિ, ભાષાસમિતિ, એષણા સમિતિ, આદાન-ભંડમાત્રનિષ્કેપણા સમિતિ, ઉચ્ચાર-પ્રશ્રવણ-સ્લેષ્મ-નાસિકામલ-શરીરનો મેલ પરઠવાની સમિતિ.
- ૧૦૧ અસ્તિકાય પાંચ પ્રકારના છે—ધર્માસ્તિકાંચ અધર્માસ્તિકાય, આકાશાસ્તિકાય, જીવાસ્તિકાય, પુદ્ગલાસ્તિકાય.
- ૧૦૨ રોહિણી નક્ષત્રના પાંચ તારા છે.
- ૧૦૩ પુનર્વસુ નક્ષત્રના પાંચ તારા છે.
- ૧૦૪ હુસ્ત નક્ષત્રના પાંચ તારા છે.
- ૧૦૫ વિશાખા નક્ષત્રના પાંચ તારા છે.
- ૧૦૬ ધનિષ્ઠા નક્ષત્રના પાંચ તારા છે.
- ૧૦૭ આ રત્નપ્રભા પૃથ્વીના કેટલાક નૈરયિકોની સ્થિતિ પાંચ પદ્થોપમની છે.
- ૧૦૮ વાલુકાપ્રભા પૃથ્વીના કેટલાક નૈરયિકોની સ્થિતિ પાંચ સાગરોપમની છે.
- ૧૦૯ કેટલાક અસુરકુમાર દેવોની સ્થિતિ પાંચ પદ્થોપમની છે.

૧૧૦ સોહમ્મીસાણેસુ કપ્પેસુ અત્થેગહ્યાણં
દેવાણં પંચ પલિઓવમાઈં ઠિઈં પળ્ણત્તા ।

૧૧૧ સળંકુમાર-માહેદેસુ કપ્પેસુ અત્થેગહ્યાણં
દેવાણં પંચ સાગરોવમાઈં ઠિઈં પળ્ણત્તા ।

૧૧૨ જે દેવા વાયં સુવાયં વાયાવત્તં વાયપ્પમં
વાયકંતં વાયવળ્ણં વાયલેસં વાયજ્ઞયં
વાયાસિંગં વાયસિટ્ઠં વાયકૂહ વાઉત્તર-
વહિસગં સૂરં સુમૂરં મૂરાવત્તં સૂરપ્પમં
સૂરકંતં સૂરવળ્ણં સૂરલેસં સૂરજ્ઞયં
સૂરસિંગં સૂરસિટ્ઠં સૂરકૂહં સૂરુત્તરવહિસગં
વિમાણં દેવત્તાણ ઉવવળ્ણા તેસિ ણં દેવાણં
ઉક્કોસેણં પંચ સાગરોવમાઈં ઠિઈં
પળ્ણત્તા ।

૧૧૩ તે ણં દેવા પંચળ્ણં અદ્ધમાસાણં આળમંતિ
વા, પાળમંતિ વા, ઊસસંતિ વા,
નીસસંતિ વા ।

૧૧૪ તેસિ ણં દેવાણં પંચહિં વાસસહસ્સોહિં
આહારદ્ધે સમુપ્પજ્જહ ।

૧૧૫ સંતેગહ્યા ભવસિદ્ધિયા જીવા જે પંચહિં
ભવગ્ગહણેહિં સિજ્ઞિસ્સંતિ-જાવ-સઞ્વ-
દુક્કલાણમંતં કરિંસ્સંતિ ।

૧૧૦ સૌધર્મ અને ઇશાન કલ્પના કેટલાક
દેવોની સ્થિતિ પાંચ પલ્લોપમની છે.

૧૧૧ સનત્કુમાર અને માહેદ્ર કલ્પના કેટલાક
દેવોની સ્થિતિ પાંચ સાગરોપમની છે.

૧૧૨ વાત, સુવાત, વાતાવર્ત, વાતપ્રભ,
વાતકાન્ત, વાતવર્ણ, વાતલેશ્ય,
વાતધ્વજ, વાતશ્રૃંગ, વાતશ્રેષ્ઠ, વાતૂટ,
વાતોત્તરાવતંસક, સૂર, સુસૂર, સૂરાવર્ત,
સૂરપ્રભ, સૂરકાન્ત, સૂરવર્ણ, સૂરલેશ્ય,
સૂરધ્વજ, સૂરશ્રૃંગ, સૂરશ્રેષ્ઠ, સૂરકૂટ,
સૂરોત્તરાવતંસક, આ ચોવીસ વિમાનોમાં
જે દેવો ઉત્પન્ન થાય છે, તેઓની ઉત્કૃષ્ટ
સ્થિતિ પાંચ સાગરોપમની છે.

૧૧૩ વાત યાવત-સૂરોત્તરાવતંસક વિમાનમાં
જે દેવો ઉત્પન્ન થાય છે, તેઓ પાંચ
પળ્ણવાડિએ શ્વાસોચ્છવાસ લે છે.

૧૧૪ વાત-યાવત સૂરોત્તરાવતંસક વિમાનમાં
જે દેવો ઉત્પન્ન થાય છે તેઓને પાંચ
હજાર વર્ષે આહાર લેવાની ઇચ્છા થાય છે.

૧૧૫ કેટલાક ભવસિદ્ધિકર્તાઓ એવા છે કે જે
પાંચ ભવ કરીને સિદ્ધ થશે યાવત સર્વ
દુઃખોનો અંત કરશે.

છઠ્ઠી સમવાય

૧૧૬ છ લેસાઓ પળ્ણત્તાઓ, તંજહા-કળ્ણલેસા,
નીલલેસા, કાઝલેસા તેઝલેસા, પમ્હલેસા,
સુક્કલેસા ।

૧૧૭ છ જીવ-નિકાયા પળ્ણત્તા, તંજહા-
પુટ્ઠવિકાણ, આઝકાણ, તેઝકાણ,
વાઝકાણ, વળ્ણસ્સઙ્કાણ, તસકાણ ।

૧૧૬ લેશ્યા છ પ્રકારની છે—કૃષ્ણ લેશ્યા, નીલ
લેશ્યા, કાપોત લેશ્યા, તેજ્જ લેશ્યા, પદ્મ
લેશ્યા, શુકલ લેશ્યા.

૧૧૭ જીવનિકાય છ પ્રકારના છે—પૃથ્વીકાય,
અપ્કાય, તેજસ્કાય, વાયુકાય, વનસ્પતિ-
કાય, ત્રસકાય.

૧૧૮ છઠ્ઠિહે બાહિરે તવોકમ્મે પળ્ણત્તે,
તંજહા-અણસણે, ડ્ઞણોયરિયા, વિત્તી-
સંલેવો, રસપરિચ્ચાઓ, કાપકિલેસો,
સંલીણયા ।

૧૧૯ છઠ્ઠિહે આર્ઘ્મિતરે તવોકમ્મે પળ્ણત્તે
તંજહા-પાયચ્છિત્તં, વિણઓ, વેયાવચ્ચં,
સજ્ઞાઓ, જ્ઞાણં, ઉસ્સગ્ગો ।

૧૨૦ છ છાઉમત્થિયા સમુગ્ધાયા પળ્ણત્તા,
તંજહા-વેયણાસમુગ્ધાણ, કસાયસમુગ્ધાણ,
મારણાંતિઅસમુગ્ધાણ, વેઉચ્ચિયસમુગ્ધાણ,
તેયસમુગ્ધાણ, આહારસમુગ્ધાણ ।

૧૨૧ છઠ્ઠિહે અત્થુગ્ગહે પળ્ણત્તે, તંજહા-
સોહંદિયઅત્થુગ્ગહે, ચક્કુહંદિયઅત્થુ-
ગ્ગહે, ઘાણિંદિયઅત્થુગ્ગહે, જિર્ઘિમ-
દિયઅત્થુગ્ગહે, ફાસિંદિયઅત્થુગ્ગહે,
નોહંદિયઅત્થુગ્ગહે ।

૧૨૨ કત્તિયાનક્કલ્લત્તે છતારે પળ્ણત્તે ।

૧૨૩ અસિલેસાનક્કલ્લત્તે છતારે પળ્ણત્તે ।

૧૨૪ ઇમીસે ણં રયણપ્પહાણ પુટ્ઠવીણ અત્થે-
ગહ્યાણં નેરહ્યાણં છ પલિઓવમાહં
ઠિહં પળ્ણત્તા ।

૧૨૫ તચ્ચાણ ણં પુટ્ઠવીણ અત્થેગહ્યાણં નેરહ-
યાણં છ સાગરોવમાહં ઠિહં પળ્ણત્તા ।

૧૧૮ બાહ્ય તપ છ પ્રકારના છે—અનશન, ઉનો
દરિકા, વૃત્તિસંક્ષેપ, રસપરિત્યાગ,
કાયકલેશ, સંલીનતા.

૧૧૯ આભ્ય તર તપ છ પ્રકારના છે—પ્રાયશ્ચિત્ત,
વિનય, વૈયાવૃત્ય, સ્વાધ્યાય, ધ્યાન
અને ંયુત્સર્ગ.

૧૨૦ છાશ્વસ્થિક સમુદ્ધાત છ પ્રકારના છે—
વેદનાસમુદ્ધાત, કષાયસમુદ્ધાત, માર-
ણાંતિકસમુદ્ધાત, વૈક્રિયસમુદ્ધાત,
તૈજસસમુદ્ધાત, આહારકસમુદ્ધાત.

૧૨૧ અર્થાવગ્રહ છ પ્રકારના છે—શ્રોત્રેન્દ્રિય
અર્થાવગ્રહ, ચક્ષુર્ધન્દ્રિય અર્થાવગ્રહ,
ઘ્રાણેન્દ્રિય અર્થાવગ્રહ, રસનેન્દ્રિય અર્થા-
વગ્રહ, સ્પર્શેન્દ્રિય અર્થાવગ્રહ, નોઠન્દ્રિય
અર્થાવગ્રહ.

૧૨૨ કૃત્તિકા નક્ષત્રના છ તારા છે.

૧૨૩ અશ્લેષા નક્ષત્રના છ તારા છે.

૧૨૪ રત્નપ્રલા પૃથ્વીના કેટલાક નૈરયિકોની
સ્થિતિ છ પલ્લોપમની છે.

૧૨૫ વાલુકાપ્રલા પૃથ્વીના કેટલાક નૈરયિકોની
સ્થિતિ છ સાગરોપમની છે.

૧૨૬ અસુરકુમારાણં દેવાણં અત્યેગૃયાણં છ
પલિઓવમાઈં ઠિઈં પળ્ણત્તા ।

૧૨૭ સોહમ્મીસાણેસુ કપ્પેસુ અત્યેગૃયાણં
દેવાણં છ પલિઓવમાઈં ઠિઈં પળ્ણત્તા

૧૨૮ સળંકુમાર-માહિંદેસુ અત્યેગૃયાણં દેવાણં
છ સાગરોવમાઈં ઠિઈં પળ્ણત્તા ।

૧૨૯ જે દેવા સયંઘું સયંભૂરમણં ઘોસં સુઘોસં
મહાઘોસં કિઠ્ઠિઘોસં વીરં સુવીરં વીરગતં
વીરસેણિયં વીરાવત્તં વીરપ્પમં વીરકંતં
વીરવળ્ણં વીરલેસં વીરજ્ઞયં વીરસિંગં
વીરસિઠ્ઠં વીરકૂહં વીરુત્તરવાહિંસગં
વિમાણં દેવત્તાણ ઉવવળ્ણા તેસિ ણં
દેવાણં ઉક્કોસેણં છ સાગરોવમાઈં ઠિઈં
પળ્ણત્તા ।

૧૩૦ તે ણં દેવા છળ્હં અદ્ધમાસાણં આણમંતિ
વા, પાણમંતિ વા, ઉસસંતિ વા,
નીસસંતિ વા ।

૧૩૧ તેસિ ણં દેવાણં છહિં વાસ-સહસ્સેહિં
આહારક્કે સમુપ્પજ્જહ ।

૧૩૨ સંતેગૃયા ભવસિદ્ધિયા જીવા જે છહિં
ભવગ્ગહણેહિં સિઙ્ગિસ્સંતિ-જાવ-સવ્વ-
દુક્કલાણમંતં કરિસ્સંતિ ।

૧૨૬ કેટલાક અસુરકુમાર દેવોની સ્થિતિ છ
પલ્યોપમની છે.

૧૨૭ સૌધર્મ અને ઇશાન કલ્પના કેટલાક
દેવોની સ્થિતિ છ પલ્યોપમની છે.

૧૨૮ સનતકુમાર અને માહેન્દ્ર કલ્પના કેટલાક
દેવોની સ્થિતિ છ સાગરોપમની છે.

૧૨૯ સ્વયંભૂ, સ્વયંભૂરમણ, ઘોષ, સુઘોષ,
મહાઘોષ, કૃષ્ટિઘોષ, વીર, સુવીર, વીર-
ગતિ, વીરશ્રણિક, વીરાવત, વીરપ્રભ,
વીરકાંત, વીરવર્ણ, વીરલેશ્ય, વીરધ્વજ,
વીરશ્રૃંગ, વીર શ્રેષ્ઠ, વીરકૂટ, વીરોત્તરાવ-
તંસક, આ વીસ વિમાનોમાં જે દેવો
ઉત્પન્ન થાય છે, તે દેવોની ઉત્કૃષ્ટ સ્થિતિ
છ સાગરોપમની હોય છે.

૧૩૦ સ્વયંભૂ યાવત્ વીરોત્તરાવતંસક વિમા-
નોમાં જે દેવો ઉત્પન્ન થાય છે તેઓ છ
પખવાડિએ શ્વાસોચ્છવાસ લે છે.

૧૩૧ સ્વયંભૂ-યાવત્ વીરોત્તરાવતંસક વિમા-
નોમાં જે દેવો ઉત્પન્ન થાય છે, તેઓને છ
હજાર વર્ષે આહાર લેવાની ઇચ્છા થાય
છે.

૧૩૨ કેટલાક ભવસિદ્ધિક જીવો એવા છે જે
છ ભવ કરીને સિદ્ધ થશે યાવત્ સર્વ
દુઃખોનો અંત કરશે.

સાતમેા સમવાય

૧૩૩ સત્ત મયદ્વાળા પળ્ણત્તા, તંજહા-ઇહલો-ગમણ, પરલોગમણ, આદાણમણ, અક-મ્હામણ, આજીવમણ, મરણમણ, આસિલોગમણ ।

૧૩૪ સત્ત સમુગ્ધાયા પળ્ણત્તા, તંજહા-વેયણા-સમુગ્ધાણ, કસાય-સમુગ્ધાણ, મારણાંતિય-સમુગ્ધાણ, વેઝવિયં-સમુગ્ધાણ, તેય-સમુગ્ધાણ, આહાર-સમુગ્ધાણ, કેવલિ-સમુગ્ધાણ ।

૧૩૫ સમણે મગવં મહાવરિ સત્ત રયણીઓ ઉઠું ઉચ્ચત્તેણં હોત્થા ।

૧૩૬ ઇહેવ જંબુદ્દીવે દીવે સત્ત વાસહરપવ્વયા પળ્ણત્તા, તંજહા-ચુલ્લહિમવંતે, મહાહિમ-વંતે, નિસદે, નીલવંતે, રુપ્પી, સિહરી, મંદરે ।

૧૩૭ ઇહેવ જંબુદ્દીવે દીવે સત્ત વાસા પળ્ણત્તા, તંજહા-મરહે, હેમવતે, હરિવાસે, મહાવિદેહે, રમ્મણ, ઇરળ્ણવણ, ઇરવણ ।

૧૩૮ સ્ત્રીણમોહેણં મગવયા મોહણિજ્જવજ્જાઓ સત્ત કમ્મપયડીઓ વેણ્ણ ।

૧૩૯ મહાનક્ષત્તે સત્તતારે પળ્ણત્તે ।

૧૪૦ કત્તિઆહ્આ સત્ત નક્ષત્તા પુવ્વદારિઆ પળ્ણત્તા ।

૧૩૩ ભય સાત પ્રકારના છે—ઇહલોકભય, પરલોકભય, આદાન ભય, અકસ્માત ભય, આજીવિકાભય, મરણભય, અપયશ ભય.

૧૩૪ સમુદ્ધાત સાત પ્રકારના છે—વેદના સમુદ્ધાત, કષાય સમુદ્ધાત, મારણાંતિક સમુદ્ધાત, વૈકિય સમુદ્ધાત, તેજસ સમુદ્ધાત, આહારક સમુદ્ધાત, કેવલી સમુદ્ધાત.

૧૩૫ શ્રમણ્ણ લગવાન મહાવીર સાત હાથ ઉંચા હતા.

૧૩૬ આ જંબુદ્દીપમાં સાત વર્ષધર પર્વત છે—લઘુ હિમવંત, મહા હિમવંત, નિષધ, નીલવંત, રુકમી, શિખરી, મંદરાચલ.

૧૩૭ આ જંબુદ્દીપમાં સાત ક્ષેત્ર છે—ભરત, હેમવંત, હરિવર્ષ, મહાવિદેહ, રમ્યકવર્ષ, ઐરણ્યવત, ઐરવત.

૧૩૮ ક્ષીણમોહ વીતરાગ (બારમા ગુણસ્થાન-વર્તી જિન) મોહનીય કર્મને છોડીને બાકીની સાત પ્રકૃતિનો અનુભવ કરે છે.

૧૩૯ મધા નક્ષત્રના સાત તારા છે.

૧૪૦ કૃત્તિકા આદિ સાત નક્ષત્ર પૂર્વ દિશામાં દ્વારવાળા છે.

- ૧૪૧ મહાહા આ સત્ત નક્ષત્રા દાહિણદારિઆ પળ્ણત્તા ।
- ૧૪૨ અણુરાહાહા આ સત્ત નક્ષત્રા અવરદારિઆ પળ્ણત્તા ।
- ૧૪૩ ધણિદ્વાહા આ સત્ત નક્ષત્રા ઉત્તરદારિઆ પળ્ણત્તા ।
- ૧૪૪ ઇમીસે ણં રયણપ્પહાણ પુદ્ધવીણ અત્થેગ-
હયાણં નેરહયાણં સત્તપલિઓવમાહં ઠિહં
પળ્ણત્તા ।
- ૧૪૫ તચ્ચાણ ણં પુદ્ધવીણ નેરહયાણં ઉક્કોસેણં
સત્ત સાગરોવમાહં ઠિહં પળ્ણત્તા ।
- ૧૪૬ ચઉત્થીણ ણં પુદ્ધવીણ નેરહયાણં જહણ્ણેણં
સત્ત સાગરોવમાહં ઠિહં પળ્ણત્તા ।
- ૧૪૭ અસુરકુમારાણં દેવાણં અત્થેગહયાણં સત્ત
પલિઓવમાહં ઠિહં પળ્ણત્તા ।
- ૧૪૮ સોહમ્મીસાણેસુ કપ્પેસુ અત્થેગહયાણં
દેવાણં સત્ત પલિઓવમાહં ઠિહં પળ્ણત્તા ।
- ૧૪૯ સળ્ણકુમારે કપ્પે દેવાણં ઉક્કોસેણં સત્ત-
સાગરોવમાહં ઠિહં પળ્ણત્તા ।
- ૧૫૦ માહિદે કપ્પે દેવાણં ઉક્કોસેણં સાહરેમાહં
સત્ત સાગરોવમાહં ઠિહં પળ્ણત્તા ।
- ૧૫૧ વંમલોણ કપ્પે અત્થેગહયાણં દેવાણં સત્ત
સાહિય-સાગરોવમાહં ઠિહં પળ્ણત્તા ।
- ૧૪૧ મધા આહિ સાત નક્ષત્ર દક્ષિણ દિશામાં
દ્વારવાળા છે.
- ૧૪૨ અનુરાધા આહિ સાત નક્ષત્ર પશ્ચિમ
દિશામાં દ્વારવાળા છે.
- ૧૪૩ ધનિષ્ઠા આહિ સાત નક્ષત્ર ઉત્તર દિશામાં
દ્વારવાળા છે.
- ૧૪૪ આ રત્નપ્રલા પૃથ્વીના કેટલાક નૈરચિકોની
સ્થિતિ સાત પલ્લોપમની છે.
- ૧૪૫ વાલુકાપ્રલા પૃથ્વીના કેટલાક નૈરચિકોની
સ્થિતિ સાત સાગરોપમની છે.
- ૧૪૬ પંકપ્રલા પૃથ્વીના કેટલાક નૈરચિકોની
બધન્ય સ્થિતિ સાત સાગરોપમની છે.
- ૧૪૭ કેટલાક અસુરકુમાર દેવોની સ્થિતિ સાત
પલ્લોપમની છે.
- ૧૪૮ સૌધર્મ અને ઈશાન કલ્પના કેટલાક
દેવોની સ્થિતિ સાત પલ્લોપમની છે.
- ૧૪૯ સનત્કુમાર કલ્પના દેવોની ઉત્કૃષ્ટ સ્થિતિ
સાત સાગરોપમની છે.
- ૧૫૦ માહિન્દ્ર કલ્પના દેવોની ઉત્કૃષ્ટ સ્થિતિ
સાત સાગરોપમ કરતાં થોડી વધારે છે.
- ૧૫૧ બ્રહ્મલોક કલ્પના કેટલાક દેવોની સ્થિતિ
સાત સાગરોપમ કરતાં થોડી વધારે છે.

૧૫૨ જે દેવા સમં સમપ્પમં મહાપમં પમાસં
માસુરં વિમલં કંચણકૂડં સળંકુમાર-વહિં-
સર્ગં વિમાણં દેવત્તાણં ઉવવણ્ણા તેસિ ણં
દેવાણં ઉક્કોસેણં સત્ત સાગરોવમાઈ ઠિઈ
પણ્ણત્તા ।

૧૫૨ સમ, સમપ્રભ, મહાપ્રભ, પ્રભાસ, ભાસુર,
વિમલ, કંચનકૂટ અને સનત્કુમારા-
વત'સક - આ આઠ વિમાનોમાં જે દેવો
ઉત્પન્ન થાય છે તેઓની ઉત્કૃષ્ટ સ્થિતિ
સાત સાગરોપમની હોય છે.

૧૫૩ તે ણં દેવા સત્તહં અદ્દમાસાણં આણમંતિ
વા, પાણમંતિ વા, ડસસંતિ વા,
નીસસંતિ વા ।

૧૫૩ સમ - યાવત્ - સનત્કુમારાવત'સક વિમા-
નમાં જે દેવો ઉત્પન્ન થાય છે તેઓ સાત
પખવાડિએ શ્વાસોચ્છવાસ લે છે.

૧૫૪ તેસિ ણં દેવાણં સત્તહિં વાસ-સહસ્સેહિં
આહારદ્દે સમુપ્પજ્જહ ।

૧૫૪ સમ - યાવત્ - સનત્કુમારાવત'સક વિમા-
નમાં જે દેવો ઉત્પન્ન થાય છે તેઓને
સાત હબ્દ વર્ષે આહાર લેવાની ઇચ્છા
થાય છે.

૧૫૫ સત્તેગહ્યા ભવસિદ્ધિયા જીવા જે ણં
સત્તહિં ભવગ્ગહણેહિં સિઝ્ઝિસ્સંતિ જાવ-
સચ્ચદુક્ખાણમંતં કરિસ્સંતિ ।

૧૫૫ કેટલાક એવા ભવસિદ્ધિકર્તાઓ છે જે
સાત ભવ કરીને સિદ્ધ થશે યાવત્ સર્વ
દુઃખોનો અંત કરશે.

આઠમે સમવાય

૧૫૬ અદ્દ મયદ્દાણા પણ્ણત્તા, તંજહા-જાતિમણ,
કુલમણ બલમણ, રૂવમણ, તવમણ,
સુવમણ, લાભમણ, ઇસ્સરિયમણ ।

૧૫૬ મદના સ્થાનો આઠ છે - ભતિમદ, કુલ
મદ, બલમદ, રૂપમદ, તપોમદ, શ્રુત-
મદ, લાભમદ, ઐશ્વર્યમદ.

૧૫૭ અદ્દ પવણમાયાઓ પણ્ણત્તાઓ, તંજહા-
ઈરિયાસમિઈ, માસાસમિઈ, ઇસણાસમિઈ,
આયાણ-મંહ-મત્ત-નિક્ખેવણાસમિઈ,
ઉચ્ચારપાસવણ-ચ્છેલ-જલ્લ-સિંધાણ-
પારિટ્ઠાવગિયાસમિઈ, મણમુત્તી, વયગુત્તી
કાયગુત્તી ।

૧૫૭ પ્રવચનમાતા આઠ છે - ઇરિયાસમિતિ,
ભાષા સમિતિ, એષણા સમિતિ, આદાન
ભંડમાત્ર નિક્ષેપણા સમિતિ, ઉચ્ચાર-
પ્રશ્રવણુ-સ્લેષ્મ-જલ્લ-સિંધાણુ પરિટ્ઠાપ-
નિકા સમિતિ, મનગુપ્તિ, વચન ગુપ્તિ,
કાયગુપ્તિ.

૧૫૮ વાણમંતરાણં દેવાણં ચેદ્યરુક્લા અદ્વ
જોયણાઈં ઉદ્દું ઉચ્ચત્તેણં પળ્ણત્તા ।

૧૫૯ જંબૂ ણં મુદંસણા અદ્વ જોયણાઈં ઉદ્દું
ઉચ્ચત્તેણં પળ્ણત્તા ।

૧૬૦ કૂડસામલી ણં ગરુલાવાસે અદ્વ જોય-
ણાઈં ઉદ્દું ઉચ્ચત્તેણં પળ્ણત્તા ।

૧૬૧ જંબુદ્વીવસ્સ ણં જગઈં અદ્વ જોયણાઈં ઉદ્દું
ઉચ્ચત્તેણં પળ્ણત્તા ।

૧૬૨ અદ્વસામહ્ણ કેવલિસમુગ્ધાણ પળ્ણત્તે
તંજહા-પઢમે સમણ દંડં કરેઈ, વીણ
સમણ કવાડં કરેઈ, તદ્ણ સમણ મંથં
કરેઈ, ચઉત્થે સમણ મંથંતરાઈં પૂરેઈ,
પંચમે સમણ મંથંતરાઈં પહિસાહરઈ,
છટ્ટે સમણ દંડં પહિસાહરઈ, સત્તમે
સમણ કવાડં પહિસાહરઈ, અદ્વમે
સમણ દંડં પહિસાહરઈ, તતો પચ્છા
સરીરત્થે ભવઈ ।

૧૬૩ પાસસ્સ ણં અરહઓ પુરિસાદાણિઅસ્સ
અદ્વ ગણા, અદ્વ ગણહરા હોત્થા,
તંજહા ગાહા-

સુભે ય સુભઘોસે ય, વસિટ્ટે વંભયારિ ય ।
સોમે સિરિથરે ચેવ, વીરભદ્દે જસે ઇ ય ॥ ૧ ॥

૧૫૮ વ્યંતર દેવોનાં ચૈત્ય વૃક્ષો આઠ યોજન
ઉંચા હોય છે.

૧૫૯ ઉત્તરકુરૂમાં સુદર્શન નામક જમ્બૂવૃક્ષ
આઠ યોજન ઉંચું છે.

૧૬૦ દેવકુરૂમાં ગરુડાવાસ કૂટશાલ્મલી વૃક્ષ
આઠ યોજનનું ઉંચું છે.

૧૬૧ જમ્બૂદ્વીપની જગતી આઠ યોજન ઉંચી
છે.

૧૬૨ કેવલી સમુદ્ધાતના આઠ સમયો હોય
છે—

પહેલા સમયમાં આત્મપ્રદેશોની દંડ
રચના

બીજા સમયમાં આત્મપ્રદેશોની કપાટ
રચના

ત્રીજા સમયમાં મન્થાનની રચના

ચોથા સમયમાં મન્થાનના અન્તરાલ
પૂરે છે.

પાંચમા સમયમાં મન્થાનના અન્તરાલ
સંકુચિત કરે છે.

છઠ્ઠા સમયમાં મન્થાનને પ્રતિસંહરિત
કરે છે—સંકોચે છે.

સાતમા સમયમાં કપાટને સંકોચે છે.

આઠમા સમયમાં દંડને સંકોચે છે.

ત્યારપછી આત્મા સ્વશરીરસ્થ થઇ
જાય છે.

૧૬૩ પુરુષાદાનીય અરિહંત પાર્શ્વનાથના આઠ
ગણુ અને આઠ ગણુધર થયા છે. તેમના
નામ—શુભ, શુભઘે.પ, વશિષ્ઠ, પ્રહ્લ-
આરિક, સોમ, શ્રીધર, વીરભદ્ર અને
ચશસ્વી.

૧૬૪ અદ્વ નક્ષત્રા ચંદેણં સાદેં પમદં જોગં
જોણંતિ, તંજહા-કત્તિયા ૧, રોહિણી ૨,
પુણવ્વસૂ ૩, મહા ૪, ચિત્તા ૫,
વિસાહા ૬, અણુરાહા ૭, જેટ્ટા ૮ ।

૧૬૫ ઈર્મીસે ણં રયણપ્પહાણ પુઢવીણ અત્થે-
ગહ્યાણં નેરહ્યાણં અદ્વ પલિઓવમાઈં
ઠિઈં પળ્ણત્તા ।

૧૬૬ ચઉત્થીણ પુઢવીણ અત્થેગહ્યાણં નેરહ-
યાણં અદ્વ સાગરોવમાઈં ઠિઈં પળ્ણત્તા ।

૧૬૭ અસુરકુમારાણં દેવાણં અત્થેગહ્યાણં અદ્વ
પલિઓવમાઈં ઠિઈં પળ્ણત્તા ।

૧૬૮ સોહમ્મીસાણેસુ કપ્પેસુ અત્થેગહ્યાણં
દેવાણં અદ્વ પલિઓવમાઈં ઠિઈં પળ્ણત્તા ।

૧૬૯ બંમલોણ કપ્પે અત્થેગહ્યાણં દેવાણં અદ્વ
સાગરોવમાઈં ઠિઈં પળ્ણત્તા ।

૧૭૦ જે દેવા અચ્ચિ અચ્ચિમાલિ વહરોયણં
પમંકરં ચંદામં સૂરામં સુપહ્હામં અગ્ગિ-
ચ્ચામં રિટ્ટામં અરુણામં અરુણુત્તરવાઈં-
સગં વિમણં દેવત્તાર ઉવવળ્ણા-
તેસિ ણં દેવાણં ઉક્કોસેણં અદ્વ સાગરો-
વમાઈં ઠિઈં પળ્ણત્તા ।

૧૭૧ તે ણં દેવા અદ્વહં અદ્વમાસાણં આણમંતિ
વા, પાણમંતિ વા, ઉસસંતિ વા,
નીસસંતિ વા ।

૧૬૪ આઠ નક્ષત્રો ચંદ્રની સાથે પ્રમદ્દયોગ
કરે છે. ચંદ્રમા આ આઠ નક્ષત્રોની
મધ્યમાં થઈને હોય છે. ત્યારે પ્રમદ્દ
નામનો યોગ થાય છે. તે આઠ નક્ષત્રો—
કૃત્તિકા, શેહિણી, પુનર્વાસુ, મધા, ચિત્રા,
વિશાખા, અનુરાધા, એને જ્યેષ્ઠા.

૧૬૫ આ રત્નપ્રભા પૃથ્વીના કેટલાક નૈરચિ-
કોની સ્થિતિ આઠ પદ્થોપમની છે.

૧૬૬ પંકપ્રભા પૃથ્વીના કેટલાક નૈરચિકોની
સ્થિતિ આઠ સાગરોપમની છે.

૧૬૭ કેટલાક અસુરકુમાર દેવોની સ્થિતિ આઠ
પદ્થોપમની છે.

૧૬૮ સૌધર્મ અને ઇશાન કલ્પના કેટલાક
દેવોની સ્થિતિ આઠ પદ્થોપમની છે

૧૬૯ પ્રહલોક કલ્પના કેટલાક દેવોની સ્થિતિ
આઠ સાગરોપમની છે

૧૭૦ અર્ચિ, અર્ચિમાલી, વૈરોચન, પ્રલંકર
ચંદ્રાલ, સૂર્યાલ, સુપ્રતિષ્ઠાલ, અગિચ્ચાલ
રિષ્ટાલ, અરુણાલ, અરુણોત્તરાવતંસક,
આ અગિયાર વિમાનોમાં જે દેવો ઉત્પન્ન
થાય તેઓની ઉત્કૃષ્ટ સ્થિતિ આઠ
સાગરોપમની છે.

૧૭૧ અર્ચિ-યાવત - અરુણોત્તરાવતંસક વિમા-
નોમાં જે દેવો ઉત્પન્ન થાય છે તેઓ આઠ
પપવાડિએ શ્વાસોચ્છવાસ લે છે.

૧૭૨ તેસિ ણં દેવાણં અદ્દહિં વાસ-સહસ્સોહિં
આહારઅદ્દે સમુપ્પજ્જઈ ।

૧૭૩ સંતેગઈયા ભવસિદ્ધિયા જીવા જે અદ્દહિં
ભવગ્ગહોઈં સિજ્ઙ્ઙિસ્સંતિ બુજ્ઙ્ઙિસ્સંતિ-
જાવ-સઠ્ઠદુક્ખાણમંતં કરિસ્સંતિ ।

૧૭૨ અર્ચિ-યાવત-અરણ્ણાત્તરાવતંસક વિમા-
નમાં જે દેવો ઉત્પન્ન થાય છે, તેઓને
આઠ હજાર વર્ષે આહારની ઇચ્છા થાય છે.

૧૭૩ કેટલાક ભવસિદ્ધિક જીવો એવા છે કે
જેઓ આઠ ભવ કરીને સિધ્ધ થશે યાવત
સર્વ દુઃખોને અંત કરશે.

નવમેા સમવાય

૧૭૪ નવ બંમચેરગુત્તીઓ પ્પગ્ગત્તાઓ તંજહા-
૧ નો ઈત્થી-પમુ-પંડગ-સંસત્તાણિ સિજ્જા-
સગાણિ સેવિત્તા ભવઈ ।

૨ નો ઈત્થીગં કહં કહિત્તા ભવઈ ।

૩ નો ઈત્થીગં ઠાણાં સેવિત્તા ભવઈ ।

૪ નો ઈત્થીગં ઈંદિયાગિ મગોહરાઈં
મગોરમાઈં આલોઈત્તા નિજ્ઙ્ઙાઈત્તા
ભવઈ ।

૫ નો પગીયરસમોઈં ।

૬ નો પાગ-મોયણસ્સ અહમાયાપ્પ
આહારઈત્તા ભવઈ ।

૭ નો ઈત્થીગં પુઠ્ઠવરયાઈં પુઠ્ઠવકીલિઆઈં
સમરઈત્તા ભવઈ ।

૮ નો સદ્દાણુવાઈં, નો રૂવાણુવાઈં નો
ગંધાણુવાઈં, નો રસાણુવાઈં, નો
ફાસાણુવાઈં, નો સિલોગાણુવાઈં ।

૯ નો સાયામુક્ખ-પહિવદ્દે યાવિ ભવઈ ।

૧૭૪ બ્રહ્મચર્યની ગુપ્તિઓ નવ પ્રકાર છે—
સ્ત્રી, પશુ અને નપુંસકના સંસર્ગથી
યુક્ત સ્થાન અથવા આસનને ઉપયોગ ન
કરવો તે પહેલી ગુપ્તિ છે.

સ્ત્રીકથા ન કરવી તે બીજી ગુપ્તિ છે.

સ્ત્રીઓ જે સ્થાન પર બેઠી હોય તે સ્થાન
પર એક મુહૂર્ત સુધી ન બેસવું તે
ત્રીજી ગુપ્તિ છે.

સ્ત્રીની મનોહર-મનોરમ ઇન્દ્રિયોને રાગ
ભાવથી પ્રેરાઈને ન બેવી તે ચોથી ગુપ્તિ છે.

પ્રચુર ધૂતાદિ યુક્ત વિકારવર્ધક આહાર
ન લેવો તે પાંચમી ગુપ્તિ છે.

અધિક ભોજન ન કરવું તે છઠ્ઠી ગુપ્તિ છે.

સ્ત્રીઓ સાથે પૂર્વે જે કામભોગો
ભોગવ્યા હોય તેનું સ્મરણ ન કરવું તે
સાતમી ગુપ્તિ છે.

સ્ત્રીના કામોદીપક શબ્દોને ન સાંભળવા,
સ્ત્રીઓનું સૌન્દર્ય ન બેવું તેમજ ગંધ
રસ સ્પર્શ આદિ વિષય સુખની અભિ-
લાષા ન કરવી તે આઠમી ગુપ્તિ છે.

કાધિક સુખમાં આસકત ન હોવું તે બ્રહ્મ
ચર્યની નવમી ગુપ્તિ છે.

૧૭૫ નવ બંધચેર-અગુત્તીઓ પળ્ળતાઓ,
તંજહા-
ઈત્થી-પસુ-પંડગ-સંસત્તાણં સિજ્જાસણાણં
સેવણયા-જાવ-સાયાસુક્કલ-પડિબદ્ધે યાવિ
ભવહ્ ।

૧૭૬ નવ બંધચેરા પળ્ળતા તંજહા-
સત્થપરિણા, લોગવિજઓ, સીઓસ-
ગિજ્જ, સમ્મત્તં ।
આવંતિ-ધુત-વિમોહા, ઉવહાણસુયં,
મહપરિણા ॥૧॥

૧૭૭ પાસે ણં અરહા પુરિસાદાણીએ નવ રયણીઓ
ઉઠ્ઠું ઉચ્ચત્તેણં હોત્થા ।

૧૭૮ અમીજિ નકલ્લત્તે સાહરેગે નવ મુહુત્તે
ચંદેણં સાદ્દિં જોગં જોણ્હ ।

૧૭૯ અમીજિ આહ્યા નવ નકલ્લત્તા ચંદસ્સ
ઉત્તરેણં જોગં જોણ્તિ તંજહા-અમીજિ
સવણો-જાવ-ભરણી ।

૧૮૦ ઈમીસે ણં રયણવ્પહાએ પુઠ્ઠવીએ બહુસમર-
મણિજ્જાઓ ભૂમિભાગાઓ નવ જોયણસાએ
ઉઠ્ઠું અબાહાએ ઉવરિલ્લે તારારૂવે ચારં
ચરહ્ ।

૧૮૧ જંબુદ્દીવેણં દીવે નવજોયણિઆ મચ્છા
પવિસિંસુ વા, પવિસિંસિ વા, પવિસિંસિંસિ
વા ।

૧૮૨ વિજયસ્સ ણં દારસ્સ એગમેગાએ બાહાએ
નવ નવ મોમા પળ્ળતા ।

૧૭૫ બ્રહ્મચર્યની અગુપ્તિઓ નવ પ્રકારની છે.
તે પૂર્વ કથિત નવ ગુપ્તિઓથી વિપરીત
આચરણ કરવું તે.

૧૭૬ આચારાંગના પ્રથમ બ્રહ્મચર્ય શ્રુતસ્કંધના
નવ અધ્યયનો છે-શસ્ત્રપરિજ્ઞા, લોકવિજ્ઞય,
શીતોષ્ણીય, સમ્યક્ત્વ, આવાંતી, ધૂત,
વિમોહાયતન, ઉપધાન-શ્રુત, મહાપરિજ્ઞા.

૧૭૭ પુરૂષોમાં આદ્યાનીય અરિહંત પાર્શ્વનાથ
નવ હાથ ઉંચા હતા.

૧૭૮ અલિણત નક્ષત્રનો નવમુહૂર્તથી થોડા
વધારે સમય સુધી ચંદ્રની સાથે યોગ
થાય છે.

૧૭૯ અલિણત આદિ નવ નક્ષત્રો ચંદ્રનો ઉત્ત-
રની સાથે સંબંધ (યોગ) કરે છે, એટલે કે
ઉત્તર દિશામાં રહેલ અલિણત આદિ નવ
નક્ષત્ર દક્ષિણ દિશામાં રહેલ ચંદ્રની સાથે
સંબંધ કરે છે. અલિણત શ્રવણ યાવત્
ભરણી સુધી.

૧૮૦ આ રત્નપ્રભા પૃથ્વીના અત્યંત સમતલ
રમણીય ભૂમિભાગથી નવસો યોજનની
અવ્યવહિત ઉંચાઈ ઉપર ઉપરી
તારામંડળ ભ્રમણ કરે છે.

૧૮૧ નવયોજન પ્રમાણવાળા મત્સ્યો બંબુ-
દ્વીપ નામના આ દ્વીપમાં પ્રવેશ કરે છે.
ભૂતકાળમાં પ્રવેશ કરતા હતા અને
ભવિષ્યમાં પ્રવેશ કરશે.

૧૮૨ પૂર્વ દિશામાં આવેલ બંબુદ્વીપના વિજય-
દ્વારના પાર્શ્વભાગમાં નવ, નવ ભૌમ છે-
ભૂમિનું વિશિષ્ટ સ્થાન અથવા નગર છે.

- ૧૮૩ વાળમંતરાણં દેવાણં સમાઓ સુહમ્માઓ
નવ જોયગાઈં ઉઠું ઉચ્ચત્તેણં પળ્ણત્તા ।
- ૧૮૪ દંસગાવરણિજ્જસ્સ ણં કમ્મસ્સ નવ ઉત્તર-
પગાહીઓ પળ્ણત્તાઓ તંજહા-નિદ્દા,
પયલા, નિદ્દાનિદ્દા, પયલા-પયલા,
થીણદ્દી, ચક્કુદંસગાવરણે, અચક્કુદંસ-
ગાવરણે, ઓહિદંસગાવરણે, કેવલદંસ-
ગાવરણે ।
- ૧૮૫ ઈર્મસે ણં રયણપ્પહાણ પુઠવીણ અત્થેગહ-
યાણં નેરહયાણં નવ પલિઓવમાઈં ઠિઈં
પળ્ણત્તા ।
- ૧૮૬ ચુત્થીણ પુઠવીણ અત્થેગહયાણં નેરહ-
યાણં નવ સાગરોવમાઈં ઠિઈં પળ્ણત્તા ।
- ૧૮૭ અસુરકુમારાણં દેવાણં અત્થેગહયાણં નવ
પલિઓવમાઈં ઠિઈં પળ્ણત્તા ।
- ૧૮૮ સોહમ્માસાણેસુ કપ્પેસુ અત્થેગહયાણં
દેવાણં નવ પલિઓવમાઈં ઠિઈં પળ્ણત્તા ।
- ૧૮૯ વંમલોણ કપ્પે અત્થેગહયાણં દેવાણં નવ
સાગરોવમાઈં ઠિઈં પળ્ણત્તા ।
- ૧૯૦ જે દેવા પમ્હં સુપમ્હં પમ્હાવત્તં પમ્હપ્પમં
પમ્હકંતં પમ્હવણં પમ્હલેસં પમ્હજ્ઞયં
પમ્હાસિગં પમ્હાસેટ્ઠં પમ્હકૂહં પમ્હુત્તરવ-
હિંસગં સુજ્ઞં સુસુજ્ઞં સુજ્ઞવિત્તં સુજ્ઞપમં
સુજ્ઞકંતં સુજ્ઞવણં સુજ્ઞલેસં સુજ્ઞજ્ઞયં
સુજ્ઞાસિગં સુજ્ઞાસિટ્ઠં સુજ્ઞકૂહં
સુજ્ઞુત્તરવાહિંસગં, રુહલ્લં રુહલ્લાવત્તં
રુહલ્લપ્પમં રુહલ્લકંતં રુહલ્લવણં
રુહલ્લલેસં રુહલ્લજ્ઞયં રુહલ્લાસિગં
રુહલ્લાસિટ્ઠં રુહલ્લકૂહં રુહલ્લુત્તર-
વાહિંસગં વિમાણં દેવત્તાણ ઉવવળ્લા
તેસિ ણં દેવાણં નવ સાગરોવમાઈં ઠિઈં
પળ્ણત્તા ।

- ૧૮૩ વ્યંતર દેવોની સુધર્મા સભાઓ ઉંચાઈની
અપેક્ષાએ નવ થોજનની છે.
- ૧૮૪ દર્શનાવરણીય કર્મની નવ પ્રકૃતિઓ છે-
નિદ્રા, નિદ્રાનિદ્રા, પ્રચલા, પ્રચલાપ્રચલા,
સ્ત્યનધિ, ચક્ષુદર્શનાવરણ, અચક્ષુદર્શના-
વરણ, અવધિદર્શનાવરણ, કેવલદર્શનાવરણ.
- ૧૮૫ આ રત્નપ્રભા પૃથ્વીના કેટલાક નૈરયિકોની
સ્થિતિ નવ પદ્યોપમની છે.
- ૧૮૬ પંકપ્રભા પૃથ્વીના કેટલાક નૈરયિકોની
સ્થિતિ નવ સાગરોપમની છે.
- ૧૮૭ કેટલાક અસુરકુમાર દેવોની સ્થિતિ નવ
પદ્યોપમની છે.
- ૧૮૮ સૌધર્મ અને ઇશાન કલ્પના કેટલાક
દેવોની સ્થિતિ નવ પદ્યોપમની છે.
- ૧૮૯ બ્રહ્મલોક કલ્પના કેટલાક દેવોની સ્થિતિ
નવ સાગરોપમની છે.
- ૧૯૦ પક્ષમ, સુપક્ષમ, પક્ષમાવર્ત, પક્ષમપ્રભ,
પક્ષમકાંત, પક્ષમવર્ણ, પક્ષમલેશ્ય, પક્ષમ-
ધ્વજ, પક્ષમશ્રંગ, પક્ષમશ્રેષ્ઠ, પક્ષમકૂટ,
પક્ષમોત્તરાવતંસક, સૂર્ય, સુસૂર્ય, સૂર્યાવર્ત,
સૂર્યપ્રભ, સૂર્યકાંત, સૂર્યવર્ણ, સૂર્યલેશ્ય,
સૂર્યધ્વજ, સૂર્યશ્રંગ, સૂર્યશ્રેષ્ઠ, સૂર્યકૂટ,
સૂર્યોત્તરાવતંસક, રુચિર, રુચિરાવર્ત,
રુચિરપ્રભ, રુચિરકાંત, રુચિરવર્ણ, રુચિર-
લેશ્ય, રુચિરધ્વજ, રુચિરશ્રંગ, રુચિરશ્રેષ્ઠ,
રુચિરકૂટ, રુચિરોત્તરાવતંસક, આ પાંત્રીસ
વિમાનોમાં જે દેવો ઉત્પન્ન થાય છે તેઓની
ઉત્કૃષ્ટ સ્થિતિ નવ સાગરોપમની છે.

- ૧૯૧ તે ણં દેવા નવઘં અદ્દમાસાણં આણમંતિ
વા, પાણમંતિ વા, ઊસસંતિ વા, નીસ-
સંતિ વા ।
- ૧૯૨ તેસિ ણં દેવાણં નવહિં વાસસહસ્સેહિં
આહારદ્દે સમુપ્પજ્જહ ।
- ૧૯૩ સંતેગહ્યા ભવસિદ્ધિયા જીવા જે નવહિં
ભવગ્ગહોહિં સિજ્જિસ્સંતિ-જાવ-સવ્વદુ-
ક્ખલાણમંતં કરિસ્સંતિ ।

- ૧૯૧ પદ્મ-યાવત્-રુચિરોત્તરાવતંસક વિમાનોમાં
જે દેવો ઉત્પન્ન થાય છે, તેઓ નવ
પખવાડિએ શ્વાસોચ્છ્વાસ લે છે.
- ૧૯૨ પદ્મ-યાવત્-રુચિરોત્તરાવતંસક વિમાનોમાં
જે દેવો ઉત્પન્ન થાય છે, તેઓને નવ હબર
વર્ષે આહારની ઇચ્છા થાય છે.
- ૧૯૩ કેટલાક ભવસિદ્ધિકર્તાઓ એવા હોય છે
જે નવ ભવ કરીને સિદ્ધ થશે યાવત્
સર્વદુઃખોનો અંત કરશે.

દસમેા સમવાય

- ૧૯૪ દસવિહે સમણધમ્મે પ્ણત્તે, તંજહા-
ખંતી ૧, મુત્તી ૨, અજ્જવે ૩, મદ્દવે ૪,
લાઘવે ૫, સચ્ચે ૬, સંજમે ૭, તવે ૮,
ચિયાણ ૯, વંભચેરવાસે ૧૦ ।
- ૧૯૫ દસ ચિત્તસમાહિદ્ધાણા પ્ણત્તા, તંજહા-
ધમ્માચિંતા વા સે અસમુપ્પણપુવ્વા
સમુપ્પજ્જિજ્જા સવ્વં ધમ્મં જાણિત્તણ ૧ ।
સુમિણદંસણે વા સે અસમુપ્પણપુવ્વે
સમુપ્પજ્જિજ્જા અહાતચ્ચં સુમિણં
પાસિત્તણ ૨ ।
સણ્ણિનાણે વા સે અસમુપ્પણપુવ્વે
સમુપ્પજ્જિજ્જા પુવ્વભવે સુમરિત્તણ ૩ ।
દેવદંસણે વા સે અસમુપ્પણપુવ્વે
સમુપ્પજ્જિજ્જા દિવ્વં દેવિદ્દિં દિવ્વં
દેવજુહં દિવ્વં દેવાણુભાવં પાસિત્તણ ૪ ।
ઓહિનાણે વા સે અસમુપ્પણપુવ્વે
સમુપ્પજ્જિજ્જા ઓહિણા લોણં
જાણિત્તણ ૫ ।

- ૧૯૪ શ્રમણુ ધર્મ દશ પ્રકારના છે—ક્ષાંતિ,
મુક્તિ (નિર્લોભતા), આર્જવ (સરલતા),
માર્દવ (મૃદુતા), લાઘવ, સત્ય, સંયમ, તપ
ત્યાગ, પ્રહ્લચર્યવાસ.
- ૧૯૫ મનના સમાધિ સ્થાન દશ છે—અપૂર્વ
ધર્મજિજ્ઞાસાથી, અપૂર્વ સ્વપ્ન દર્શનથી,
પૂર્વજન્મની સ્મૃતિ થવાથી, અપૂર્વ દિવ્ય
ઋદ્ધિ દિવ્યક્રાંતિ, દિવ્ય દેવાનુભાવના
દર્શનથી, અપૂર્વ અવધિજ્ઞાનના ઉત્પન્ન
થવા પર લોકોને જાણવાથી, અપૂર્વ
અવધિ દર્શન ઉત્પન્ન થવા પર લોકોને
જ્ઞેવાથી, અપૂર્વ મનઃપર્યવજ્ઞાનના ઉત્પન્ન
થવા પર મનોગત ભાવોને જાણવાથી,
કેવળજ્ઞાન ઉત્પન્ન થવાથી, કેવળ દર્શન
ઉત્પન્ન થવાથી અને અપૂર્વ પડિત
મરણથી સર્વ દુઃખોનો અન્ત થવા પર
સમાધિ પ્રાપ્ત થાય છે.

ઓહિદંસળે વા સે અસમુપ્પળ્લપુવ્વે
સમુપ્પજ્જિજ્જા ઓહિળા લોગં
પાસિત્તે ૬ ।

મળપજ્જવનાળે વા સે અસમુપ્પળ્લપુવ્વે
સમુપ્પજ્જિજ્જા જાવ મળોગે ભાવે
જાણિત્તે ૭ ।

કેવલનાળે વા સે અસમુપ્પળ્લપુવ્વે
સમુપ્પજ્જિજ્જા કેવલં લોગં જાણિત્તે ૮ ।

કેવલદંસળે વા સે અસમુપ્પળ્લપુવ્વે
સમુપ્પજ્જિજ્જા કેવલં લોગં પાસિત્તે ૯ ।

કેવલિમરણં વા મરિજ્જા સવ્વદુક્ખ-
પહીળા ૧૦ ।

૧૯૬ મંદ્રે ણં પવ્વે મૂલે દસ જોયળસહસ્સાઈં
વિક્ખલંભેણં પળ્લત્તે ।

૧૯૭ અરિહા ણં અરિહિનેમી દસ ધણૂં ઉહૂં
ઉચ્ચત્તેણં હોત્થા ।

૧૯૮ કળ્હે ણં વાસુદેવે દસ ધણૂં ઉહૂં
ઉચ્ચત્તેણં હોત્થા ।

૧૯૯ રામે ણં બલદેવે દસ ધણૂં ઉહૂં ઉચ્ચત્તેણં
હોત્થા ।

૨૦૦ દસ નક્ખત્તા નાળવુહ્હિકરા પળ્લત્તા,
તંજહા-
મિગસિર અહા પુસ્સો, તિળ્લિ અ પુવ્વા
ય મૂલમસ્સેસા ।
હત્થો ચિત્તો ય તહા, દસ વુહ્હિકરાઈં
નાળસ્સ ॥૧॥

૨૦૧ અકમ્મભૂમિયાણં મળુઆણં દસવિહા
રુક્ખા ઉવભોગત્તાણ ઉવત્થિયા પળ્લત્તા,
તંજહા -
મત્તંગયા ય મિંગા, તુહિઅંગા, દીવ
જોઈ ચિત્તંગા ।
ચિત્તરસા મણિઅંગા. મેહાગારા
અનિગિણા ય ॥૧॥

૧૯૬ મેરૂપર્વત મૂળમાં દશ હબ્બર થોળન
વિસ્તારવાળો છે.

૧૯૭ અરિહંત અરિહિનેમિ દસ ધનુષ્ય પ્રમાણુ
ઉંચા હતા.

૧૯૮ કૃષ્ણ વાસુદેવ દસ ધનુષ્ય પ્રમાણુ ઉંચા હતા.

૧૯૯ રામ બલદેવની ઉંચાઈ દસ ધનુષ્યની હતી.

૨૦૦ જ્ઞાનની વૃદ્ધિ કરવા વાળા દસ નક્ષત્રો છે-
મૃગશિર, આર્દ્રા, પુષ્ય. પૂર્વાષાઢા, પૂર્વા-
ભાદ્રપદ, પૂર્વાફાલ્ગુની, મૂળ, અશ્લેષા,
હસ્ત, ચિત્રા.

૨૦૧ અકમ્ભૂમિજ્ઞ મનુષ્યોના ઉપલોગના
સાધન દસ પ્રકારના વૃક્ષો હોય છે-મત્તાડુક,
ભુંગાંગક, ત્રુટિતાંગ, દીપશિખ, જ્યોતિ,
ચિત્રાંગ, ચિત્રરસ, મણ્યંગ, મેહાકાર,
અનિગિણુ (અનજ્ઞ).

- ૨૦૨ ર્મીસે ણં રયણપ્પહાણ પુઢવીણ નેરહ્યાણં જહણ્ણેણં દસ વાસસહસ્સાઈં ઠિઈં પણ્ણત્તા ।
- ૨૦૩ ર્મીસે ણં રયણપ્પહાણ પુઢવીણ અત્થે-ગહ્યાણં નેરયાણં દસ પલિઓવમાઈં ઠિઈં પણ્ણત્તા ।
- ૨૦૪ ચઉત્થીણ પુઢવીણ દસ નિરયાવાસ-સય-સહસ્સાઈં પણ્ણત્તાઈં ।
- ૨૦૫ ચઉત્થીણ પુઢવીણ ઉક્કોસેણં દસ સાગરોવમાઈં ઠિઈં પણ્ણત્તા ।
- ૨૦૬ પંચમીણ પુઢવીણ નેરહ્યાણં જહણ્ણેણં દસ સાગરોવમાઈં ઠિઈં પણ્ણત્તા ।
- ૨૦૭ અસુરકુમારાણં દેવાણં જહણ્ણેણં દસ વાસ-સહસ્સાઈં ઠિઈં પણ્ણત્તા ।
- ૨૦૮ અસુરિંદવજ્જાણં ધોમિજ્જાણં દેવાણં જહણ્ણેણં દસ વાસ-સહસ્સાઈં ઠિઈં પણ્ણત્તા ।
- ૨૦૯ અસુરકુમારાણં દેવાણં અત્થેગહ્યાણં દસ પલિઓવમાઈં ઠિઈં પણ્ણત્તા ।
- ૨૧૦ વાયરવણસ્સહ્કાણ્ણં ણં ઉક્કોસેણં દસ વાસ-સહસ્સાઈં ઠિઈં પણ્ણ ત્તા ।
- ૨૧૧ વાણમંતરાણં દેવાણં જહણ્ણેણં દસ વાસ-સહસ્સાઈં ઠિઈં પણ્ણત્તા ।
- ૨૧૨ સોહમ્મીસાણેસુ કપ્પેસુ અત્થેગહ્યાણં દેવાણં દસ પલિઓવમાઈં ઠિઈં પણ્ણત્તા ।
- ૨૧૩ બ્રંમલોણ કપ્પે દેવાણં ઉક્કોસેણં દસ સાગરોવમાઈં ઠિઈં પણ્ણત્તા ।
- ૨૦૨ આ રત્નપ્રભા પૃથ્વીના નૈરચિકોની જ્ઞધન્ય સ્થિતિ દસ હબ્બર વર્ષની છે.
- ૨૦૩ આ રત્નપ્રભા પૃથ્વીના કેટલાક નૈરચિકોની સ્થિતિ દસ પલ્લોપમની છે.
- ૨૦૪ પ'કપ્રભા પૃથ્વીમાં દસલાખ નારકાવાસ છે.
- ૨૦૫ પ'કપ્રભા પૃથ્વીના નૈરચિકોની ઉત્કૃષ્ટ સ્થિતિ દસ સાગરોપમની છે.
- ૧૦૬ ધૂમપ્રભા પૃથ્વીના નૈરચિકોની જ્ઞધન્ય સ્થિતિ દસ સાગરોપમની છે.
- ૨૦૭ અસુરકુમાર દેવોની જ્ઞધન્ય સ્થિતિ દસ હબ્બર વર્ષની છે.
- ૨૦૮ અસુરેન્દ્રને છોડીને શેષ ભવનપતિ દેવોની જ્ઞધન્ય સ્થિતિ દસ હબ્બર વર્ષની છે.
- ૨૦૯ કેટલાક અસુરકુમાર દેવોની સ્થિતિ દસ પલ્લોપમની છે.
- ૨૧૦ બાહર વનરુપતિકાયની ઉત્કૃષ્ટ સ્થિતિ દસ હબ્બર વર્ષની છે.
- ૨૧૧ વાણુવ્યંતર દેવોની જ્ઞધન્ય સ્થિતિ દસ હબ્બર વર્ષની છે.
- ૨૧૨ સૌધર્મ અને ઇશાન કલ્પના કેટલાક દેવોની સ્થિતિ દસ પલ્લોપમની છે.
- ૨૧૩ બ્રહ્મલોક કલ્પના દેવોની ઉત્કૃષ્ટ સ્થિતિ દસ સાગરોપમની છે.

- ૨૧૪ લંતણ કપ્પે દેવાણં જહણ્ણેણં દસ સાગરોવમાઈં ઠિઈં પળ્ણત્તા ।
- ૨૧૫ જે દેવા ઘોસં સુઘોસં મહઘોસં નંદિઘોસં સુસરં મણોરમં રમ્મં રમ્મગં રમણિજ્જં મંગલાવત્તં બંભલોગવાહિંસગં વિમાણં દેવત્તાણ ઉવવળ્ણા- તાસં ણં દેવાણં ઉક્કોસેણં દસ સાગરો- વમાઈં ઠિઈં પળ્ણત્તા ।
- ૨૧૬ તે ણં દેવા દસહં અદ્દમાસાણં આણમંતિ વા, પાણમંતિ વા, ઝસસંતિ વા નીસસંતિ વા ।
- ૨૧૭ તેસિ ણં દેવાણં દસહિં વાસસહસ્સોહિં આહારક્કે સમુપ્પજ્જહ ।
- ૨૧૮ સંતેગ્ગયા ભવાસિદ્ધિયા જીવા જે દસહિં ભવગ્ગહણેહિં સિજ્જિસ્સંતિ-જાવ-સવ્વ- દુક્ખાણમંતં કરિસ્સંતિ ।

- ૨૧૪ લાંતક કલ્પના દેવોની જઘન્ય સ્થિતિ દસ સાગરોપમની છે.
- ૨૧૫ ઘોષ, સુઘોષ, મહાઘોષ, નંદીઘોષ. સુસ્વર, મનોરમ, રમ્ય, રમ્યક. રમણીય, મંગલા- વર્ત અને પ્રહલોકાવતંસક, એ અગિયાર વિમાનોમાં જે દેવો ઉત્પન્ન થાય છે, તેઓની ઉત્કૃષ્ટ સ્થિતિ દસ સાગરોપમની છે.
- ૨૧૬ ઘોષ યાવત પ્રહલોકાવતંસક વિમાનમાં જે દેવો ઉત્પન્ન થાય છે, તેઓ દસ પખવા- ડિએ શ્વાસોચ્છાસ લે છે.
- ૨૧૭ ઘોષ યાવત પ્રહલોકાવતંસક વિમાનોમાં જે દેવો ઉત્પન્ન થાય છે. તેઓને દસ હુબ્બર વર્ષે આહાર લેવાની ઈચ્છા થાય છે.
- ૨૧૮ કેટલાક ભવસિદ્ધિક જીવો એવા હોય છે કે જેઓ દસ ભવ કરીને સિદ્ધ થશે યાવત સર્વ દુઃખોનો અંત કરશે.

અગિયારમો સમવાય

- ૨૧૯ એકકારસ ઉવાસગપહિમાઓ પળ્ણત્તા તંજહા- દંસણસાવણ ૧, કયવ્વયકમ્મે ૨, સામાહઅકકહે ૩, પોસહોવવાસનિરણ ૪, દિયા બંભયારી, રત્તિ પરિમાણકહે ૫, દિઆવિ રાઓવિ બંભયારી, અસિણાઈં વિઅહમોઈં મોલિકકહે ૬, સચિત્તપરિ- ણ્ણાણ ૭, આરંભપરિણ્ણાણ ૮, પેસ- પરિણ્ણાણ ૯, ઉદ્દિટ્ઠમત્તપરિણ્ણાણ ૧૦, સમણભૂણ ૧૧, આવિ ભવહ સમણાઉમો!

- ૨૧૯ ઉપાસક (શ્રાવક)ની અગિયાર પ્રતિભાઓ (પ્રતિજ્ઞાઓ) હોય છે—(૧) દર્શન શ્રાવક (૨) કૃતવ્રત કર્મા, (૩) કૃત સામાયિક, (૪) પૌષઘોષવાસનિરત, (૫) દિવસે પ્રહ- ચર્યનું પાલન અને રાત્રે મૈથુન સેવનનું પરિમાણ, (૬) દિવસે તેમજ રાત્રે પ્રહ- ચર્યનું પાલન, અસ્નાન, રાત્રિભોજનવિરતિ કચ્છ પરિધાનપરિત્યાગ, મુકુટ ત્યાગ, (૭) સચિત્ત પરિત્યાગ, (૮) આરંભ પરિત્યાગ, (૯) પ્રેષ્ય પરિત્યાગ, (૧૦) ઉદ્દિષ્ટભક્તપરિત્યાગ, (૧૧) શ્રમણભૂત.

૨૨૦ લોગંતાઓ ઇકકારસાઈઠિં એકકારેઈઠિં
જોયગસાઈઠિં અવહાણે જોઈસંતે પળ્ણત્તે ।

૨૨૧ જંબુદ્વાવે દેવે મંદરસ્સ પવ્વયસ્સ
એકકારસ્સાઈઠિં જોયગસાઈઠિં એકકર્વાસેઈઠિં
અવાહાણે જોઈસે ચારં ચરહ્ ।

૨૨૨ સમળસ્સ ણં ભગવઓ મહાવીરસ્સ
એકકારસ ગળહરા હોત્થા, તંજહા-
ઈંદભૂઈ, અગ્ગિભૂઈ, વાયુભૂઈ, વિઅત્તે,
સોહમ્મે, મંડિણે, મોરિયપુત્તે, અકંપિણે,
અચલભાણે, મેઅજ્જે, પમાસે ।

૨૨૩ મૂલે નક્કલ્લત્તે એકકારસ તારે પળ્ણત્તે ।

૨૨૪ હોટ્ઠિમ ગેવિજ્જયાણં દેવાણં એકકારસય-
મુત્તરં ગેવિજ્જવિમાગસતં ભવહ્મિત્તિ-
મક્કલાયં ।

૨૨૫ મંદરે ણં પવ્વણે ધરણિતલાઓ સિહરત્તલે
એકકારસ-ભાગપરિહાંમે ઉચ્ચત્તેણં
પળ્ણત્તે ।

૨૨૬ ઈર્માસે ણં રયગપ્પહાણે પુઠ્ઠવીણે અત્થે-
ગહ્યાણં નેરહ્યાણં એકકારસ પલિઓ-
વમાઈં ઠિઈં પળ્ણત્તા ।

૨૨૭ યંચર્માણે પુઠ્ઠવીણે અત્થેગહ્યાણં નેરહ્યાણં
એકકારસ સાગરોવમાઈં ઠિઈં પળ્ણત્તા ।

૨૨૮ અસુરકુમાણં દેવાણં અત્થેગહ્યાણં
એકકારસ પલિઓમાઈં ઠિઈં પળ્ણત્તા ।

૨૨૯ સોહમ્મોસાગેસુ કપ્પેસુ અત્થેગહ્યાણં
દેવાણં એકકારસ પલિઓવમાઈં ઠિઈં
પળ્ણત્તા ।

૨૨૦ લોકાન્તથી અવ્યવહિત એટલે કે તિચ્છાં
લોકના અન્તથી અગિયારસો અગિયાર
(૧૧૧૧) યોજનને અંતરે જ્યોતિષ ચક્રને
આરંભ થાય છે.

૨૨૧ જંબુદ્વીપ નામના દ્વીપમાં અગિયારસો
એકવીસ (૧૧૨૧) યોજન પ્રમાણ મેરૂ-
પર્વતને છોડીને જ્યોતિષ ચક્ર ભ્રમણ
કરે છે.

૨૨૨ શ્રમણ ભગવાન મહાવીરના અગિયાર
ગણધરો હતા. તેમના નામ-ઈન્દ્રભૂતિ,
અગ્નિભૂતિ, વાયુભૂતિ, વ્યક્રત, સુધર્મા,
મંડિતપુત્ર, મૌર્યપુત્ર, અકંપિત, અચલ-
બ્રાતા, મેતાર્ય અને પ્રભાસ.

૨૨૩ મૂલ નક્ષત્રના અગિયાર તારા છે.

૨૨૪ નીચેના ત્રણ ઐવેચકના દેવોના એકસો
અગિયાર વિમાન છે.

૨૨૫ સુમેરૂ પર્વતના પૃથ્વીતલના વિસ્તારથી
શિખરતલનો વિસ્તાર ઉંચાઈની અપેક્ષાએ
અગિયાર ભાગ ન્યૂન છે.

૨૨૬ આ રત્નપ્રભા પૃથ્વીના કેટલાક નૈરચિકોની
સ્થિતિ અગિયાર પદ્યોપમની છે.

૨૨૭ ધૂમપ્રભા પૃથ્વીના કેટલાક નૈરચિકોની
સ્થિતિ અગિયાર સાગરોપમની છે.

૨૨૮ કેટલાક અસુરકુમાર દેવોની સ્થિતિ
અગિયાર પદ્યોપમની છે.

૨૨૯ સૌધર્મ અને ઇશાન કલ્પના કેટલાક
દેવોની સ્થિતિ અગિયાર પદ્યોપમની છે.

- ૨૩૦ લંતણ કપ્પે અત્યેગઈયાણં દેવાણં એકકારસ સાગરોવમાઈં ઠિઈં પળ્ણત્તા ।
- ૨૩૧ જે દેવા વંમં સુવંમં વંભાવત્તં વંમપ્પમં વંમકંતં વંમવળ્ણં વંમલેસં વંમજ્ઞયં વંમસિંગં વંમસિઠ્ઠં વંમકૂડં વંમુત્ત-રવહિંસગં વિમાણં દેવત્તાણ ઉવવળ્ણા, તેસિ ણં દેવાણં ઉક્કોસેણં એકકારસ સાગરોવમાઈં ઠિઈં પળ્ણત્ત ।
- ૧૩૨ તે ણં દેવા એકારસળ્હં અદ્દમાસાણં આણ-મંતિ વા, પાણમંતિ વા, ઉસસંતિ વા, નીસસંતિ વા ।
- ૨૩૩ તેસિ ણં દેવાણં એકકારસેહિં વાસ-સહસ્સેહિં આહારઢ્ઠે સમપ્પજ્જઈ ।
- ૨૩૪ સંતેગઈયા ભવસિદ્ધિયા જીવા જે એકકાર-સેહિં ભવગ્ગહળ્ણેહિં સિજ્ઞસસંતિ જાવ સવ્વદુક્ખાણમંતં કરિસસંતિ ।

૨૩૦ લાંતક કલ્પના કેટલાક દેવોની સ્થિતિ અગિયાર સાગરોપમની છે.

૧૩૧ પ્રહ્લ, સુપ્રહ્લ, પ્રહ્લાવર્ત, પ્રહ્લપ્રલ, પ્રહ્લકાંત, પ્રહ્લવર્ણ, પ્રહ્લલેશ્ય, પ્રહ્લધ્વજ, પ્રહ્લશ્રુંગ, પ્રહ્લશ્રેષ્ઠ, પ્રહ્લકૂટ, પ્રહ્લોત્તરાવતંસક, આ બાર વિમાનોમાં જે દેવો ઉત્પન્ન થાય છે, તેઓની સ્થિતિ અગિયાર સાગરોપમની છે.

૨૩૨ પ્રહ્લ-યાવત્-પ્રહ્લોત્તરાવતંસક વિમાનમાં જે દેવો ઉત્પન્ન થાય છે, તેઓ અગિયાર પખવાડિએ શ્વાસોછ્વાસ લે છે.

૨૩૩ પ્રહ્લ-યાવત્-પ્રહ્લોત્તરાવતંસક વિમાનમાં જે દેવો ઉત્પન્ન થાય છે, તેઓને અગિયાર હુબર વર્ષે આહારની ઇચ્છા થાય છે.

૨૩૪ કેટલાક ભવસિદ્ધિક જીવો એવા છે કે જે અગિયાર ભવ કરીને સિદ્ધ થશે યાવત્ સર્વ દુઃખોનો અંત કરશે.

બારમો સમવાય

- ૨૩૫ બારસ ભિક્ખુપડિમાઓ પળ્ણત્તાઓ, તંજહા—
- માસિઆ ભિક્ખુપડિમા, દોમાસિઆ ભિક્ખુપડિમા, તિમાસિઆ ભિક્ખુપડિમા ચઠમાસિઆ ભિક્ખુપડિમા, પંચમાસિઆ ભિક્ખુપડિમા, છમાસિઆ ભિક્ખુપડિમા, સત્તમાસિઆ ભિક્ખુપડિમા, પઠમા સત્તરાઈંદિઆ ભિક્ખુપડિમા, દોચ્ચા સત્તરાઈંદિઆ ભિક્ખુપડિમા, તચ્ચા સત્તરાઈંદિઆ ભિક્ખુપડિમા, અહોરાઈઆ ભિક્ખુપડિમા, એગરાઈયા ભિક્ખુપડિમા ।

૨૩૫ ભિક્ષુ પ્રતિમા બાર છે—પ્રથમ ભિક્ષુ પ્રતિમા એક માસની, બીજી ભિક્ષુ પ્રતિમા બે માસની, ત્રીજી ભિક્ષુ પ્રતિમા ત્રણ માસની, ચોથી ભિક્ષુ પ્રતિમા ચાર માસની, પાંચમી ભિક્ષુ પ્રતિમા પાંચ માસની, છઠ્ઠી ભિક્ષુ પ્રતિમા છ માસની, સાતમી ભિક્ષુ પ્રતિમા સાત માસની, આઠમી ભિક્ષુ પ્રતિમા આઠમા મહિનાના પ્રથમ અઠવાડિયા (સાત દિન રાત) ની, નવમી ભિક્ષુ પ્રતિમા આઠમા માસના બીજા અઠવાડિયાની (સાત દિવસ રાત્રી), દસમી ભિક્ષુ પ્રતિમા આઠમા માસના ત્રીજા અઠવાડિયાની, અગિયારમી ભિક્ષુ પ્રતિમા એક અઠો રાત્રિ (દિવસ-રાત્રિ) ની, બારમી ભિક્ષુ પ્રતિમા એક-રાત્રિની છે.

- ૨૩૬ દુવાલસવિહે સંભોગે પળ્ણત્તે, તંજહા—
 ઉવહી-સુઅ-મત્ત-પાળે, અંજલીપગ્ગહેતિ
 ય ।
 દાયળે ય નિકાણ અ, અબ્બુટ્ટાણત્તિ
 આવરે ॥૧॥
 કિઙ્કમ્મસ્સ ય કરણે, વેયાવચ્ચકરણે
 ઙ અ ।
 સમોસરણં સંનિસિજ્જા ય, કહાણ
 અ પવંધળે ॥૨॥
- ૨૩૭ દુવાલસાવેત્ત કિતિકમ્પે પળ્ણત્તે, તંજહા-
 દુઓળયં જહાજાયં, કિતિકમ્મં
 વારસાવયં ।
 ચણસિરં તિગુત્તં ચ, દુપવેસં
 ઇગનિક્કલમણં ॥૧॥
- ૨૩૮ વિજયા ણં રાયહાણી દુવાલસ જોયળ-સય-
 સહસ્સાઈ આયામવિક્કલંભેણં પળ્ણત્તા ।
- ૨૩૯ રામે ણં બલદ્દેવે દુવાલસ વાસ-સયાઈ
 સન્નારુયં પાલિત્તા દેવત્તં ગણ ।
- ૨૪૦ મંદરસ્સ ણં પવ્વયસ્સ ચૂલિયા મૂલે
 દુવાલસ જોયળાઈ વિક્કલંભેણં પળ્ણત્તા ।
- ૨૪૧ જંબૂદીવસ્સ ણં દીવસ્સ વેઈઆ મૂલે
 દુવાલસ જોયળાઈ વિક્કલંભેણં પળ્ણત્તા ।
- ૨૪૨ સવ્વજહણિઆ રાઈ દુવાલસ-મુહુત્તિઆ
 પળ્ણત્તા ।
- ૨૪૩ ઇવં દિવસોઽવિ નાયવ્વો ।
- ૨૪૪ સવ્વટ્ટાસિદ્ધસ્સ ણં મહાવિમાળસ્સ ઉવ-
 રિલાઓ થૂમિઅગ્ગાઓ દુવાલસ જોય-
 ણાઈ ઉહ્ઠ્ઠ ઉપ્પહ્ઠ્ઠા ઈસિપ્પમારા નામ
 પુઠ્ઠવી પળ્ણત્તા ।

- ૨૩૬ સાધુના બાર વ્યવહાર (સંભોગ) છે.
 સમાન સમાચારી વાળા સાધુઓનો એક
 મંડળીમાં જે આહારાદિ વ્યવહાર થાય છે
 તેને સંભોગ કહે છે. તે બાર પ્રકારના છે—
 ઉપધિ-વસ્ત્ર પાત્ર આદિ, શ્રુત સંભોગ,
 ભક્ત-પાન સંભોગ, અંજલિપ્રગ્રહ સંભોગ,
 દાન સંભોગ, નિમંત્રણ સંભોગ, અભ્યુત્થાન
 સંભોગ, કૃતિકર્મ સંભોગ, વૈયાવૃત્ય
 સંભોગ, સમવસરણુ-સંમિલન સંભોગ,
 સંનિષદ્યા સંભોગ, કથાપ્રબંધ સંભોગ
- ૨૩૭ દ્વાદશાવર્ત વંદના અર્થાત વંદન બાર
 આવર્તવાળુ હોય છે—એ વાર અર્ધનમન,
 ચાર વાર મસ્તક નમન, ત્રિગુપ્ત, દ્વિપ્રવેશ,
 એક નિષ્કમણુ.
- ૨૩૮ આચામ (લાંબાઈ) અને વિષ્કંભ (પહો-
 ળાઈ) ની અપેક્ષાએ વિજ્યા નામની રાજ-
 ધાની બાર લાખ યોજનની કહી છે.
- ૨૩૯ રામ બલદેવ બારસો વર્ષનું આયુષ્ય પૂર્ણ
 કરીને દેવગતિને પ્રાપ્ત થયા.
- ૨૪૦ મંદર પર્વતની ચૂલિકા મૂળમાં વિષ્કંભની
 અપેક્ષાએ બાર યોજનની કહેલી છે.
- ૨૪૧ જંબૂદ્રીપની વેદિકા મૂળમાં વિષ્કંભની
 અપેક્ષાએ બાર યોજનની છે.
- ૨૪૨ આખા વર્ષમાં સૌથી ટૂંકી રાત્રિ બાર
 મુહૂર્તની હોય છે.
- ૨૪૩ આખા વર્ષમાં સૌથી ટૂંકો દિવસ બાર
 મુહૂર્તનો હોય છે.
- ૨૪૪ સર્વાર્થસિદ્ધ મહાવિમાનની ઉપરની
 સ્તૂપિકાના અગ્રભાગથી બાર યોજન ઉપર
 ઈષ્ટપ્રાગ્ભાર નામની સિદ્ધ શિલા છે.

૨૪૫ ીસિપન્ભારાણં પુઢવીણ દુવાલસ નામથેજ્જા પળ્ણત્તા, તંજહા- ીસિત્તિ વા, ીસિપન્ભારાતિ વા, તળ્ણૂ વા, તળ્ણુયરત્તિ વા, સિદ્ધિતિ વા, સિદ્ધાલણ્ણત્તિ વા, મુત્તિતિ વા, મુત્તાલણ્ણત્તિ વા, બંભેત્તિ વા, બંભ- વહિંસણ્ણત્તિ વા, લોકપરિપૂરણે ત્તિ વા, લોગગ્ગચૂલિયાઈ વા ।

૨૪૬ ીર્માસે ણં રયણપ્પહાણ પુઢવીણ અત્થેગ- ીઆણં નેરહયાણં વારસ પલિઓવમાઈ ઠિઈ પળ્ણત્તા ।

૨૪૭ પંચમીણ પુઢવીણ અત્થેગહયાણં નેરહયાણં વારસ સાગરોવમાઈ ઠિઈ પળ્ણત્તા ।

૨૪૮ અસુરકુમારાણં દેવાણં અત્થેગહયાણં વારસ પલિઓવમાઈ ઠિઈ પળ્ણત્તા ।

૨૪૯ સોહમ્મીસાણેસુ કપ્પેસુ અત્થેગહયાણં દેવાણં વારસ પલિઓવમાઈ ઠિઈ પળ્ણત્તા ।

૨૫૦ લંતણ કપ્પે અત્થેગહયાણં દેવાણં વારસ સાગરોવમાઈ ઠિઈ પળ્ણત્તા ।

૨૫૧ જે દેવા માહિંદં માહિંદજ્જયં કંબુ કંબુગ્ગીવં પુરં સુપુરં મહાપુરં પુંડં સુપુંડં મહાપુંડં નરિંદં નરિંદકંતં નરિંદુ- ત્તરવહિંસણં વિમાણં દેવત્તાણ ઉવવળ્ણા- તેસિ ણં દેવાણં ઉક્કોસેણં વારસ સાગરોવમાઈ ઠિઈ પળ્ણત્તા ।

૨૫૨ તે ણં દેવા વારસહં અદ્ધમાસાણં આણ- મંતિ વા, પાણમંતિ વા, ઉસ્સસંતિ વા, નીસસંતિ વા ।

૨૫૩ તેસિ ણં દેવાણં વારસાહિં વાસસહસ્સોહિં આહારટ્ટે સમુપ્પજ્જઈ ।

૨૪૫ ઈષતપ્રાગભારા પૃથ્વીના બાર નામ છે- ઈષત, ઈષતપ્રાગભાર, તનુ, તનુતરા, સિદ્ધિ, સિદ્ધાલય, મુકિત, મુકતાલય, બ્રહ્મ, બ્રહ્માવતંસક, લોકપ્રતિપૂરણ, લોકાત્રચૂલિકા.

૨૪૬ આ રત્નપ્રલા પૃથ્વીના કેટલાક નૈરયિકોની સ્થિતિ બાર પલ્થોપમની છે.

૨૪૭ ધૂમપ્રલા પૃથ્વીના કેટલાક નૈરયિકોની સ્થિતિ બાર સાગરોપમની છે.

૨૪૮ કેટલાક અસુરકુમાર દેવોની સ્થિતિ બાર પલ્થોપમની છે.

૨૪૯ સૌધર્મ ઈશાન કલ્પના કેટલાક દેવોની સ્થિતિ બાર પલ્થોપમની છે.

૨૫૦ લાંતક કલ્પના કેટલાક દેવોની સ્થિતિ બાર સાગરોપમની છે.

૨૫૧ માહેન્દ્ર, માહેન્દ્રધ્વજ, કમ્બુ, કમ્બુગ્રીવ, પુ'બ, સુપુ'બ, મહાપુ'બ, પુ'ંડ, સુપુ'ંડ, મહાપુ'ંડ, નરેન્દ્ર, નરેન્દ્રકાન્ત, નરેન્દ્રાવતંસક, આ તેર વિમાનોમાં જે દેવો ઉત્પન્ન થાય છે તેઓની ઉત્કૃષ્ટ સ્થિતિ બાર સાગરોપમની છે.

૨૫૨ માહેન્દ્ર-યાવત-નરેન્દ્રાવતંસક વિમાનોમાં જે દેવો ઉત્પન્ન થાય છે તેઓ બાર પખવા- ડિએ શ્વાસોચ્છ્વાસ લે છે.

૨૫૩ માહેન્દ્ર-યાવત-નરેન્દ્રાવતંસક વિમાનોમાં જે દેવો ઉત્પન્ન થાય છે. તેઓને બાર હૃન્દર વર્ષે આહારની ઈચ્છા થાય છે.

૨૫૪ સંતેગૃહા ભવસિદ્ધિઆ જીવા જે વારસાહિં
ભવગ્ગહણોહિં સિજ્ઝિસ્સંતિ-જાવ-સચ્ચ-
દુક્ખાણમંતં કરિસ્સંતિ ।

૨૫૪ કેટલાક ભવસિદ્ધિકે જીવ એવા છે જેઓ
બાર ભવ કરીને સિદ્ધ થશે યાવત્ સર્વ
દુઃખોનો અંત કરશે.

તેરમે સમવાય

૨૫૫ તેરસ કિરિયાઠાણા પ્ણત્તા,તંજહા-અઢ્ઢા-
દંડે, અણઢ્ઢાદંડે, હિંસાદંડે, અકમ્હાદંડે,
દિટ્ઠિવિપરિઆસિઆદંડે, મુસાવાયવત્તિણ,
અદિન્નાદાણવત્તિણ, અજ્ઝત્થિણ, માનવ-
ત્તિણ, મિત્તદોસવત્તિણ, માયાવત્તિણ,
લોભવત્તિણ, ઇરિયાવહિણ નામં તેરસમે ।

૨૫૫ તેર ક્રિયાસ્થાન—અર્થદંડ, અનર્થદંડ,
હિંસાદંડ, અકસ્માત્ દંડ, દૃષ્ટિ વિપર્યાસ
દંડ, મૃષાવાદહેતુક દંડ, અદત્તાદાનહેતુક
દંડ, આધ્યાત્મિક દંડ, માનહેતુક દંડ, મિત્ર-
દ્રેષ હેતુક દંડ, માયાહેતુક દંડ, લોભહેતુક
દંડ, ઈર્ષ્યાપથહેતુક દંડ. (જેનાથી આત્મા
દંડાય તે દંડ અવધ-પાપ)

૨૫૬ સોહમ્મીસાણેસુ કપ્પેસુ તેરસ વિમાણ-
પત્થહા પ્ણત્તા ।

૨૫૬ સૌધર્મ તથા ઇશાન આ બન્ને કલ્પોમાં
તેર વિમાન પ્રસ્તટ (પાથડા) કહ્યા છે.

૨૫૭ સોહમ્મવહિંસગે ણં વિમાણે ણં અદ્દતેરસ
જોયણ-સયસહસ્સાઈ આયામ-વિક્ખંભેણં
પ્ણત્તે ।

૨૫૭ સૌધર્માવતંસક વિમાનનો આયામ—વિષ્કંભ
(લંબાઈ—પહોળાઈ) સાડા બાર લાખ
યોજનની છે.

૨૫૮ એવં ઈસાણવહિંસગે વિ ।

૨૫૮ ઇશાનાવતંસક વિમાનનો આયામ—વિષ્કંભ
પણુ સાડા બાર લાખ યોજનનો છે.

૨૫૯ જલચર-પંચિંદિય-તિરિક્ખ-જોણિઆણં
અદ્દતેરસ જાહ-કુલ-કોડી-જોણી-પમુહ-
સયસહસ્સાઈ પ્ણત્તા ।

૨૫૯ જળચર તિર્યચ પંચેન્દ્રિયોની સાડા બાર
લાખ કુલ કોટી છે.

૨૬૦ પાણાઉસ્સ ણં પુવ્વસ્સ તેરસ વત્થૂ
પ્ણત્તા ।

૨૬૦ પ્રાણાયુ નામના બારમા પૂર્વના વસ્તુ
(અધ્યયન જેવા વિભાગ) તેર કહેલ છે.

૨૬૧ ગઢ્ઢ-વકકતિઅ-પંચોદેઅ-તિરિક્ખ-
જોણિઆણં તેરસવિહે પઓગે પ્ણત્તે
તંજહા —

૨૬૧ ગર્ભજ તિર્યચ પંચેન્દ્રિયને યોગ તેર હોય
છે—સત્ય મન પ્રયોગ, અસત્ય મન પ્રયોગ,
સત્યમૃષા મન પ્રયોગ, અસત્યામૃષા મન
પ્રયોગ, સત્ય વચન પ્રયોગ, અસત્ય વચન
પ્રયોગ, સત્ય મૃષાવચન પ્રયોગ, અસત્યા-
મૃષાવચન પ્રયોગ, ઔદારિક શરીર કાય
પ્રયોગ, ઔદારિકમિશ્ર કાય પ્રયોગ, વૈક્રિય
શરીર કાય પ્રયોગ, વૈક્રિયમિશ્ર કાય
પ્રયોગ, કાર્મણુ શરીર કાય પ્રયોગ.

સચ્ચ - મળપઓગે મોસ - મળપઓગે

સચ્ચા-મોસ-મળપઓગે અસચ્ચામોસ-

મળપઓગે-

સચ્ચ-વહ્પઓગે મોસ-વહ્પઓગે સચ્ચા-

મોસ-વહ્પઓગે અસચ્ચામોસ-વહ્પઓગે ।

ઓરાલિઅ-સરીર-કાયપઓગે ઓરાલિઅ-
મીસ-સરીર-કાયપઓગે વેઝવિવ્વઅ-સરીર
કાયપઓગે વેઝવિવ્વઅ-મીસ-સરીર-કાય-
પઓગે કમ્મ-સરીર-કાયપઓગે ।

૨૬૨ સૂરમંડલં જોયણેણં તેરસોહિં ઇગસાટ્ઠિ-
ભાગોહિં જોયણસ્સ ઊણં પળ્ણત્તાં ।

૨૬૩ ઈમીસે ણં રયણપ્પહાણ પુઠ્ઠવીણ અત્થે-
ગહ્યાણં નેરહ્યાણં તેરસ પલિઓવમાહિં
ઠિહિં પળ્ણત્તા ।

૨૬૪ પંચમીણ પુઠ્ઠવીણ અત્થેગહ્યાણં નેરહ-
યાણં તેરસ સાગરોવમાહિં ઠિહિં પળ્ણત્તા ।

૨૬૫ અસુરકુમારાણં દેવાણં અત્થેગહ્યાણં
તેરસ પલિઓવમાહિં ઠિહિં પળ્ણત્તા ।

૨૬૬ સોહમ્મીસાણેસુ કપ્પેસુ અત્થેગહ્યાણં
દેવાણં તેરસ પલિઓવમાહિં ઠિહિં પળ્ણત્તા ।

૨૬૭ લંતણ કપ્પે અત્થેગહ્યાણં દેવાણં તેરસ
સાગરોવમાહિં ઠિહિં પળ્ણત્તા ।

૨૬૮ જે દેવા વજ્જં સુવજ્જં વજ્જાવત્તં વજ્જપ્પમં
વજ્જકંતં વજ્જવળ્ણં વજ્જલેસં વજ્જરૂવં
વજ્જસિંગં વજ્જસિટ્ઠં વજ્જકૂહં વજ્જુત્તર-
વહિંસગં,
વહિરં વહિરાવત્તં વહિરપ્પમં વહિરકંતં વહિર-
વળ્ણં વહિરલેસં વહિરરૂવં વહિરસિંગં વહિરસિટ્ઠં
વહિરકૂહં વહિરુત્તરવહિંસગં,
લોગં લોગાવત્તં લોગપ્પમં લોગકંતં લોગ-
વળ્ણં લોગલેસં લોગરૂવં લોગસિંગં લોગ-
સિટ્ઠં લોગકૂહં લોગુત્તરવહિંસગં વિમાણં
દેવત્તાણ ઉવવળ્ણા—

તેસિ ણં દેવાણં ઉવ્વકોસેણં તેરસ સાગરોવ-
માહિં ઠિહિં પળ્ણત્તા ।

૨૬૨ એક યોજ્ઞના એકસઠ (૬૧) ભાગોમાંથી
તેર ભાગ ઓછા કરતાં જેટલા રહે તેટલો
સૂર્ય મંડળ છે.

૨૬૩ આ રત્નપ્રભા પૃથ્વીના કેટલાક નૈરયિકોની
સ્થિતિ તેર સાગરોપમની છે.

૨૬૪ ધૂમ્રપ્રભા પૃથ્વીના કેટલાક નૈરયિકોની
સ્થિતિ તેર સાગરોપમની છે.

૨૬૫ કેટલાક અસુરકુમાર દેવોની સ્થિતિ તેર
પલ્લ્યોપમની છે.

૨૬૬ સૌધર્મ અને ઇશાન કલ્પના કેટલાક
દેવોની સ્થિતિ તેર પલ્લ્યોપમની છે.

૨૬૭ લાંતક કલ્પના કેટલાક દેવોની સ્થિતિ તેર
સાગરોપમની છે.

૨૬૮ વજ્જ સુવજ્જ વજ્જવર્ત, વજ્જપ્રભ, વજ્જકાન્ત,
વજ્જવળ્ણ, વજ્જલેશ્ય, વજ્જરૂપ, વજ્જશ્રુંગ,
વજ્જશ્રેષ્ઠ, વજ્જકૂટ, વજ્જત્તરાવતંસક, વધરિ,
વધરિવર્ત, વધરિકાંત, વધરિવળ્ણ, વધરિલેશ્ય,
વધરિરૂપ, વધરિશ્રુંગ, વધરિશ્રેષ્ઠ, વધરિકૂટ,
વધરિવતંસક, લોક, લોકાવર્ત, લોકપ્રભ,
લોકકાન્ત, લોકવળ્ણ, લોકલેશ્ય, લોકરૂપ,
લોકશ્રુંગ, લોકશ્રેષ્ઠ, લોકકૂટ લોકોત્તરાવતં-
સક આ ત્રેવીસ વિમાનોમાં જે દેવો ઉત્પન્ન
થાય છે તેઓની ઉત્કૃષ્ટ સ્થિતિ તેર
સાગરોપમની છે.

- ૨૬૯ તેળંદેવા તેરસહિં અદ્દમાસોહિં આળમંતિ
વા, પાળમંતિ વા, ઉસ્સસંતિ વા, નીસ-
સંતિ વા ।
- ૨૭૦ તેસિ ણં દેવાળં તેરસહિં વાસસહસ્સોહિં
આહારદ્દે સમુપ્પજ્જહ ।
- ૨૭૧ સંતેગહ્ઠા ભવસિદ્ધિઆ જીવા જે તેરસહિં
ભવગ્ગાહોણે સિદ્ધિસ્સંતિ-જાવ-સવ્વદુ-
ક્ખાળમંતં કરિસ્સંતિ ।

- ૨૬૯ વજ્જ-યાવત્-લોકોત્તરાવતંસક વિમાનોમાં
જે દેવો ઉત્પન્ન થાય છે. તેઓ તેર
પખવાડિએ (સાડા છ મહિને) શ્વાસો-
સ્થવાસ લે છે.
- ૨૭૦ વજ્જ - યાવત્ - લોકોત્તરાવતંસક નામક
ઉલ્લખિત વિમાનોમાં જે દેવો ઉત્પન્ન
થાય છે. તેઓને તેર હજાર વર્ષે આહાર
સંજ્ઞા ઉત્પન્ન થાય છે.
- ૨૭૧ કેટલાક ભવસિદ્ધિક જીવો એવા છે કે
જેઓ તેર ભવ કરીને સિદ્ધ થશે યાવત્
સર્વ દુઃખોનો અંત કરશે.

ચૌદમેા સમવાય

- ૨૭૨ ચડદસ ભૂઅગ્ગામા પળ્લતા તંજહા—
સુહુમા અપ્પજ્જત્તયા, સુહુમા પ્પજ્જત્તયા,
બાદરા અપ્પજ્જત્તયા, બાદરા પ્પજ્જત્તયા,
બેહ્ઠિદિઆ અપ્પજ્જત્તયા, બેહ્ઠિદિઆ પ્પજ્જ-
ત્તયા, તેહ્ઠિદિઆ અપ્પજ્જત્તયા, તેહ્ઠિદિઆ
પ્પજ્જત્તયા ચરરિંદિઆ અપ્પજ્જત્તયા,
ચરરિંદિઆ પ્પજ્જત્તયા, પંચિદિઆ
અસન્નિ અપ્પજ્જત્તયા, પંચિદિઆ
અસન્નિ પ્પજ્જત્તયા, પંચિદિઆ સન્નિ
અપ્પજ્જત્તયા, પંચેદિઆ સન્નિ પ્પજ્જત્તયા ।

- ૨૭૨ ભૂતગ્રામ (જીવસમૂહ) ચૌદ છે— સૂક્ષ્મ
એકેન્દ્રિય અપર્યાપ્ત, સૂક્ષ્મ એકેન્દ્રિય
પર્યાપ્ત, બાહર એકેન્દ્રિય અપર્યાપ્ત, બાહર
એકેન્દ્રિય પર્યાપ્ત, બે ઇન્દ્રિય અપર્યાપ્ત
બે ઇન્દ્રિય પર્યાપ્ત, તે ઇન્દ્રિય અપર્યાપ્ત,
તે ઇન્દ્રિય પર્યાપ્ત, ચતુરિન્દ્રિય અપર્યાપ્ત,
ચતુરિન્દ્રિય પર્યાપ્ત, પંચેન્દ્રિય અસંશી
અપર્યાપ્ત, પંચેન્દ્રિય અસંશી પર્યાપ્ત,
પંચેન્દ્રિય સંશી અપર્યાપ્ત, પંચેન્દ્રિય
સંશી પર્યાપ્ત.

- ૨૭૩ ચડદસ પુવ્વા પળ્લતા તંજહા-
ગાહાઓ :-

ઉપ્પાયપુવ્વમગ્ગોણિયં ચ, તદ્દયં ચ-
વોરીયં પુવ્વં ।

અર્થાનત્થિપવાયં, તત્તો નાળ્લપ્પયાયં
ચ ॥૧॥

સચ્ચપ્પવાયપુવ્વં, તત્તો આયપ્પવાય-
પુવ્વં ચ ।

- ૨૭૩ ચૌદ પૂર્વો કહ્યા છે— ઉત્પાદ પૂર્વ, અગ્રાય-
ણીય પૂર્વ વીર્યપ્રવાહ પૂર્વ, અસ્તિનાસ્તિ
પ્રવાહ પૂર્વ, જ્ઞાન પ્રવાહ પૂર્વ, સત્ય પ્રવાહ
પૂર્વ, આત્મપ્રવાહ પૂર્વ, કર્મ પ્રવાહ પૂર્વ,
પ્રત્યાખ્યાન પૂર્વ, વિદ્યાનુપ્રવાહ પૂર્વ,
અવધ્ય પૂર્વ, પ્રાણાયુ પૂર્વ, ક્રિયાવિશાલ પૂર્વ
ખિન્દુસાર પૂર્વ.

કમ્મપ્પવાયપુવ્વં, પચ્ચક્કલાણં ભવે
નવમં ॥૨॥

વિજ્જાઅણુપ્પવાયં, અવંજ્જ-પાણાઠ
વારસં પુવ્વં ।

તત્તો કિરિયાવિસાલં, પુવ્વં તહ
વિંદુસારં ચ ॥૩॥

૨૭૪ અગ્ગેણીઅસ્સ ણં પુવ્વસ્સ ચઠ્ઠસ વત્થૂ
પ્પણત્તા ।

૨૭૫ સમણસ્સ ણં ભગવઓ મહાવારિસ્સ ચઠ્ઠસ
સમણસાહસ્સીઓ ઉક્કોસિઆ સમણસં-
પયા હોત્થા ।

૨૭૬ કમ્મવિસોહિમગ્ગણં પહુચ્ચ ચઠ્ઠસ
જીવદ્દાણા પ્પણત્તા, તંજહા- મિચ્છદિટ્ઠી,
સાસાયણસમ્મદિટ્ઠી, સમ્મામિચ્છદિટ્ઠી,
અવિરયસમ્મદિટ્ઠી, વિરયાવિરણ પમત્તસં-
જણ, અપ્પમત્તસંજણ, નિઅટ્ઠિવાયરે, અનિ-
અટ્ઠિવાયરે, સુહુમસંપરાણ, ઉવસામણ વા
સ્સવણ વા, ઉવસંતમોહે, સ્સીણમોહે,
સજોગી કેવલી, અજોગી કેવલી ।

૨૭૭ ભરેહરવયાઓ ણં જીવાઓ ચઠ્ઠસ ચઠ્ઠસ
જોયણસહસ્સાહં ચત્તારિ અણુ એણુત્તરે
જોયણસણ હુચ્ચ એણુણવીસે ભાગે
જોયણસ્સ આયામેણં પ્પણત્તા ।

૨૭૮ એગમેગસ્સ ણં રત્તો ચાઠરંતચક્કવટ્ઠિસ્સ
ચઠ્ઠસ રયણા પ્પણત્તા તંજહા-
ઈત્થીરયણે, સેણાવહરયણે, ગાહાવહરયણે,
પુરોહિયરયણે, વહુહરયણે, આસરયણે,
હત્થિરયણે ।

૨૭૪ અગ્રાયણીય પૂર્વની ચૌદ વસ્તુઓ છે.

૨૭૫ શ્રમણુ ભગવાન મહાવીરની શ્રમણુસંપદા
(સાધુરૂપરિભૂતિ) ચૌદ હબરની હતી.

૨૭૬ કર્મ વિશુદ્ધિ માર્ગણીની અપેક્ષાએ ચૌદ
જીવસ્થાન છે-મિથ્યાદૃષ્ટિ, સાસ્વાદાન
સમ્યગ્ દૃષ્ટિ, સમ્યગ્-મિથ્યાદૃષ્ટિ, અવિરત
સમ્યગ્ દૃષ્ટિ, વિરતાવિરત, પ્રમત્તસંયત,
અપ્રમત્તસંયત, નિવૃત્તિ આદર, અનિવૃત્તિ
આદર, સૂક્ષ્મ સંપરાય, ઉપશાન્ત મોહ,
ક્ષીણ મોહ, સયોગ કેવલી, અયોગ કેવલી.

૨૭૭ ભરત અને ઐરવત એ દરેક ક્ષેત્રની જીવા
(પ્રત્યંયા-ધનુષ્યની દોરી) વિસ્તારની
અપેક્ષાએ ચૌદ હબર ચારસો એકોતેર
યોજન અને એક યોજનના ઓગણીસ
ભાગોમાંથી છ ભાગ (૬/૧૯) પ્રમાણુ છે.

૨૭૮ પ્રત્યેક ચક્રવર્તીના ચૌદ રત્ન છે- સ્ત્રી રત્ન,
સેનાપતિ રત્ન, ગાથાપતિ રત્ન, પુરોહિત
રત્ન, વાર્ધકિ રત્ન, અશ્વરત્ન, હસ્તિરત્ન-
અસિરત્ન, દંડરત્ન, ચક્રરત્ન, છત્રરત્ન,
ચર્મરત્ન, મણિરત્ન અને કાકિણી રત્ન.

૨૭૯ જંબુદ્વિવે ણં દીવે ચુદ્દસ મહાનર્દઓ
પુઠ્ઠવાવેરેણ લવણસમુદ્દં સમપ્પંતિ, તંજહા-
ગંગા સિંધુ રોહિઆ રોહિઅંસા હરી હરિ-
કંતા સીઆ સીઓદા નરકંતા નારિકંતા
સુવણ્ણકૂલા રુપ્પકૂલા રત્તા અત્તવર્હ ।

૨૮૦ ઈમીસે ણં રયણપ્પહાણ પુઠ્ઠવીણ અત્થેગ-
હ્યાણં નેરહ્યાણં ચુદ્દસ પલિઓવમાહં ઠિર્હ
પ્પણત્તા ।

૨૮૧ પંચમીણ ણં પુઠ્ઠવીણ અત્થેગહ્યાણં નેર,
હ્યાણં ચુદ્દસ સાગરોવમાહં ઠિર્હ
પ્પણત્તા ।

૨૮૨ અસુરકુમારાણં દેવાણં અત્થેગહ્યાણં ચુ-
દ્દસ પલિઓવમાહં ઠિર્હ પ્પણત્તા ।

૨૮૩ સોહમ્મસિણેસુ કપ્પેસુ અત્થેગહ્યાણ
દેવાણં ચુદ્દસ પલિઓવમાહં ઠિર્હ
પ્પણત્તા ।

૨૮૪ લંતણ કપ્પે દેવાણં ઉક્કોસેણં ચુદ્દસ
સાગરોવમાહં ઠિર્હ પ્પણત્તા ।

૨૮૫ મહાસુક્કે કપ્પે દેવાણં જહણ્ણેણં ચુ-
દ્દસ સાગરોવમાહં ઠિર્હ પ્પણત્તા ।

૨૮૬ જે દેવા સિરીકંતં સિરિમહિઅં સિરિસા-
મનસં લંતયં કાવિટ્ઠમહિંદં મહિંદકંતં
મહિંદુત્તરવહિંસગં વિમાણં દેવત્તાણ
ઉવવણ્ણા-
તેસિં ણં દેવાણં ઉક્કોસેણં ચુદ્દસ
સાગરોવમાહં ઠિર્હ પ્પણત્તા ।

૨૭૯ જંબુદ્વીપ નામના દ્વીપમાં ચૌદ મહા નદી
ઓ છે જે પૂર્વ અને પશ્ચિમ દિશામાં
લવણ સમુદ્રને મળે છે-ગંગા, સિંધુ,
રોહિતા, રોહિતાંશા, હરિ, હરિકાન્તા,
સીતા, સીતોદા, નરકાન્તા, નારીકાન્તા,
સુવર્ણકૂલા, રુપ્પકૂલા, રક્તા અને રક્તવતી.

૨૮૦ આ રત્નપ્રભા પૃથ્વીના કેટલાક નૈરચિકોની
સ્થિતિ ચૌદ પલ્લોપમની છે.

૨૮૧ ધૂમ્રપ્રભા પૃથ્વીના કેટલાક નૈરચિકોની
સ્થિતિ ચૌદ સાગરોપમની છે.

૨૮૨ કેટલાક અસુરકુમાર દેવોની સ્થિતિ ચૌદ
પલ્લોપમની છે.

૨૮૩ સૌધર્મ અને ઇશાન કલ્પના કેટલાક દેવો
ની સ્થિતિ ચૌદ પલ્લોપમની છે.

૨૮૪ લાંતક કલ્પના દેવોની ઉત્કૃષ્ઠ સ્થિતિ ચૌદ
સાગરોપમની છે.

૨૮૫ મહાશુક કલ્પના દેવોની જ્ઞાન્ય સ્થિતિ
ચૌદ સાગરોપમની છે.

૨૮૬ શ્રીકાંત, શ્રી મહિત, શ્રી સૌમનસ, લાંતક,
કાપિષ્ઠ, મહેન્દ્ર, મહેન્દ્રકાંત, મહેન્દ્રોત્તરા-
વતંસક એ આઠ વિમાનોમાં જે દેવો ઉમ્મત્ત
થાય છે. તે દેવોની ઉત્કૃષ્ઠ સ્થિતિ ચૌદ
સાગરોપમની છે.

૨૮૭ તે ણં દેવા ચૌદસહિં અદ્વમાસેહિં
આળમંતિ વા, પાળમંતિ વા, ઉસ્સસંતિ
વા, નાસસંતિ વા ।

૨૮૮ તેસિ ણં દેવાણં ચૌદસહિં વાસસહસ્સેહિં
આહારદ્વે સમુપ્પજ્જહ ।

૨૮૯ સંતેગહ્યા ભવાસિદ્ધિયા જીવા જે ચૌ-
દસહિં ભવગ્ગહણેહિં સિજ્ઞિસ્સંતિ-જાવ-
સન્વદુક્ખાણમંતં કરિસ્સંતિ ।

૨૮૭ શ્રીકાંત-યાવત્-મહેન્દ્રોત્તરાવતંસક એ
વિમાનોમાં જે દેવો ઉત્પન્ન થાય છે તેઓ
ચૌદ પખવાડિએ (સાત મહિને) શ્વાસો-
ચ્છવાસ લે છે.

૨૮૮ શ્રીકાંત-યાવત્-મહેન્દ્રોત્તરાવતંસક વિમા-
નોમાં જે દેવો ઉત્પન્ન થાય છે તેઓને
ચૌદ હજાર વર્ષે આહારની ધૃષ્ટિ થાય છે.

૨૮૯ કેટલાક ભવસિદ્ધિકર્તાઓ એવા હોય છે કે
જેઓ ચૌદ ભવ કરીને સિદ્ધ થશે યાવત્
સમસ્ત દુઃખોનો અંત કરશે.

પંદરમે સમવાય

૨૯૦ પન્નરસ પરમાહમ્મિઆ પ્ણત્તા તંજહા —
અંવે અંવરિસી ચેવ, સામે સબલેત્તિ આવરે ।
રુદ્ધવરુદ્ધોકાલે અ,મહાકાલેત્તિ આવરે ॥૧॥
આસિપત્તે ધણુ કુંભે, વાલુએ વેઅરણી તિ આ
સ્વરસ્સરે મહાઘોસે,એતે પન્નરસાહિઆ ॥૨॥

૨૯૧ ણમી ણં અરહા પન્નરસ ધણૂં ઉદ્ધું
ઉચ્ચત્તેણં હોત્થા ।

૨૯૨ ધુવરાહુ ણં બહુલ-પક્કલ્લસ્સ-પાહિવણે પન્ન-
રસભાગં પન્નરસભાગેણં ચંદસ્સ લેસં
આવરેત્તાણં ચિટ્ઠતિ તંજહા—
પઠમાણે પઠમં ભાગં, બીઆણે દુભાગં,
તહાણે તિભાગં, ચઉત્થીણે ચઉભાગં,
પંચમીણે પંચભાગં, છઠ્ઠીણે છભાગં,
સત્તમીણે સત્તભાગં, અટ્ટમીણે અટ્ટભાગં,
નવમીણે નવભાગં, દસમીણે દસભાગં,
એકકારસીણે એકકારભાગં, વારસીણે

૨૯૦ પરમાધાર્મિક પંદર હોય છે—અંબ,
અંબરિષી, શ્યામ, સખલ, રુદ્ર, ઉપરુદ્ર,
કાળ, મહાકાળ, અસિપત્ર, ધનુ, કુંભ,
વાલુક, વૈતરિણી, ખરસ્વર, મહાઘોષ.

૨૯૧ ભગવાન્ નમિનાથ પંદર ધનુષ્ય ઉંચા હતા.

૨૯૨ ધુવરાહુ કૃષ્ણપક્ષના પડવા (એકમ) થી
પ્રતિદિન ચંદ્રકલાના પંદરમાં ભાગને
આચ્છાદિત કરતો રહે છે—પડવાના
(પ્રતિપદાને) દિવસે પંદરમાંથી એક
ભાગને ઢાંકી દે છે. બીજની તિથિએ બીજ
ભાગને, ત્રીજની તિથિએ ત્રીજ ભાગને,
એવી રીતે પંદરમી તિથિએ અર્થાત્
અમાવાસ્યાની તિથિએ પંદરમાં ભાગને
ઢાંકી દે છે.

વારસમાગં, તેરસીએ તેરસમાગં, ચઉદ-
સીએ ચઉદસમાગં, પન્નરસેસુ
પન્નરસમાગં ।

તં ચેવ સુક્કપ્પકલ્લસ્સ ય ઉવદંસેમાણે
ઉવદંસેમાણે ચિટ્ટંતિ, તંજહા—

પઠમાએ પઠમ માગં-જાવ-પન્નરસેસુ
પન્નરસમાગં ।

૨૯૩ છ ણકલ્લતા પન્નરસ મુહુત્ત-સંજુત્તા
પણ્ણતા તંજહા-

સતમિસય ભરણિ, અદ્દા અસલેસા સાઈ
તહા જેટ્ઠા ।

એતે છ ણકલ્લતા, પન્નરસ મુહુત્ત
સંજુત્તા ॥ ૧ ॥

૨૯૪ ચેત્તાસોએસુ ણં માસેસુ પન્નરસમુહુત્તો
દિવસો ભવતિ,

એવં ચેત્તાસોએસુ માસેસુ પન્નરસમુહુત્તા
રાઈ ભવતિ ।

૨૯૫ વિજ્ઞાણુપ્પવાયસ્સ ણં પુચ્ચસ્સ પન્નરસ
વત્થુ પણ્ણતા ।

૨૯૬ મણૂસાણં પન્નરસવિહે પઓગે પણ્ણત્તે
તંજહા-

સચ્ચ-મણ-પઓગે, મોસ-મણ-પઓગે,
સચ્ચ-મોસ-મણ-પઓગે, અસચ્ચા-મોસ-
મણ-પઓગે—

સચ્ચ-વહ-પઓગે, મોસ-વહ-પઓગે
સચ્ચ-મોસ-વહ-પઓગે, અસચ્ચા-મોસ,
વહ-પઓગે

ઓરાલિઆ-સરીર-કાય-પઓગે, ઓરા-
લિઆ-મીસ સરીર-કાય-પઓગે, વેઉવ્વિચ-
સરીર-કાય પઓગે વેઉવ્વિચ માસ સરીર-

પ્રવરાહુ શુકલ પક્ષમાં તે આચ્છાદિત
પંદર ભાગોમાંથી દરરોજ એક એક ભાગને
અનાવૃત પ્રગટ કરતો રહે છે—એકમના
દિવસે ચંદ્રની પ્રથમ કલાને પ્રગટ કરે છે.
બીજાના દિવસે બીજી કલાને, ત્રીજાના
દિવસે ત્રીજી કલાને, એમ પૂર્ણિમાના
દિવસે (પુનમે) પંદરમી કલા પ્રગટ
કરે છે.

૨૯૩ છ નક્ષત્રો ચંદ્રની સાથે પંદર મુહૂર્ત સુધી
યોગ કરે છે, તે છ નક્ષત્રો—શતભિષક,
ભરણી, આર્દ્રા, અશ્લેષા, સ્વાતિ, જ્યેષ્ઠા.

૨૯૪ ચૈત્ર તથા આસો માસમાં પંદર મુહૂર્તનો
દિવસ હોય છે અને પંદર મુહૂર્તની રાત્રિ
હોય છે.

૨૯૫ વિદ્યાનુપ્રવાહ પૂર્વની પંદર વસ્તુઓ કહી છે.

૨૯૬ મનુષ્યના પંદર પ્રકારના પ્રયોગ હોય છે—
સત્ય મન પ્રયોગ, મૃષામન પ્રયોગ, સત્ય-
મૃષામન પ્રયોગ, અસત્યામૃષામન પ્રયોગ,
સત્યવચન પ્રયોગ, મૃષાવચન પ્રયોગ,
સત્યમૃષા વચન પ્રયોગ, અસત્યામૃષા
વચન પ્રયોગ, ઔદારિક શરીર કાય
પ્રયોગ, ઔદારિક મિશ્ર શરીર કાય
પ્રયોગ, વૈક્રિય શરીર કાય પ્રયોગ,
વૈક્રિય મિશ્ર શરીર કાય પ્રયોગ,
આહારક શરીર કાય પ્રયોગ, આહારક
મિશ્ર શરીર કાય પ્રયોગ, કાર્મણુશરીર
કાય પ્રયોગ.

કાય-પઓગે, આહારય-સરીર-કાય-
પઓગે, આહારય-મીસ-સરીર-કાય-પઓગે
કમ્મય-સરીર-કાય-પઓગે ।

- ૨૯૭ ઇમીસે ણં રયણપ્પહાણ પુઠ્ઠવીણ અત્થેગ-
હ્યાણં નેરહ્યાણં પળ્લરસ પલિઓવમાહં
ઠિહં પળ્લત્તા ।
- ૨૯૮ પંચમીણ પુઠ્ઠવીણ અત્થેગહ્યાણં નેરહ્યાણં
પળ્લરસ સાગરોવમાહં ઠિહં પળ્લત્તા ।
- ૨૯૯ અસુરકુમારાણં દેવાણં અત્થેગહ્યાણં
પળ્લરસ પલિઓવમાહં ઠિહં પળ્લત્તા ।
- ૩૦૦ સોહમ્મીસાણેસુ કપ્પેસુ અત્થેગહ્યાણં
દેવાણં પળ્લરસ પલિઓવમાહં ઠિહં
પળ્લત્તા ।
- ૩૦૧ મહાસુક્કે કપ્પે અત્થેગહ્યાણં દેવાણં
પળ્લરસ સાગરોવમાહં ઠિહં પળ્લત્તા ।
- ૩૦૨ જે દેવા ણંદં સુણંદં ણંદાવંત્તં ણંદપ્પમં
ણંદકંતં ણંદવણં ણંદલેસં ણંદજ્ઞયં
ણંદસિંગં ણંદસિંદ્ધં ણંદકૂલં ણંદુત્તરવહિં-
સગં વિમાણં દેવત્તાણં ઉવવણ્ણા-
તેસિ ણં દેવાણં ઉક્કોસેણં પળ્લરસ
સાગરોવમાહં પળ્લત્તા ।
તેસિ ણં દેવાણં ઉક્કોસેણં પળ્લરસ
સાગરોવમાહં પળ્લત્તા ।
- ૩૦૩ તે ણં દેવા પળ્લરસણં અદ્ધમાસાણં
આણમંતિ વા, પાણમંણિ વા, ઉસ્સસંતિ
વા, નીસસંતિ વા ।
- ૩૦૪ તેસિ ણં દેવાણં પળ્લરસાહિં વાસ-સહસ્સોહિં
આહારઠ્ઠે સમુપ્પજ્જહ ।
- ૩૦૫ સંતેગહ્યા ભવસિદ્ધિયા જીવા જે
પળ્લરસાહિં ભવગ્ગહણેહિં સિજ્ઞિસ્સંતિ-
જાવ-સવ્વદુક્ખાણમંતં કરિસ્સતિ ।
- ૨૯૭ આ રત્ન પ્રભા પૃથ્વીના કેટલાક નૈરયિકોની
સ્થિતિ પંદર પદ્યોપમની છે.
- ૨૯૮ ધૂમ્રપ્રભા પૃથ્વીના કેટલાક નૈરયિકોની
સ્થિતિ પંદર સાગરોપમની છે.
- ૨૯૯ કેટલાક અસુરકુમાર દેવોની સ્થિતિ પંદર
પદ્યોપમની છે.
- ૩૦૦ સૌધર્મ અને ઇશાન કલ્પના કેટલાક
દેવોની સ્થિતિ પંદર પદ્યોપમની છે.
- ૩૦૧ મહાશુક કલ્પના કેટલાક દેવોની સ્થિતિ
પંદર સાગરોપમની છે.
- ૩૦૨ નંદ, સુનંદ, નંદાવર્ત, નંદપ્રભ, નંદકાન્ત,
નંદવર્ણ, નંદલેશ્ય, નંદધ્વજ, નંદશ્રંગ,
નંદશ્રેષ્ઠ, નંદકુટ, નંદોત્તરાવતંસક આ
બાર વિમાનોમાં જે દેવો ઉત્પન્ન થાય છે
તેઓની ઉત્કૃષ્ટ સ્થિતિ પંદર સાગરોપમની
હોય છે.
- ૩૦૩ નંદ યાવત્ નંદોત્તરાવતંસક વિમાનમાં જે
દેવો ઉત્પન્ન થાય છે. તેઓ પંદર પખવા-
ડિએ શ્વાસોહ્વાસ લે છે.
- ૩૦૪ નંદ યાવત્ નંદોત્તરાવતંસક વિમાનમાં જે
દેવો ઉત્પન્ન થાય છે તેઓને પંદર હુબર
વર્ષે આહારની ઇચ્છા થાય છે.
- ૩૦૫ કેટલાક ભવસિદ્ધિકાળો એવા હોય છે,
કે જેવો પંદર ભવ કરીને સિદ્ધ થશે યાવત્
સમસ્ત દુઃખોનો અંત કરશે.

સોળમે સમવાય

૩૦૬ સોલસ ય ગાહા સોલસગા પળ્ણત્તા તંજહા-

સમણ, વેયાલિણ, ઉવસગ્ગપરિણ્ણા, ઇત્થીપરિણ્ણા, નિરયવિભત્તી, મહાવીર-થુઈ, કુસીલપરિમાસિણ, વીરિણ, ધમ્મે, સમાહી, મગ્ગે, સમોસરણે, આહત્તહિણ, ગંથે, જમઈણ, ગાહાસોલસમે સોલસમે ।

૩૦૭ સોલસ કસાયા પળ્ણત્તા તંજહા-

અણંતાણુબંધી કોહે, અણંતાણુબંધી માણે, અણંતાણુબંધી માયા, અણંતાણુબંધી લોમે, અપચ્ચક્ખાણકસાણ કોહે, અપચ્ચક્ખાણકસાણ માણે, અપચ્ચક્ખાણકસાણ માયા, અપચ્ચક્ખાણકસાણ લોમે, પચ્ચક્ખાણાવરણે કોહે, પચ્ચક્ખાણાવરણે માણે, પચ્ચક્ખાણાવરણા માયા, પચ્ચક્ખાણાવરણે લોમે સંજલણે કોહે, સંજલણે માણે, સંજલણે માયા, સંજલણે લોમે ।

૩૦૮ મંદરસ્સ ણં પવ્વયસ્સ સોલસ નામધેયા પળ્ણત્તા તંજહા-

મંદર મેરુ મળ્ણોરમ, સુદંસણ સયંપમે ય ગિરિરાયા ।

રયણુચ્ચય પિયદંસણ, મજ્જે લોગસ્સ નામી ય ॥૧॥

અત્થે અ સૂરિઆવત્તે, સૂરિઆવરણોત્તિ અ ।

ઉત્તરે અ દિસાઈ અ, વહિંસે ઇ અ સોલસમે ॥૨॥

૩૦૬ સૂત્રકૃતાંગ નો બે પહેલો શ્રુતસ્કંધ છે તેના સોળમા અધ્યયનનું નામ “ગાથાષોડશક” છે. યથા-સમય, વૈતાલીય, ઉપસર્ગ-પરિજ્ઞા, સ્ત્રી-પરિજ્ઞા, નરક વિલકિત, મહા-વીર સ્તુતિ, કુશીલ પરિભાષિત, વીર્ય, ધર્મ, સમાધિ, માર્ગ, સમવસરણ, યાથા તથ્ય, અથ, યમકીય, ગાથાષોડશક,

૩૦૭ કપાય સોળ છે-અનંતાણું બંધી કોધ, માન, માયા, લોભ, અપ્રત્યાખ્યાન, કોધ, માન, માયા, લોભ, પ્રત્યાખ્યાન કોધ, માન, માયા, લોભ સંન્યલન કોધ, માન, માયા, લોભ.

૩૦૮ મેરૂપર્વતના સોળ નામ છે-મંદર, મેરૂ, મનોરમ, સુદર્શન, સ્વયંપ્રભ, ગિરિરાજ, રત્નોચ્ચય, પ્રિયદર્શન, લોકમધ્ય, લોકનાભિ, અર્થ, સૂર્યાવર્ત, સૂર્યાવરણ, ઉત્તર, દિગ્ગાદિ, અવતંસક.

- ૩૦૯ પાસસ્મ ણં અરહતો પુરિસાદાણયિસ્ય સોલસ સમણસાહસ્સીઓ ઉક્કોસિઆ સમણ-સંપદા હોત્થા ।
- ૩૧૦ આયપ્પવાયસ્સ ણં પુવ્વસ્સ ણં સોલસ વત્થૂ પ્ણત્તાં ।
- ૩૧૧ ચમર-ચલીણં ઉવારિયાલેણે સોલસ જોયણ-સહસ્સાઈં આયામવિક્કલભેણં પ્ણતે ।
- ૩૧૨ લવણે ણં સમુદ્દે સોલસ જોયણસહસ્સાઈં ઉસ્સેહપારિવુટ્ઠીણે પ્ણત્તે ।
- ૩૧૩ ઈમીસે ણં રયણપ્પહાણે પુદ્ધવીણે અત્થેગ-હયાણં નેરહયાણં સોલસ પલિઓવમાઈં ઠિઈં પ્ણત્તા ।
- ૩૧૪ પંચમીણે પુદ્ધવીણે અત્થેગહયાણં નેરહયા ણં સોલસ સાગરોવમાઈં ઠિઈં પ્ણત્તા ।
- ૩૧૫ અસુરકુમારાણં દેવાણં અત્થેગહયાણં સોલસ પલિઓવમાઈં ઠિઈં પ્ણત્તા ।
- ૩૧૬ સોહમ્મીસાણેસુ કપ્પેસુ અત્થેગહયાણં દેવાણં સોલસ પલિઓવમાઈં ઠિઈં પ્ણત્તા ।
- ૩૧૭ મહાસુક્કે કપ્પે દેવાણં અત્થેગહયાણં સોલસ સાગરોવમાઈં ઠિઈં પ્ણત્તા ।
- ૩૧૮ જે દેવા આવત્તં વિઆવત્તં નંદિઆવત્તં મહાણાંદિઆવત્તં અંકુસં અંકુસપલંબં મહં સુમહં મહામહં સવ્વઓમહં મહુ ત્તરવહિંસગં વિમાણં દેવત્તાણે ઉવવણ્ણા-તેસિ ણં દેવાણં ઉક્કોસેણં સોલસ સાગરોવમાઈં ઠિઈં પ્ણત્તા ।
- ૩૦૯ પુરૂષોમાં આદ્યાનીય પાર્શ્વનાથ અરિહંતની ઉત્કૃષ્ટ શ્રમણસંપદા સોળ હબરની હતી.
- ૩૧૦ આત્મપ્રવાહ પૂર્વની સોળ વસ્તુઓ કહી છે.
- ૩૧૧ ચમરેન્દ્ર અને બલેન્દ્રની અવતારિકાલયનો ની (પ્રાસાદની મધ્યસ્થિત પીઠિકાઓની) લ'બાઈ-પહોળાઈ સોળ હબર યોજનની છે.
- ૩૧૨ લવણ સમુદ્રના મધ્યભાગમાં વેલાની વૃદ્ધિ સોળ હબર યોજનની છે.
- ૩૧૩ આ રત્નપ્રભા પૃથ્વીના કેટલાક નૈરચિકોની સ્થિતિ સોળ પલ્યોપમની છે.
- ૩૧૪ ધૂમ્રપ્રભા પૃથ્વીના કેટલાક નૈરચિકોની સ્થિતિ સોળ સાગરોપમની છે.
- ૩૧૫ કેટલાક અસુરકુમાર દેવોની સ્થિતિ સોળ પલ્યોપમની છે.
- ૩૧૬ સૌધર્મ અને ઈશાન કલ્પના કેટલાક દેવોની સ્થિતિ સોળ પલ્યોપમની છે.
- ૩૧૭ મહાશુક્ર કલ્પના કેટલાક દેવોની સ્થિતિ સોળ સાગરોપમની છે.
- ૩૧૮ આવર્ત, વ્યાવર્ત, નંદાવર્ત, મહાનંદાવર્ત, અંકુશ, અંકુશપ્રલંબ, ભદ્ર, સુભદ્ર, મહા-ભદ્ર, સર્વતોભદ્ર, ભદ્રોત્તરાવતંસક આ અગિયાર વિમાનોમાં જે દેવો ઉત્પન્ન થાય છે. તેઓની ઉત્કૃષ્ટ સ્થિતિ સોળ સાગરો-પમની છે.

- ૩૧૯ તે ણં દેવા સોલસાહિં અદ્દમાસેહિં આણ-
મંતિ વા, પાણમંતિ વા, ઉસ્સસંતિ વા,
નીસસંતિ વાં ।
- ૩૨૦ તેસિ ણં દેવાણં સોલસ-વાસ-સહસ્સેહિં
આહારદ્દે સમુપ્પજ્જહ ।
- ૩૨૧ સંતેગ્ગહઆ ભવસિદ્ધિઆ જીવા જે સોલ-
સાહિં ભવગ્ગહણેહિં સિઙ્ગિસ્સંતિ જાવ-
સવ્વદુક્ખાણમંતં કરિસ્સંતિ ।

- ૩૧૯ આવર્તા-યાવત્-ભદ્રો-ત્તરાવત'સક વિમાનમાં
જે દેવો ઉત્પન્ન થાય છે તેઓ સોળ પખ-
વાડિએ (આઠ મહિને) શ્વાસોચ્છ્વાસ લે
છે.
- ૩૨૦ આવર્તા-યાવત્-ભદ્રો-ત્તરાવત'સક વિમાનમાં
જે દેવ ઉત્પન્ન થાય છે તેઓને સોળ
હબ્બર વર્ષે આહારની ઈરિછા થાય છે.
- ૩૨૧ કેટલાક ભવસિદ્ધિક ભવો એવા છે કે
જેઓ સોળ ભવ કરીને સિદ્ધ થશે યાવત
સમસ્ત દુઃખોનો અંત કરશે.

સત્તરમે સમવાય

- ૩૨૨ સત્તરસવિહે અસંજમે પ્પણત્તે તંજહા-
પુઠ્ઠવાકાય અસંજમે આડકાય અસંજમે
તેડકાય અસંજમે વાડકાય અસંજમે
વણસ્સહકાય અસંજમે ।
વેહંદિય અસંજમે તેહંદિય અસંજમે ચડ-
રિંદિય અસંજમે પાંચિંદિય અસંજમે ।
અર્જીવકાય અસંજમે પેહા અસંજમે ઉવે-
હા અસંજમે અવહટ્ટુ અસંજમે અપ્પમ-
જ્જણા અસંજમે ।
મણ અસંજમે વહ અસંજમે કાય અસં-
જમે ।
- ૩૨૩ સત્તરસવિહે સંજમે પ્પણત્તે તંજહા-
પુઠ્ઠવાકાયસંજમે આડકાયસંજમે તેડ-
કાયસંજમે વાડકાયસંજમે વણસ્સહકા-
યસંજમે ।
વેહંદિઅ સંજમે તેહંદિઅ સંજમે ચડરિ-
દિઅ સંજમે પાંચિંદિઅ સંજમે અર્જીવ-
કાયસંજમે પેહાસંજમે ઉવેહાસંજમે અવ-
હટ્ટુસંજમે પમંજ્જણાસંજમે ।
મણસંજમે વહસંજમે કાયસંજમે ।

- ૩૨૨ અસંયમ સત્તર પ્રકારના કહ્યા છે-પૃથ્વીકાય
અસંયમ, અપ્કાય અસંયમ તેજસ્કાય
અસંયમ, વાયુકાય અસંયમ, વનસ્પતિ-
કાય અસંયમ, ઘેઈન્દ્રિય અસંયમ,
તેઈન્દ્રિય અસંયમ, ચૌઈન્દ્રિય અસંયમ,
પચ્ચેન્દ્રિયઅસંયમ, અભવકાય અસંયમ,
પ્રેક્ષા અસંયમ, ઉત્પ્રેક્ષા અસંયમ,
અપહૃત્ય અસંયમ, અપ્રમાર્જના
અસંયમ, મન અસંયમ, વચન
અસંયમ, કાય અસંયમ.

- ૩૨૩ સંયમ સત્તર પ્રકારના છે-પૃથ્વીકાય
સંયમ, અપ્કાય સંયમ, તેજસ્કાય સંયમ
વાયુકાય સંયમ, વનસ્પતિકાય સંયમ,
ઘેઈન્દ્રિય સંયમ, તેઈન્દ્રિય સંયમ,
ચૌઈન્દ્રિય સંયમ, પચ્ચેન્દ્રિય સંયમ,
અભવકાય સંયમ, પ્રેક્ષા સંયમ, ઉત્પ્રેક્ષા
સંયમ, અપહૃત્ય સંયમ, પ્રમાર્જના
સંયમ, મન સંયમ, વચન સંયમ, કાય
સંયમ.

- ૩૨૪ માણુસુત્તરે ણં પવ્વણ સત્તરસ એકકવીસે જોયણસય ઉહ્ઠં ઉચ્ચત્તેણં પણ્ણત્તે ।
- ૩૨૫ સવ્વેસિં પિ ણં વેલંધર-અણુવેલંધર ણાગરાઈણં આવાસપવ્વયા-સત્તરસ-એકવીસાઈં જોયણસયાઈં ઉહ્ઠં ઉચ્ચત્તેણં પણ્ણત્તા ।
- ૩૨૬ લવણે ણં સમુદ્દે સત્તરસ જોયણસહસ્સાઈં સવ્વગ્ગેણં પણ્ણત્તે ।
- ૩૨૭ ઈર્મસે ણં રયણપ્પહાણ પુઠ્ઠવીણં બહુસમ-રમણિજ્જાઓ ભૂમિભાગાઓ સાતિરેગાઈં સત્તરસ જોયણસહસ્સાઈં ઉહ્ઠં ઉપ્પતિત્તા તતો પચ્છા ચારણાણં તિરિઆ ગતી પવત્તતિ ।
- ૩૨૮ ચમરસ્સ ણં અસુરિંદસ્સ અસુરરણ્ણો તિગિચ્છકૂટો ઉપ્પાયપવ્વણ સત્તરસ એકકવીસાઈં જોયણસયાઈં ઉહ્ઠં ઉચ્ચત્તેણં પણ્ણત્તે ।
- ૩૨૯ બલિસ્સ ણં અસુરિંદસ્સ રુઅગિંદે ઉપ્પાયપવ્વણ સત્તરસ એકકવીસાઈં જોયણસયાઈં ઉહ્ઠં ઉચ્ચત્તેણં પણ્ણત્તે ।
- ૩૩૦ સત્તરસવિહે મરણે પણ્ણત્તે તંજહા-આવીઈં-મરણે ઓહી-મરણે આયંતિય-મરણે વલાય-મરણે વસટ્ટ-મરણે અંતોસ-લ્લ-મરણે તન્નમ્મ-મરણે બાલ-મરણે પંડિત-મરણે બાલ-પંડિત-મરણે છુઅમત્થ-મરણે કેવલી મરણે વેહાણસ મરણે ગિદ્ધ-પિટ્ટ મરણે ભત્ત-પચ્ચક્ખાણ-મરણે ઙ્ગિણિ-મરણે પાઓવગમણ-મરણે ।

- ૩૨૪ માનુષોત્તર પર્વતની ઉંચાઈ સત્તરસો એકવીસ (૧૭૨૧) યોજનની છે.
- ૩૨૫ સમસ્ત વેલંધર અને અનુવેલંધર નાગરા-નેના આવાસ પર્વતોની ઉંચાઈ સત્તરસો એકવીસ (૧૭૨૧) યોજનની છે.
- ૩૨૬ લવણ સમુદ્રના મૂળથી લઈને દક્કમાલા (પાણીના ઊપરીભાગ) સુધીની ઉંચાઈ સત્તર હજાર યોજનની છે.
- ૩૨૭ આ રત્નપ્રભા પૃથ્વીના સમ ભૂભાગથી થોડું અધિક સત્તર હજાર યોજનની ઉંચાઈ પર જ ધાચારણ અને વિદ્યાચારણ મુનિઓની તિરછી ગતિ કહી છે.
- ૩૨૮ ચમર અસુરેન્દ્રને તિગિચ્છકૂટ ઉત્પાત પર્વત સત્તરસો એકવીસ યોજનની ઉંચાઈ વાળો છે.
- ૩૨૯ બલિ અસુરેન્દ્રના રૂચકેન્દ્ર ઉત્પાત પર્વતની ઉંચાઈ સત્તરસો એકવીસ યોજનની છે.
- ૩૩૦ મરણ સત્તર પ્રકારના છે.—આવીચિ મરણ, અવધિ મરણ, આત્યંતિક મરણ, વલન-મરણ, વશાત મરણ, અંતઃશલ્ય મરણ, તદ્ભવ મરણ, ખાલ મરણ, પંડિત મરણ, ખાલ-પંડિત મરણ, છદ્મત્થ મરણ, કેવલી મરણ, વૈહાયસ મરણ, ગૃધ્ધપૃષ્ઠ મરણ, ભકત પ્રત્યાખ્યાન મરણ, ઈંગિની મરણ, પાદોપગમન મરણ.

૩૩૧ સુહુમસંપરાયે ણં ભગવં સુહુમસંપરાય-
ભાવે વદ્માણે સત્તરસ કમ્યપગડીઓ
ણિબંધતિ તંજહા-

આભિણિવોહિયણાણાવરણે સુયણાણાવરણે
ઓહિણાણાવરણે મળપજ્જવણાણાવરણે
કેવલણાણાવરણે ।

ચક્કસુદંસણાવરણે અચક્કસુદંસણાવરણે
ઓહીદંસણાવરણે કેવલદંસણાવરણે ।

સાયાવેયણિજ્જં જસોક્કિત્તિનામં ઉચ્ચા-
ગોયં દાણંતરાયં લાભંતરાયં ભોગંતરાયં
ઉવભોગંતરાયં વીરિઅંતરાયં ।

૩૩૨ હમીસે ણં રયણપ્પહાણે પુઠ્ઠવીણે અત્થેગ-
હઆણં નેરહઆણં સત્તરસ પલિઓવમાઈં
ઠિઈં પળ્લણ્ણા ।

૩૩૩ પંચમીણે પુઠ્ઠવીણે નેરહઆણં ઉક્કોસેણં
સત્તરસ સાગરોવમાઈં ઠિઈં પળ્લણ્ણા ।

૩૩૪ છટ્ટીણે પુઠ્ઠવીણે નેરહઆણં જહણ્ણેણં
સત્તરસ સાગરોવમાઈં ઠિઈં પળ્લણ્ણા ।

૩૩૫ અસુરકુમારાણં દેવાણં અત્થેગહઆણં
સત્તરસ પલિઓવમાઈં ઠિઈં પળ્લણ્ણા ।

૩૩૬ સોહમ્મીસાણેસુ કળ્લેસુ અત્થેગહઆણં
દેવાણં સત્તરસ પલિઓવમાઈં ઠિઈં
પળ્લણ્ણા ।

૩૩૭ મહાસુક્કે કળ્લે દેવાણં ઉક્કોસેણં
સત્તરસ સાગરોવમાઈં ઠિઈં પળ્લણ્ણા ।

૩૩૮ સહસ્સારે કળ્લે દેવાણં જહણ્ણેણં સત્તરસ
સાગરોવમાઈં ઠિઈં પળ્લણ્ણા ।

૩૩૧ સૂક્ષ્મ સંપરાય ભાવમાં વર્તતા (રહેલા) સૂક્ષ્મ સાંપરાયિક ભગવાનને સત્તર પ્રકારની કર્મપ્રકૃતિઓનો બંધ હોય છે— અભિનિષેધિક જ્ઞાનાવરણ, શ્રુતજ્ઞાનાવરણ, અવધિ જ્ઞાનાવરણ, મનઃપર્યાવ જ્ઞાનાવરણ, કેવલ જ્ઞાનાવરણ, ચક્ષુ દર્શનાવરણ, અચક્ષુ દર્શનાવરણ, અવધિ દર્શનાવરણ, કેવલ દર્શનાવરણ, સાતાવેદનીય, યશોક્ષીર્તિ નામ, ઉચ્ચ ગોત્ર, દાનાંતરાય, લાભાંતરાય, ભોગાંતરાય, ઉપભોગાંતરાય, વીર્યાંતરાય.

૩૩૨ આ રત્નપ્રભા પૃથ્વીના કેટલાક નૈરયિકોની સ્થિતિ સત્તર પદ્યોપમની છે.

૩૩૩ ધૂમ્રપ્રભા પૃથ્વીના કેટલાક નૈરયિકોની ઉત્કૃષ્ટ સ્થિતિ સત્તર સાગરોપમની છે.

૩૩૪ તમઃપ્રભા પૃથ્વીના નૈરયિકોની બધન્ય સ્થિતિ સત્તર સાગરોપમની છે.

૩૩૫ કેટલાક અસુરકુમાર દેવોની સ્થિતિ સત્તર પદ્યોપમની છે.

૩૩૬ સૌધર્મ ઇશાન કલ્પના કેટલાક દેવોની સ્થિતિ સત્તર પદ્યોપમની છે.

૩૩૭ મહાશુક કલ્પના દેવોની ઉત્કૃષ્ટ સ્થિતિ સત્તર સાગરોપમની છે.

૩૩૮ સહસ્ત્રાર કલ્પના દેવોની બધન્ય સ્થિતિ સત્તર સાગરોપમની છે.

૩૩૯ જે દેવા સામાણં સુસામાણં મહાસામાણં
પઠમં મહાપઠમં કુમુદં મહાકુમુદં નલિ-
ણં મહાનલિણં પૌંડરીકં મહાપૌંડરીકં
સુક્કં મહાસુક્કં સીહં સીહકંતં સીહ-
વીકં ભાવિકં વિમાણં દેવત્તાણં ઉવ-
વણ્ણા-

તેસિ ણં દેવાણં ઉક્કોસેણં સત્તરસ
સાગરોવમાઈં ઠિઈં પ્ણત્તા ।

૩૪૦ તે ણં દેવા સત્તરસહિં અદ્દમાસેહિં
આણમંતિ વા, પાણમંતિ વા, ઉસસંતિ
વા નીસસંતિ વા ।

૩૪૧ તેસિ ણં દેવાણં સત્તરસહિં વાસ-સહ-
સ્સેહિં આહારક્કે સમુપ્પજ્જહ ।

૩૪૨ સંતેગહ્યા ભવાસિદ્ધિયા જાવા જે સત્ત-
રસહિં ભવગ્ગહણેહિં સિજ્જિસ્સંતિ જાવ-
સવ્વદુક્કલાણમંતં કરિસ્સંતિ ।

૩૩૯ સામાન, સુસામાન, મહાસામાન, પદ્મ,
મહાપદ્મ, કુમુદ, મહાકુમુદ, નલિન, મહા-
નલિન, પૌંડરીક, મહાપૌંડરીક, શુકલ,
મહાશુકલ, સિંહ, સિંહકાન્ત, સિંહવીર્ય,
ભાવિય, આ સત્તર વિમાનોમાં, જે દેવો
ઉત્પન્ન થાય છે તેઓની ઉત્કૃષ્ટ સ્થિતિ
સત્તર સાગરોપમની છે.

૩૪૦ સામાન-યાવત્-ભાવિય વિમાનમાં જે દેવો
ઉત્પન્ન થાય છે તે દેવો સત્તર પખવાડિએ
શ્વાસોચ્છ્વાસ લે છે.

૩૪૧ સામાન-યાવત્-ભાવિય વિમાનમાં જે દેવો
ઉત્પન્ન થાય છે તે દેવોને સત્તર હબ્દ
વર્ષે આહારની ઈચ્છા થાય છે.

૩૪૨ કેટલાક ભવસિદ્ધિક્ષક જીવો એવા છે કે
જેઓ સત્તર ભવ કરીને સિદ્ધ થશે યાવત્
સમસ્ત દુઃખોનો અંત કરશે.

અઢારમે સમવાય

૩૪૩ અઢારસવિહે બંમે પ્ણત્તે તંજહા-
ઓરાલિણં કામભોગે ણેવ સયં મ્ણેણં
સેવઈ ।

ણોવિ અ્ણં મ્ણેણં સેવાવ્હ ।

મ્ણેણં સેવંતં પિ અ્ણં ન સમણ્ણજાણાઈ ।

ઓરાલિણં કામભોગે ણેવ સયં વાયાણં
સેવઈ ।

ણોવિ અ્ણં વાયાણં સેવાવ્હે ।

વાયાણં સેવંતં પિ અ્ણં ન સમણ્ણજા-
ણાઈ ।

૩૪૩ બ્રહ્મચર્ય અઢાર પ્રકારના છે—(૧) ઔદ્ધારિક મનુષ્ય તિર્યચ સંખંધી કામલોગોનું સ્વયં મનથી સેવન ન કરવું. (૨) ખીબ્બ પાસે સેવન કરાવવાનો વિચાર ન કરવો. (૩) સેવન કરનાર વ્યક્તિની મનમાં પ્રશંસા ન કરવી, (૪) ઔદ્ધારિક કામલોગોનું વચનોદ્વારા બીજાને સેવન ન કરવું, (૫) ખીબ્બને સેવન કરવાની પ્રેરણા ન આપવી, (૬) સેવન કરનારની વાણીથી પ્રશંસા ન કરવી, (૭) ઔદ્ધારિક કામલોગોનું શરીરથી સેવન ન કરવું, (૮) ખીબ્બને સેવન કરવા માટે પ્રેરવા નહીં (૯) સેવન કરનારની

ओरालिए कामभोगे णेव सयं कोयण
सेवई ।

णोवि य अण्णं काएणं सेवावेई ।

काएणं सेवतं पि अण्णं न समणुजाणाइ ।

दिव्वे कामभोगे णेव सयं मणेणं सेवइ ।

णोवि अण्णं मणेणं सेवावेइ ।

मणेणं सेवतं पि अण्णं न समणुजाणाइ ।

दिव्वे कामभोगे णेव सयं वायाए
सेवइ ।

णोवि अण्णं वायाए सेवावेइ ।

वायाए सेवतं पि अण्णं न समणुजा-
णाइ ।

दिव्वे कामभोगे णेव सयं काएणं
सेवइ ।

णोवि अण्णं काएणं सेवावेइ ।

काएणं सेवतं पि अण्णं न समणुजा-
णाइ ।

३४४ अरहतो णं अरिद्धनेमिस्स अट्टारस
समणसाहस्सीओ उक्कोसिया समण-
संपया होत्था ।

३४५ समणेणं भगवया महावीरेणं समणाणं
णिग्गंथाणं सखुडुयवि अत्ताणं अट्टारस
ठाणा पणत्ता तंजहा-

वयल्लक्कं ६ कायल्लक्कं १२, अकप्पो
१३ गिहिभायणं १४ ।

पलियंक्क १५ निसिज्जा १६ य,
सिणाणं १७ सोभवज्जणं १८ ॥

३४६ आयारस्स णं भगवतो सत्तुलिआगस्स
अट्टारस पयसहस्साइं पयग्गेणं पण-
त्ताइं ।

शरीरथी अनुभोदना न करवी, ओ न
प्रमाणे देव संबंधी अट्टे के (१०) वैकिय
शरीर संबंधी कामलोगोनुं स्वयं मनथी
सेवन करवुं नही, (११) भीन्न पासे
मनथी सेवन कराववुं नही, (१२) सेवन
करनारने मनथी अनुभोदन आपवुं नहि,
(१३) वैकिय शरीर संबंधी कामलोगोनुं
वचनथी नते सेवन करवुं नही, (१४)
भीन्न पासे वाणीथी सेवन कराववुं नही,
(१५) सेवन करनार व्यक्तित्नी वाणीथी
प्रशंसा करवी नही, (१६) दिव्य
कामलोगोनुं शरीरथी नते सेवन
करवुं नही, (१७) भीन्नने सेवन
करवा प्रेरवा नही, अने (१८) सेवन
करनारने कायाथी अनुभोदन आपवुं नही.

३४४ अरिद्धंत अरिष्टनेमिनी उत्कृष्ट श्रमण-
संपदा अठार डब्बर डती.

३४५ श्रमणु लजवान् महावीरे णाल-वृद्ध सम-
स्त श्रमणोना आचारस्थानो अठार क्ख
छे-छ वत (पंचमहावत, छट्ठं रात्रिलोचन
त्याग) नुं पालन, छकाय लोचनी रक्षा,
अकल्पनीय वस्त्र-पात्र आदिनो निषेध,
गृहस्थना लोचन, पट्यंक्क, निषेधा, स्नान,
अने शरीर शुश्रूषानो त्याग.

३४६ यूलिका सहित आचारंग सूत्रना पदोनुं
प्रमाणे अठार डब्बरनुं छे.

- ૩૪૭ બંધીએ ણં લિવીએ અદ્વારસીત્રહે લેખવિ-
હાણે પળ્ણત્તા તંજહા-
બંધી, જવળી લિવી, દોસાઝરિઆ,
સ્વરોટ્ટિઆ, સ્વરસાવિઆ, પહારાઝયા,
ઉચ્ચત્તરિઆ, અક્કરપુટ્ટિયા, ભોગવયતા,
વેળતિયા, ણિળહઝયા ।
અંકલિવી ગળિઆલિવી ગંધવ્વલિવી
(ભૂયલિવી) આદંસલિવી માહેસરીલિવી
દામિલિવી બોલિંદિલિવી ।
- ૩૪૮ અત્થિનત્થિપ્પવાયસ્સ ણં પુવ્વસ્સ અદ્વા-
રસ વત્થુ પળ્ણતા ।
- ૩૪૯ ધૂમપ્પહાએ ણં પુટ્ઠવીએ અદ્વારસુત્તરં
જોયળસયસહસ્સં વાહલ્લેણં પળ્ણત્તે ।
- ૩૫૦ પોસાઽઽસાઠેસુ ણં માસેસુ સઙ્ગે ઉક્કો-
સેણં અદ્વારસ મુહુત્તે દિવસે ભવઙ્ગે સઙ્ગે
ઉક્કોસેણં અદ્વારસ મુહુત્તે સઙ્ગે ભવઙ્ગે ।
- ૩૫૧ ઈંમેસે ણં રયગ્ગપ્પહાએ પુટ્ઠવીએ અત્થે-
ગઙ્ગયાણં નેરઙ્ગયાણં અદ્વારસ પલિઓવમાઙ્ગે
ઠિઙ્ગે પળ્ણત્તા ।
- ૩૫૨ છઠ્ઠિએ પુટ્ઠવીએ અત્થેગઙ્ગયાણં નેરઙ્ગયાણં-
અદ્વારસ સાગરોવમાઙ્ગે ઠિઙ્ગે પળ્ણત્તા ।
- ૩૫૩ અસુરકુમારાણં દેવાણં અત્થેગઙ્ગયાણં
અદ્વારસ પલિઓવમાઙ્ગે ઠિઙ્ગે પળ્ણત્તા ।
- ૩૫૪ સોહમ્મીસાણેસુ કપ્પેસુ અત્થેગઙ્ગયાણં
દેવાણં અદ્વારસ પલિઓવમાઙ્ગે ઠિઙ્ગે
પળ્ણત્તા ।
- ૩૫૫ સહસ્સારે કપ્પે ઉક્કોસેણં અદ્વા-
રસ સાગરોવમાઙ્ગે ઠિઙ્ગે પળ્ણત્તા ।
- ૩૫૬ આણાએ કપ્પે દેવાણં જહળ્ણેણં અદ્વારસ
સાગરોવમાઙ્ગે ઠિઙ્ગે પળ્ણત્તા ।

- ૩૪૭ બ્રાહ્મી લિપિનું લેખવિધાન અઢાર પ્રકારનું
કહ્યું છે—બ્રાહ્મી, ચાવની, દોષ પુરિકા-
ખરેષ્ટી, ખરસાવિકા, પહારાતિકા, ઉચ્ચ,
તરિકા, અક્ષરપૃષ્ટિકા, ભોગવતિકા, વૈનકિયા
નિન્હવિકા, અંકલિપિ, ગણિતલિપિ,
ગંધર્વલિપિ, આદર્શલિપિ, માહેશ્વરી-
લિપિ, દામલિપિ, બોલિન્દી લિપિ.
- ૩૪૮ અસ્તિ-નાસ્તિ પ્રવાહ પૂર્વની અઢાર
વસ્તુઓ કહી છે.
- ૩૪૯ ધૂમપ્રભા પૃથ્વીનો વિસ્તાર એક લાખ
અઢાર હજાર યોજનનો છે.
- ૩૫૦ પોષ અને આષાઠ માસમાં એક દિવસ
ઉત્કૃષ્ટ અઢાર મુહૂર્તનો હોય છે. તેમ જ
એક રાત્રિ અઢાર મુહૂર્તની હોય છે.
- ૩૫૧ આ રત્નપ્રભા પૃથ્વીના કેટલાક નૈરયિકોની
સ્થિતિ અઢાર પલ્લોપમની છે.
- ૩૫૨ તમઃપ્રભા પૃથ્વીના કેટલાક નૈરયિકોની
સ્થિતિ અઢાર સાગરોપમની છે,
- ૩૫૩ કેટલાક અસુરકુમાર દેવોની સ્થિતિ
અઢાર પલ્લોપમની છે.
- ૩૫૪ સૌધર્મ અને ઇશાન કલ્પના કેટલાક
દેવોની સ્થિતિ અઢાર પલ્લોપમની છે.
- ૩૫૫ સહસ્રાર કલ્પના દેવોની ઉત્કૃષ્ટ સ્થિતિ
અઢાર સાગરોપમની છે.
- ૩૫૬ આનંત કલ્પના દેવોની જઘન્ય સ્થિતિ
અઢાર સાગરોપમની છે.

૩૫૭ જે દેવા કાલં સુકાલં મહાકાલં અંજળં
રિટ્ટં સાલં સમાણં દુમં મહાદુમં વિસાલં
સુસાલં પડમં પડમગુમ્મં કુમુદં
કુમુદગુમ્મં નલિણં નલિણગુમ્મં પુંડરીઅં
પુંડરીયગુમ્મં સહસ્સારવૈસંગં વિમાણં
દેવત્તાણ ઉવવળ્લા-

તેસિ ણં દેવાણં અદ્ધારસ સાગરોવમાઈં
ઠિઈં પળ્લાત્તા ।

૩૫૮ તે ણં દેવા ણં અદ્ધારસેહિં અદ્ધમાસેણં
આણમંતિ વા, પાણમંતિ વા, ડસસંતિ
વા, નીસસંતિ વા ।

૩૫૯ તેસિ ણં દેવાણં અદ્ધારસ-વાસસહસ્સેહિં
આહારટ્ટે સમુપ્પજ્જઈ ।

૩૬૦ સંતેગહ્યા ભવસિદ્ધિયા જીવા જે અદ્ધા-
રસહિં ભવગ્ગહણેહિં સિજ્જિસ્સંતિ-જાવ-
સવ્વદુક્ખાણમંતં કરિસ્સંતિ ।

૩૫૭ કાલ, સુકાલ, મહાકાલ, અંજન, રિષ્ટ,
શાલ, સમાન, દ્રુમ, મહાદ્રુમ, વિશાલ,
સુશાલ, પદ્મ, પદ્મગુલ્મ, કુમુદ, કુમુદ-
ગુલ્મ, નલિન, નલિનગુલ્મ, પૌંડરિક,
પૌંડરીકગુલ્મ, સહસ્સારાવતંસક આ વીસ
વિમાનોમાં જે દેવો ઉત્પન્ન થાય છે
તે દેવોની સ્થિતિ અદાર સાગરોવમની છે.

૩૫૮ કાલ-યાવત્-સહસ્સારાવતંસક વિમાનમાં
જે દેવો ઉત્પન્ન થાય છે તે દેવો અદાર
પળવાડિએ શ્વાસોચ્છ્વાસ લે છે.

૩૫૯ કાલ-યાવત્-સહસ્સારાવતંસક વિમાનમાં જે
દેવો ઉત્પન્ન થાય છે તે દેવોને અદાર
હબ્બર વર્ષે આહારની ઈચ્છા થાય છે.

૩૬૦ કેટલાક ભવસિદ્ધિક જીવ એવા છે કે
જેઓ અદાર ભવ કરીને સિદ્ધ થશે યાવત્
સર્વ દુઃખોનો અંત કરશે.

ઓગણીસમે સમવાય

૩૬૧ ઇગૂણવીસં ણાયજ્જયણા પળ્લાત્તા તંજહા-
ઉક્ખિલ્લાત્તાણા સંઘાટે, અંટે કુમ્મે અ
સેલણ ।

તુવે ય રોહિણી મલ્લી, માગંદી કંદિ-
માતિ અ ॥૧॥

દાવદ્વે ઉદગણાણ, મંડુકકે તેતલી ઇઅ ।
નંદિફલે અવરકંકા, આહ્ણે સુંસમા
ઇઅ ॥૨॥

અવરે અ પોંડરીણ, ણાણ ઇગૂણવીસમે ।

૩૬૧ જ્ઞાતાધર્મકથાના ઓગણીસ અધ્યયનો છે-
ઉત્ક્રિષ્ટ જ્ઞાત, સંઘાટક, અંડ, કૂર્મ, સેલક,
તુંબ, શેહિણી, મલ્લી, માગંદી, ચંદ્રિકા,
દાવદ્વ, ઉદકજ્ઞાત, મેંઠક, તેતલી, નંદીકલ,
અવરકંકા, આકીર્ણ, સુસુમા, પુંડરીકજ્ઞાત.

૩૬૨ જંબૂદ્વીવે ણં દીવે સૂરિઆ ઉક્કોસેણં
 ઇગૂણવીસ જોયગસયાઈં ઉહ્દમહો
 તવયંતિ ।

૩૬૩ સુક્કેણં મહગ્ગહે અવરેણં ઉદિદે સમાણે
 ઇગૂણવીસં ણક્કલતાઈં સમં ચારં ચરિત્તા
 અવરેણ અત્થમણં ઉવાગચ્છઈ ।

૩૬૪ જંબૂદ્વીવસ્સ ણં દીવસ્સ કલાઓ ઇગૂણ-
 વીસં છેઅણાઓ પ્ણત્તા ।

૩૬૫ ઇગૂણવીસં તિત્થયરા અગારવાસમજ્ઞે
 વસિત્તા મુંદે ભવિત્તા ણં અગારાઓ
 અણગારિઅં પન્વહ્આ ।

૩૬૬ ઈર્મસે ણં રયણપ્પહાદે પુઠવીદે અત્થેગ-
 ણ્યાણં નેરહ્યાણં ઇગૂણવીસ પલિઓવ-
 માઈં ઠિઈં પ્ણત્તા ।

૩૬૭ છટ્ટીદે પુઠવીદે અત્થેગણ્યાણં નેરહ્યાણં
 ઇગૂણવીસ-સાગરોવમાઈં ઠિઈં પ્ણત્તા ।

૩૬૮ અસુરકુમારાણં દેવાણં અત્થેગણ્યાણં
 ઇગૂણવીસ-પલિઓવમાઈં ઠિઈં પ્ણત્તા ।

૩૬૯ સોહમ્મીસાણેસુ કપ્પેસુ અત્થેગણ્યાણં
 દેવાણં ઇગૂણવીસ-પલિઓવમાઈં ઠિઈં
 પ્ણત્તા ।

૩૭૦ આણ્યકપ્પે દેવાણં ઉક્કોસેણં ઇગૂણવી-
 સ-સાગરોવમાઈં ઠિઈં પ્ણત્તા ।

૩૭૧ પાણદે કપ્પે દેવાણં જહગ્ગેણં ઇગૂણવી-
 સ-સાગરોવમાઈં ઠિઈં પ્ણત્તા ।

૩૭૨ જે દેવા આણતં પાણતં ણતં વિણતં ઘણં
 સુસિરં ઈદં ઈદોકંતં ઈદુત્તરવહિંસંઘં
 વિમાણં દેવત્તાદે ઉવવણ્ણા-
 તેસિ ણં દેવાણં ઉક્કોસેણં ઇગૂણવીસ-
 સાગરોવમાઈં ઠિઈં પ્ણત્તા ।

૩૬૨ જંબૂદ્વીપમાં સૂર્ય ઓગણીસ સો (૧૯૦૦)
 યોજન સુધી ઉંચે નીચે તપે છે.

૩૬૩ શુક નામનો મહાગ્રહ પશ્ચિમ દિશામાં
 ઉદય પામીને ઓગણીસ નક્ષત્રો સાથે
 યોગ (સંબંધ) કરીને પશ્ચિમ દિશામાં
 અસ્ત થાય છે.

૩૬૪ જંબૂદ્વીપના ગણિતમાં કલાતું પરિમાણ
 એક યોજનના ઓગણીસ ભાગતું છે.

૩૬૫ ઓગણીસ તીર્થંકરો અગારવાસમાં રહીને
 અર્થાત્ રાજ્યપદ ભોગવીને દીક્ષિત
 થયા હતા.

૩૬૬ આ રત્નપ્રભા પૃથ્વીના કેટલાક નૈરયિકોની
 સ્થિતિ ઓગણીસ પલ્યોપમની છે.

૩૬૭ તમઃપ્રભા પૃથ્વીના કેટલાક નૈરયિકોની
 સ્થિતિ ઓગણીસ સાગરોપમની છે.

૩૬૮ કેટલાક અસુરકુમાર દેવોની સ્થિતિ
 ઓગણીસ પલ્યોપમની છે.

૩૬૯ સૌધર્મ અને ઇશાન કલ્પના કેટલાક
 દેવોની સ્થિતિ ઓગણીસ પલ્યોપમની છે.

૩૭૦ આણુત કલ્પના દેવોની ઉત્કૃષ્ઠ સ્થિતિ
 ઓગણીસ સાગરોપમની છે.

૩૭૧ પ્રાણુત કલ્પના દેવોની જ્ઞાન્ય સ્થિતિ
 ઓગણીસ સાગરોપમની છે.

૩૭૨ આણુત, પ્રાણુત, નત, વિનત, ઘન,
 સુધિર, ઈંદ્ર, ઈંદ્રકાન્ત, ઈન્દ્રોત્તરાવતંસક
 આ નવ વિમાનોમાં જે દેવો ઉત્પન્ન થાય
 છે તે દેવોની ઉત્કૃષ્ઠ સ્થિતિ ઓગણીસ
 સાગરોપમની છે.

૩૭૩ તે ગં દેવા એગૂળર્વાસેહિં અદ્ભાસેહિં
આણમંતિ વા, પાણમંતિ વા, ઉસસંતિ
વા, નીસસંતિ વા ।

૩૭૪ તેસેં ગં દેવાણં એગૂળર્વાસેહિં વાસ-સહ-
સ્સેહિં આહારઠ્ઠે સમુપ્પજ્જઈ ।

૩૭૫ સંતેગઈયા ભવસિદ્ધિયા જીવા જે એગૂળ-
વોસેહિં ભવગ્ગહણેહિં સિજ્જિસ્સંતિ-જાવ-
સન્વદુક્ખાણમંતં કરિસ્સંતિ ।

૩૭૩ આણુત-યાવત્-ઇન્દ્રોત્તરાવતંસક વિમાન-
માં જે દેવો ઉત્પન્ન થાય છે, તે દેવો
ઓગણીસ પખવાડિએ શ્વાસોચ્છ્વાસ લે છે.

૩૭૪ આણુત-યાવત્-ઇન્દ્રોત્તરાવતંસક વિમાનમાં
જે દેવો ઉત્પન્ન થાય છે, તે દેવોને
ઓગણીસ હજાર વર્ષે આહારની ઈચ્છા
થાય છે.

૩૭૫ કેટલાક ભવસિદ્ધિકર્તાઓ એવા છે કે જેઓ
ઓગણીસ ભવ કરીને સિદ્ધ થશે યાવત
સમસ્ત દુઃખોનો અંત કરશે.

વીસમે સમવાય

૩૭૬ વીસં અસમાદિઠાણા પ્પણત્તા, તંજહા-
દવદવચારી યાવિ ભવઈ, અપમજ્જિય-
ચારિ યાવિ ભવઈ, દુપ્પમજ્જિયચારિ
યાવિ ભવઈ, અતિરિત્તસિજ્જાસણિણ,
રાતિણિઅપરિમાસી, થેરોવઘાઈણ, મૂઓ-
વઘાઈણ, સંજલણે, કોહણે, પિટ્ઠિમંસિણ.
અભિક્ખણં અભિક્ખણં ઓહારઈત્તા મ-
વઈ, ણવાણં અધિકરણાણં અણુપ્પણાણં
ઉપ્પાણત્તા મવઈ, પોરાણાણં અધિકરણાણં
આમિઅવિસાવિઆણં પુણોદીરેત્તા મવઈ,
સસરક્ખ-પાણિપાર, અકાલ-સજ્જાય-
કારણ યાવિ મવઈ, કલહકરે, સદ્કરે,
જ્ઞકરે, સૂરપ્પમાણમોઈ, ઇસણાઽસમિતે
યાવિ મવઈ ।

૩૭૭ ઘુણિસુવ્વણે ગં અરહા વીસં ધણૂં ઉટ્ઠું
ઉચ્ચત્તેણં હોત્થા ।

૩૭૬ અસમાધિના વીસ સ્થાનો કહ્યા છે—
(૧) અત્યંત મડપથી ચાલવું, (૨) પ્રમાર્જન
કર્યા વિના ચાલવું, (૩) સારી રીતે પ્રમાર્જન
કર્યા વિના ચાલવું, (૪) શાસ્ત્રની મર્યાદા
કરતાં વધારે આસન અને શય્યાનો ઉપ-
લોગ કરવો (૫) અધિક જ્ઞાનાદિ ગુણસંપન્ન
શ્રમણનો તિરસ્કાર કરવો (૬) સ્થવિર શ્રમ-
ણોને પીડા પહોંચાડવી, (૭) પ્રાણીમાત્રને
પીડા પહોંચાડવી, (૮) ક્ષણ ક્ષણમાં ક્રોધ
કરવો, (૯) અત્યંત ક્રોધ કરવો, (૧૦) પીઠ
પાછળ અન્યના હોષો પ્રગટ કરવા, (૧૧)
વારંવાર નિશ્ચય વાળી ભાષા બોલવી,
(૧૨) નવો કલેશ ઉત્પન્ન કરવો, (૧૩)
ઉપશાંત કલેશને ફરીથી ઉશ્કેરવો, (૧૪)
સચિત્ત હાથપગથી ભિક્ષા ગ્રહણ કરવી
અથવા ભિક્ષા માટે જવું, (૧૫) અકાળમાં
સ્વાધ્યાય કરવો, (૧૬) કલહ કરવો, (૧૭)
રાત્રિમાં ઉચ્ચસ્વરથી બોલવું, (૧૮) કલહ
કરીને ગચ્છમાં ફૂટ પાડવી, (૧૯) સૂર્યાસ્ત-
સમય સુધી ભોજન કરવું, (૨૦) એષણા
કર્યા વિના આહાર આદિ લેવો.

૩૭૭ ભગવાન મુનિસુવ્રત તીર્થંકર વીસ ધનુષ્ય
ઉંચા હતા.

- ૩૭૮ સન્વેવિ અ ણં ઘણોદહી વીસં જોયણ-
સહસ્સાઈં બાહલ્લેણં પળ્ણત્તા ।
- ૩૭૯ ણાણયસ્સ ણં દેવિંદસ્સ દેવરણ્ણો વીસં
સામાણિઅ-સાહસ્સીઓ પળ્ણત્તાઓ ।
- ૩૮૦ ણપુસંય-વેયણિજ્જસ્સ ણં કમ્મસ્સ વીસં
સાગરોવમ-કોડાકોડીઓ બંધઓ
બંધઠિઈં પળ્ણત્તા ।
- ૩૮૧ પચ્ચક્ખાણસ્સ ણં પુવ્વસ્સ વીસં વત્થુ
પળ્ણત્તા ।
- ૩૮૨ ઉસ્સપ્પિણિ-ઓસપ્પિણિમંડલે વીસં
સાગરોવમકોડા-કોડીઓ કાલો પળ્ણાત્તો ।
- ૩૮૩ ઇમીસે ણં રયણપ્પહાણે પુટ્ઠવીણે અત્થેગ-
હયાણં નેરહયાણં વીસં પલિઓવમાઈં
ઠિઈં પળ્ણત્તા ।
- ૩૮૪ છટ્ટીણે પુટ્ઠવીણે અત્થેગહયાણં નેરહયાણં
વીસં સાગરોવમાઈં ઠિઈં પળ્ણત્તા ।
- ૩૮૫ અસુરકુમારાણં દેવાણં અત્થેગહયાણં
વીસં પલિઓવમાઈં ઠિઈં પળ્ણત્તા ।
- ૩૮૬ સોહમ્મીસાણેસુ કપ્પેસુ અત્થેગહયાણં
દેવાણં વીસં પલિઓવમાઈં ઠિઈં પળ્ણત્તા ।
- ૩૮૭ પાણત્તે કપ્પે દેવાણં ઉક્કોસેણં વીસં
સાગરોવમાઈં ઠિઈં પળ્ણત્તા ।
- ૩૮૮ આરણે કપ્પે દેવાણં જહણ્ણેણં વીસં
સાગરોવમાઈં ઠિઈં પળ્ણત્તા ।
- ૩૮૯ જે દેવા સાયં વિસાયં સુવિસાયં સિદ્ધત્થં
ઉપ્પલં ભિત્તિલં તિગિચ્છં દિસાસોવ-
ત્થિયં પલંબં રૂહલં,
પુપ્ફં સુપુપ્ફં પુપ્ફાવત્તં પુપ્ફપમં પુપ્ફ-
કતં પુપ્ફવળ્ણં પુપ્ફલેસં પુપ્ફજ્જયં
પુપ્ફસિંગં પુપ્ફસિદ્ધં પુપ્ફુત્તરવાહિંસગં
વિમાણં દેવત્તાણે ઉવવળ્ણા-
તેસિ ણં દેવાણં ઉક્કોસેણં વીસં સાગરો-
વમાઈં ઠિઈં પળ્ણત્તા ।

- ૩૭૮ સર્વ ધનોદધિનો વિસ્તાર વીસ હબ્બર
ચોજનનો છે.
- ૩૭૯ પ્રાણુત કલ્પેન્દ્રના વીસ હબ્બર સામાનિક
દેવો છે.
- ૩૮૦ ન.પુ.સક વેદનીય કર્મની બંધસ્થિતિ વીસ
સાગરોપમ કોટાકોટીની છે.
- ૩૮૧ પ્રત્યાખ્યાન પૂર્વની વીસ વસ્તુ છે
- ૩૮૨ ઉત્સર્પિણી અને અવસર્પિણી મળીને વીસ
સાગરોપમ કોટાકોટીનું કાલચક્ર છે.
- ૩૮૩ આ રત્નપ્રભા પૃથ્વીના કેટલાક નૈરયિકોની
સ્થિતિ વીસ પદ્યોપમની છે.
- ૩૮૪ તમઃપ્રભા પૃથ્વીના કેટલાક નૈરયિકોની
સ્થિતિ વીસ સાગરોપમની છે.
- ૩૮૫ કેટલાક અસુરકુમાર દેવોની સ્થિતિ
વીસ પદ્યોપમની છે.
- ૩૮૬ સૌધર્મ અને ઇશાન કલ્પના કેટલાક
દેવોની સ્થિતિ વીસ પદ્યોપમની છે.
- ૩૮૭ પ્રાણુત કલ્પના દેવોની ઉત્કૃષ્ટ સ્થિતિ વીસ
સાગરોપમની છે.
- ૩૮૮ આરણ્ય કલ્પના દેવોની જઘન્ય સ્થિતિ
વીસ સાગરોપમની છે.
- ૩૮૯ સાત, વિસાત, સુવિસાત, સિદ્ધાર્થ, ઉત્પલ,
ભિત્તિલ, તિગિચ્છ, દિશા સૌવસ્તિક,
પ્રલંબ, ઝિર, પુષ્પ, સુપુષ્પ, પુષ્પાવર્ત,
પુષ્પપ્રલ, પુષ્પકાન્ત, પુષ્પવર્ણ, પુષ્પલેશ્ય,
પુષ્પધ્વજ, પુષ્પશ્રંગ, પુષ્પશ્રેષ્ઠ, પુષ્પોત્ત-
રાવતંસક, એ એકવીસ વિમાનોમાં જે
દેવો ઉત્પન્ન થાય છે તે દેવોની સ્થિતિ
વીસ સાગરોપમની છે.

૩૯૦ તેળં દેવા વાંસેહિં અદ્રમાસેહિં આળમંતિ
વા, પાળમંતિ વા, ઉસ્સસંતિ વા,
નામસંતિ વા ।

૩૯૧ તેસિ ણં દેવાળં વીસેહિં વાસ-સહસ્સેહિં
આહારદ્દે સમુપ્પજ્જહ ।

૩૯૨ સંતેગહ્યા ભવસિદ્ધિયા જીવા જે વાંસેહિં
ભવગ્ગહણેહિં સિજ્ઞિસ્સંતિ જાવ-સવ્વ
દુક્ખાળમંતં કરિસ્સંતિ ।

૩૯૦ સાત-યાવત્-પુષ્પોત્તરાવત્-સક વિમાનોમાં
જે દેવો ઉત્પન્ન થાય છે તે દેવો વીસ
પખવાડિએ શ્વાસોચ્ચ્વાસ લે છે.

૩૯૧ સાત-યાવત્-પુષ્પોત્તરાવત્-સક વિમાનોમાં
જે દેવો ઉત્પન્ન થાય છે, તેઓને વીસ
હબર વર્ષે આહારની ઈચ્છા થાય છે.

૩૯૨ કેટલાક ભવસિદ્ધિક જીવો એવા છે કે
જેઓ વીસ ભવ કરીને સિદ્ધ થશે યાવત્
સમસ્ત દુઃખોનો અંત કરશે.

એકવીસમે સમવાય

૩૯૩ એકવીસં સવલા પળ્લતા તંજહા-
હત્થકમ્મં કરેમાણે સવલે,
મેહુળં પહિસેવમાણે સવલે,
રાહ્મોઅળં ઘુંજમાણે સવલે,
આહાકમ્મં ઘુંજમાણે સવલે,
સાગારિયં પિંડં ઘુંજમાણે સવલે,
ઉદ્દેસિયં કીયં આહદ્દુ દિજ્જમાણં ઘુંજ-
માણે સવલે,
અભિક્ખણં અભિક્ખણં પહિયાહ્કલ્લેત્તા
ણં ઘુંજમાણે સવલે,
અંતો છળ્લહં માસાણં ગણાંઓ ગણં સંક-
મમાણે સવલે,
અંતો માસસ્સ તઓ દગલેવે કરેમાણે
સવલે,
અંતો માસસ્સ તઓ માઈઠાણે સેવમાણે
સવલે,
રાયપિંડં ઘુંજમાણે સવલે,
આઠદ્દિ આણ પાળાહ્વાયં કરેમાણે સવલે,

૩૯૩ શબ્દ દોષો એકવીસ છે—હસ્તકર્મ કરવું,
મૈથુન સેવન કરવું, રાત્રિભોજન કરવું,
આધાકર્મી આહાર લેવો, રાજપિંડને
ઉપભોગમાં લેવો, સાધુને માટે વેચાતો
લીધેલ હોય, આહૂત-પામિચ્ચ-આચ્છિન્ન
-આમાંથી કોઈ પ્રકારનો આહાર લેવો,
વારંવાર પ્રત્યાખ્યાન તોડીને ભોજન કરવું,
છ માસમાં પોતાના ગચ્છમાંથી બીજા
ગચ્છમાં જવું, એક મહિનામાં ત્રણવાર
નદી પાર કરવી, એક માસ દરમ્યાન
ત્રણવાર માયાચારુનું સેવન કરવું, શય્યા-
તરપિંડ લેવો, બાણીબુઝીને જીવહિંસા
કરવી, બાણીબુઝીને મૃષાવાદ બોલાવું,
અદત્તાદાન લેવું, બાણીબુઝીને સચિત્ત
પૃથ્વીપર ખેસવું યા શયન કરવું, સચિત્ત
શિલા ઉપર અથવા સજીવ પીઠકલક પર
ખેસવું અથવા શયન કરવું, જીવ-પ્રાણુ-
હરિત-ઉત્તિગ-પનક-દગ-મૃત્તિકા-બાળા
વાળી ભૂમિ પર ખેસવું અથવા શયન કરવું,
બાણીબુઝીને મૂળ-કંદ-ત્વચા-પ્રવાલ-પુષ્પ

आउट्टिआए मुसावायं वदमाणे सबले,
आउट्टिआए अदिण्णादाणं गिण्हमाणे
सबले,

आउट्टिआए अणंतरहिआए पुढवीए
ठाणं वा निसीहियं वा चेतमाणे सबले,
एवं आउट्टिआ चित्तमंताए पुढवीए,
एवं आउट्टिआ चित्तमंताए सिलाए,
कोलावासंसि वा, दारुए ठाणं वा,
सिज्जं वा, निसीहियं वा चेतमाणे
सबले,

जीवपइट्टिए सपाणे सर्वाए सहरिए
सउत्तिगे पणग-दग-मट्टी-मक्कडा-संता-
णाए तहप्पगारे ठाणं वा, सिज्जं वा,
निसीहियं वा, चेतमाणे सबले ।

आउट्टिआए मूलभोयणं वा, कंदभोयणं,
तयाभोयणं वा, पवालभोयणं वा, पुप्फ-
भोयणं वा, फलभोयणं वा, हरियभोयणं
वा भुंजमाणे सबले,

अंतो संवच्छरस्स दस दगलेवे करेमाणे
सबले,

अंतो संवच्छरस्स दस माइठाणाइं सेव-
माणे सबले,

अभिकखणं अभिकखणं सीतोदय-वियड-
वग्घारियपाणिणा असणं वा, पाणं वा,
खाइमं वा, साइमं वा, पडिगाहित्ता
भुंजमाणे सबले ।

३९४ णिअट्टिवादरस्स णं खवित्तसत्तयस्स
मोहाणिज्जस्स कम्मस्स एकवीसं
कम्मंसा संतकम्मा पष्णात्ता तंजहा-

-इल-डरित आदिनुं लोअन करवुं,
अेक वर्षमां दसवार नदी आदिने पार
करवा, अेक वर्षमां दसवार भायाआर
सेववो. पुनः पुनः सच्चित्त जणथी
घोथेल डुथथी प्रदत्त अशन, पान,
आदिम अथवा स्वादिम आहार देवो.

३९४ भोडनीय कर्मनी सात प्रकृतिअो क्षय थं
गध छे अेवा निवृत्तिआदर गुणस्थानमां
वर्तता श्रमणुने भोडनीय कर्मनी अेकवीस

અપચ્ચક્ષાણકસાણ કોહે, અપચ્ચ-
ક્ષાણકસાણ માણે, અપચ્ચક્ષાણ-
કસાણ માયા, અપચ્ચક્ષાણકસાણ
લોભે, પચ્ચક્ષાણાવરણકસાણ કોહે,
પચ્ચક્ષાણાવરણકસાણ માણે, પચ્ચ-
ક્ષાણાવરણકસાણ માયા, પચ્ચક્ષાણા-
વરણકસાણ લોભે, સંજલણકસાણ કોહે
સંજલણકસાણ માણે, સંજલણકસાણ
માયા, સંજલણકસાણ લોભે ।

इत्थिवेदे पुंवेदे णपुंवेदे हासे अरति
रति भय सोग दुगुंछा ।

૩૯૫ એકમેકકાણ ણં ઓસપ્પિણીણ પંચમ-
છટ્ટાઓ સમાઓ એકકવીસં એકકવીસં
વાસસહસ્સાઈં કાલેણં પળ્લણ્ણાઓ
તંજહા-

दूसमा, दूसमदूसमा य ।

૩૯૬ એમગેગાણ ણં ઉસ્સપ્પિણીણ પઠમ-ચિત્તિ-
આઓ સમાઓ એકવીસં એકવીસં વાસ-
સહસ્સાઈં કાલેણં પળ્લણ્ણાઓ, તંજહા-
દૂસમદૂસમા, દૂસમા ય ।

૩૯૭ ઈર્મસિ ણં રયણપ્પહાણ પુટ્ઠવીણ અત્થે-
ગઈયાણં નેરઈયાણં એકવીસં પલિઓવમાઈં
ઠિઈં પળ્લણ્ણા ।

૩૯૮ છટ્ટીણ પુટ્ઠવીણ અત્થેગઈયાણં નેરઈયાણં
એગવીસ-સાગરોવમાઈં ઠિઈં પળ્લણ્ણા ।

૩૯૯ અસુરકુમારાણં દેવાણં અત્થેગઈયાણં
એગવીસ-પલિઓવમાઈં ઠિઈં પળ્લણ્ણા ।

૪૦૦ સોહમ્મીસાણેસુ કપ્પેસુ અત્થેગઈયાણં
દેવાણં એકકવીસં પલિઓવમાઈં ઠિઈં
પળ્લણ્ણા ।

(૨૧) પ્રકૃતિઓની સત્તા રહે છે—અપ્રત્યા-
ખ્યાન ક્રોધ, માન, માયા, લોભ, પ્રત્યા-
ખ્યાન ક્રોધ, માન, માયા, લોભ, સંબલન
ક્રોધ, માન, માયા લોભ, સ્ત્રીવેદ, પુરુષવેદ,
નપુસકવેદ, હાસ્ય, રતિ, અરતિ, ભય,
શોક, બુદ્ધિપ્સા.

૩૯૫ પ્રત્યેક અવસર્પિણીના પાંચમા દુષમા
અને છઠ્ઠા દુષમા-દુષમા આરા એકવીસ
એકવીસ હજાર વર્ષના હોય છે.

૩૯૬ પ્રત્યેક ઉત્સર્પિણીનો પહેલો દુષમા-દુષમા
અને બીજો દુષમા આરા એકવીસ-
એકવીસ હજાર વર્ષનો હોય છે.

૩૯૭ આ રત્નપ્રભા પૃથ્વીના કેટલાક નૈરયિકોની
સ્થિતિ એકવીસ પદ્યોપમની છે.

૩૯૮ તમઃપ્રભા પૃથ્વીના કેટલાક નૈરયિકોની
સ્થિતિ એકવીસ સાગરોપમની છે.

૩૯૯ કેટલાક અસુરકુમાર દેવોની સ્થિતિ
એકવીસ પદ્યોપમની છે.

૪૦૦ સૌધર્મ અને ઈશાન કલ્પના કેટલાક
દેવોની સ્થિતિ એકવીસ પદ્યોપમની છે.

- ૪૦૧ આરણે કપ્પે દેવાણં ઉક્કોસેણં એકક-
વીસં-સાગરોવમાઈં ઠિઈં પળ્ણત્તા ।
- ૪૦૨ અચ્ચુત્તે કપ્પે દેવાણં જહળ્ણેણં એકક-
વીસં સાગરોવમાઈં ઠિઈં પળ્ણત્તા ।
- ૪૦૩ જે દેવા સિરિવચ્છં સિરિદામકંતં મલ્લં
કિદ્દં ચાવોળ્ણતં અરળ્ણવહિંસગં વિમાણં
દેવત્તાણ ઉવવળ્ણા-
તેસિ ણં દેવાણં ઉક્કોસેણં એકકવીસં
સાગરોવમાઈં ઠિઈં પળ્ણત્તા ।
- ૪૦૪ તે ણં દેવા એકકવીસેહિં અદ્દમાસોહિં
આળમંતિ વા, પાળમંતિ વા, ડસસંતિ
વા, નીસસંતિ વા ।
- ૪૦૫ તેસિ ણં દેવાણં એકકવીસેહિં
વાસસહસ્સેહિં આહારક્કે સમુપ્પજ્જહ ।
- ૪૦૬ સંતેગહ્યા ભવિસિદ્ધિયા જીયા જે એકક-
વીસેહિં ભવગ્ગહળ્ણેહિં સિજ્જિસ્સંતિ જાવ-
સવ્વદુક્કવાળમંતં કરિસ્સંતિ ।
- ૪૦૧ આરણુ કલ્પના દેવોની ઉત્કૃષ્ટ સ્થિતિ
એકવીસ સાગરોપમની છે.
- ૪૦૨ અચ્યુત કલ્પના દેવોની જ્ઞાન્ય સ્થિતિ
એકવીસ સાગરોપમની છે.
- ૪૦૩ શ્રીવત્સ, શ્રીદામકાન્ત, માલ્ય, કૃષ્ણિ
આપોદ્ધત, આરણુવતંસક આ છ
વિમાનોમાં જે દેવો ઉત્પન્ન થાય છે,
તેઓની સ્થિતિ એકવીસ સાગરોપમની છે.
- ૪૦૪ શ્રીવત્સ-યાવત્-આરણુવતંસક વિમાનોમાં
જે દેવો ઉત્પન્ન થાય છે તે દેવો
એકવીસ પખવાડિએ શ્વાસોચ્છ્વાસ લે છે.
- ૪૦૫ શ્રીવત્સ-યાવત્-આરણુવતંસક વિમાનોમાં
જે દેવો ઉત્પન્ન થાય છે, તેઓને એકવીસ
હુબ્બર વર્ષે આહારની ઇચ્છા થાય છે.
- ૪૦૬ કેટલાક ભવસિદ્ધિક જીવો એવા છે
કે જે એકવીસ ભવ કરીને સિદ્ધ થશે
યાવત્ સમસ્ત દુઃખોનો અંત કરશે.

આવીસમે સમવાય

- ૪૦૭ બાવીસં પરિસહા પળ્ણત્તા તંજહા-
દિર્ગિછા-પરીસહે પિત્ત્રાસા-પરીસહે સીત-
પરીસહે ઉસિળ-પરીસહે દંસમસગ-પરી-
સહે અચ્ચેલ-પરીસહે અરહ-પરીસહે ઇર્થી-
પરીસહે ચારેઆ-પરીસહે નિર્સાહિયા-
પરીસહે સિજ્જા-પરીસહે અક્કોસ-
પરીસહે વહપરીસહે જાયળા-પરીસહે
અલાભ-પરીસહે રોગ-પરીસહે તળ્ણાસ-
પરીસહે જલ્લ-પરીસહે સક્કા-
રપુરક્કાર-પરીસહે પળ્ણા-પરીસહે અળ્ણા-
ળ-પરીસહે દંસળ-પરીસહે ।
- ૪૦૭ પરીષદ આવીસ (૨૨) કદ્યા છે—ક્ષુધા
પરીષદ, પિપાસા પરીષદ, શીત પરીષદ,
ઉષ્ણ પરીષદ, દંશ-મશક પરીષદ, અચેલ
પરીષદ, અરતિ પરીષદ, સ્ત્રી પરીષદ, ચર્યા
પરીષદ, નિષદ્યા પરીષદ, શય્યા પરીષદ
આક્રોશ પરીષદ, વધ પરિષદ, યાચના-
પરીષદ, જલ્લ (મેલ) પરીષદ, સત્કાર-
પુરસ્કાર પરીષદ, અલાભ પરીષદ, રોગ
પરીષદ, તૃષ્ણુસ્પર્શ પરીષદ, પ્રજ્ઞા
પરીષદ, અજ્ઞાન પરીષદ, દર્શન પરીષદ.

- ૪૦૮ દિદ્ધિવાયસસ ણં :-
 બાવીસં સુત્તાઈં છિન્નછેય-ગણ્યાઈં સસ-
 મય-સુત્તપરિવાહીણ
- ૪૦૯ બાવીસં સુત્તાઈં અછિન્નછેય-ગણ્યાઈં
 આજીવિય-સુત્તપરિવાહીણ
- ૪૧૦ બાવીસં સુત્તાઈં તિક્ક-ગણ્યાઈં તેગસિઅ-
 સુત્તપરિવાહીણ
- ૪૧૧ બાવીસં સુત્તાઈં ચચક્ક-ગણ્યાઈં સસ-
 મય-સુત્તપરિવાહીણ ।
- ૪૧૨ બાવીસવિહે પોગ્ગલપરિણામે પ્ણત્તે
 તંજહા-
 કાલ-વ્ણ-પરિણામે નીલ-વ્ણ-પરિણામે
 લોહિય-વ્ણ-પરિણામે હાઠિહવ્ણ-પરિ-
 ણામે સુક્કિલ્લ-વ્ણ-પરિણામે
 સુઢ્ઢિમ્મગંધ-પરિણામે દુઢ્ઢિમ્મગંધ-પરિણામે
 તિત્ત-રસ પરિણામે ક્કહુય-રસ-પરિણામે
 ક્કસાય-રસ-પરિણામે અંબિલ-રસ-પરિણામે
 મહુર-રસ-પરિણામે
 ક્કક્કહ-ફાસ-પરિણામે મહુય-ફાસ-પરિ-
 ણામે ગુરુ-ફાસ-પરિણામે લહુ-ફાસ-
 પરિણામે સીત-ફાસ-પરિણામે ડસિણ-ફાસ
 પરિણામે ણિદ્ધ-ફાસ-પરિણામે લુક્કલ-
 ફાસ-પરિણામે અગુરુલહુ-ફાસ-પરિણામે
 ગુરુલહુ-ફાસ-પરિણામે ।
- ૪૧૩ ઈમાસે ણં રયણપ્પહાણ પુઢ્ઢવીણ અત્થે-
 ગણ્યાણં નેરહ્યાણં બાવીસં પલિઓવમાઈં
 ઠિઈં પ્ણત્તા ।
- ૪૧૪ છટ્ટીણ પુઢ્ઢવીણ નેરહ્યાણં ઉક્કોસેણં
 બાવીસં સાગરોવમાઈં ઠિઈં પ્ણત્તા ।

- ૪૦૮ દૃષ્ટિવાદના બાવીસ સૂત્રો છિન્નછેદ નય-
 વાળા છે અને તે સ્વસમયના સૂત્રોની
 પરિપાટીમાં છે.
- ૪૦૯ દૃષ્ટિવાદના બાવીસ સૂત્રો અછિન્ન છેદ નય-
 વાળા છે. અને તે આજીવિક સૂત્રોની
 પરિપાટીમાં છે.
- ૪૧૦ દૃષ્ટિવાદના બાવીસ સૂત્રો ત્રણ નયવાળા છે
 અને તે ત્રૈશિક સૂત્રોની પરિપાટીમાં છે.
- ૪૧૧ દૃષ્ટિવાદના બાવીસ સૂત્રો ચાર નયવાળા છે
 અને તે સ્વસમયના સૂત્રોની પરિપાટીમાં છે.
- ૪૧૨ પુદ્ગલપરિણામ બાવીસ પ્રકારનું કહ્યું છે-
 કૃષ્ણવર્ણુ પરિણામ, નીલ, રક્ત, હારિદ્ર,
 શુકલ, સુરભિગંધ, દુરભિગંધ, તિક્ત,
 કટુક, આમ્લ, કષાય, મધુરરસ, કર્કશ
 સ્પર્શ, મૃદુ, ગુરુ, લઘુ, શીત, ઉષ્ણ,
 સ્નિગ્ધ, રુક્ષ, અગુરુલઘુ સ્પર્શ, ગુરુ લઘુ-
 સ્પર્શ પરિણામ.
- ૪૧૩ આ રત્નપ્રભા પૃથ્વીના કેટલાક નૈરયિકોની
 સ્થિતિ બાવીસ પદ્યોપમની છે.
- ૪૧૪ તમઃપ્રભા પૃથ્વીના નૈરયિકોની ઉત્કૃષ્ટ
 સ્થિતિ બાવીસ સાગરોપમની છે.

- ૪૧૫ અહેસત્તમાર્ પુઢવીર્ નેરહયાણં જહ્ણ્ણેણં
બાવીસં સાગરોવમાઈં ઠિઈં પ્ણ્ણત્તા ।
- ૪૧૬ અસુરકુમારાણં દેવાણં અત્થેગહયાણં
બાવીસં પલિઓવમાઈં ઠિઈં પ્ણ્ણત્તા ।
- ૪૧૭ સોહમ્મીસાણેસુ કપ્પેસુ અત્થેગહયાણં
દેવાણં બાવીસં પલિઓવમાઈં ઠિઈં
પ્ણ્ણત્તા ।
- ૪૧૮ અચ્ચુતે કપ્પે દેવાણં બાવીસં સાગરોવ-
માઈં ઠિઈં પ્ણ્ણત્તા ।
- ૪૧૯ હેટ્ઠિમ-હેટ્ઠિમ-ગેવેજ્જગાણં દેવાણં જહ-
ણ્ણેણં બાવીસં સાગરોવમાઈં ઠિઈં પ્ણ્ણત્તા ।
- ૪૨૦ જે દેવા મહિયં ત્રિસૂહિયં વિમલં પમાસં
વળમાલં અચ્ચુતવહિસગં વિમાણં દેવ-
ત્તાર્ ઉવત્તણ્ણા તેસિ ણં દેવાણં ઉક્કોસેણં
બાવીસં સાગરોવમાઈં ઠિઈં પ્ણ્ણત્તા ।
- ૪૨૧ તે ણં દેવા બાવીસેહિં અદ્દમાસેહિં
આણમંતિ વા, પાણમંતિ વા, ઊસસંતિ
વા, નીસસંતિ વા ।
- ૪૨૨ તેસિ ણં દેવાણં બાવીસ-વાસ-સહસ્સેહિં
આહારદ્દે સમુપ્પજ્જહ્ ।
- ૪૨૩ સંતેગહયા ભવસિદ્ધિયા જીવા જે
બાવીસેહિં ભવગ્ગહોહિં સિદ્ધિસ્સંતિ-
જાવ સન્નવદુક્ખાણમંતં કરિસ્સંતિ ।
- ૪૧૫ તમસ્તમઃ પૃથ્વીના કેટલાક નૈરચિકોની
બધન્ય સ્થિતિ બાવીસ સાગરોપમની છે.
- ૪૧૬ કેટલાક અસુરકુમાર દેવોની સ્થિતિ
બાવીસ પલ્યોપમની છે.
- ૪૧૭ સૌધર્મ અને ઈશાન કલ્પના કેટલાક
દેવોની સ્થિતિ બાવીસ પલ્યોપમની છે.
- ૪૧૮ અચ્યુત કલ્પના દેવોની ઉત્કૃષ્ટ સ્થિતિ
બાવીસ સાગરોપમની છે.
- ૪૧૯ પ્રથમ ઐવેયિક દેવોની બધન્ય સ્થિતિ
બાવીસ સાગરોપમની છે.
- ૪૨૦ મહિત, વિશ્રુત, વિમલ, પ્રભાસ, વનમાલ,
અચ્યુતાવત'સક, આ છ વિમાનોમાં જે
દેવો ઉત્પન્ન થાય છે તેઓની સ્થિતિ
બાવીસ સાગરોપમની છે
- ૪૨૧ મહિત-યાવત્-અચ્યુતાવત'સક વિમાનોમાં
જે દેવો ઉત્પન્ન થાય છે તે દેવો બાવીસ
પખવાડિએ શ્વાસોચ્છ્વાસ લે છે.
- ૪૨૨ મહિત-યાવત્-અચ્યુતાવત'સક વિમાનોમાં
જે દેવો ઉત્પન્ન થાય છે તે દેવોને બાવીસ
હબ્બર વર્ષે આહારની ઈચ્છા થાય છે.
- ૪૨૩ કેટલાક ભવસિદ્ધિક જીવો એવા છે જેઓ
બાવીસ ભવ કરીને સિદ્ધ થશે યાવત્
સમસ્ત દુઃખોનો અંત કરશે.

ત્રેવીસમેા સમવાય

- ૪૨૪ તેવીસં સુયગડજ્ઞયણા પળ્ળત્તા તંજહા-
સમણ વેતાલિણ ઉવસગ્ગપરિણા થીપ-
રિણા નરયવિભત્તી મહાવીરથુઈ કુસી-
લપરિભાસિણ વીરિણ ધમ્મે સમાહી મગ્ગે
સમોસરણે આહત્તહિણ ગંથે જમઈણ ગાથા
પુંડરીણ કિરિયાઠાણા આહારપરિણા
અપચ્ચક્ખાણાકિરિયા અળગારસુયં
અદ્દહ્જ્જં ણાલંદહ્જ્જં ।
- ૪૨૫ જંબુદ્દાવે ણં દાવે ભારહે વાસે ઈમીસે ણં
ઓસપ્પિણીણ તેવીસાણ જિણાણં સૂરુગ્ગ-
મણમુહુત્તંસિ કેવલવરનાગ દંસણે
સમુપ્પળે ।
- ૪૨૬ જંબુદ્દાવે ણં દાવે ઈમીસે ણં ઓસપ્પિણીણ
તેવીસં તિત્થયરા પુવ્વભવે એકકારસં-
ગિણો હત્યા તંજહા-
અજિત સંભવ અભિગંદળ-જાવ-પાસો
વદ્ધમાણો ય ।
ઉસમે ણં અરહા કોસલિણ ચોદસપુવ્વી
હોત્યા ।
- ૪૨૭ જંબુદ્દાવે ણં દાવે ઈમીસે ઓસપ્પિણીણ
તેવીસં તિત્થયરા પુવ્વભવે મંડલિઅરા-
યાણો હત્યા તંજહા -
અજિત સંભવ અભિગંદળ-જાવ-પાસો
વદ્ધમાણો ય ।
ઉસમે ણં અરહા કોસલિણ પુવ્વભવે
ચક્કવટ્ટી હોત્યા ।
- ૪૨૮ ઈમીસે ણં રયણપ્પહાણ પુઠ્ઠવીણ અત્થે-
ગહ્ણયાણં નેરહ્ણયાણં તેવીસં પલિઓવમાઈ
ઠિઈ પળ્ળત્તા ।
- ૪૨૪ સૂત્રકૃતાંગના તેવીસ અધ્યયનો છે—સમય,
વેતાલિક, ઉપસર્ગપરિણા, સ્ત્રીપરિણા,
નરકવિલકિત, મહાવીરસ્તુતિ, કુશીલ
પરિભાસિત, વીર્ય, ધર્મ, સમાધિ, માર્ગ,
સમવસરણ, આખ્યાતહિત, ગ્રંથ, યમતીત,
ગાથા, પુ'ંડરીક, ક્રિયાસ્થાન, આહાર-
પરિણા, અપ્રત્યાખ્યાનક્રિયા, અણુગાર
શ્રુત, આર્દ્રકીય, નાલંદીય.
- ૪૨૫ જંબુદ્દાવેના ભરત ક્ષેત્રમાં આ અવસર્પિણી
કાળમાં તેવીસ તીર્થંકર લગવાનોને સૂર્યો-
દયના સમયે કેવળજ્ઞાન કેવળદર્શન
ઉત્પન્ન થયા હતાં.
- ૪૨૬ જંબુદ્દાવેમાં અવસર્પિણી કાળમાં તેવીસ
તીર્થંકર પૂર્વલવમાં અગીયાર અંગના
પાડી હતા. તેના નામ—અણ્ણતનાથ,
સંલવનાથ, યાવત્ વર્ધમાન સ્વામી સુધી.
અરિહંત ઋષભદેવ ચૌદ પૂર્વના
પાડી હતા.
- ૪૨૭ જંબુદ્દાવેમાં અવસર્પિણીકાળમાં તેવીસ
તીર્થંકર-અણ્ણતનાથ યાવત્-મહાવીર
સ્વામી પૂર્વલવમાં માંડલિક રાજા હતા.
અરિહંત ઋષભદેવ કૌસલિક પૂર્વલવમાં
ચક્રવર્તી હતા.
- ૪૨૮ આ રત્નપ્રભા પૃથ્વીના કેટલાક નૈરયિકોની
સ્થિતિ તેવીસ પદ્યોપમની છે.

૪૨૯ અહેસત્તમાણે ણં પુઠવીણે અત્થેગહ્યાણં
નેરહ્યાણં તેવીસં સાગરોવમાહં ઠિઈં
પણ્ણત્તા ।

૪૩૦ અસુરકુમારાણં દેવાણં અત્થેગહ્યાણં
તેવીસ પલિઓવમાહં ઠિઈં પળ્ણત્તા ।

૪૩૧ સોહમ્મીસાણાણં દેવાણં અત્થેગહ્યાણં
તેવીસં પલિઓવમાહં ઠિઈં પળ્ણત્તા ।

૪૩૨ હેટ્ઠિમ-મજ્ઞિમ-ગેવિજ્જગાણં દેવાણં
જહણ્ણેણં તેવીસં સાગરોવમાહં ઠિઈં
પળ્ણત્તા ।

૪૩૩ જે દેવા હેટ્ઠિમ-હેટ્ઠિમ-ગેવેજ્જય-વિમાણેસુ
દેવત્તાણે ઉવવણ્ણા તેસિ ણં દેવાણં ઉવ્વકો-
સેણં તેવીસં સાગરોવમાહં ઠિઈં પળ્ણત્તા ।

૪૩૪ તે ણં દેવા તેવીસેહિં અદ્ધમાસેહિં આણ-
મંતિ વા, પાણમંતિ વા, ઉસ્સસંતિ વા,
નીસસંતિ વા ।

૪૩૫ તેસિ ણં દેવાણં તેવીસેહિં વાસ-સહસ્સેહિં
આહારદ્ધે સમુપ્પજ્જહ ।

૪૩૬ સંતેગહ્યા ભવસિદ્ધિયા જીવા જે તેવિ-
સેહિં ભવગ્ગહણેહિં સિજ્ઞિસ્સંતિ-જાવ-
સવ્વદુક્ખાણમંતં કરિસ્સંતિ ।

૪૨૯ તમસ્તમઃ પૃથ્વીના કેટલાક નૈરયિકોની
સ્થિતિ તેવીસ સાગરોપમની છે.

૪૩૦ કેટલાક અસુરકુમાર દેવોની સ્થિતિ તેવીસ
પલ્યોપમની છે.

૪૩૧ સૌધર્મ અને ઇશાન કલ્પના કેટલાક
દેવોની સ્થિતિ તેવીસ પલ્યોપમની છે.

૪૩૨ નીચેના ત્રીકના મધ્યમ ઐવેયક દેવોની
બધન્ય સ્થિતિ તેવીસ સાગરોપમની છે.

૪૩૩ અધસ્તન-અધસ્તન-બધાની નીચેના ઐવે-
યક વિમાનમાં જે દેવો ઉત્પન્ન થાય છે તે
દેવોની તેવીસ સાગરોપમની ઉત્કૃષ્ટ
સ્થિતિ છે.

૪૩૪ તે ઐવેયક દેવો તેવીસ પખવારિયે
શ્વાસોચ્છ્વાસ લે છે.

૪૩૫ તે ઐવેયક દેવોને તેવીસ હુબ્દર વર્ષે
આહારની ઇચ્છા થાય છે.

૪૩૬ કેટલાક ભવસિદ્ધિક જીવો તેવીસ ભવ
કરીને સિદ્ધ થશે યાવત્ સમસ્ત દુઃખોનો
અંત કરશે.

ચોવીસમે સમવાય

૪૩૭ ચુઠ્ઠવીસં દેવાહિદેવા પળ્ણત્તા તંજહા-
ઉસમ-અજિત-સંભવ-અભિણંદણ-સુમહ-
પડમપ્પહ-સુપાસ-ચંદપ્પહ-સુવિધિ-
સીઅલ-સિજ્જંસ-વાસુપુજ્જ-વિમલ-અણંત-
ધમ્મ-સંતિ-કુંથ-અર-મલ્લી-મુણેસુવ્વય-
નમિ-નેમી-પાસ-વદ્ધમાણા ।

૪૩૭ (આ અવસર્પિણી કાલના) દેવાધિદેવ
તીર્થંકર ચોવીસ છે—ઋષભ, અન્વિત,
સંલવ, અભિનંદન, સુમતિ, પદ્મપ્રભ,
સુપાર્શ્વ, ચંદ્રપ્રભ, સુવિધિ, શીતલ,
શ્રેયાંસ, વાસુપૂજ્ય, વિમલ, અનંત, ધર્મ,
શાંતિ, કુંથુ, અર, મલ્લી, મુનિસુવત,
નમિ, નેમિ, પાર્શ્વ, વર્ધમાન.

૪૩૮ ચુલ્લહિમવંત-સિહરીણં વાસહરપવ્વયાણં
જીવાઓ ચઠ્ઠવીસં ચઠ્ઠવીસં
જોયણસહસ્સાઈં ણવ વત્તીસે જોયણસણ
ણં અદ્ધત્તીસહભાગં જોયણસ્સ ક્કિંચિ
વિસેસાહિઆઓ આયામેગં પળ્લગત્તા ।

૪૩૯ ચઠ્ઠવીસં દેવઠાણા સંદયા પળ્લગત્તા,
સેસા અહમિંદા અનિંદા અપુરોહિઆ ।

૪૪૦ ઉત્તરાયણગતે ણં સૂરિણ ચઠ્ઠવીસંગુલિણ
પોરિસીલ્લાયં ણિવ્વત્તહત્તા ણં ણિઅટ્ઠતિ ।

૪૪૧ ગંગા-સિંધુઓ ણં મહાણદીઓ પવાહે
સાતિરેગે ણં ચઠ્ઠવીસકોસે વિત્થરેણં
પળ્લગત્તા ।

૪૪૨ રત્તા-રત્તવત્તીઓ ણં મહાણદીઓ પવાહે
સાતિરેગે ણં ચઠ્ઠવીસં કોસે વિત્થરેણં
પળ્લગત્તા ।

૪૪૩ ર્મસે ણં રયણપ્પહાણ પુઠ્ઠવીણ અત્થે-
ગહ્યાણં નેરહ્યાણં ચઠ્ઠવીસં પલિઓવ-
માઈં ઠિઈં પળ્લગત્તા ।

૪૪૪ અહેસત્તમાણ પુઠ્ઠવીણ અત્થેગહ્યાણં
નેરહ્યાણં ચઠ્ઠવીસં સાગરોવમાઈં ઠિઈં
પળ્લગત્તા ।

૪૪૫ અસુરકુમારાણં દેવાણં અત્થેગહ્યાણં
ચઠ્ઠવીસં પલિઓવમાઈં ઠિઈં પળ્લગત્તા ।

૪૪૬ સોહમ્મીસાણે ણં દેવાણં અત્થેગહ્યાણં
ચઠ્ઠવીસં પલિઓવમાઈં ઠિઈં પળ્લગત્તા ।

૪૪૭ હોટ્ઠિમ-ઉવરિમ-ગેવેજ્જગાણં દેવાણં જહ-
ણ્ણેણં ચઠ્ઠવીસં સાગરોવમાઈં ઠિઈં
પળ્લગત્તા ।

૪૩૮ લઘુ હિમવંત અને શિખરી વર્ષધર
પર્વતોની જુવા (પ્રત્યંચા)ની લંબાઈ
ચોવીસ હજાર નવસો બત્રીસ (૨૪૬૩૨)
ચોજન તથા એક ચોજનના આડત્રીસમા
ભાગથી થોડી વધારે છે.

૪૩૯ દેવતાઓના ચોવીસ સ્થાન ઇન્દ્રવાણા છે
શેષ અહમિન્દ્ર અર્થાત્ ઇન્દ્ર અને
પુરોહિત રહિત છે.

૪૪૦ ઉત્તરાયણગત સૂર્ય કર્ક સંક્રાંતિના દિવસે
ચોવીસ અંગુલ પ્રમાણ પૌરુષી છાયા
કરીને મંડલાન્તરમાં પ્રવેશ કરે છે.

૪૪૧ મહાનદી ગંગા અને સિંધુનો નિર્ગમસ્થા-
નનો વિસ્તાર ચોવીસ કોશથી થોડો
વધારે છે.

૪૪૨ મહાનદી રક્તા અને રક્તવતી આ બે
નદીઓના નિર્ગમસ્થાનનો વિસ્તાર ચોવીસ
કોશથી કાંઈક વધારે કહ્યો છે.

૪૪૩ આ રત્નપ્રભા પૃથ્વીના કેટલાક નૈરચિકોની
સ્થિતિ ચોવીસ પદ્યોપમની છે.

૪૪૪ તમસ્તમઃ પૃથ્વીના કેટલાક નૈરચિકોની
સ્થિતિ ચોવીસ સાગરોપમની છે.

૪૪૫ કેટલાક અસુરકુમાર દેવોની સ્થિતિ
ચોવીસ પદ્યોપમની છે.

૪૪૬ સૌધર્મ અને ઇશાન કદપના કેટલાક
દેવોની સ્થિતિ ચોવીસ પદ્યોપમની છે.

૪૪૭ નીચેના ત્રીકમાંથી ઉપરવાળા ઐવેયકના
દેવોની જઘન્ય સ્થિતિ ચોવીસ
સાગરોપમની છે.

- ૪૪૮ જે દેવા હેટ્ટિમ-મજ્જિમ-મેવેજ્જય-વિમા-
નેસુ દેવતાણ ઉવવણ્ણા તેસિ ણં દેવાણં
ઉક્કોસેણં ચરવીસં સાગરોવમાઈં ઠિઈં
પણ્ણત્તા ।
- ૪૪૯ તે ણં દેવા ચરવીસેહિં અદ્દમાસેહિં
આણમંતિ વા, પાણમંતિ વા, ઉસસંતિ
વા, નીસસંતિ વા ।
- ૪૫૦ તેસિ ણં દેવાણં ચરવીસેહિં વાસ-સહ-
સ્સેહિં આહારટ્ટે સમુપ્પજ્જઈ ।
- ૪૫૧- સંતેગइया भवसिद्धिया जीवा जे चउवी-
सेहं भवग्गहणेहं सिज्जिस्संति-जाव-
सव्वदुक्खाणमंतं करिस्संति ।

૪૪૮ નીચેના મધ્યમ ઐવેયક વિમાનમાં જે
દેવો ઉત્પન્ન થાય છે તે દેવોની ઉત્કૃષ્ટ
સ્થિતિ ચોવીસ સાગરોવમની છે.

૪૪૯ તે દેવો ચોવીસ પખવાડિએ શ્વાસોચ્છવાસ
લે છે.

૪૫૦ તે દેવોને ચોવીસ હજાર વર્ષે આહાર
લેવાની ઈચ્છા થાય છે.

૪૫૧ કેટલાક ભવસિદ્ધિક જીવો એવા છે કે
જેઓ ચોવીસ ભવ કરીને સિદ્ધ થશે
યાવત્ સમસ્ત દુઃખોનો અંત કરશે.

પચીસમેા સમવાય

- ૪૫૨ પુરિમ-પચ્છિમગાણં તિત્થગારાણં પંચ-
જામસ્સ પગવીસં ભાવણાઓ પણ્ણત્તા
તંજહા-
ઈરિઆસમિઈ, મણગુત્તી, વયગુત્તી,
આલોચ-ભાયણ-ભોયણં, આદાણ-મંડ-
મત્ત-નિક્કલેવણા-સમિઈ । ૫ ।
અણુવીતિભાસણયા, કોહવિવેગે, લોમ-
વિવેગે, ભયવિવેગે, હાસવિવેગે । ૫ ।
ઉગ્ગહઅણુણવળયા, ઉગ્ગહસીમ-
જાણણયા, સયમેવ ઉગ્ગહં અણુગિણ્ણયા,
સાહમ્મિય ઉગ્ગહં અણુણવિય પરિમુંજ-
ણયા, સાહારણમત્તપાણં અણુણવિય
પહિમુંજણયા । ૫ ।
ઈર્થી-પસુ-પંડગ-સંસત્તગ-સયણાસળ-
વજ્જણયા, ઈર્થીકહવિવજ્જણયા,

૪૫૨ પ્રથમ અને અંતિમ તીર્થકરેના સમયમાં
પાંચ મહાવ્રતોની પચીસ ભાવનાઓ કહી
છે—પ્રથમ મહાવ્રતની પાંચ ભાવના—
ધર્યાસમિતિ, મનશુષ્પિ, વચનશુષ્પિ,
પ્રકાશયુક્ત પાત્રમાં લોજન કરવું, આદાન
ભંડમાત્ર નિક્ષેપણ સમિતિ,
બીજા મહાવ્રતની પાંચ ભાવના—વિવેક
પૂર્વક ભોલવું, ક્રોધ, લોભ, ભય, હાસ્યનો
ત્યાગ.

ત્રીજા મહાવ્રતની પાંચ ભાવના—આવાસ-
ની આજ્ઞા લેવી, આવાસની સીમા બાણુવી,
આવાસની આજ્ઞા સ્વયં લેવી, સાધર્મિકના
આવાસનો પરિભોગ પણ આજ્ઞા લઈને
કરવો, બધાને માટે લાવેલાં આહારનો
પરિભોગ શુદ્ધ આદિની આજ્ઞા લઈને કરવો.
ચોથા મહાવ્રતની પાંચ ભાવના—સ્ત્રી,
પશુ અને નપુंसક આદિ દ્વારા સેવિત
શર્યા—આસન આદિનો ત્યાગ, રાગપૂર્વક

इत्थीणं इंदियाणमालोयणवज्जणया,
पुव्वरय-पुव्वकीलिआणं अणणुसर-
णया, पणीताहारविवज्जणया । ५ ।
सोइदिय-रागोवरई, चक्खिदिय-रागोव-
रई, घाणिदिय-रागोवरई, जिब्भदिय-
रागोवरई, फासिदिय-रागोवरई । ५

४५३ मल्ली णं अरहा पणवीसं धणूइं उड्ढं
उच्चत्तेणं होत्था ।

४५४ सव्वे वि दीह-वेयड्ढ-पव्वया पणवीसं
जोयणाणि उड्ढं उच्चत्तेणं पणत्ता ।
पणवीसं पणवीसं गाउआणि उच्चिद्धेणं
पणत्ता ।

४५५ दोच्चाए णं पुढवीए पणवीसं गिरया-
वास-सय-सहस्सा पणत्ता ।

४५६ आयारस्स णं भगवओ सच्चूलिआयस्स
पणवीसं अज्झयणा पणत्ता तंजहा-
सत्थपरिणा लोगविजओ सीओसणीअ
सम्मत्तं ।

आवंति धुअविमोह उवहाणसुयं महाप-
रिणा ॥१॥

पिंडेसण सिज्ज रिआ भासज्झयणा
य वत्थ पाएसा ।

उग्गहपडिमा सत्तिककसत्तया भावण
विमुत्ती ॥२॥

निसीहज्झयणं पणवोसइमं ।

४५७ मिच्छादिद्विविगलिंदिए णं अपज्जत्तए
णं संકિલિદ્ધપરિણામે ણામસ્સ કમ્મસ્સ
પણવીસં ઉત્તરપયડીઓ ણિવંધતિ-
તિરિયગતિનામં વિગાલિંદિયજાતિનામં

સ્રીકથાનો ત્યાગ, સ્રીઓના મનોહર
અંગોને રાગપૂર્વક જોવાનો ત્યાગ, પૂર્વે
કરેલ રતિવિલાસના સ્મરણનો ત્યાગ,
વિકારવર્ધક પ્રણીત આહારનો ત્યાગ.
પાંચમા મહાવ્રતની પાંચ ભાવના—શ્રોત્રે-
ન્દ્રિય, ચક્ષુઃન્દ્રિય, ઘ્રાણેન્દ્રિય, રસેન્દ્રિય,
અને સ્પર્શેન્દ્રિય આ પાંચ ઇન્દ્રિયોના
વિષયો સંબંધી મમત્વનો ત્યાગ.

४५३ મલ્લિનાથ અરિહંત પચીસ ધનુષ્ય ઉંચા
હતા.

४५४ સમસ્ત દીર્ઘ વૈતાહ્ય પર્વત પચીસ
ચોળન ઉંચા છે તથા ભૂમિમાં પચીસ
કોશ ઉંડા છે.

४५५ શકરાપ્રભા પૃથ્વીમાં પચીસ લાખ નારકા-
વાસ છે.

४५६ ચૂલિકા સહિત-આચારાંગ સૂત્રના પચીસ
અધ્યયનો છે—શસ્ત્રપરિણા, લોક-વિન્યય
શીતોષ્ણીય, સમ્યક્ત્વ, આવૃત્તિ, ધૂત,
વિભોહ, ઉપધાન-શ્રુત, મહાપરિણા,
પિંડેષણા, શર્યા, ઇર્ષ્યા, ભાષાધ્યયન,
વસ્ત્રેષણા, પાત્રેષણા, અવગ્રહ-પ્રતિમા,
સપ્ત-સપ્તૈશ્ક નામના સાત અધ્યયન,
ભાવના અને વિમુક્તિ.

४५७ મિથ્યાદૃષ્ટિ વિકલેન્દ્રિય અપર્યાપ્ત સંકિ-
લદ્ધ પરિણામવાળા જીવ નામકર્મની
પચીસ (૨૫) ઉત્તર પ્રકૃતિઓનો બંધ
બાંધે છે. તિર્યચગતિ નામ કર્મ, વિકલે-
ન્દ્રિય ભ્રમિ, ઔદારિક શરીર, તેજસ

ઓરાલિઅસરીરનામ તેઅગસરીરણામ
કમ્મણસરીરનામ હુંડગસંઠાણનામ ઓરા-
લિઅસરીરંગોવંગનામ છેવટ્ઠસંઘયણનામ
વણનામ ગંધનામ રસનામ ફાસનામ
તિરિઆણુપુઢ્વિનામ અગુરુલહુનામ
ઉવઘાયનામ તસનામ બાદરનામ
અપજ્જત્તયણામ પત્તેયસરીરણામ અથિ-
રણામ અસુમણામ દુમગનામ અણાદે-
જ્જનામ અજસોકિત્તિનામ નિમ્માણ-
નામ ૨૫ ।

૪૫૮ ગંગાસિંદુઓ ણં મહાણદીઓ પળવીસં
ગાડયાણિ પુહુત્તેણં દુહઓ ઘટ્ઠમુહ-પવિ-
ત્તિણં મુત્તાવલિહાર-સંઠિણં પવાતેણ
પહંતિ ।

૪૫૯ રત્તારત્તવર્હઓ ણં મહાણદીઓ પળવીસં
ગાડયાણિ પુહુત્તેણં મુહપવિત્તિણં
મુત્તાવલિહાર-સંઠિણં પવાતેણ પહંતિ ।

૪૬૦ લોગઘ્ઠિદુસારસ્સ ણં પુઢ્વસ્સ પળવીસં
વત્થૂ પળ્ણત્તા ।

૪૬૧ ઈર્મીસે ણં રયણપ્પહાણ પુઠ્ઠવીણ અત્થેગ-
હયાણં નેરહયાણં પળવીસં પલિઓવમાહં
ઠિહં પળ્ણત્તા ।

૪૬૨ અહેસત્તમાણ પુઠ્ઠવીણ અત્થેગહયાણં
નેરહયાણં પળવીસં સાગરોવમાહં ઠિહં
પળ્ણત્તા ।

૪૬૩ અસુરકુમારાણં દેવાણં અત્થેગહયાણં
પળવીસં પલિઓવમાહં ઠિહં પળ્ણત્તા ।

૪૬૪ સોહમ્મીસાણે ણં દેવાણં અત્થેગહયાણં
પળવીસં પલિઓવમાહં ઠિહં પળ્ણત્તા ।

શરીર, કામણ શરીર, હુંડક સંસ્થાન,
ઔદ્ધારિક શરીરંગોપાંગ, સેવાર્ત સંઘયણ,
વર્ણનામ, ગંધનામ, રસનામ, સ્પર્શનામ,
તિરિચાણુપૂર્વી, અગુરુલહુનામ, ઉપઘાત-
નામ, ત્રસનામ, બાદરનામ, અપર્યાપ્ત
નામ, પ્રત્યેક શરીરનામ, અસ્થિરનામ,
અશુભનામ, દુર્ભંગનામ, અનાદેય નામ,
અયશઃકીર્તિ નામ અને નિર્માણુ નામ કર્મ.

૪૫૮ મહાનદી ગંગા અને સિંધુનો મુક્તાવલી
હારની આકૃતિવાળો પચીસ (૨૫)
કોશનો વિસ્તૃત પ્રવાહ પૂર્વ-પશ્ચિમ
દિશામાં ઘટમુખથી પોત-પોતાના કુંડમાં
પડે છે.

૪૫૯ મહાનદી રક્તા-રક્તવલીના મુક્તાવલી
હારની આકૃતિવાળો પચીસ (૨૫) કોશનો
વિસ્તૃત પ્રવાહ પૂર્વ-પશ્ચિમ દિશામાં
ઘટમુખથી પોતપોતાના કુંડમાં પડે છે.

૪૬૦ લોકઘ્ઠિદુસાર પૂર્વની પચીસ (૨૫)
વસ્તુ છે.

૪૬૧ આ રત્નપ્રભા પૃથ્વીના કેટલાક નૈરચિકોની
સ્થિતિ પચીસ (૨૫) પલ્લોપમની છે.

૪૬૨ તમસ્તમઃ પૃથ્વીના કેટલાક નૈરચિકોની
સ્થિતિ પચીસ સાગરોપમની છે.

૪૬૩ કેટલાક અસુરકુમાર દેવોની સ્થિતિ પચીસ
પલ્લોપમની છે.

૪૬૪ સૌધર્મ અને ઈશાન કલ્પના કેટલાક
દેવોની સ્થિતિ પચીસ પલ્લોપમની છે.

૪૬૫ મઙ્ગિમ-હેટ્ટિમ-ગેવેજ્જાણં દેવાણં જહ-
ણ્ણેણં પળવીસં સાગરોવમાઈં ઠિઈં
પળ્ણત્તા ।

૪૬૬ જે દેવા હેટ્ટિમ-ઉવરિમ-ગેવેજ્જય-વિમા-
ણેસુ ઉવવળ્ણા, તેસિ ણં દેવાણં ઉક્કો-
સેણં પળવીસં સાગરોવમાઈં ઠિઈં
પળ્ણત્તા ।

૪૬૭ તે ણં દેવા પળવીસેહિં અદ્દમાસેહિં
આળમંતિ વા, પાળમંતિ વા, ડસસંતિ
વા, નાંસસંતિ વા ।

૪૬૮ તેસિ ણં દેવાણં પળવીસ વાસ-સહસ્સેહિં
આહારઠ્ઠે સમુપ્પજ્જઈ ।

૪૬૯ સંતેગહ્યા ણં ભવસિદ્ધિયા જીવા જે પળ-
વીસેહિં ભવગ્ગહગેહિં સિઙ્ગિસ્સંતિ જાવ-
સવ્વદુક્ખાણમંતં કારિસ્સંતિ ।

૪૬૫ મધ્યમ અઘસ્તન ઐવેયક દેવોની જ્ઞાન્ય
સ્થિતિ પચીસ સાગરોપમની છે.

૪૬૬ નીચેના ઉપરવાળા ઐવેયક વિમાનમાં જે
દેવો ઉત્પન્ન થાય છે તેઓની ઉત્કૃષ્ટ સ્થિતિ
પચીસ સાગરોપમની છે.

૪૬૭ તે દેવ પચીસ પળવાડિચ્છે શ્વાસોચ્છ્વાસ
લે છે.

૪૬૮ તે દેવોને પચીસ હજાર વર્ષે આહારની
ઈચ્છા થાય છે.

૪૬૯ કેટલાક ભવસિદ્ધિક જીવો એવા છે કે
જેઓ પચીસ ભવ કરીને સિદ્ધ થશે
યાવત્ સર્વ દુઃખોનો અંત કરશે.

છ૦વીસમો સભવાય

૪૭૦ છ૦વીસં દસા-કપ્પ-વવહારાણં ઉદ્દેસણ-
કાલા પળ્ણત્તા, તંજહા-દસ દસાણં,
છ કપ્પસ્સ, દસ વવહારસ્સ ।

૪૭૧ અભવસિદ્ધિયાણં જીવાણં મોહણિજ્જસ્સ
કમ્મસ્સ છ૦વીસં કમ્મંસા સંતકમ્મા
પળ્ણત્તા, તંજહા-

મિચ્છત્તમોહણિજ્જં સોલસ કસાયા
ઈર્થાવેદે પુરિસવેદે નપુંસગવેદે હાસં
અરતી રતી મયં સોગં દુગુંછા ।

૪૭૦ દશાશ્રુતસ્કંધ, બૃહત્કલ્પ સૂત્ર અને વ્યવ-
હારશ્રુતના ઉદ્દેશન કાલ મળીને (૨૬)
છ૦વીસ છે, દશાશ્રુતના-૧૦, બૃહત્કલ્પના
-૬, વ્યવહારશ્રુતના-૧૦ મળીને ૨૬.

૪૭૧ અભવસિદ્ધિક (મોક્ષ પ્રાપ્ત કરવામાં
અસમર્થ) જીવોની મોહનીય કર્મની (૨૬)
છ૦વીસ પ્રકૃતિઓ સત્તામાં હોય છે—
મિથ્યાત્વ મોહનીય, ૧૬ કષાય, હાસ્ય,
રતિ, અરતિ, શોક, ભય, દુઃખ, સ્ત્રીવેદ,
પુરુષવેદ, નપુંસકવેદ.

- ૪૭૨ ઈમીસે ણં રયણપ્પહાણ પુઢવીણ
અત્થેગહ્યાણં નેરહ્યાણં છવ્વીસં
પલિઓવમાઈં ઠિઈં પળ્ણત્તા ।
- ૪૭૩ અહે સત્તમાણ પુઢવીણ અત્થેગહ્યાણં નેરહ્યાણં
છવ્વીસં સાગરોવમાઈં ઠિઈં પળ્ણત્તા ।
- ૪૭૪ અસુરકુમારાણં દેવાણં અત્થેગહ્યાણં
છવ્વીસં પલિઓવમં ઠિઈં પળ્ણત્તા ।
- ૪૭૫ સોહમ્મીસાણાણં દેવાણં અત્થેગહ્યાણં
છવ્વીસં પલિઓવમાઈં ઠિઈં પળ્ણત્તા ।
- ૪૭૬ મજ્ઞિમ-મજ્ઞિમ-ગેવેજ્જયાણં દેવાણં
જહળ્ણેણં છવ્વીસં સાગરોવમાઈં ઠિઈં
પળ્ણત્તા ।
- ૪૭૭ જે દેવા મજ્ઞિમ-હેટ્ઠિમ-ગેવેજ્જવિમાણેસુ
દેવત્તાણ ઉવવળ્ણા -
તેસિ ણં દેવાણં ઉક્કોસેણં છવ્વીસં
સાગરોવમાઈં ઠિઈં પળ્ણત્તા ।
- ૪૭૮ તે ણં દેવા છવ્વીસેહિં અદ્દમાસેહિં
આણમંતિ વા, પાણમંતિ વા, ડસસંતિ
વા, નીસસંતિ વા ।
- ૪૭૯ તેસિ ણં દેવાણં છવ્વીસ-વાસ-સહસ્સેહિં
આહારઢ્ઢે સમુપ્પજ્જહ ।
- ૪૮૦ સંતેગહ્યા ભવાસિદ્ધિયા જીવા જે
છવ્વીસેહિં ભવગ્ગહળ્ણેહિં સિજ્ઞિસ્સંતિ-
જાવ-સવ્વદુક્ખાણમંતં કરિસ્સંતિ ।

- ૪૭૨ આ રત્નપ્રભા પૃથ્વીનાં કેટલાક નૈરચિકોની
સ્થિતિ છવ્વીસ પદ્યોપમની છે.
- ૪૭૩ તમસ્તમઃ પૃથ્વીના કેટલાક નૈરચિકોની
સ્થિતિ છવ્વીસ સાગરોપમની છે.
- ૪૭૪ કેટલાક અસુરકુમાર દેવોની સ્થિતિ છવ્વીસ
પદ્યોપમની છે.
- ૪૭૫ સૌધર્મ અને ઇશાનકલ્પના કેટલાક દેવોની
સ્થિતિ છવ્વીસ પદ્યોપમની છે.
- ૪૭૬ મધ્યમ-મધ્યમ ઐવેયક દેવોની જઘન્ય
સ્થિતિ છવ્વીસ સાગરોપમની છે.
- ૪૭૭ મધ્યમ-અધસ્તન ઐવેયક વિમાનોમાં જે
દેવો ઉત્પન્ન થાય છે તે દેવોની ઉત્કૃષ્ટ
સ્થિતિ છવ્વીસ સાગરોપમની છે.
- ૪૭૮ તે દેવો છવ્વીસ પખવાડિએ શ્વાસો-
અશ્વાસ લે છે.
- ૪૭૯ તે દેવોને છવ્વીસ હબ્બર વર્ષે આહારની
ઇચ્છા થાય છે.
- ૪૮૦ કેટલાક ભવસિદ્ધિક જીવો એવા છે કે
જેઓ છવ્વીસ ભવ કરીને સિદ્ધ થશે
યાવત્ સમસ્ત દુઃખોનો અંત કરશે.

સત્યાવીસમે સમવાય

- ૪૮૧ સત્તાવીસં અણગારગુણા પળ્ણત્તા તંજહા-
પાણાહવાયાઓ વેરમણં મુસાવાયાઓ
વેરમણં આદિન્નાદાણાઓ વેરમણં
મેહુણાઓ વેરમણં પરિગ્ગહાઓ વેરમણં

- ૪૮૧ અણગારના સત્યાવીસ (૨૭) ગુણુ છે-
પ્રાણાતિપાત વિરમણુ, મૃષાવાદ વિરમણુ,
અદત્તાદાન વિરમણુ, મૈથુન વિરમણુ,
પરિગ્રહ વિરમણુ, શ્રોત્રેન્દ્રિય નિગ્રહ,

સોહંદિયનિગ્ગહે ચક્ષિંદિયનિગ્ગહે
 ઘાણિંદિયનિગ્ગહે જિર્ઙ્મદિયનિગ્ગહે
 ફાસિંદિયનિગ્ગહે
 કોહવિવેગે માણવિવેગે માયાવિવેગે
 લોભવિવેગે
 ભાવસચ્ચે કરણસચ્ચે જોગસચ્ચે સ્વમા
 વિરાગયા
 મણસમાહરણયા વ્રયસમાહરણયા
 કાયસમાહરણયા
 ગાણસંપણયા દંસણસંપણયા
 ચરિત્તસંપણયા
 વેયણ અહિયાસણયા મારણંતિય
 અહિયાસણયા ।

- ૪૮૨ જંબુદ્દાંવે દાંવે અભિદ્વજ્જેહિં સત્તાવી-
 સાણે ગમ્મસચ્ચેહિં સંવવહારે વટ્ટતિ ।
- ૪૮૩ ઇગમેગે ણં ગમ્મસચ્ચમાસે સત્તાવીસાહિં
 રાહંદિયાહિં રાહંદિયગ્ગેણં પણ્ણત્તે ।
- ૪૮૪ સોહમ્મીસાણેસુ કપ્પેસુ વિમાણપુઢ્ઠવાં
 સત્તાવીસં જોયણસયાહં બાહલ્લેણં પણ્ણત્તા ।
- ૪૮૫ વેયગ-સમ્મત્તબંધોવરયસ્સ ણં મોહણિ-
 જ્જસ્સ કમ્મસ્સ સત્તાવીસં ઉત્તરપયડીઓ
 સંતકમ્મંસા પણ્ણત્તાઓ ।
- ૪૮૬ સાવણસુદ્ધસત્તમીસુ ણં સૂરિણે સત્તાવી-
 સંગુલિયં પોરિસિચ્છાયં ણિચ્ચત્તહિં ણં
 દિવસચ્ચેત્તં નિયટ્ટેમાણે રયણિચ્ચેત્તં
 અભિણિવટ્ટમાણે ચારં ચરહં ।
- ૪૮૭ ઈમાસે ણં રયણપ્પહાણે પુઢ્ઠવાં અત્થે-
 ગહ્યાણં નેરહ્યાણં સત્તાવીસં પલિઓવમં
 ઠિહં પણ્ણત્તા ।

ચક્ષુ ઇન્દ્રિય નિગ્રહ, ધ્રાણેન્દ્રિય નિગ્રહ,
 રસેન્દ્રિય નિગ્રહ, સ્પર્શેન્દ્રિય નિગ્રહ,
 ક્રોધ માન. માયા અને લોભનો ત્યાગ,
 ભાવસત્ય, કરણ સત્ય, યોગ સત્ય, ક્ષમા,
 વિરાગતા, મન, વચન, અને કાયાનો
 નિરોધ, જ્ઞાનસંપન્નતા, દર્શનસંપન્નતા,
 ચારિત્રસંપન્નતા, વેદના સહન કરવી.
 મારણાંતિક કષ્ટ સહન કરવું,

- ૪૮૨ જંબુદ્દાંવેમાં અભિજીવને છોડીને સત્યા-
 વીસ નક્ષત્રોથી વ્યવહાર ચાલે છે.
- ૪૮૩ પ્રત્યેક નક્ષત્રમાસ સત્યાવીસ અહોરાત્રિનો
 હોય છે.
- ૪૮૪ સૌધર્મ અને ઇશાન કલ્પના વિમાનોની
 ભૂમિ સત્યાવીસસો (૨૭૦૦) યોજનની
 મોટી છે.
- ૪૮૫ વેદક સમ્યક્ત્વના બંધથી વિરત જીવની
 સત્તામાં મોહનીય કર્મની સત્યાવીસ ઉત્તર
 પ્રકૃતિઓ કહી છે.
- ૪૮૬ શ્રાવણ સુદી સાતમે સૂર્ય સત્યાવીસ
 અંગુલ પ્રમાણ પૌરુષી છાયા કરીને દિવસને
 ઘડાડતો અને રાત્રિને વધારતો થકો ગતિ
 કરે છે.
- ૪૮૭ આ રત્નપ્રભા પૃથ્વીના કેટલાક નૈરચિકોની
 સ્થિતિ સત્યાવીસ પદ્યોપમની છે.

૪૮૮ અહેસત્તમાણ પુઢવીણ અત્થેગહ્યાણં
નેરહ્યાણં સત્તાવીસં સાગરોવમાઈં ઠિઈં
પણ્ણત્તા ।

૪૮૯ અસુરકુમારાણં દેવાણં અત્થેગહ્યાણં
સત્તાવીસં પલિઓવમાઈં ઠિઈં પણ્ણત્તા ।

૪૯૦ સોહમ્મીસાગેસુ કપ્પેસુ અત્થેગહ્યાણં
દેવાણં સત્તાવીસં પલિઓવમાઈં ઠિઈં
પણ્ણત્તા ।

૪૯૧ મજ્ઝિમ-ઉવરિમ-મેવેજ્જયાણં દેવાણં જહ-
ણ્ણેણં સત્તાવીસં સાગરોવમાઈં ઠિઈં
પણ્ણત્તા ।

૪૯૨ જે દેવા મજ્ઝિમ-મજ્ઝિમ મેવેજ્જય-
વિમાગેસુ દેવત્તાણ ઉવવણ્ણા, તેસિ ણં
દેવાણં ઉક્કોસેણં સત્તાવીસં સાગરોવમાઈં
ઠિઈં પણ્ણત્તા ।

૪૯૩ તે ણં દેવા સત્તાવીસેહિં અદ્દમાસેહિં
આણમંતિ વા, પાણમંતિ વા, ઉસ્સસંતિ
વા, નીસસંતિ વા ।

૪૯૪ તેસિ ણં દેવાણં સત્તાવીસ-વાસ-સહસ્સેહિં
આહારઢ્ઢે સમુપ્પજ્જહિં ।

૪૯૫ સંતેગહ્યા ભવસિદ્ધિયા જીવા જે સત્તા-
ર્વાસેહિં ભવગ્ગહણેહિં સિજ્ઝિસ્સંતિ-જાવ-
સવ્વદુક્કલાણમંતં કરિસ્સંતિ ।

૪૮૮ તમસ્તમઃ પ્રભા પૃથ્વીના કેટલાક નૈરયિકોની
સ્થિતિ સત્યાવીસ સાગરોપમની છે.

૪૮૯ કેટલાક અસુરકુમાર દેવોની સ્થિતિ સત્યા-
વીસ પલ્યોપમની છે.

૪૯૦ સૌધર્મ અને ઇશાન કલ્પના કેટલાક
દેવોની સ્થિતિ સત્યાવીસ પલ્યોપમની છે.

૪૯૧ મધ્યમ-ઉપરિતન ઐવેયક દેવોની જ્ઞન્ય
સ્થિતિ સત્યાવીસ સાગરોપમની છે.

૪૯૨ મધ્યમ મધ્યમ ઐવેયક વિમાનમાં જે દેવો
ઉત્પન્ન થાય છે તેઓની ઉત્કૃષ્ટ સ્થિતિ
સત્યાવીસ સાગરોપમની છે.

૪૯૩ તે દેવો સત્યાવીસ પખવાડિએ શ્વાસો-
ચ્છ્વાસ લે છે.

૪૯૪ તે દેવોને સત્યાવીસ હબ્બર વર્ષે આહારની
ઇચ્છા થાય છે.

૪૯૫ કેટલાક ભવસિદ્ધિક જીવો એવા છે કે
જેઓ સત્યાવીસ ભવ કરીને સિદ્ધ થશે
યાવત્ સમસ્ત દુઃખોનો અંત કરશે.

અઠ્યાવીસમે સમવાય

૪૯૬ અઢ્ઢાવીસવિહે આયારપકપ્પે પ્ણત્તે તંજહા-

માસિઆ આરોવણા, સપંચરાઈ-માસિઆ આરોવણા, સદસરાઈમાસિઆ આરોવણા, સપ્ણરસરાઈ-માસિઆ આરોવણા, સવિં-સદરાઈ-માસિઆ આરોવણા, સપંચવીસ-રાઈ-માસિઆ આરોવણા ।

એવં ચેવ દોમાસિઆ આરોવણા

એવં તિમાસિઆ આરોવણા, ચુમાસિઆ આરોવણા, ઉવઘાઈયા આરોવણા, અણુ-વઘાઈયા આરોવણા, કસિણા આરોવણા, અકસિણા આરોવણા ।

એતાવતા આયારપકપ્પે એતાવ તાવ આયારિયવ્વે ।

૪૯૭ ભવસિદ્ધિયાણં જીવાણં અત્થેગઈયાણં મોહણિજ્જસ્સ કમ્મસ્સ અઢ્ઢાવીસં કમ્મંસા સંતકમ્મા પ્ણત્તા, તંજહા-સમ્મત્તવેઅણિજ્જં, મિચ્છત્તવેયણિજ્જં, સમ્મમિચ્છત્તવેયણિજ્જં, સોલસ કસાયા, ણવ ણોકસાયા ।

૪૯૮ આભિણિબોહિયણાણે અઢ્ઢાવીસઈવિહે પ્ણત્તે, તંજહા-

સોઈંદિય-અત્થાવગ્ગહે ચક્કિંદિય-અત્થાવગ્ગહે ઘાણિંદિય-અત્થાવગ્ગહે જિઙ્ઘિંદિય-અ ત્થાવગ્ગહે ફાસિંદિય-અત્થાવગ્ગહે ણોઈંદિય-અત્થાવગ્ગહે

સોઈંદિય-વંજણોવગ્ગહે, ઘાણિંદિય-વંજણોવગ્ગહે જિઙ્ઘિંદિય-વંજણોવગ્ગહે ફાસિંદિય-વંજણોવગ્ગહે

૪૯૯ આચાર પ્રકલ્પ અઠ્યાવીસ (૨૮) પ્રકારના કલ્પા છે—એક માસની આરોપણા, એક માસ અને પાંચ દિવસની આરોપણા, એક માસ ને દસદિવસની આરોપણા, એક માસને પંદર દિવસની આરોપણા, એક માસને વીસ દિવસની આરોપણા, એક માસને પચીસ દિવસની આરોપણા, એક પ્રમાણે છ દ્વિમાસિકી આરોપણા, છ ત્રિમાસિકી આરોપણા, છ ચતુર્માસિકી આરોપણા, ઉપઘાતિકા આરોપણા, અનુપ-ઘાતિકા આરોપણા, કૃત્સ્ના આરોપણા, અકૃત્સ્ના આરોપણા.

૪૯૭ કેટલાક ભવસિદ્ધિક ળવોની મોહનીય કર્મની અઠ્યાવીસ પ્રકૃતિઓ સત્તામાં રહે છે—સમ્યકૃત્વ વેદનીય, મિથ્યાત્વ વેદનીય, સમ્યગ્મિથ્યાત્વ વેદનીય, સોળ કષાય, નવ નોકષાય.

૪૯૮ આભિનિબોધિક જ્ઞાન અઠ્યાવીસ પ્રકારનું છે.—

૬-શ્રોત્રેન્દ્રિય અર્થાવગ્રહ, ચક્ષુઃન્દ્રિય અર્થાવગ્રહ, ઘ્રાણેન્દ્રિય અર્થાવગ્રહ, રસેન્દ્રિય અર્થાવગ્રહ, સ્પર્શેન્દ્રિય અર્થાવગ્રહ, નોઃન્દ્રિય અર્થાવગ્રહ.

૪-શ્રોત્રેન્દ્રિય વ્યંજનાવગ્રહ, ઘ્રાણેન્દ્રિય વ્યંજનાવગ્રહ, રસેન્દ્રિય વ્યંજનાવ-ગ્રહ, સ્પર્શેન્દ્રિય વ્યંજનાવગ્રહ.

સોહંદિય-ઈહા ચાકિંલદિયા-ઈહા ઘાણિ-
દિય-ઈહા જિભિંદિય-ઈહા ફાસિંદિય-
ઈહા ણોહંદિય-ઈહા

સોહંદિયાવાણ ચાકિંલદિયાવાણ ઘાણિ-
દિયાવાણ જિભિંદિયાવાણ ફાસિંદિયા-
વાણ ણોહંદિયાવાણ

સોહંદિય-ધારણા ચાકિંલદિઅ-ધારણા
ઘાણોદિય-ધારણા જિભિંદિય ધારણા
ફાસિંદિઅ-ધારણા ણોહંદિય-ધારણા ।

૪૯૯ ઈસાણે ણં કપ્પે અટ્ટાવીસં વિમાણ-સય-
સહસ્સા પ્ણત્તા ।

૫૦૦ જાંવે ણં દેવગહ્મિં બંધમાણે નામસ્સ
કમ્મસ્સ અટ્ટાવીસં ઉત્તરપગહીઓ
ણિંબંધતિ, તંજહા-

દેવગતિનામં, પાંચિંદિયજાતિનામં, વેઝ-
વ્વિયસરીરનામં, તેયગસરીરનામં કમ્મ-
ણસરીરનામં, સમચ્ચરંસસંઠાણનામં,
વેઝવ્વિયસરીરંગોવંગનામં, વણ્ણનામં,
ગંધનામં, રસનામં, ફાસનામં, દેવાણુ-
પુવ્વિનામં, અગુરુલહુનામં, ઉવઘાય-
નામં, પરાઘાયનામં, ઉસ્સાસનામં, પસ-
ત્થવિહાયોગહનામં, તસનામં, ચાયરનામં,
પ્જ્જત્તનામં, પત્તેયસરીરનામં, થિરાથિ-
રાણં સુમાસુભાણં સુભગદુબ્ભગાણં સુસ્સ-
દુસ્સરાણં આણ્ણાણાણ્ણાણં દોણ્ણં
અણ્ણયરં ણ્ણં નામં ણિંબંધજસોક્કિત્તિ-
નામં, નિમ્માણનામં । ણ્ણં ચેવ નેરહ્હા
વિ-

ણાણત્તં-અપ્પસત્થવિહાયોગહનામં

હુંડસંઠાણનામં અથિરનામં દુબ્ભગનામં

૬-શ્રોત્રેન્દ્રિય ઈહા, ચક્ષુઘન્દ્રિય ઈહા,
ધ્રાણેન્દ્રિય ઈહા, રસેન્દ્રિય ઈહા, સ્પર્શે-
ન્દ્રિય ઈહા, નો ઈન્દ્રિય ઈહા.

૬-શ્રોત્રેન્દ્રિય અવાય, ચક્ષુઘન્દ્રિયઅવાય,
ધ્રાણેન્દ્રિય અવાય, રસેન્દ્રિય
સ્પર્શેન્દ્રિય અવાય, નોઈન્દ્રિય અવાય.

૬-શ્રોત્રેન્દ્રિય ધારણા, ચક્ષુઘન્દ્રિય ધારણા,
ધ્રાણેન્દ્રિય ધારણા, રસેન્દ્રિય ધારણા,
સ્પર્શેન્દ્રિય ધારણા, નોઈન્દ્રિય ધારણા.

૪૯૯ ઈશાન કલ્પમાં અઠયાવીસ લાખ વિમાનો
છે.

૫૦૦ દેવગતિનો અંધ આંધતો જીવ નામકર્મની
અઠયાવીસ પ્રકૃતિઓનો અંધ આંધે છે.—
દેવગતિ, પચ્ચેન્દ્રિય ભત્તિ, વૈકલ્પિક શરીર,
તૈજસ શરીર, કાર્મણ શરીર, સમચતુરસ
સંસ્થાન, વૈકલ્પિક શરીરંગોપાંગ, વર્ણ,
ગંધ, રસ, સ્પર્શ, દેવાતુ પૂર્વી, અગુરુલહુ,
ઉપઘાત, પરાઘાત ઉચ્છ્વાસ, પ્રશસ્ત
વિહાયોગતિ, ત્રસ, આદર, પર્યાપ્ત, પ્રત્યેક,
સ્થિર અસ્થિરમાંથી કોઈ એક, શુભ-અશુ
ભમાંથી એક, સુસ્વર દુઃસ્વરમાંથી એક,
સુભગ દુર્ભગમાંથી એક, અને આદેય
અનાદેયમાંથી એક, યશોકીર્તિનામ,
નિર્માણ નામ. એજ પ્રમાણે નારકી જીવ
નરકનો અંધ આંધતો થકો નામકર્મની
અઠયાવીસ પ્રકૃતિઓનો અંધ આંધે છે.—
અપ્રરાસ્ત વિહાયોગતિ, હુંડકસંસ્થાન,
અસ્થિર, દુર્ભગ, અશુભ, દુસ્વર, અનાદેય,
અયશકીર્તિ, તથા શેષ પૂર્વોક્ત પ્રકૃતિઓ.

અસુભનામં દુસ્સરનામં અણાદિજ્જનામં
અજસોક્કિત્તિનામં ।

૫૦૧ ઈર્માસે ણં રયણપ્પહાણ પુઠ્ઠવીણ અત્થે-
ગહયાણં નેરહયાણં અટ્ટાવીસં પલિઓવ-
માઈં ઠિઈં પ્પણ્ણત્તા ।

૫૦૨ અહે સત્તમાણ પુઠ્ઠવીણ અત્થેગહયાણં
નેરહયાણં અટ્ટાવીસં સાગરોવમાઈં ઠિઈં
પ્પણ્ણત્તા ।

૨૦૩ અસુરકુમારાણં દેવાણં અત્થેગહયાણં
અટ્ટાવીસં પલિઓવમાઈં ઠિઈં પ્પણ્ણત્તા ।

૫૦૪ સોહમ્મીસાણેસુ કપ્પેસુ દેવાણં અત્થેગ-
હયાણં અટ્ટાવીસં પલિઓવમાઈં ઠિઈં
પ્પણ્ણત્તા ।

૫૦૫ ઉવરિમ-હેટ્ટિમ-ગેવેજ્જયાણં દેવાણં જહ-
ણ્ણેણં અટ્ટાવીસં સાગરોવમાઈં ઠિઈં
પ્પણ્ણત્તા ।

૫૦૬ જે દેવા મજ્જિમ-ઉવરિમ-ગેવેજ્જયાણેસુ
વિમાણેસુ દેવત્તાર ઉવવણ્ણા તેસિ ણં
દેવાણં ઉક્કોસેણં અટ્ટાવીસં સાગરોવમાઈં
ઠિઈં પ્પણ્ણત્તા ।

૫૦૭ તે ણં દેવા અટ્ટાવીસહિં અદ્ધમાસેહિં
આણમંતિ વા, પાણમંતિ વા, ઊસસંતિ
વા, નીસસંતિ વા ।

૫૦૮ તેસિ ણં દેવાણં અટ્ટાવીસેહિં વાસ-સહ-
સ્સેહિં આહારદ્દે સમુપ્પજ્જઈ ।

૫૦૯ સંતેગહયા ણં ભવસિદ્ધિયા જીવા જે અટ્ટા-
વાસેહિં ભવગ્ગહણેહિં સિજ્જિસ્સંતિ-
જાવ સવ્વદુક્ખાણમંતં કારિસ્સંતિ ।

૫૦૧ આ રત્નપ્રલા પૃથ્વીના કેટલાક નૈરચિકોની
સ્થિતિ અઠ્યાવીસ પલ્થોપમની છે.

૫૦૨ તમસ્તમઃ પ્રલા પૃથ્વીના કેટલાક નૈરચિ-
કોની સ્થિતિ અઠ્યાવીસ સાગરોપમની છે.

૫૦૩ કેટલાક અસુરકુમાર દેવોની સ્થિતિ
અઠ્યાવીસ પલ્થોપમની છે.

૫૦૪ સૌધર્મ અને ઇશાન કલ્પના કેટલાક
દેવોની સ્થિતિ અઠ્યાવીસ પલ્થોપમની
છે.

૫૦૫ ઉપરના પ્રથમ ઐવેચકના દેવોની બધન્ય
સ્થિતિ અઠ્યાવીસ સાગરોપમની છે.

૫૦૬ ઉપરિતન મધ્યમ ઐવેચક વિમાનમાં જે
દેવો ઉત્પન્ન થાય છે તે દેવોની અઠ્યાવીસ
સાગરોપમની સ્થિતિ છે.

૫૦૭ તે દેવો અઠ્યાવીસ પખવાડિએ શ્વાસો-
ચ્છશ્વાસ લે છે.

૫૦૮ તે દેવોને અઠ્યાવીસ હજાર વર્ષે આહાર
લેવાની ઇચ્છા થાય છે.

૫૦૯ કેટલાક ભવસિદ્ધિક જીવો એવા છે કે
જેઓ અઠ્યાવીસ ભવ કરીને સિદ્ધ થશે
યાવત્ સમસ્ત દુઃખોનો અંત કરશે.

ઓગણત્રીસમો સમવાય

- ૫૧૦ એગૂણતીસદિવિહે પાવસુયપસંગે ણં
પણ્ણત્તે, તંજહા—
મોમે ઉપ્પાણ સુમિણે અંતરિક્ષે અંગે
સેરે વંજણે લક્ષણે ।
મોમે તિવિહે પણ્ણત્તે તંજહા—સુત્તે વિત્તો
વત્તિણ ।
એવં એકેકકં તિવિહં,
વિકહાણુજોગે વિજ્જાણુજોગે મતાણુજોગે
જોગાણુજોગે અણ્ણાતિત્થિયપવત્તાણુજોગે ।
- ૫૧૧ આસાદે ણં માસે એગૂણતીસરાહંદિઆહં
રાહંદિયગ્ગેણં પણ્ણત્તાહં ।
એવં ચેવ—
- ૫૧૨ મહવણ ણં માસે.
- ૫૧૩ કત્તિણ ણં માસે.
- ૨૧૪ પોસે ણં માસે,
- ૫૧૫ ફગ્ગુણે ણં માસે,
- ૫૧૬ વહસાહે ણં માસે,
- ૫૧૭ ચંદાદિણે ણં એગૂણતીસં મુહુત્તે સાતિરેમે
મુહુત્તગ્ગેણં પણ્ણત્તે ।
- ૫૧૮ જીવે ણં પસત્થજ્ઞવસાણુજુત્તે મવિણ
સમ્મદિટ્ઠી તિત્થકરનામસહિઆઓ
ણામસ્સ ણિયમા એગૂણતીસં ઉત્તરપગ-
હીઓ નિવંધિત્તા વેમાણિણસુ દેવેમુ
દેવત્તાણ ઉવવ્વજ્જહ ।
- ૫૧૯ ઇમાસે ણં રયણપ્પહાણ પુઠ્ઠવાણ અત્થેગ-
હ્યાગં નેરહ્યાગં એગૂણતીસં પાલિઓવમાહ
ઠિહં પણ્ણત્તા ।

- ૫૧૦ પાપશ્ચુત ઓગણત્રીસ પ્રકારના છે—ભૂમિ,
ઉત્પાત, સ્વપ્ન, આકાશ, શરીર, સ્વર,
વ્યંજન, લક્ષણ, આ આઠ નિમિત્ત શાસ્ત્ર
છે. ભૂમિશાસ્ત્ર ત્રણ પ્રકારનું છે.—સૂત્ર,
વૃત્તિ, વાર્તિક. એ પ્રમાણે દરેક શાસ્ત્ર ત્રણ
પ્રકારના છે એટલે ચોવીસ (૨૪), તથા
વિકથાનુયોગ, વિદ્યાનુયોગ, મંત્રાનુયોગ,
યોગાનુયોગ, અન્યતીર્થિના દ્વારા પ્રવર્તિત
યોગ.
- ૫૧૧ અષાઢમાસ ઓગણત્રીસ અહોરાત્રિનો
હોય છે.
- ૫૧૨ ભાદરવો મહિનો ઓગણત્રીસ અહોરાત્રિનો
છે.
- ૫૧૩ કાર્તિક મહિનો ઓગણત્રીસ અહોરાત્રિનો
છે.
- ૫૧૪ પોષ મહિનો ઓગણત્રીસ અહોરાત્રિનો છે.
- ૫૧૫ ક્રાગણ મહિનો ઓગણત્રીસ અહોરાત્રિનો
હોય છે.
- ૫૧૬ વૈશાખ મહિનો ઓગણત્રીસ અહોરાત્રિનો
છે.
- ૫૧૭ ચંદ્રમાસનો એક દિવસ ઓગણત્રીસ
મુહૂર્તનો હોય છે.
- ૫૧૮ પ્રશસ્ત અધ્યવસાયથી યુક્ત સમ્યગ્દૃષ્ટિ
ભવ્યજીવ તીર્થંકર નામ સહિત નામકર્મની
ઓગણત્રીસ પ્રકૃતિઓનો બંધ કરીને
અવશ્ય વૈમાનિક દેવોમાં ઉત્પન્ન થાય છે.
- ૫૧૯ આ રત્નપ્રલા પૃથ્વીના કેટલાક નૈરયિકોની
સ્થિતિ ઓગણત્રીસ પદ્યોપમની છે.

૫૨૦ અહે સત્તમાણ પુઢવોણ અત્થેગઙ્ગયાણં
નેરઙ્ગયાણં ંગૂણતીસં સાગરોવમાઈં ઠિઈં
પણ્ણત્તા ।

૫૨૧ અસુરકુમારાણં દેવાણં અત્થેગઙ્ગયાણં
ંગૂણતીસં પલિઓવમાઈં ઠિઈં પણ્ણત્તા ।

૫૨૨ સોહમ્મીસાણેસુ કપ્પેસુ દેવાણં અત્થેગ-
ઙ્ગયાણં ંગૂણતીસં પલિઓવમાઈં ઠિઈં
પણ્ણત્તા ।

૫૨૩ ઉવરિમ-મઙ્ગિમ-ગેવેજ્જયાણં દેવાણં
જહણ્ણેણં ંગૂણતીસં સાગરોવમાઈં ઠિઈં
પણ્ણત્તા ।

૫૨૪ જે દેવા ઉવરિમ-હેટ્ઠિમ-ગેવેજ્જય-વિમા-
ણેસુ દેવત્તાણં ઉવવણ્ણા- તેસિ ણં દેવાણં
ઉક્કોસેણં ંગૂણતીસં સાગરોવમાઈં ઠિઈં
પણ્ણત્તા ।

૫૨૫ તે ણં દેવા ંગૂણતીસેહિં અદ્દમાસેહિં
આણમંતિ વા, પાણમંતિ વા, ઉસસંતિ
વા, નીસસંતિ વા ।

૫૨૬ તેસિ ણં દેવાણં ંગૂણતીસ-વાસસહસ્સેહિં
આહારક્કે સમુપ્પજ્જઈ ।

૫૨૭ સંતેગઙ્ગયા ણં ભવસિદ્ધિયા જીવા જે ંગૂ-
ણતીસ-ભવગ્ગહણોહિં સિાજ્જસ્સંતિ-જાવ-
સવ્વદુક્કલાણમંતં કારિસ્સંતિ ।

૫૨૦ તમસ્તમઃ પ્રભા પૃથ્વીના કેટલાક નેરચિ-
કોની સ્થિતિ ંગોગણ્ણત્રીસ સાગરોપમની
છે.

૫૨૧ કેટલાક અસુરકુમાર દેવોની સ્થિતિ ંગોગ-
ણ્ણત્રીસ પલ્યોપમની છે.

૫૨૨ સૌધર્મ અને ઇશાન કલ્પના કેટલાક
દેવોની સ્થિતિ ંગોગણ્ણત્રીસ પલ્યોપમની
છે.

૫૨૩ ઉપરિતન મધ્યમ ંવેચક દેવોની જઘન્ય
સ્થિતિ ંગોગણ્ણત્રીસ સાગરોપમની છે.

૫૨૪ ઉપરના પ્રથમ ંવેચક વિમાનોમાં જે દેવો
ઉત્પન્ન થાય છે તેઓની ઉત્કૃષ્ટ સ્થિતિ
ંગોગણ્ણત્રીસ સાગરોપમની છે.

૫૨૫ તે દેવો ંગોગણ્ણત્રીસ પખવાડિએ શ્વાસો-
ચ્છવાસ લે છે.

૫૨૬ તે દેવોને ંગોગણ્ણત્રીસ હુબર વર્ષે આહાર
લેવાની ઇચ્છા થાય છે.

૫૨૭ કેટલાક લવસિદ્ધિક જીવો છે કે જેઓ
ંગોગણ્ણત્રીસ લવ કરીને સિદ્ધ થશે યાવત
સર્વ દુઃખોનો અંત કરશે.

ત્રીસમેા સમવાય

૫૨૮ ત્રીસં મોહર્ણીયઠાણા પળ્ણત્તા તંજહા—

૧. જે યાવિ તસે પાણે, વારિમજ્જે
વિગાહિઆ ।
ઉદ્દણ કમ્મા મારેઈ, મહામોહં
પકુવ્વઈ ॥૧॥
૨. સીસાવેદ્દેણ જે કેઈ. આવેદ્દે
અભિક્ખણં ।
તિવ્વાસુભસમાયારે, મહામોહં પકુ-
વ્વઈ ॥૨॥
૩. પાણિણા સંપિહિત્તાણં, સોયમાવ-
રિય પાણેણં ।
અંતોનદંતં મારેઈ, મહામોહં પકુ-
વ્વઈ ॥૩॥
૪. જાયતેયં સમારબ્બ, વહું ઓરું-
ભિયા જણં ।
અંતોધૂમેણ મારેઈ મહામોહં પકુ-
વ્વઈ ॥૪॥
૫. સીસ્સમ્મિ જે પહણઈ, ઉત્તમંગમ્મિ
ચેયસા ।
વિભજ્જ મત્થયં ફાલે, મહામોહં
પકુવ્વઈ ॥૫॥
૬. પુણો પુણો પણિધિય, હરિત્તા
ઉવહસે જણં ।
ફલેણં અદુવા દંડેણં. મહામોહં
પકુવ્વઈ ॥૬॥
૭. ગૂઠાયારી નિગૂહિજ્જા, માયં
માયાણ છાયણ ।
અસચ્ચવાઈ ણિણહાઈ, મહામોહં
પકુવ્વઈ ॥૭॥

૫૨૮ મોહર્ણીય કર્મ બાંધવાના ત્રીસ સ્થાનો
કહ્યા છે.

૧. જે કોઈ ત્રસ પ્રાણીને પાણીમાં ડુબા-
ડીને મારે છે તે મહામોહર્ણીય કર્મ
બાંધે છે.
૨. જે કોઈ ત્રસ પ્રાણીને તીવ્ર અશુભ
અધ્યવસાયથી ભીનાચામડા આદિરૂપ
વેષ્ટન વડે મસ્તકને લપેટીને તેને
મારી નાંખે છે તે મહામોહર્ણીય કર્મ
બાંધે છે.
૩. જે કોઈ ત્રસ પ્રાણીને સુખ બાંધીને
મારે છે તે મહામોહર્ણીય કર્મ બાંધે
છે.
૪. જે કોઈ ત્રસ પ્રાણીને અગ્નિના ધુમા-
ડાથી મારે છે તે મહામોહર્ણીય કર્મ
બાંધે છે.
૫. જે કોઈ ત્રસ પ્રાણીને મસ્તકનું છેદન
કરીને મારે છે તે મહામોહર્ણીય કર્મ
બાંધે છે.
૬. જે કોઈ ત્રસ પ્રાણીને કપટથી મારીને
અથવા કઠોર ક્ષણ અથવા દાંડથી
મારીને હસે છે તે મહામોહર્ણીય
કર્મ બાંધે છે.
૭. જે માયાચાર કરીને તથા અસત્ય
બોલીને પોતાના અનાચારને છુપાવે
છે તે મહામોહર્ણીય કર્મ બાંધે છે.

૮. ધંસેહ જો અભૂણં, અકમ્મં
અત્તકમ્મુણા ।
અદુવા તુમ કાસિત્તિ, મહામોહં
પકુવ્વહ્ ॥૮॥
૯. જાણમાણો પરિસાણ, સચ્ચામો-
સાણિ ભાસહ્ ।
અક્ષીણજ્ઞે પુરિસે, મહામોહં
પકુવ્વહ્ ॥૯॥
૧૦. અણાયગસ્સ નયવં, દારે તસ્સેવ
ધંસિયા ।
વિઝલં વિક્કલોમહિત્તા ણં, કિચ્ચા-
ણં પહિવાહરં ॥૧૦॥
ઉવગસંતંપિ જ્ઞપિત્તા, પહિલોમાહિં
વગ્ગુહિં ।
ભોગભોગે વિયારેહ્, મહામોહં
પકુવ્વહ્ ॥૧૧॥
૧૧. અકુમારભૂણે જે કેહ્, કુમારભૂણત્તિ
હં વણ ।
ઇત્થીહિં ગિદ્ધે વસણ, મહામોહં
પકુવ્વહ્ ॥૧૨॥
૧૨. અવંભયારી જે કેહ્, વંભયારીત્તિ
હં વણ ।
ગદ્ધે વ્વ ગવાં મજ્ઞે, વિસ્સરં
નયહ્ નદં ॥૧૩॥
અપ્પણો અહિણ વાલે, માયામોસં
વહું ભસે ।
ઇત્થીવિસયગેહીણ, મહામોહં
પકુવ્વહ્ ॥૧૪॥
૧૩. જં નિસ્સિણ ઉવ્વહ્, જસસાહિ-
ગમેણ વા ।
તસ્સ લુબ્બહ્ વિત્તમ્મિ, મહામોહં
પકુવ્વહ્ ॥૧૫॥
૮. જે પોતાના દુરાચારને છુપાવીને
બીબા ને કલક આપે છે કે તમોચ્ચ
આ દુષ્કર્મ કર્યું છે તે મહામોહનીય
કર્મ બાંધે છે.
૯. જે કલહ વધારવા માટે બાણતા થકે
પણુ પરિપદમાં મિશ્ર ભાષા બોલે છે.
તે મહામોહનીય કર્મ બાંધે છે.
૧૦. જે પોતાના આશ્રિત રાબ્બની પત્નીના
શીલભંગ કરે છે અથવા પતિ-
પત્નીમાં મતભેદ ઉભો કરી રાબ્બને
છેતરે છે, રાજ્યથી વચિત કરે છે
તથા તેઓને માર્મિક વચનોથી
તિરસ્કરે છે તે મહામોહનીય કર્મ
બાંધે છે.
૧૧. સ્ત્રીમાં આસક્ત વ્યક્તિ જે કુવારો
ન હોય છતાં પોતે પોતાને કુવારો
કહે તે મહામોહનીય કર્મ બાંધે છે.
૧૨. અત્યંત કામુક વ્યક્તિ, જે પોતે
બ્રહ્મચારી ન હોવા છતાં પોતાને
બ્રહ્મચારી કહે અને જે ગાયોની
વચ્ચે ગધેડાની જેમ નિન્દનીય
વચનો બોલે છે તે મહામોહનીય
કર્મ બાંધે છે.
૧૩. જે આપલૂસી કરીને પોતાના સ્વામીને
ઠગે છે તે મહામોહનીય કર્મ બાંધે છે.

૧૪. ईसरेण अदुवा गामेणं, आणिसरे
ईसरीकए ।

तस्स संपयहीणस्स, सिरी अतुल-
मागया ॥ १६॥

ईसादेसिण आविट्ठे, कलुसाविल-
चेयसे ।

जे अंतराअं चेएइ, महामोहं
पकुव्वइ ॥ १७ ॥

१५. सप्पी जहा अंडउडं, भत्तारं जो
विहिंसइ ।

सेणावइं पसत्थारं, महामोहं
पकुव्वइ ॥ १८ ॥

१६. जे नायगं व रट्टस्स, नेयारं
निगमस्स वा ।

सेट्ठिं बहुरवं हंता, महामोहं
पकुव्वइ ॥ १९ ॥

१७. बहुजणस्स नेयारं, दीवं ताणं च
पाणिणं ।

एयरिसं नरं हंता, महामोहं
पकुव्वइ ॥ २० ॥

१८. उवट्ठियं पडिविरयं, संजयं
सुतवस्सियं ।

बुक्कम्म धम्माओ भंसेइ, महा-
મોહં પકુવ્વઈ ॥ ૨૧ ॥

१९. तहेवाणंतणाणीण, जिणाणं
वरदंसिणं ।

तेसिं अवण्णवं बाले, महामोहं
पकुव्वइ ॥ २२ ॥

२०. नेयाइअस्स मग्गस्स, दुट्ठे अवयरइं
बहुं ।

तं तिप्पयंतो भावेइ, महामोહં
પકુવ્વઈ ॥ ૨૩ ॥

૧૪. જે મનુષ્ય, જે મનુષ્યની અથવા
ગ્રામવાસીઓની કૃપાથી સમૃદ્ધ.
બન્યો છે, તે જે ઈર્ષાથી તે મનુષ્યના
કાર્યમાં વિઘ્ન નાંખે, હાનિ પહોં-
ચાડે તો મહામોહનીય કર્મ બાંધે છે

૧૫. જેમ સર્પિણી પોતાના ઈંડાને નાશ
કરે છે તેમ જે પોતાના ઉપકારી
સ્વામીની અથવા સેનાપતિ, પ્રશા-
સકની હત્યા કરે છે તે મહામોહનીય
કર્મ બાંધે છે.

૧૬. જે રાષ્ટ્રનેતા, દેશનેતા અથવા નગર-
શેઠ આદિ પ્રસિદ્ધ પુરૂષની હત્યા
કરે છે તે મહામોહનીય કર્મ બાંધે
છે.

૧૭. જે વહુજનોના નેતાની, જે ઘણાને
માટે શરણુભૂત હોય, એવા પુરૂષની
હત્યા કરે છે તે મહામોહનીય કર્મ
બાંધે છે.

૧૮. જે મનુષ્ય સંયમીને પથબ્રષ્ટ કરે
છે તે મહામોહનીય કર્મ બાંધે છે.

૧૯. જે અનંતજ્ઞાની, અનંતદર્શી
ભગવતોની બિન નિંદા કરે છે. તે
મહામોહનીય કર્મ બાંધે છે.

૨૦. જે ન્યાય માર્ગની નિંદા કરે છે અને
નિન્દા દ્વેષથી સ્વ-પરને વાસિત કરે
છે તે મહામોહનીય કર્મ બાંધે છે.

૨૧. આયરિય-ઉવજ્ઞાણ્હિં, સુયં વિણયં
ચ ગાહિણ ।
તે ચેવ સ્વિસર્હં બાલે, મહામોહં
પકુન્વહં ॥ ૨૪ ॥
૨૨. આયરિય-ઉવજ્ઞાયાણં, સમ્મં નો
પડિતપ્પહ ।
અપ્પહિપૂયણ યદ્દે, મહામોહં
પકુન્વહં ॥ ૨૫ ॥
૨૩. અબહુસ્સુણ ય જે કેહં, સુણં
પવિકત્થહં ।
સજ્ઞાયવાયં વયહ, મહામોહં
પકુન્વહં ॥ ૨૬ ॥
૨૪. અતવસ્સીણ ય જે કેહં, તવેણ
પવિકત્થહં ।
સવ્વલોયપરે તેણે, મહામોહં
પકુન્વહં ॥ ૨૭ ॥
૨૫. સાહારણઢા જે કેહં, ગિલાણમ્મિ
ઉવટ્ટિણ ।
પમ્મૂળ કુણ્હં કિચ્ચં, મજ્ઞંપિ સે
ન કુન્વહં ॥ ૨૮ ॥
સદ્દે નિયહિણ્ણણે, કલુપ્પાઉલ-
ચેયસે ।
અપ્પણો ય અગોહીય, મહામોહં
પકુન્વહં ॥ ૨૯ ॥
૨૬. જે કહાહિગરણાંહં, સંપંડજે પુણો
પુણો ।
સવ્વત્તિથાણ ભેયાણં, મહામોહં
પકુન્વહં ॥ ૩૦ ॥
૨૭. જે અ આહમ્મિણ જોણ, સંપંડજે
પુણો પુણો ।
સિલાહહેઉં સહીહેઉં, મહામોહં
પકુન્વહં ॥ ૩૧ ॥

૨૧. જે આચાર્ય ઉપાધ્યાય તેમજ ગુરૂની
પાસેથી જ્ઞાન અને ચારિત્ર મેળવે
તેની જે નિંદા કરે છે તે મહા
મોહનીય કર્મ બાંધે છે.
૨૨. જે આચાર્ય ઉપાધ્યાય તેમજ ગુરૂનો
અવિનય કરે છે તે મહામોહનીય
કર્મ બાંધે છે.
૨૩. જે અબહુશ્રુત હોય છતાં પોતાને
બહુશ્રુત કહે છે તે મહામોહનીય
કર્મ બાંધે છે.
૨૪. જે તપસ્વી ન હોય છતાં પોતાને
તપસ્વી કહે તે મહામોહનીય કર્મ
બાંધે છે.
૨૫. જે સમર્થ હોવા છતાં પણ અસ્વસ્થ
આચાર્ય આદિની સેવા નથી કરતો
અને કહે છે કે તે ભલે મારી સેવા
ન કરે તે માયાચારી, કલુષિત ચિત્ત
અજ્ઞાની મહામોહનીય કર્મ બાંધે છે.
૨૬. જે આચાર્ય આદિ તીર્થનો ભેદ કરવા
માટે કુશાસ્ત્રની પ્રરૂપણા કરે છે તે
મહામોહનીય કર્મ બાંધે છે.
૨૭. જે આચાર્ય આદિ પોતાની પ્રશંસા
અથવા પ્રિયજનોના હિત માટે
મંત્ર આદિનો પ્રયોગ કરે છે તે
મહામોહનીય કર્મ બાંધે છે.

૨૮. જે અ માણુસ્સણ મોણ, અદુવા
પારલોણ ।

તેઽતિપ્પયંતો આસયઈ, મહામોહં
પકુવ્વઈ ॥૩૨॥

૨૯. ઈહી જુઈ જસો વણ્ણો, દેવાણં
બલવીરિયં ।

તેસિં અવણ્ણવં બાલે, મહામોહં
પકુવ્વઈ ॥૩૩॥

૩૦. અપસ્સમાણો પસ્સામિ, દેવે જક્ખલે
ય ગુજ્જળો ।

અણ્ણાણી જિણપૂયટ્ટી, મહામોહં
પકુવ્વઈ ॥૩૪॥

૫૨૯ શ્રે ણં મંડિયપુત્તે તીસં વાસાઈં સામ-
ણ્ણપીરિયાયં પાઝણિત્તા સિદ્ધે બુદ્ધે-જાવ-
સવ્વદુક્ખપ્પર્હાણે ।

૫૩૦ ઇગમેગે ણં અહોરત્તે તીસમુહુત્ત મુહુત્ત-
ગ્ગેણં પણ્ણત્તા,
ણ્ણસિ ણં તીસાણ મુહુત્તાણં તીસં નામ-
ધેજ્જા પણ્ણત્તા તંજહા-

રોદે સત્તે મિત્તે વાઙ્ગુ સુપીણ ૫ ।

અભિચ્ચંદે માહિંદે પલંબે વંભે સચ્ચે ૧૦ ।

આણંદે વિજ્જણ વિસ્સસેણે પાયાવચ્ચે
ઉવસમે ૧૫ ।

ઈસાણે તટ્ટે ભાવિઅપ્પા વેસમણે
વરુણે ૨૦ ।

સતરિસમે ગંધવ્વે અગ્ગિવેસાયણે આતવે
આવત્તે ૨૫ ।

તટ્ટવે ભૂમહે રિસમે સવ્વટ્ટાસિદ્ધે
રક્ખસ ૩૦ ।

૨૮. જે ઈહલોક અને પરલોકમાં ભોગો-
પભોગ પ્રાપ્ત કરવાની અભિલાષા કરે
છે, પ્રાપ્ત ભોગોમાં સન્તોષ પામતો
નથી તે મહામોહનીય કર્મ બાંધે છે.

૨૯. જે દેવતાની ઋદ્ધિ, કાન્તિ, યશ,
વર્ણુ, બળ અને વીર્યની નિંદા કરે
છે અથવા બીજા દ્વારા કરાવે છે તે
મહામોહનીય કર્મ બાંધે છે.

૩૦. જે અજ્ઞાન, યશલોભુપ અસર્વજ્ઞ
હોવા છતાં પોતાને સર્વજ્ઞ કહે છે
તે મહામોહનીય કર્મ બાંધે છે,

૫૨૯ સ્થવિર મંડિતપુત્ર જે છઠ્ઠા ગણધર હતા,
તે ત્રીસ વર્ષ સુધી શ્રમણપર્યાયનું પાલન
કરીને સિદ્ધ થયા યાવત્ સમસ્ત દુઃખોથી
મુક્ત થયા.

૫૩૦ એક અહોરાત્રિના ત્રીસ મુહૂર્ત હોય છે.
તેઓના ત્રીસ નામ આ પ્રમાણે છે- રૌદ્ર,
શકત, મિત્ર, વાયુ, સુપીત, અભિચંદ્ર,
માહેન્દ્ર, પ્રલંબ, બ્રહ્મ, સત્ય, આનંદ,
વિજય, વિશ્વસેન, પ્રાન્દપત્ય, ઉપશમ,
ઈશાન, તટ્ટ, લાવિતાત્મા, વૈશ્રવણુ,
વરુણુ, શતઋલખ, ગંધર્વ, અગ્નિવૈશ્યાયન,
આતપ, આવર્ત, તટ્ટવાન, ભૂમહ,
ઋષભ, સર્વાર્થસિદ્ધ, રાક્ષસ.

- ૫૩૧ અરે ણં અરહા તીસં ધણૂંં ઉહૂંં ઉચ્ચત્તેણં
હોત્થા ।
- ૫૩૨ સહસ્સારસ્સ ણં દેવિંદસ્સ દેવરણ્ણો તીસં
સામાણિયસાહસ્સીઓ પ્ણત્તા ।
- ૫૩૩ પાસે ણં અરહા તીસં વાસાં અગારવા-
સમજ્ઞે વસિત્તા અગારાઓ અણગારિયં
પવ્વહ્ણ ।
- ૫૩૪ સમણે ભગવં મહાવીરે તીસં વાસાં
અગારવાસમજ્ઞે વસિત્તા અગારાઓ
અણગારિયં પવ્વહ્ણ ।
- ૫૩૫ ર્યણપ્પહાણં ણં પુઠ્ઠવીણ તીસં નિરયા-
વાસસયસહસ્સા પ્ણત્તા ।
- ૫૩૬ ઇમીસે ણં ર્યણપ્પહાણં પુઠ્ઠવીણ અત્થે-
ગહ્યાણં નેરહ્યાણં તીસં પલિઓવમાં
ઠિહ્ણં પ્ણત્તા ।
- ૫૩૭ અહેસત્તમાણં પુઠ્ઠવીણ અત્થેગહ્યાણં નેર-
હ્યાણં તીસં સાગરોવમાં ઠિહ્ણં પ્ણત્તા ।
- ૫૩૮ અસુરકુમારાણં દેવાણં અત્થેગહ્યાણં તીસં
પલિઓવમાં ઠિહ્ણં પ્ણત્તા ।
- ૫૩૯ ઉવરિમ-ઉવરિમ-ગેવેજ્જયાણં દેવાણં જહ-
ણ્ણેણં તીસં સાગરોવમાં ઠિહ્ણં પ્ણત્તા ।
- ૫૪૦ જે દેવા ઉવરિમ-મહિન્નમ-ગેવેજ્જણસુ
વિમાણેસુ દેવત્તાણં ઉવવણ્ણા-
તેસિ ણં દેવાણં ઉક્કોસિણં તીસં સાગ-
રોવમાં ઠિહ્ણં પ્ણત્તા ।
- ૫૪૧ તે ણં દેવા તીસેહિં અદ્દમાસેહિં આણ-
મંતિ વા, પાણમંતિ વા, ઉસ્સસંતિ વા,
નીસસંતિ વા ।
- ૫૩૧ અરિહંત અરનાથ ત્રીસ ધનુષ્ય ઉંચા હતા.
- ૫૩૨ સહસ્રાર દેવેન્દ્રના ત્રીસ હબર સામાનિક
દેવો છે.
- ૫૩૩ અરિહંત પાર્શ્વનાથ ત્રીસવર્ષ ગૃહવાસમાં
રહીને અગારાવસ્થામાંથી અણુગારાવસ્થા-
વાળા બન્યા હતા.
- ૫૩૪ શ્રમણ ભગવાન મહાવીર ત્રીસવર્ષ ગૃહ-
વાસમાં રહીને અગારાવસ્થામાંથી અણુગા-
રાવસ્થામાં આવ્યા હતા.
- ૫૩૫ રત્નપ્રભા પૃથ્વીમાં ત્રીસ લાખ નારકાવાસ
છે.
- ૫૩૬ આ રત્નપ્રભા પૃથ્વીના કેટલાક નૈરયિકોની
સ્થિતિ ત્રીસ પલ્થોપમની છે
- ૫૩૭ તમસ્તમઃ પ્રભા પૃથ્વીના કેટલાક નૈરયિ-
કોની સ્થિતિ ત્રીસ સાગરોપમની છે
- ૫૩૮ કેટલાક અસુરકુમાર દેવોની સ્થિતિ ત્રીસ
પલ્થોપમની છે
- ૫૩૯ બધાથી ઉપરવાળા ઐવેયક દેવોની જઘન્ય
સ્થિતિ ત્રીસ સાગરોપમની છે.
- ૫૪૦ ઉપરના મધ્યમ ઐવેયક વિમાનમાં જે
દેવો ઉત્પન્ન થાય છે તે દેવોની ઉત્કૃષ્ટ
સ્થિતિ ત્રીસ સાગરોપમની હોય છે.
- ૫૪૧ તે દેવો ત્રીસ પખવાડીએ શ્વાસોચ્છવાસ
લે છે.

૫૪૨ તેસિ ણં દેવાણં તીસોહિં વાસ-સહસ્સોહિં
આહારદ્વે સમુપ્પજ્જહ ।

૫૪૩ સંતેગહ્યા ભવસિદ્ધિયા જીવા જે તીસોહિં
ભવગ્ગહણેહિં સિજ્ઞિસ્સંતિ-જાવ-સવ્વદુ-
ક્ખાણમંતં કરિસ્સંતિ ।

૫૪૨ તે દેવોને ત્રીસ હજાર વર્ષે આહારની
ધૃષ્ટિ ઉત્પન્ન થાય છે.

૫૪૩ કેટલાક ભવસિદ્ધિકર્તાઓ એવા છે કે જેઓ
ત્રીસ ભવ કરીને સિદ્ધ થશે યાવત્ સમસ્ત
દુઃખોનો અંત કરશે.

એકત્રીસમે સમવાય

૫૪૪ એકતીસં સિદ્ધાદ્વિગુણા પ્ણત્તા તંજહા-
ર્ણીણે આભિણિત્રોહિયણાણાવરણે, ર્ણીણે
સુયણાણાવરણે, ર્ણીણે ઓહિણાણાવરણે,
ર્ણીણે મણપ્જ્જવણાણાવરણે, ર્ણીણે
કેવલણાણારણે ૫,

ર્ણીણે ચક્કવુદંસણાવરણે, ર્ણીણે અચક્કવુ-
દંસણાવરણે,

ર્ણીણે ઓહિદંસણાવરણે ર્ણીણે કેવલ-
દંસણાવરણે ૪।

ર્ણીણે નિદ્દા, ર્ણીણે ણિદ્દા-ણિદ્દા, ર્ણીણે
પયલા, ર્ણીણે પયલા-પયલા, ર્ણીણે
ચીણદ્દી ૫ ।

ર્ણીણે સાયાવેયણિજ્જે, ર્ણીણે અસાયા-
વેયણિજ્જે, ર્ણીણે દંસણમોહણિજ્જે,
ર્ણીણે ચરિત્તમોહણિજ્જે ૪।

ર્ણીણે નેરહઆઉણ, ર્ણીણે તિરિઆઉણ,
ર્ણીણે મણુસ્સાઉણ, ર્ણીણે દેવાઉણ ૪।

ર્ણીણે ઉચ્ચાગોણ, ર્ણીણે નિચ્ચાગોણ,
ર્ણીણે સુભનામે, ર્ણીણે અસુભનામે ૪।

ર્ણીણે દાણંતરાણ, ર્ણીણે લાભંતરાણ,
ર્ણીણે ભોગંતરાણ, ર્ણીણે ઉવભોગંતરાણ,
ર્ણીણે વીરિઅંતરાણ ૫।૩૧

૫૪૪ સિદ્ધ ભગવંતના એકત્રીસ ગુણુ છે—
આભિનિબોધિક જ્ઞાનાવરણુનો ક્ષય,
શ્રુત જ્ઞાનાવરણુનો ક્ષય, અવધિજ્ઞાનાવર-
ણુનો ક્ષય, મનઃપર્યવજ્ઞાનાવરણુનો ક્ષય,
કેવલજ્ઞાનાવરણુનો ક્ષય, ચક્ષુદર્શનાવરણુનો
ક્ષય, અચક્ષુદર્શનાવરણુનો ક્ષય, અવધિ-
દર્શનાવરણુનો ક્ષય, કેવલ દર્શનાવરણુનો
ક્ષય, નિદ્રાનો ક્ષય, નિદ્રાનિદ્રાનો ક્ષય,
પ્રચલાનો ક્ષય, પ્રચલા-પ્રચલાનો ક્ષય,
સ્થાનર્ધિ નિદ્રાનો ક્ષય, સાતા વેદનીયનો
ક્ષય, અસાતા વેદનીયનો ક્ષય,
દર્શનમોહનીયનો ક્ષય, ચારિત્ર
મોહનીયનો ક્ષય, નરકાયુનો, તિર્યંચાયુનો-
મનુષ્યાયુનો અને દેવાયુનો ક્ષય, હૃદય
ગોત્રનો ક્ષય, નીચ ગોત્રનો ક્ષય, શુભ
નામનો ક્ષય, અશુભ નામનો ક્ષય, દાનાંત-
રાયનો ક્ષય, લાભાંતરાયનો ક્ષય, ભોગાંત-
રાયનો ક્ષય, ઉપભોગાંતરાયનો ક્ષય,
વીર્યાંતરાયનો ક્ષય.

- ૫૪૫ મંદરે પ્વવ્વ ધરણિતલે એકકર્તાસં જોયણસહસ્સાઈં છુચ્ચેવ તેવીસે જોયણ-સણ કિંચિદેસૂળા પરિક્ષેવેણં પળ્ણત્તા ।
- ૫૪૬ જયા ણં સૂરિણ સ્વ્વવાહિરિયં મંડલં ઉવસંકમિત્તા ચારં ચરહ તયા ણં ઇહગયસ્સ મણુસ્સસ્સ એકકર્તાસાણ જોયણસહસ્સેહિં અદ્દહિ અ એકકર્તાસેહિં જોયણસણહિં તોસાણ સટ્ઠિભાગે જોયણસ્સ સૂરિણ ચક્ખુપ્પાસં હ્વ્વમાગચ્છહ ।
- ૫૪૭ અભિવટ્ટિણ ણં માસે એકકર્તાસં સાતિ-રેગાઈં રાઈંદિયાઈં રાઈંદિયગ્ગેણં પળ્ણત્તે ।
- ૫૪૮ આહ્ચ્ચે ણં માસે એકકર્તાસં રાઈંદિયાઈં કિંચિ વિસેસૂળાઈં રાઈંદિયગ્ગેણં પળ્ણત્તે ।
- ૫૪૯ ઈર્માસે ણં રયણપ્પહાણ પુઠ્ઠવીણ અત્થે-ગહ્યાણં નેરહ્યાણં એકકર્તાસં પલિઓવ-માઈં ઠિઈં પળ્ણત્તા ।
- ૫૫૦ અહે સત્તમાણ પુઠ્ઠવીણ અત્થેગહ્યાણં નેરહ્યાણં એકકર્તાસં સાગરોવમાઈં ઠિઈં પળ્ણત્તા ।
- ૫૫૧ અસુરકુમારાણં દેવાણં અત્થેગહ્યાણં એકકર્તાસં પલિઓવમાઈં ઠિઈં પળ્ણત્તા ।
- ૫૫૨ સોહમ્મીસાણેસુ કપ્પેસુ અત્થેગહ્યાણં દેવાણં એકકર્તાસં પલિઓવમાઈં ઠિઈં પળ્ણત્તા ।
- ૫૫૩ વિજય-વેજયંત-જયંત-અપરાજિઆણં દેવાણં જહળ્ણેણં એકકર્તાસં સાગરોવમાઈં ઠિઈં પળ્ણત્તા ।
- ૫૫૪ જે દેવા ઉવરિમ-ઉવરિમ-ગેવેજ્જયવિમા-ણેસુ દેવત્તાણ ઉવવળ્ણા તેસિં ણં દેવાણં ઉવ્વકોસેણં એકકર્તાસં સાગરોવમાઈં ઠિઈં પળ્ણત્તા ।

- ૫૪૫ પૃથ્વીતલપર મેરૂની પરિધિ થોડી ઓછી એકત્રીસ હબ્બર છ સો ત્રેવીસ થોજનની છે.
- ૫૪૬ સૂર્ય અંતિમ બાહ્ય મ'ડલમાં ન્યારે ગતિ કરે છે ત્યારે ભરતક્ષેત્રમાં રહેલા મનુષ્યને એકત્રીસ હબ્બર આઠસો એકત્રીસ તથા એક થોજનના સાંધકિ લાગોમાંથી ત્રીસ લાગ દૂર હોવા છતાં પણ સૂર્યદર્શન થાય છે.
- ૫૪૭ અભિવર્ધિત માસ એકત્રીસ અહોરાત્રિથી થોડા વધારે સમયનો હોય છે.
- ૫૪૮ સૂર્ય માસ કંઈક ઓછા એકત્રીસ દિનરાતનો હોય છે.
- ૫૪૯ આ રત્નપ્રભા પૃથ્વીના કેટલાક નૈરયિકોની સ્થિતિ એકત્રીસ પલ્થોપમની છે.
- ૫૫૦ તમસ્તમ:પ્રભા પૃથ્વીના કેટલાક નૈરયિકો-ની સ્થિતિ એકત્રીસ સાગરોપમની હોય છે.
- ૫૫૧ કેટલાક અસુરકુમાર દેવોની સ્થિતિ એકત્રીસ પલ્થોપમની હોય છે.
- ૫૫૨ સૌધર્મ અને ઇશાન કલ્પના કેટલાક દેવોની સ્થિતિ એકત્રીસ પલ્થોપમની છે.
- ૫૫૩ વિજય, વૈજયંત, જયંત અને અપરાજિત વિમાનમાં જે દેવો ઉત્પન્ન થાય છે તે દેવોની જઘન્ય સ્થિતિ એકત્રીસ સાગરો-પમની છે.
- ૫૫૪ બધાની ઉપરના ત્રૈવેયક વિમાનોમાં જે દેવો ઉત્પન્ન થાય છે. તેઓની ઉત્કૃષ્ટ સ્થિતિ એકત્રીસ સાગરોપમની છે.

૫૫૫ તે ણં દેવા એકકર્તાસેહિં અદ્વમાસેહિં
આણમંતિ વા, પાણમંતિ વા, ઉસ્સસંતિ
વા, નીસસંતિ વા ।

૫૫૬ તેસિ ણં દેવાણં એકકર્તાસેહિં વાસસહ-
સ્સેહિં આહારદ્વે સમુપ્પજ્જહ ।

૫૫૭ સંતેગહ્ઠા ભવસિદ્ધિઆ જીવા જે એકક-
ર્તાસેહિં ભવગ્ગણેહિં સિજ્ઞિસ્સંતિ-જાવ-
સવ્વદુક્ખાણમંતં કરિસ્સંતિ ।

૫૫૫ તે દેવો એકત્રીસ પખવાડિએ શ્વાસોચ્છ-
વાસ લે છે.

૫૫૬ તે પૂર્વોક્ત દેવોને એકત્રીસ હનરવર્ષે
આહારની ઈચ્છા ઉત્પન્ન થાય છે.

૫૫૭ કેટલાક લવસિદ્ધિક જીવો એવા છે કે
જેઓ એકત્રીસ લવ કરીને સિદ્ધ થશે
યાવત્ સર્વદુઃખોનો અંત કરશે.

બત્રીસમે સમવાય

૫૫૮ બત્તીસં જોગસંગહા પળ્લાત્તા તંજહા—
આલોચણ ૧, નિરવલાવે ૨, આવઈસુ
દદ્ધમ્મયા ૩, અણિસ્સિઅવિહાણે ૪ ય,
સિક્ખા ૫, નિપ્પાડિકમ્મયા ૬ ॥૧ ॥
અળ્લાયયા ૭, અલોમે ૮ ય, તિતિક્ખા
૯, અજ્જવે ૧૦, સુઈ ૧૧, સમ્મદિટ્ઠી
૧૨, સમાહી ૧૩ ય, આયારે ૧૪,
વિણઓવણ ૧૫ ॥૨ ॥ ધિઈમઈ ૧૬, ય
સંવેગે ૧૭, પળિહી ૧૮, સુવિહિ ૧૯,
સંવરે ૨૦, અત્તદોસોવસંહારે ૨૧,
સવ્વકામવિરત્તયા ૨૨ ॥૩ ॥ પચ્ચ-
ક્ખાણે ૨૩-૨૪, વિઉસ્સગ્ગે ૨૫,
અપ્પમાદે ૨૬, લવાલવે ૨૭, જ્ઞાણ-
સંવરજોગે ૨૮ ય, ઉદણ મારણંતિણ
૨૯ ॥૪ ॥ સંગાણં ચ પરિણાયા ૩૦,
પાયચ્છિત્તકરણે વિ ય ૩૧, આરાહણા
ય મરણંતે ૩૨, બત્તીસં જોગસંગહા ૫ ॥

૫૫૮ યોગસંગહ બત્રીસ છે—

આલોચના કરવી, આલોચના નું ખીજી
રીતે કથન ન કરવું, આપત્તિ આવવા પર
પણુ ધર્મમાં દૃઢ રહેવું, સહાયની અપેક્ષા
કર્યા વિના નિરૂપીડ થઈને તપ કરવું,
શિક્ષા ગ્રહણ કરવી, શુંગાર ન કરવો, કોઈને
પોતાના તપની બાજુ થવા દેવી નહીં તથા
પૂજા પ્રતિષ્ઠાની કામના ન કરવી, લોભ ન
કરવો, પરિષદો સહન કરવા, સરલતા
રાખવી, પવિત્ર વિચાર રાખવો, સમ્યગ્દૃષ્ટિ
રાખવી, પ્રસન્ન રહેવું, પંચાચારનું પાલન
કરવું, વિનમ્ર હોવું, ધૈર્ય રાખવું, વૈરાગ્ય
ભાવ રાખવો, છલકપટનો ત્યાગ કરવો,
પ્રત્યેક ધાર્મિક ક્રિયા વિધિપૂર્વક કરવી,
નવીન કર્મોનો બંધ થવા દેવો નહીં.
પોતાના દોષોની શુદ્ધિ કરવી, સર્વ કામના-
ઓથી વિરક્ત થવું, મૂલગુણ વિષયક
પ્રત્યાખ્યાન કરવા, ઉત્તરગુણ વિષયક
પ્રત્યાખ્યાન કરવા, દ્રવ્ય અને ભાવથી
કાથોત્સર્ગ કરવો, પ્રમાદનો ત્યાગ કરવો,
શાસ્ત્રોક્ત સમાચારીનું પાલન કરવું, શુભ-
ધ્યાન કરવું, મરણાંત કષ્ટ આવે છતાં
પણુ ધર્મમાં દૃઢ રહેવું, સર્વ વિષયવાસ-
નાનો ત્યાગ કરવો, દોષોનું પ્રાયશ્ચિત્ત

- ૫૫૯ વત્તીસં દેવિંદા પળ્લતા તંજહા-
 વમરે વ્લા ધરણે ભૂઆણદે-જાવ-ઘોસે ।
 વંદે સૂરે સવ્કે ર્હસાણે સળંકુમારે-જાવ-
 પાળણ અચ્ચુણ ।
- ૫૬૦ કુંથુસ્સ ણં અરહઓ વત્તીસહિયા વત્તીસં
 જિણસયા હોત્થ ।
- ૫૬૧ સોહમ્મે કપ્પે વત્તીસં વિમાણાવાસસય-
 સહસ્સાણં પળ્લતા ।
- ૫૬૨ રેવહ્ણકલ્લત્તે વત્તીસહ તારે પળ્લત્તે ।
- ૫૬૩ વત્તીસહવિહે ણદ્દે પળ્લત્તે ।
- ૫૬૪ ર્હમ્મીસે ણં રયળપ્પહાણ પુઢવીણ અત્થેગ-
 ર્હઆણં નેરહ્ણયાણં વત્તીસં પલિઓવમાહં
 ઠિહં પળ્લતા ।
- ૫૬૫ અહે સત્તમાણ પુઢવીણ અત્થેગહ્ણયાણં
 નેરહ્ણયાણં વત્તીસં સાગરોવમાહં ઠિહં
 પળ્લતા ।
- ૫૬૬ અસુરકુમારાણં દેવાણં અત્થેગહ્ણયાણં
 વત્તીસં પલિઓવમાહં ઠિહં પળ્લતા ।
- ૫૬૭ સોહમ્મીસાણેસુ કપ્પેસુ અત્થેગહ્ણયાણં
 દેવાણં વત્તીસં પલિઓવમાહં ઠિહં પળ્લતા ।
- ૫૬૮ જે દેવા વિજય-વેજંયત-જયંત-અપરાજિય-
 વિમાણેસુ દેવત્તાણ ઉવવળ્ણા-
 તેસિ ણં દેવાણં અત્થેગહ્ણયાણં વત્તીસં
 સાગરોવમાહં ઠિહં પળ્લતા ।

લઈને શુદ્ધ થવું, અતિમ સમયમાં
 સંલેખના કરીને પંડિતમરણથી મરવું.

૫૫૯ દેવેન્દ્ર બત્રીસ છે—

ચમર, બલિ, ધરણ. ભૂતાનંદ, વેલુદેવ,
 વેલુદાલી, હરિકાન્ત, હરિસ્સહ, અન્નિ-
 શિખ, અન્નિમાણુવક, પૂર્ણ, વશિષ્ઠ
 જલકાન્ત, જલપ્રલ, અમિતગતિ, અમિત-
 વાહન, વેલમ્બ, પ્રલંબન, ઘોષ, મહાઘોષ,
 આ વીસ ભવનપતિ દેવોના ઈન્દ્રો છે,
 સૂર્ય અને ચંદ્ર આ બે જ્યોતિષ્ક દેવોના
 ઈન્દ્રો છે. શક, ઈશાન, સનત્કુમાર, માહિન્દ્ર,
 બ્રહ્મ, લાંતક, શુક, સહસ્રાર, પ્રાણુત,
 અચ્યુત આ દશ વૈમાનિક દેવોના ઈન્દ્રો છે,

૫૬૦ કુંથુનાથ અરિહંતાના બત્રીસ સો બત્રીસ
 સામાન્ય કેવલી હતા.

૫૬૧ સૌધર્મ કલ્પમાં બત્રીસ લાખ વિમાન છે.

૫૬૨ રેવતી નક્ષત્રના બત્રીસ તારા છે.

૫૬૩ નૃત્ય બત્રીસ પ્રકારનું છે.

૫૬૪ આ રત્નપ્રલા પૃથ્વીના કેટલાક નૈરચિકોની
 સ્થિતિ બત્રીસ પદ્થોપમની છે.

૫૬૫ તમસ્તમઃપ્રલા પૃથ્વીના કેટલાક નૈરચિ-
 કોની સ્થિતિ બત્રીસ સાગરોપમની છે.

૫૬૬ કેટલાક અસુરકુમાર દેવોની સ્થિતિ
 બત્રીસ પદ્થોપમની છે.

૫૬૭ સૌધર્મ અને ઈશાન કલ્પના કેટલાક
 દેવોની સ્થિતિ બત્રીસ પદ્થોપમની છે.

૫૬૮ વિજ્ય, વૈજ્યંત, જ્યંત, અપરાજિત
 આ વિમાનોમાં જે દેવો ઉત્પન્ન થાય છે તે
 દેવોની ઉત્કૃષ્ટ સ્થિતિ બત્રીસ સાગરો-
 પમની છે.

- ૫૬૯ તે ગં દેવા વર્તીસોહિં અદ્દમાસોહિં
આળમંતિ વા, પાળમતિ વા, ઉસ્સસંતિ
વા, નીસસંતિ વા।
- ૫૭૦ તેસિ ગં દેવાગં વર્તીસ-વાસ-સહસ્સોહિં
આહારદ્દે સમુપ્પજ્જહ ।
- ૫૭૧ સંતેગહયા ભવસિદ્ધિયા જીવા જે વર્તીસે-
હિં ભવગ્ગહોહિં સિદ્ધિસંતિ-જાવ-
સવ્વદુક્ખાગમંતં કરિસ્સંતિ ।

- ૫૬૯ તે દેવો બત્રીસ પખવાડિએ શ્વાસોચ્છ્વાસ
લે છે.
- ૫૭૦ તે દેવોને બત્રીસ હબ્દર વર્ષે આહાર
લેવાની ઇચ્છા થાય છે.
- ૫૭૧ કેટલાક ભવસિદ્ધિયુક્ત જીવો એવા છે કે
જેઓ બત્રીસ ભવ કરીને સિદ્ધ થશે,
યાવત્ સમસ્ત દુઃખોનો અંત કરશે.

તેત્રીસમેા સમવાય

- ૫૭૨ તેત્રીસં આસાયણાઓ પળ્લત્તા તંજહા--
૧. સેહે રાયણિયસ્સ પુરઓ ગંતા ભવહ
આસાયણા સેહસ્સ ।
 ૨. સેહે રાયણિયસ્સ સપક્કલં ગંતા ભવહ
આસાયણા સેહસ્સ ।
 ૩. સેહે રાયણિયસ્સ આસન્નં ગંતા
ભવહ આસાયણા સેહસ્સ ।
 ૪. સેહે રાહ્ણિયસ્સ પુરઓ ચિદ્ધિત્તા
ભવહ આસાયણા સેહસ્સ ।
 ૫. સેહે રાયણિયસ્સ સપક્કલં ચિદ્ધિત્તા
ભવહ આસાયણા સેહસ્સ ।
 ૬. સેહે રાયણિયસ્સ આસન્નં ચિદ્ધિત્તા
ભવહ આસાયણા સેહસ્સ ।
 ૭. સેહે રાયણિયસ્સ પુરઓ નિસીહ્ત્તા
ભવહ આસાયણા સેહસ્સ ।

- ૫૭૨ આશાતના તેત્રીસ છે--
- ૧ જ્ઞાનાદિક ગુણોમાં જે અધિક ગુરૂજન છે
તેમનાથી આગળ ચાલે તો શિષ્યને
આશાતના દોષ લાગે.
 - ૨ જ્ઞાનાદિક ગુણોમાં જે અધિક ગુરૂજન
છે, તેમની બરાબર ચાલે તો આશાતના
દોષ લાગે.
 - ૩ જ્ઞાનાદિક ગુણોમાં જે અધિક ગુરૂજન
છે, તેને સંઘટો કરતા-શરીર સાથે ઘસા-
ધને ચાલે તો આશાતના દોષ લાગે.
 - ૪ જ્ઞાનાદિક ગુણોમાં જે અધિક ગુરૂજન
છે, તેની આગળ ઉભા રહે તો આશાતના
દોષ લાગે.
 - ૫ જ્ઞાનાદિક ગુણોમાં જે અધિક ગુરૂજન
છે, તેની બરાબર ઉભા રહે તો આશા-
તના દોષ લાગે.
 - ૬ જ્ઞાનાદિક ગુણોમાં જે અધિક ગુરૂજન
છે, તેની એકદમ નજીક ઉભા રહે તો
આશાતના દોષ લાગે.
 - ૭ જ્ઞાનાદિક ગુણોમાં જે અધિક ગુરૂજન
છે, તેની આગળ બેસે તો આશાતના
દોષ લાગે.

૮. સેહે રાયણિયસ્સ સપક્કલં નિસીહિત્તા
ભવઈ આસાયણા સેહસ્સ ।
૯. સેહે રાયણિયસ્સ આસન્નં નિસીહિત્તા
ભવઈ આસાયણા સેહસ્સ ।
૧૦. સેહે રાયણિયસ્સ સાદ્દિં વહિયા
વિયાર-ભૂમિં વા નિક્કલંતે સમાણે
તત્થ સેહે પુવ્વતરાગં આયમઈ,
પચ્છા રાયણિય, ભવઈ આસાયણા
સેહસ્સ ।
૧૧. સેહે રાયણિયસ્સ સાદ્દિં વહિયા વિયાર-
ભૂમિં વા વિહારભૂમિં વા નિક્કલંતે
સમાણે તત્થ સેહે પુવ્વતરાગં
આલોપઈ પચ્છા રાયણિય, ભવઈ
આસાયણા સેહસ્સ ।
૧૨. કેઈ રાયણિયસ્સ પુવ્વ-સંલવિત્તણ
સિયા, તં સેહે પુવ્વતરાગં આલવઈ
પચ્છા રાયણિય, ભવઈ આસાયણા
સેહસ્સ ।
૧૩. સેહે રાયણિયસ્સ રાઓ વા, વિયાલે
વા, વાહરમાણસ્સ અજ્જો ! કે
સુત્તા ? કે જાગરા ? તત્થ સેહે
જાગરમાણે રાયણિયસ્સ અપહિસુ-
ણેત્તા ભવઈ આસાયણા સેહસ્સ ।
૧૪. સેહે અસણં વા પાણં વા સ્વાઈમં
વા સાઈમં વા પહિગાહિત્તા તં
પુવ્વમેવ સેહતરાગસ્સ આલોપઈ
પચ્છા રાયણિયસ્સ ભવઈ આસા-
યણા સેહસ્સ ।
- ૮ જ્ઞાનાદિક ગુણોમાં જે અધિક ગુરૂજન
છે, તેની બરોબર બેસે તો આશાતના
દોષ લાગે.
- ૯ જ્ઞાનાદિક ગુણોમાં જે અધિક ગુરૂજન
છે, તેની એકદમ શરીર સંઘટો થાય તેમ
બેસે તો આશાતના દોષ લાગે.
- ૧૦ જ્ઞાનાદિક ગુણોમાં જે અધિક ગુરૂજન
છે, તેની સાથે સ્થાંડિલ ભૂમિ ગયા હોય
અને પહેલાં શૌચ કરે તો આશાતના
દોષ લાગે.
- ૧૧ જ્ઞાનાદિક ગુણોમાં જે અધિક ગુરૂજન
છે, તેની પહેલાં ઇર્યાપથિક પ્રતિકમણ
કરે તો આશાતના દોષ લાગે.
- ૧૨ જ્ઞાનાદિક ગુણોમાં જે અધિક ગુરૂજન
છે, તેમની સાથે કોઈ વાર્તાલાપ કરવા
આપે અને શિષ્ય તેની સાથે પહેલાંજ
વાર્તાલાપ કરવા લાગે તો આશાતના
દોષ લાગે.
- ૧૩ રાત્રે અથવા સન્ધ્યા સમયે રાત્નિક
પૂછે-આર્યા ! કૌન સૂતા અને કૌન જાગે
છે ? ત્યારે જાગૃત હોવા છતાં શિષ્ય
રાત્નિકને ઉત્તર ન આપે તો આશાતના
દોષ લાગે.
- ૧૪ જ્ઞાનાદિક ગુણોમાં જે અધિક ગુરૂજન
છે. તેમની ઉપેક્ષા કરી અજ્ઞાનાદિ ચાર
પ્રકારના આહારની ગુરૂજન પહેલા
ખીજ નાના સાધુ પાસે આલોચના કરે
તો આશાતના દોષ લાગે.

૧૫. સેહે અસળં વા-જાવ-સાહમં વા પડિગાહિત્તા તં પુઞ્વમેવ સેહતરા-ગસ્સ ઉવદસેહ પચ્છા રાયણિયસ્સ ભવહ આસાયણ સેહસ્સ ।

૧૬. સેહે અસળં વા-જાવ-સાહમં વા પડિગાહિત્તા તં પુઞ્વમેવ સેહતરાગં ઉવણિમંતેહ પચ્છા રાયણિય ભવહ આસાયણા સેહસ્સ ।

૧૭. સેહે રાયણિયણ સદ્ધિ અસળં વા જાવ-સાહમં વા પડિગાહિત્તા તં રાયણિયં અણાપુચ્છિત્તા જસ્સ જસ્સ ઇચ્છહ તસ્સ તસ્સ સ્વદ્દં સ્વદ્દં દલયતિ ભવહ આસાયણા સેહસ્સ ।

૧૮. સેહે અસળં વા-જાવ-સાહમં વા-પડિ-ગાહિત્તા રાયણિયણં સદ્ધિ ધુંજમાણે તત્થ સેહે સ્વદ્દં સ્વદ્દં, ડાગં ડાગં, ઉસદં ઉસદં, રસિયં રસિયં, મણુન્નં મણુન્નં, મણામં મણામં, નિદ્દં નિદ્દં, લુક્કલં લુક્કલં, આહારિત્તા ભવહ આસાયણા સેહસ્સ ।

૧૯. સેહે રાયણિયસ્સ વાહરમાણસ્સ અપડિસુણિત્તા ભવહ આસાયણા સેહસ્સ ।

૨૦. સેહે રાયણિયસ્સ વાહરમાણસ્સ તત્થ ગણં ચેવ પડિસુણિત્તા ભવહ આસાયણા સેહસ્સ ।

૨૧. સેહે રાયણિયસ્સ કિં તિ વત્તા ભવહ આસાયણા સેહસ્સ ।

૧૫ શૈક્ષ અશનાદિ ચાર પ્રકારના આહાર ગુરૂજનને બતાવ્યા પહેલાં બીજા કોઈ નાના સાધુને બતાવે તો આશાતના દોષ લાગે.

૧૬ અશનાદિ ચાર પ્રકારના આહાર માટે ગુરૂને નિમંત્રણ કર્યા પહેલાં બીજા નાનાને નિમંત્રણ કરે તો આશાતના દોષ લાગે.

૧૭ અશનાદિ ચાર પ્રકારનો આહાર ગુરૂને પુછ્યા વિના પોતાની ઈચ્છા પ્રમાણે અન્ય સાધુઓને અધિક જલ્દી(૨)આપે તો આશાતના દોષ લાગે.

૧૮ ગુરૂની સાથે આહાર કરતા મનોરસ, સરસ, ઉત્તમ, ક્ષિત્તિ, રૂક્ષ આદિ આહારને જલ્દી જલ્દી ખાઈ બંધ તો આશાતના દોષ લાગે.

૧૯ જ્ઞાનાદિક ગુણોમાં જે અધિક ગુરૂજન છે. તે ગુરૂ બોલાવતા હોય તો પણ ન સાંભળે તો આશાતના દોષ લાગે.

૨૦ જ્ઞાનાદિક ગુણોમાં જે અધિક ગુરૂજન છે તેના બોલાવવા પર પોતાના સ્થાનથી જ સાંભળે નિકટ ન બંધ તો આશાતના દોષ લાગે.

૨૧ જ્ઞાનાદિક ગુણોમાં જે અધિક ગુરૂજન છે. તેમના બોલાવવા પર વિનય રહિત ઉત્તર આપે તો આશાતના દોષ લાગે.

૨૨. સેહે રાયણિયં તુમં તિ વત્તા
ભવઙ્ આસાયણા સેહસ્સ ।

૨૨ શૈક્ષ, રાત્નિકને 'તૂ' કહે તેો આશાતના
દોષ લાગે.

૨૩. સેહે રાયણિયં સ્વદ્દં સ્વદ્દં વત્તા
ભવઙ્ આસાયણા સેહસ્સ ।

૨૩ ગુરૂપ્રતિ અનર્ગલ વચન બોલે તેો
આશાતના દોષ લાગે.

૨૪. સેહે રાયણિયં તજ્જાણં તજ્જા-
ણં પહિહણિત્તા ભવઙ્ આસા-
યણા સેહસ્સ ।

૨૪ શૈક્ષ, રાત્નિક સામે તેમના શબ્દોથી જે
ઉત્તર આપે-તિરસ્કાર યુક્ત બોલે તેો
આશાતના દોષ લાગે.

૨૫. સેહે રાયણિયસ્સ કહં કહે-
માણસ્સ ઇતિ એવં વત્તા ભવઙ્
આસાયણા સેહસ્સ ।

૨૫ જ્ઞાનાદિક ગુણોમાં જે અધિક ગુરૂજન છે
તેમની ધર્મ કથામાં 'આમ કહો' એમ
કહે તેો આશાતના દોષ લાગે.

૨૬. સેહે રાયણિયસ્સ કહં કહેમાણસ્સ
નો સુમરસીતિ વત્તા ભવઙ્
આસાયણા સેહસ્સ ।

૨૬ ધર્મ કથા કહેનાર ગુરૂની 'તમને સ્મર-
ણા નથી' એમ કહી ભૂલ પાડે તેો આશા-
તના દોષ લાગે.

૨૭. સેહે રાયણિયસ્સ કહં કહેમાણસ્સ
ણો સુમણસે ભવઙ્ આસાયણા
સેહસ્સ ।

૨૭ જ્ઞાનાદિક ગુણોમાં જે અધિક ગુરૂજન છે
તેમની કથામાં પ્રસન્ન રહે અથવા પેાતે
કહેવા લાગે તેો આશાતના દોષ લાગે.

૨૮. સેહે રાયણિયસ્સ કહં કહે-
માણસ્સ પરિસં મેત્તા ભવઙ્
આસાયણા સેહસ્સ ।

૨૮ જ્ઞાનાદિક ગુણોમાં જે અધિક ગુરૂજન
તેમની ધર્મ પરિષદનો ભંગ કરે તેો
આશાતના દોષ લાગે.

૨૯. સેહે રાયણિયસ્સ કહં કહે-
માણસ્સ કહં આર્ચ્છિદિત્તા ભવઙ્
આસાયણા સેહસ્સ ।

૨૯ જ્ઞાનાદિક ગુણોમાં જે અધિક ગુરૂજન
છે તેમની ધર્મ પરિષદમાં બાધા ઉપ-
સ્થિત કરે તેો આશાતના દોષ લાગે.

૩૦. સેહે રાયણિયસ્સ કહં કહે-
માણસ્સ તાંસે પરિસાણ અણુઢિ-
યાણ અભિન્નાણ અવુચ્છિન્નાણ
અવોગઢાણ દોચ્ચંપિ તચ્ચંપિ
તમેવ કહં કહિત્તા ભવઙ્
આસાયણા સેહસ્સ ।

૩૦ રાત્નિક કથા કહેતા હોય અને પરિષદ
ઉઠે નહિ, છિન્નભિન્ન થાય નહિ, વિષેરાઈ
બંધ નહિ તેો પણ તેજ કથા બીજી
વાર-ત્રીજી વાર કહે તેો આશાતના
દોષ લાગે.

૩૧. સેહે રાયણિયસ્સ સિજ્જા-સંથા-
રગં પાણં સંઘટ્ટિત્તા હત્થેણ
અણ્ણુતાવિત્તા (અણ્ણુવિત્તા)
ગચ્છઈ ભવઈ આસાયણા સેહસ્સ ।
૩૨. સેહે રાયણિયસ્સ સિજ્જા સંથા-
રણ ચિટ્ટિત્તા વા, નિસીઈત્તા
વા, તુયટ્ટિત્તા વા ભવઈ આસા-
યણા સેહસ્સ ।
૩૩. સેહે રાયણિયસ્સ ઉચ્ચામણંસિ
વા, સમાસણંસિ વા, ચિટ્ટિત્તા
વા, નિસીઈત્તા વા, તુયટ્ટિત્તા વા
ભવઈ આસાયણા સેહસ્સ ।
- ૫૭૩ ચમરસ્સ ણં અસુરિંદસ્સ અસુરરણ્ણો
ચમરચંચાણ રાયહાણીણ એકકમેક્ક-
વારાણ તેત્તીસં તેત્તીસં મોમા પ્ણત્તા ।
- ૫૭૪ મહાવિદેહે ણં વાસે તેત્તીસં જોયણ-
સહસ્સાઈં સાહરેગાઈં વેક્કલંભેણં પ્ણત્તે ।
- ૫૭૫ જયા ણં સૂરિણ વાહિરાણંતરં તચ્ચં મંડલં
ઉવસંકમિત્તા ણં ચારં ચરઈ તયા ણં ઇહ
ગયસ્સ પુરિસસ્સ તેત્તીસાણ જોયણસહ-
સ્સોહિં કિંચિ વિસેસૂણોહિં ચક્કુપ્પાસં
હવ્વમાગચ્છઈ ।
- ૫૭૬ ઈર્મસે ણં રયગપ્પહાણ પુટ્ઠવીણ અત્થે-
ગઈયાણં નેરઈયાણં તેત્તીસં પલિઓવમાઈં
ઠિઈં પ્ણત્તા ।
- ૫૭૭ અહે સત્તમાણ પુટ્ઠવીણ કાલ મહાકાલ-
રોહ્ય-મહારોહ્યેસુ નેરઈયાણં ઉક્કોસેણં
તેત્તીસં સાગરોવમાઈં ઠિઈં પ્ણત્તા ।
- ૩૧ ગુરૂના શય્યા સંસ્તારકનો પગથી
સ્પર્શ થઈ જવા પર હાથ બેડી ક્ષમા
યાચના કર્યા વગર બંધ તો આશાતના
દોષ લાગે.
- ૩૨ જ્ઞાનાદિક ગુણોમાં જે અધિક ગુરૂજન
છે, તેમના આસન પર ઉભો રહે,
ખેસે અથવા સુવે તો આશાતના
દોષ લાગે.
- ૩૩ જ્ઞાનાદિક ગુણોમાં જે અધિક ગુરૂજન
છે, તેમના આસનથી ઉંચા અથવા
ખરાબર આસન પર ઉભો રહે, ખેસે
અથવા સુવે તો આશાતના દોષ લાગે.
- ૫૭૩ ચમરેન્દ્રની ચમરચંચા રાજધાનીના દરેક
દરવાજાની બહાર તેત્રીસ-તેત્રીસ ભૌમ-
નગર છે.
- ૫૭૪ મહાવિદેહ ક્ષેત્રનો વિસ્તાર તેત્રીસ હજાર
ચોજનથી થોડો વધારે છે.
- ૫૭૫ સૂર્ય બાહ્ય અતિમ મંડલથી જ્યારે
પૂર્વ તૃતીય મંડલમાં ગતિ કરે છે ત્યારે
જ'બૂદ્ધીપમાં રહેલા મનુષ્યને કંઈક ઓછા
તેત્રીસ હજાર ચોજન દુરથી સૂર્યદર્શન
થાય છે.
- ૫૭૬ આ રત્નપ્રભા પૃથ્વીના કેટલાક નૈરયિકોની
સ્થિતિ તેત્રીસ પદ્યોપમની છે.
- ૫૭૭ તમસ્તમઃ પ્રભા પૃથ્વીના કાલ, મહાકાલ,
રૌરવ, મહારૌરવ નારકાવાસોમાં ઉત્કૃષ્ટ
સ્થિતિ તેત્રીસ સાગરોપમની છે.

- ૫૭૮ અપ્પહટ્ટાણનરણ નેરહ્યાણં અજહણ્ણ-
મણ્ણકોસેણં તેત્તીસં સાગરોવમાહં ઠિહં
પણ્ણત્તા ।
- ૫૭૯ અસુરકુમારાણં અત્થેગહ્યાણં દેવાણં
તેત્તીસં પલિઓવમાહં ઠિહં પણ્ણત્તા ।
- ૫૮૦ સોહમ્મીસાણેસુ અત્થેગહ્યાણં દેવાણં
તેત્તીસં પલિઓવમાહં ઠિહં પણ્ણત્તા ।
- ૫૮૧ વિજય-વેજયંત-જયંત-અપરાજિણેસુ વિમા-
ણેસુ ઉક્કોસેણં તેત્તીસં સાગરોવમાહં ઠિહં
પણ્ણત્તા ।
- ૫૮૨ જે દેવા સવ્વહુસિદ્ધે મહાવિમાણે દેવત્તાણ
ઉવવણ્ણા-તેસિ ણં દેવાણં અજહણ્ણમણ્ણ-
કોસેણં તેત્તીસં સાગરોવમાહં ઠિહં
પણ્ણત્તા ।
- ૫૮૩ તે ણં દેવા તેત્તીસેહિં અદ્ધમાસેહિં આણ-
મંતિ વા, પાણમંતિ વા, ઉસ્સસંતિ વા,
નિસ્સસંતિ વા ।
- ૫૮૪ તેસિ ણં દેવાણં તેત્તીસેહિં વાસ-સહસ્સેહિં
આહારટ્ઠે સમુપ્પજ્જહં ।
- ૫૮૫ સત્તેગહ્યા ભવસિદ્ધિયા જીવા જે તેત્તી-
સેહિં ભવગ્ગહણેહિં સિદ્ધિસ્સંતિ-જાવ-
સવ્વદુક્ખાણમંતં કરિસ્સંતિ ।
- ૫૭૮ અપ્રતિધ્ધાન નારકાવાસમાં નૈરયિકોની
અબ્બન્ધ-અનુત્કુપ્પટ સ્થિતિ તેત્રીસ સાગ-
રોપમની છે.
- ૫૭૯ કેટલાક અસુરકુમાર દેવોની સ્થિતિ
તેત્રીસ પલ્યોપમની છે.
- ૫૮૦ સૌધર્મ અને ઇશાન કલ્પના કેટલાક
દેવોની સ્થિતિ તેત્રીસ પલ્યોપમની હોય છે.
- ૫૮૧ વિજય, વૈજયંત, જયંત, અપરાજિત
વિમાનમાં જે દેવો ઉત્પન્ન થાય છે તે દેવોની
ઉત્કુપ્પટ સ્થિતિ તેત્રીસ સાગરોપમની છે.
- ૫૮૨ સર્વાર્થસિદ્ધ વિમાનમાં જે દેવો ઉત્પન્ન
થાય છે તે દેવોની અબ્બન્ધ-અનુત્કુપ્પટ
સ્થિતિ તેત્રીસ સાગરોપમની છે.
- ૫૮૩ તે દેવો તેત્રીસ પખવાડિએ શ્વાસોચ્છવાસ
લે છે.
- ૫૮૪ તે દેવોને તેત્રીસ હુબ્બર વર્ષે આહારની
ઇચ્છા ઉત્પન્ન થાય છે.
- ૫૮૫ કેટલાક ભવસિદ્ધિકર્તા જીવો એવા છે કે
જેઓ તેત્રીસ ભવ કરીને સિદ્ધ થશે
યાવત્ સર્વ દુઃખોનો અંત કરશે.

ચોત્રીસમે સમવાય

- ૫૮૬ ચોત્તીસં બુદ્ધાસેસાં પણ્ણત્તા તંજહા-
૧. અવટ્ટિણ કેસ-મંસુ-રોમ-નહે,
૨. નિરામયા નિરુવલેવા ગાયલહી,
૩. ગોક્ખીરપંડુરે મંસ-સોણિણ,
- ૫૮૬ તીર્થકરોના અતિશય ચોત્રીસ છે - (૧)
મરુકના વાળ, દાઢી, શેમ, નખ મર્યાદાથી
વધારે વધતા નથી (૨) શરીર સ્વસ્થ
અને નિર્મલ રહે છે (૩) રક્ત અને માંસ

૪. પડમુપ્પલગંધિણ ઉસ્સાસ-નિસ્સાસે,
૫. પચ્છન્ને આહાર-નીહારે અદિસ્સે
મંસચક્કલુણા,
૬. આગાસગયં ચક્કં
૭. આગાસગયં છત્તં,
૮. આગાસગયાઓ સેયવરચામરાઓ,
૯. આગાસફાલિઆમયં સપાયપીઠં
સીહાસણં,
૧૦. આગાસગઓ કુહમીસહસ્સપરિમંડિ-
આમિરામો ઇંદજ્જઓ પુરઓ ગચ્છહ,
૧૧. જત્થ જત્થવિ ય ણં અરહંતા મ્હા-
વંતો ચિટ્ઠંતિ વા, નિસીયંતિ વા,
તત્થ તત્થવિ ય ણં જક્કલા દેવા
સંછન્ન-પત્ત-પુપ્ફ-પલ્લવ-સમાઓ
સચ્છત્તો સજ્જઓ સઘંટો સપ્પાઓ
અસોગવરપાયઓ અમિસંજાયહ,
૧૨. ઈસિં પિટ્ઠઓ મહાઠાણામિ તેયમંડલં
અમિસંજાયહ અંધકારેવિ ય ણં દસ
દિમાઓ પમાસેહ,
૧૩. મહુસમરમણિજ્જે ભૂમિમાગે,
૧૪. અહોસિરા કંટયા જાયંતિ,
૧૫. ઉડવિવરીયા મુહફાસા મવંતિ,
૧૬. સીયલેણં મુહફાસેણં સુરમિણા મારુ-
ણં જોયણપરિમંડલં સવ્વઓ સમંતા
સંપમજ્જિજ્જહ,
૧૭. જુત્તફુસિણં મેહેણ ય નિહયરય-
રેણૂયં કિજ્જહ,
૧૮. જલ-થલયમાસુરપભૂતેણં ચિંટઠ્ઠાણા
દસદ્ધવણેણં કુમ્મુમેણં જાણુસ્સેહપ્પ-

ગાયના દૂધ જેવું જેત હોય છે (૪) પદ્મ-
ગંધની સમાન સુગંધીત શ્વાસોચ્છ્વાસ
હોય છે. (૫) છદ્મસ્થની દ્રષ્ટિએ તેમના
આહાર નિહાર દેખાતા નથી. (૬) તીર્થ-
કરદેવની આગળ આકાશમાં ધર્મચક્ર હોવું.
(૭) તેમના ઉપર ત્રણ છત્રનું હોવું. (૮)
આકાશગત છે સુંદર અને સફેદ આમરોનું
હોવું. (૯) આકાશની સમાન સ્વચ્છ સ્ફટિક
મણિનું બનાવેલું પાદપીઠિકા સહિતનું સિંહા-
સન હોવું. (૧૦) તીર્થકર દેવની આગળ
આકાશમાં હજાર નાની પતાકાઓથી
શોભિત ઈન્દ્રધ્વજનું ચાલવું. (૧૧)
અરિહંત ભગવાન જ્યાં જ્યાં થોભે છે ત્યાં
ત્યાં તેજ ક્ષણે સઘન પત્ર, પુષ્પ અને
પદ્મવોથી સુશોભિત છત્ર, ધ્વજ, ઘંટ
એવં પતાકા સહિત અશોક વૃક્ષનું ઉત્પન્ન
થવું. (૧૨) મસ્તકની પાછળ દશે દિશાને
પ્રકાશિત કરનાર તેજોમંડળનું હોવું (૧૩)
તીર્થકર જ્યાં જ્યાં પધારે છે ત્યાં ત્યાં
ભૂભાગનું સમતલ હોવું. (૧૪) તેઓ જ્યાં
જ્યાં પધારે ત્યાં ત્યાં કંટકોનું અધોમુખ
થવું. (૧૫) તેઓ જ્યાં જ્યાં પધારે ત્યાં
ત્યાં ઋતુઓનું અનુકૂલ હોવું. (૧૬) જ્યાં
જ્યાં પધારે ત્યાં ત્યાં સંવર્તક વાયુદ્વારા
એક યોજન સુધી ક્ષેત્રનું શુદ્ધ થઈ જવું
(૧૭) મેઘ દ્વારા રજનું ઉપશમન હોવું
(૧૮) જનુપ્રમાણ દેવકૃત પુષ્પોની વૃષ્ટિ
થવી અને પુષ્પોના ડહલોનું અધોમુખ
થવું. (૧૯) અમ્નોજ્ઞ શબ્દ, રૂપ, ગંધ,
રસ સ્પર્શનું ન રહેવું. (૨૦) મનોજ્ઞ શબ્દ
રૂપ, ગંધ, રસ સ્પર્શનું પ્રગટ થવું (૨૧)
યોજન પર્યંત સંભળાતો હૃદય સ્પર્શી સ્વર
હોવો. (૨૨) અર્ધમાગધી ભાષામાં ઉપદેશ
દેવો. (૨૩) તે અર્ધમાગધી ભાષાનું ઉપ-
સ્થિત આર્ય, અનાર્ય, દ્વિપદ, ત્ર્યુપદ

- माणामित्ते पुण्फोवयारे किज्जइ,
 १९. अमणुण्णाणं सह-फरिस-रस-रूव-
 गंधाणं अवकरिसो भवइ,
 २०. मणुण्णाणं सह-फरिस-रस-रूव-
 गंधाणं पाउब्भावो भवइ,
 २१. पच्चाहरओवि य णं हिययगमणीओ
 जोयणीहारी सरो,
 २२. भगवं च णं अद्धमागहीए भासाए
 धम्ममाइक्खइ,
 २३. सावि य णं अद्धमागही भासा भासि-
 ज्जमाणी तोसिं सव्वेसिं आरियमणा-
 रियाणं दुप्पय-चउप्पय-मिय-पसु-
 पक्खि-सरीसिवाणं अप्पणो हिय-
 सिव सुहयभासत्ताए परिणमइ,
 २४. पुव्ववद्धवेरवि य णं देवासुर-नाग-
 सुवण्ण-जक्ख-रक्खस-किंनर-किंपु-
 रिस-गरुल-गंधव्व-महोरगा अरहओ
 पायमूले पसंतचित्तमाणसा धम्मं
 निसामंति,
 २५. अण्णउत्थियपावयणिया वि य णं
 आगया वंदंति,
 २६. आगया समाणा अरहओ पायमूले
 निप्पलिवयणा हवंति,
 २७. जओ जओ वि य णं अरहंतो भग-
 वंतो विहरंति तओ तओ वि य णं
 जोयण पणवीसाए णं ईती न भवइ,
 २८. मारी न भवइ,
 २९. सचक्कं न भवइ,
 ३०. परचक्कं न भवइ,
 ३१. अइवुट्ठी न भवइ,

भृगु, पशु, पक्षी अने सरीसृपेनी
 भाषाभां परिष्णुत थपुं अने तेओने छित-
 डारी, सुभडारी ओव' कट्याणुडारी प्रतीत
 थपुं. (२४) पूर्व'लवना वेरानुभ'धथी
 अ'धाथेल हेव, असुर, नाग, सुपर्णु, यक्ष,
 राक्षस, किन्नर, किंपुइष, गइड, ग'धर्व'
 अने महोरगो अरिहंत लगवानना अरणु
 आगण प्रसन्न चित्त थधने धर्मोपदेशनुं
 श्रवणु करे छे. (२५) अन्यतीर्थिकोनुं नत-
 मस्तक थधने व'हन करपुं. (२६) अरिहंत-
 नी समीप आवीने अन्यतीर्थिकोनुं
 निइत्तर थध'जपुं. (२७) न्यां न्यां अरि-
 हंत लगवान पधारे त्यां त्यां पचीस
 थोअन पर्यंत उ'हर आदिनो उपद्रव न
 थयो. (२८) अण्ण आदि महाभारीनो
 उपद्रव न थयो. (२९) स्वसेनानो विप्लव
 न होयो. (३०) अन्य राज्यानी सेनानो
 उपद्रव न थयो. (३१) अधिक वर्षा न
 होवी. (३२) वर्षानो अभाव न होय
 (३३) दुकाण न थाय. (३४) पूर्वोत्पन्न
 उत्पात तथा व्याधिओनो उपशान्त थध'
 जपुं.

૩૨. અણાવુટ્ટી ન ભવઈ,
 ૩૩. દુન્નિમ્મકલ્લં ન ભવઈ,
 ૩૪. પુન્નુપ્પણ્ણાવિ ય ણં ઉપ્પાઙ્ગયા વાહી
 ય લિપ્પામિવ ઉવસમંતિ ।

- ૫૮૭ જંબુદ્દીવે ણં દીવે ચઉત્તીસં ચક્કવટ્ટિ-
 વિજયા પ્ણત્તા તંજહા-
 વત્તીસં મહાવિદેહે, દો ભરહે, ઇરવણ ।
 ૫૮૮ જંબુદ્દીવે ણં દીવે ચોત્તીસં દીહવેયટ્ટા
 પ્ણત્તા ।
 ૫૮૯ જંબુદ્દીવે ણં દીવે ઉક્કોસપણ ચોત્તીસં
 તિત્થંકરા સમુપ્પજ્જંતિ ।
 ૫૯૦ ચમરસ્સ ણં અસુરિંદસ્સ અસુરરણ્ણો ચો-
 ત્તીસં ભવણાવાસસયસહસ્સાઙ્ગં પ્ણત્તાઙ્ગં ।
 ૫૯૧ પદમ-પંચમ-છટ્ટી-સત્તમાસુ ચઉસુ
 પુટ્ઠવીસુ ચોત્તીસં નિરયવાસ-સય-
 સહસ્સા પ્ણત્તા ।

૫૮૭ જંબુદ્દીવમાં ચોત્તીસ ચકવર્તી વિજય છે-
 મહાવિદેહેમાં-૩૨, ભરતમાં-૧, ઐરવતમાં
 ૧ = ૩૪,

૫૮૮ જંબુદ્દીવમાં ચોત્તીસ દીર્ઘ વૈતાલ્ય પર્વત
 છે.

૫૮૯ જંબુદ્દીવમાં ઉત્કૃષ્ટ ચોત્તીસ તીર્થકર
 ઉત્પન્ન થાય છે.

૫૯૦ ચમરેન્દ્રના ચોત્તીસ લાખ ભવનાવાસ છે.

૫૯૧ પહેલી, પાંચમી, છઠ્ઠી અને સાતમી -
 આ ચાર પૃથ્વીઓમાં મળીને ચોત્તીસ
 લાખ નારકાવાસ હોય છે.

પાંત્રીસમો સમવાય

૫૯૨ પ્ણત્તીસં સચ્ચવયણાઙ્ગેસા પ્ણત્તા ।

૫૯૨ સત્ય-વચનના અતિશય પાંત્રીસ છે-સંસ્કાર
 યુક્ત ભાષા, ઉદ્ધાત્ત સ્વર, ગ્રામ્ય-દોષરહિત
 ભાષા, ગંભીર સ્વર, પ્રતિધ્વનિયુક્ત સ્વર,
 સરલ ભાષા, રૂચિકર ભાષા, શબ્દ અલ્પ
 પણ અર્થ અધિક, પૂર્વાપર વિરોધ રહિત,
 શિષ્ટ ભાષા, અસંદિગ્ધ ભાષા, સ્પષ્ટ
 ભાષા, હૃદયગ્રાહી ભાષા, દેશકાલાનુરૂપ
 અર્થ, તત્વાનુરૂપ વ્યાખ્યા, સમ્બંધ
 વ્યાખ્યા, પદ અને વાક્યોનું સાપેક્ષ હોવું,
 વિષયનું યથાર્થ પ્રતિપાદન, ભાષામાધુર્ય,
 મર્મનું કથન ન કરવું, ધર્મ સમ્બંધ
 પ્રતિપાદન, પરનિંદા અને આત્મપ્રશંસાથી
 રહિત કથન, પ્રલાધનીય ભાષા, કારક-કાલ
 વચન-લિંગ આદિના વિપર્યાસથી રહિત
 ભાષા, આકર્ષક ભાષા, અશ્રુતપૂર્વ વ્યાખ્યા,

ધારા પ્રવાહ કથન, વિભ્રમ-વિક્ષેપ-રોષ-લોભ આદિ રહિત ભાષા, એકજ વિષયનું વિવિધ પ્રકારથી પ્રતિપાદન, વિશિષ્ટતા-યુક્ત ભાષા, વર્ણ, પદ અને વાક્યોનું અલગ પ્રતીત હોવું, એજ્યુક્ટ ભાષા, ખેદ રહિત કથન, તત્ત્વાર્થની સમ્યક્ સિદ્ધિ.

૫૯૩ કુંથુ ણં અરહા પળતીસં ધણૂં ઉહું
ઉચ્ચત્તેણં હોત્થા ।

૫૯૩ અરિહંત કુંથુનાથ પાંત્રીસ ધનુષ્ય ઉંચ્યા હતા.

૫૯૪ દત્તે ણં વાસુદેવે પળતીસં ધણૂં ઉહું
ઉચ્ચત્તેણં હોત્થા ।

૫૯૪ દત્ત વાસુદેવ પાંત્રીસ ધનુષ્ય ઉંચ્યા હતા.

૫૯૫ નંદણે ણં બલદેવે પળતીસં ધણૂં ઉહું
ઉચ્ચત્તેણં હોત્થા ।

૫૯૫ નંદન બલદેવ પાંત્રીસ ધનુષ્ય ઉંચ્યા હતા.

૫૯૬ સોહમ્મે કપ્પે સમાણે સુહમ્માણે
માણવણે ચેદ્ધયક્ખંભે હેટ્ઠા ઉવરિં ચ
અદ્ધત્તેરસ અદ્ધત્તેરસ જોયણાણિ
વજ્જેત્તા મજ્જે પળતીસ જોયણેસુ
વહ્ધરામણેસુ ગોલવહ્ધસમુગ્ગણેસુ જિણ-
સકહાઓ પળ્લણત્તા ।

૫૯૬ સૌધર્મ કલ્પની સુધર્મા સભામાં માણવક
ચૈત્યસ્તંભની નીચે અને ઉપર સાડા ખાર
સાડા ખાર યોજન છોડીને મધ્યના પાંત્રીસ
યોજનમાં વજ્રમય વર્તુલાકાર ઉખામાં
જિન ભગવાનની અસ્થીઓ છે.

૫૯૭ ત્રિતિય-ચતુર્થીસુ દોસુ પુઠ્ઠવીસુ પળ-
તીસં નિરયાવાસ-સય-સહસ્સા પળ્લણત્તા ।

૫૯૭ ત્રીજી અને ચોથી-આ બે પૃથ્વીઓમાં
પાંત્રીસ લાખ નારકાવાસ છે.

છત્રીસમો સભવાય

૫૯૮ છત્રીસં ઉત્તરજ્ઞયણા પળ્લણત્તા તંજહા-
વિણયસુયં ૧, પરીસહો ૨, ચાઉ-
રંગિજ્જં ૩, અસંખયં ૪, અકામમ-
રણિજ્જં ૫, પુરિસાવેજ્જા ૬, ઉર-
ન્નિમ્મજ્જં ૭, કાવિલિયં ૮, નમિ-
પવ્વજ્જા ૯, દુમપત્તયં ૧૦, બહુ-
સુયપૂયા ૧૧, હરિણસિજ્જં ૧૨,

૫૯૮ ઉત્તરાધ્યયનસૂત્રના ભગવાને છત્રીસ અધ્ય-
યનો કહ્યાછે-વિનયશ્રુત, પરિષહ, ચાતુ-
રંગીય, અસંસ્કૃત, અકામ-મરણીય, પુરુષ-
વિદ્યા, ઉરબ્રીય, કાપિલીય, નમિ-પ્રવ્રત્ત્યા
દ્રુમ-પત્રક, બહુશ્રુતપૂળ, હરિકેશીય,
ચિત્ત-સંભત, ઇષુકારીય, સલિક્ષુક, સમા-
ધિસ્થાન, પાપશ્રમણીય, સંયતીય, મૃગ-
ચર્યા, અનાથી-પ્રવ્રત્ત્યા, સમુદ્રપાલીય,
રથનેમીય, ગૌતમ-કેશીય, સમિતીય,

ચિત્તસંભૂયં ૧૩, ઉસુયારિજ્જં ૧૪,
સમિક્કલુગં ૧૫, સમાહિઠાણાં ૧૬,
પાવસમણિજ્જં ૧૭, સંજહજ્જં ૧૮,
મિયચારિયા ૧૯, અણાહપવ્વજ્જા
૨૦, સમુદ્ધપાલિજ્જં ૨૧, રહનેમિજ્જં
૨૨, ગોયમકોસિજ્જં ૨૩, સમિ-
ત્તીઓ ૨૪, જન્નતિજ્જં ૨૫, સામા-
યારી, ૨૬, સ્વલંકિજ્જં ૨૭,
મોક્કલમગ્ગર્હ ૨૮, અપ્પમાઓ ૨૯
તવોમગ્ગો ૩૦, ચરણવિહી ૩૧,
પમાયઠાણાં ૩૨, કમ્મપયડી ૩૩,
લેસજ્ઞયણં ૩૪, અણગારમગ્ગે ૩૫,
જીવાજીવવિભત્તી ય ૩૬ ।

૫૯૯ ચમરસ્સ ણં અસુરિંદસ્સ અસુરરણ્ણો
સભા સુહમ્મા છત્તીસં જોયણાં
ઉઠ્ઠં ઉચ્ચત્તેણં હોત્થા ।

૬૦૦ સમણસ્સ ણં ભગવઓ મહાવીરસ્સ
છત્તીસં અજ્જાણં સાહસ્સીઓ હોત્થા ।

૬૦૧ ચેત્તાસોણ્ણુ ણં માસેસુ સહ છત્તી-
સંગુલિયં સૂરિણે પોરિસાહ્યાયં
નિવ્વત્તહ ।

યશીય, સામાચારી, ખલુકીય, મોક્ષમાર્ગ
ગતિ, અપ્રમાદ, તપોમાર્ગ, ચરણ-વિધિ,
પ્રમાદસ્થાન, કર્મપ્રકૃતિ, દેશ્યા અધ્યયન,
અણુગાર-માર્ગ, જીવાજીવ વિલક્ષિત.

૫૯૯ ચમરેન્દ્રની સુધર્મા સભા છત્રીસ યોજન
ઉચ્ચી છે.

૬૦૦ શ્રમણુ લગવાન્ મહાવીરની છત્રીસ હબ્બર
આરિકાઓ હતી.

૬૦૧ ચૈત્ર અને આસો આ બે માસમાં સૂર્ય
એકવાર છત્રીસ આંશુલ પ્રમાણુ પૌર્ણી
છાયા કરે છે.

સાડત્રીસમો સમવાય

૬૦૨ કુંથુસ્સ ણં અરહઓ સત્તતીસં ગણા,
સત્તતીસં ગણહરા હોત્થા ।

૬૦૩ હેમવય-હેરણવયાઓ ણં જીવાઓ
સત્તતીસં જોયણસહસ્સાં છચ્ચ
ચડસત્તરે જોયણસણ સોલસ ય
ણ્ણુણવીસહમાણ જોયણસ્સ કિંચિ
વિસેમ્મુણાઓ આયામેણં પણ્ણત્તાઓ ।

૬૦૨ અરિહંત કુંથુનાથના સાડત્રીસ ગણો અને
સાડત્રીસ ગણુધરો હતા.

૬૦૩ હૈમવત અને હૈરણ્યવત ક્ષેત્રની જીવાઓ
વિસ્તારની અપેક્ષાએ (૩૭૬૭૪) સાડત્રીસ
હબ્બર છસો ચુમોતેર યોજન તથા એક
યોજનના ૧૯ ભાગોમાંથી ૧૬ ભાગથી
થોડી ઓછી છે.

૬૦૪ સવ્વાસુ ણં વિજય-વેજયંત-જયંત-
અપરાજિયાસુ રાયહાણીસુ પાગારા
સત્તતીસં સત્તતીસં જોયણાં ઉહું
ઉચ્ચત્તેણં પણ્ણત્તા ।

૬૦૫ સુહિયાણં ણં વિમાણપવિભત્તીણ
પદ્મે વગ્ગે સત્તતીસં ઉદ્દેસણકાલા
પણ્ણત્તા ।

૬૦૬ કાત્તિય-વહુલ-સત્તમીણ ણં સુરિણ
સત્તતીસંગુલિયં પોરિસાહિયાં નિવ્વ-
ત્તજ્જા ણં ચારં ચરહ ।

૬૦૪ સમસ્ત વિજય, વૈજયંત, જયંત અને
અપરાજિત નામની રાજધાનીઓના પ્રાકાર
(કોટ) સાડત્રીસ-સાડત્રીસ યોજન ઉંચા છે

૬૦૫ ક્ષુદ્રિકા વિમાનપ્રવિલક્ષિતના પ્રથમ વર્ગમાં
સાડત્રીસ ઉદ્દેશન કાલ છે.

૬૦૬ કાર્તિક વદ સાતમને દિવસે સૂર્ય સાડત્રીસ
અંગુલ પ્રમાણ પૌરૂષી છાયા કરીને ગતિ
કરે છે.

આડત્રીસમે સમવાય

૬૦૭ પાસસ્સ ણં અરહઓ પુરિસાદાણીયસ્સ
અટ્ટતીસં અજ્જિઆસાહસ્સીઓ ઉક્કો-
સિયા અજ્જિયાસંપયા હત્યા ।

૬૦૮ હેમવય-પરણવર્ણયાણં જીવાણં ધણુપિટ્ટે
અટ્ટતીસં જોયણસહસ્સાહં સત્ત ય ચત્તાલે
જોયણ-સણ દસ ઇગુણવીસહામે જોય-
ણસ્સ કિંચિ વિસેસુણા પરિક્ખેવેણં
પણ્ણત્તા ।

૬૦૯ અત્થસ્સ ણં પવ્વયરણ્ણો ચિતિણ કંઢે
અટ્ટતીસં જોયણસહસ્સાહં ઉહું ઉચ્ચત્તેણં
હોત્યા ।

૬૧૦ સુહિયાણં ણં વિમાણપવિભત્તીણ ચિતિણ
વગ્ગે અટ્ટતીસં ઉદ્દેસણકાલા ણ્ણત્તા ।

૬૦૭ પુરૂષાદાનીય અરિહંત પાર્શ્વનાથની ઉત્કૃષ્ટ
આડત્રીસ હજાર આર્યાઓ હતી.

૬૦૮ હૈમવત અને હૈરણ્યવત ક્ષેત્રોની જે
જીવાઓ છે તેમના ધનુષ્ટ્રની પરિધિ
આડત્રીસ હજાર સાતસો ચાલીસ (૩૮૭૪૦)
યોજન અને એક યોજનના ૧૬ ભાગમાંથી
૧૦ ભાગથી થોડી ઓછી કહેલ છે.

૬૦૯ મેરૂપર્વતના દ્વિતીય કાંડની ઉંચાઈ આડ-
ત્રીસ હજાર યોજનની છે.

૬૧૦ ક્ષુદ્રિકા-વિમાન-પ્રવિલક્ષિતના દ્વિતીય વર્ગમાં
આડત્રીસ ઉદ્દેશનકાલ છે.

ઓગણચાલીસમે સમવાય

૬૧૧ નમિસ્સ ણં અરહઓ ઇગુણચત્તાલીસં
આહોહિયસયા હત્યા ।

૬૧૧ અહંત નમિનાથના ઓગણચાલીસ સો
(૩૬૦૦) અવધિજ્ઞાની હતા.

૬૧૨ સમયલેત્તે ઇગૂણચત્તાલીસં કુલપવ્વયા
પણ્ણત્તા તંજહા-
તીસં વાસહરા, પંચ મંદરા, ચત્તારિ
ઉસુકારા ।

૬૧૩ દોચ્ચ-ચઉત્થ-પંચમ-છટ્ઠ-સત્તમાસુ ણં
પંચસુ પુઠ્ઠવીસુ ઇગૂણચત્તાલીસં નિરયા-
વાસ-સય-સહસ્સાઈં પણ્ણત્તાઈં ।

૬૧૪ નાગાવરણિજ્જસ્સ મોહણિજ્જસ્સ
ગોત્તસ્સ આડયસ્સ ઇયાસિ ણં ચઉણ્ઠં
કમ્મપગડીણં ઇગૂણચત્તાલીસં ઉત્તર-
પગડીઓ પણ્ણત્તા ।

૬૧૨ સમય ક્ષેત્રમાં ઓગણચાલીસ કુલ પર્વત
છે—ત્રીસ વર્ષધર પર્વત, પાંચ મેરૂ પર્વત,
ચાર ઇષુકાર પર્વત.

૬૧૩ બીજી, ચોથી, પાંચમી, છઠ્ઠી, સાતમી, આ
પાંચ પૃથ્વીઓમાં ઓગણચાલીસ લાખ
નારકાવાસ છે.

૬૧૪ જ્ઞાનાવરણીય, મોહનીય, ગોત્ર અને આયુ
આ ચાર મૂળ કર્મ પ્રકૃતિઓની ઉત્તર કર્મ
પ્રકૃતિઓ ઓગણ ચાલીસ હોય છે. તે આ
પ્રમાણે—જ્ઞાનાવરણીય-૫, મોહનીય-૨૮,
ગોત્ર-૨, આયુ-૪ = ૩૯.

ચાલીસમે સમવાય

૬૧૫ અરહઓ ણં અરિહ્વનેમિસ્સ ચત્તાલીસં
અજ્જિયાસાહસ્સીઓ હોત્થા ।

૬૧૬ મંદરચૂલિયા ણં ચત્તાલીસં જોયણાઈં ઉઠ્ઠું
ઉચ્ચત્તેણં પણ્ણત્તા ।

૬૧૭ સંતી અરહા ચત્તાલીસં ધણૂં ઉઠ્ઠું ઉચ્ચ-
ત્તેણં હોત્થા ।

૬૧૮ મૂયાણંદસ્સ ણં નાગકુમારસ્સ નાગરન્નો
ચત્તાલીસં મવળાવાસ-સય-સહસ્સા
પણ્ણત્તા ।

૬૧૯ ક્ષુદ્ધિયાણ ણં વિમાણપવિભત્તીણ તદ્દા
વગ્ગે ચત્તાલીસં ઉદ્દેસણકાલા પણ્ણત્તા ।

૬૨૦ ફરગુણપુણ્ણિમાસિણીણ ણં સૂરિણ ચત્તા-
લીસંગુલિયં પોરેસીહ્હાયં નિવ્વટ્ઠિત્તા ણં
ચારં ચરહ ।

૬૨૧ ઇવં કાત્તિયાણ ત્રિ પુણ્ણિમાણ ।

૬૧૫ અરિહંત અરિહ્વનેમિની ચાલીસ હબર
આયાઓ હતી.

૬૧૬ મેરૂની ચૂલિકા ચાલીસ યોજન ઉચી છે.

૬૧૭ અરિહંત શાંતિનાથ ચાલીસ ધનુષ્ય ઉંચા
હતા.

૬૧૮ ભૂતાનંદ નાગકુમારેન્દ્રના ચાલીસ લાખ
ભવનાવાસ છે.

૬૧૯ ક્ષુદ્રિકાવિમાન-પ્રવિભક્તિના ત્રીબ વર્ગમાં
ચાલીસ ઉદ્દેશનકાલ છે.

૬૨૦ ફાગણમાસની પૂર્ણિમાને દિવસે સૂર્ય
ચાલીસ અંગુલ પ્રમાણ પૌરૂષી છાયા કરતો
બ્રમણ કરે છે.

૬૨૧ એજ પ્રમાણે કાર્તિક પૂર્ણિમાને દિવસે સૂર્ય
ચાલીસ અંગુલ પ્રમાણ પૌરૂષી છાયા
કરતો ગતિ કરે છે.

૬૨૨ મહાસુક્કે કપ્પે ચત્તાલીસં વિમાણા-
વાસ-સહસ્સા પ્ણત્તા ।

૬૨૨ મહાશુક કલ્પમાં ચાલીસ હજાર વિમાના-
વાસ છે.

એકતાલીસમો સમવાય

૬૨૩ નમિસ્સ ણં અરહઓ એકચત્તાલીસં
અજ્જિયાસાહસ્સીઓ હોત્થા ।

૬૨૩ અરિહંત નમિનાથની એકતાલીસ હજાર
આર્યાઓ હતી.

૬૨૪ ચउસુ પુઠવીસુ એકચત્તાલીસં
નિરયાવાસ-સય-સહસ્સા પ્ણત્તા તંજહા
રયણપ્પહાણ પંકપ્પભાણ તમાણ તમ-
તમાણ ।

૬૨૪ આ ચાર પૃથ્વીમાં બધા મળીને એકતાલીસ
લાખ નારકાવાસ છે—રત્નપ્રભા પૃથ્વીમાં
૩૦ લાખ, પંકપ્રભા પૃથ્વીમાં ૧૦ લાખ,
તમપ્રભામાં એક લાખમાં પાંચ ઓછા,
તમસ્તમ: પ્રભા પૃથ્વીમાં ૫ નારકાવાસ છે.

૬૨૫ મહાલિયા ણં વિમાણપવિમત્તીણ પઠમે
વર્ગે એકચત્તાલીસં ઉદ્દેસણકાલા
પ્ણત્તા ।

૬૨૫ મહાલિકા (મોટી) વિમાન પ્રવિભક્તિના
પ્રથમ વર્ગમાં એકતાલીસ ઉદ્દેશનકાલ છે.

બેતાલીસમો સમવાય

૬૨૬ સમણે ભગવં મહાર્વારે બાયાલીસં વાસાં
સામણ્ણપરિયાગં પાઠણિત્તા સિદ્ધે જાવ-
સઞ્જદુક્ખપ્પહીણે ।

૬૨૬ શ્રમણ ભગવાન મહાવીર બેતાલીસ વર્ષની
શ્રમણ પયાંય પાળીને સિદ્ધ-બુદ્ધ-પરિ-
નિવૃત્ત યાવત્ સર્વ દુઃખોથી મુક્ત થયા.

૬૨૭ જંબુદ્દીવસ્સ ણં દીવસ્સ પુરચ્છિમિલ્લાઓ
ચરમંતાઓ ગોથૂમ્મસ્સ ણં આવાસપવ્વ-
યસ્સ પચ્ચચ્છિમિલ્લે ચરમંતે ણં
બાયાલીસં જોયણસહસ્સાં અબાહાતો
અંતરં પ્ણત્તં ।

૬૨૭ જંબૂદ્વીપના પૂર્વી ચરમાન્તથી ગોસ્તૂપ
આવાસ પર્વતના ચરમાન્તનું અવ્યવહિત
અંતર બેતાલીસ હજાર યોજનનું છે.

૬૨૮ ણં ચउદ્દિસિં પિ દઓમાસે સંઘો
દયસાંમે ય ।

૬૨૮ દકભાસ, શંખ અને દકચીમ પર્વતનું
અંતર પણ ચારે દિશાઓમાં એટલું જ છે.

૬૨૯ કાલોણ ણં સમુદ્દે બાયાલીસં ચંદા જોહંસુ
વા, જોહંતિ વા, જોહસ્સંતિ વા, બાયાલીસં
સૂરિયા પમાસિંસુ વા, પમાસિંતિ વા,
પમાસિસ્સંતિ વા ।

૬૨૯ કાલોદ સમુદ્રમાં બેતાલીસ ચંદ્ર અને
બેતાલીસ સૂર્ય ત્રિકાલમાં પ્રકાશિત રહે છે.

- ૬૩૦ સંમુચ્છિમ ભુયપરિસપ્વાણં ઉક્કોસેણં
વાયાલીસં વાસસહસ્સાઈં ઠિઈં પ્ણત્તા ।
- ૬૩૧ નામકમ્મે વાયાલીસવિહે પ્ણત્તે તંજહા-
ગઇનામે જાઇનામે સરીરનામે સરીરંગો-
વંગનામે
સરીરવંધણનામે સરીરસંઘાયણનામે સંઘ-
યણનામે સંઠાણનામે વ્ણનામે ગંધનામે
રસનામે ફાસનામે
અગુરુલહુયનામે ઉવઘાયનામે પરાઘાય-
નામે આણપુવ્વીનામે ઉસ્સાસનામે આય-
વનામે ઉજ્જોયનામે વિહગગઇનામે
તસનામે થાવરનામે સુહુમનામે વાયરનામે
પજ્જત્તનામે અપજ્જત્તનામે સાહારણ-
સરીરનામે પત્તેયસરીરનામે થિરનામે
અથિરનામે સુભનામે અસુભનામે
સુભગનામે દુબ્ભગનામે સુસરનામે
દુસ્સરનામે
આએજ્જનામે અણાએજ્જનામે જસોકિત્તિ-
નામે અજસોકિત્તિનામે નિમ્માણનામે
તિત્થકરનામે ।
- ૬૩૨ લવણે ણં સમુદ્દે વાયાલીસં નાગસાહ-
સ્સીઓ અઙ્ઙિભતરિયં વેલં ધારંતિ ।
- ૬૩૩ મહાલિયાણં ણં વિમાણપવિભત્તીણં વિતિણં
વગ્ગે વાયાલીસં ઉદ્દેસણકાલા પ્ણત્તા ।
- ૬૩૪ એગમેગાણં ઓસપ્પિણીણં પંચમ-છટ્ઠીઓ
સમાઓ વાયાલીસં વાસસહસ્સાઈં કાલેણં
પ્ણત્તા ।
- ૬૩૫ એગમેગાણં ઉસ્સપ્પિણીણં પઠમ-વીયાઓ
સમાઓ વાયાલીસં વાસસહસ્સાઈં કાલેણં
પ્ણત્તા ।

- ૬૩૦ સંમુચ્છિમ ભુયપરિસપ્વાણં ઉક્કૃષ્ટ સ્થિતિ
બેતાલીસ હબ્બર વર્ષની છે.
- ૬૩૧ નામ કર્મ બેતાલીસ પ્રકારનું કહ્યું છે—
ગતિનામ, ભતિનામ, શરીર, શરીર-
ગોપાંગ, શરીર અધનનામ, શરીરસંઘાતન
નામ, સંઘયણુ નામ, સંસ્થાન, વર્ણુ નામ,,
ગંધ, રસ, સ્પર્શ, અશુદ્ધલઘુનામ, ઉપઘાત,
પરાઘાત, આનુપૂર્વી, ઉચ્છ્વાસ, આતપ-
નામ, ઉદ્યોત, વિહાયોગતિનામ, ત્રસનામ,
સ્થાવર, સૂક્ષ્મ, બાહર, પર્યાપ્ત, અપર્યાપ્ત,
સાધારણ શરીર, પ્રત્યેક શરીર, સ્થિર,
અસ્થિર, શુભ, અશુભ, સુભગ, દુર્ભગ,
સુસ્વર, દુસ્વર, આદેય, અનાદેય, યશઃ-
કીર્તિ, અયશઃકીર્તિ, નિર્માણુનામ, તીર્થકર
નામ.
- ૬૩૨ લવણુ સમુદ્રની આભ્યંતર વેલા(જક'માલા)
ને બેતાલીસ હબ્બર નાગ દેવતા ધારણુ
કરે છે.
- ૬૩૩ મહાવિમાનપ્રવિલક્ષિતના બીબ વર્ગમાં
બેતાલીસ ઉદ્દેશનકાલ છે.
- ૬૩૪ પ્રત્યેક અવસર્પિણીના પાંચમા-છઠ્ઠા આરાનો
કાલ બેતાલીસ હબ્બર વર્ષનો છે.
- ૬૩૫ પ્રત્યેક ઉત્સર્પિણીના પહેલા-બીબ આરાનો
કાળ બેતાલીસ હબ્બર વર્ષનો છે.

તેતાલીસમો સમવાય

- ૬૩૬ તેયાલીસં કમ્મવિવાગજ્ઞયણા પળ્ણત્તા ।
 ૬૩૬ ડર્મવિપાકના તેતાલીસ અધ્યયનો છે.
- ૬૩૭ પઢમ-ચઉત્થ-પંચમાસુ તેયાલીસં નિરયા-
 ૬૩૭ પહેલી, ચોથી અને પાંચમી આ ત્રણ
 વાસ-સય-સહસ્સા પળ્ણત્તા ।
 પૃથ્વીઓમાં મળીને તેતાલીસ લાખ
 નારકાવાસ છે.
- ૬૩૮ જંબુદ્વીવસ્સ ણં દીવસ્સ પુરચ્છિમિહ્લાઓ
 ૬૩૮ જંબૂદ્વીપના પૂર્વ દિશામાં આવેલ તદ્દન
 ચરમંતાઓ ગોધૂમસ્સ ણં આવાસપવ્વ-
 અતિમ પ્રદેશથી ગોસ્તૂપ આવાસ પર્વતના
 યસ્સ પુરચ્છિમિહ્લે ચરમંતે એસ ણં
 તેયાલીસં જોયણસહસ્સાઈં અવાહાણ
 પૂર્વી ચરમાન્તનો અવ્યવહિત અંતર
 અંતરે પળ્ણત્તે ।
 તેતાલીસ હબ્બર યોજનનુ' છે.
- ૬૩૯ એવં ચઉદ્ધિસિં પિ દગમાસે સંખે દય-
 ૬૩૯ એજ પ્રમાણે દકલાસ, શંખ અને દકસીમ
 સામે ય ।
 પર્વતના ચરમાન્તનુ' અન્તર છે.
- ૬૪૦ મહાલિયાણ ણં વિમાણપવિમત્તીણ તદ્દણ
 ૬૪૦ મહાલિકા વિમાનપ્રવિલક્ષિતના ત્રીજા
 વગ્ગે તેયાલીસં ઉદ્દેસણકાલા પળ્ણત્તા ।
 વર્ગમાં તેતાલીસ ઉદ્દેશનકાલ છે.

ચુ'માલીસમો સમવાય

- ૬૪૧ ચોયાલીસં અજ્ઞયણા ઈસેમાસેયા
 ૬૪૧ દેવલોકથી ચ્યુત ઋષિઓદ્વારા ભાષિત-
 દિયલોગચુયામાસિયા પળ્ણત્તા ।
 ઋષિભાસિત આગમના ચુ'માલીસ અધ્ય-
 યનો છે.
- ૬૪૨ વિમલસ્સ ણં અરહઓ ચઉઆલીસં
 ૬૪૨ અરિહંત વિમલનાથ પછી ચુ'માલીસ યુગ
 પુરિસજુગાઈં અણુપિટ્ઠિં સિદ્ધાઈં-જાવ-
 સવ્વદુક્ખપ્પહીણાઈં ।
 પુરૂષ શિષ્ય-સિદ્ધ યાવત્ સમસ્ત દુઃખોથી
 મુક્ત થયા છે.
- ૬૪૩ ધરણસ્સ ણં નાગિંદસ્સ નાગરણો ચોયા-
 ૬૪૩ ધરણ નાગેન્દ્રના ચુ'માલીસ લાખ ભવનો છે.
 લીસં ભવગાવાસ-સય સહસ્સા પળ્ણત્તા ।
- ૬૪૪ મહાલિયાણ ણં વિમાણપવિમત્તીણ ચઉત્થે
 ૬૪૪ મહાલિકા વિમાનપ્રવિલક્ષિતના ચોથા
 વગ્ગે ચોયાલીસં ઉદ્દેસણકાલા પળ્ણત્તા ।
 વર્ગમાં ચુ'માલીસ ઉદ્દેશનકાલ છે.

પીસ્તાલીસમે સમવાય

૬૪૫ સમયસ્થેત્તે ણં પળયાલીસં જોયણ-સય-
સહસ્સાઈં આયામ વિક્કલંભેણં પળ્ણત્તે ।

૬૪૬ સીમંતણં ણં નરણ પળયાલીસં જોયણ-
સય-સહસ્સાઈં આયામ-વિક્કલંભેણં
પળ્ણત્તે ।

૬૪૭ એવં ઉહ્હવિમાણે વિ ।

૬૪૮ ઈસિપ્વભારા ણં પુઢવી એવં ચેવ ।

૬૪૯ ધમ્મે ણં અરહા પળયાલીસં ધણૂંં ઉહ્હ
ઉચ્ચત્તેણં હોત્થા ।

૬૫૦ મંદરસ્સ ણં પવ્વયસ્સ ચઉદિસિં પિ
પળયાલીસં ૨ જોયણસહસ્સાઈં અબાહાણ
અંતરે પળ્ણત્તે ।

૬૫૧ સવ્વેવિ ણં દિવહ્હલોત્તિયા નક્કલ્લા પળ-
યાલીસં મુહુત્તે ચંદેણ સાદ્દિં જોગં જોહ્હસુ
વા, જોહ્હતિ વા, જોહ્હસ્સંતિ વા ।
તિન્નેવ ઉત્તરાઈં, પુળવ્વસુ રોહિણી
વિસાહા ય ।
એણ છ નક્કલ્લા, પળયાલમુહુત્ત-
સંજોગા ॥૧॥

૬૫૨ મહાલિયાણં ણં વિમાણપવિભત્તીણં પંચમે
વગ્ગે પળયાલીસં ઉદ્દેસણકાલા પળ્ણત્તા ।

૬૪૫ સમયક્ષેત્ર (અઢીઢીપ ક્ષેત્ર) લ'બાઈ-પહો-
ળાઈની અપેક્ષાએ પીસ્તાલીસ લાખ
યોજનનો કહ્યો છે.

૬૪૬ સીમંતક નારકાવાસ લ'બાઈ-પહોળાઈની
અપેક્ષાએ પીસ્તાલીસ લાખ યોજનનો છે.

૬૪૭ એજ પ્રમાણે ઉહ્હ વિમાનની લ'બાઈ-
પહોળાઈ છે.

૬૪૮ ઇષત્ પ્રાણુભાર પૃથ્વીની લ'બાઈ પહોળાઈ
પણુ તેટલીજ - પીસ્તાલીસ લાખ
યોજનની છે.

૬૪૯ અરિહંત ધર્મનાથ પીસ્તાલીસ ધનુષ્ય
ઉંચા હતા.

૬૫૦ મેરૂપર્વતથી લવણ સમુદ્રનું અવ્યવહિત
અંતર ચારે દિશામાં પીસ્તાલીસ-પીસ્તા-
લીસ હજાર યોજનનું છે.

૬૫૧ અઢાઈ ઢીપવાલા બધા નક્ષત્રો અંદ્રની સાથે
પીસ્તાલીસ મુહૂર્તનો યોગ કરતા, કરે છે
અને કરશે. તથા—
ઉત્તરા ક્ષત્રગુની, ઉત્તરાષાઢા, ઉત્તરા ભાદ્ર-
પદ, પુનર્વસુ, રેહિણી, વિશાખા, આ છ
નક્ષત્રો પણ એમ જ સમજવા

૬૫૨ મહાલિકા વિમાનપ્રવિભક્તિના પાંચમા
વર્ગમાં પીસ્તાલીસ ઉદ્દેશનકાલ છે.

છેંતાલીસમો સમવાય

- ૬૫૩ દિટ્ટિવાયસ્સ ણં છાયાલીસં માડયાપયા પ્ણત્તા । ૬૫૩ દુષ્ટિવાદના માતૃકાપદ છેંતાલીસ છે.
- ૬૫૪ વંભીણ ણં લિવીણ છાયાલીસં માડય- ૬૫૪ પ્રાહ્લી લિપિના માતૃકાક્ષર છેંતાલીસ છે.
- ૬૫૫ પમંજણસ્સ ણં વાડકુમારિંદસ્સ છાયા- ૬૫૫ વાયુકુમારેન્દ્ર પ્રભંજનના છેંતાલીસ લાખ
- લીસં ભવણાવાસ-સયસહસ્સા પ્ણત્તા । ભવનાવાસો છે.

સુડતાલીસમો સમવાય

- ૬૫૬ જયા ણં સૂરિણ સવ્વભિંતરમંડલં ઉવ- ૬૫૬ જ્યારે સૂર્ય સંપૂર્ણ આભ્યન્તર મંડળમાં
- સંક્રમિત્તા ણં ચારં ચરહ તયા ણં ઇહ ભ્રમણ કરે છે ત્યારે ૪૭૨૬૩ યોજન તથા
- ગયસ્સ મણુસસ્સ સત્તચ્ચાલીસં જોયણ- એક યોજનના ૬૦ ભાગમાંથી ૨૧ ભાગ
- સહસ્સોહિં દોહિ ય તેવદ્દેહિં જોયણ-સણ્હિં દૂરથી જંબૂદ્વીપમાં રહેલા મનુષ્યોની
- એકકવીસાણ ય સટ્ટિમાગોહિં જોયણસ્સ અક્ષુધન્દ્રિયનો વિષય બને છે.
- સૂરિણ ચક્કલુપાસં હવ્વમાગચ્છહ ।
- ૬૫૭ થેરે ણં અગ્ગિભૂઈ સત્તચ્ચાલીસં વાસાહં ૬૫૭ સ્થવિર અગ્નિભૂતિ સુડતાલીસ વર્ષ ગૃહ-
- અગારમજ્જે વસિત્તા મુંડે ભવિત્તા અગા- વાસમાં રહીને મુંડિત તેમજ પ્રવ્રજિત થયા.
- રાઓ અણગારિયં પવ્વહણ ।

અડતાલીસમો સમવાય

- ૬૫૮ એગમેગસ્સ ણં રન્નો ચાડરંતચક્કવટ્ઠિસ્સ ૬૫૮ પ્રત્યેક ચક્રવર્તીના અડતાલીસ હબ્બાર
- અડયાલીસં પટ્ટણસહસ્સા પ્ણત્તા । પત્તન (જ્યાં અનેક દેશોની વસ્તુઓ
- ૬૫૯ ધમ્મસ્સ ણં અરહઓ અડયાલીસં ગણા, ૬૫૯ અરિહંત ધર્મનાથના અડતાલીસ ગણ
- અડયાલીસં ગણહરા હોત્થા । અને અડતાલીસ ગણધર હતા.
- ૬૬૦ સૂરમંડલે ણં અડયાલીસં એકસટ્ટિ માગે ૬૬૦ સૂર્ય વિમાનનો વિસ્તાર એક યોજનના
- જોયણસ્સ વિક્ખંભેણં પ્ણત્તે । એકસઠ ભાગમાંથી અડતાલીસ ભાગ
- જેટલો છે.

ઓગણપચાસમો સમવાય

૬૬૧ સત્ત સત્તમિયાણં મિક્ષુપાડિમાણં
રાઈંદિણં છન્નઉઠ્ઠ મિક્ષાસણં અહા-
સુત્તં-જાવ-આરાહિયા ભવઠ્ઠ ।

૬૬૨ દેવકુરુ-ઉત્તરકુરુણુણં મણુયા ણુણુ-
પન્ના રાઈંદિણં સંપન્નજોવ્વણા ભવંતિ ।

૬૬૩ તેઈંદિયાણં ઉક્કોસેણં ણુણુપન્ના રાઈં-
દિયા ઠિઈં પ્ણત્તા ।

૬૬૧ સમસમમિક્ષા લિક્ષુપ્રતિમા ઓગણપચાસ
અહોરાત્રિમાં એકસો છન્નુ લિક્ષા આહાર
લઈને સૂત્રોક્ત વિધિથી આરાધિત થાય છે.

૬૬૨ દેવકુરુ અને ઉત્તરકુરુના મનુષ્ય ઓગણ-
પચાસ રાત્રિમાં યૌવન સંપન્ન બની જાય છે.

૬૬૩ તેઈંદ્રિય જીવેની ઉત્કૃષ્ટ સ્થિતિ ઓગણ-
પચાસ રાત્રિ દિવસની કહી છે.

પચાસમો સમવાય

૬૬૪ મુણિસુવ્વયસ્સ ણં અરહઓ પ્ણાસં
અજ્જિયાસાહસ્સીઓ હોત્થા ।

૬૬૫ અણંતે ણં અરહા પન્નાસં ધણૂં ઉટ્ટું
ઉચ્ચત્તેણં હોત્થા ।

૬૬૬ પુરિસુત્તમે ણં વાસુદેવે પન્નાસં ધણૂં ઉટ્ટું
ઉચ્ચત્તેણં હોત્થા ।

૬૬૭ સવ્વેવિ ણં દીઠ્ઠેવેયડ્ઠા મૂલે પન્નાસં ૨
જોયણાઈં આયામેણં પ્ણત્તા ।

૬૬૮ લંતંણ કપ્પે પન્નાસં વિમાણાવાસસહસ્સા
પ્ણત્તા ।

૬૬૯ સવ્વાઓ ણં તિમિસ્સગુહા-સંહગપ્પવાય
ગુહાઓ પન્નાસં ૨ જોયણાઈં આયામેણં
પ્ણત્તા ।

૬૭૦ સવ્વેવિ ણં કંચ્છગપવ્વયા સિહરત્તલે
પન્નાસં ૨ જોયણાઈં વિક્કલંભેણં પ્ણત્તે ।

૬૬૪ અરિહંત મુનિસુવ્રતની પચાસ હબર
આયાઓ હતી.

૬૬૫ અરિહંત અનંતનાથ પચાસ ધનુષ્ય ઉંચા
હતા.

૬૬૬ પુરુષોત્તમ વાસુદેવ પચાસ ધનુષ્ય ઉંચા
હતા.

૬૬૭ સમસ્ત દીર્ઘવૈતાહ્ય પર્વતોના મૂળનો
વિસ્તાર પચાસ યોજનનો છે.

૬૬૮ લાંતક કલ્પમાં પચાસ હબર વિમાન છે.

૬૬૯ સમસ્ત તિમિશ્ર ગુફા અને ખંડપ્રપાત
ગુફાઓની લંબાઈ પચાસ-પચાસ યોજ-
નની છે.

૬૭૦ સર્વ કાંચનક પર્વતોના શિખરો પચાસ-
પચાસ યોજનના વિસ્તાર વાળા છે.

એકાવનમો સમવાય

- ૬૭૧ નવવહ્નં વંમચેરાણં એકાવન્નં ઉદ્દેસણ-
કાલા પળ્ણત્તા ।
- ૬૭૨ ચમરસ્સ ણં અસુરિંદસ્સ અસુરરન્નો સમા
સુધમ્મા એકાવન્ન-સ્વંમસય સંનિવિટ્ઠા
પળ્ણત્તા ।
- ૬૭૩ એવં ચેવ વલિસ્સ ત્રિ ।
- ૬૭૪ સુપ્પમે ણં વલદેવે એકાવન્નં વાસ-સય-
સહસ્સાઈં પરમાઉં પાલહ્ત્તા સિદ્ધે-જાવ-
સવ્વદુક્ખપ્પહીણે ।
- ૬૭૫ દંસણાવરણ-નામાણં દોહં કમ્માણં એકા-
વન્નં ઉત્તરકમ્મ-પગડીઓ પળ્ણત્તા ।
- ૬૭૧ નવ બ્રહ્મચર્ય અધ્યયનો (આચારાંગ સૂત્ર
પ્રથમ શ્રુતસ્કંધ)ના એકાવન ઉદ્દેશનકાળ
કહેલ છે.
- ૬૭૨ અસુરેન્દ્ર અસુરરાજ ચમરેન્દ્રની સુધર્મા
સભાના એકાવનસો સ્તંભ છે.
- ૬૭૩ બલેન્દ્રની સુધર્મા સભાના પણ એકાવન
સો સ્તંભ છે.
- ૬૭૪ સુપ્રભ બલદેવ એકાવન લાખ વર્ષાનું
આયુષ્ય પૂર્ણ કરીને સિદ્ધ યાવત્ સમસ્ત
દુઃખોથી રહિત થયા.
- ૬૭૫ દર્શનાવરણ અને નામકર્મ આ બે કર્મોની
મળીને એકાવન ઉત્તર કર્મપ્રકૃતિઓ છે-
દર્શનાવરણ-૯ નામકર્મ ૪૨=૫૧.

બાવનમો સમવાય

- ૬૭૬ મોહણિજ્જસ્સ ણં કમ્મસ્સ વાવન્નં નામ-
ધેજ્જા પળ્ણત્તા તંજહા—
કોહે કોવે રોસે દોસે અસ્વમા સંજલણે
કલહે ચંડિક્કે મંહણે વિવાએ । ૧૦
માણે મદે દપ્પે થંમે અત્તુક્કોસે ગવ્વે
પરપરિવાએ અક્કોસે અવક્કોસે [પરિ-
મવે] ઉન્નએ । ૨૦
ઉન્નામે માયા ઉવહી નિયહી વલણ
ગહણે ધૂમે કક્કે કુરુણ દંમે । ૩૦
કૂહે જિમ્હે કિન્નિસે અણાયરણયા ગૂહ-
ણયા વંચણયા પલિકુંચણયા સાતિજોગે
લોમે ઇચ્છા । ૪૦
- ૬૭૬ મોહનીય કર્મના બાવન નામ છે—ક્રોધ,
ક્રોપ, શેષ, દ્રેષ, અક્ષમા, સંબલન, કલહ,
ચાંડિક્ય, ભંડન, વિવાદ, માન, મદ, દર્પ,
સ્તમ્ભ, આત્મોત્કર્ષ, ગર્વ, પર-પરિવાદ,
આક્રોશ, અપકર્ષ, ઉન્નત, ઉન્નામ, માયા,
ઉપધિ, નિકૃતિ, વલય, ગ્રહણ, નૂમ, કલ્ક,
કુરૂક, દંભ, કૂટ, જિહ્વા, કિલ્વિષ, અના-
દરતા, ગૂહનતા, વચનતા, પરિકુચનતા,
સાત્યોગ, લોભ, ઈચ્છા, મૂર્છા, કાંક્ષા,
ગૃહિ, તૃષ્ણા, ભિદ્યા, અભિદ્યા, કામાશા,
ભોગાશા, જીવિતાશા, મરણાશા, નંદી, રાગ-

મુચ્છા કંઠા ગેહી તિળ્હા મિજ્જા
અમિજ્જા કામાસા મોગાસા જીવિયાસા
મરણાસા । ૫૦ નંદી રાગે । ૫૨ ।

૬૭૭ ગોથૂમ્સસ ણં આવાસપવ્વયસ્સ પુરચ્છિ-
મિલ્લાઓ ચરમંતાઓ વલયામ્હસ્સ મહા-
પાયાલસ્સ પચ્ચચ્છિમિલ્હે ચરમંતે એસ
ણં વાવન્નં જોયણસહસ્સાઈં અવાહાઉ
અંતરે પળ્ણત્તે ।

૬૭૮ એવં દગ્ગભાસસ્સ કેઉગસ્સ, સંઘસ્સ
જૂયગસ્સ, દગ્ગસીમસ્સ, ઈસરસ્સ ।

૬૭૯ નાનાવરણિજ્જસ્સ, નામસ્સ, અંતરાયસ્સ
એતોસે ણં તિળ્હં કમ્મપગ્ગહીણં વાવન્નં
ઉત્તરપયહીઓ પળ્ણત્તા ।

૬૮૦ સોહમ્મ સળ્ણકુમાર-માહિંદેસુ તિસુ કપ્પેસુ
વાવન્નં વિમાણાવાસસયસહસ્સા પળ્ણત્તા ।

૬૭૭ ગોસ્તૂપ આવાસ પર્વતના પૂર્વી ચરમા-
ન્તથી વડવામુખ પાતાલ કલશના પશ્ચિમી
ચરમાન્તનું અવ્યવહિત અંતર ખાવન
હબ્બર યોજનનું છે.

૬૭૮ એજ પ્રમાણે દક્ષિણ અને કેતુક શંખ
ચૂપક દગ્ગસીમ અને ઈસરનું અંતર બાણુવું.

૬૭૯ જ્ઞાનાવરણીય, નામ અને અંતરાય આ ત્રણ
મૂળ પ્રકૃતિઓની ઉત્તર પ્રકૃતિ મળીને
ખાવન છે-જ્ઞાનાવરણીય-૫, નામ-૪૨-
અંતરાય-૫=૫૨.

૬૮૦ સૌધર્મ, સનત્કુમાર અને માહિંદ્ર, આ ત્રણ
દેવલોકોના મળીને ખાવન ક્ષાળ વિમાના-
વાસ છે.

ત્રેપનમો સમવાય

૬૮૧ દેવકુરુ-ઉત્તરકુરુયાઓ ણં જીવાઓ તેવન્નં
તેવન્નં જોયણસહસ્સાઈં સાહરેગાઈં
આયામેણં પળ્ણત્તાઓ ।

૬૮૨ મહાહિમવંત-રૂપ્પીણં વાસહરપવ્વયાણં
જીવાઓ તેવન્નં જોયણસહસ્સાઈં નવ ય
એગત્તીસે જોયણ-સણ્ણે છુચ્ચ એગૂણવીસ-
ઈમાણે જોયણસ્સ આયામેણં પળ્ણત્તાઓ ।

૬૮૩ સમણસ્સ ણં મગ્ગવઓ મહાવીરસ્સ તેવન્નં
અળ્ણગારા સંવચ્છરપરિયાયા પંચસુ અણુ-
ત્તરેસુ મહ્હમહાલણ્ણેસુ મહાવિમાણેસુ
દેવત્તાણે ઉવવન્ના ।

૬૮૧ દેવકુરુ અને ઉત્તરકુરુની જીવાનો આયામ
ત્રેપન ત્રેપન હબ્બર યોજનનો છે.

૬૮૨ મહાહિમવંત અને રૂપ્પિમ વર્ષધર પર્વતની
જીવાની લગભગ ત્રેપન હબ્બર નવસો એક-
ત્રીસ (૫૩૬૩૧) યોજની તથા એક યોજ-
નના ૧૯ ભાગોમાંથી ૬ ભાગ જેટલી છે.

૬૮૩ શ્રમણ ભગવાન મહાવીરના ત્રેપન સાધુ
એક વર્ષની દીક્ષાપર્યાયવાળા થઈને અનુ-
ત્તરવિમાનોમાં દેવ થયા.

૬૮૪ સંમુચ્છિમ-ઉરપરિસપ્પાણં ઉક્કોસેણં
તેવન્નં વાસસહસ્સા ઠિઈં પળ્ણત્તા ।

૮૬૪ સંમૂચ્છિમ ઉરપરિસર્પની ઉત્કૃષ્ટ સ્થિતિ
ત્રેપન હબ્બર વર્ષની છે.

ચોપનમે સમવાય

૬૮૫ મરહેરવણ્ણુ ણં વાસેણુ ઇગમેગાણુ
ઉસ્સપ્પિણીણુ ઓસપ્પિણીણુ ચુવન્નં ૨
ઉત્તમપુરિસા ઉપ્પજ્જિસુ વા, ઉપ્પજ્જંતિ
વા, ઉપ્પજ્જિસ્સંતિ વા, તંજહા—
ચુવ્વીસં તિત્થકરા, વારસ ચક્કવટ્ટી, નવ
વલદેવા, નવ વાસુદેવા ।

૬૮૫ ભરત અને ઐરવત ક્ષેત્રમાં ઉત્સર્પિણી
અને અવસર્પિણીકાળમાં ચોપન-ચોપન
ઉત્તમ પુરૂષ ઉત્પન્ન થયા છે, થાય છે અને
થશે—ચોવીસ તીર્થકરો, બાર ચક્રવર્તીઓ
નવ બળદેવો, નવ વાસુદેવો.

૬૮૬ અરહા ણં અરિહુત્તેમી ચુવન્નં રાઈદિયાઈં
છુમત્થપરિયાયં પાણિત્તા જિણે જાણુ
કેવલી સવ્વન્નૂ સવ્વભાવદરિસા ।

૬૮૬ અરિહંત અરિષ્ટ નેમિનાથ ચોપન અહો-
રાત્રિની છદ્મસ્થ પર્યાય પછી જિન થયા
યાવત્ સર્વજ્ઞ સર્વદર્શી થયા.

૬૮૭ સમણે મગવં મહાર્વારે ઇગાદિવસેણં
ઇગાનિસિજ્જાણુ ચુવ્વન્નાઈં વાગરણાઈં
વાગરિત્થા ।

૬૮૭ શ્રમણુ ભગવાન મહાવીરે એકજ દિવસમાં
એકજ આસનથી ચોપન પદાર્થોનું યુક્તિ-
યુક્ત પ્રવચન કર્યું હતું. એટલે ચોપન
પ્રશ્નોના ઉત્તરો આપ્યા હતા.

૬૮૮ અણંતસ્સ ણં અરહઓ ચુવન્નં ગણહરા
હોત્થા ।

૬૮૮ અરિહંત અનંતાનાથના ચોપન ગણુ અને
ચોપન ગણુધર હતા.

પંચાવનમે સમવાય

૬૮૯ મલ્લી ણં અરહા પળવન્ન-વાસ-
સહસ્સાઈં પરમાણં પાલહ્ણા સિદ્ધે-જાવ-
સવ્વદુક્ખપ્પહાણે ।

૬૮૯ અરિહંત મલ્લિનાથ પંચાવન હબ્બર વર્ષનું
આયુષ્ય પૂર્ણ કરીને સિદ્ધ યાવત્ સર્વ
દુઃખોથી મુક્ત થયા છે.

૬૯૦ મંદરસ્સ ણં પવ્વયસ્સ પ્પચ્ચિછમિ-
લ્લાઓ ચરમંતાઓ વિજયદારસ્સ પ્પચ્ચ-
ચિછમિલ્લે ચરમંતે ઇસ ણં પળવન્ન-
જોપગસહસ્સાઈં અન્નાહાણુ અંતરે પળ્ણત્તે ।

૬૯૦ મેરૂપર્વતના પશ્ચિમી ચરમાન્તથી વિજય-
દારના પશ્ચિમી ચરમાન્તનું અવ્યવહિત
અંતર પંચાવન હબ્બર યોજનનું છે.

૬૯૧ એવં ચઠ્ઠિસિંપિ વેજયંત-જયંત અપરા-
જિયં તિ ।

૬૯૨ સમણે ભગવં મહાવીરે અંતિમગઈયાસિ
પણપન્નં અજ્ઞયણાઈ કલ્લાણફલવિ-
વાગાઈં પણપન્નં અજ્ઞયણાઈં પાવફલ-
વિવાગાઈં વાગરિત્તા સિદ્ધે-જાવ-સવ્વ-
દુકલ્પ્પર્હાણે ।

૬૯૩ પઠમ-વિઙ્ગ્યાસુ દોસુ પુઠ્ઠવાસુ પણપન્નં
નિરયાવાસ-સય-સહસ્સા પણ્ણત્તા ।

૬૯૪ ઢંસણાવરણિજ્જ નામાઝયાણં તિણ્ઠં કમ્મ-
પગહાણં પણપન્નં ઉત્તરપગહાઈઓ પણ્ણ-
ત્તાઓ ।

૬૯૧ એવં પ્રમાણે વૈજયંત, જયંત અને
અપરાજિત દ્વારનું અંતર છે.

૬૯૨ શ્રમણુ લગવાનું મહાવીરે અંતિમ રાત્રે
પંચાવન અધ્યયન કલ્યાણ-ફલ-વિપાકના
પંચાવન અધ્યયન પાપ-ફલ-વિપાકના
કહીને સિદ્ધ યાવત્ સર્વ દુઃખોથી મુક્ત
થયા છે.

૬૯૩ પહેલી અને બીજી આ પૃથ્વીઓમાં
મળીને પંચાવન લાખ નારકાવાસ છે.

૬૯૪ દર્શનાવરણીય, નામ અને આયુ આ ત્રણ
મૂળ પ્રકૃતિઓની મળીને પંચાવન ઉત્તર
પ્રકૃતિઓ છે.

છપ્પનમે સમવાય

૬૯૫ જંબુદ્દીવે ણં દીવે છપ્પન્નં નકલ્લત્તા ચંદેણ
સાદ્દે જોગં જોઈંસુ વા, જોઈંતિ વા,
જોઈંસંતિ વા ।

૬૯૬ વિમલસ્સ ણં અરહઓ છપ્પન્નં ગણા,
છપ્પન્નં ગણહરા હોત્થા ।

૬૯૫ જંબુદ્દીપમાં છપ્પન નક્ષત્રોનો ચંદ્રમા
સાથે યોગ થયો છે, વર્તમાનમાં થાય છે
અને ભવિષ્યમાં થશે.

૬૯૬ અરિહંત વિમલનાથના છપ્પન ગણુ અને
છપ્પન ગણુધર હતા.

સત્તાવનમે સમવાય

૬૯૭ તિણ્ઠં ગણિપિહગાણં આચારચૂલિયાવ-
જ્જાણં સત્તાવન્નં અજ્ઞયણા પણ્ણત્તા ।
તંજહા-
આચારે, સૂયગહે, ઠાણે ।

૬૯૮ ગોથૂમ્મસ્સ ણં આવાસપવ્વયસ્સ પુરચ્છિ-
મિહ્હાઓ ચરમંતાઓ વલયામુહસ્સ મહા-
પાયાલસ્સ બહુમજ્જદેસમાણે એસ ણં
સત્તાવન્નં જોયણ-સહસ્સાઈં અવાહાણે
અંતરે પણ્ણત્તે ।

૬૯૭ આચારાંગની ચૂલિકા છોડીને ત્રણુ ગણિ-
પિટકોના સત્તાવન અધ્યયનો છે-આચાર-
રાંગ, સૂત્રકૃતાંગ, સ્થાનાંગ.

૬૯૮ ગોસ્તૂપ આવાસ પર્વતના પૂર્વીચરમાન્તથી
વલયામુખ પાતાલ કલશના મધ્યભાગનું
અવ્યવહિત અંતર સત્તાવન હબ્બર
યોજનનું છે.

- ૬૯૯ એવં દગભાસસ્સ કેડયસ્સ ય, સંઘસ્સ જૂયસ્સ ય, દયસીમસ્સ ઈસરસ્સ ય ।
- ૭૦૦ મહ્લિસ્સ ણં અરહઓ સત્તાવન્નં મળ-પજ્જવનાણિસયા હોત્થા ।
- ૭૦૧ મહાહિમવંત-રૂપ્પીણં વાસહરપવ્વયાણં જીવાણં ધણુપિટ્ઠં સત્તાવન્નં ૨ જોયણ-સહસ્સાઈં દોન્નિ ય તેણુએ જોયણ-સએ દસ ય એગૂણવીસમાએ જોયણસ્સ પરિ-ક્ષેવેણં પળ્ણત્તં ।

- ૬૯૯ એ પ્રમાણે દકભાસ અને કેટુક, શંખ અને યૂપક તથા દકસીમ અને ઈશ્વરનું અંતર સમજવું.
- ૭૦૦ અરિહંત મહિલનાથના સત્તાવનસો અવધિજ્ઞાની મુનિ હતા.
- ૭૦૧ મહાહિમવંત અને રૂકિમવર્ષધર પર્વતોની જીવાઓના ધનુષ્ટ્રની પરિધિ સત્તાવન હબર બસો ત્રાયું યોજન તથા એક યોજનના ૧૬ ભાગોમાંથી ૧૦ ભાગ બેટલી છે.

અઠ્ઠાવનમો સમવાય

- ૭૦૨ પઠમ દોચ્ચ-પંચમાતુ તિસુ પુઠ્ઠવીસુ અઠ્ઠા-વન્નં નેરયાવાસ-સયસહસ્સા પળ્ણત્તા ।
- ૭૦૩ નાળાવરણિજ્જસ્સ વેયણિય-આડય-નામ અંતરાડયસ્સ એએસિ ણં પંચઠ્ઠં કમ્મ-પગડીણં અઠ્ઠાવન્નં ઉત્તરપગડીઓ પળ્ણત્તા ।
- ૭૦૪ ગોથૂમસ્સ ણં આવાસપવ્વયસ્સ પચ્ચચ્છિ-મિલ્લાઓ ચરમંતાઓ વલયામુહસ્સ મહા-પાયાલસ્સ વહુમજ્જદેસમાએ એસ ણં અઠ્ઠાવન્નં જોયણ-સહસ્સાઈં અવાહાએ અંતરે પળ્ણત્તે ।
- ૭૦૫-૬-૭ એવં ચડદિસિં પિ નેયવ્વં ।

- ૭૦૨ પહેલી, બીજી અને પાંચમી, આ ત્રણ પૃથ્વીઓમાં અઠ્ઠાવન લાખ નારકાવાસ છે.
- ૭૦૩ જ્ઞાનાવરણીય, વેદનીય, આયુષ્ય, નામ અને અંતરાય આ પાંચ મૂલ પ્રકૃતિઓની ઉત્તર પ્રકૃતિઓ મળીને અઠ્ઠાવન છે.
- ૭૦૪ ગોસ્તૂપ આવાસ પર્વતના પશ્ચિમી ચરમાન્તથી વલયામુખ મહાપાતાલ કલશના મધ્યભાગનું અવ્યવહિત અંતર અઠ્ઠાવન હબર યોજનનું છે.

- ૭૦૫-૭૦૬-૭૦૭ એજ પ્રમાણે શેષ ત્રણ દિશાઓનું અંતર પણ સમજ લેવું જોઈએ.

ઓગણસાઈઠમો સમવાય

- ૭૦૮ ચંદસ્સ ણં સંવચ્છરસ્સ એગમેગે ઉડુ એગૂણસાઈઠે રાઈંદિયાઈં રાઈંદિયગ્ગેણં પળ્ણત્તા ।

- ૭૦૮ ચંદ્રસંવત્સરની પ્રત્યેક ઋતુ ઓગણસાઈઠ અહોરાત્રિની હોય છે.

૭૦૯ સંભવે ગં અરહા એગૂણસદ્ધિં પુવ્વ-સય-
સહસ્સાઈં આગારમજ્ઞે વસિત્તા મુંદે-
જાવ-પવ્વહ્ણે ।

૭૧૦ મલ્લિસ્સ ગં અરહઓ એગૂણસદ્ધિં ઓહિ-
નાણિસયા હોત્થા ।

૭૦૯ અરિહંત સંભવનાથ ઓગણુસાઈં પૂર્વ
સુધી ગુહવાસમાં રહીને મુંડિત યાવત
પ્રવ્રજિત થયા.

૭૧૦ અરિહંત મલ્લિનાથના ઓગણુસાઈં સો
અવધિજ્ઞાની મુનિ હતા.

સાઈંમો સમવાય

૭૧૧ એગમેગે ગં મંડલે સૂરિયે સદ્ધિયે સદ્ધિયે
મુહુત્તોહિં સંઘાહ્ણે ।

૭૧૨ લવણસ્સ ગં સમુદ્ધસ્સ સદ્ધિં નાગસાહ-
સ્સીઓ અગ્ગોદયં ધારંતિ ।

૭૧૩ વિમલે ગં અરહા સદ્ધિં ધણ્ણં ઉહ્ણં
ઉચ્ચત્તેણં હોત્થા ।

૭૧૪ વલિસ્સ ગં વરૂગેયણિંદસ્સ સદ્ધિં સામા-
ણિય-સાહસ્સીઓ પણ્ણત્તા ।

૭૧૫ વંમસ્સ ગં દેવિંદસ્સ દેવરન્નો સદ્ધિં
સામાણિય-સાહસ્સીઓ પણ્ણત્તા ।

૭૧૬ સોહમ્મીસાણેસુ દોસુ કપ્પેસુ સદ્ધિં
વિમાણાવાસ-સય-સહસ્સા પણ્ણત્તા ।

૭૧૧ પ્રત્યેક મંડલમાં સૂર્ય સાઈં-સાઈં
મુહૂર્તો નિષ્પન્ન (પૂર્ણ) કરે છે.

૭૧૨ લવણુ સમુદ્રના અત્રોહકને સાઈં હબર
નાગદેવો ધારણુ કરે છે.

૭૧૩ અરિહંત વિમલનાથ સાઈં ધનુષ્ય ઉંચા
હતા.

૭૧૪ બલેન્દ્રના સાઈં હબર સામાનિક દેવ છે.

૭૧૫ બ્રહ્મદેવેન્દ્રના સાઈં હબર સામાનિક
દેવ છે.

૭૧૬ સૌધર્મ અને ઈશાન આ બે દેવલોકના
મળી સાઈં લાખ વિમાનાવાસ છે.

એકસઠમો સમવાય

૭૧૭ પંચસંવચ્છરિયસ્સ ગં યુગસ્સ રિઉમાસેણં
મિજ્જમાણસ્સ હ્ગસદ્ધિં ઉહ્માસા પણ્ણત્તા ।

૭૧૮ મંદરસ્સ ગં પવ્વયસ્સ પઠમે કંદે એગસદ્ધિ-
જોયણ-સહસ્સાઈં ઉહ્ણં ઉચ્ચત્તેણં પણ્ણત્તે ।

૭૧૯ ચંદ્રમંડલે ગં એગસદ્ધિ-વિભાગ વિમાહ્ણે
સમંસે પણ્ણત્તા ।

૭૨૦ એવં સૂરસ્સવિ ।

૭૧૭ પાંચ સંવત્સરવાળા યુગના એકસઠ
ઋતુમાસ છે.

૭૧૮ મેરૂપર્વતના પ્રથમ કાંડની ઉંચાઈ એકસઠ
હબર યોજનની છે.

૭૧૯ ચંદ્રમંડલના સમાંશ એક યોજનના
એકસઠ વિભાગ કરતા (૪૫ સમાંશ)
હોય છે.

૭૨૦ એ જ પ્રમાણે સૂર્યમંડલના સમાંશ પણ
હોય છે.

બાસઠમો સમવાય

- ૭૨૧ પંચસંવચ્છરિણં ગં જુગે બાસઠિં પુન્નિ-
માઓ, બાસઠિં અમાવસાઓ પળ્ણત્તાઓ ।
- ૭૨૨ વાસુપુજ્જસ્સ ણં અરહઓ બાસઠિં ગણા,
બાસઠિં ગણહરા હોત્થા ।
- ૭૨૩ સુક્કપક્કસ્સ ણં ચંદે બાસઠિં ભાગે
દિવસે દિવસ પરિવહ્હુ, તે ચેવ બહુલ-
પક્કલે દિવસે દિવસે પરિહાયહ ।
- ૭૨૪ સોહમ્મીસાણેસુ કપ્પેસુ પઠમે પત્થહે
પઠમાવલિયાણે ઇમ્મગાણે દિસાણે
બાસઠિં વિમાણા પળ્ણત્તા ।
- ૭૨૫ સવ્વે ત્રેમાણિયાણં બાસઠિં વિમાણપત્થહા
પત્થહમ્મણં પળ્ણત્તા ।
- ૭૨૧ પાંચ સંવત્સરવાળા યુગની બાસઠ
પૂર્ણિમાઓ અને બાસઠ અમાવસ્યાઓ
હોય છે.
- ૭૨૨ અરિહંત વાસુપૂજ્યના બાસઠ ગણુ અને
બાસઠ ગણુધર હતા.
- ૭૨૩ શુકલ પક્ષમાં ચંદ્ર બાસઠ ભાગ પ્રતિદિન
વધે છે. કૃષ્ણપક્ષમાં ચંદ્ર તેટલો જ
પ્રતિદિન ઘટે છે.
- ૭૨૪ સૌધર્મ અને ઈશાન કલ્પના પ્રથમ પ્રસ્ત-
રની પ્રથમ આવલિકા તેમજ પ્રત્યેક
દિશામાં બાસઠ-બાસઠ વિમાન છે.
- ૭૨૫ સર્વ વૈમાનિક દેવોના બાસઠ વિમાન
પ્રસ્તટ છે.

ત્રેસઠમો સમવાય

- ૭૨૬ ઉસમે ણં અરહા કોસલિણે તેસઠિં પુવ્વ-
સય-સહસ્સાઈં મહારાયમજ્જે વસિત્તા
મુહે-જાવ-પવ્વહણે ।
- ૭૨૭ હરિવાસ-રમ્મયવાસેસુ મણુસ્સા તેવહિ-
ણિં રાઈદિણિં સંપત્તજોવ્વણા ભવંતિ ।
- ૭૨૮ નિસદ્દે ણં પવ્વણે તેવહિં સુરોદયા પળ્ણત્તા ।
- ૭૨૯ ઇવં નીલવંતે વિ ।
- ૭૨૬ અરિહંત ઋષભ કૌશલાધિપતિ ત્રેસઠ
લાખ પૂર્વે સુધી રાજપદ ભોગવીને મુંડિત
યાવત્ પ્રવ્રજિત થયા.
- ૭૨૭ હરિવર્ષ અને રમ્યક વર્ષના મનુષ્યો
ત્રેસઠ અહોરાત્રિમાં યૌવનાવસ્થાને પ્રાપ્ત
કરે છે.
- ૭૨૮ નિષધ પર્વત ઉપર ત્રેસઠ સૂર્યમંડળ છે.
- ૭૨૯ એજ પ્રમાણે નીલવંત ઉપર પણ તેટલાજ
સૂર્યમંડળ છે.

ચોસઠમો સમવાય

- ૭૩૦ અદ્દહમિયા ણં ભિક્કુપહિમા ચસદ્દાય
રાઈદિણિં દોહિ ય અદ્દાસોણિં ભિક્કવા-
સણિં અહામુત્તં-જાવ-ભવહ ।
- ૭૩૦ અષ્ટમ અષ્ટમિકા ભિક્ષુપ્રતિમા ચોસઠ
અહોરાત્રિમાં બસો અદ્દ્યાસી ભિક્ષા-
આહારની લઈને સૂત્રાનુસાર પૂર્ણ કરાય છે.

૭૩૧ ચડસદ્દિ અસુરકુમારાવાસ-સય સહરસા-
પણ્ણત્તા ।

૭૩૨ ચમરસ્સ ણં રન્નો ચડસદ્દિ સામાણિય-
સાહસ્સીઓ પણ્ણત્તાઓ ।

૭૩૩ સવ્વેવિ ણં દ્ધિમુહા પવ્વયા પલ્લા-
સંઠાણ-સંઠિયા સવ્વત્થ સમા વિક્કલં
મુસ્સેહેણં ચડસદ્દિ જોયણ-સહસ્સાઈં
પણ્ણત્તા ।

૭૩૪ સોહમ્મીસાણેસુ વંભલોણ ય તિસુ કપ્પેસુ
ચડસદ્દિ વિમાણાવાસસય-સહસ્સા
પણ્ણત્તા ।

૭૩૫ સવ્વસ્સ વિ ય ણં રન્નો ચાડરન્ત-ચક્ક-
વદ્દિસ્સ ચડસદ્દિ-લઢ્ઢીણ મહગ્ગે મુત્તા-
મણિહારે પણ્ણત્તા ।

૭૩૧ અસુરકુમારાવાસ ચોસઠ લાખ છે.

૭૩૨ ચમરેન્દ્રના સામાનિક દેવ ચોસઠ હજાર છે.

૭૩૩ બધા દ્ધિમુખ પર્વત પાલા (પલ્લક)
ના આકારવાળા છે. આથી તેમનો વિષ્કલ
સર્વત્ર સમાન છે. તેની ઉંચાઈ ચોસઠ
હજાર યોજનની છે.

૭૩૪ સૌધર્મ, ઈશાન અને બ્રહ્મલોક આ ત્રણ
કલ્પોમાં ચોસઠ લાખ વિમાનાવાસો છે.

૭૩૫ બધા ચક્રવર્તી રાજાઓના મુક્તા-મણિમય
હાર મહામૂલ્યવાન અને ચોસઠ સરવાળા
હોય છે.

પાંસઠમે સમવાય

૭૩૬ જંબુદ્દીવે ણં દાંવે પણ્ણસદ્દિ સૂરમહંલા
પણ્ણત્તા ।

૭૩૭ થેરે ણં મોરિયપુત્તે પણ્ણસદ્દિ-વાસાઈં
આગારમજ્જે વસિત્તા મુંડે ભવિત્તા
અગારાઓ અણગારિયં પવ્વહ્ણ ।

૭૩૮ સોહમ્મવહિંસયસ્સ ણં વિમાણસ્સ ઇગ-
મેગાણ વાહાણ પણ્ણસદ્દિ-પણ્ણસદ્દિ મોમા
પણ્ણત્તા ।

૭૩૬ જંબુદ્દીપમાં સૂર્યમંડલ પાંસઠ છે.

૭૩૭ સ્થવિર મૌર્યપુત્ર પાંસઠ વર્ષ ગૃહવાસમાં
રહીને મુંડિત યાવત્ પ્રવ્રજિત થયા.

૭૩૮ સૌધર્મવત્સક વિમાનની પ્રત્યેક દિશામાં
પાંસઠ-પાંસઠ લૌખનગર છે.

છાસઠમે સમવાય

- ૭૩૯ દાહિણદ્વુ-માણુસ્સ-લેત્તે ણં છાવટ્ઠિં ચંદા
પમાસિંસુ વા ૩ ।
- ૭૪૦ છાવટ્ઠિં સૂરિયા તવિંસુ વા ૩ ।
- ૭૪૧ ઉત્તરદ્વુ-માણુસ્સ-લેત્તે ણં છાવટ્ઠિં ચંદા
પમાસિંસુ વા ૩ ।
- ૭૪૨ છાવટ્ઠિં સૂરિયા તવિંસુ વા ૩ ।
- ૭૪૩ સેજ્જંસસ્સ ણં અરહઓ છાવટ્ઠિં ગણા
છાવટ્ઠિં ગગહરા હોત્થા ।
- ૭૪૪ અભિણિવોહિયનાણસ્સ ણં ઉક્કોસેણં
છાવટ્ઠિં સાગરોવમાઈ ઠિઈ પળ્ણત્તા ।
- ૭૩૯ દક્ષિણાર્ધ મનુષ્ય ક્ષેત્રમાં છાસઠ ચંદ્ર
પ્રકાશ કરતા હતા. પ્રકાશ કરે છે અને
પ્રકાશ કરશે.
- ૭૪૦ દક્ષિણાર્ધ મનુષ્ય ક્ષેત્રમાં છાસઠ સૂર્ય
તપતા હતા, તપે છે અને તપશે.
- ૭૪૧ ઉત્તરાર્ધ મનુષ્ય ક્ષેત્રમાં છાસઠ ચંદ્ર પ્રકાશ
કરે છે. કરતા હતા અને પ્રકાશ કરશે.
- ૭૪૨ ઉત્તરાર્ધ મનુષ્ય ક્ષેત્રમાં છાસઠ સૂર્ય તપતા
હતા, તપે છે અને તપશે.
- ૭૪૩ અરિહંત શ્રેયાંસનાથના છાસઠ ગણુ અને
છાસઠ ગણુધર હતા.
- ૭૪૪ આભિનિબોધિક જ્ઞાનની ઉત્કૃષ્ટ સ્થિતિ
છાસઠ સાગરોપમની છે.

સડસઠમે સમવાય

- ૭૪૫ પંચસંવચ્છરિયસ્સ ણં યુગસ્સ નક્કલ્લ-
માસેણં મિજ્જમાણસ્સ સત્તસટ્ઠિ નક્કલ્લ-
માસા પળ્ણત્તા ।
- ૭૪૬ હેમવય ઇરન્નવયાઓ ણં વાહાઓ સત્તટ્ઠિ
સત્તટ્ઠિ જોયણ-સયાઈ પળ્ણપન્નાઈ તિણ્ણિ
ય ભાગા જોયણસ્સ આયામેણં પળ્ણત્તા ।
- ૭૪૭ મંદરસ્સ ણં પવ્વયસ્સ પુરચ્છિમિલ્લાઓ
ચરમંતાઓ ગોયમદીવસ્સ પુરચ્છિમિલ્લે
ચરમંતે ઇસ ણં સત્તસટ્ઠિ જોયણ-સહસ્સાઈ
અવાહાઈ અંતરે પળ્ણત્તે ।
- ૭૪૮ સવ્વેસિં પિ ણં નક્કલ્લતાણં સોમાવિક્કલ્લ-
ભે ણં સત્તસટ્ઠિ ભાગં ભદ્દઈ સમસે પળ્ણત્તે ।
- ૭૪૫ પાંચ સંવત્સર વાળા યુગના સડસઠ
નક્ષત્રમાસ હોય છે.
- ૭૪૬ હેમવત હૈરણ્યવતની બાહાની લંબાઈ
સડસઠ સો પંચાવન યોજન તથા એક
યોજનના ત્રણ ભાગ જેટલી છે.
- ૭૪૭ મેરૂ પર્વતના ચરમાન્તથી ગૌતમ દ્વીપના
પૂર્વ ચરમાન્તનું અવ્યવહિત અંતર
હબ્બર યોજનનું છે.
- ૭૪૮ બધા નક્ષત્રોના સીમાવિષ્કંભનો સમાંશ
એક યોજનના સડસઠ ભાગોમાં વિભાજિત
કરતાં થાય છે.

અડસઠ મો સમવાય

- ૭૪૯ ધાયઙ્સંઢે ણં દીવે અડસઠ્ઠી ચક્કવટ્ટિવિ-
જયા, અડસઠ્ઠિ રાયહાળીઓ પળ્ણત્તાઓ ।
- ૭૫૦ ઉક્કોસપ્પે અડસઠ્ઠિ અરહંતા સમુપ્પ-
જ્જિસુ વા ૩ ।
- ૭૫૧ એવં ચક્કવટ્ટી બલદેવા વાસુદેવા ।
- ૭૫૨ પુક્કલ્લરવરદીવટ્ટે ણં અડસઠ્ઠિ વિજયા,
એવં ચેવ બલદેવા વાસુદેવા ।
- ૭૫૩ વિમલસ્સ ણં અરહંઓ અડસઠ્ઠિ સમળ-
સાહસ્સીઓ ઉક્કોસિયા સમળસંપયા
હોત્થા ।
- ૭૪૯ ધાતકીખંડ દ્વીપમાં અડસઠ ચકવર્તી-
વિજય અને તેની અડસઠ રાજધાનીઓ છે.
- ૭૫૦ ધાતકીખંડમાં ઉત્કૃષ્ટ અડસઠ તીર્થકર
થયા છે, થાય છે અને થશે.
- ૭૫૧ એજ પ્રમાણે ચકવર્તી, બલદેવ અને
વાસુદેવ પણ સમજવા.
- ૭૫૨ પુષ્કરાર્ધ દ્વીપમાં અડસઠ ચકવર્તી વિજય,
રાજધાનીઓ, તીર્થકર, બલદેવ અને
વાસુદેવ ઉપરના ત્રણ સૂત્રોની અનુસાર છે.
- ૭૫૩ અરિહંત વિમલનાથના અડસઠ હબ્બર
ઉત્કૃષ્ટ શ્રમણ હતા.

ઓગણ્ણસિત્તેર મો સમવાય

- ૭૫૪ સમયલ્લિત્તે ણં મંદરવજ્જા એગૂણસત્તરિં
વાસા વાસધરપવ્વયા પળ્ણત્તા, તંજહા-
પળ્ણત્તીસં વાસા, તીસં વાસહરા, ચત્તારિ
ઉસુયારા ।
- ૭૫૫ મંદરસ્સ પવ્વયસ્સ પચ્ચલ્લિમિલ્લાઓ
ચરમંતાઓ ગોયમદીવસ્સ પચ્ચલ્લિમિલ્લે
ચરમંતે એસ ણં એગૂણસત્તરિં જોયળ સહ-
સ્સાહં અવાહાએ અંતરે પળ્ણત્તે ।
- ૭૫૬ મોહણિજ્જવજ્જાણં સત્તપ્પહં કમ્મપગહીણં
એગૂણસત્તરિં ઉત્તરપગહીઓ પળ્ણત્તા ।
- ૭૫૪ સમય ક્ષેત્ર(અઠીદ્વીપ)માં મેરૂપર્વતને
છોડીને ઓગણ્ણસિત્તેર વર્ષ અને વર્ષધર
પર્વત છે—પાંત્રીસ વર્ષ, ત્રીસ વર્ષધર
પર્વત, ચાર-ધણ્ણકારપર્વત.
- ૭૫૫ મેરૂપર્વતના પશ્ચિમી ચરમાન્તથી ગૌતમ
દ્વીપના પશ્ચિમી ચરમાન્તનું અવ્યવહિત
અંતર ઓગણ્ણસિત્તેર હબ્બર યોજનનું છે.
- ૭૫૬ મોહનીય કર્મને છોડીને શેષ સાત મૂલકર્મ
પ્રકૃતિઓની ઉત્તર કર્મ પ્રકૃતિઓ ઓગણ્ણ-
સિત્તેર છે.

સિત્તેરમેા સમવાય

- ૭૫૭ સમણે ભગવં મહાવીરે વાસાણં સર્વીસઙ્-
રાણ માસે વઙ્કકંતે સત્તરિણ્ણિ રાઙ્ગિણ્ણિ
સેસહિ વાસાવાસં પજ્જોસવેઙ્ગે ।
- ૭૫૮ પાસે ણં અરહા પુરિસાદાણીણ સત્તરિં
વાસાઙ્ગં બહુપહ્ણિપુન્નાઙ્ગં સામન્નપરિયાગં
પાઠણિત્તા સિદ્ધે-જાવ-સવ્વદુક્ખપ્પહીણે ।
- ૭૫૯ વાસુપુજ્જે ણં અરહા સત્તરિં ધણૂં ઉટ્ઠું
ઉચ્ચત્તેણં હોત્થા ।
- ૭૬૦ મોહણિજ્જસસ ણં કમ્મસસ સત્તરિં સાગ-
રોવમકોડાકોડીઓ અચ્ચાહૂણિયા કમ્મ-
ટ્ઠિઙ્ગે કમ્મનિસેગે પણ્ણત્તા ।
- ૭૬૧ માર્હિદસસ ણં દેવિંદસસ દેવરન્નો સત્તરિં
સામાણિયસાહસ્સીઓ પણ્ણત્તાઓ ।

- ૭૫૭ શ્રમણુ ભગવાન મહાવીર વર્ષાઋતુના એક
માસ અને વીસ રાત્રિદિવસ વ્યતીત થયા
પછી અને સિત્તેર રાત્રિદિવસ શેષ રહેવા
પર વર્ષાવાસ (ચાતુર્માસ) રહ્યા.
- ૭૫૮ પ્રસિદ્ધ પુરૂષ અરિહંત પાર્શ્વનાથ સિત્તેર
વર્ષની શ્રમણુ પર્યાય પાળીને સિદ્ધ યાવત
સમસ્ત દુઃખોથી મુક્ત થયા.
- ૭૫૯ અરિહંત વાસુપૂજ્ય સિત્તેર ધનુષ્ય ઉંચા
હતા.
- ૭૬૦ મોહનીય કર્મની સ્થિતિ-કર્મનિષેક કાળ,
અબાધા કાલ સાત હજાર વર્ષ ન્યૂન
સિત્તેર કોડાકોડી સાગરોપમની છે.
- ૭૬૧ માર્હેન્દ્ર દેવેન્દ્રના સિત્તેર હજાર સામાનિક
દેવો છે.

એકોતેરમેા સમવાય

- ૭૬૨ ચત્થસસ ણં ચંદસંવચ્છરસસ હેમંતાણં
એકકસત્તરિણ રાઙ્ગિણ્ણિ વીઙ્કકંતેહિ
સવ્વચ્ચાહિરાઓ મંડલાઓ સૂરિણ આઠટ્ઠિ
કરેઙ્ગે ।
- ૭૬૩ વીરિયપ્પવાયસસ ણં પુવ્વસસ એકકસત્તરિં
પાહુહા પણ્ણત્તા ।
- ૭૬૪ આજિતે ણં અરહા એકસત્તરિં પુવ્વસય-
સહસસાઙ્ગં અગારમજ્જે વસિત્તા મુંહે
ભવિત્તા-જાવ-પવ્વઙ્ગેણ્ણિ ।
- ૭૬૫ એવં સગરો વિ રાયા ચાઠરંત ચક્કવટ્ઠી
એકકસત્તરિં પુવ્વસય-સહસસાઙ્ગં અગાર-
મજ્જે વસિત્તા મુંહે જાવ-પવ્વઙ્ગેણ્ણિ ।

- ૭૬૨ ચોથા ચંદ્ર સંવત્સરના હેમંત ઋતુના
એકોતેર રાત્રિદિવસ વ્યતીત થવા પર સર્વ
બાહ્ય મંડલથી સૂર્ય પુનરાવૃત્તિ કરે છે.
- ૭૬૩ વીર્યપ્રવાહ પૂર્વમાં એકોતેર પ્રાભૂત છે.
- ૭૬૪ અરિહંત અણ્ણતનાથ એકોતેર લાખ પૂર્વ
સુધી ગૃહવાસમાં રહીને મુંડિત યાવત
પ્રવ્રજિત થયા.
- ૭૬૫ એજ પ્રમાણે સગર ચક્રવર્તી પણ એકોતેર
લાખ પૂર્વ સુધી ગૃહવાસમાં રહીને મુંડિત
થયા યાવત દીક્ષિત થયા.

ઝોતેરઢો સઢવાય

- ૭૬૬ ઢાવત્તરિં સુવન્નકુઢારાવાસ-સય-સહસ્સા પળ્ણત્તા ।
- ૭૬૭ લવળસ્સ સઢુદ્ધસ્સ ઢાવત્તરિં નાગસાહ-સ્સોઝો ઢાહિરિયં વેલં ધારંતિ ।
- ૭૬૮ સઢળે ઢગવં ઢહાર્વારે ઢાવત્તરિં વાસાહં સઢ્વાઝયં પાલહ્ત્તા સિદ્ધે જાવ-સઢ્વ-દુક્કલ્પ્પહાળે ।
- ૭૬૯ ષ્ઠે ણં અયલઢાયા ઢાવત્તરિં વાસાહં સઢ્વાઝયં પાલહ્ત્તા સિદ્ધે-જાવ-સઢ્વદુક્કલ્પ્પ-હાળે ।
- ૭૭૦ અઢ્ઢિઢત્તરપુક્કલ્લરદ્ધે ણં ઢાવત્તરિં ચંદા પઢાસિંસુ વા ૩, ઢાવત્તરિં સૂરિયા તવિંસુ વા ૩ ।
- ૭૭૧ ંગઢેગસ્સ ણં રન્નો ઢાઝરંત-ચકકવઢ્ઢિસ્સ ઢાવત્તરિં પુરવરસાહસ્સોઝો પળ્ણત્તાઝો ।
- ૭૭૨ ઢાવત્તરિં કલાઝો પળ્ણત્તાઝો તંજહા—લેહં ૧, ગળિયં ૨, રૂઢં ૩, નટ્ટં ૪, ગીયં ૫, વાહયં ૬, સરગયં ૭, પુક્કલ્લરગયં ૮, સઢતાલં, ૯, જૂયં ૧૦, જળવાયં ૧૧, પોરેવેચ્ચં ૧૨, અઢ્ઢાવયં ૧૩, દગઢઢિયં ૧૪, અન્નવિહી ૧૫, પાળ-ળિહી ૧૬, ઢત્થાવિહી ૧૭, સયળ-વિહી ૧૮, અજ્જં ૧૯, પહેલિયં ૨૦, ઢાગહિયં ૨૧, ગાહં ૨૨, સિલોગં ૨૩, ગંધજુત્તિં ૨૪, ઢધુસિત્થં ૨૫, આઢરળ-વિહી ૨૬, તઢ્ઢળોપઢિક્કઢ્ઢં ૨૭, ઢત્થી-લક્કલ્લળં ૨૮, પુરિસલક્કલ્લળં ૨૯, હયલ-લક્કલ્લળં ૩૦, ગયલલક્કલ્લળં ૩૧, ગોળલક્કલ્લળં
- ૭૬૬ સુપળ્ણુ કુઢાર દેવોના ઝોતેર લાખ આવાસ છે. ઝેઢાં આઝત્રીસ લાખ દક્ષિણઢાં ઝને ઝોત્રીસ લાખ ઉત્તરઢાં છે.
- ૭૬૭ લવળ સઢુદ્ધની ઝાહ્યવેલાને ઝોતેર હળ્લર નાગદેવ ધારણુ કરે છે.
- ૭૬૮ શ્રઢળ લગવાન ઢહાવીશ ઝોતેર વર્ષનું આયુષ્ય પૂળ્ણુ કરીને સિદ્ધ યાવત્ સઢ્વ દુઃખોથી ઢુક્ત થયા.
- ૭૬૯ સ્થવિર અચલઢાતા ઝોતેર વર્ષનું આયુષ્ય પૂળ્ણુ કરીને સિદ્ધ યાવત્ સઢ્વ દુઃખોથી ઢુક્ત થયા છે.
- ૭૭૦ અલ્લયંતર પુષ્કરાર્ધ દ્વીપઢાં ઝોતેર ચંદ્ર પ્રકાશ કરતા હતા પ્રકાશ કરે છે ઝને કરશે તથા ઝોતેર સૂર્ય તપતા હતા, તપે છે ઝને તપશે.
- ૭૭૧ પ્રત્યેક ચક્રવર્તીના ઝોતેર હળ્લર શ્રેષ્ઠ નગર હોય છે.
- ૭૭૨ કલા ઝોતેર પ્રકારની છે—લેખ, ગળ્ણિત, રૂપ, નાટ્ય, ગીત, વાદ્ય, સ્વરવિજ્ઞાન, પુષ્કરવિજ્ઞાન, તાલવિજ્ઞાન, ઘૂત, વાર્તા-વિજ્ઞાન, સુરક્ષાવિજ્ઞાન, પાસાક્રીઝા, કુંભાદિ કલા, અન્નવિધિ, પાનવિધિ, વસ્ત્રવિધિ, શયનવિધિ, ઇન્દ્ર રચના, પ્રહેલિકા, ઢાગ-ધિકા, ગાથા-રચના, પ્રલોક રચના, ગંધ-યુક્તિ, ઢધુસિક્કથ, આલરણુવિધિ, તરૂણી પ્રતિકર્મ, સ્ત્રીલક્ષણ, પુરૂષ લક્ષણ, હયલ-લક્ષણ, ગજલક્ષણ, ગોણુલક્ષણ, કુકુટલક્ષણ, ઢેંઢા લક્ષણ, ચકલલક્ષણ, ઇત્રલક્ષણ, દંઝ લક્ષણ, અસિલલક્ષણ, ઢણિલલક્ષણ, કાકિણી લક્ષણ, ચર્મલલક્ષણ, ચંદ્રલલક્ષણ, સૂર્યચરિત, રાહુચરિત, ગ્રહચરિત, સૌભાગ્યકર, દૌર્ભાગ્યકર, વિદ્યાવિજ્ઞાન, ઢંત્રવિજ્ઞાન, રહસ્ય-વિજ્ઞાન, સૌન્યવિજ્ઞાન, યુદ્ધવિધા, વ્યૂહરચના, પ્રતિવ્યૂહ રચના, સ્કંધાવાર વિજ્ઞાન, નગર-

३२, कुक्कुडलकखणं ३३, मिढयल-
कखणं ३४, चक्रलकखणं ३५, छत्त-
लकखणं ३६, दंडलकखणं ३७, असि-
लकखणं ३८, मणिलकखणं ३९,
कागणिलकखणं ४० चम्मलकखणं ४१,
चंद्रलकखणं ४२, सूरचरियं ४३, राहु-
चरियं ४४, गहचरियं ४५, सोभागकरं
४६, दोभागकरं ४७, विज्जागयं ४८,
मंतगयं ४९, रहस्सगयं ५०, सभासं
५१, चारं ५२, पडिचारं ५३, वूहं
५४, पडिवूहं ५५, खंधावारमाणं ५६,
नगरमाणं ५७, वत्थुमाणं ५८, खंधा-
वारनिवेशं ५९, वत्थुनिवेशं ६०,
नगरनिवेशं ६१, ईसत्थं ६२, छरुप्पवायं
६३, आससिक्खं ६४, हत्थिसिक्खं
६५, धणुच्चेयं ६६, हिरण्णपागं सुवन्न-
पागं मणिपागं धातुपागं ६७, ब्राहुजुद्धं
दंडजुद्धं मुट्टिजुद्धं अट्टिजुद्धं जुद्धं निजुद्धं
जुद्धाइ जुद्धं ६८, सुत्तखेडं नालियाखेडं
वट्टखेडं धम्मखेडं चम्मखेडं ६९,
पत्तच्छेज्जं कडगच्छेज्जं ७०, सजीवं
निज्जीवं ७१, सउणरुयं ७२ ।

निर्माणु कला, वास्तुप्रमाणु, स्तंभावार-
निर्माणुकला, वास्तुविधि, नगरनिवास,
धर्मार्थ, अस्सिकला, अश्वशिक्षा, हस्ति-
शिक्षा, धनुर्वेद, हिरण्यपाक-मणिपाक-
धातुपाक-आहुयुद्ध-दंडयुद्ध - मुष्टियुद्ध-
यष्टियुद्ध-युद्ध-नियुद्ध-युद्धातियुद्ध, सूत्र-
भेड, नादिकाभेड-वर्तभेड-धर्मभेड अर्भ-
भेड-पत्र-छेदन कला-कंटक छेदन कला,
संश्रवणी विद्या, शकुनइत.

७७३ संमुच्छिम-खहयर-पांचिदिय-तिरिक्ख-
जोगियाणं उक्कोसेणं त्रावत्तारिं वास-
सहस्साइं ठिईं पण्णत्ता ।

७७३ संमुच्छिम भेयर तिरियं पंचिन्द्रियनी
उत्कृष्ट स्थिति भोतेर ह्यार वर्षानी छे.

તોંતેરમો સમવાય

૭૭૪ હરિવાસ-રમ્મયવાસયાઓ ણં જીવાઓ તેવત્તારિં ૨ જોયણસહસ્સાઈં નવ ય ઇગુત્તરે જોયણ-સણ સત્તરસ ય ઇગૂણ-વીસઈંભાગે જોયણસ્સ અદ્ધભાગં ચ આયામેણં પળ્લણ્ણત્તા ।

૭૭૪ હરિવર્ષ અને રમ્યકવર્ષની જીવાનો આયામ તોંતેર હબ્બર નવસો એક યોજન તથા એક યોજનના ઝોગણીસ ભાગોમાંથી સાડા સત્તર ભાગ જેટલો છે.

૭૭૫ વિજણ ણં બલદેવે તેવત્તારિં વાસ-સય-સહસ્સાઈં સવ્વાઉયં પાલહ્ણત્તા સિદ્ધે-જાવ-સવ્વદુક્કલ્લપ્પહોણે ।

૭૭૫ વિજય બલદેવ તોંતેર હબ્બર વર્ષનું આયુષ્ય પૂર્ણ કરીને સિદ્ધ યાવત્-સમસ્ત દુઃખોમાંથી મુક્ત થયા છે.

ચુમ્ભોતેરમો સમવાય

૭૭૬ થેરે ણં અગ્ગિભૂઈં ગણહરે ચોવત્તાર વાસાઈં સવ્વાઉયં પાલહ્ણત્તા સિદ્ધે જાવ-સવ્વદુક્કલ્લપ્પહોણે ।

૭૭૬ ભગવાન મહાવીરના ખીબ્બ ગણધર સ્થવિર અગ્નિભૂતિ ચુમ્ભોતેર વર્ષનું આયુષ્ય પૂર્ણ કરીને સિદ્ધ પદ પામ્યા યાવત્ સમસ્ત દુઃખોમાંથી મુક્ત થયા.

૭૭૭ નિસહાઓ ણં વાસહર-પવ્વયાઓ તિગિ-ચ્છઓ ણં દહાઓ સીતોયા-મહાનદી ચોવત્તારિં જોયણ-સયાઈં સાહિયાઈં ઉત્ત-રાહિમુહી પવહિત્તા વઙ્ગરામયાણ જિલ્લિમિ-યાણ ચઝજોયણાયામાણ પન્નાસ જોયણ-વિક્કલ્લંભાણ વઙ્ગરત્તલે કુંડે મહયા ઘટ-મુહપવત્તિણં મુત્તાવલિહારસંઠિણં પવા-ણં મહયા-મહયા સદ્દેણ પવહ્ણહ્ણ ।

૭૭૭ નિષધ પર્વતના તિગિચ્છ દ્રહથી સીતોદા મહાનદી ઉત્તર દિશા તરફ ચુમ્ભોતેર સો યોજન વહીને ચાર યોજન લાંબી વજ્જમય જિહ્વાથી પચાસ યોજન પહોળાઈમાં વજ્જમય તળીયાવાળા કુંડમાં મહાઘટ-મુખથી મુક્તાવલી હારની આકૃતિવાળો તેનો પ્રવાહ મહાશબ્દ કરતો થકો પડે છે.

૭૭૭ એવં સીતાવિ દક્ષિણાહિમુહી ભાણિયવ્વા ।

૭૭૮ એજ પ્રમાણે સીતા નદીનો દક્ષિણ તરફનું વર્ણન છે.

૭૭૯ ચઝત્થવજ્જાસુ છસુ પુટ્ઠવાસુ ચોવત્તારિં નરયાવાસ સય સહસ્સા પળ્લણ્ણત્તા ।

૭૭૯ ચોથી પૃથ્વીને છોડીને શેષ છ પૃથ્વીઓમાં ચુમ્ભોતેર લાખ નારકાવાસ છે.

પંચોતેરમો સમવાય

- ૭૮૦ સુવિહિસ્સ ણં ફુપ્ફદંતસ્સ અરહઓ પન્નહત્તરિં જિણસયા હોત્થા । ૭૮૦ અરિહંત સુવિધિનાથ (પુબ્બદંત) ના પંચોતેર સો સામાન્ય કેવલી હતા.
- ૭૮૧ સીતલે ણં અરહા પન્નહત્તરિં પુવ્વ-સહ-સ્સાઈં અગારવાસમજ્ઞે વસિત્તા મુંડે-જાવ પવ્વહ્ણ । ૭૮૧ અરિહંત શીતલનાથ પંચોતેર હબ્બર પૂર્વ સુધી ગૃહવાસમાં રહીને મુંડિત થયા યાવત પ્રવ્રજિત થયા.
- ૭૮૨ સંતી ણં અરહા પન્નહત્તરિં-વાસ-સહસ્સાઈં અગારવાસમજ્ઞે વસિત્તા મુંડે-જાવ-પવ્વહ્ણ । ૭૮૨ અરિહંત શાંતિનાથ પંચોતેર હબ્બર વર્ષ સુધી ગૃહવાસમાં રહીને મુંડિત થયા યાવત પ્રવ્રજિત થયા.

છોતેરમો સમવાય

- ૭૮૩ છાવત્તરિં વિજ્જુકુમારાવાસ-સય-સહસ્સા પણ્ણત્તા । ૭૮૩ વિદ્યુત્ કુમાર દેવોના છોતેર લાખ આવાસો છે.
- ૭૮૪ 'એવં દીવ-દિસા-ઉદહીણ વિજ્જુકુમારિંદ-થણિયમગ્ગીણં છળ્હંપિં જુગલયાણં છાવ-ત્તારે સય-સહસ્સાઈં ।' ૭૮૪ એજ પ્રમાણે દ્વીપકુમાર, દિશાકુમાર, ઉદ્દધિકુમાર, વિદ્યુત્કુમાર, સ્તનિતકુમાર અને અશ્નિકુમાર એ કુમારોના દક્ષિણ અને ઉત્તરમાં પ્રત્યેક નિકાયના છોતેર-છોતેર લાખ ભવનો છે.

સત્યોતેરમો સમવાય

- ૭૮૫ ભરહે રાયા ચાઉરંત-ચક્કવટ્ટી સત્તહત્તરિં પુવ્વ-સય-સહસ્સાઈં કુમારવાસમજ્ઞે વસિત્તા મહારાયાભિસંયં સંપત્તે । ૭૮૫ ભરત ચક્રવર્તી સત્યોતેર લાખ પૂર્વ સુધી કુમારવાસમાં રહ્યા પછી રાજ્યપદને પ્રાપ્ત થયા.
- ૭૮૬ અંગવંસાઓ ણં સત્તહત્તરિં રાયાણો મુંડે-જાવ-પવ્વહ્ણયા । ૭૮૬ અંગવંશના સત્યોતેર રાજા મુંડિત યાવત પ્રવ્રજિત થયા.
- ૭૮૭ ગદ્દતોય-તુસિયાણં દેવાણં સત્તહત્તરિં દેવ-સહસ્સ-પરિવારા પણ્ણત્તા । ૭૮૭ ગર્દતોય અને તુષિત દેવોના સત્યોતેર હબ્બર દેવોનો પરિવાર છે.
- ૭૮૮ ષગમ્મે ણં મુહુત્તે સત્તહત્તરિં લવે લવગ્ગેણ પણ્ણત્તે । ૭૮૮ પ્રત્યેક મુહૂર્તના સત્યોતેર લવ હોય છે.

અઠ્યોતેરમો સમવાય

૭૮૯ સવકસ્સ ણં દેવિંદસ્સ દેવરન્નો વેસમણે
મહારાયા અદ્દહત્તરીણે સુવન્નકુમાર-દીવ-
કુમારાવાસ-સય-સહસ્સાણં આહેવચ્ચં
પોરેવચ્ચં સામિત્તં મહિત્તં મહારાયત્તં
આણા-ઈસર-સેણાવચ્ચં કારેમાણે પાલેમાણે
વિહરહ ।

૭૯૦ થેરે ણં અકંપિણે અદ્દહત્તરિં વાસાહં
સવ્વાણં પાલહિત્તા સિદ્ધે-જાવ-સવ્વ-
દુક્કલ્પહીણે ।

૭૯૧ ઉત્તરાયણનિયદ્દે ણં સૂરિણે પઠમાઓ
મંડલાઓ એગૂણચત્તાલીસહમે મંડલે
અદ્દહત્તરિં એગસહિમાણે દિવસલ્લેક્કસ્સ
નિવુદ્ધેત્તા રયણિલ્લેક્કસ્સ અભિનિવુદ્ધેત્તા
ણં ચારં ચરહ ।

૭૯૨ એવં દક્કિલ્લણાયણનિયદ્દેવિ ।

૭૮૯ શક દેવેન્દ્રના વૈશ્રમણુ લોકપાલ, સુવર્ણુ
કુમાર અને દ્વીપકુમારના અઠ્યોતેર લાખ
ભવનો ઉપર આધિપત્ય, અગ્રેસરત્વ,
સ્વામિત્વ, ભર્તૃત્વ, મહારાજત્વ, એવં
એના-નાયકના રૂપમાં રહીને આજ્ઞાનુપાલન
કરાવતા રહે છે.

૭૯૦ સ્થવિર અકંપિત અઠ્યોતેર વર્ષનું આયુષ્ય
પૂર્ણ કરીને સિદ્ધ યાવત્ સર્વ દુઃખોથી
મુક્ત થયા.

૭૯૧ ઉત્તરાયણથી પાછો ફરતો સૂર્ય પ્રથમ
મંડલથી એગણુચાલીસમાં મંડલ સુધી
મુહૂર્તના એકસઠિયા અઠ્યોતેર ભાગ
પ્રમાણુ દિવસ તથા રાત્રિ વધારીને ગતિ
કરે છે.

૭૯૨ એજ પ્રમાણુ દક્ષિણાયનથી પાછો ફરતો
સૂર્ય પણ દિવસ અને રાત્રિના પ્રમાણુને
વધારીને ભ્રમણુ કરે છે.

એગણુચાએસીમો સમવાય

૭૯૩ વલયામુહસ્સ ણં પાયાલસ્સ હિદ્ધિલ્લાઓ
ચરમંતાઓ ઈમીસે ણં રયણપ્પહાણે પુઠવીણે
હેદ્ધિલ્લે ચરમંતે એસ ણં એગૂણાસિં
જોયણસહસ્સાહં અવાહાણે અંતરે પણ્ણત્તો

૭૯૪ એવં કેહસ્સવિ, જૂયસ્સવિ, ઈસરસ્સવિ ।

૭૯૩ વડવામુખ પાતાલ કલશના નીચેના ચર-
માન્તથી રત્નપ્રભા પૃથ્વીની નીચેના ચર-
માન્તનું અવ્યવહિત અંતર એગણુચાએસી
હબ્બર યોજનનું છે.

૭૯૪ એજ પ્રમાણુ કેતુક, ચૂપક અને ઈશ્વર
પાતાલ કલશોનું અંતર છે.

૭૯૫ છટ્ટીએ પુઠવીએ વહુમજ્જદેસભાયાઓ
છટ્ટસ્સ ઘણોદહિસ્સ હેટ્ટિલ્લે ચરમંતે
એસ ણં એગૂણાસીતિ જોયણ-સહસ્સાઈ
અવાહાએ અંતરે પળ્ણત્તે ।

૭૯૬ જંબુદ્દીવસ્સ ણં દીવસ્સ ય વારસ્સ ય
વારસ્સ ય એસ એગૂણાસીઈં જોયણ-સહ-
સ્સાઈં સાઈરેગાઈં અવાહાએ અંતરે પળ્ણત્તે ।

૭૯૫ છટ્ટી પૃથ્વીના મધ્યભાગથી છટ્ટા ધનોદધિના
નીચેના ચરમાન્તનો અવ્યવહિત અંતર
ઓગણ્યાએંસી હબર યોજનનું છે.

૭૯૬ જંબુદ્દીપના પ્રત્યેક દ્વારનું અવ્યવહિત
અંતર ઓગણ્યાએંસી હબર યોજનથી
કંઈક વધારે છે.

એંસીમે સમવાય

૭૯૭ સેજ્જસે ણં અરહા અસીઈં ધણૂં ઉહૂં
ઉચ્ચત્તેણં હોત્થા ।

૭૯૮ તિવિટ્ટે ણં વાસુદેવે અસીઈં ધણૂં ઉહૂં
ઉચ્ચત્તેણં હોત્થા ।

૭૯૯ અયલે ણં બલદેવે અસીઈં ધણૂં ઉહૂં
ઉચ્ચત્તેણં હોત્થા ।

૮૦૦ તિવિટ્ટે ણં વાસુદેવે અસીઈં-વાસ-સય-
સહસ્સાઈં મહારાયા હોત્થા ।

૮૦૧ આઉવહુલે ણં કંઢે અસીઈં-જોયણ-સહ-
સાઈં-વાહલ્લેણં પળ્ણત્તે ।

૮૦૨ ઈસાણસ્સ દેવિંદસ્સ દેવરત્તો અસીઈં
સામાણિય-સાહસ્સાઓ પળ્ણત્તાઓ ।

૮૦૩ જંબુદ્દીવે ણં દીવે અસીઉત્તરં જોયણ-સયં
ઓગાહેત્તા સૂરિએ ઉત્તરકટ્ટોવગાએ પઠમં
ઉદયં કરેઈ ।

૭૯૭ અરિહંત શ્રેયાંસ એંસી ધનુષ્ય ઉંચા હતા

૭૯૮ ત્રિપૃષ્ઠ વાસુદેવ એંસી ધનુષ્ય ઉંચા હતા.

૭૯૯ અચલ બલદેવ એંસી ધનુષ્ય ઉંચા હતા.

૮૦૦ ત્રિપૃષ્ઠ વાસુદેવ એંસી લાખ વર્ષ સુધી
રાજ્યપદ પર રહ્યા.

૮૦૧ રત્નપ્રભા પૃથ્વીના અપ્ખહુલકાંડ (જલ-
બહુલકાંડ)ની પહોળાઈ એંસી હબર
યોજનની છે.

૮૦૨ ઈશાન દેવેન્દ્રના એંસી હબર સામાનિક
દેવો છે.

૮૦૩ જંબુદ્દીપમાં એકસો એંસી યોજન જતાં
(ઉત્તર દિશામાં) સર્વ પ્રથમ આભ્યંતર
મંડલમાં સૂર્યોદય થાય છે.

એકયાસીમો સમવાય

- ૮૦૪ નવ-નવમિયા ણં મિક્ષુપડિમા એકા-
સીઈ રાઈદિઈહિં ચઉહિ ય પંચુત્તરેહિં
મિક્ષાસતેહિં અહાસુત્તં-જાવ આરાહિયા ।
- ૮૦૫ કુંથુસ્સ ણં અરહઓ એકાસીતિં મળ-
પજ્જવનાણિ-સયા હોત્થા ।
- ૮૦૬ વિવાહપન્નત્તીઈ એકાસીતિં મહાજુમ્મ-
સયા પળ્ણત્તા ।
- ૮૦૪ નવ-નવમિક્ષા ભિક્ષુપ્રતિમાની એકયાસી
અહોરાત્રિમાં ચારસો પાંચ આહારની દાતિ
લઈને સૂત્રાનુસાર આરાધના કરાય છે.
- ૮૦૫ અરિહંત કુંથુનાથના એકયાસી સો મનઃ-
પર્યાવરણની મુનિ હતા.
- ૮૦૬ વિવાહપ્રજ્ઞતિના એકયાસી મહાયુગ્મ
શતક છે.

બ્યાસીમો સમવાય

- ૮૦૭ જંબુદ્દીવે દીવે વાસીયં મંડલસયં જં
સૂરિઈ દુક્ખુત્તો સંકમિત્તા ણં ચારં
ચરઈ, તંજહા-
નિક્ખમમાણે ય, પવિસમાણે ય ।
- ૮૦૮ સમણે ભગવં મહાવીરે વાસીઈ રાઈદિઈહા
વીઠ્ઠકંતેહિં ગબ્ભાઓ ગબ્ભં સાહરિઈ ।
- ૮૦૯ મહાહિમવયસ્સ ણં વાસહર-પવ્વયસ્સ
ઉવરિલ્લાઓ ચરમંતાઓ સોગંધિયસ્સ
કંઠસ્સ હેટ્ઠિલ્લે ચરમંતે ઇસ ણં વાસીઈ
જોયણસયાઈ અવાહાઈ અંતરે પળ્ણત્તે ।
- ૮૧૦ ઈવં રુપ્પિસ્સવિ ।
- ૮૦૭ જંબુદ્દીપમાં એક સો બ્યાસી સૂર્ય-
મંડળોમાં સૂર્ય બે વાર ભ્રમણ કરે છે—
જંબુદ્દીપમાંથી નીકળતા અને પ્રવેશતા
સમયે.
- ૮૦૮ શ્રમણ ભગવાન્ મહાવીરનું બ્યાસી અહો-
રાત્રિ પછી એક ગર્ભથી બીજા ગર્ભમાં
સંહરણ થયું.
- ૮૦૯ મહા હિમવંત વર્ષધર પર્વતની ઉપરના
ચરમાન્તથી સૌગંધિક કાંડની નીચેના
ચરમાન્તનું અવ્યવહિત અંતર બ્યાસી સો
યોજનનું છે.
- ૮૧૦ એ જ પ્રમાણે રૂકમી પર્વતના ઉપરી
ચરમાન્તથી સૌગંધિક કાંડના નીચેના
ચરમાન્તનું અંતર બ્યાસી સો યોજનનું છે.

त्यासीभो सभवाय

८११ समणे भगवं महावीरे वासीइ राइंदिएहिं
वीइक्कंतेहिं तेयासीइमे राइंदिए वट्टमाणे
गब्भाओ गब्भं साहरिए ।

८११ श्रमणु लगवान् महावीरनुं प्यासी
अडोरान्नि व्यतीत थया पछी त्यासीभी
रान्निअे देवानंदाणी कुक्षिथी त्रिशलानी
कुक्षिमां संहरणु थयुं.

८१२ सीयलस्स णं अरहओ तेसीई गणा,
तेसीई गणहरा होत्था ।

८१२ अरिहंत शीतलनाथना त्यासी गणु अने
त्यासी गणुधर हुता.

८१३ थेरे णं मंडियपुत्ते तेसीइं वासाइं सव्वा-
उयं पालइत्ता सिद्धे जाव-सव्वदुक्खप्प-
हीणे ।

८१३ स्थविर मंडितपुत्र त्यासी वर्षनी आयु
पूर्णा करीने सिद्ध यावत् सर्व दुःषोथी
मुक्त थया.

८१४ उसभे णं अरहा कोसलिए तेसीइं-पुव्व-
सय सहस्साइं अगारमज्जे वसित्ता मुंढे-
जाव-पव्वइए ।

८१४ अरिहंत कौशलिक ऋषलदेव त्यासी लाभ
पूर्व सुधी गृहवासमां रहीने मुंडित
यावत् प्रवर्जित थया.

८१५ भरहे णं राया चाउरंतचक्कवट्टी तेसीइं
पुव्वसयसहस्साइं अगारमज्जे वसित्ता
जिणे जाए केवली सव्वन्नू सव्वभाव
दरिसी ।

८१५ भरत अकवर्ती त्यासी लाभ पूर्व सुधी
गृहवासमां रहीने निन थया यावत् सर्वज्ञ
सर्वदर्शी थया.

चोर्यासीभो सभवाय

८१६ चउरासीइ निरयावास-सय-सहस्सा
पण्णत्ता ।

८१६ नारकावास चोर्यासी लाभ छे.

८१७ उसभे णं अरहा कोसलिए चउरासीइं
पुव्व-सय-सहस्साइं सव्वाउयं पालइत्ता
सिद्धे-जाव-सव्वदुक्खप्पहाणे,
एवं भरहो, बाहुवली, बंभी, सुंदरी ।

८१७ अरिहंत कौशलिक ऋषलदेव चोर्यासी
लाभ पूर्वनुं आयुष्य पूर्णा करीने सिद्ध
यावत् सर्व दुःषोथी मुक्त थया. अे व
प्रमाणे भरत, आहुवणी, ब्राह्मी अने
सुंदरी पणु सिद्ध यावत् समस्त दुःषोथी
मुक्त थया.

૮૧૮ સિજ્જંસે ણં અરહા ચરુરાસીઈં વાસ-સય-
સહસ્સાઈં સઞ્વાયયં પાલહ્તા સિદ્ધે-જાવ-
સઞ્વદુક્ષ્પર્હાણે ।

૮૧૯ તિવિદ્ધે ણં વાસુદેવે ચરુરાસીઈં વાસ-સય-
સહસ્સાઈં સઞ્વાયયં પાલહ્તા અપ્પહ્દ્ધાણે
નરણે નેરહ્થયત્તાણે ઉવવન્નો ।

૮૨૦ સક્કસ્સ ણં દેવિંદસ્સ દેવરન્નો ચરુરા-
સીઈં સામાણિય-સાહસ્સીઓ પ્ણત્તાઓ ।

૮૨૧ સઞ્વેવિ ણં બાહિરયા મંદરા ચરુરાસીઈં
જોયણસહસ્સાઈં ઉડ્ડું ઉચ્ચત્તેણં પ્ણત્તા ।

૮૨૨ સઞ્વેવિ ણં અંજણમપઞ્વયા ચરુરાસીઈં
ચરુરાસીઈં જોયણસહસ્સાઈં ઉડ્ડું ઉચ્ચત્તેણં
પન્નત્તા ।

૮૨૩ હરિવાસ-રમ્મયવાસિયાણં જીવાણં ધણુ-
પિદ્ધા ચરુરાસીઈં જોયણસહસ્સાઈં સોલસ
જોયણાઈં ચત્તારિ ય ઇગૂણવાસાઈં ભાગા
જોયણસ્સ પરિક્ખેવેણં પ્ણત્તા ।

૮૨૪ પંકવહુલસ્સ ણં કંઠસ્સ ઉવરિલ્લાઓ
ચરમંતાઓ હેટ્ઠિલ્લે ચરમંતે ઇસ ણં
ચોરાસીઈં જોયણ-સહસ્સાઈં અબાહાણે
અંતેરે પ્ણત્તે ।

૮૨૫ ચોરાસીઈં નાગકુમારાવાસ-સય-સહસ્સા
પ્ણત્તા ।

૮૨૬ ચોરાસીઈં પઙ્ગનમ-સહસ્સાઈં પ્ણત્તાઈં ।

૮૨૭ ચોરાસીઈં જોણિપ્પમુહ-સય સહસ્સા
પ્ણત્તા ।

૮૧૮ અરિહંત શ્રેયાંસનાથ ચોર્યાસી લાખ વર્ષનું
આયુષ્ય પૂર્ણ કરીને સિદ્ધ યાવત્ સમસ્ત
દુઃખોથી મુક્ત થયા.

૮૧૯ ત્રિપૃષ્ઠ વાસુદેવ ચોર્યાસી લાખ વર્ષનું
આયુષ્ય પૂર્ણ કરીને અપ્રતિષ્ઠાન નામના
નરકમાં નૈરયિક રૂપે ઉત્પન્ન થયા.

૮૨૦ શકેન્દ્રના ચોર્યાસી હબર સામાનિક દેવો છે.

૮૨૧ સમસ્ત બાહ્ય (જંબૂદ્વીપથી બહારના)
મંદર પર્વતોની ઉંચાઈ (પૃથ્વી ઉપર)
ચોર્યાસી હબર યોજનની છે.

૮૨૨ સર્વ અંજન પર્વતોની ઉંચાઈ ચોર્યાસી
ચોર્યાસી હબર યોજનની છે.

૮૨૩ હરિવર્ષ અને રમ્યકૃવર્ષની જીવાના ધનુ-
પૃષ્ઠની પરિધિ ચોર્યાસી હબર સોળ
યોજન તથા એક યોજનના યોગણીસ
ભાગોમાંથી ચાર ભાગ જેટલી છે.

૮૨૪ પંકબહુલ કાંડના ઉપરના ચરમાંતથી
નીચેના ચરમાંતનું અવ્યવહિત અંતર
ચોર્યાસી હબર યોજનનું છે.

૮૨૫ નાગકુમારાવાસ ચોર્યાસી લાખ છે.

૮૨૬ પ્રકીર્ણક ચોર્યાસી હબર છે.

૮૨૭ જીવયોનીઓ (જીવોના ઉત્પત્તિસ્થાનો)
ચોર્યાસી લાખ છે.

૮૨૮ પુઠ્ઠાઈયાણં સીસપહેલિયાપજ્જવસાણાણં
સટ્ટાણ-ટ્ટાણંતરાણં ચોરાસીએ ગુણકારે
પણ્ણત્તે ।

૮૨૯ ઉસમસ્સ ણં અરહઓ કોસલિયસ્સ ચુ-
રાસીઈ ગણા, ચુરાસીઈ ગણહરા હત્થા ।

૮૩૦ ઉસમસ્સ ણં અરહઓ કોસલિયસ્સ
ઉસમસેણ-પામોક્ખાઓ ચુરાસીઈ
સમણ-સાહસ્સીઓ હત્થા ।

૮૩૧ સઠ્ઠેવિ ચુરાસીઈ વિમાણાવાસ-સય-
સહસ્સા સત્તાણઉં ચ સહસ્સા તેવીસં
ચ વિમાણા ભવંતીતિ મક્ખાયાં ।

૮૨૮ પૂર્વથી શીર્ષપ્રહેલિકા સુધી, પૂર્વ અંકથી
ઉત્તરનો અંક ચોર્યાસી લાખથી ગુણિત છે.

૮૨૯ અરિહંત ઋષભ દેવના ચોર્યાસી ગણ અને
ચોર્યાસી ગણુધર હતા.

૮૩૦ અરિહંત ઋષભ દેવના ઋષભસેન આદિ
ચોર્યાસી હબ્બર શ્રમણુ હતા.

૮૩૧ સર્વ વૈમાનિક દેવોના વિમાનો સર્વ મળી
ચોર્યાસી લાખ સત્તાણુ હબ્બર અને ત્રેવીસ
(૮૪૯૭૦૨૩) છે.

પંચાસીમો સમવાય

૮૩૨ આચારસ્સ ણં ભગવઓ સચૂલિયાગસ્સ
પંચાસીઈ ઉદ્દેસણકાલા પણ્ણત્તા ।

૮૩૩ ધાયઇસંહસ્સ ણં મંદરા પંચાસીઈ જોયણ-
સહસ્સાઈં સઠ્ઠવગ્ગેણં પણ્ણત્તા ।

૮૩૪ રુયણં મંહલિયપઠ્ઠવણં પંચાસીઈ જોયણ-
સહસ્સાઈં સઠ્ઠવગ્ગેણં પણ્ણત્તે ।

૮૩૫ નંદગવણસ્સ ણં હેટ્ઠિલ્લાઓ ચરમંતાઓ
સોગંધિયસ્સ કંહસ્સ હેટ્ઠિલ્લે ચરમંતે
એસ ણં પંચાસીઈ જોયણ-સયાઈં અઠ્ઠાહાણ
અંતરે પણ્ણત્તે ।

૮૩૨ ચૂલિકા સહિત આચારાંગ સૂત્રના પંચાસી
ઉદ્દેશનકાલ છે.

૮૩૩ ધાતકીખંડના મેરૂપર્વત પંચાસી હબ્બર
યોજન ઉંચા છે. (ઉપર ૮૪ હબ્બર અને
જમીનમાં એક હબ્બર)

૮૩૪ રૂચક માંડલિક પર્વત પંચાસી હબ્બર
યોજન ઉંચો છે.

૮૩૫ નંદનવનની નીચેના ચરમાન્તથી સૌગંધિક
કાંડના નીચેના ચરમાન્તનું અવ્યવહિત
અંતર પંચાસી સો યોજનનું છે.

છયાંસીમો સમવાય

- ૮૩૬ સુવિહિસ્સ ગં પુષ્કદંતસ્સ અરહઓ છલ-
સીઈ ગણા, છલસીઈ ગણહરા હોત્યા ।
- ૮૩૭ સુપાસસ્સ ગં અરહઓ છલસીઈ વાઈ
સયા હોત્યા ।
- ૮૩૮ દોચ્ચાણ ગં પુઢવીણ વહુમજ્જદેસ-
ભાગાઓ દોચ્ચસ્સ ઘણોદહિસ્સ હોટ્ટિલ્લે
ચરમંતે એસ ગં છલસીઈ જોયણ સહસ્સાઈં
અવાહાણ અંતરે પળ્ણત્તે ।
- ૮૩૯ અરિહંત સુવિધિનાથ (પુષ્પદંત) ના
છયાંસી ગણુ અને છયાંસી ગણુધર હતા.
- ૮૩૭ અરિહંત સુપાર્શ્વનાથના છયાંસી સો વાદી
મુનિ હતા.
- ૮૩૮ ખીજી પૃથ્વીના મધ્યભાગથી ખીજા ધનોદ-
ધિના ચરમાન્તનું અવ્યવહિત અંતર
છયાંસી હબ્બર યોજનનું છે.

સત્યાસીમો સમવાય

- ૮૩૯ મંદરસ્સ ગં પવ્વયસ્સ પુરચ્છિમિલ્લાઓ
ચરમંતાઓ ગોથુમસ્સ આવાસપવ્વયસ્સ
પચ્ચચ્છિમિલ્લે ચરમંતે એસ ગં સત્તાસીઈં
જોયણ-સહસ્સાઈં અવાહાણ અંતરે પળ્ણત્તે ।
- ૮૪૦ મંદરસ્સ ગં પવ્વયસ્સ દક્ષિણિલ્લાઓ
ચરમંતાઓ દગભાસસ્સ આવાસપવ્વયસ્સ
ઉત્તરિલ્લે ચરમંતે એસ ગં સત્તાસીઈં
જોયણસહસ્સાઈં અવાહાણ અંતરે પળ્ણત્તે ।
- ૮૪૧ એવં મંદરસ્સ પચ્ચચ્છિમિલ્લાઓ
ચરમંતાઓ સંઘસ્સ આવાસપવ્વયસ્સ
પુરચ્છિમિલ્લે ચરમંતે, એસ ગં સત્તાસીઈં
જોયણસહસ્સાઈં અવાહાણ અંતરે પળ્ણત્તે ।
- ૮૪૨ એવં ચેવ મંદરસ્સ ઉત્તરિલ્લાઓ ચર-
મંતાઓ દગસીમસ્સ આવાસપવ્વયસ્સ
દાહિણિલ્લે ચરમંતે, એસ ગં સત્તાસીઈં
જોયણસહસ્સાઈં અવાહાણ અંતરે પળ્ણત્તે ।
- ૮૪૬ મેરૂપર્વતના પૂર્વી ચરમાન્તથી ગોસ્તૂપ
આવાસ પર્વતના પશ્ચિમી ચરમાન્તનું
અવ્યવહિત અંતર સત્યાસી હબ્બર
યોજનનું છે.
- ૮૪૦ મેરૂપર્વતના દક્ષિણી ચરમાન્તથી દગભાસ
આવાસ પર્વતના ઉત્તરી ચરમાન્તનું
અવ્યવહિત અંતર સત્યાસી હબ્બર યોજ-
નનું છે.
- ૮૪૧ એજ પ્રમાણે મેરૂપર્વતના પશ્ચિમી ચર-
માન્તથી શંખ આવાસ પર્વતના પૂર્વી
ચરમાન્તનું અવ્યવહિત અંતર સત્યાસી
યોજનનું છે.
- ૮૪૨ એજ પ્રમાણે મેરૂપર્વતના ઉત્તરી ચર-
માન્તથી દકસીમ આવાસ પર્વતના દક્ષિણી
ચરમાન્તનું અવ્યવહિત અંતર સત્યાસી
હબ્બર યોજનનું છે.

૮૪૩ છળહં કમ્મપગડીણં આહમ-ઉવરિલ્લ-
વજ્જાણં સત્તાસીઈ ઉત્તરપગડીઓ
પળ્ણત્તાઓ ।

૮૪૩ પ્રથમ અને અતિમને છોડીને શેષ છ મૂળ
કર્મ પ્રકૃતિઓની ઉત્તર પ્રકૃતિઓ સત્યાસી
છે.

૮૪૪ મહાહિમવંતકૂડસ્સ ણં ઉવરિમંતાઓ
સોગંધિયસ્સ કંડસ્સ હેટ્ઠિલે ચરમંતે
એસ ણં સત્તાસીઈ જોયણસયાઈં અબાહાએ
અંતરે પળ્ણત્તે ।

૮૪૪ મહાહિમવંત કૂટના ઉપરના ચરમાંતથી
સૌગંધિક કાંડના નીચેના ચરમાંતનું
અવ્યવહિત અંતર સત્યાસી હબ્બર
યોજનનું છે.

૮૪૫ એવં રુપ્પિકૂડસ્સવિ ।

૮૪૫ એજ પ્રમાણે રૂકમી કૂટના ઉપરના ચર-
માન્તથી સૌગંધિક કાંડના નીચેના ચર-
માન્તનું અંતર સમજવું

અડયાસીમે સમવાય

૮૪૬ એમ્મેગસ્સ ણં ચંદિમ-સૂરિયસ્સ અટ્ટાસીઈ
અટ્ટાસીઈ મહગ્ગહા પરિવારો પળ્ણત્તો ।

૮૪૬ પ્રત્યેક ચંદ્ર અને સૂર્યના પરિવાર રૂપ
અડયાસી અડયાસી ગ્રહો કહેલ છે.

૮૪૭ દિટ્ઠિવાયસ્સ ણં અટ્ટાસીઈ સુત્તાઈં
પળ્ણત્તાઈં, તંજહા-ઉજ્જુસુયં પરિણયા-
પરિણયં એવં અટ્ટાસીઈ સુત્તાણ ભાણિ-
યવ્વાણિ જહા નંદિએ ।

૮૪૭ દૃષ્ટિવાદના ઋજુસૂત્ર, પરિણતાપરિણત
આદિ અડયાસી સૂત્ર છે. તે નન્દીસૂત્ર
પ્રમાણે બાણવાં.

૮૪૮ મંદરસ્સ ણં પવ્વયસ્સ પુરચ્છિમિલ્લાઓ
ચરમંતાઓ ગોથુમસ્સ આવાસપવ્વયસ્સ
પુરચ્છિમિલ્લે ચરમંતે એસ ણં અટ્ટાસીઈં
જોયણસહસ્સાઈં અબાહાએ અંતરે પળ્ણત્તે ।

૮૪૮ મેરૂપર્વતના પૂર્વી ચરમાન્તથી ગોસ્તૂપ
આવાસ પર્વતના પૂર્વી ચરમાન્તનું અવ્ય-
વહિત અંતર અડયાસી હબ્બર યોજનનું છે.

૮૪૯ એવં ચુસુ વિ દિસાસુ નેયવ્વં ।

૮૪૯ શેષ ત્રણ દિશાઓનું અંતર પણ એજ
પ્રમાણે છે.

૮૫૦ બાહિરાઓ ઉત્તરાઓ ણં કદ્દાઓ સૂરિણ
પદમં છમ્માસં અયમાણે ચોયાલીસઠમે
મંડલગતે અદ્દાસીતિ ઇગસદ્દિભાગે મુહુ-
ત્તસ્સ દિવસસ્વેત્તસ્સ નિવુહ્દત્તા રયણિ-
સ્વેત્તસ્સ અભિનિવુહ્દત્તા ચારં ચરહ ।

૮૫૦ ઉત્તરાયણથી દક્ષિણાયન તરફ પાછો ફરતો
સૂર્ય પ્રથમ છ માસ પૂર્ણ કરીને ચુ'માલી-
સમાં મ'ડળ ઉપર આવીને એક મુહૂર્તના
એકસઠિયા અઠ્યાસી ભાગ દિવસને ઘટા-
ડીને અને રાત્રિને વૃદ્ધિ કરીને ભ્રમણ કરે છે.

૮૫૧ દક્ષિણકદ્દાઓ ણં સૂરિણ દોચ્ચં છમ્માસં
અયમાણે ચોયાલીસતિમે મંડલગતે અદ્દા-
સીઈ ઇગસદ્દિભાગે મુહુત્તસ્સ રયાણ-
સ્વેત્તસ્સ નિવુહ્દત્તા દિવસસ્વેત્તસ્સ અભિ-
નિવુહ્દત્તા ણં ચારં ચરહ ।

૮૫૧ દક્ષિણાયનથી ઉત્તરાયણ તરફ પાછો ફરતો
સૂર્ય દ્વિતીય છ માસ પૂર્ણ કરીને ચુ'માલી-
સમાં મ'ડળમાં પહોચીને એકમુહૂર્તના
એકસઠિયા અઠ્યાસી ભાગ રાત્રિને ઘટાડી
અને દિવસને વધારીને ગતિ કરે છે.

નેવ્યાસીમો સમવાય

૮૫૨ ઉસમે ણં અરહા કોસલિણે ઈર્માસે
ઓસપ્પિણીણે તતિયાણે સુસમદૂસમાણે
સમાણે પચ્છિમે ભાગે ઇગૂણણણે અદ્દ-
માસેહિં સેસેહિં કાલગણે-જાવ-સવ્વ-
દુક્કલ્પપ્પહીણે ।

૮૫૨ અરિહંત કૌશલિક ઋષભદેવ આ અવ-
સર્પિણીના ત્રીજા સુષમ દુષમાકાલના
અંતિમ ભાગમાં નેવ્યાસી પખવાડીયા
શેષ રહ્યા ત્યારે કાલધર્મને પ્રાપ્ત થયા
યાવત્ સર્વ દુઃખોથી મુક્ત થયા.

૮૫૩ સમણે ભગવં મહાવીરે ઈર્માસે ઓસપ્પિ-
ણીણે ચઉત્થાણે દૂસમસુસમાણે સમાણે
પચ્છિમે ભાગે ઇગૂણણણે અદ્દમાસેહિં
સેસેહિં કાલગણે-જાવ-સવ્વદુક્કલ્પપ્પહીણે ।

૮૫૩ શ્રમણુ ભગવાન મહાવીર આ અવસર્પિ-
ણીના ચોથા દુષમ-સુષમા કાલના અંતિમ
ભાગમાં નેવ્યાસી પક્ષ (પખવાડીયા) ખાકી
રહ્યા ત્યારે કાલધર્મને પ્રાપ્ત થયા યાવત્
સમસ્ત દુઃખોથી મુક્ત થયા.

૮૫૪ હરિસેને ણં રાયા ચાઉરંત-ચક્કવટ્ટી
 ઇગૂણનઉં વાસ-સયાઈં મહારાયા હોત્યા ।

૮૫૫ સંતિસ્સ ણં અરહઓ ઇગૂણનઉં અજ્જા-
 સાહસ્સીઓ ઉક્કોસિયા અજ્જિયાસંપયા
 હોત્યા ।

૮૫૪ હરિસેણ ચક્કવટ્ટીં નેવ્યાસી સો વર્ષ સુધી
 મહારાજ પદે રહ્યા હતા.

૮૫૫ અરિહંત શાન્તિનાથની આર્યાઓની
 સંખ્યા ઉત્કૃષ્ટ નેવ્યાસી હબર હતી.

નેવું મો સમવાય

૮૫૬ સીયલે ણં અરહા નઉં ઘણૂં ઉહ્ઠં
 ઉચ્ચત્તેણં હોત્યા ।

૮૫૭ અજિયસ્સ ણં અરહઓ નઉં ગણા, નઉં
 ગણહરા હોત્યા ।

૮૫૮ એવં સંતિસ્સવિ ।

૮૫૯ સયંમુસ્સ ણં વાસુદેવસ્સ ણઉંવાસાઈં
 ત્રિજણે હોત્યા ।

૮૬૦ સન્નેસિ ણં વટ્ટવેયહ્પવ્વયાણં ઉવરિ-
 લ્લાઓ સિહરત્તાઓ સોગંધિયકંડસ્સ
 હેટ્ઠિલ્લે ચરમતે એસ ણં નઉંજોયણ-
 સયાઈં અવાહાણે અંતરે પણ્ણત્તે ।

૮૫૬ અરિહંત શીતલનાથની ઉંચાઈ નેવું ધનુ-
 પ્યની હતી.

૮૫૭ અરિહંત અશ્વત્થનાથના નેવું ગણુ અને
 નેવું ગણુધર હતા.

૮૫૮ એજ પ્રમાણે અરિહંત શાંતિનાથના ગણુ
 અને ગણુધર હતા.

૮૫૯ સ્વયંભૂ વાસુદેવના દિગ્વિભ્યનો કાલ નેવું
 વર્ષનો હતો.

૮૬૦ સર્વવૃત્તવૈતાઠ્ય પર્વતોના ઉપરના શિખર-
 તલથી સૌગંધિક કાંડના નીચેના ચરમાંતનું
 અવ્યવહિત અંતર નેવું સો યોજનનું છે.

એકાણુ મો સમવાય

૮૬૧ એકાણુઉં પરવેયાવચ્ચકમ્મપાડિમાઓ
 પણ્ણત્તાઓ ।

૮૬૨ કાલોણે ણં સમુદ્દે એકાણુઉં જોયણ-સય-
 સહસ્સાઈં સાહિયાઈં પરિક્કલેવેણં પણ્ણત્તે ।

૮૬૧ ખીજની વૈયાવચ્ચ કરવાની પ્રતિજ્ઞાએ
 એકાણુ છે.

૮૬૨ કાલોઠ સમુદ્રની પરિધિ થોડી અધિક
 એકાણુ લાખ યોજનની છે.

- ૮૬૩ કુંથુસ્સ ણં અરહઓ એક્કાણઉઈ આહો-
હિય-સયા હોત્થા ।
- ૮૬૪ આયય ગોયવજ્જાણં છળહં કમ્મપગહીણં
એક્કાણઉઈ ઉત્તરપગહીઓ પળ્ણત્તાઓ ।
- ૮૬૩ અરિહંત કુંથુનાથના એકાણું સો અવધિં
સાની મુનિ હતા.
- ૮૬૪ આયુષ્ય અને ગોત્રને છોડીને શેષ છ મૂલ
કર્મપ્રકૃતિઓની ઉત્તર કર્મપ્રકૃતિઓ
એકાણું છે.

બાણુમો સમવાય

- ૮૬૫ બાણઉઈ પહિમાઓ પળ્ણત્તાઓ ।
- ૮૬૬ થેરે ણં ઇંદમ્મૂતી બાણઉઈ વાસાઈં સવ્વાયયં
પાલહત્તા સિદ્ધે-જાવ-સવ્વદુક્ખપ્પહીણે ।
- ૮૬૭ મંદરસ્સ ણં પવ્વયસ્સ વહુમજ્જદેસ-
માગાઓ ગોથુમસ્સ આવાસપવ્વયસ્સ
પચ્છિમિલ્લે ચરમંતે એસ ણં બાણઉઈ
જોયણ-સહસ્સાઈં અવાહાએ અંતરે પળ્ણત્તે ।
- ૮૬૮ એવં ચણ્ણપિ આવાસપવ્વયાણં ।
- ૮૬૫ પ્રતિમાઓ (અભિગ્રહ વિશેષ) બાણુ છે.
- ૮૬૬ સ્થવિરં ઈંદ્રભતિ બાણુ વર્ષનું આયુ પૂર્ણ
કરીને સિદ્ધ થોવત્ સર્વ દુઃખોથી મુક્ત
થયા.
- ૮૬૭ મેરૂપર્વતના મધ્યભાગથી ગોસ્તૂપ આવાસ
પર્વતના પશ્ચિમી ચરમાન્તનું અવ્યવહિત
અંતર બાણુ હબાર યોજનનું છે.
- ૮૬૮ એજ પ્રમાણે ચાર આવાસ પર્વતોનું પણ
અંતર સમજવું.

ત્રાણુમો સમવાય

- ૮૬૯-૭૦ ચંદપ્પહસ્સ ણં અરહઓ તેણઉઈ ગણા,
તેણઉઈ ગણહરા હોત્થા ।
- ૮૭૧ સંતિસ્સ ણં અરહઓ તેણઉઈ ચણ્ણ-
પુવ્વિ-સયા હોત્થા ।
- ૮૭૨ તેણઉઈમંડલગતે ણં સૂરિણે અતિવટ્ટમાણે
વા, નિવટ્ટમાણે વા સમં અહોરત્તં વિસમં
કરેઈ ।
- ૮૬૯-૭૦ અરિહંત ચંદ્રપ્રભના ત્રાણુ ગણુ અને
ત્રાણુ ગણુધર હતા.
- ૮૭૧ અરિહંત શાંતિનાથના ત્રાણુ સો (૬૩૦૦)
ચૌદ પૂર્વી મુનિઓ હતા.
- ૮૭૨ ત્રાણુમા મંડળમાં રહેલ સૂર્ય ન્યારે
આભ્યંતર મંડલની તરફ જાય છે તેમજ
બાહ્યમંડલ તરફ આવે છે ત્યારે સમાન
અહોરાત્રિને વિષમ કરે છે.

ચોરાણું મો સમવાય

૮૭૩ નિસહ-નીલવતિયાઓ ણં જીવાઓ ચડ-
ણડ જોયણ-સહસ્સાઈં એકં છપ્પન્નં
જોયણસયં દોન્નિ ય એગૂળવસિહમાગે
જોયણસ્સ આયામેણં પળ્ણત્તા ।

૮૭૩ નિષદ્ધ અને નીલવંત પર્વતની જીવાની
લ'ખાઈ ચોરાણું હબર એકસો છપ્પન
યોજન તથા એક યોજનના ઓગણીસ
ભાગોમાંથી બેભાગ બેટલી છે—૯૪૧૫૬
૨/૧૯ યોજનની લ'ખાઈ છે.

પંચાણું મો સમવાય

૮૭૪ અજિયસ્સ ણં અરહઓ ચડણડઈ ઓહિ-
નાણિ-સયા હોત્થા ।

૮૭૪ અરિહંત અશ્વતનાથના ચોરાણું સો
અવધિજ્ઞાની મુનિઓ હતા.

૮૭૫ સુપાસસ્સ ણં અરહઓ પંચાણડઈ ગણા,
પંચાણડઈ ગણહરા હોત્થા ।

૮૭૫ અરિહંત સુપાર્શ્વનાથના પંચાણું ગણ
અને પંચાણું ગણધર હતા.

૮૭૬ જંબુદ્વાવસ્સ ણં દોવસ્સ ચરમંતાઓ ચડ-
દ્વિસં લવણસમુદ્દં પંચાણડઈ પંચાણડઈ
જોયણ-સહસ્સાઈં ઓગાહિત્તા ચત્તારિ
મહાપાયાલકલસા પળ્ણત્તા, તંજહા-
વલયામુહે. કેઠ્ઠણ, જૂયણ, હીસરે ।

૮૭૬ જંબુદ્વીપના ચરમાંતથી ચારેય દિશા-
ઓમાં લવણ સમુદ્રમાં પંચાણું-પંચાણું
હબર યોજન અંદર જવા પર ચાર મહા-
પાતાલ કલશ છે—વડવામુખ, કેતુક, યૂપ
અને ઈશ્વર.

૮૭૭ લવણસમુદ્દસ્સ ઉમઓ પારંપિ પંચાણડયં
૨ પદેસાઓ ઉવ્વે-હુસ્સેહ-પરિહાર્ણાણ
પળ્ણત્તા ।

૮૭૭ લવણ સમુદ્રના મધ્ય ભાગથી કિનારાની
તરફ પંચાણું-પંચાણું પ્રદેશો ઉડાઈમાં
ઓછા છે. કિનારાથી મધ્યભાગની તરફ
પંચાણું-પંચાણું પ્રદેશ ઉચાઈમાં ઓછા છે.

૮૭૮ કુંથૂ ણં અરહા પંચાણડઈં વાસ-સહસ્સાઈં
પરમાડયં પાલહત્તા સિદ્ધે-જાવ સવ્વ-
દુક્ખપ્પહાણે ।

૮૭૮ અરિહંત કુંથુનાથ પંચાણું હબર વર્ષનું
આયુષ્ય પૂર્ણ કરીને સિદ્ધ યાવત્ સર્વ
દુઃખોથી મુક્ત થયા.

૮૭૯ થેરે ણં મોરિયપુત્તે પંચાણડઈવાસાઈં
સવ્વાડય પાલહત્તા સિદ્ધે-જાવ-સવ્વ-
દુક્ખપ્પહાણે ।

૮૭૯ સ્થવિર મૌર્યપુત્ર પંચાણું વર્ષનું આયુષ્ય
પૂર્ણ કરીને સિદ્ધ યાવત્ સર્વ દુઃખોથી
મુક્ત થયા.

છન્નુ' મો સમવાય

- ૮૮૦ એમમેગસ્સ ણં રન્નો ચાઉરંત-ચક્ક-
વટ્ટિસ્સ છળ્ણઉઠ ૨ ગામકોડીઓ હોત્યા ।
- ૮૮૧ વાયુકુમારાણં છળ્ણઉઠ ભવણાવાસ-સય-
સહસ્સા પળ્ણત્તા ।
- ૮૮૨ વવહારિણં ણં દંઢે છળ્ણઉઠ અંગુલાઈં
અંગુલમાણેણં ।
- ૮૮૩ એવં ઘણૂ, નાલિયા, જુગે, અક્કલે,
મુસલેવિ હુ ।
- ૮૮૪ અઠ્ઠિમતરઓ આઠ્ઠમુહુત્તે છળ્ણઉઠ અંગુલ-
ચ્છાણે પળ્ણત્તે ।
- ૮૮૦ પ્રત્યેક ચક્કવર્તીના છન્નુ' છન્નુ' કોડ ગામ
હોય છે.
- ૮૮૧ વાયુકુમારના છન્નુ' લાખ લવન છે.
- ૮૮૨ વ્યવહાર માટે ઉપયોગી દંડ છન્નુ
અ'શુલનો હોય છે.
- ૮૮૩ એજ પ્રમાણે ધનુષ, નાલિકા, યુગ, વ્યક્ષ
અને મુસલનું પ્રમાણ છે.
- ૮૮૪ અભ્યંતર મંડલમાં જ્યારે સૂર્ય હોય છે
ત્યારે પહેલું મુહૂર્ત છન્નુ' અ'શુલની
છાયાનું હોય છે.

સત્તાણુ' મો સમવાય

- ૮૮૫ મંદરસ્સ ણં પવ્વયસ્સ પચ્ચચ્છિમિહ્હાઓ
ચરમંતાઓ ગોથુમ્મસ્સ ણં આવાસપવ્વ-
યસ્સ પચ્ચચ્છિમિહ્હે ચરમંતે એસ ણં
સત્તાણુઉઠ જોયણ-સહસ્સાઈં અવાહાણ
અંતરે પળ્ણત્તે ।
- ૮૮૬ એવં ચઉદ્ધિસિં પિ ।
- ૮૮૭ અઢ્ઢુળ્હં કમ્મપગહ્હાણિં સત્તાણુઉઠ ઉત્તર-
પયડીઓ પળ્ણત્તાઓ ।
- ૮૮૮ હરિસેણે ણં રાયા ચાઉરંત-ચક્કવટ્ટી દેસૂ-
ણાઈં સત્તાણુઉઠ વાસ-સયાઈં અગારમજ્ઞે
વાસિત્તા મુંઢે-જાવ પવ્વહણે ।
- ૮૮૫ મેરૂપર્વતના પશ્ચિમી ચરમાન્તથી ગોસ્તૂપ
આવાસ પર્વતના પશ્ચિમી ચરમાન્તનું
અવ્યહિત અન્તર સત્તાણુ હજાર યોજનનું
છે.
- ૮૮૬ એજ પ્રમાણે શેષ ત્રણ દિશાઓનું અન્તર
પણુ સમજવું
- ૮૮૭ આઠ મૂલ કર્મ પ્રકૃતિઓની સત્તાણુ ઉત્તર
કર્મ પ્રકૃતિઓ છે.
- ૮૮૮ હરિષેણુ ચક્કવર્તી સત્તાણુ' સો (૬૭૦૦)
વર્ષમાં થોડા ઓછા સમય સુધી ગૃહસ્થ
અવસ્થામાં રહીને મુંડિત થયા યાવત
પ્રવ્રજિત થયા.

અઠ્ઠાણુમો સમવાય

૮૮૯ નંદણવણસ્સ ણં ઉવરિલ્લાઓ ચરમંતાઓ પંડુયવણસ્સ હેટ્ઠિલ્લે ચરમંતે એસ ણં અટ્ટાણુઝહ જોયણ-સહસ્સાઈં અવાહાણ અંતરે પણ્ણત્તે ।

૮૮૯ નંદનવનના ઉપરના ચરમાન્તથી પાંડુક વનના નીચેના ચરમાન્તનું અવ્યવહિત અંતર અઠ્ઠાણુ' સો યોજનનું છે.

૮૯૦ મંદર સ ણં પવ્વયસ્સ પચ્ચચ્છિમિલ્લાઓ ચરમંતાઓ ગોથુમસ્સ આવાસપવ્વયસ્સ પુરચ્છિમિલ્લે ચરમંતે એસ ણં અટ્ટાણુઝહ જોયણ-સહસ્સાઈં અવાહાણ અંતરે પણ્ણત્તે ।

૮૯૦ મંદર પર્વતના પશ્ચિમી ચરમાન્તથી ગોસ્તુપ આવાસ પર્વતના નીચેના ચરમાન્તનું અવ્યવહિત અંતર અઠ્ઠાણુ' હબ્બર યોજનનું છે.

૮૯૧ એવં ચડદિસિંપિ ।

૮૯૧ એજ પ્રમાણુ શેષ ત્રણુ દિશાઓનું અંતર સમજવું.

૮૯૨ દાહિણમરહસ્સ ધણુપ્પિટ્ટે અટ્ટાણુઝહ જોયણ-સયાઈં કિંચૂણાઈં આયામેણં પણ્ણત્તે ।

૮૯૨ દક્ષિણાર્ધ ભરતના ધનુપૃષ્ઠની લખાઈ થોડી ઓછી અઠ્ઠાણુ સો યોજનની છે.

૮૯૩ ઉત્તરાઓ ણં કટ્ટાઓ સૂરિણે પઠમં હમ્માસં અયમાણે ઇગ્ગૂણપન્નાસહમે મંડલગતે અટ્ટાણુઝહ એકસટ્ઠિમાગે મુહુ-ત્તસ્સ દિવસખેત્તસ્સ નિવુટ્ટેત્તા રયણિ-ખેત્તસ્સ અભિનિવુટ્ટિત્તા ણં સૂરિણે ચારં ચરહ ।

૮૯૩ ઉત્તર દિશામાં પહેલા છ માસ પૂર્ણ કરતો સૂર્ય જ્યારે સર્વાભ્યંતર મંડલથી ઓગણુ-પચાસમાં મંડલમાં પ્રવેશ કરે છે ત્યારે એક મુહુર્તના ૬૧/૬૮ ભાગ દિવસને ઘટાડતો અને રાત્રિનો એટલોજ સમય વધારતો જમણુ કરે છે.

૮૯૪ દક્ષિણાઓ ણં કટ્ટાઓ સૂરિણે દોચ્ચં હમ્માસં અયમાગે ઇગ્ગૂણપન્નાસહમે મંડલગતે અટ્ટાણુઝહ એકસટ્ઠિમાગે મુહુ-ત્તસ્સ રયણિખિત્તસ્સ નિવુટ્ટેત્તા દિવસ-ખેત્તસ્સ અભિનિવુટ્ટિત્તા ણં સૂરિણે ચારં ચરહ ।

૮૯૪ દક્ષિણ દિશાનો સૂર્ય ખીબ છ મહિનામાં જ્યારે ઓગણુ પચાસમા મંડલમાં પ્રવેશ કરે છે ત્યારે રાત્રિના એક મુહુર્તના અઠ્ઠાણુ ભાગોમાંથી ૬૧ ભાગોનો ક્ષય કરીને દિવસના એટલા ભાગ પ્રમાણુ કાળની વૃદ્ધિ કરે છે.

૮૯૫ રેવદ પઠમ-જેઢાપજ્જવસાણાં એગૂણવી-
સાણ નક્ષત્રાણં અઢાણુઢ તારાઓ
તારગ્ગેણં પળ્ણત્તાઓ ।

૮૯૫ રેવતી નક્ષત્રથી જ્યેષ્ઠા નક્ષત્ર સુધી
(રેવતી અશ્વિની, ભરણી, કૃત્તિકા, રોહિણી
મૃગશીર્ષા, આર્દ્રા, પુનર્વસુ, પુષ્ય, અશ્લેષા,
મઘા, પૂર્વાશ્વિની, હસ્તા, ચિત્રા, સ્વાતિ,
વિશાખા, અનુરાધા, અને જ્યેષ્ઠા) એ
નક્ષત્રોના કુલ અઢાણું તારાઓ છે.

નવ્વાણુમે સમવા

૮૯૬ મંદરે ણં પવ્વણ ણવળુઢ જોયળ-
સહસ્સાઈં ઉઢું ઉચ્ચત્તેણં પળ્ણત્તે ।

૮૯૬ મંદર પર્વતની ઉંચાઈ નવ્વાણું હબર
યોજનની છે.

૮૯૭ નંદળવળસ્સ ણં પુરચ્છિમિલ્લ એ
ચરમંતાઓ પચ્ચચ્છિમિલ્લે ચરમંતો
એસ ણં નવનુઢ જોયળ-સયાઈં અવાહાણ
અંતરે પળ્ણત્તે ।

૮૯૭ નંદનવનના પૂર્વી ચરમાન્તથી પશ્ચિમી
ચરમાન્તનું અવ્યવહિત અંતર નવ્વાણું
સો યોજનનું છે.

૮૯૮ એવં દક્ષિણિલ્લાઓ ચરમંતાઓ ઉચ્ચ-
રિલ્લે ચરમંતે એસ ણં ણવળુઢ જોયળ-
સયાઈં અવાહાણ અંતરે પળ્ણત્તે ।

૮૯૮ એજ પ્રમાણે દક્ષિણી ચરમાન્તથી ઉત્તરી
ચરમાન્તનું અવ્યવહિત અંતર નવ્વાણું
સો યોજનનું છે.

૮૯૯ ઉચ્ચરે પઠમે સૂરિયમંડલે નવનુઢ-
જોયળ-સહસ્સાઈં સાહરેગાઈં આયામ-
વિક્કલંભેણં પળ્ણત્તે ।

૮૯૯ ઉત્તર દિશાના પ્રથમ સૂર્યમંડળનો
આયામ વિષ્કલ કંઈક વધારે નવ્વાણું
હબર યોજનનો છે.

૯૦૦ દોચ્ચે સૂરિયમંડલે નવનુઢ-જોયળ-
સહસ્સાઈં સાહિયાઈં આયામવિક્કલંભેણં
પળ્ણત્તે ।

૯૦૦ ખીબા સૂર્યમંડળનો આયામ-વિષ્કલ
થોડો વધારે નવ્વાણું હબર યોજનનો છે.

૯૦૧ તઢણ સૂરિયમંડલે નવનુઢ-જોયળ-
સહસ્સાઈં સાહિયાઈં આયામ-વિક્કલંભેણં
પળ્ણત્તે ।

૯૦૧ ત્રીબા સૂર્યમંડળનો આયામ-વિષ્કલ
થોડો વધારે નવ્વાણું હબર યોજનનો છે.

૯૦૨ ઇમીસે ણં રયળપ્પહાણ પુઢવીણ અંજ-
ળસ્સ કંઢસ્સ હેઢિલ્લાઓ ચરમંતાઓ
વાળમંતર-મોમેજ્જવિહારાણં ઉવરિમંતે
એસ ણં નવનુઢ-જોયળ-સયાઈં અવાહાણ
અંતરે પળ્ણત્તે ।

૯૦૨ આ રત્નપ્રલા પૃથ્વીના અંજન કાંડના
નીચેના ચરમાન્તથી વ્યંતરોના ભોભેય
વિહારોના ઉપરી ચરમાન્તનું અવ્યવહિત
અંતર નવ્વાણું સો યોજનનું છે.

એકસોમે સમવાય

૧૦૩ દસ-દસમિયા ણં મિક્ષુપાડિમા એગેણં
રાઈંદિયસતેણં અદ્દલ્લદ્દેહિં મિક્ષાસતેહિં
અહાસુત્તં-જાવ-આરાહિયા યાવિ ભવહ ।

૧૦૪ સતમિસયા નક્ષત્તે એકસયતારે
પણ્ણત્તે ।

૧૦૫ સુવિહી પુપ્પદંતે ણં અરહા એગં ધણુસયં
ઉહું ઉચ્ચત્તેણં હત્યા ।

૧૦૬ પાસે ણં અરહા પુરિસાદાણીએ એકં વાસ-
સયં સન્વાઉયં પાલહત્તા સિદ્ધે-જાવ-
સન્વદુક્ષપ્પહાણે ।

૧૦૭ એવં થેરેવિ અજ્જસુહમ્મે ।

૧૦૮ સન્વેવિ ણં દીહવેયહુપવ્વયા એગમેગં
ગાઉય-સયં ઉહું ઉચ્ચત્તેણં પળ્ણત્તા ।

૧૦૯ સન્વેવિ ણં સુલ્લહિમવંત-સિહરીવાસહર-
પવ્વયા એગમેગં જોયણસયં ઉહું ઉચ્ચત્તેણં
પળ્ણત્તા, એગમેગં ગાઉયસયં ઉચ્ચેહેણં
પળ્ણત્તા ।

૧૧૦ સન્વેવિ ણં કંચણગપવ્વયા-
એગમેગં જોયણસયં ઉહું ઉચ્ચત્તેણં
એગમેગં ગાઉય સયં ઉચ્ચેહેણં પળ્ણત્તા ।
એગમેગં જોયણ સયં મૂલે વિક્ષંભેણં
પળ્ણત્તા ।

૯૦૩ દશ-દશમિકા લિક્ષુપ્રતિમાની એક સો
રાત દિવસ દરમિયાન પાંચસો પચાસ
(૫૫૦) દાત ગ્રહણ કરીને સૂત્રોક્ત વિધિ
અનુસાર આરાધના કરાય છે.

૯૦૪ શતલિપા નક્ષત્રના એકસો તારા છે.

૯૦૫ અરિહંત સુવિધિનાથ (પુપ્પદંત) એક સો
ધનુષ્ય ઉંચા હતા.

૯૦૬ પ્રસિદ્ધ પુરુષ અરિહંત પાર્શ્વનાથ એક સો
વર્ષનું આયુષ્ય પૂર્ણ કરીને સિદ્ધ યાવત
સર્વ દુઃખોથી મુક્ત થયા.

૯૦૭ એજ પ્રમાણે સ્થવિર સુધર્મા પણ એક સો
વર્ષનું આયુષ્ય ભોગવીને મુક્ત થયા.

૯૦૮ સમસ્ત દીર્ઘ વૈતાઠય પર્વતો સો સો
કોસ ઉંચા છે.

૯૦૯ સમસ્ત લઘુ હિમવંત અને શિખરી
વર્ષધર પર્વતો સો સો યોજન ઉંચા
છે તથા સો સો કોસ જમીનની અંદર છે.

૯૧૦ સર્વ કાંચનગ પર્વતો સો સો યોજન ઉંચા
છે. સો સો કોસ પૃથ્વીની અંદર છે. તેમના
મૂળનો વિષકંભ સો-સો યોજનનો છે.

દોહસોમો સમવાય

- ૯૧૧ ચંદ્રપ્પમે ણં અરહા દિવહું ધણું-સયં ઉહું
ઉચ્ચત્તેણં હોત્થા । ૯૧૧ અરિહંત ચંદ્રપ્રભ એકસો પચાસ (૧૫૦)
ધનુષ્ય ઉંચા હતા.
- ૯૧૨ આરણે કપ્પે દિવહું વિમાણાવાસસયં
પણ્ણત્તં । ૯૧૨ આરણ કલ્પમાં દોહસો વિમાનો છે.
- ૯૧૩ એવં અચ્ચુણ વિ । ૯૧૩ એજ પ્રમાણે અચ્યુત કલ્પમાં દોહસો
વિમાનો છે.

સોમો સમવાય

- ૯૧૪ સુપાસે ણં અરહા દો ધણુસયા ઉહું
ઉચ્ચત્તેણં હોત્થા । ૯૧૪ અરિહંત સુપાર્થનાથ બસો ધનુષ્ય ઉંચા
હતા.
- ૯૧૫ સઁવેવિ ણં મહાહિમવંત-રુપ્પીવાસહરપ-
વ્વયા દો દો જોયણ-સયાઈં ઉહું ઉચ્ચત્તેણં
પણ્ણત્તા । ૯૧૫ સર્વ મહાહિમવંત અને રૂકિમ વર્ધધર
પર્વતો બસો બસો યોજન ઉંચા છે અને
તેમનો બસો બસો (૨૦૦-૨૦૦) કોશ
જેટલાં લાગ જમીનની અંદર છે.
- ૯૧૬ જંબુદ્દીવે ણં દીવે દો કંચણપવ્વયસયા
પણ્ણત્તા । ૯૧૬ જંબુદ્દીપમાં બસો (૨૦૦) કાંચનગ
પર્વતો છે.

અઠીસોમો સમવાય

- ૯૧૭ પડમપ્પમે ણં અરહા અઠ્ઠાહજ્જાઈં ધણુ-
સયાઈં ઉહું ઉચ્ચત્તેણં હોત્થા । ૯૧૭ અરિહંત પદ્મપ્રભ અઠીસો (૨૫૦) ધનુષ્ય
ઉંચા હતા.
- ૯૧૮ અસુરકુમારાણં દેવાણં પાસાયવહિં ાગા
અઠ્ઠાહજ્જાઈં જોયણ-સયાઈં ઉહું ઉચ્ચત્તેણં
પણ્ણત્તા । ૯૧૮ અસુરકુમારોના પ્રાસાદ અઠીસો યોજન
ઉંચા હોય .

ત્રણસોમો સમવાય

- ૧૧૯ સુમરૂં ણં અરહા તિણ્ણ ધણુ-સયાઈં ઉડ્ડું
ઉચ્ચત્તેણં હોત્થા ।
- ૧૨૦ અરિહંત અરિહંતેભિ ત્રણસો વર્ષ કુંવર
પદે રહીને મુંડિત થયા યાવત્ પ્રમન્જિત
થયા.
- ૧૨૧ વૈમાનિક દેવોના વિમાનોના પ્રાકાર ત્રણસો-
ત્રણસો યોજન ઉંચા છે.
- ૧૨૨ સમણસ્સ ભગવઓ મહાવીરસ્સ તિણ્ણ
સયાણિ ચોદસપુઁવ્વીણં હોત્થા ।
- ૧૨૩ પંચધણુ-સહયસ્સ ણં અંતિમસારીરિયસ્સ
સિદ્ધિગયસ્સ સાતિરેગાણિ તિણ્ણ ધણુ-
સયાણિ જીવપ્પદેસોગાહણા પ્ણત્તા ।
- ૧૨૪ સુમતિનાથ ભગવાન ત્રણસો (૩૦૦)
ધનુષ્ય ઉંચા હતા.
- ૧૨૫ વૈમાનિક દેવોના વિમાનોના પ્રાકાર ત્રણસો-
ત્રણસો યોજન ઉંચા છે.
- ૧૨૬ શ્રમણ ભગવાન મહાવીરના ત્રણસો
ચૌદપૂર્વી મુનીઓ હતા.
- ૧૨૭ સિદ્ધ ગતિ પ્રાપ્ત પાંચસો ધનુષ્યની
અવગાહનાવાળા ચરમ શરીરી જીવોના
જીવપ્રદેશોની અવગાહના થોડા વધારે
ત્રણસો ધનુષ્યની હોય છે.

સાડાત્રણસોમો સમવાય

- ૧૨૪ પાસસ્સ ણં અરહઓ પુરિસાદાણીયસ્સ
અહુટ્ઠસયાઈં ચોદસ-પુઁવ્વીણં સંપયા
હોત્થા ।
- ૧૨૫ અરિહંત અરિહંતેભિ ત્રણસો વર્ષ કુંવર
પદે રહીને મુંડિત થયા યાવત્ પ્રમન્જિત
થયા.
- ૧૨૬ વૈમાનિક દેવોના વિમાનોના પ્રાકાર ત્રણસો-
ત્રણસો યોજન ઉંચા છે.
- ૧૨૭ સમણસ્સ ભગવઓ મહાવીરસ્સ તિણ્ણ
સયાણિ ચોદસપુઁવ્વીણં હોત્થા ।
- ૧૨૮ પંચધણુ-સહયસ્સ ણં અંતિમસારીરિયસ્સ
સિદ્ધિગયસ્સ સાતિરેગાણિ તિણ્ણ ધણુ-
સયાણિ જીવપ્પદેસોગાહણા પ્ણત્તા ।
- ૧૨૯ સુમતિનાથ ભગવાન ત્રણસો (૩૦૦)
ધનુષ્ય ઉંચા હતા.
- ૧૩૦ અરિહંત અરિહંતેભિ ત્રણસો વર્ષ કુંવર
પદે રહીને મુંડિત થયા યાવત્ પ્રમન્જિત
થયા.
- ૧૩૧ વૈમાનિક દેવોના વિમાનોના પ્રાકાર ત્રણસો-
ત્રણસો યોજન ઉંચા છે.
- ૧૩૨ શ્રમણ ભગવાન મહાવીરના ત્રણસો
ચૌદપૂર્વી મુનીઓ હતા.
- ૧૩૩ સિદ્ધ ગતિ પ્રાપ્ત પાંચસો ધનુષ્યની
અવગાહનાવાળા ચરમ શરીરી જીવોના
જીવપ્રદેશોની અવગાહના થોડા વધારે
ત્રણસો ધનુષ્યની હોય છે.

ચારસોમો સમવાય

૧૨૬ સંભવે ણં અરહા ચત્તારિ ધણુસયાઈં ઉડ્ઠું
ઉચ્ચત્તેણં હોત્થા ।

૧૨૭ સવ્વેવિ ણં ગિસઠ્ઠ-નીલવંતા વાસહરપવ્વ-
યા ચત્તારિ ચત્તારિ જોયણ-સયાઈં ઉડ્ઠું

ઉચ્ચત્તેણં પળ્ણત્તા ।

ચત્તારિ ચત્તારિ ગાઉય-સયાઈં ઉવ્વેહેણં
પળ્ણત્તા ।

૧૨૮ સવ્વેવિ ણં વક્કલારપવ્વયા ગિસઠ્ઠ-નીલ-
વંત-વાસહરપવ્વયંતે ણં ચત્તારિ ચત્તારિ
જોયણ-સયાઈં ઉડ્ઠું ઉચ્ચત્તેણં પળ્ણત્તા ।

ચત્તારિ ચત્તારિ ગાઉય-સયાઈં ઉવ્વેહેણં
પળ્ણત્તા ।

૧૨૯ આણય-પાણણ્ણસુ દોસુ કપ્પેસુ ચત્તારિ
વિમાણ-સયા પળ્ણત્તા ।

૧૩૦ સમણસ્સ ણં ભગવઓ મહાવરિસ્સ ચત્તારિ
સયા વાઈણં સદેવ-મણુયાસુરંમિ લોગંમિ
વાણ અપરાજિયાણં ઉક્કોસિઆ વાઈ-
સંપયા હોત્થા ।

૯૨૬ અરિહંત સંભવનાથ ચારસો ધનુષ્ય ઉંચા
હતા.

૯૨૭ સર્વ નિષધ અને નીલવંત વર્ષધર પર્વત
ચારસો યોજન ઉંચા તથા ચારસો કોસ
ભૂમિની અંદર છે.

૯૨૮ નિષધ અને નીલવંત વર્ષધર પર્વતોની
સમીપમાં બધા વક્ષસ્કાર પર્વતો ચારસો
યોજન ઉંચા તથા ચારસો કોસ ભૂમિની
અંદર છે.

૯૨૯ આનત અને પ્રાણુત આ બે કલ્પોમાં
ચારસો વિમાન ઇં.

૯૩૦ શ્રમણુ ભગવાન મહાવીરના એવા ચારસો
(૪૦૦) વાદી મુનિઓ હતા કે જેમને દેવ,
મનુષ્ય કે અસુરલોકો પરાજિત કરી
શક્તતા ન હતા.

સાડા ચારસોમો સમવાય

૧૩૧ અજિતે ણં અરહા અદ્ધપંચમાઈં ધણુ-
સયાઈં ઉડ્ઠું ઉચ્ચત્તેણં હોત્થા ।

૧૩૨ સગરે ણં રાયા ચાઉરંત-ચક્કવટ્ટી અદ્ધ-
પંચમાઈં ધણુ-સયાઈં ઉડ્ઠું ઉચ્ચત્તેણં
હોત્થા ।

૯૩૧ અરિહંત અજિતનાથ સાડા ચારસો (૪૫૦)
ધનુષ્ય ઉંચા હતા.

૯૩૨ સગર ચક્રવર્તી સાડા ચારસો (૪૫૦)
ધનુષ્ય ઉંચા હતા.

પાંચસોમે સમવાય

- ૧૩૩ સવ્વેવિ ણં વક્ષારપવ્વયા સીઆ સીઓ-
આઓ મહાનઈઓ મંદર-પવ્વયંતેણં પંચ
પંચ જોયણ-સયાઈં ઉટ્ટું ઉચ્ચત્તેણં, પંચ
પંચ ગાઉય-સયાઈં ઉવ્વેહેણં પ્ણત્તા ।
- ૧૩૪ સવ્વેવિ ણં વાસહરકૂડા પંચ પંચ જોયણ-
સયાઈં ઉટ્ટું ઉચ્ચત્તેણં, મૂલે પંચ પંચ
જોયણ-સયાઈં વિક્કલંભેણં પ્ણત્તા ।
- ૧૩૫ ઉસમે ણં અરહા કોસલિણ પંચ ધણુ-
સયાઈં ઉટ્ટું ઉચ્ચત્તેણં હોત્થા ।
- ૧૩૬ ભરહે ણં રાયા ચાઉરંત-ચક્કવટ્ટી પંચ
ધણુ-સયાઈં ઉટ્ટું ઉચ્ચત્તેણં હોત્થા ।
- ૧૩૭ સોમણસ-ગંધમાદણ વિજ્જુપ્પમ-માલવં-
તાણં વક્ષારપવ્વયાણં મંદરપવ્વયંતેણં
પંચ પંચ જોયણ સયાઈં ઉટ્ટું ઉચ્ચત્તેણં
પ્ણત્તા ।
પંચ પંચ ગાઉ-સયાઈં ઉવ્વેહેણં પ્ણત્તા ।
- ૧૩૮ સવ્વેવિ ણં વક્ષારપવ્વયકૂડા હરિહરિ-
સ્સહકૂડવજ્જા-
પંચ પંચ જોયણ સયાઈં ઉટ્ટું ઉચ્ચત્તેણં
પ્ણત્તા ।
મૂલે પંચ પંચ જોયણ સયાઈં આયામ-
વિક્કલંભેણં પ્ણત્તા ।
- ૯૩૩ શીતા અને શીતોદા મહાનદીની સમીપ
તથા મેરૂપર્વતની સમીપ બધા વક્ષસ્કાર
પર્વતો પાંચસો પાંચસો (૫૦૦-૫૦૦)
યોજન ઉંચા અને પાંચસો-પાંચસો કોશ
જમીનની અંદર છે.
- ૯૩૪ બધા વર્ષધર કૂટ પર્વત પાંચસો-પાંચસો
યોજન ઉંચા છે, તેમના મૂળનો વિષ્કંભ
પાંચસો પાંચસો યોજનનો છે.
- ૯૩૫ અરિહંત કૌશલિક ઋષભદેવ પાંચસો
ધનુષ્ય ઉંચા હતા.
- ૯૩૬ ભરત ચક્રવર્તી પાંચસો ધનુષ્ય ઉંચા હતા.
- ૯૩૭ મેરૂપર્વતની સમીપ સૌમનસ, ગંધમાદન,
વિદ્યુત્પ્રભ અને માલ્યવંત પર્વતની ઉંચાઈ
પાંચસો પાંચસો યોજનની છે. તથા પાંચસો
પાંચસો કોશ ભૂમિની અંદર છે.
- ૯૩૮ હરિ, હરિસ્સહ કૂટને છોડીને બધા વક્ષ-
સ્કાર પર્વતકૂટો પાંચસો-પાંચસો યોજન
ઉંચા તથા તેમના મૂળનો આયામ-વિષ્કંભ
પાંચસો-પાંચસો યોજનનો છે.

૯૩૯ સવ્વેવિ ણં નંદણકૂડા બલકૂડવજ્જા-
પંચ પંચ જોયણ-સયાઈં ઉડું ઉચ્ચત્તેણં
મૂલે પંચ પંચ જોયણ-સયાઈં આયામ-
વિક્કલંભેણં પળ્ણત્તા ।

૯૩૯ બલકૂટ પર્વતને છોડીને બધા નંદનકૂટ
પર્વતો પાંચસો-પાંચસો યોજન ઉંચા છે
તથા તેના મૂલનો આયામ-વિક્કલ
પાંચસો-પાંચસો યોજનનો છે.

૯૪૦ સોહમ્મીસાણેસુ કપ્પેસુ વિમાણા પંચ પંચ
જોયણ-સયાઈં ઉડું ઉચ્ચત્તેણં પળ્ણત્તા ।

૯૪૦ સૌધર્મ અને ઇશાન કલ્પમાં બધા વિમાનો
પાંચસો-પાંચસો યોજન ઉંચા છે.

છસોમે સમવાય

૯૪૧ સળંકુમાર-માહિંદેસુ કપ્પેસુ વિમાણા છ
જોયણ-સયાઈં ઉડું ઉચ્ચત્તેણં પળ્ણત્તા ।

૯૪૧ સનત્કુમાર અને માહિંદ્ર કલ્પમાં બધા
વિમાન છ સો યોજન ઉંચા છે.

૯૪૨ ચુલ્લહિમવંતકૂડસ્સ ઉવરિલ્લાઓ ચર-
મંતાઓ ચુલ્લહિમવંતસ્સ વાસહરપવ્વ-
યસ્સ સમધરાણિતલે એસ ણં છ જોયણ-
સયાઈં અબાહાણ અંતરે પળ્ણત્તે ।

૯૪૨ લઘુહિમવંત કૂટની ઉપરના ચરમાન્તથી
લઘુહિમવંત વર્ષધર પર્વતના સમભૂમિ-
તલનું અવ્યવહિત અંતર છસો યોજનનું છે.

૯૪૩ એવં સિહરીકૂડસ્સ વિ ।

૯૪૩ એજ પ્રમાણે શિખરી કૂટથી તેના સમ-
તલભૂમિનું અંતર છે.

૯૪૪ પાસસ્સ ણં અરહાઓ છ સયા વાઈણં સદેવ-
મણુયાસુરે લોણ વાણ અપરાજિયાણં
ઉક્કોસિયા વાઈસંપયા હોત્થા ।

૯૪૪ અરિહંત પાર્શ્વનાથની દેવ, મનુષ્ય અને
અસુરલોકોથી વાદમાં પરાજિત ન થવા-
વાળા છસો વાદી મુનિઓની ઉત્કૃષ્ટ સંપદા
હતી.

૯૪૫ અભિચંદે ણં કુલગરે છ ધણુ-સયાઈં ઉડું
ઉચ્ચત્તેણં હોત્થા ।

૯૪૫ અભિચંદ કુલકર છસો ધનુષ્ય ઉંચા હતા.

૯૪૬ વાસુપુજ્જે ણં અરહા છહિં પુરિસસણ્હિં
સાદ્ધિં મુંડે ભવિત્તા અગારાઓ અણ-
ગારિયં પવ્વણ્ણ ।

૯૪૬ અરિહંત વાસુપૂજ્ય છસો પુરૂષો સાથે
મુંડિત યાવત પ્રવ્રજિત થયા હતા.

સાત સોમો સમવાય

૧૪૭ બંમ-લંતણ્ણુ કપ્પેસુ વિમાણા સત્ત સત્ત
જોયણ-સયાઈં ઉહું ઉચ્ચત્તેણં પળ્ણત્તા ।

૯૪૭ બ્રહ્મ અને લાંતક કલ્પના બધા વિમાનો
સાતસો યોજન ઉંચા છે.

૧૪૮ સમણસ્સ ણં ભગવઓ મહાવીરસ્સ સત્ત
જિણ-સયા હોત્થા ।

૯૪૮ શ્રમણુ ભગવાન્ મહાવીરના સાતસો શિષ્યો
કેવળી થયા હતા.

૧૪૯ સમણસ્સ ભગવઓ મહાવીરસ્સ સત્ત-
વેઉવ્વિય-સયા હોત્થા ।

૯૪૯ શ્રમણુ ભગવાન્ મહાવીરના સાતસો મુનિ
વૈક્રિયલબ્ધિસંપન્ન હતા.

૧૫૦ અરિહુનેમી ણં અરહા સત્ત વાસ-સયાઈં
દેસૂણાઈં કેવલપરિયાગં પાઠણિત્તા સિદ્ધે-
જાવ-સબ્બદુક્ખપ્પહીણે ।

૯૫૦ અરિહુતં અરિહુનેમિ થોડા ઓછા સાતસો
વર્ષ સુધી કેવલી પર્યાયમાં રહીને સિદ્ધ
યાવત્ સર્વ દુઃખોથી મુક્ત થયા.

૧૫૧ મહાહિમવંતકૂહસ્સ ણં ઉવરિલ્લાઓ ચર-
મંતાઓ મહાહિમવંતસ્સ વાસહરપવ્વયસ્સ
સમધરણિતલે ણ્ણુ સત્ત-જોયણ-સયાઈં
અવાહાણ અંતરે પળ્ણત્તે ।

૯૫૧ મહાહિમવંત કૂટના ઉપરના ચરમાન્તથી
મહાહિમવંત વર્ષધર પર્વતના સમભૂ-
ભાગનું અવ્યવહિત અંતર સાતસો યોજ-
નનું છે.

૧૫૨ ણ્ણુ સ્પિપ્પિક્કહસ્સ વિ ।

૯૫૨ એજ પ્રમાણે રૂકિમકૂટના ઉપરના ચર-
માન્તથી રૂકિમ વર્ષધર પર્વતના સમભૂ-
ભાગનું અંતર સમજવું.

આઠસોમો સમવાય

૧૫૩ મહાસુક્ક-સહસ્સારેસુ દોસુ કપ્પેસુ
વિમાણા અદ્ધુ જોયણ-સયાઈં ઉહું ઉચ્ચ-
ત્તેણં પળ્ણત્તા ।

૯૫૩ મહાશુક અને સહસ્ત્રાર આ બે કલ્પોમાં બધા
વિમાનો આઠ સો યોજન ઉંચા છે.

૧૫૪ ઇમાસે ણં રયણપ્પહાણ પુઠ્ઠવીણ પઠમે
કંઠે અદ્ધુસુ જોયણસણ્ણુ વાળમંતર-
ભોમેજ્જવિહારા પળ્ણત્તા ।

૯૫૪ આ રત્નપ્રભા પૃથ્વીના પ્રથમ કાંડમાં
આઠસો યોજનમાં વ્યંતર દેવોના ભૌમિય
વિહારો છે.

૧૫૫ સમણસ્સ ણં મગવઓ મહાવીરસ્સ અટ્ટ-
સયા અણુત્તરોવવાહ્યાણં દેવાણં ગહ-
કલ્લાણાણં ઠિહ્કલ્લાણાણં આગમેસિ-
મહાણં ઉક્કોસિયા અણુત્તરોવવાહ્ય-
સંપયા હોત્થા ।

૧૫૬ ઇમીસે ણં રયણપ્પહાણ પુટ્ઠવીણે બહુ
સમરમણિજ્જાઓ ભૂમિ-ભાગાઓ અટ્ટહિં
જોયણ-સણ્હિં સૂરિણ ચારં ચરહ્ ।

૧૫૭ અરહઓ ણં અરિટ્ટનેમિસ્સ અટ્ટ-સયાહં
વાહિંણં સદેવમણુયાસુરંમિ લોગંમિ વાણ
અપરાજિયાણં ઉક્કોસિયા વાહ-સંપયા
હોત્થા ।

૯૫૫ શ્રમણુ ભગવાન્ મહાવીરના અનુત્તર
વિમાનોમાં ઉત્પન્ન થવાવાળા કલ્યાણુકારી
ગતિસ્થિતિ વાળા એવં ભવિષ્યમાં નિર્વાણુ
પ્રાપ્ત કરવાવાળા અનુત્તરોપપાતિક મુનિ-
ઓની સંપદા આહસોની હતી.

૯૫૬ આ રત્નપ્રભા પૃથ્વીના અતિસમ રમણીય
ભભાગથી આહસો યોજનની ઉંચાઈ પર
સૂર્ય ગતિ કરે છે.

૯૫૭ અરિહન્ત અરિષ્ટનેમિની દેવ, મનુષ્ય અને
અસુર લોકોથી વાદમાં પરાજિત ન થવા-
વાળા આહસો વાદી મુનિઓની ઉત્કૃષ્ટ
સંપદા હતી.

નવસોમે સમવાય

૧૫૮ આણય-પાણય-આરણ-અચ્ચુણ્ણુ કપ્પેસુ
વિમાણા નવ નવ જોયણ-સયાહં ઉટ્ટું
ઉચ્ચત્તેણં પ્પણ્ણત્તા ।

૧૫૯ નિસઠ્ઠકૂડસ્સ ણં ઉવરિલ્લાઓ સિહર-
તલાઓ ણિસઠ્ઠસ્સ વાસહરપ્પવ્વયસ્સ સમે
ધરણિતલે ણ્ણ સં નવ જોયણ-સયાહં
અવાહાણ અંતરે પ્પણ્ણત્તે ।

૧૬૦ ણ્ણં નીલવંતકૂડસ્સ વિ ।

૧૬૧ વિમલવાહણે ણં કુલગરે ણં નવ ધણુ-
સયાહં ઉટ્ટું ઉચ્ચત્તેણં હોત્થા ।

૯૫૮ આનત, પ્રાણુત, આરણુ અને અચ્ચુત
આ ચાર કલ્પોમાં બધા વિમાનો નવસો
યોજનના ઉંચા છે.

૯૫૯ નિષધકૂટની ઉપરના શિખરતપ્રથી નિષધ
વર્ષધર પર્વતનો જે સમ ધરણિતલ ભાગ
છે તે નવસો યોજન દૂર છે.

૯૬૦ એજ પ્રમાણે નીલવંત કૂટના ઉપરના
શિખર તલથી નીલવંત વર્ષધર પર્વતના
સમ ભૂભાગનું અંતર છે.

૯૬૧ વિમલવાહન કુલકર નવસો (૯૦૦) ધનુષ્ય
ઉંચા હતા.

૯૬૨ હ્મીસે ણં રયણપ્પહાણ પુઢવીણ વહુ-
સમરમણિજ્જાઓ ભૂમિભાગાઓ નવહિં
જોયણ-સણહિં સવ્વુવરિમે તારારૂવે
ચારં ચરહ્ ।

૯૬૨ આ રત્નપ્રભા પૃથ્વીના અતિ સમ રમણીય
ભૂભાગથી નવસો યોજનની ઉંચાઈ પર
સર્વોચ્ચ-સૌથી ઉપરનો તારા ગતિ કરે છે.

૯૬૩ નિસઢસ્સ ણં વાસહરપવ્વયસ્સ ઉવરિ-
લ્લાઓ સિહરતલાઓ હ્મીસે ણં રયણપ્પ-
હાણ પુઢવીણ પઢમસ્સ કંઢસ્સ વહુમજ્ઞ-
દેસમાણ એસ ણં નવ જોયણ-સયાહં
અવાહાણ અંતરે પણ્ણત્તે ।

૯૬૩ નિષધ પર્વતના શિખરથી આ રત્નપ્રભા
પૃથ્વીના પ્રથમકાંડના મધ્યભાગનું અવ્ય-
વહિત અંતર નવસો (૯૦૦) યોજનનું છે.

૯૬૪ એવં નીલવંતસ્સ વિ ।

૯૬૪ એજ પ્રમાણે નીલવંત વર્ષધર પર્વતના
શિખરથી રત્નપ્રભા પૃથ્વીના પ્રથમ કાંડના
મધ્યભાગનું પણ અંતર છે.

એક હબરમો સમવાય

૯૬૫ સવ્વે વિ ણં મેઘેજ્જવિમાણે દસ દસ
જોયણ સયાહં ઉઢ્ઢું ઉચ્ચત્તેણં પણ્ણત્તે ।

૯૬૫ બધા ઐવેયક વિમાનો એક એક હબર
યોજન ઉંચા છે.

૯૬૬ સવ્વેવિ ણં જમગપવ્વયા દસ દસ
જોયણ સયાહં ઉઢ્ઢું ઉચ્ચત્તેણં પણ્ણત્તા ।
દસ દસ ગાઉય-સયાહં ઉવ્વેહેણં પણ્ણત્તા ।
મૂલે દસ દસ જોયણ-સયાહં આયામ-
વિક્ખંભેણં પણ્ણત્તા ।

૯૬૬ બધા યમક પર્વતો એક એક હબર યોજન
ઉંચા છે, એક એક હબર કોશ ભૂમિમાં
ઉંડા છે અને તેના મૂળનો આયામ-વિષ્કંભ
એક એક હબર યોજનનો છે.

૯૬૭ એવં ચિત્ત-વિચિત્તકૂઢા વિ માણિયવ્વા ।

૯૬૭ એજ પ્રમાણે ચિત્ર અને વિચિત્રકૂટ પર્વ-
તોનું પરિમાણ છે.

૧૬૮ સવ્વે વિ ણં વટ્ટવેયહુપવ્વયા-

દસ દસ જોયણસયાઈં ઉહું ઉચ્ચત્તેણં
પણ્ણત્તા ।

દસ દસ ગાઉયસયાઈં ઉચ્ચેહેણં પણ્ણત્તા ।
મૂલે દસ દસ જોયણસયાઈં વિક્ખેમ્મણં
પણ્ણત્તા ।

સવ્વત્થ સમા પલ્લગસંઠાણસંઠિયા
પણ્ણત્તા ।

૧૬૯: સવ્વેવિ ણં હારે-હરિસ્સહકૂડા વક્સાર-
કૂડવજ્જા-

દસ દસ જોયણસયાઈં ઉહું ઉચ્ચત્તેણં
પણ્ણત્તા ।

મૂલે દસ દસ જોયણસયાઈં વિક્ખમ્મણં ।

૧૭૦ એવં બલકૂડા વિ નંદણકૂડવજ્જા ।

૧૭૧ અરહા વિ અરિહ્વનેમી દસ-વાસ-સયાઈં
સવ્વાઉયં પાલહ્વત્તા સિદ્ધે-જાવ-સવ્વ-
દુક્ખપ્પહીણે ।

૧૭૨ પાસસ્સ ણં અરહઓ દસ-સયાઈં જિણાણં
હોત્થા ।

૧૭૩ પાસસ્સ ણં અરહઓ દસ અંતેવાસીસયાઈં
કાલગયાઈં-જાવ-સવ્વદુક્ખપ્પહીણાઈં ।

૧૭૪ પડમદ્દહ-પુંડરીયદ્દહા ય દસ દસ જોયણ-
સયાઈં આયામેણં પણ્ણત્તા ।

૬૬૮ સર્વ વૃત્ત વૈતાલ્ય પર્વતો એક એક હુભર
યોજન ઉંચા છે, એક એક હુભર કોશ
ભૂમિમાં ઉંડા છે અને તેના મૂળનો
વિષ્કંભ એકએક હુભર યોજનનો છે.
તેમજ તે પાલાના આકારે સ્થિત છે.
સર્વત્ર સમ છે.

૬૬૯ વક્ષસ્કારકૂટોને છોડીને બધા હરિ, હરસ્સહ
કૂટ પર્વતો એક એક હુભર યોજનનો
ઉંચા છે અને તેના મૂળનો વિષ્કંભ એક
એક હુભર યોજનનો છે.

૬૭૦ એજ પ્રમાણે નંદન કૂટને છોડીને બધા
બલકૂટ પર્વતોનું પરિમાણ છે.

૬૭૧ અરિહ્વંત અરિષ્ઠનેમિ એક હુભર વર્ષનું
આયુષ્ય પૂર્ણ કરીને સિદ્ધ યાવત સર્વ
દુઃખોથી મુક્ત થયા.

૬૭૨ અરિહ્વંત પાર્શ્વનાથના એક હુભર શિષ્ય
કેવલી થયા હતા.

૬૭૩ અરિહ્વંત પાર્શ્વનાથના એક હુભર અંતે-
વાસી કાલધર્મને પ્રાપ્ત થઈને સર્વ દુઃખોથી
મુક્ત થયા હતા.

૬૭૪ પદ્મદ્રહ અને પુંડરીકદ્રહનો આયામ એક
એક હુભર યોજનનો છે.

અગીયાર સોમો સમવાય

૧૭૫ અણુત્તરોવવાહ્યાણં દેવાણં વિમાણા
 એકકારસ-જોયણ-સયાઈં ઉહૂં ઉચ્ચત્તેણં

પણ્ણત્તા ।

૯૭૫ અનુત્તરોવવાહ્યાણં દેવોના વિમાનો અગી-
 યારસો યોજન ઉંચા છે.

૧૭૬ પાસસ્સ ણં અરહઓ ઇકકારસ-સયાઈં
 વેઝબ્યાણં હોત્થા ।

૯૭૬ અરિહંત પાર્શ્વનાથના અગીયારસો શિષ્યો
 વૈક્રિયલબ્ધિ વાળા હતા.

બે હજારમો સમવાય

૧૭૭ મહાપુમ-મહાપુંડરીયદહાણં દો દો
 જોયણ-સહસ્સાઈં આયામેણં પણ્ણત્તા ।

૯૭૭ મહાપદ્મ અને મહાપુંડરીક દ્રહનો આયામ
 બે-બે હજાર (૨૦૦૦-૨૦૦૦) યોજનનો છે.

ત્રણ હજારમો સમવાય

૧૭૮ ઈમીસે ણં રયણપ્પહાણ પુઠ્ઠવીણ વહ્હર-
 કંડસ્સ ઉવરિલ્લાઓ ચરમંતાઓ લોહિ-
 યક્કલકંડસ્સ હેટ્ઠિલ્લે ચરમંતે ઇસ ણં
 તિન્નિ જોયણ-સહસ્સાઈં અવાહાણ અંતરે
 પણ્ણત્તે ।

૯૭૮ આ રત્નપ્રભા પૃથ્વીના વજ્રકાંડની ઉપરન
 ચરમાંતથી લોહિતાક્ષ કાંડના નીચેના ચર-
 માંતનું અવ્યવહિત અંતર ત્રણ હજાર
 યોજનનું છે.

ચાર હજારમો સમવાય

૧૭૯ તિગિચ્છિ-કેસરિદહાણં ચત્તારિ ચત્તારિ
 જોયણ-સહસ્સાઈં આયામેણં પણ્ણત્તાઈં ।

૯૭૯ તિગિચ્છ દ્રહ અને કેસરી દ્રહનો આયામ
 ચાર-ચાર હજાર યોજનનો છે.

પાંચ હજારમો સમવાય

- ૧૮૦ ધરણિતલે મંદરસ્સ ણં પવ્વયસ્સ-બહુ- ૯૮૦ ભૂતલમાં મેરૂપર્વતના મધ્યલાગમાં રૂચક.
મજ્જદેસમાણ રુયગનાભીઓ ચડદિસિં નાભિથી ચારે દિશાઓમાં મેરૂપર્વતનું
પંચ પંચ જોયણ-સહસ્સાઈં અવાહાણ અવ્યવહિત અંતર પાંચ-પાંચ હજાર
અંતરે મંદર-પવ્વણ પળ્ણત્તે । યોજનનું છે.

છ હજારમો સમવાય

- ૧૮૧ સહસ્સારે ણં કપ્પે છ વિમાણાવાસ- ૯૮૧ સહસ્સાર કલ્પમાં છ હજાર વિમાનો છે.
સહસ્સા પળ્ણત્તા ।

સાત હજારમો સમવાય

- ૧૮૨ રૂમીસે ણં રયણપ્પહાણ પુદ્ધવીણ રયણસ્સ ૯૮૨ આ રત્નપ્રભા પૃથ્વીના રત્નકાંડની ઉપરના
કંડસ્સ ઉવરિલ્લાઓ ચરમંતાઓ પુલ- ચરમાંતથી પુલક કાંડની નીચેના ચરમાંતનું
ગસ્સ કંડસ્સ હેટ્ઠિલ્લે ચરમંતે એસ ણં અવ્યવહિત અંતર સાત હજાર યોજનનું છે.
સત્ત જોયણ-સહસ્સાઈં અવાહાણ અંતરે
પળ્ણત્તે ।

આઠ હજારમો સમવાય

- ૧૮૩ હરિવાસ-રમ્મયા ણં વાસા અદ્ધુ જોયણ- ૯૮૩ હરિવર્ષ અને રમ્યકવર્ષનો વિસ્તાર આઠ
સહસ્સાઈં સાહરેગાઈં વિત્થરેણં પળ્ણત્તા । હજાર યોજનથી થોડો વધારે છે.

નવ હજારમો સમવાય

- ૧૮૪ દાહિણદ્ધુ-મરહસ્સ ણં જીવા પાઈણ- ૯૮૪ પૂર્વ અને પશ્ચિમમાં સમુદ્રનો સ્પર્શ
પહીણાયયા દુહઓ સમુદ્ધં પુટ્ટા નવ કરતી થકી દક્ષિણાર્ધ ભરત ક્ષેત્રની જીવાનો
જોયણ-સહસ્સાઈં આયામેણં પળ્ણત્તા । આયામ નવ હજાર યોજનનો છે.
અજિયસ્સ ણં અરહઓ સાહરેગાઈં નવ- અરિહંત અજીતનાથના અવધિજ્ઞાની નવ
ઓહિનાણિ-સહસ્સાઈં હોત્થા । હજારથી કંઈક વધારે હતા.

દશ હજારમો સમવાય

૧૮૫ મંદ્રે ણં પવ્વણ ધરણિતલે દસ જોયણ-
સહસ્સાઈં વિક્કલંભેણં પણ્ણત્તે ।

૯૮૫ પૃથ્વીતલમાં મેરૂપર્વતનો વિષ્કંભ દશ
હજાર યોજનનો છે.

એક લાખમો સમવાય

૧૮૬ જંબુદ્દીવેણં દીવે ણં જોયણ-સય-સહસ્સં
આયામ-વિક્કલંભેણં પણ્ણત્તે ।

૯૮૬ જંબુદ્દીપનો આયામ-વિષ્કંભ એક લાખ
યોજનનો છે.

બે લાખમો સમવાય

૧૮૭ લવણે ણં સમુદ્દે દો જોયણ-સય-સહસ્સાઈં
ચક્કવાલવિક્કલંભેણં પણ્ણત્તે ।

૯૮૭ લવણ સમુદ્રનો ચક્રવાલ વિષ્કંભ બે લાખ
યોજનનો છે.

ત્રણ લાખમો સમવાય

૧૮૮ પાસસ્સ ણં અરહઓ તિન્નિ સયં-સાહ-
સ્સીઓ સત્તાવીસં ચ સહસ્સાઈં
ઉક્કોસિયા સાવિયાસંપયા હોત્થા ।

૯૮૮ અરિહંત પાર્શ્વનાથની ત્રણલાખ સત્તાવીસ
હજાર ઉત્કૃષ્ટ શ્રાવિકા-સંપદા હતી.

ચાર લાખમો સમવાય

૧૮૯ ધાયદ્દલ્લે ણં દીવે ચત્તારિ જોયણ-સય-
સહસ્સાઈં ચક્કવાલ-વિક્કલંભેણં પણ્ણત્તે ।

૯૮૯ ધાતકીખંડનો ચક્રવાલ વિષ્કંભ ચાર લાખ
યોજનનો છે.

પાંચ લાખમો સમવાય

૯૯૦ લવણસ્સ ણં સમુદ્ધસ્સ પુરચ્છિમિલ્લાઓ
ચરમંતાઓ પચ્ચચ્છિમિલ્લે ચરમંતે एस
ણં પંચ-જોયણ-સય-સહસ્સાઈ અવાહાए
અંતરે પળ્ણત્તે ।

૯૯૦ લવણ સમુદ્રના પૂર્વી ચરમાન્તથી પશ્ચિમી
ચરમાન્તનું અવ્યવહિત અંતર પાંચ લાખ
યોજનનું છે.

છ લાખમો સમવાય

૯૯૧ મરહે ણં રાયા ચાઉરંત-ચક્કવટ્ટી છ
પુવ્વ-સય-સહસ્સાઈ રાયમજ્જે વસિત્તા
મુંહે-જાવ-પવ્વહ્ણ ।

૯૯૧ ભરત ચક્રવર્તી છ લાખ પૂર્વ સુધી રાજ્ય
પદ પર રહીને મુંડિત યાવત્ પ્રવ્રજિત
થયા હતા.

સાત લાખમો સમવાય

૯૯૨ જંબુદ્દીવસ્સ ણં દીવસ્સ પુરચ્છિમિલ્લાઓ
વેઇયંતાઓ ધાયઇચ્છંડ-ચક્કવાલસ્સ
પચ્ચચ્છિમિલ્લે ચરમંતે एस ણં સત્ત-
જોયણ-સય-સહસ્સાઈ અવાહાए અંતરે
પળ્ણત્તે ।

૯૯૨ જંબુદ્દીપની પૂર્વ વેદિકાના ચરમાન્તથી
ધાતકી ખંડના પશ્ચિમી ચરમાન્તનું અવ્ય-
વહિત અંતર સાત લાખ યોજનનું છે.

આઠ લાખમો સમવાય

૯૯૩ માહિદે ણં કપ્પે અદ્ધ-વિમાણાવાસ-સય-
સહસ્સાઈ પળ્ણત્તાઈ ।

૯૯૩ માહેન્દ્ર કલ્પમાં આઠ લાખ વિમાનો છે.

નવ હજારમો સમવાય

અજિયસ્સ ણં અરહઓ સાઈરેગાઈં નવ
ઓહિનાણિ-સહસ્સાઈં હોત્થા ।

અરિહંત અજીતનાથના અવધિજ્ઞાની નવ
હજારથી કંઈક વધારે હતા.

દસ લાખમો સમવાય

૯૯૫ પુરિસ્સસીહે ણં વાસુદેવે દસ-વાસ-સય-
સહસ્સાઈં સન્વાઉયં પાલહ્ણત્તા પંચમાए
પુઠ્ઠવીए નેરહ્ણમુ નેરહ્ણત્તાए ઉવવન્ને ।
સૂત્ર ૩૩ ।

૯૯૫ પુરૂષસિંહ વાસુદેવ દસલાખવર્ષનું આયુષ્ય
પૂર્ણ કરીને પાંચમી પૃથ્વીમાં નૈરયિક રૂપે
ઉત્પન્ન થયા.

એક કોડમો સમવાય

૧૧૬ સમણે ભગવં મહાવીરે તિત્થગરભવગ્ગહ-
ણાઓ છુટ્ટે પોટ્ટિલ-ભવગ્ગહણે એગં વાસ-
કોહિં સામન્નપારિયાગં પાડણિત્તા સહ-
સ્સારે કપ્પે સવ્વટ્ટવિમાણે દેવત્તાણ
ઉવવન્ને । સૂત્ર ૧૩૪ ।

૯૯૬ શ્રમણ લગવાન મહાવીર, તીર્થકર ભવની
પહેલા છઠ્ઠા ભવમાં પીકિલિનામના રાજ-
કુમાર હતા. તે ભવમાં તે એક કરોડ વર્ષ
સુધી સંયમ-જીવન પાળીને સહસ્રાર
કલ્પમાં સર્વાર્થવિમાનમાં દેવપણે ઉત્પન્ન
થયા હતા.

એક કોટાકોટીમો સમવાય

૧૧૭ ઉસમ્ભસિરિસ્સ ભગવઓ ચરિમસ્સ ય
મહાવીરવદ્દમાગસ્સ એગા સાગરોવમ-
કોહકોહી અવાહાણ અંતરે પળ્ણત્તે ।
સૂત્ર ૧૩૫ ।

૯૯૭ આદિનાથ લગવાન શ્રી ઋષભદેવ અને
અંતિમ તીર્થકર લગવાન મહાવીર વર્ધ-
માનતું અવ્યવહિત અંતર એક કોટા-
કોટિ સાગરોપમતું છે.

દ્વાદશાંગ ગણિપિટકનો પરિચય

(આ શાસ્ત્રમાં “ સામાન્ય રૂપે આત્મા એક છે અનાત્મા એક છે ” ત્યાંથી શરૂ કરીને સંખ્યા ક્રમની અપેક્ષાએ કોટાકોટી સુધીના સમવાયો કહેલ છે. તે બધા વિશેષ રૂપે દ્વાદશાંગમાં વિદ્યમાન છે, તેથી સૂત્રકાર હવે દ્વાદશાંગનું સ્વરૂપ બતાવે છે.)

૧૧૮ દુવાલસંગે ગણિપિટકે પન્નત્તે, તંજહા -
આયારે, સૂયગહે, ઠાળે, સમવાણ, વિવાહ-
પન્નત્તી, ણાયધમ્મકહાઓ, ઉવાસગદ-
સાઓ, અન્તગહદસાઓ, અણુત્તરોવવા-
હ્યદસાઓ, પળહાવાગરગાહં, વિવાગસુણ,
દિઢિવાણ ।

૯૯૮ દ્વાદશાંગ ગણિપિટક પ્રરૂપેલ છે-આચારાંગ,
સૂત્રકૃતાંગ, સ્થાનાંગ, સમવાયાંગ, વિવાહ-
પ્રજ્ઞાભિ-લગવતી સૂત્ર, જ્ઞાતધર્મ કથા,
ઉપાસકદશાંગ, અંતકૃતદશાંગ, અનુત્તરોવવા-
પાતિકદશાંગ, પ્રશ્નવ્યાકરણ, વિપાકસૂત્ર
અને દૃષ્ટિવાદ.

૧૧૯ પ્ર૦ સે કિં તં આયારે ?

૩૦ આયારે ણં સમણાણં નિગ્ગંથાણં
આયાર-ગોયર-વિણય-વેણહ્ય-ઢાણ-ગમ-
ણચંકમગ-પમાણ-જોગ-જુંજણ-ભાસાસ-
મિતિ-ગુત્તીસેજ્જોવાહિ-મત્ત-પાણ-ઉગ્ગમ-
ઉપ્પાયગ-એસણા-વિસોહિ-સુદ્ધા-સુદ્ધગ-
હણ-વય-ણિયમ-તવોવહાણ-સુપ્પસત્થમા-
હિજ્જહ ।

૯૯૯ પ્રશ્ન-હે ભદ્રન્ત! આચારાંગનું સ્વરૂપ કેવું
છે ?

ઉત્તર-આચારાંગમાં નિગંથ શ્રમણોના
જ્ઞાનાચાર આદિ પાંચ આચાર, ભિક્ષા
અહુણુ કરવાની વિધિ, વિનય, વૈનયિક-
વિનયથી મળતું કર્મક્ષયાદિ રૂપ રૂળ,
સ્થાન-કાયોત્સર્ગ, બેસવાનું અને સુવાનું,
ગમન-વિચારભૂમિ આદિમાં જવું તે,
રોગાદિકને કારણે યતનાપૂર્વકે કરવું,
આહાર પાણી ઉપધિ આદિની મર્યાદા,
સ્વાધ્યાયાદિ ક્રિયામાં ત્રણે યોગને બેડવાં,
ભાષા સમિતિ, ધર્મી સમિતિ આદિ પાંચ
સમિતિ, મનોગુપ્તિ આદિ ત્રણ ગુપ્તિ,
શય્યા, ઉપધિ, આહાર, - પાણી સંબંધી
સોળ ઉદ્દગમના દોષો, સોળ ઉત્પાદના
દોષો, દસ એષણાના દોષો એ ૪૨ દોષોની
વિશુદ્ધિ કરીને શુદ્ધ અહુણુ કરવું અથવા
નવદીક્ષિત બાલ તથા ગ્લાન આદિને માટે
નિત્યપિંડ આદિનું અહુણુ કરવું, મહાત્રત
નિયમ, તપ, ઉપધાન ઉપરોક્ત સઘળી

સે સમાસઓ પંચવિહે પન્નત્તે, તંજહા -
ણાગાયારે, દંસગાયારે, ચરિત્તાયારે.
તવાયારે, વિરિયાયારે ।

આયારસ્સ ણં પરિત્તા વાયણા, સંખેજ્જા
અણુઓગદારા, સંખેજ્જાઓ પહિવત્તીઓ,
સંખેજ્જા વેદા. સંખેજ્જા સિલોગા,
સંખેજ્જાઓ નિજ્જુત્તીઓ ।

સે ણં અંગદ્વયાદ્ય પદમે અંગે, દો સુય-
 કલંધા, પળવીસં અજ્ઞયણા, પંચાસીઈ
 ઉદેસગકાલા, પંચાસીઈ સમુદેસગકાલા,
 અદ્વારસ પદસહસ્સાઈ પદગ્ગેણં, સંસ્વેજ્જા
 અક્કલરા, અનંતા ગમા, અનંતા પજ્જવા,
 પરિત્તા તસા, અનંતા થાવરા, સાસયા
 કહા નિબદ્ધા ણિકાહયા જિણપણ્ણત્તા
 ભાવા આઘવિજ્જંતિ પ્ણવિજ્જંતિ પરુ-
 વિજ્જંતિ દંસિજ્જંતિ નિદંસિજ્જંતિ ઉવદં-
 સિજ્જંતિ ।

સે એવં આયા એવં ણાયા, એવં વિણ્ણાયા
 એવં ચરણ-કરણ-પરુવળયા આઘવિજ્જંતિ
 પ્ણવિજ્જંતિ પરુવિજ્જંતિ દંસિજ્જંતિ
 નિદંસિજ્જંતિ ઉવદંસિજ્જંતિ । સે ત્તં
 આયારે । સૂત્ર ૧૩૬ ।

બાબતોનું પ્રશસ્ત રીતે કથન કરવામાં
 આવ્યું છે. તે આચાર સંક્ષિપ્તમાં પાંચ
 પ્રકારના કહેલ છે. તે આ પ્રમાણે-જ્ઞાનાચાર,
 દર્શનાચાર, ચારિત્રાચાર, તપાચાર અને
 વીર્યાચાર. આચારાંગની સંખ્યાત વાચનાઓ
 છે, સંખ્યાત અનુયોગદ્વારે છે, સંખ્યાત
 પ્રતિપ્રતિઓ છે, સંખ્યાત વેષ્ટક છે,
 સંખ્યાત શ્લોકો છે અને સંખ્યાત
 નિર્યુક્તિઓ છે. તે આચારાંગ અંગની
 અપેક્ષાએ પ્રથમ અંગ છે. તેના બે શ્વત-
 સ્કંધો છે. પચીસ અધ્યયનો છે. પંચ્યાસી
 ઉદ્દેશન કાળ છે અને પંચ્યાસી સમુદ્દેશન
 કાળ છે. આ અંગમાં અદાર હુબ્બર પદો છે.
 સંખ્યાત અક્ષરો છે, અનંતા ગમ, અનંત
 પર્યાયો છે. અસંખ્યાત ત્રસ છે. અનંત
 સ્થાવર છે. જિનેકત જીવાદિ પદાર્થો, કે જે
 દ્રવ્યાર્થિક નયની અપેક્ષાએ શાશ્વત છે,
 પર્યાયાર્થિક નયની અપેક્ષાએ અનિત્ય છે,
 નિબદ્ધ-સૂત્રરૂપે ગ્રંથિત છે. નિર્યુક્તિ હેતુ
 અને ઉદ્દાહરણોથી યુક્ત છે. તે સઘળા
 જીવાદિક પદર્થોનું આ આચારાંગ સૂત્રમાં
 સામાન્ય અને વિશેષરૂપે કથન કરાયું છે.
 વચન પર્યાયથી અથવા નામાદિના લેદથી
 કથન કરાયું છે, સ્વરૂપ પ્રદર્શન સહિત
 વર્ણન કરાયું છે, ઉપમાન ઉપમેય આદિ
 દ્વારા સમબલવવામાં આવેલ છે, અન્ય
 જીવોની દયાને માટે તથા ભવ્ય જીવોના
 કલ્યાણને નિમિત્તે વારંવાર નિશ્ચયપૂર્વક
 કહેવામાં આવેલ છે, નિઃસદેહપણે તેમની
 સ્થાપના કરવામાં આવેલ છે.

આચારાંગમાં બતાવેલ ક્રિયા-અનુ-
ષ્ઠાનનું જે જીવ આચરણુ કરે છે, તે
આત્મસ્વરૂપ બની જાય છે, તેનો અભ્યાસ
કરીને સમસ્ત પદાર્થનો જાણકાર બને છે,
વિવિધ વિષયોનો જાણકાર થાય છે. એટલે
કે સ્વસમય તથા પરસમયનો જ્ઞાતા થઈ
જાય છે.

આ પ્રમાણે આ સૂત્રમાં ચરણુ-વ્રત
શ્રમણુ ધર્મ, સંયમ આદિની, કરણુ-પિંડ-
વિદ્યુદ્ધિ, સ્મિતિ આદિની પ્રરૂપણા
સામાન્ય તથા વિશેષરૂપે કરવામાં આવી
છે, વચનરૂપ પર્યાયથી અથવા નામાદિન-
લેદથી તેમનું કથન કરાયું છે. સ્વરૂપનું કથન
કરને તેમની સારી રીતે વિવેચના કરવામાં
આવી છે. ભવ્યજીવોના કલ્યાણની
ભાવનાથી તેમનું વારંવાર કથન કરાયું
છે. તથા ઉપનય અને નિગમન એ બંનેની
દૃષ્ટિએ અથવા સકળ નયોના અભિપ્રાયની
અપેક્ષાએ તેમની સ્થાપના શિષ્યોની
મતિમાં એવી રીતે કરવામાં આવી છે કે
તેમના મનમાં કોઈપણ પ્રકારનો સંદેહ
રહેવા પામે નહીં. આ પ્રમાણે પોતાના
શિષ્ય જંબૂસ્વામીને સૂત્રકાર સુધર્મસ્વામી
કહે છે કે, “હિ જંબૂ! તમે મને જે
આચારાંગનું સ્વરૂપ પૂછ્યું તે જ્ઞાનાચાર
આદિ રૂપ છે” આ પ્રમાણે આ વિષય
સમજવો.

૧૦૦૦ પ્ર-સે કિં તં સૂઅગઢે ?

૩૦-સૂઅગઢે ણં સસમયા સૂહજ્જંતિ,
પરસમયા સૂહજ્જંતિ,

સસમય-પરસમયા સૂહજ્જંતિ ।

જીવા સૂહજ્જંતિ, અજીવા સૂહજ્જંતિ,
જીવાજીવા સૂહજ્જંતિ । લોગા સૂહજ્જંતિ,
અલોગા સૂહજ્જંતિ, લોગાલોગા સૂહ-
જ્જંતિ । સૂઅગઢે ણં જીવાજીવ-પુણ્ણ-
પાવાસવ સવર નિજ્જરણ વંધ-મોક્ષાવ-
સાણા પયત્થા સૂહજ્જંતિ । સમણાણં
અચિરકાલપવ્વચ્ચાણં, કુામય-મોહ-ઈ-
મોહિયાણં, સંદેહ-જાય-સહજ-હુદ્ધિ-રિ-
ણામસંસઙ્ગયાણં પાવકર-મલિન-મહ્ગુણ-
વિસોહ્ણત્થં અસી-પ્પસ-કિરિયાવાહ્ય-
સયસ્સ, ચઠરાસી-એ અકિરિયાવાહ્ય-
સત્તઢ્ઢી-એ અણ્ણાગિયવાહ્ય-
વત્તીસા-એ વેગહ્યવાહ્ય-
તિણ્ણં તેવઢ્ઢી-એ અણ્ણાદિઢ્ઢિ-
યસયાણં વૂહં કિચ્ચા સસમ-એ ઠાવિ-
જ્જતિ, ણાગદિઢ્ઢંત વયણ-ગિસ્સારં સુઢ્ઢુ-
દરિસયંતા, વિવેંહવિત્થરાણુગમપરમ-
સન્ભાવગુણવિસિઢ્ઢા, મોક્ષપહોયારગા
ઉદારા, અણ્ણાગતમંધકારદુમ્મોસુ દીવ-
ભૂઆ સોવાણા ચેવ સિઢ્ઢિસુગઙ્ગિહુત્ત-
મસ્સ ણિક્કલોભનિપ્પકંપા સુત્તથા ।

સૂઅગઢસ્સ ણં પરિત્તા વાયણા સંખેજ્જા
અણુઓગદારા સંખેજ્જાઓ પઢિવત્તીઓ,
સંખેજ્જા વેઢ્ઢા, સંખેજ્જા સિલોગા સંખે-
જ્જાઓ નિજ્જુત્તીઓ ।

૧૦૦૦ પ્રશ્ન-હે ભદન્ત! સૂત્રકૃતાંગનું સ્વરૂપ
શું છે ?

ઉત્તર-સૂત્રકૃતાંગમાં સ્વસિદ્ધાંતની પ્રરૂ-
પણા કરવામાં આવે છે, પરસિદ્ધાંતની
પ્રરૂપણા કરાય છે, સ્વસિદ્ધાંત અને પર-
સિદ્ધાંતની પ્રરૂપણા કરાય છે, જીવોની પ્રરૂ-
પણા કરાય છે, અજીવોની પ્રરૂપણા કરાય
છે, જીવ અને અજીવની પ્રરૂપણા કરાય
છે, લોકોની પ્રરૂપણા કરાય છે, અલોકોની
પ્રરૂપણા કરાય છે. લોકાલોકોની પ્રરૂપણા
કરાય છે. સૂત્રકૃતાંગમાં જીવ, અજીવ,
પુણ્ય, પાપ, આશ્રવ, સંવર, નિર્વરા,
બંધ અને મોક્ષ એ નવ પદાર્થોનું પ્રરૂપણુ
કરવામાં આવે છે. તથા અલ્પકાળના
દીક્ષિત કુત્સિત સિદ્ધાંતના મોહથી મોહિત
મતિવાળા કુસમયના સંસર્ગ અથવા
સ્વભાવિક રીતે વસ્તુતત્ત્વ પ્રત્યે સંશય
યુક્ત મતિવાળા શ્રમણોના પાપકર
મલિન મતિશુણુને નિર્માણ કરવાને માટે
એકસો એસી ક્રિયાવાદીઓ, ચોર્યાસી
પ્રકારના અક્રિયાવાદીઓ, સડસઠ પ્રકારના
અજ્ઞાનવાદીઓ અને બત્રીસ પ્રકારના
વૈનયિકો-એ ત્રણસો ત્રેસઠ પાખંડીઓના
મતોનું આ સૂત્રકૃતાંગમાં ખંડન કરીને
સ્વસિદ્ધાંત સ્થાપિત કરાય છે. તથા
પરમતના ખંડનને માટે અને સ્વમતની
સ્થાપનાને માટે અનેક પ્રકારના દૃષ્ટાંત
વચનોની મદદથી અને હેતુવચનોદ્વારા
પરમતની નિઃસારતા અને સ્વમતની
અખંડનીયતાને સારી રીતે દર્શાવનાર
વિજ્ઞેય જીવાદિ પદાર્થોનું સુગમતાર્થી
જ્ઞાન થાય, એ હેતુથી વિસ્તારપૂર્વક
અનેક પ્રકારે વર્ણનયુક્ત તથા “આ
પદનો આ પ્રમાણે અર્થ થાય છે.” એ
પ્રમાણે નિશ્ચયપૂર્વકના કથનયુક્ત મોક્ષને
પથે આવવા સમ્યગ્દર્શન આદિમાં
જીવોને પ્રવૃત્ત કરનાર દોષરહિત અને

સે ણં અંગદ્વયાદ દોચ્ચે અંગે, દો
સુયક્ષંધા, તેવીસં અજ્ઞયણા, તેત્તીસં
ઉદ્દેસણકાલા, તેત્તીસં સમુદ્દેસણકાલા,
છત્તીસં પદસહસ્સાઈં પયગ્ગેણં પન્નત્તાઈં,
સંખેજ્જા અક્ખરા, અણંતા ગમા, અણંતા
પજ્જવા, પરિત્તા તસા, અનંતા થાવરા,
સાસયા, કહા, ણિબદ્ધા, ણિકાઙ્ગયા,
જિણપણ્ણત્તા ભાવા આઘવિજ્જંતિ, પણ્ણ-
વિજ્જંતિ, પરુવિજ્જંતિ, દંસિજ્જંતિ,
નિદંસિજ્જંતિ, ઉવદંસિજ્જંતિ ।

સે એવં આયા એવં ણાયા એવં વિણ્ણાયા
એવં ચરણ-કરણ-પરુવણા આઘ-
વિજ્જંતિ, પણ્ણવિજ્જંતિ, પરુવિજ્જંતિ,
દંસિવિજ્જંતિ, નિદંસિજ્જંતિ, ઉવદં-
સિજ્જંતિ । સેત્તં સૂઅગ્ગે । સૂત્ર ૧૩૭ ।

શુભસહિત, અતિશય અજ્ઞાનરૂપ અંધ-
કારમય દુર્ગમ તત્ત્વમાર્ગમાં પ્રકાશક
હોવાથી દીપકસમાન, સિદ્ધિ-મોક્ષની
પ્રાપ્તિ, અથવા સુદેવત્વ અને સુમાનુષ-
ત્વની પ્રાપ્તિરૂપ શ્રેષ્ઠ પ્રાસાદનાં યગથિયા
સમાન તથા પરમતવાદિઓદ્વારા સદા
અખંડનીય એવા સૂત્ર અને અર્થનું આ
સૂત્રકૃતાંગમાં કથન કર્યું છે.

સૂત્રકૃતાંગમાં સંખ્યાત વાચનાઓ
છે, સંખ્યાત અનુયોગદ્વારો છે, સંખ્યાત
પ્રતિપત્તિઓ છે, સંખ્યાત વેષ્ટકો છે,
સંખ્યાત પ્રલોકો છે, સંખ્યાત નિર્યુ-
ક્તિઓ છે, એ અંગોની અપેક્ષાએ ધીરું
અંગ છે, યે શ્રુતસ્કંધ છે, ત્રેવીસ
અધ્યયન છે, તેત્રીસ ઉદ્દેશન કાળ છે,
તેત્રીસ સમુદ્દેશન કાળ છે, પદ્મપરિમાણની
અપેક્ષાએ છત્રીસ હુન્નર પદ છે. સંખ્યાત
અક્ષરો છે, અનંત ગમ છે, અનંત પર્યાયો
છે, અસંખ્યાત ત્રસ છે, અનંત સ્થાવર
છે. આ અંગમાં જિનોક્ત ભાવ સામાન્ય
તથા વિશેષ રૂપે કહેવામાં આવેલ છે.
પ્રસૂપ્ત થયેલ છે. પ્રરૂપિત થયા છે,
દર્શાવવામાં આવ્યા છે, નિર્દેશ કરાયો
છે, ઉપદર્શિત થયા છે. ઉપરોક્ત સઘળા
પદોનો અર્થ આચારાંગના સ્વરૂપ નિરૂ-
પણમાં અપાઈ ગયો છે.

આ સૂત્રકૃતાંગનું અધ્યયન કરનાર
તેમાં કહેલા આચારોનું યોગ્ય રીતે પાલન
કરીને આત્મસ્વરૂપ ળની ભય છે, તે
જ્ઞાતા અને વિજ્ઞાતા થઈ ભય છે. આ
પ્રમાણે આ અંગમાં ચરણપ્રરૂપણા અને
કરણપ્રરૂપણા આખ્યાત થયેલ છે, પ્રસૂપ્ત
થયેલ છે, પ્રરૂપિત થયેલ છે, દર્શિત
થયેલ છે, અને નિર્દર્શિત થયેલ છે,
સૂત્રકૃતાંગનું આ પ્રમાણે સ્વરૂપ
સમજવાનું છે.

૧૦૦૧ પ્ર૦-સે કિં તં ઠાણે ?

૩૦-ઠાણે ણં સસમયા ઠાવિજ્જંતિ પર-
સમયા ઠાવિચ્ચંતિ, સસમય-પરસમયા
ઠાવિજ્જંતિ ।

જીવા ઠાવિજ્જંતિ, અર્જાવા ઠાવિજ્જંતિ,
જીવાજીવા ઠાવિજ્જંતિ ।

લોગા ઠાવિજ્જંતિ, અલોગા ઠાવિજ્જંતિ,
લોગાલોગા ઠાવિજ્જંતિ ।

ઠાણેણં દવ્વ ગુણ-ચેત્ત-કાલ-પવ્વજવપ-
યત્થાણં ગાહા -

સેલા સલિલા ય સમુદ્દા, મૂર-ભવણ-
વિમાણ-આગર-ળદીઓ ।

ણિહિઓ પુરિસજ્જાયા. સરા ય ગોત્તા
ય જોહસંચાલા ॥

એકકવિહવત્તવ્વયં દુવિહવત્તવ્વયં-
જાવ-દસવિહવત્તવ્વયં, જાવાણ પોગ્ગ-
લાણ ય લોગટ્ટાહં ચ ણં પરૂબણા
આઘવિજ્જંતિ ।

ઠાણસ્સ ણં પરિત્તા વાયણા, સંચેજ્જા
અણુઓગદારા, સંચેજ્જાઓ પઢિવત્તીઓ,
સંચેજ્જા વેઠા, સંચેજ્જા સિલોગા,
સંચેજ્જાઓ સંગહણીઓ ।

સે ણં અંગટ્ટાણ તદ્દા અગે, એગે
સુચકલંધે, દસ અજ્ઞયણા, એકકર્વાસં
ઉદેસણકાલા, એકકર્વીસ સમુદ્દેસણકાલા,
વાત્તારં પયસહસ્સાહં પયઃખેણં પન્નત્તાહં ।
સંચેજ્જા અકલરા, અગંતા ગમા, અણંતા
પજ્જવા, પરિત્તા તસા, અણંતા થાવરા,

૧૦૦૧ પ્રશ્ન-હે ભદ્રન્ત! સ્થાનાંગતુ' સ્વરૂપ કેલું
છે ?

ઉત્તર-સ્થાનાંગમાં સ્વસમયની સ્થાપના
કરવામાં આવી છે, પરસમયની સ્થાપના
કરાય છે, સ્વસમય અને પરસમયની
સ્થાપના કરાય છે, જીવની અને અજીવની
સ્થાપના કરાય છે. જીવ અજીવ એ બન્નેની
સ્થાપના કરાય છે, લોકની સ્થાપના કરાય છે,
અલોકની સ્થાપના કરાય છે, લોકાલોકની
સ્થાપના કરાય છે, સ્થાનાંગમાં પદાર્થોના
દ્રવ્ય, ગુણ, ક્ષેત્ર, કાળ અને પર્યાયની
સ્થાપના કરાય છે.

હિમવાન આદિ પર્વતતુ', ગંગા આદિ
મહાનદીઓતુ', લવણ આદિ સમુદ્રોતુ',
સૂર્યતુ', અસુર આદિનાં ભવનોતુ', ચંદ્ર
આદિકોના વિભાનોતુ', સુવર્ણ આદિના
ખીણોતુ', સામાન્ય નદીઓતુ', ચક્રવર્તી
આદિકોના નૈસર્ગ આદિ નિધિઓતુ',
પુરોના ભેદોતુ' વગેરે આદિ સાત
સ્વરોતુ', કાશ્યપ આદિ ગોત્રોતુ' તથા
તારા ગણોના સંચરણતુ' વર્ણન સ્થાનાંગ
સૂત્રમાં કરવામાં આવેલ છે. એક-એક
પ્રકારના પદાર્થોની વક્તવ્યતા, પછી બેથી
લઈને દસ સ્થાન સુધીની વક્તવ્યતા
કરવામાં આવી છે. જીવોની પુદ્ગલોની
અને લોકસ્થાયી ધર્માસ્તિકાયાદિક દ્રવ્યોની
પ્રકૃષ્ટા કરવામાં આવી છે. સંખ્યાત
વાચનાઓ છે, સંખ્યાત અનુયોગ દ્વાર
છે, સંખ્યાત પ્રતિપત્તિઓ છે, સંખ્યાત
વેષ્ટકો છે, સંખ્યાત શ્લોકો છે, સંખ્યાત
નિચુક્તિઓ છે, અને સંચંદુષ્ટી ઓ છે.

અંગોની અપેક્ષાએ આ ત્રીણું અંગ
છે. તેમાં એક શ્રુતસ્કંધ છે અને દસ
અધ્યયનો છે. એકવીસ ઉદ્દેશન કાલ છે,
એકવીસ સમુદ્દેશન કાલ છે, તેમાં બોંતેર
હબ્દર પદ છે, સંખ્યાત અક્ષરો છે, અનંત

સાસયા કહ્યા ણિવદ્ધા ણિકાહ્યા
જિણપન્નત્તા ભાવા આઘવિજ્જંતિ, પ્ણ-
વિજ્જંતિ, પરુવિજ્જંતિ, દંસિજ્જંતિ,
નિદંસિજ્જંતિ, ઉવદંસિજ્જંતિ ।

સે એવં આયા, એવં ણાયા, એવં વિણાયા,
એવં ચરણ-કરણ-પરુવણા આઘ-
વિજ્જંતિ । સે તં ઠાણે । સૂત્ર ૧૩૮ ।

ગમ છે, અનંત પર્યાય છે, અસંખ્યાત
ત્રસ છે, અનંત સ્થાવરો છે, શાશ્વત,
કૃત, નિબદ્ધ અને નિકાચિત જિનકથિત
ભાવો સામાન્ય અને વિશેષરૂપે કહેવાયા
છે, પ્રજ્ઞપિત થયા છે, પ્રરૂપિત થયા છે,
દર્શિત થયા છે, અને ઉપદર્શિત થયા છે,
ખાકીના પદોનો અર્થ આચારાંગના
નિરૂપણમાં આવી ગયેલ છે.

આ સ્થાનાંગનું અધ્યયન કરનાર તેમાં
દશવેલા આચારોનું યોગ્ય પ્રકારે પાલન
કરીને આત્મસ્વરૂપ થઈ જાય છે. તે જ્ઞાતા
અને વિજ્ઞાતા થઈ જાય છે. આ પ્રમાણેના
ચરણ કરણની પ્રરૂપણા સ્થાનાંગમાં
આખ્યાત થયેલ છે, પ્રજ્ઞપિત થયેલ છે, પ્રરૂ-
પિત થયેલ છે, દર્શિત થયેલ છે, નિદર્શિત
થયેલ છે અને ઉપદર્શિત થયેલ છે.

૧૦૦૨ પ્ર૦-સે કિં તં સમવાયે ?

૩૦-સમવાયે ણં, સસમયા સૂહજ્જંતિ,
પરસમયા સૂહજ્જંતિ, સસમય પરસમયા
સૂહજ્જંતિ-જાવ-લોગાલોગા સૂહજ્જંતિ ।
સમવાયે ણં એકાહ્યાણં એગટ્ટાણં એગુ-
ત્તરિયપરિહુટ્ટીએ, દુવાલસંગસ્સ ય ગણિ-
પિહગસ્સ પલ્લવગ્ગે સમણુગાહજ્જહ
ઠાણગ-સયસ્સ, વારસવિહ-વિત્થરસ્સ
સુયણાણસ્સ જગજીવહિયસ્સ ભગવઓ
સમાસેણં સમોયારે આહિજ્જતિ ।

તત્થ ય ણાણાવિહપ્પગારા જીવાજીવા
ય વણિયા વિત્થરેણ, અવરે વિ અ
બહુવિહા વિસેસા નરગ-તિરિય-મણુઅ-

૧૦૦૨ પ્રશ્ન-હે ભદ્રન્ત! સમવાયાંગનું સ્વરૂપ
કેવું છે ?

ઉત્તર-સમવાયાંગમાં સ્વસમયની પ્રરૂપણા
કરાય છે, પરસમયની પ્રરૂપણા કરાય છે,
સ્વસમય અને પરસમયની પ્રરૂપણા
કરાય છે, લોક અને અલોક આદિ
ભાવોની પ્રરૂપણા કરવામાં આવી છે.
સમવાયાંગમાં એક, બે, ત્રણ, ચારથી
સો સુધી અને ત્યાર પછીના કરોડ કરોડ
સુધીના કેટલાક પદાર્થોની અનુક્રમે
સંખ્યાની વૃદ્ધિ પ્રમાણે કથન કરાય છે.
અને દ્વાદશાંગ રૂપ ગણિપિટકનું પર્યાય-
પરિમાણ કહેવામાં આવે છે. એકથી સો
સુધીના સ્થાનોમાં ક્રમથી અર્થનિરૂપણા
કરવામાં આવે છે.

આચારાંગ આદિ ખાર ભેદોથી વિસ્તૃત,
દેવાદિવડે માનનીય તથા છકાયના જીવ-

સુરગણાણં આહારુસ્સાસલેસા-આવાસ-
સંલ્લ-આયયપ્પમાણ-ઉવવાય-ચવણ-ઓ-
ગાહગોહિ-ત્રેયણ-વિહાણ-ઉવઓગ-જોગ-
હિંદય-કસાયા વિવિહા ય જીવજોણી,
વિકલંભુસ્સેહપરિરયપ્પમાણં વિહિવિસેસા
ય મંદરાદીણં મહીધરાણં, ગાહા-

કુલગર-તિત્થગર-ગણહરાણં સમ્મત્તમર-
હાહિવાણ ચક્કીણં ચેવ । ચક્કહર-
હલહરાણ ય, વાસાણ ય નિગમા ય
સમાણ ॥

एए अण्णे य एवमाइ एत्थ वित्थरेणं
अत्था समाहिज्जंति । समवायस्स णं
परित्ता वायणा जावसे णं अंगट्ठयाए
चउत्थे अगे एगे अज्झयणे, एगे सुय-
क्खंधे, एगे उद्देसणकाले, एगे र.मुद्दे-
सणकाले, एगे चउयाले पदसयसहस्से
पदग्गेणं पणत्ते ।

संखेज्जाणि अक्खराणि-जाव-चरण-
करण-परूवणा आवविज्जंति । से त्तं
समवाए । सूत्र १३९ ।

इप दोकनुं हित करनार श्रुतज्ञानने
संक्षेपथी प्रत्येक स्थान अने प्रत्येक
अंगमां अनेक प्रकारना व्यवहार करवामां
आवे छे. अने समवायांगमां विविध
विविध प्रकारना एव अने अएवनुं
विस्तारपूर्वक वरुण करायुं छे. अने
भील पण अनेक प्रकारना एवाएवा-
दिकना लावोनुं आ सूत्रमां वरुण थयुं
छे.

એ જ વાતને સૂત્રકાર સંક્ષિપ્તમાં કહે
છે-નારક, તિર્થંચ, મનુષ્ય અને દેવોના
આહાર, ઉચ્છ્વાસ, નિશ્વાસ, લેશ્યા,
નારકાવાસ આદિની સંખ્યા, આવાસોની
ઉચ્ચ, વિષ્કંભ અને પરિધિનું પ્રમાણ,
ઉપપાત-એક સમયમાં એવોની ઉત્પત્તિ,
એક સમયમાં મરણ તથા અવગાહના
તથા ચાર ગતિવાળાનું અવધિજ્ઞાન,
વેદના-સાતા, અસાતારૂપ, વિધાન-
નરકાદિનાં ભેદ, ઉપયોગ, યોગ, ઇન્દ્રિય,
કષાયો. આ બધાનું વરુણ આ સમવાયાંગ
સૂત્રમાં કરવામાં આવ્યું છે.

અનેક પ્રકારની એવોનાઓનું વરુણ
આ અંગમાં કરાયું છે, મંદર આદિક
પર્વતોના વિષ્કંભ, ઉત્સેધ, ઉચ્ચાઈ, અને
પ્રમાણ તથા ખાસ પ્રકારની તેમાં
વિધિઓ બતાવી છે. તથા કુલકર-
તીર્થકર, ગણધરો અને સમસ્ત ભરતના
સ્વામી ચક્રવર્તી નરેશોનું વાસુદેવ અને
બળદેવોનું વરુણ આ અંગમાં કરાયું
છે, તથા ભરત આદિ ક્ષેત્રોના નિગંભોનું-
પ્રત્યેક આગળના કરતા પાછળની અધિક-
તાનું સમવાયાંગ સૂત્રમાં વરુણ કરાયું
છે. પૂર્વોક્ત પદાર્થોનું અને એ પ્રકારના
બીજા પદાર્થોનું આ સૂત્રમાં વિસ્તારથી
વરુણ કરાયું છે. સમવાયાંગ સૂત્રમાં
સંખ્યાત વાચનાઓ છે, યાવત્ અંગની
અપેક્ષાએ તે થોડું અંગ છે. તેમાં એક

અધ્યયન છે, તેમાં એક શ્રુતસ્કંધ છે, એક ઉદ્દેશન કાળ છે. પદ પરિમાણની અપેક્ષાએ આ અંગમાં એક લાખ ચુ'માલીસ હબર પદો છે, આ અંગમાં સંખ્યાત અક્ષરો છે. યાવત્ ચરણકરણની પ્રરૂપણા આ અંગમાં કરવામાં આવી છે. આ પ્રકારનું આ સમવાયાંગનું સ્વરૂપ છે.

૧૦૦૩ પ્ર૦-સે કિં તં વિયાહે ?

૩૦-વિયાહે ણં સસમયા વિઆહિજ્જંતિ પરસમયા વિઆહિજ્જંતિ સસમય-પરસ-મયા વિઆહિજ્જંતિ ।

જીવા વિઆહિજ્જંતિ, અજીવા વિઆહિજ્જંતિ, જીવાજીવા વિઆહિજ્જંતિ ।

લોગે વિઆહિજ્જઈ અલોગે વિઆહિજ્જઈ લોગાલોગે વિઆહિજ્જઈ ।

વિયાહે ણં નાગાવિહ-સુર-નરિંદ રાયારિસિ-વિવિહ-સંસઈઅપુચ્છિયાણં, જિણેણં વિત્થેરેણ ભાસિયાણં દન્વ-ગુણ-સ્વેત્ત-કાલ-પજ્જવ-પદેસ-પરિણામ-જહચ્છિય-ભાવ-અણુગમ-નિક્સેવ-ણયપ્પમાણ-સુનિ-ઉણોવક્રમ-વિવિહપ્પકાર-પગહ-પયાસિયાણં, લોગાલોગ-પયાસિયાણં સંસારસમુદ્ધ-રૂંદ ઉત્તરણ-સમત્થાણં, સુર-વહ-સંપૂજિયાણં ભવિય-જગ-વયહિયા-મિનંદિયાણં, તમરયવિદ્ધંસણાણં, સુદિદ્ધ-દીવભૂય-ઈહા-મતિ-બુદ્ધિ-વદ્ધણાણં, છર્તીસ-સહસ્સ-મણ્ણયાણં, વાગરણાણં દંસણાઓ સુયત્થ-બહુવિહપ્પગારા સાંસ-હિયત્થા ય ગુણમહત્થા ।

૧૦૦૩ પ્રશ્ન-હે ભગવન! વિવાહપ્રજ્ઞપિ એટલે કે ભગવતી સૂત્રનું કેવું સ્વરૂપ છે ?

ઉત્તર-હે ગૌતમ! વ્યાખ્યાપ્રજ્ઞપિતમાં સ્વસમયોનું સ્વરૂપ કહેવામાં આવ્યું છે, પરસમયોનું સ્વરૂપ કહેલ છે, સ્વસમયો અને પરસમયો-એ બન્નેનું સ્વરૂપ દર્શાવ્યું છે, જીવોનું સ્વરૂપ બતાવ્યું છે, અજીવોનું સ્વરૂપ કહેવામાં આવ્યું છે, જીવ અને અજીવ એ બન્નેનું સ્વરૂપ કહેવામાં આવ્યું છે, લોકનું સ્વરૂપ સમજાવવામાં આવે છે, અલોકનું સ્વરૂપ સમજાવ્યું છે, લોક અને અલોકનું સ્વરૂપ બતાવ્યું છે. જેમના મનમાં વિવિધ સંશયો ઉત્પન્ન થયા છે તેવા અનંક પ્રકારનાં દેવો, નરેન્દ્રો અને રાજર્ષિઓ દ્વારા પોતાના સંશયોના નિવારણને માટે પૂછાયેલા પ્રશ્નો તથા જિનેશ્વર ભગવાન દ્વારા વિસ્તારપૂર્વક કરાયેલા ઉત્તરો, કે જે ધર્મસ્તિકાય આદિ દ્રવ્ય, જ્ઞાનાદિક ગુણ, આકાશ આદિ દ્રવ્ય, સમયાદિ રૂપ કાળ, સ્વ અને પરના ભેદથી ભિન્ન ધર્મ, અથવા નવ-પુરાણ આદિ કાળકૃત અવસ્થા, નિરંશ અવયવ, એક અવસ્થા-માંથી બીજી અવસ્થાની પ્રાપ્તિ થવી તે, પરિણામ, ભાવ, અનુગમ, વ્યાખ્યાનના પ્રકાર અથવા ઉદ્દેશ, નિદેશ, નિર્ગમ આદિ દ્વાર, નામાદિનિક્ષેપ, નૈગમાદિ નય, પ્રત્યક્ષ આદિ પ્રમાણ, આનુપૂર્વિ આદિ દ્વારા જેમને વિવિધતાપૂર્વક સ્પષ્ટ-તાથી પ્રકાશિત કરવામાં આવ્યા છે, તથા જે લોક અને અલોકના પ્રકાશક છે, તથા

વિયાહસ્સ ણં પરિત્તા વાયણા સંખેજ્જા
અણુઓગદારા સંખેજ્જાઓ પહિવત્તીઓ,
સંખેજ્જા વેદા, સંખેજ્જા સિલોગા,
સંખેજ્જાઓ નિજ્જુત્તીઓ સંખેજ્જાઓ
સંગહણીઓ ।

સે ણં અંગદ્વયાણ પંચમે અંગે ઈમે
સુયક્ખલ્લે, ઈમે સાહરેમે અજ્ઞયણસતે,
દસ ઉદ્દેસગ-સહસ્સાઈં, દસ સમુદ્દેસગ-
સહસ્સાઈં, છત્તોસં વાગરણ-સહસ્સાઈં,
ચરણસીઈં પય-સહસ્સાઈં પયગ્ગેણ
પણ્ણત્તાઈં ।

સંખેજ્જાઈં અક્ખરાઈં, અણંતા ગમા,
અનંતા પજ્જવા, પરિત્તા તસા, અણંતા
થાવરા, સાસયા કઠા ણિવદ્દા, ણિકાહ્યા
જિણપણ્ણત્તા ભાવા આઘવિજ્જંતિ,
પણ્ણવિજ્જંતિ, પરુવેજ્જંતિ, દંસિજ્જંતિ.
નિદંસિજ્જંતિ, ઉવદંસિજ્જંતિ ।

સે ઈવં આયા, સે ઈવં ણાયા, સે ઈવં
વિણ્ણાયા, ઈવં ચરણ-કરણ-પરુવણા
આઘવિજ્જંતિ । સે ત્તં વિયાહે । સૂત્ર ૧૪૦ ।

વિશાળ સંસાર સાગરને પાર કરવાને
સમર્થ છે, ઈન્દ્રાદિદ્વારા પ્રશંસિત છે,
ભવ્ય જીવોના હૃદય દ્વારા અભિનન્દિત
છે, અજ્ઞાન અને પાપ એ બંનેનો નાશ
કરનાર છે, તથા સારી રીતે નિર્ણિત
હોવાથી દીપ સમાન એટલે કે સમસ્ત
તત્ત્વોના પ્રકાશક, તથા વિતર્ક, નિશ્ચિય,
અને ઔત્પત્તિકી આદિ ચાર પ્રકારની
બુદ્ધિમાં વધારો કરનાર છે, એવા છત્રીસ
હબ્બર વ્યાકરણો (ઉત્તરો)ના બોધક
સૂત્રાર્થ કે જે અનેક ભેદવાળા છે,
શિષ્યોને માટે હિતકારક અને ગુણુદાયક
છે તેમનું આ અંગમાં વ્યાખ્યાન કરાયું
છે, ભગવતી સૂત્રમાં સંખ્યાત વાચનાઓ
છે, સંખ્યાત અનુયોગ દ્વાર છે, સંખ્યાત
વેષ્ટક છે, સંખ્યાત શ્લોકો છે, સંખ્યાત
નિયુક્તિઓ છે, સંખ્યાત સંગ્રહણીઓ
છે, અને સંખ્યાત પ્રતિપતિઓ છે,
અંગોની અપેક્ષાએ આ પાંચમું અંગ
છે. તેમાં એક શ્રુતસ્કંધ છે. એક સોથી
થોડા વધારે અધ્યયનો છે. આ અંગમાં
દસ હબ્બર ઉદ્દેશક છે. દસ હબ્બર સમુ-
દ્દેશન કાળ છે. છત્રીસ હબ્બર પ્રશ્નોત્તર
છે. તેમાં બે લાખ અઠ્યાસી હબ્બર
(૨,૮૮,૦૦૦)નું પદ પ્રમાણુ છે. તેમાં
સંખ્યાત અક્ષરો છે, અનંત પચાચો છે.
અસંખ્યાત ત્રસ છે. અને અનંત સ્થાવર
છે. ઉપરોક્ત સમસ્ત ભાવ શાશ્વત છે.
કૃત છે. નિબદ્ધ છે. અને નિકાચિત છે.
એ પ્રમાણુ જિનેશ્વર ભગવાને કહેલ એ
બધા ભાવો આ અંગમાં કહેવામાં આવેલ
છે, પ્રજ્ઞાપિત કરાયા છે, પ્રરૂપિત કરાયા
છે, દર્શાવવામાં આવ્યા છે, નિર્દેશ કરાયો
છે, ઉપદર્શિત કરાયા છે. યાવત્ ચરણુ-
કરણુની પ્રરૂપણા આ અંગમાં કરવામાં
આવી છે. આ પ્રકારનું આ ભગવતી
સૂત્રનું સ્વરૂપ છે.

૧૦૦૪ પ્ર૦—સે કિં તં ણાયાધમ્મકહાઓ ?

૩૦—નાયાધમ્મકહાસુ ણં ણાયાણં ણગ-
રાઈં, ઉજ્જાણાઈં, ચેદ્યાઈં, વણ-સંહા-
રાયાણો અમ્મા પિયરો સમોસરણાઈં
ધમ્માયરિયા ધમ્મકહાઓ ઇહલોઈય-
ઈટ્ટીવિસેસા ભોગપરિચ્ચાયા પવ્વજ્જાઓ
સુયપરિગ્ગહા તવોવહાણાઈં પરિયાગ
સંલેહણાઓ ભત્તપચ્ચક્ખાણાઈં પાઓ-
વગમણાઈં, દેવલોગગમણાઈં, સુકુલપ
ચ્ચાયાયાઈં, પુણવોહિલાભા, અંતકિરિ-
યાઓ ય આઘવિજ્જંતિ-જાવ-નાયા-ધમ્મ-
કહાસુ ણં પવ્વહ્યાણં વિગય કરણ-જિણ-
સામિસાસણવરે સંજમ-પહ્ણણ-પાલણ-
ધિઈ-મહ-વવસાય-દુ-બ્બલાણં, તવ-નિયમ-
તવોવહાણ-રણ-દુદ્ધર-મર-મગ્ગય-ણિસ્સ-
હય-ણિસિદ્ધાણં ઘોરપરીસહ-પરાજિયસહ-
પારદ્ધ-રુદ્ધ-સિદ્ધાલય-મગ્ગનિગ્ગયાણં,
વિસય-સુહતુચ્છ-આસાવસદોસ-સુચ્છિ-
યાણં, વિરાહિય-ચરિત્ત-નાણ-દંસણ-જહ-
ગુણ-વિવિહપ્પયાર-નિસ્સાર-સુન્નયાણં
સંસાર-અપારદુક્ખ-દુગ્ગહ-ભવવિવિહપરં-
પરાપવંચા । ધોરાણ ય જિય પરિસહ-
કસાય-સેણ-ધિય-ધણિય સંજમ ઉચ્છાહ
નિચ્છિયાણં, આરાહિય-નાણ-દંસણ-
ચરિત્ત-જોગ-સુક્ખાઈં અણોવમાઈં
નિસ્સલ્લ-સુદ્ધ-સિદ્ધાલય-મગ્ગમખિ-
સુદ્ધાણં, સુર-ભવણ-વિમાણ-સુત્તણ-ચિરં-ચ
ભોગ-ભોગાણિ તાણિ દિવ્વાણિ મહરિ-
હાણિ તતો ય ક્કાલક્કમ્મચ્ચુયાણં જહ ય
પુણોલદ્ધિસિદ્ધિમગ્ગાણં અંતકિરિયા ।

૧૦૦૪ પ્રશ્ન-હે ભદ્રન્ત! જ્ઞાતાધર્મકથાનુ' કેવું
સ્વરૂપ છે ?

ઉત્તર—આ જ્ઞાતાધર્મકથા નામના અંગમાં
જ્ઞાતાના (મેઘકુમાર આદિના) નગરીનું
ઉદાનોનું, ચૈત્યોનું, વનખંડોનું, રાજ-
ઓનું, માતાપિતાનું, સમોસરણનું,
ધર્માચાર્યોનું, ધર્મકથાઓનું, આ લોક
અને પરલોક સંબંધી ઋદ્ધિનું, ભોગોના
પરિત્યાગનું, પ્રવ્રજ્યાનું, શ્રુતપરિબ્રહ્મનું,
ઉત્તરપસ્થાનું, પર્યાયોનું, સંલેખનાનું
લક્ષ્યપ્રત્યાખ્યાનનું, પાદપોષગમનનું,
દેવલોક ગમન, ઉત્તમકુળમાં જન્મ પ્રાપ્ત
કરવાનું, પુનઃ સમ્યક્ત્વપ્રાપ્તિનું, અન્ત-
ક્રિયા કરી મેક્ષની પ્રાપ્તિનું વર્ણન
યાવત્ ઉપદર્શન કરાયું છે.

જ્ઞાતાધર્મકથામાં વર્ધમાન પ્રભુના
વિનયમૂલક શ્રેષ્ઠ શાસનમાં પ્રવ્રજિત
થયેલાં સત્તર પ્રકારના સાવધ વિરતિરૂપ
સંયમના પાલન અર્થે ચિત્તસમાધિરૂપ
ધૈર્યથી, સારા-નરસાની વિવેકરૂપ
બુદ્ધિથી અને ધારણ કરેલા વ્રતોનું યોગ્ય
રીતે પાલન કરવાના ઉત્સાહરૂપ વ્યવ-
સાયથી દુર્બલ અનેલા સાધુઓનું,
અનશનાદિ બાર પ્રકારના તપ, વિશિષ્ટ
અભિબ્રહ્મ રૂપ નિયમ, ઉત્તર પ્રકારના તપ,
આ ત્રણે રૂપ રણસંગ્રામ તથા એ ત્રણે-
રૂપ મહામુશકેલીએ વહન કરી શકાય
તેવા ભાર-એ બનેલા હારી જઈને
શક્તિથી રહિત, સંયમ પાલનમાં
અસમર્થ એવા સાધુઓનું તથા ઘોર
પરિષદોથી પરવ્રજિત થયેલા હોવાથી
તથા સામર્થ્યહીન થવાને કારણે તપ-
સંયમની આરાધના કરતા અટકી ગયેલા
અને તેને કારણે મોક્ષમાર્ગથી વિમુખ
થયેલા સાધુઓનું, તેમજ વિષયસુખની
તુચ્છ આશાને તાબે થવાથી ઉત્પન્ન
થયેલા દોષોથી મૂર્ચ્છિત થયેલાઓનું

ચલિયાણ ય સદેવ-મણુસ્સ-ધીર-કરણ-
કારણાણિ વોધણ-અણુતાસણાણિ ગુણ-
દોસ-દરિસણાણિ દિઠ્ઠંતે પચ્ચયે ય
સોઠ્ઠણ લોગમુણિણો જહટ્ટિય સાસણમ્મિ
જર-મરણ-નાસણકરે આરાહિઅ સંજમા
ય સુરલોગપહિનિયત્તા ઓવેતિ જહ
સાસયં સિવં સવ્વદુક્ખમોક્ખં । એ
અણે ય એવમાહ્યત્યા વિત્થરેણ ય ।

ણાયાધમ્મકહાસુ ણં પરિત્તા વાયણા,
સંઘેજ્જા અણુઓગદારા જાવ-સંઘેજ્જાઓ
સંગહણીઓ ।

સે ણં અંગટ્ટયાએ છટ્ટે અંગે, દો
સુઅક્ખંધા, એગૂણવીસં અજ્જયણા, તે
સમાસઓ દુવિહા પન્નત્તા, તંજહા—

ચરિત્તા ય, કપ્પિયા ય, દસ ધમ્મક-
હાણં વગ્ગા, તત્થ ણં એગમેગાએ
ધમ્મકહાએ પંચ પંચ અક્ખાહ્યા-સયાહં,
એગમેગાએ અક્ખાહ્યાએ પંચ પંચ
અક્ખાહ્યા સયાહં,

એગમેગાએ અક્ખાહ્યાએ પંચ પંચ
અક્ખાહ્યા અક્ખાહ્યા સયાહં,

એવમેવ સપુઠ્ઠાવરેણં અદ્ધુટ્ટાઓ અક્ખા-
હ્યાકોહાજો ભવંતીતિ મક્ખાયાઓ.
એગૂણતાસં ઉદ્દેસણકાલા, એગૂણતાસં
સમુદ્દેસણકાલા, સંઘેજ્જાહં પયસહસ્સાહં
પયમ્મેણં પણ્ણત્તા ।

જ્ઞાન દર્શન ચારિત્રની વિરાધના કરવાથી
અને યતિના વિવિધ પ્રકારના મૂલગુણો
અને ઉત્તરગુણોની વિરાધના કરવાથી
નિઃસાર થવાને લીધે શૂન્ય અનેલાઓનું
સંસારમાં અનંત દુઃખથી યુક્ત નારક
તિર્યચ, કુમનુષ્ય, અને કુદેવમાં જન્મ
લેવારુપ જે દુર્ગતિ ભયો છે, તેમની
પરંપરાનું વર્ણન કરવામાં આવેલ છે.
તેમજ પરિષદ્ કષાયરુપ સૈન્યને
જીતનારા તથા ધૈર્યરુપ ધનવાળા સંયમનું
નિરંતર પાલન કરવાના દૃઢ નિશ્ચયવાળા
ધીર પુરુષોનું, જ્ઞાન દર્શન અને ચારિત્ર-
રુપ યોગોની આરાધના કરનારા તથા
માયા આદિ શલ્યોથી રહિત, શુદ્ધ
મોક્ષમાર્ગ સન્મુખ (મોક્ષ માર્ગે
ચાલનારા) જીવોનું, અનુપમ દેવ
જન્મના વૈમાનિક સુખનું, તથા દેવ-
લોકના અતિ પ્રશસ્ત અનેક મનોવાંછિત
લોગોને લાંબો સમય લોગવીને ત્યાંથી
દેવલોકનું આચુષ્ય પુરું કરીને-વ્યવીને,
કરીથી મોક્ષમાર્ગને પ્રાપ્ત કરનારાનું
તથા કઈ રીતે તેમની મુક્તિ થાય છે,
તેમનું વર્ણન તથા મોક્ષમાર્ગથી ચલિત
દેવો તથા મનુષ્યોને સ્વમાર્ગમનમાં
દૃઢતા સંપાદન કરવાના કારણરુપ બોધન
-સંયમની આરાધના કેવી રીતે કરવી
જોઈએ અને કેવી રીતે સંયમના માર્ગેથી
પતન થાય છે. તેની પ્રરુપણા કરાઈ છે.
તથા સંયમની આરાધનામાં ગુણ છે અને
તેની વિરાધનામાં દોષ છે. એ પ્રકારના
દર્શક વાક્યોનું કથન, શુકપરિવ્રજક
આદિ સંન્યાસીઓના ઉદ્ધારણોને તથા
બોધદાયક વાક્યોને સાંભળીને જે રીતે
જરા મરણનો નાશ કરનાર, બિનશાસનમાં
દાખલ થયેલાઓનું, તથા સંયમનું
પાલન કરનારા દેવલોકમાંથી વ્યવીને
આવેલા કેવી રીતે શાશ્વત, શિવસ્વરુપ
અને સમસ્ત દુઃખોથી રહિત મોક્ષને

સંલેજ્જા અક્ષરા-જાવ-ચરણ-કરણ-
પરૂવણા આઘવિજ્જતિ । સે ત્તં
ગાયાધમ્મકહાઓ । સૂત્ર ૧૪૧ ।

પ્રાપ્ત કરે છે. તેનું વર્ણન, પૂવેકિત એ
અથા વિષયોનું તથા એજ પ્રકારના
અન્ય વિષયોનું પણ આ અંગમાં
વિસ્તાર પૂર્વક વર્ણન કરાયું છે.

જ્ઞાતધર્મકથામાં સંખ્યાત વાચનાઓ છે,
સંખ્યાત અનુયોગદ્વારે છે, સંખ્યાત
પ્રતિપત્તિઓ છે, સંખ્યાત વેબ્ટકો છે.
સંખ્યાત પ્રલોકો છે, સંખ્યાત નિર્યુકિતઓ
છે, સંખ્યાત સંગ્રહણીઓ છે, અંગની
અપેક્ષાએ આ જ્ઞાતધર્મકથાંગ છઠ્ઠું અંગ
છે. તેમાં બે શ્રુતસ્કંધો છે, પહેલા શ્રુત-
સ્કંધમાં ઓગણીસ અધ્યયનો છે, તે
અધ્યયનો સંક્ષિપ્તમાં બે પ્રકારના છે,
પ્રકારે આ પ્રમાણે. તેમાં ચરિત્ર આદિ
રુપ મેઘકુમાર આદિના સત્ય ઉદાહરણો
છે. લવ્ય જીવોને યોધ આપવાને માટે
કલ્પિત ઉદાહરણો પણ છે. ધર્મકથાના
દસ વર્ગ છે. તેમાં પ્રત્યેક ધર્મકથામાં
પાંચસો પાંચસો આખ્યાયિકાઓ છે.
પ્રત્યેક આખ્યાયિકામાં ૫૦૦-૫૦૦
ઉપાખ્યાયિકાઓ છે. પ્રત્યેક ઉપાખ્યાયિ-
કામાં ૫૦૦-૫૦૦ આખ્યાયિકા-ઉપા-
ખ્યાયિકાઓ છે. આ રીતે પૂર્વાપરની
સંયોજના કરતા ત્રણ કરોડ પચાસ લાખ
આખ્યાયિકાઓ છે. એમ ભગવાને
કહેલ છે.

પહેલા શ્રુતસ્કંધમાં ઓગણીસ ઉદ્દેશન
કાળ છે, ઓગણીસ સમુદ્દેશન કાળ છે.
પાંચ લાખ છોંતેર હજાર (૫,૭૬,૦૦૦)
પદો છે, સંખ્યાત અક્ષરો છે. અનંતા
ગમ છે, અનંતા પર્યાયો છે, અસંખ્યાત
ત્રસ છે, અનંત સ્થાવર છે, શાશ્વત, કૃત,
નિબદ્ધ, નિકાચિત નિનકથિત ભાવો
સામાન્ય અને વિશેષરૂપે કહેવાયા છે,
પ્રજ્ઞપ્ત થયા છે, પ્રરુપિત થયા છે.
નિદર્શિત ઉપદર્શિત થયા છે.

આ જ્ઞાતાધર્મકથાંગ સૂત્રનું અધ્યયન કરી તે પ્રમાણે આચારનું પાલન કરનાર આત્મસ્વરૂપ થઈ જાય છે. તે જ્ઞાતા, વિજ્ઞાતા થઈ જાય છે. આ પ્રમાણે ચરણ કરણ પ્રરુપણા આખ્યાત થયેલ છે, પ્રજ્ઞપ્ત થયેલ છે, પ્રરુપિત, દર્શિત, નિદર્શિત, ઉપદર્શિત થયેલ છે. આ પ્રમાણે જ્ઞાતાધર્મકથાંગ સૂત્રનું સ્વરૂપ છે.

૧૦૦૫ પ્ર૦—સે કિં તં ઉવાસગદસાઓ ?

૩૦—ઉવાસગદસાસુ ણં ઉવાસયાણં
 ણગરાઈં ઉજ્જાણાઈં ચેઈયાઈં વણખંડા
 રાયાણો અમ્માપિયરો સમોસરણાઈં
 ધમ્માયરિયા, ધમ્મકહાઓ, ઇહલોઈય-
 પરલોઈય ઇટ્ઠિવેસેસા, ઉવાસયાણ સીલ-
 વ્વચ-વેરમણ-ગુણ-પચ્ચક્ખાણ-પોસહોવ-
 વાસ-પહિવજ્જણ-યાઓ સુયપરિગ્ગહા
 તવોવહાણા પહિમાઓ ઉવસગ્ગા
 સંલેહેણાઓ મત્ત-પચ્ચક્ખાણાઈં પાઓ-
 વગમણાઈં દેવલોગ-ગમણાઈં રુકુલ-
 પચ્ચાયાયાઈં પુણ બોહિલામા અંતકિરિ
 યાઓ આઘવિજ્જતિ । ઉવાસગદસાસુ ણં
 ઉવાસયાણં રિદ્ધિવેસેસા પરિસા વિત્થર-
 ધમ્મ સવ્વણાણિ બોહિલામ-અભિગમ-
 સમ્મત્તં વિસુદ્ધયા, થિરત્તં મૂલગુણ-
 ઉત્તરગુણાઈયારા, ઠિઈવેસેસા ય બહુવિ-
 સેસા, પહિમાભિગ્ગહગ્ગહણપાલણા,
 ઉવસગ્ગાહિયાસણા, નિસ્સવસગ્ગા ય ત્ત્થા
 ય વિચિત્તા સીલવ્વચ-ગુણ વેરમણ-
 પચ્ચક્ખાણપોસહોવવાસા, અપહિમ-

૧૦૦૫ પ્રશ્ન—હે ભદ્રન્ત ! ઉપાસકદશાંગ સૂત્રનું સ્વરૂપ કેવું છે ?

ઉત્તર—ઉપાસકદશાંગમાં ઉપાસકો (શ્રાવકો) ના નગરોનું, ઉદ્યાનોનું, ચૈત્યોનું, વનખંડોનું, રાજ્યોનું, માતા-પિતાનું, સમવસરણોનું, ધર્મચાર્યોનું, ધર્મકથાઓનું, આ લોક અને પરલોકની વિશિષ્ટ ઋદ્ધિઓનું, તેમજ ઉપાસકોના શીલ-સામયિક, દેશાવગાસિક, અતિથિ-સંવિભાગ વ્રત, વિરમણ-મિથ્યાત્વ આદિમાંથી નિવૃત્તિ, ગુણ-ત્રણ ગુણવ્રત, પ્રત્યાખ્યાન, પૌષ્ઠોપવાસ, એ બધી બાબતોનું તેમજ શ્રુતાધ્યયનનું ઉત્તરપની આરાધનાનું, અગિયાર પ્રતિમાઓનું અથવા કાયોત્સર્ગનું, દેવાદિકૃત ઉપ-સર્ગોનું, સંલેખનાનું, ભક્તપ્રત્યાખ્યાનનું પાદોપગમન આદિ સંધારાઓનું, દેવલોકમાં ઉત્પન્ન થવાનું, ત્યાંથી સ્થવીને ઉત્તમકુળમાં જન્મ પામવાનું પુનઃ જોધિલાભનું અને મોક્ષપ્રાપ્તિનું નિરુપણ કરાયું છે.

આ ઉપાસકદશાંગમાં શ્રાવકોની ઋદ્ધિ વિશેષોનું, માતાપિતા આદિ આભ્યંતર પરિષદ્ તથા દાસદાસી મિત્ર આદિ બાહ્ય પરિષદનું, ભગવાન મહા-વીરની સમીપ વિસ્તારપૂર્વક શ્રુતચારિત્ર-રૂપ ધર્મના શ્રવણનું, જિનધર્મની પ્રાપ્તિ-

મારણંતિયા ય સંલેહનાજ્ઞોસનાહિ
 અપ્પાણં જહ ય ભાવહત્તા વહ્ણિ ભત્તાણિ
 અણસણાણ ય હેઅહત્તા ઉવવણ્ણા
 કપ્પવરવિમાણુત્તમેસુ જહ અણુભવંતિ
 સુરવર વિમાણવર - પોંડેરીણસુસોક્કલાઈં
 અણોવમાઈં કમેણ મુત્તૂળ ઉત્તમાઈં તઓ
 આડકલ્લણં ચુયા સમાણા જહ જિણ-
 મયંમિ વોહિં લહ્ણુ ય સંજમુત્તમં તમર-
 યોઘવિપ્પમુક્કા ઉવેતિ જહ અક્કલ્લયં
 સવ્વદુક્કલ્લોક્કલ્લં । ઇણ અન્ને ય ઇવમાઈ-
 અત્થા વિત્થરેણ ય । ઉવાસયદસાસુ ણં
 પરિત્તા વાયણા, સંલેહજ્ઞા અણુઓગદારા
 જાવ સંલેહજ્ઞાઓ સંગહણીઓ ।

રુપ યોધિલાભનું સદ્અસદ્ વિવેકરુપ
 અભિગમનું, સમ્યક્ત્વની વિશુદ્ધતાનું,
 સ્થિરતાનું, શ્રાવકના મૂલગુણ અને
 ઉત્તરગુણોનાં અતિચારોનું, શ્રાવકપર્યાય-
 રુપ સ્થિતિ વિશેષનું તથા ધીજી પણ
 અનેક બાબતોનું, સમ્યગ્દર્શન આદિ
 પ્રતિભાઓ તથા અમિત્રહુ લેવાનું અને
 તેના પાલનનું, દેવાદિકૃત ઉપસર્ગો સહન
 કરવાનું, અને ઉપસર્ગના અભાવનું
 વર્ણન છે. અનશનાદિ વિચિત્ર તપ,
 શીલ તથા વ્રત, ગુણવ્રત, મિથ્યાત્વ
 આદિથી વિરક્તિ, પ્રત્યાખ્યાન અને
 પૌષ્ઠોપવાસ આદિનું, તપ અને રાગાદિ-
 કોને જીતવાથી શરીર અને જીવને કૃશ
 કરનાર એવી સંલેખનાના સેવનથી
 આત્માને ભાવિત કરીને જે શ્રાવક અનેક
 ભક્તોનું અનશન દ્વારા છેદન કરી નાંખે
 છે, ઉત્તમ કલ્પોના શ્રેષ્ઠ વિમાનોમાં
 ઉત્પન્ન થઈને તે દેવવિમાનરુપી ઉત્તમ
 પુ'ંડરીકોમાં કેવા કેવા અનુપમ સુખોને
 ભોગવે છે અને તે ઉત્તમ સુખોનો ક્રમશઃ
 ઉપભોગ કર્યા પછી ત્યાંથી આયુષ્ય
 સમાપ્ત થતા ચ્યવીને કેવી રીતે જૈન
 શાસનમાં સ્થિત થાય છે, સંયમથી
 પ્રશસ્ત યોધિને પ્રાપ્ત કરીને કેવી રીતે
 તમ (અજ્ઞાન):રજ (કર્મ) એ બન્નેના
 સંમૂહથી રહિત બનીને સમસ્ત દુઃખોથી
 રહિત, ક્ષય રહિત મોક્ષને પ્રાપ્ત કરે છે.
 એ બધી બાબતોની પ્રરુપણા કરવામાં
 આવી છે. તેમજ આ અંગમાં ઉપરોક્ત
 વિષયોનું તથા એજ પ્રકારના અન્ય
 વિષયોનું પણ વિસ્તારપૂર્વક પ્રતિપાદન
 કર્યું છે. આ ઉપાસકદશા અંગમાં
 સંખ્યાત વાયનાઓ છે, સંખ્યાત અનુ-
 યોગ દ્વાર છે, યાવત્ સંખ્યાત
 સંગ્રહણિઓ છે.

સે ણં અંગદ્વયાદ સત્તમે અંગે, એગે સુય-
ક્લંધે, દસ અજ્ઞયણા, દસ ઉદ્દેસણ-
કાલા, દસ સમુદ્દેસણકાલા, સંલેજ્જાઈં
પય-સય-સહસ્સાઈં પયગ્ગેણં પળ્ણત્તા ।

સે ત્તં ઉવાસગદસાઓ । સૂત્ર ૧૪૨ ।

અંગની અપેક્ષાએ તે સાતમું અંગ
છે. તેમાં એક શ્રુતસ્કંધ છે, દસ અધ્યયન
છે, દસ ઉદ્દેશન કાળ છે, દસ સમુદ્દેશન-
કાળ છે, તેમાં પદોતું પ્રમાણુ સંખ્યાત-
અગીયાર લાખ બાવન હજારતું છે.
સંખ્યાત અક્ષરો છે. યાવત્ ચરણુકરણુની
પ્રરૂપણા કરવામાં આવે છે. ઉપાસક દશાંગ
સૂત્રતું આ પ્રકારતું સ્વરૂપ છે.

૧૦૦૬ પ્ર૦ સે કિં તં અંતગહદસાઓ ?

૩૦ અંતગહદસાસુ ણં અંત ડાણં ણગ-
રાઈં ઉજ્જાણાઈં ચેદ્યાઈં વણાઈં રાયા,
અમ્માપિયરો, સમાસરણો, ધમ્માયીરયા,
ધમ્મકહા, ઇહલોહય-પરલોહય-ઈહિ-
વિસેસા, મોગપરિચ્ચાયા પવ્વજ્જાઓ
સુયપરિગ્ગહા તવોવહાણાઈં પહિમાઓ
વહુવિહાઓ સ્વમા અજ્જવં મહવં ચ સોઅં
ચ સચ્ચસહિયં સત્તરસવિહો ય સંજમો
ઉત્તમં ચ બંમં અકિંચળયા તવો ચિયાઓ
સમિહ્ગુત્તીઓ ચેવ તહ અપ્પમાયજોગો
સજ્ઞાયજ્ઞાણેણ ય ઉત્તમાણં દોણં પિ
લક્ખણાઈં પત્તાણ ય સંજમુત્તમં જિય-
પરીસહાણં ચઉવ્વિહક્કમ્મયસ્સયમ્મિ જહ
કેવલસ્સ લંમો, પરિયાઓ જત્તિઓ ય
જહ પાલિઓ મુણિહિં પાયોવગઓ ય,
જો જહિં જત્તિયાણિ મત્તાણિ છેઅહિત્તા
અંતગહો મુનિવરો તમરયોઘવિપ્પમુક્કો
મોક્ખસુહમણુત્તરં ચ પત્તા । એ અન્ને
ય એવમાહિઅથા વિત્થરેણં પરુવેહ ।
અંતગહદસાસુ ણં પરિત્તા વાયણા
સંલેજ્જા અણુઓગદારા-જાવ-સલેજ્જાઓ

૧૦૦૬ પ્રશ્ન-હે ભદ્રન્ત ! અંતકૃતદશાસૂત્રતું
સ્વરૂપ કેવું છે ?

ઉત્તર-અંતકૃત દશામાં અંતકૃત મુનિ-
ઓના નગરોતું, ઉદ્યાનોતું, ચૈત્યોતું, વન-
ખંડોતું, રાજ્યાઓતું, માતાપિતાતું, સમવસ-
રણોતું, ધર્મચાર્યોતું, ધર્મકથાઓતું,
આ લોક અને પરલોકની વિશિષ્ટ ઋદ્ધિ-
ઓતું, ભોગના પરિત્યાગતું, દીક્ષાઓતું,
શ્રતાધ્યયનોતું, વિશિષ્ટ તપસ્યાઓતું,
માસિકી આદિના ભેદથી બાર પ્રકારની
ભિક્ષુ પ્રતિભાઓતું, તથા ક્ષમા, આજ્ઞા
માર્દવતું વર્ણન છે. અન્યના દ્રવ્યતું અપહરણુ
કરવાથી ઉત્પન્ન થયેલ મલીનતાથી રહિત
થવું, પૃથ્વીકાય આદિ સત્તર પ્રકારનો
સંયમ, ઉત્કૃષ્ટ પ્રહ્લયર્ચ, અક્રિયનતા, તપ,
આગમોકત વિધી અનુસાર મુનિઓને
આહાર પાણી લાવીને દેવા, પાંચ સમિ-
તિઓ અને ત્રણ ગુમિઓ, અપ્રમાદયોગો,
ઉત્તમ સ્વાધ્યાય અને ધ્યાન એ અન્નેના
લક્ષણો એ બધા વિષયોતું તેમજ સર્વ-
વિરતિરૂપ ઉત્તમ સંયમને પ્રાપ્ત કરનારા,
પરિષદોને શ્રુતનારા મુનિઓને ઘાતિકર્મોને
ક્ષય થતાં કેવી રીતે કેવળજ્ઞાનની પ્રાપ્તિ
થાય છે. તેઓએ કેટલા વર્ષસુધી દીક્ષા-
પર્યાય પાલી, જે રીતે તેમણે તેતું પાલન
કર્યું; તથા જે મુનિ ન્યાં પાદપોપગમન
સંધારાને ધારણુ કરીને તથા જે મુનિ
જેટલા ભક્તોતું અનશન દ્વારા છેદન કરીને
અજ્ઞાન અને મલીન કર્મસમૂહથી રહિત
બનીને અન્તકૃત-કર્મોને અંત કરનાર
થયા છે અને સર્વોત્કૃષ્ટ મોક્ષસુખને પામ્યા

સંગહણીઓ-જાવ-સે ણં અંગદ્વયાએ અદ્વમે
અંગે, એમે સુચક્ષંધે. દસ અજ્ઞયણા,
સત્ત વગ્ગા, દસ ઉદ્દેસણકાલા, દસ
સમુદ્દેસણકાલા, સંઘેજ્જાઈં પયસયસહ-
સ્સાઈં પયગ્ગેણં પળ્લતા, સંઘેજ્જા
અક્કલરા-જાવ-એવં ચરણ-કરણ-પરૂવણયા
આઘવિજ્જંતિ । સે તં અંતગદ્દસાઓ ।
સૂત્ર ૧૪૩ ।

૧૦૦૭ પ્ર૦-સે કિં તં અણત્તરોવવાહ્યદસાઓ ?

૩૦-અણત્તરોવવાહ્યદસાસુ ણં અણત્તરો-
વવાહ્યાણં નગરાઈં ઉજ્જાણાઈં ચેદ્યાઈં
વળલંહા રાયાણો અમ્માપિયરો. સમો-
સરણાઈં, ધમ્મારિયા, ધમ્મકહાઓ ઇહ-
લોગ-પરલોગ-ઈદ્ધિવિસેસા મોગપરિ-
ચ્ચાયા પવ્વજ્જાઓ સુયપરિગ્ગહા તવો-
વહાણાઈં પરિયાગો પહિમાઓ સંલેહણાઓ
મત્ત-પાણ-પચ્ચક્કલાણાઈં પાઓવગમણાઈં
અણત્તરોવવાઓ સુકુલપચ્ચાયાયા પુણો
વોહિલામો અંતકિરિયાઓ ય આઘ-
વિજ્જંતિ ।

અણત્તરોવવાહ્યદસાસુ ણં તિત્થકરસમો-
સરણાઈં પરમંગલ્લજગાહિયાણિ જિણાતિ-
સેસા ય, बहुविसेसा जिणसासाणं चैव

છે. એવા સઘણા મુનિઓ અને મહાત્મા-
ઓનું વર્ણન આ અંગમાં કર્યું છે, આ
રીતે આ સૂત્રમાં પૂર્વોક્ત વિષયોનું તથા
એ પ્રકારના અન્ય વિષયોનું પણ વિસ્તારથી
વર્ણન કરવામાં આવ્યું છે.

અંતકૃતદશામાં સંખ્યાત વાચનાઓ છે,
સંખ્યાત અનુયોગદ્વારો છે, યાવત્ સંખ્યાત
સંબ્રહ્મણીઓ છે. અંગની અપેક્ષાએ આ
'અંતકૃતદશા' આઠમું અંગ છે. તેમાં એક
શ્રુતસ્કંધ છે, પ્રથમ વર્ગની અપેક્ષાએ દસ
અધ્યયન છે, આઠ વર્ગ છે. દસ ઉદ્દેશનકાળ
છે, દસ સમુદ્દેશન કાળ છે. તેમાં પદોનું
પ્રમાણ ત્રેવીસ લાખ ચાલીસ હજારનું છે.
સંખ્યાત અક્ષરો ૮. યાવત્ અંતકૃતમુનિ-
ઓના ચરણકરણની પ્રરૂપણા કરવામાં
આવે છે. આ પ્રમાણે અંતકૃત દશાંગ સૂત્રનું
સ્વરૂપ છે.

૧૦૦૭ પ્રશ્ન-હે ભદ્રન્ત ! અનુત્તરોપપાતિક દશાનું
કેવું સ્વરૂપ છે ?

ઉત્તર-અનુત્તરોપપાતિક દશા સૂત્રમાં અનુ-
ત્તર વિમાનોમાં ઉત્પન્ન થનાર મુનિઓના
નગરો, ઉદ્યાનો, ચૈત્યો, વનખંડો, રાબ્દઓ,
માતાપિતા, સમવસરણો, ધર્માચાર્યો,
ધર્મકથાઓ, આ લોક અને પરલોકની
વિશિષ્ટ ઋદ્ધિઓ, ભોગપરિત્યાગ,
પ્રવ્રજ્યા, શ્રતાધ્યયન, તપ ઉપધાન
ઉચ્ચતપશ્ર્ચર્યા, પર્યાયો, દીક્ષા, પ્રતિમાઓ,
સંલેખનાઓ, આહાર પાણીના પ્રત્યાખ્યાન,
પાદપોષગમન સંચારા, અનુત્તરવિમાનોમાં
જન્મ, ત્યાંથી સ્થવીને ઉત્તમ કુળોમાં
જન્મ, ફરીથી બોધિલાલ-જિન શાસનની
પ્રાપ્તિ, મોક્ષની પ્રાપ્તિ એ બધા વિષયોનું
વર્ણન કર્યું છે.

આ અનુત્તરોપપાતિક દશાંગ સૂત્રમાં
તીર્થકરોના સર્વોત્કૃષ્ટ મંગળકારી તથા
જગતને માટે હિતકારી સમવસરણોનું,
ચોત્રીસ અતિશયોનું, જિનદેવના શિષ્યોનું,

સમણગણપવરગંધહૃત્યાણં ચિરજસાણં
 પરિસહસેણારિઉવલપમદ્દણાણં તવ-દિત્ત-
 ચરિત્ત-ગાણ-સમ્મત્ત-સાર-વિવિહપ્પગાર-
 વિત્થર-પસત્થગુણસંજુયાણં અગગારમહ-
 રિસાણં અણગારગુણાણ-વણ્ણઓ-ઉત્તમ-
 વર-તવ-વિસિદ્ધ-ગાણ-જોગજુત્તાણં જહ ય
 જગહિયં ભગવઓ જારિસા ઇદ્ધિવિસેસા
 દેવાસુરમાણુસાણં પરિસાણં પાઉબ્ભાવા ય
 જિણસમીવં જહ ય ઉવાસંતિ જિણવરં,
 જહ ય પરિક્કહંતિ ધમ્મં લોગગુરુ, અમર-
 નર-સુર-ગણાણં સોઠ્ઠણ ય તસ્સ માસિયં
 અવસેસ-કમ્મ-વિસય-વિરત્તા નરા જહા
 અબ્ભુવેંતિ ધમ્મસુરાલં સંજમં તવં ચાવિ
 બહુવિહપ્પગારં જહ બહૂણિ વાસાણિ
 અણુચરિત્તા આરાહિયનાણદંસણચરિત્ત-
 જોગા જિણવયણમણુગય-મહિયમાસિયા
 જિણવરાણ હિયયેણમણુણેત્તા જે ય જહિં
 જત્તિયાણિ ભત્તાણિ છેઅહિત્તા લલ્લણ ય
 સમાહિમુત્તમજ્ઞાણજોગજુત્તા ઉવવન્ના
 મુણિવરોત્તમા જહ અણુત્તરેસુ પાવંતિ.
 જહ અણુત્તરં તત્થ વિસયસોક્કલં તઓ ય
 ચુઆ કમેણ ક્કાહિંતિ સંજયા જહા ય
 અંતકિરિયં એ અન્ને ય એવમાહિઅત્થા
 વિત્થરેણ ।

અણુત્તરોવવાહ્યદસાસુ ણં પરિત્તા વાયણા
 સંકલેજ્જા અણુઓગદારા, જાવ સંકલે-
 જ્જાઓ સંગહણીઓ ।

શ્રમણોના સમૂહનાં શ્રેષ્ઠ હાથીની સમાન,
 અવિચળ કીર્તિવાળા અને સ્થિર સંયમ-
 વાળા, પરિષદ સૈન્યરૂપી અરિદળનો નાશ
 કરનારા, તથા તપથી દેહીપ્યમાન ચારિત્ર
 અને સમ્યક્ત્વથી શ્રેષ્ઠ અનેક પ્રકારના
 વિસ્તૃત અને પ્રશંસનીય ઉત્તમ ક્ષમાદિ
 સદ્ગુણોવાળા તથા અણુગારના ગુણોવાળા
 તથા શ્રેષ્ઠ તપસ્યા કરનારા, વિશિષ્ટ જ્ઞાન
 અને મન વચન ક્રયાના વ્યાપારરૂપ યોગથી
 યુક્ત ગણધરોતું વર્ણન છે. લોક હિતકારક
 જિન ભગવાનના શાસનનું વર્ણન છે, અનુ-
 ત્તરોપપાતિક દેવોની વિશિષ્ટ ઋદ્ધિઓ
 કેવી છે તે પણ તેમાં બતાવ્યું છે. તથા દેવ
 અસુર અને મનુષ્યોની પરિષદ કેવી રીતે
 ભગવાનની પાસે જતી હતી એ વાતનું
 સ્પષ્ટીકરણ પણ તેમાં છે. કેવી રીતે તેઓ
 ભગવાનની લક્ષિત સેવા કરે છે, ત્રિલોકના
 ગુરુ જિનેશ્વર ભગવાન, અમર-વૈમાનિક
 દેવો નર-ચક્રવર્તી આદિ રાજાઓ, અસુર-
 ભવનપતિ આદિ, ઉપલક્ષણથી વ્યંતર
 અને જ્યોતિષક દેવો-એ બધાની સમક્ષ
 કેવી રીતે ધર્મોપદેશ આપે છે, જિનેન્દ્ર
 ભગવાનનું પ્રવચન સાંભળીને જેમના
 કર્મોનો ક્ષય થયો છે એવા ભવ્યજનો
 વિષયોથી વિરક્ત થઈને કેવી રીતે અનેક
 પ્રકારના તપ અને સંયમને પ્રાપ્ત કરે છે
 એ બધાનું વર્ણન છે ઘણા વર્ષો સુધી
 શ્રુતચારિત્ર ધર્મનું સેવન કરીને જ્ઞાન દર્શન
 ચારિત્રનું મન વચન ક્રયાથી આરાધન
 કરનારા જિન ગમ પ્રમાણે ઉપદેશ દેનારા
 જિનવરોનું અંતઃકરણથી ધ્યાન ખસીને
 જ્યાં જેટલા જેટલા ભક્તોનું-કર્મોનું અન-
 શન દ્વારા છેદન કરીને ઉત્કૃષ્ટ જ્ઞાનપ્રાપ્તિમાં
 લીન થઈને કાળધર્મ પામીને પરમશ્રેષ્ઠ
 મુનિજન જે રીતે અનુત્તર વિમાનોમાં
 ઉત્પન્ન થયા છે તે વર્ણન છે. તથા તેઓ
 અનુત્તર વિમાનોમાં કેવાં અનુપમ દેવ-
 લોકના સુખોને પ્રાપ્ત કરે છે તે બધા
 વિષયોનું તથા તેઓ તે અનુત્તર વિમાનો-

સે ણં અંગદ્વયાદ્ય નવમે અંગે, ઈગે
સુચકલંબે. દસ અઙ્ગયણા, તિન્નિ
વગ્ગા દસ ઉદેસગકાલા. દસ સમુદ્દે-
સગકાલા સંકલેજ્જાઈં પયસયસહસ્સાઈં
પયગ્ગેણં પળ્લગ્ગાત્તા ।

સંલેજ્જાણિ અક્કલ્લાણિ-જાવ-એવં
ચરણ કરણ-પરુવણા આઘવિજ્જંતિ ।
સે ત્તં અણુત્તરોવવાઈયદસાઓ । સૂત્ર
૧૪૪ ।

૧૦૦૮ પ્ર૦-સે કિં તં પળ્લાવાગરણાણિ ?

૩૦-પળ્લાવાગરણેસુ ણં અટ્ઠુત્તરં પસિણ-
સયં, અટ્ઠુત્તરં અપસિણસયં અટ્ઠુત્તરં
પસિણાપસિણસયં, વિજ્જાઈસયા નાગ-
સુવન્નેઈં સદ્ધિં દિવ્વા સંવાયા આઘવિ-
જ્જંતિ । પળ્લાવાગરણદસાસુ ણં સસ-
મય-પરસમયપળ્ણવયપત્તે અબુદ્ધ-વિવિહ-
ત્થમાસામાસિયાણં, અઈસય ગુણ-ઉવસમ-
ણાણપ્પગાર-આયરિયમાસિયાણં વિત્થરેણં
વીરમહેસોઈં વિવિહવિત્થરમાસિયાણં ચ
જગહિયાણં, અદ્દાગંઘુદ્ધ-વાહુ-અમિ-મણિ-
લ્લોમઆઈચ્ચ-માઈયાણં, વિવિહ-મહા-
પસિણ-વિજ્જા-મણપસિણવિજ્જા-દેવ-
યપયોગ-પહાણગુણપ્પગાસિયાણં સવ્ભૂય-
દુગુણપ્પમાવ-નરગણ-મહ્વિમ્હયકારણં,
અઈસયમઈકાલ-સમય-દમ-સમ-તિત્થક-
રુત્તમસ્સ ઠિઠ્ઠકરણકારણાણં, દુરહિગમ-
દુરવગાહસ્સ સવ્વસવ્વન્નુ-સમ્મઅસ્સ

માંથી વ્યવીને કમશઃ સંયત થઈને કેવી
રીતે મોક્ષમાં જશે તે વિષયનું વર્ણન કર્યું
છે. પૂર્વોક્ત બધા વિષયોનું અને એ
પ્રકારના અન્ય વિષયોનું વિસ્તારથી આ
અંગમાં કથન કર્યું છે. આ અનુત્તરોપ-
પાતિકદશાંગમાં સંખ્યાત વાચનાઓ છે,
સંખ્યાત અનુયોગદ્વારો છે. યાવત્ સંખ્યાત
સંગ્રહણીઓ છે. અંગોની અપેક્ષાએ આ
નવમું અંગ છે. તેમાં એક શ્રુતસ્કંધ છે.
દસ અધ્યયનો છે. દસ ઉદ્દેશનકાળ, દસ
સમુદ્દેશન કાળ છે. તેમાં પદોનું પ્રમાણ
છેતાલીસ લાખ એંશી હજારનું છે. તેમાં
સંખ્યાત અક્ષરો છે, અનંત ગમ આદિ છે.
આ રીતે તેમાં સાધુઓના ચરણકરણની
પરિપક્ષા કરવામાં આવી છે. આ પ્રમાણે
અનુત્તરોપપાતિક સૂત્રનું સ્વરૂપ છે.

૧૦૦૮ પ્રશ્ન-હે ભદ્રન્ત ! પ્રશ્નવ્યાકરણનું સ્વરૂપ
છે ?

ઉત્તર-પ્રશ્નવ્યાકરણ સૂત્રમાં એકસો
આઠ પ્રશ્નો, અને એકસો આઠ અપ્રશ્નો
એકસો આઠ પ્રશ્નાપ્રશ્નોનું કથન
થયું છે. તથા સ્તંભન, વર્ણીકરણ,
વિદ્ધેષણ. ઉચ્ચાટન આદિ પ્રકારના જે
જે વિદ્યાતિશયો છે તેમનું વર્ણન છે.
નાગકુમાર તથા યક્ષ આદિની સાથે જે
દિવ્ય સંવાદો થયા છે તેનું પણ આ
અંગમાં વર્ણન છે. પ્રશ્નવ્યાકરણ સૂત્રમાં
સ્વસિદ્ધાંત અને પરસિદ્ધાંતના પ્રજ્ઞાપક
પ્રત્યેકબુદ્ધોએ વિવિધ અર્થવાણી ભાષા
દ્વારા જે પ્રશ્નોનું પ્રતિપાદન કર્યું છે તે
પ્રશ્નોનું તથા આમર્શ ઔષધિ આદિ
લખ્ખિરૂપ અતિશયો વાળા, જ્ઞાનાદિક
ગુણોથી યુક્ત અને રાગાદિકોથી રહિત
અનેક પ્રકારની યોગ્યતાવાળા આચાર્યોએ
જે પ્રશ્નોનું કથન કર્યું છે તેમનું તથા
વીરભગવાનના શાસનમાં થઈ ગયેલા
મહર્ષિઓએ જે પ્રશ્નોને વિસ્તારપૂર્વક
સમબલ્યા છે, તેમનું વર્ણન છે. જગતના
ઉપકારક દર્પણ, અંગુષ્ઠ, બાહુ, તલવાર

અનુહજણવિવોહણકરસ્સ પચ્ચક્ષયપચ્ચ-
યકરાણં પળ્હાણં વિવિહગુણમહત્થા જિણ-
વરપ્પણીયા આઘવિજ્જંતિ। પળ્હાવાગરણેસુ
ણં પરિત્તા વાયણા, સંઘેજ્જા અણુઓગ-
દારા જાવ-સંઘેજ્જાઓ સંગહર્ણીઓ।

સે ણં અંગદ્વયાણ દસમે અંગે, ણ્ણે
સુયક્ષ્ણે, પળ્ણયાલીસં ઉદ્દેસણકાલા,
પળ્ણયાલીસં સમુદ્દેસણકાલા, સંઘેજ્જાણિ
પયસય સહસ્સાણિ પયગ્ગેણં પળ્ણત્તા।

સંઘેજ્જા અક્સરારા અણંતા ગમા-જાવ-
ચરણ-કરણ-પરૂવણા આઘવિજ્જંતિ।

સે ત્તં પળ્હાવાગરણાં। સૂત્ર ૧૪૫।

મરકત આદિ મણિ, અતસી અથવા
કપાસમાંથી બનાવેલા વસ્ત્રો, સૂર્ય, કુડયા-
ભિત્તિ શંખ અને ઘટ આદિ સાથે સંબં-
ધિત પ્રશ્નોનો ઉત્તર દેનારી જે વિદ્યા છે.
તેને મહાપ્રશ્નવિદ્યા કહે છે. મનમાં
ઉત્પન્ન થયેલા પ્રશ્નોના ઉત્તર દેનારી
વિદ્યાને મન:પ્રશ્નવિદ્યા કહે છે. તે બન્ને
પ્રકારની વિદ્યાઓમાં દેવો સહાયક થાય
છે. સાધકની સાથે તે દેવતાઓને વિવિધ
હેતુથી સંવાદ થાય છે. આ મુખ્ય ગુણુ જે
પ્રશ્નોમાં પ્રકાશિત થાય છે એવા પ્રશ્નોનું
તથા જે પ્રશ્નો માણસને આશ્ચર્ય યકિત
કરી નાખે છે. એવા પ્રશ્નોના તથા જે
પ્રશ્નો અનંતકાળ પૂર્વે શમદમશાળી
ઉત્તમ અને અન્ય શાસ્ત્રોની અપેક્ષાએ
સર્વોત્કૃષ્ટ જિન લગવાનની સત્તા સ્થાપ-
વામાં કારણભૂત છે. એટલે કે જિન
લગવાન થયા ન હોય તો જે પ્રશ્નોની
ઉત્પત્તિ જ શક્ય ન હતી. આ રીતે
અન્યથાનુપપત્તિથી અતીત કાળમાં પણ
જિન લગવાનની સત્તાનું જે પ્રતિપાદન
કરે છે, એવા પ્રશ્નોનું તથા સૂક્ષ્મ અર્થ-
વાળું હોવાથી મહામુશ્કેલીથી સમજાય
એવું અને સૂત્ર બહુલ હોવાથી ઘણીજ
મુશ્કેલીથી અધ્યયન કરી શકાય તેવું જે
પ્રવચન-તત્વ છે. જે સમસ્ત સર્વજ્ઞો વડે
માન્ય થયેલ છે. અને જે અબોધ લોકોને
બોધદાતા બનેલ છે. તેનો પ્રત્યક્ષ બોધ
આપનારા પ્રશ્ન વિદ્યાઓનું પ્રતિપાદન છે.
જે વિવિધ ગુણુયુક્ત અર્થો જીનવર પ્રણીત
છે, કલ્પિત નથી, એવા વિવિધ ગુણુ
મહાર્થનું આ અંગમાં કથન કરાય છે. આ
પ્રશ્નવ્યાકરણુ અંગમાં સંખ્યાત વાય-
નાઓ છે. સંખ્યાત અનુયોગદ્વારે છે.
યાવત્ સંખ્યાત સંગ્રહણીઓ છે.

અંગોની અપેક્ષાએ તે દશમું અંગ છે.
તેમાં એક શ્રુતસ્કંધ છે. પિસ્તાલીસ
ઉદ્દેશન કાળ છે. સમુદ્દેશન કાળ પણ

પિસ્તાલીસ છે. તેમાં બાહ્ય લાભ સોળ હબ્દર પદો છે. સંખ્યાત અક્ષરો છે. અનંત ગમ છે. અનંત પર્યાય વગેરે છે. યાવત આ અંગમાં ચરણુકરણની પ્રરૂપણા કરવામાં આવે છે. પ્રશ્નવ્યાકરણ સૂત્રનું આવું સ્વરૂપ છે.

૧૦૦૯ પ્ર૦—સે કિં તં વિવાગસુયં ?

૩૦—વિવાગસુયં ણં સુક્રહ-દુક્રહાણં કમ્માણં ફલવિવાગે આઘવિજ્જંતિ, સે સમાસઓ દુવિહે પળ્ણત્તે, તંજહા— દુહવિવાગે ચેવ, સુહવિવાગે ચેવ । તત્થ ણં દસ દુહવિવાગાણિ, દસ સુહ-વિવાગાણિ ।

૧૦૧૦ પ્ર૦—સે કિં તં દુહવિવાગાણિ ?

૩૦—દુહવિવાગેસુ ણં દુહવિવાગાણં નગરાઈં ઉજ્જાણાઈં ચેઈયાઈં વળલંહા રાયાણો અમ્માપિયરો, સમોસરણાઈં, ધમ્માય-રિયા, ધમ્મકહાઓ નગરગમણાઈં, સંસારપલંથે, દુહપરંપરાઓ ય આઘ-વિજ્જંતિ । સે ત્તં દુહવિવાગાણિ ।

૧૦૧૧ પ્ર૦—સે કિં તં સુહવિવાગાઈં ?

૩૦—સુહવિવાગેસુ સુહવિવાગાણં નગરાઈં, ઉજ્જાણાઈં, ચેઈયાઈં વળલંહા, રાયાણો, અમ્માપિયરો, સમોસરણાઈં, ધમ્માય-રિયા, ધમ્મકહાઓ, ઇહલોઈય-પરલોઈય-ઈદ્ધિવિસેસા, ભોગપરિચ્છાયા પલ્લવજ્જાઓ, સુયપરિગ્ગહા, તવોવહાણાઈં, પરિયાગા, પાડિમાઓ સલેહણાઓ, ભત્તપલ્લવલ્લા-

૧૦૦૯ પ્રશ્ન—હે ભદ્રન્ત ! વિપાકશ્વતનું કેવું સ્વરૂપ છે ?

ઉત્તર—આ વિપાકશ્વતમાં યુષ્યરૂપ અને પાપરૂપ કર્મોના વિપાક રૂપ રૂળ કહેવામાં આવેલ છે. તે વિપાક રૂપ રૂળ સંક્ષિપ્તમાં બે પ્રકારનું બતાવ્યું છે—દુઃખવિપાક અને સુખવિપાક. તેમાં દુઃખવિપાકના દસ અધ્યયનો છે. અને સુખવિપાકના પણ દસ અધ્યયનો છે.

૧૦૧૦ પ્રશ્ન—હે ભદ્રન્ત ! તે દુઃખવિપાકનું સ્વરૂપ કેવું છે ?

ઉત્તર—દુઃખવિપાક ભોગવનારાઓના નગરોનું, ઉદ્યાનોનું, ચૈત્યોનું, વનખંડોનું, રાબ્દઓનું, માતાપિતાઓનું, સમવસર-ણોનું, ધર્મચાર્યોનું, ધર્મકથાઓનું, ગૌતમસ્વામીનું ભિક્ષાને માટે નગરમાં ગમનનું, સંસારના વિસ્તારનું અને, દુઃખોની પરંપરાઓ અથવા ભવોપગ્રાહી કર્મોના બંધ બંધાતાં ભોગવવાની દુઃખ-પરંપરાઓનું કથન કરાયું છે. એ પ્રમાણે દુઃખવિપાકનું સ્વરૂપ કહેલ છે.

૧૦૧૧ પ્રશ્ન—હે ભદ્રન્ત સુખવિપાકનું કેવું સ્વરૂપ છે ?

ઉત્તર—સુખવિપાક—એટલે કે સુખવિપાકના અધ્યયનોમાં સુખવિપાક ભોગવનારાઓના નગરોનું, ઉદ્યાનોનું, ચૈત્યોનું, વનખંડોનું, રાબ્દઓનું, માતાપિતાનું, સમવસરણુનું, ધર્મચાર્યોનું, ધર્મકથાઓનું, આ લોક અને પરલોક સંબંધી વિશિષ્ટ ઋદ્ધિઓનું ભોગોના પરિત્યાગનું, પ્રવ્રજ્યાઓનું, શ્રુતાધ્યયનનું, વિશિષ્ટ તપસ્થાઓનું, પચાથોનું, પ્રતિમાઓનું, સંલેખનાનું

ળાઈ, પાઓવગમળાઈ, દેવલોગમળાઈ,
સુકુલપચ્ચાયાયા, પુળ ઘોહિલાહા અંત-
કિરિયાઓ ય આઘવિજ્જંતિ ।

દુહવિવાગેસુ ણં પાળાહવાય-અલિયવયણ-
ચોરિક્કરણ - પરદાર - મેહુળાસસંગયાણ
મહતિવ્વકસાય-હંદિય-પ્પમાય - પાવપ્પ-
ઓય-અસુહજ્જવસાણ-સંચિયાણં કમ્માણં
પાવગાણં પાવઅણુમાગ-ફલવિવાગા
ગિરય ગતિ - તિરિક્કજોણિવહુવિહ -
વસણ-સય-પરંપરાપવદ્દાણં, મણુયત્તે વિ
આગયાણં જહા પાવકમ્મસેસેણ પાવગા
હોંતે ફલવિવાગા, વહ-વસણ-વિળાસ-
નાસા-કન્નુદ્દં ગુદ્ધ-કર-ચરણ નહચ્છેયગ-
જિવ્ભચ્છેયણ - અંજળ-કહમ્મિદાહ-માય-
ચલણ - મલણ - ફાલણ - ઉલ્લંબણ - સૂલ-
લયા-લુહ-લહ્મિ-મંજળ-તુ-સીસગ તત્ત-
તેહ - કલકલ - અહિસિંચણ - કુંભિપાગ-
કંપણ - ચિરંબંધણ-વેહ વજ્જ-કત્તણ પતિ-
મય-કરકરપહ્લીવળાદિદારુળાણિ દુક્ખા-
ણિ અણોવમાણિ ।

વહુવિવિહપરંપરાણુવદ્દા ણ સુચ્ચંતિ પાવ-
કમ્મવહ્લીણ, અવેયહ્તા હુ ણાત્થિ મોક્ખો
તવેણ ધિહ્ધણિયવદ્દકચ્છેણ સોહણં
તસ્સ વાવિ હુજ્જા ।

એત્તો ય સુહાવેવાગેસુ ણં સીલ-સંજમ-
ણિયમ-ગુણ તવોવહાણેસુ સાહુસુ સુવિહિ-
એસુ અણુકંપાસયપ્પઓગાતિકાલમહ-
વિસુદ્ધ-મત્તપાળાઈ પયયમળસા હિય-
સુહ-નાંસેસ - તિવ્વ-પરિણામ- નિચ્છયમહ
પયચ્છિહ્મણં પયોગસુદ્દાઈ જહ ય નિચ્ચ-

લક્તપ્રત્યાખ્યાનોતું, પાદપોપગમન સંથા-
રાતું, દેવલોકમાં ઉત્પત્તિતું, દેવલોકમાંથી
અપવીને સારા કુળમાં જન્મપ્રાપ્તિતું,
અને મોક્ષ પ્રાપ્તિતું વર્ણુન કથુ છે.

હવે સૂત્રકાર એજ વાતને વિસ્તારથી
સમજાવે છે-દુઃખવિપાકના અધ્યયનોમાં
પ્રાણી હિંસા, અસત્યભાષણ, ચોરી અને
પરસ્ત્રી સેવન, આ પાપકર્મોમાં આસક્તિ
રાખવાથી તથા મહાતીવ્ર કષાયોથી,
ઈન્દ્રિયોના વિષયોમાં આસક્તિથી, પ્રાણુ-
તિપાત આદિમાં મન, વચન, ક્રયાને
લગાડવાથી, અશુભ પરિણામોથી ઉપા-
ર્જિત પાપકર્મોના ક્ષણ વિપાક અશુભ
રસવાળો થાય છે, તેનું આ અંગમાં
વર્ણુન છે.

તથા નરક ગતિ અને તિર્થચયોનિમાં
અનેક પ્રકારના દુઃખોની સેંકડો પરંપરાથી
જકડાયેલ જીવોને મનુષ્યલવમાં આવવા
છતાં પણ બાકી રહેલા પાપકર્મોના ઉદયથી
કેવાં કેવાં અશુભ રસવાળા કર્મોના ઉદય
થાય છે. તે વિષયનું આ સૂત્રમાં વર્ણુન
કથુ છે.

[પાપકર્મોના ફલવિપાક કેવો હોય છે
તે બતાવે છે.]

તલવાર આદિવડે છેદન, અંડકોશોનો
વિનાશ, નાક, કાન, હોઠ, આંગળીઓ,
હાથ, પગ, અને નખોતું છેદન, તથા
જીભનું છેદન તપાવેલાં લોઢાના સળિ-
યાઓ દ્વારા આંખો ફાડવાનું, વાંસ આદિ
લાકડા ખડકીને અન્ય હુત્યારાઓ દ્વારા
જીવતા બાળી નાંખવાનું, હાથીના પગતળે
ચગદીને શરીરના અંગ ઉપાંગોના
ચૂરેચૂરા કરી નાંખવાનું, શરીરને ફાડી-
ચીરી નાંખવાનું, વૃક્ષની શાખાઓ પર
બાંધીને ઉધે માથે લટકાવવાનું, શૂળથી
લતાથી-ચાણુકથી, વાંસ આદિની નાની
નાની લાકડીઓથી, મોટા અને ઘણા
મજબૂત દંડાઓ વડે ખુરી રીતે ફટકાર-
વાનું, લાઠીથી શિર ફાડી નાંખવાનું,

તત્તિ ઉ ચોહિલામં જહ ય પરિત્તા કરેંતિ,
 નર-નરય-તિરિય સુર-ગમણ-વિપુલ પરિ-
 યદ્-અરતિ-ભય વિસાય-સોગ મિચ્છત્ત-
 સેલ-સંકટં-અન્નાણ-તમંધકારં ચિક્કિલ્લ-
 સુદુત્તારં જર મરણ-જોણિ સંસ્તુભિય ચક્ક-
 વાલં સોલસકસાય સાવયપયંદચંદં
 અણાઈઅં અણવદગ્ગં સંસાર સાગરમિણં ।
 જહ ય ણિવંધંતિ આડગં સુરગણેસુ, જહ
 ય અણુભવંતિ સુરગણવિમાણસોક્કલાણિ
 અણોવમાણિ તતો ય કાલંતરે ચુઆણં,
 ઇહેવ નરલોગમાગયાણં. આડ-વપુ પુણ્ણ-
 રૂવ-જાતિ - કુલ-જમ્મ - આરોગ - બુદ્ધિ-
 મેહાવિસેસા મિત્ત-જણ સયણ-ધણ-
 ધણ્ણ-વિભવ-સમિદ્ધ-સાર સમુદય-વિસેસા
 बहुविहकाम-भोगुब्भवाण सोक्खाण
 सुहविवागोत्तमेसु अणुवरयपरंपराण-
 वद्धा असुभाणं सुभाणं चैव कम्माणं
 भासिआ बहुविहा विवागा विवाग-
 सुयम्मि भगवया जिण्वरेण संवेगकार-
 णत्था बहु अन्ने वि य एवमाइया चउविहा
 वित्थरेणं अत्थपरूवणया आघविज्जंति ।
 विवाअसुअस्स णं परित्ता वायणा,
 संखेज्जा अणओगदारा जाव संखेज्जाओ
 संगहणीओ ।

સે ણં અંગદ્વયાએ એકકારસમે અંગે, વીસં
 અજ્ઞયણા, વીસં ઉદ્દેશણકાલા, વીસં
 સમુદ્દેશણકાલા, સંખેજ્જાઈં પયસયસહ-
 સ્સાઈં પયગ્ગેણં પણ્ણતા । સંખેજ્જાણે
 અક્કલરાણિ અણંતા ગમા, અણંતા

ઓગાળેલા ગરમ તાંબા અને સીસા અને
 ગરમાગરમ તેલનો શરીરપર છંટારવ
 કરવાનું, કુંભોમાં રંધાવાનું, ઠંડીના વખતે
 શરીર પર બરફ જેવા ઠંડા પાણીનું
 સિંચન કરીને શરીરમાં ધૂબારી ઉત્પન્ન
 કરાવવાનું, દોરડા અથવા સાંકળો વડે
 શરીરને દૃઢ રીતે બંધી દેવાનું, બાલા
 આદિ અણીદાર શસ્ત્રોથી શરીરને વીંધવાનું
 પાપીના શરીર પરની ચામડી ઉતારવાનું,
 બીબને લય પમાડવાને માટે પાપી
 લોકોના હાથને વસ્ત્રોથી લપેટીને તેના પર
 તેલનું સિંચન કરીને તેને સળગાવવાનું,
 ઈત્યાદિ પ્રકારના અસહ્ય અને અનુપમ
 દારૂણ દુઃખોનું વર્ણન આ સૂત્રમાં છે.

ઘણા પ્રકારના દુઃખપરંપરાથી અનુબદ્ધ
 પાપી જીવો જ્યાં સુધી અશુભકર્મોનું,
 પૂરેપુરું ફળ લોગવી લેતા નથી ત્યાં સુધી
 તેમાંથી છટી શકતા નથી, તેઓ કેવી રીતે
 છટી શકે છે, તે બતાવે છે.

અહિંસક ચિત્તવૃત્તિરૂપ ધૈર્યથી જેઓ
 તપસ્યામાં કટિબદ્ધ થયા છે તેવા જીવો
 તપસ્યા દ્વારા નિકાચિત કર્મ સિવાયના
 પાપકર્મોનું પણ શોધન કરી શકે છે.

દુઃખવિપાકના અધ્યયનો પછીના
 સુખવિપાક નામના બીબ શ્રુતસ્કંધમાં
 ચિત્તસમાધિ અથવા પ્રદ્વચર્ય, સાવધ-
 વિરતિરૂપ સત્તર પ્રકારના સંયમ, અભિ-
 ગ્રહ વિશેષરૂપ નિયમ, મૂળગુણ અને
 ઉત્તરગુણ અને ઉગ્ર તપસ્યાનું આરાધન,
 એ શુભોથી યુક્ત, તપ સંયમના આરાધક
 મુનિઓને દયાયુક્ત ચિત્તના પ્રયોગથી
 તથા ત્રિકાળ મતિથી એટલે કે ભૂત,
 ભવિષ્ય અને વર્તમાનકાળમાં સુખાત્ર
 આદિને દાન દેવાની ઈરછાથી વિશુદ્ધ
 આહાર પાણી, જે હિત, સુખ અને નિશ્ચિ-
 યસના પ્રકૃષ્ટ પરિણામવાળી મતિથી યુક્ત
 ભવ્યજનો, વિશુદ્ધ ભાવથી આપીને જે
 રીતે ઓધિલાભને પ્રાપ્ત કરે છે. તે વિષ-
 યનું કથન કરાયું છે. અને તેઓ કેવી રીતે
 સંસારને અલ્પ કરે છે. તેનું વર્ણન કર્યું.

પજ્જવા-જાવ-એવં ચરણ-કરણ-પરૂવળયા
આઘવિજ્જંતિ । સે સં વિવાગસુણ । સૂત્ર
૧૪૬ ।

આ સંસાર કેવો છે ? નર, નરક,
તિર્યંચ અને દેવગતિમાં જીવોનું જે
પરિભ્રમણ થયા કરે છે એ જ આ સંસાર-
રૂપ સાગરમાં વિશાળ જળજંતુઓનું
પરિભ્રમણ છે, સમુદ્રમાં મોટા મોટા
પર્વતો પાણીની સપાટી નીચે ડૂબેલા હોય
છે. તેમને લીધે તે ઘણો વિકટ મનાય છે.
એ જ પ્રમાણે સંસારમાં અરતિ, ભય,
વિપાદ, શોક અને મિથ્યાત્વ ભરેલા છે.
તેથી તેઓ જ પર્વત જેવાં હોવાથી આ
સંસાર પણ વિકટ બનેલો છે.

જેવી રીતે સમુદ્ર ગાઢ અંધકારથી
છવાયેલો રહે છે, એજ પ્રમાણે આ સંસાર
પણ અજ્ઞાનરૂપ ગાઢ અંધકારથી છવાયેલો
છે. કદંબને કારણે સમુદ્ર દુસ્તર હોય છે.
એજ પ્રમાણે આ સંસાર પણ વિષયની,
ધનની અને સ્વજનોની આશા તૃષ્ણારૂપી
કદંબથી દુસ્તર બનેલો છે.

જરા મરણ અને ૮૪ લાખ યોનિઓ જ
આ સંસાર-સાગરમાં અંગળ આવતો છે.

ક્રોધ, માન આદિ સોળ કષાયો જ આ
સંસાર-સાગરમાં અતિશય ભયંકર
મગરગ્રાહી આદિ સમાન છે. અનાદિ અને
અનંત એવા સંસાર સાગરને અલ્પ કર-
નારા ભવ્ય જીવોનું વર્ણન આ અંગમાં છે.

તેઓ કેવી રીતે વૈમાનિક દેવોના આયુ-
ષ્યનો બંધ કરે છે. અને કેવી રીતે ઉત્કૃષ્ટ
સુરગણ વિમાનોનું સુખ લોગવે છે. અને
સુરગણ વિમાનોનું સુખ લોગવ્યા પછી
તિર્યંજ લોકમાં મનુષ્ય ભવમાં જન્મ લઈને
જે રીતે આયુષ્ય, શરીર, વર્ણ, શારીરિક
સૌંદર્ય, ઉત્તમ જાતિ, ઉત્તમ કુળ, ઉત્તમ
જન્મ, આરોગ્ય, ઔત્પત્તિકી આદિ બુદ્ધિ,
અપૂર્વ શ્રુત ગ્રહણ કરવાની શક્તિરૂપ
મેઘા એ બધી બાબતમાં અન્ય લોકો
કરતાં વિશિષ્ટતા પ્રાપ્ત કરે છે.

તથા તેમના મિત્રો પિતા, કાકા આદિ
સ્વજન, ધનધાન્ય રૂપ વૈભવ, અંત:પુર-
કેશ, કોષ્ટાગાર, બલ-સૈન્ય, વાહન આદિ
પ્રકારની સમૃદ્ધિ એ બધું વિશિષ્ટ પ્રકારનું

હોય છે. તેમની પાસે વિવિધ રત્ન આદિના ઢગલે ઢગલા હોય છે. તથા અનેક પ્રકારના કામભોગોથી પ્રાપ્ત થતા વિશિષ્ટ પ્રકારનાં સુખો તેમને પ્રાપ્ત થયા કરે છે. આ પ્રમાણે ઉત્કૃષ્ટ સુખવિપાક દર્શાવનાર અધ્યયનોમાં સમસ્ત વિષય સ્પષ્ટ કરાયેલ છે.

ભગવાન જિનેન્દ્ર પ્રભુએ આ વિપાક કહેલ છે. અવિચ્છિન્ન પરંપરાથી અનુભવ્ય થયેલ અશુભ અને શુભ કર્મોના વિવિધ પ્રકારના વિપાક, જે સંજ્ઞાના કારણરૂપ છે તેનો આ વિપાકશ્રુતમાં કથન કર્યું છે, [પહેલા શ્રુતસ્કંધમાં અશુભ કર્મોના અને બીજા શ્રુતસ્કંધમાં શુભકર્મોના વિપાક કહેલ છે] આ પ્રકારના બીજા પણ અનેક પ્રકારના વિષયોનું કથન કર્યું છે, આ વિપાક શ્રુતની સંજ્ઞાત વાચનાઓ છે. સંજ્ઞાત અનુયોગદ્વારે છે, યાવત્ સંજ્ઞાત સંગ્રહણીઓ છે.

અંગોની અપેક્ષાએ તે અગિયારમું અંગ છે. તેમાં વીસ અધ્યયનો છે, વીસ ઉદ્દેશન કાળ છે, વીસ સમુદ્દેશન કાળ છે, તેમાં સંજ્ઞાત હલ્લર-એક કરોડ ચોર્યાસી લાખ બત્રીસ હલ્લર પદ છે તથા સંજ્ઞાત અક્ષરો છે. અનંત ગમ છે, અનંત પયાર્થો છે. યાવત્ આ અંગમાં ચરણ અને કર-ણની પ્રરૂપણા થઈ છે. એ જ વિપાકશ્રુતનું સ્વરૂપ છે.

૧૦૧૨ પ્ર૦-સે કિં તં દિટ્ટિવાણ ?

૩૦-દિટ્ટિવાણ ણં સવ્વભાવપરૂવણા
આઘવિજ્જંતિ ।

સે સમાસઓ પંચવિહે પણ્ણત્તે, તંજહા-
પરિકમ્મં, સુત્તાઈ, પુવ્વગયં, અણુઓગો,
ચૂલિયા ।

૧૦૧૨ પ્રશ્ન-હે ભદ્રન્ત ! દૃષ્ટિવાદનું કેવું
સ્વરૂપ છે ?

ઉત્તર-હે શિષ્ય ! સમસ્ત વાદોનું અથવા સમસ્ત નયરૂપ દૃષ્ટિઓનું જેમાં કથન કર્યું છે. એવા બારમા દૃષ્ટિવાદ અંગમાં જીવાદિક સમસ્ત પદાર્થોની અથવા ધર્માસ્તિકાય આદિની પ્રરૂપણા કરવામાં આવી છે. તે દૃષ્ટિવાદ સંક્ષિપ્તમાં પાંચ પ્રકારનો કહેલ છે. તે આ પ્રમાણે પરિકર્મ, સૂત્ર, પૂર્વગત, અનુયોગ, ચૂલિકા.

૧૦૧૩ પ્ર૦ - સે કિં તં પરિક્રમે ?

૩૦-પરિક્રમે સત્તવિદ્દે પળ્લત્તે, તંજહા-
સિદ્ધસેણિયાપરિક્રમે, મળુસ્સસેણિયા-
પરિક્રમે, પુટ્ટસેણિયાપરિક્રમે. ઓગા-
હળસેણિયાપરિક્રમે. ઉવસંપજ્જસેણિયા-
પરિક્રમે, વિપ્પજહસેણિયાપરિક્રમે,
ચુઆચુઅસેણિયાપરિક્રમે ।

૧૦૧૪ પ્ર૦-સે કિં તં સિદ્ધસેણિયાપરિક્રમે ?

૩૦-સિદ્ધસેણિયાપરિક્રમે ચોદ્ધસવિદ્દે
પળ્લત્તે તંજહા-
માઝયાપયાણિ, ઇગઢ્ઠિયપયાણિ, પાઓઢ્ઠ-
પયાણિ, આગાસપયાણિ, કેઝભૂયં, રાસિ-
વદ્દં, ઇગગુણં, દુગુણં, તિગુણં, કેઝભૂયં,
પહિગ્ગહો, સંસારપહિગ્ગહો, નંદાવત્તં,
સિદ્ધવદ્દં ।

સે ત્તં સિદ્ધ-સેણિયાપરિક્રમે ।

૧૦૧૫ પ્ર૦ સે કિં તં મળુસ્સસેણિયાપરિક્રમે ?

૩૦-મળુસ્સસેણિયાપરિક્રમે ચોદ્ધસવિદ્દે
પળ્લત્તે, તંજહા-
તાઈં ચેવ માઝયાપયાણિ-જાવ-નંદાવત્તં
મળુસ્સવદ્દં ।

સે ત્તં મળુસ્સસેણિયાપરિક્રમે ।

અવસેસા પરિક્રમ્માઈં પુટ્ટાહ્યાઈં ઇક્કા-
રસવિહાઈં પળ્લત્તાઈં । ઇચ્ચેયાઈં સત્ત
પરિક્રમ્માઈં, છ સસમહ્યાઈં, સત્ત આજી-
વિયાઈં, છ ચઠ્ઠકળ્લહ્યાઈં. સત્ત તેરા-
સિયાઈં ।

૧૦૧૩ પ્રશ્ન-હે ભદન્ત ! દૃષ્ટિવાદના પરિક્રમ
નામના પહેલા ભેદનું સ્વરૂપ કેવું છે ?

ઉત્તર-સૂત્રાદિને યદ્ધલ્લ કરવાની યોગ્યતા
પ્રાપ્ત કરવી તેનું નામ પરિક્રમ છે. તે પરિ-
ક્રમના હેતુરૂપ હોવાથી શાસ્ત્રનું નામ પણ
પરિક્રમ છે. તે પરિક્રમના સાત પ્રકાર
છે-સિદ્ધ શ્રેણિનું પરિક્રમ, મનુષ્ય શ્રેણિનું
પરિક્રમ, પૃષ્ઠ શ્રેણિનું પરિક્રમ, અવ-
ગાહન શ્રેણિનું પરિક્રમ, ઉપચાર પદ્ય શ્રેણિનું
પરિક્રમ, વિપ્રબ્ધ શ્રેણિનું પરિક્રમ અને
ચ્યુતાચ્યુત શ્રેણિનું પરિક્રમ.

૧૦૧૪ પ્રશ્ન-હે ભદન્ત ! સિદ્ધશ્રેણિના પરિ-
ક્રમનું સ્વરૂપ કેવું છે ?

ઉત્તર-હે શિષ્ય ! સિદ્ધશ્રેણિકા પરિક્રમ
ચૌદ પ્રકારનું છે-માતૃકાપદ, એકાર્થક
પદો, પાદૌષ્ઠ પદ, આકાશ પદ, કેતુભૂત,
રાશિબદ્ધ, એકગુણ, દ્વિગુણ, ત્રિગુણ,
કેતુભૂત, પ્રતિબદ્ધ, સંસાર પ્રતિબદ્ધ,
નંદાવર્ત અને સિદ્ધબદ્ધ, એ ચૌદ સિદ્ધ-
શ્રેણિકા પરિક્રમના પ્રકાર છે.

૧૦૧૫ પ્રશ્ન-હે ભદન્ત મનુષ્યશ્રેણિકાપરિક્રમનું
કેવું સ્વરૂપ છે ?

ઉત્તર-હે શિષ્ય ? મનુષ્યશ્રેણિકાપરિ-
ક્રમના ચૌદ પ્રકારો છે-માતૃકાપદથી
લઈને નંદાવર્ત સુધી ૧૩ પ્રકાર છે. તથા
મનુષ્યબદ્ધ નામનો તેનો ચૌદમો પ્રકાર
છે. આ રીતે મનુષ્યશ્રેણિકાપરિક્રમના
એ ૧૪ પ્રકાર છે.

બાકીના પૃષ્ઠશ્રેણિકાપરિક્રમ, અવગા-
હના શ્રેણિકાપરિક્રમ ઉપસદ્ય શ્રેણિકા-
પરિક્રમ, વિપ્રબ્ધ શ્રેણિકાપરિક્રમ,
અને ચ્યુતાચ્યુતાશ્રેણિકાપરિક્રમ આ
પાંચેના માતૃકાપદથી લઈને પ્રતિબદ્ધ
સુધીના અગિયાર અગિયાર ભેદો છે. આ
પ્રમાણે સિદ્ધશ્રેણિકાથી લઈને ચ્યુતાચ્યુત

एवामेव सपुत्रावरेणं सत्त परिकम्माइं
तेसीति भवंतीति मक्खायाइं। से त्तं
परिकम्माइं। १।

૧૦૧૬ પ્ર૦-સે કિં તં સુત્તાઈં ?

उ०-सुत्ताइं अट्टासीति भवंतीतिमक्खा
याइं, तंजहा-

उजुगं परिणयापरिणयं बहुभंगियं
विप्पच्चइयं विनयचरियं अणंतरं परंपरं
समाणं संजूहं संभिन्नं अहाच्चयं सोवत्थि-
यं घंटे गंदावत्तं बहुलं पुट्टापुट्टं वियावत्तं
एवंभूयं दुआवत्तं वत्तमागुपयं समाभे-
रूढं सव्वओभइं पणामं दुपडिग्गहं।

इच्चेयाइं बावीसं सुत्ताइं छिन्नछेअण-
इआइं आर्जावियसुत्तपरिवाडीए।

इच्चेआइं बावોસં સુત્તાઈં તિક્કણાઈયાઈં
તેરાસિયસુત્તપરિવાડીએ।

इच्चेआइं बावीसं सुत्ताइं चउक्कगयाइं
ससमयसुत्तपरिवाडीए। एवामेव सपु-
त्रावरेणं अट्टासीति सुत्ताइं भवंतीति
मक्खायाइं। से त्तं सुत्ताइं। २।

૧૦૧૭ પ્ર૦-સે કિં તં પુવ્વગયં ?

उ०-पुव्वगयं चउइसविहं पणत्तं,
तंजहा-

उप्पायपुव्वं, अग्गेणीयं, वीरियं, अत्थि-
णत्थिप्पवायं, नाणप्पवायं, सच्चप्पवायं,

સુધીના સાત પરિકર્મ છે. તેમાંના છ
પરિકર્મ સ્વસિદ્ધાંત સંબંધી છે. સાત
પરિકર્મ આજીવિકોને માન્ય છે. છ પરિ-
કર્મ ચાર નયવાળા છે. જે જૈન સિદ્ધાંત
માન્ય છે, સાત પરિકર્મ ત્રૈશિકોને
માન્ય છે આ પ્રકારે પૂર્વાપરની સંકલ-
નાથી તે સાત પરિકર્મ ત્રૈશિક થઈ બન્ય
છે. આ રીતે પરિકર્મનું વર્ણન છે.

૧૦૧૬ પ્રશ્ન-હે ભદ્રન્ત ! સૂત્ર નામના બીજા
લેદનું સ્વરૂપ કેવું છે ?

ઉત્તર-સઘળા દ્રવ્યોની, સમસ્ત પર્યાયોની,
અને સમસ્ત નયોની સૂચના કરનાર
હોવાથી તેમને સૂત્ર કહે છે, તે સૂત્ર ૮૮
પ્રકારનાં કહેલ છે. તે પ્રકારે આ પ્રમાણે
છે-ઋણુક, પરિણુતાપરિણુત, બહુભંગિક,
વિપ્રત્યયિક (વિનયચરિત) અનંતર,
પરમ્પર, સમાન, સંયૂથ, સંલિન્ન,
યથાત્યાગ અથવા યથાવાદ, સૌવસ્તિક,
ઘંટ, નંદાવર્ત, બહુલ, પૃષ્ટાપૃષ્ટ,
વ્યાવર્ત, એવંભૂત, દ્વિકાવર્ત, વર્તમાનો-
ત્યાદ, સમભિરૂઠ, સર્વતોભદ્ર, પ્રમાણ,
દુષ્પતિગ્રહ, એ બાવીસ સૂત્રો સ્વસમય
સૂત્ર પરિપાટીથી એટલે કે જિનસિદ્ધાં-
તાનુસાર છિન્નચ્છેદનયિક છે, એજ
બાવીસ સૂત્રો આજીવિક સૂત્ર પરિપાટી
અનુસાર અચ્છિન્નચ્છેદનયિક છે, તથા એ
બાવીસ સૂત્ર ત્રૈશિક સૂત્ર પરિપાટી અનુ-
સાર ત્રિકનયિક છે. તથા એ બાવીસ સૂત્ર
જિનસિદ્ધાંત પરિપાટી અનુસાર સંગ્રહ,
વ્યવહાર, ઋણુસૂત્ર અને શબ્દ એ ચાર
નયોવાળા છે. ઉપરોક્ત પ્રકારે પૂર્વાપરને
ભેગા કરવાથી ૮૮ ભેદ થઈ બન્ય છે. એમ
કહેલ છે. સૂત્રનું ઉપરોક્ત પ્રકારનું
સ્વરૂપ છે.

૧૦૧૭ પ્રશ્ન-હે ભદ્રન્ત ! પૂર્વગતનું સ્વરૂપ
કેવું છે ?

ઉત્તર-પૂર્વગતના ચૌદ પ્રકાર છે. એટલે
કે દૃષ્ટિવાદના ત્રીજા ભેદમાં ૧૪ પૂર્વ છે.

ઉત્પાદ પૂર્વ-તેમાં સમસ્ત દ્રવ્યો અને
પર્યાયોની ઉત્પાદની અપેક્ષાએ પ્રરૂપણા
કરવામાં આવી છે.

આયપ્પવાયં, કમ્મપ્પવાયં, પચ્ચક્ખાણ-
પ્પવાયં, વિજ્ઞાણુપ્પવાયં, અવંઙ્ગં,
પાણાઠ્ઠ, કિરિયાવિસાલં, લોગવિંદુસારં ।

૧ ઉપ્પાયપુવ્વસ્સ ણં દસવત્થૂ પ્પણત્તા,
ચત્તારિ ચૂલિયાવત્થૂ પ્પણત્તા ।

૨ અગ્ગેણિયસ્સ ણં પુવ્વસ્સ
ચોદસવત્થૂ પ્પણત્તા,
વારસ ચૂલિયાવત્થૂ પ્પણત્તા ।

૩ વીરિયપ્પવાયસ્સ ણં પુવ્વસ્સ
અટ્ટ વત્થૂ પ્પણત્તા,
અટ્ટ ચૂલિયાવત્થૂ પ્પણત્તા ।

૪ અંત્થિ-ગાત્થિપ્પવાયસ્સ ણં પુવ્વસ્સ
અટ્ટારસ વત્થૂ પ્પણત્તા,
દસ ચૂલિયાવત્થૂ પ્પણત્તા ।

૫ નાણપ્પવાયસ્સ ણં પુવ્વસ્સ
વારસ વત્થૂ પ્પણત્તા ।

૬ સચ્ચપ્પવાયસ્સ ણં પુવ્વસ્સ દો વત્થૂ પ્પણત્તા ।

૭ આયપ્પવાયસ ણં પુવ્વસ્સ
સોલસ વત્થૂ પ્પણત્તા ।

૮ કમ્મપ્પવાયપુવ્વસ્સ ણં તીસં વત્થૂ પ્પણત્તા ।

૯ પચ્ચક્ખાણસ્સ ણં પુવ્વસ્સ વીસં
વત્થૂ પ્પણત્તા ।

૧૦ વિજ્ઞાણુપ્પાયસ્સ ણં પુવ્વસ્સ
પનરસ વત્થૂ પ્પણત્તા ।

અગ્રેણીય પૂર્વ-તેમાં સમસ્ત દ્રવ્યો,
પર્યાયો અને જીવવિશેષોના પરિમાણનું
વર્ણન કર્યું છે.

વીર્ય પૂર્વ-તેમાં કર્મરહિત તથા કર્મ
સહિત જીવોની અને અજીવોની
શક્તિનું વર્ણન છે.

અસ્તિનાસ્તિપ્રવાદ-તેમાં જે જે વસ્તુ
લોકમાં જે રીતે વિદ્યમાન છે અથવા
જે પ્રકારે અવિદ્યમાન છે, તેનું કથન
થયું છે.

જ્ઞાનપ્રવાદ-તેમાં મતિજ્ઞાન આદિ પાંચ
જ્ઞાનોની પ્રકરણ કરી છે.

સત્યપ્રવાદ-તેમાં સત્ય-સંયમ અથવા
સત્ય વચનનું, તેમના ભેદોનું તથા તેના
પ્રતિપક્ષીનું વર્ણન કર્યું છે.

આત્મપ્રવાદ-તેમાં નયસિદ્ધાંતની અપે-
ક્ષાએ આત્માનું અનેક પ્રકારથી વર્ણન
કર્યું છે.

કર્મપ્રવાદ-તેમાં જ્ઞાનાવરણીય આદિ આઠ
પ્રકારનાં કર્મોનું, પ્રકૃતિ સ્થિતિ, અનુ-
ભાગ અને પ્રદેશબંધ એ ચાર ભેદો
અને તેમના ધીબા ભેદપ્રભેદોની અપે-
ક્ષાએ વર્ણન કર્યું છે.

પચ્ચખાણપ્રવાદ-તેમાં સમસ્ત પ્રત્યા-
ખાનોનું સ્વરૂપ વર્ણવ્યું છે.

વિદ્યાનુપ્રવાદ-તેમાં વિદ્યાઓના અનેક
અતિશયોનું વર્ણન કર્યું છે.

અવન્ધ્યપૂર્વ-તેમાં એ વિષય સમન્તવ્યો
છે કે જ્ઞાન, તપ અને સંયમયોગ એ
શુભક્રમણા છે પણ અપ્રશસ્ત પ્રમાદ
આદિ અશુભ ક્રમણા છે.

૧૧ અવંજ્ઞસ્સ ણં પુવ્વસ્સ બારસ વત્થૂ પળ્ણત્તા ।

૧૨ પાણાઉસ્સ ણં પુવ્વસ્સ તેરસ વત્થૂ પળ્ણત્તા ।

૧૩ કિરિયાવિસાલસ્સ ણં પુવ્વસ્સ
તીસં વત્થૂ પળ્ણત્તા ।

૧૪ લોગાવિંદુસારસ્સ ણં પુવ્વસ્સ
પળ્ણવીસં વત્થૂ પળ્ણત્તા ॥

ગાહાઓ—

દસ ચોદસ અદ્દહારસે,

વ બારસ દુવે ય વત્થૂ ।

સોલસ તીસા વાસા,

પન્નરસ અણુપ્પવાયમ્મિ ॥

વારસ એક્કારસમે,

વારસમે તેરસેવ વત્થૂણિ ।

તીસા પુણ તેરસમે,

ચઉદસમે પન્નવીસાઓ ॥

ચત્તારિ દુવાલસ અદ્દ,

ચેવ દસ ચેવ ચૂલવત્થૂણિ ।

આહ્લલાણ ચઉપ્પહં,

સેસાણં ચૂલિયા ણત્થિ ॥

સે તં પુવ્વગયં । ૩ ।

પ્રાણાયુપૂર્વ—તેમાં આયુ અને પ્રાણોતું
લેદપૂર્વક વર્ણન કર્યું છે.

ક્રિયા વિશાલપૂર્વ—તેમાં કાયિકી આદિ
ક્રિયાઓતું; સંયમક્રિયાઓતું; અને
છંદક્રિયાઓતું વિસ્તૃત વર્ણન છે.

લોકખિન્દુસાર—અક્ષરના ખિન્દુની જેમ તે
આ લોકમાં અથવા શ્રુતલોકમાં સર્વોત્તમ
છે તથા સમસ્ત અક્ષરોના સન્નિપાત
સંબંધથી તે યુક્ત છે.

ઉત્પાદપૂર્વમાં દસ વસ્તુઓ છે. તથા ચાર
ચૂલિકા વસ્તુઓ છે.

અત્રેણીય પૂર્વની ચૌદ વસ્તુઓ છે. અને
બાર ચૂલિકા વસ્તુઓ છે,

વીર્યપ્રવાહ પૂર્વની આઠ વસ્તુઓ છે.
અને આઠ જ ચૂલિકા છે.

અસ્તિનાસ્તિ પ્રવાહ પૂર્વની અઠાર વસ્તુઓ
અને દસ ચૂલિકા વસ્તુઓ છે.

જ્ઞાનપ્રવાહ પૂર્વની બાર વસ્તુઓ છે.

સત્યપ્રવાહ પૂર્વની બે વસ્તુઓ છે.

આત્મપ્રવાહ પૂર્વની સોળ વસ્તુઓ છે.

કર્મપ્રવાહ પૂર્વની ત્રીસ વસ્તુઓ છે.

પ્રત્યાખ્યાનપ્રવાહ પૂર્વની વીસ વસ્તુઓ છે.

વિદ્યાનુવાહ પૂર્વની પંદર વસ્તુઓ છે.

અવન્ધ્ય પ્રવાહ પૂર્વની બાર વસ્તુઓ છે.

પ્રાણાયુ પ્રવાહ પૂર્વની તેર વસ્તુઓ છે.

ક્રિયા વિશાલ પૂર્વની ત્રીસ વસ્તુઓ છે.

લોકખિન્દુસાર પૂર્વની પચીસ વસ્તુઓ છે.

સંગ્રહ ગાથાઓને અર્થ—

ચૌદ પૂર્વોની વસ્તુઓ અનુક્રમથી આ
પ્રમાણે છે—૧૦, ૧૪, ૮, ૧૮, ૧૨, ૨, ૧૬,
૩૦, ૨૦, ૧૫, ૧૨, ૧૩, ૩૦, ૨૫. આ
સિવાય આરંભના ચાર પૂર્વોમાં ક્રમથી ૪,
૧૨, ૮ અને ૧૦ ચૂલિકાવસ્તુઓ પણ છે.
ચાર, સિવાયના પૂર્વોમાં ચૂલિકાઓ નથી.

૧૦૧૮ પ્ર૦—સે કિં તં અણુઓગે ?

૩૦—અણુઓગે દુવિહે પળગત્તે, તંજહા—

મૂલપદમાણુઓગે ય ગંડિયાણુઓગે ય ।

પ્ર૦—સે કિં તં મૂલપદમાણુઓગે ?

૩૦—ઇત્થ ણં અરહંતાણં ભગવંતાણં

પુવ્વભવા, દેવલોગગમણાણિ, આડં,

ચવણાણિ, જમ્મણાણિ અ અભિસેયા

રાયવરસિરીઓ સીયાઓ પવ્વજ્જાઓ

તવા ય ભત્તા કેવલણાણુપ્પાયા અ

તિત્થપવત્તણાણિ અ । સંઘયણં, સંઠાણં,

ઉચ્ચત્તં, આડં, વન્ન વિભાગો સીસા

ગણા ગણહરા ય અજ્જા પવત્તણીઓ

સંઘસ્સ ચરુવ્વિહસ્સ જં વાવિ પરિમાણં

જિણમણપ્પજ્જવઓહિનાણસમ્મત્તસુયના-

ણિણો ય । વાઈ, અણુત્તરગઈ ય જત્તિયા

સિદ્ધા પાઓવગયા ય, જે જહિં જત્તિ-

યાઈં ભત્તાઈં છેઅઈત્તા, અંતગઢા, મુળિ-

વરુત્તમા, તિમરઓઘવિપ્પમુક્કા સિદ્ધ-

પહમણુત્તરં ચ પત્તા । એ અન્ને ય એવ-

માઈયા ભાવા મૂલપદમાણુઓગે કાહઆ

આઘવિજ્જંતિ, પરુવિજ્જંતિ ।

સે ચં મૂલપદમાણુઓગે ।

૧૦૧૮ પ્રશ્ન—હે ભદ્રન્ત ! અનુયોગતુ સ્વરૂપ કેવું છે ?

ઉત્તર—સૂત્રનો પોતાના વાચ્યાર્થની સાથે જે

સંબંધ હોય છે, તેને અનુયોગ કહે છે.

તેના બે પ્રકાર છે— મૂલપ્રથમાનુયોગ અને ગંડિકાનુયોગ.

પ્રશ્ન—તે મૂલપ્રથમાનુયોગ કેવો છે ?

ઉત્તર—આ મૂલ પ્રથમાનુયોગમાં અર્હન્ત

ભગવાનોના પૂર્વજન્મો, દેવલોકગમન,

આયુષ્ય, દેવલોકમાંથી ચ્યવન, જન્મ,

અલિષેક, શ્રેષ્ઠ રાજલક્ષ્મી, શિખિકાઓ,

પ્રત્યક્ષાઓ, તપસ્યાઓ, ભક્તો, કેવળ-

જ્ઞાનની ઉત્પત્તિ, તીર્થપ્રવર્તન, સંહનન,

સંસ્થાન, ઉચ્ચત્વ, આયુ, વર્ણવિભાગ,

શિષ્યો, ગણો, ગણુધરો, સાધ્વીઓ, પ્રવર્તિ-

નીઓ અતુવિધ સંઘનું પરિમાણ, જ્ઞાન,

કેવળજ્ઞાની, મનઃપર્યવશાની, અવધિજ્ઞાની,

સમસ્ત શ્રુતના પાઠી, વાદિઓ, અનુત્તર

વિમાનોમાં ગમન કરનાર, પાદપોપગમન

સંચારો ધારણ કરીને જેટલા સિદ્ધ થયા

છે તેમનું, તથા જ્યાં જ્યાં જેટલા કર્મોનું

(ભક્તોનું) અનશન દ્વારા છેદન કરીને

કર્મોનો અંત કરનારા જેટલા મુનિવરોત્તમો,

અજ્ઞાનરૂપી કર્મરજથી રહિત બનીને

અનુત્તર-પુનરાગમન રહિત મુક્તિમાર્ગને

પામ્યા છે. તે બધાનું વર્ણન કર્યું છે.

તથા આ વિષયો સિવાયના બીજા જે વિષયો

આ વિષયો જેવા છે, તેમનું આ મૂલપ્રથ-

માનુયોગમાં સામાન્ય રીતે તથા વિશેષ

પ્રકારે વર્ણન કરવામાં આવ્યું છે, પ્રજ્ઞાપના

થઈ છે, પ્રરૂપણા થઈ છે, ઉપમાન-ઉપમેય

ભાવાદિ દ્વારા સ્પષ્ટીકરણ કર્યું છે, ભવ્ય-

જનોના કલ્યાણને માટે તથા અન્યજનો

પ્રત્યેની અનુકંપાથી વારંવાર તેમનું કથન થયું છે. ઉપનય નિગમનોની મદદથી અથવા સમસ્ત નયોના અભિપ્રાયથી નિઃશંકપણે કેઈપણ પ્રકારના સંદેહને સ્થાન ન રહે તેવી રીતે-શિષ્યોને સમબલવામાં આવેલ છે. મૂલપ્રથમાનુયોગનું ઉપરોક્ત પ્રકારનું સ્વરૂપ છે.

૧૦૧૯ પ્ર૦ - સે કિં તં ગંડિયાણુઓગે ?

૩૦ - ગંડિયાણુઓગે અણેગાંવહે પળ્ણત્ત તંજહા-

કુલગરગંડિયાઓ, તિત્થગરગંડિયાઓ, ગણહરગંડિયાઓ, ચક્કહરગંડિયાઓ, દસારગંડિયાઓ, બલદેવગંડિયાઓ, વાસુદેવગંડિયાઓ, હરિવંસગંડિયાઓ, મદ્દવાહુગંડિયાઓ, તવોકમ્મગંડિયાઓ, ચિત્તંતર-ગંડિયાઓ, ઉસ્સપ્પિણીગંડિયાઓ, ઓસપ્પિણીગંડિયાઓ, અમર-નર-તિરિય-નિરયગઈ-ગમણ-વિવિહપરિયટ્ટ-ણાણુઓગે, એવમાહ્યાઓ ગંડિયાઓ, આઘવિજ્જંતિ, પળ્ણવિજ્જંતિ, પરૂવિજ્જંતિ ।

સે તં ગંડિયાણુઓગે । ૪ ।

૧૦૧૯ પ્રશ્ન-હે ભદ્રન્ત ! ગંડિકાનુયોગનું કેવું સ્વરૂપ છે ?

ઉત્તર-એક વિષયની વક્તવ્યતા વાળી વાક્યપદ્ધતિનું નામ ગંડિકા છે. આ ગંડિકાઓનો અર્થ કહેવો તે ગંડિકાનુયોગ, ગંડિકાનુયોગ અનેક પ્રકારનો કહ્યો છે—

કુલકરગંડિકા—તેમાં વિમલવાહન આદિ કુલકરોના પૂર્વજન્મ આદિનું કથન કર્યું છે. તીર્થકરગંડિકા—તેમાં તીર્થકરોના પૂર્વજન્મ આદિનું કથન છે.

ગણધરગંડિકા—તેમાં ગણધરોના પૂર્વજન્મ આદિનું નિરૂપણ છે.

ચક્રધરગંડિકા—તેમાં ચક્રવર્તીઓના પૂર્વજન્મ આદિનું પ્રતિપાદન છે.

દશાર્હગંડિકા—તેમાં સમુદ્રવિજય આદિ દશાર્હોના પૂર્વજન્મ આદિનું વિવરણ છે.

બલદેવગંડિકા—બળદેવોના પૂર્વજન્મનું વર્ણન છે.

વાસુદેવગંડિકા—તેમાં વાસુદેવોના પૂર્વજન્મ આદિનું વર્ણન છે.

હરિવંશગંડિકા—તેમાં હરિવંશનું વર્ણન છે.

તપઃકર્મગંડિકા—તેમાં તપકર્મનું વર્ણન છે.

ચિત્રાન્તરગંડિકા—તેમાં અનેક અર્થોનું વર્ણન છે.

ઉત્સર્પિણીગંડિકા—તેમાં ઉત્સર્પિણીનું વર્ણન છે.

અવસર્પિણીગંડિકા—તેમાં અવસર્પિણીનું વર્ણન છે.

તથા અમર, નર, તિર્યચ અને નારકી એ ચાર ગતિઓમાં જે ગમન થાય છે. તે ગમનોમાં જે વિવિધ પર્યટન—પરિભ્રમણ થાય છે. તેનું વર્ણન કર્યું છે.

આ રીતે ગંડિકાનુયોગમાં ઉપરોક્ત પ્રકારની ગંડિકાઓનું તથા તે પ્રકારની અન્ય ગંડિકાઓનું પણ સામાન્ય તથા વિશેષ રીતે વર્ણન કર્યું છે. તેમની પ્રજ્ઞાપના થઈ છે, ઉપમાન ઉપમેય દ્વારા, સ્પષ્ટીકરણ કર્યું છે. વારંવાર તેમનું કથન કરેલ છે. શિષ્યોને સમજાવવામાં આવેલ છે. ગંડિકાનુયોગનું આનું સ્વરૂપ છે.

૧૦૨૦ પ્ર૦—સે કિં તં ચૂલિયાઓ ?

૩૦—જણં આહલ્લાણં ચરુણં પુવ્વાણં
ચૂલિયાઓ, સેસાહં પુવ્વાહં અચૂલિયાહં ।
સે તં ચૂલિયાઓ । ૫ ।

દિદ્ધિવાયસ્સ ણં પરિત્તા વાયણા, સંખેજ્જા
અણુઓગદારા, સંખેજ્જાઓ પહિવત્તીઓ,
સંખેજ્જાઓ નિજ્જુત્તીઓ, સંખેજ્જા
સિલોગા, સંખેજ્જાઓ સંગહર્ણાઓ ।

સે ણં અગટ્ટયાણ વારસમે અંગે, એગે
સુયક્ખંધે, ચરુહસ પુવ્વાહં, સંખેજ્જા
વત્થૂ, સંખેજ્જા ચૂલવત્થૂ, સંખેજ્જા
પાહુડા, સંખેજ્જા પાહુડપાહુડા,
સંખેજ્જાઓ પાહુડિયાઓ સંખેજ્જાઓ
પાહુડપાહુડિયાઓ. સંખેજ્જાણિ પયસય-
સહસ્સાણિ પયગ્ગેણં પણ્ણત્તા, સંખેજ્જા
અક્કરારા, અણંતા ગમા, અણંતા પજ્જવા,
પારત્તા તસા, અણંતા થાવરા, સાસયા,
કહા ણિબદ્ધા, ણિકાહયા, જિણપણ્ણત્તા
ભાવા આઘવિજ્જંતિ, પણ્ણવિજ્જંતિ

૧૦૨૦ પ્રશ્ન—હે ભદ્રન્ત! ચૂલિકાનું સ્વરૂપ કેવું છે?

ઉત્તર—ઉત્પાદ પૂર્વથી લઈને અસ્તિનાસ્તિ-
પ્રવાહ પૂર્વ સુધીના ચાર પૂર્વોની ચૂલિકાઓ
છે. બાકીના પૂર્વો ચૂલિકા વિનાના છે.
ચૂલિકાનું એ પ્રકારનું સ્વરૂપ છે.

દૃષ્ટિવાદ અંગની સંખ્યાત વાચનાઓ છે,
સંખ્યાત અનુયોગદાર છે, સંખ્યાત પ્રતિ-
પત્તિઓ છે, સંખ્યાત નિર્યુક્તિઓ છે,
સંખ્યાત પ્રલોક છે અને સંખ્યાત સંગ્રહ-
ણીઓ છે.

અંગોની ગણતરીમાં તે બારમું અંગ છે.
તેમાં એક શ્રુતસ્કંધ છે, ચૌદ પૂર્વ છે.
સંખ્યાત વસ્તુઓ છે, સંખ્યાત ચૂલ-
વસ્તુઓ છે, સંખ્યાત પ્રાભૂત છે. સંખ્યાત
પ્રાભૂતપ્રાભૂત છે, સંખ્યાત પ્રાભૂતિકાઓ
છે, અને સંખ્યાત પ્રાભૂતપ્રાભૂતિકાઓ છે,
તેમાં સંખ્યાત લાખ પદો છે. સંખ્યાત
અક્ષરો છે, અનંત ગમ છે, અનંત પર્યાયો
છે, અસંખ્યાત ત્રસ અને અનંત સ્થાવર છે.
ઉપર દર્શાવેલા સમસ્ત જિનપ્રસન્ન ભાવ
દ્રવ્યાર્થતાની અપેક્ષાએ નિત્ય છે. પર્યા-
યાર્થતાની અપેક્ષાએ અનિત્ય છે, સૂત્રમાં જ
અથિત હોવાને કારણે નિબંધ છે, નિર્યુક્તિ,
સંગ્રહણી, હેતુ અને ઉદાહરણો દ્વારા
તેમની પ્રતિષ્ઠા કરવામાં આવી હોવાથી તે

પલ્લવિજ્જંતિ, દંસિજ્જંતિ, નિદંસિજ્જંતિ,
 ઉવદંસિજ્જંતિ। એવં ણાયા, એવં વિણ્ણાયા,
 એવં ચરણ-કરણ-પરૂવણયા આઘવિજ્જંતિ
 સે ચં દિઢ્ઠિવાણે । સે ચં દુવાલસંગે
 ગણિપિઢ્ઠગે । સૂત્ર ૧૪૭ ।

નિકાચિત છે. આ બધા જિનપ્રજ્ઞપ્ત ભાવોનું
 આ અંગમાં સામાન્ય અને વિશેષ રૂપે
 કથન કરાયું છે, તેમની પ્રરૂપણા કરી છે,
 તે પ્રરૂપિત થયા છે, દર્શિત કરાયા છે,
 નિદર્શિત કરાયા છે. ઉપદર્શિત કરાયા છે.
 જે જીવ આ દૃષ્ટિવાદ અંગનું ભાવપૂર્વક
 અધ્યયન કરે છે તે તેમાં દર્શાવેલ ક્રિયાઓનું
 સમ્યક્ અનુષ્ઠાન કરવાથી આત્મસ્વરૂપ
 બની જાય છે. અને તેનો અભ્યાસ કરી
 સમસ્ત પદાર્થોનો જાણકાર બને છે, તેનું
 સારી રીતે અધ્યયન કરનાર વિવિધ
 વિષયનો જાણકાર બને છે.

આ પ્રમાણે આ સૂત્રમાં ચરણ-વ્રત શ્રમણ
 ધર્મ સંયમ આદિની, કરણ પિંડવિશુદ્ધિ,
 સમિતિ આદિની પ્રરૂપણા સામાન્ય તથા
 વિશેષરૂપથી કરવામાં આવી છે. વચન
 પર્યાયથી અથવા નામાદિના ભેદથી કરવામાં
 આવી છે, સ્વરૂપ પ્રદર્શન પૂર્વક કરવામાં
 આવી છે, ઉપમાન-ઉપમેય ભાવ આદિથી
 કરવામાં આવી છે. અન્ય જીવોની દયાને
 માટે તથા ભવ્ય જીવોના કલ્યાણને માટે
 વારંવાર કરવામાં આવી છે. શિષ્યોના
 બુદ્ધિમાં સ્થાપિત કરવામાં આવી છે.

આ પ્રમાણે આચારાંગથી લઈને દૃષ્ટિવાદ
 સુધીના ગણિપિટકરૂપ બાર અંગથી યુક્ત
 આ પ્રવચન પુરૂષ છે. એમ સમજવું.

ગણિપિટકની વિરાધના--આરાધનાનું રૂપ

૧૦૨૧ ઇચ્છેહ્યં દુવાલસંગં ગણિપેઢ્ઠગ
 અતીતકાલે અણંતા જીવા આણાણ
 વિરાહિત્તા ચાઉરંત-સંસાર-કંતારં અણુ-
 પરિયટ્ઠિંસુ । ઇચ્છેહ્યં દુવાલસંગં
 ગણિપેઢ્ઠગં પહુપ્પણે કાલે ષરિત્તા-જીવા
 આણાણ વિરાહિત્તા ચાઉરંતસંસારકંતારં
 અણુપરિયટ્ઠિસ્સંતિ । ઇચ્છેહ્યં દુવાલસંગં-

૧૦૨૧ આ દ્વાદશાંગ રૂપ ગણિપિટકની આજ્ઞાની
 વિરાધના કરવાથી ભૂતકાળના અનંત
 જીવોએ ચાર ગતિવાળી સંસાર રૂપી-અટ-
 વીમાં પરિભ્રમણ કર્યું છે. આ દ્વાદશાંગરૂપ
 ગણિપિટકની આજ્ઞાની વિરાધના કરીને
 વર્તમાન કાળમાં સંખ્યાત જીવો ચાર-
 ગતિરૂપ સંસારરૂપી અટવીમાં પરિભ્રમણ
 કરે છે. આ દ્વાદશાંગરૂપ ગણિપિટકની
 આજ્ઞાની વિરાધના કરીને ભવિષ્ય કાળમાં

ગણિપિડગં અણાગ્ કાલે અણતા
જીવા આણા઼ વિરાહિત્તા ચા઼રંત-સંસાર-
કંતારં અણુપરિયાદ્઱િસ્સંતિ । ઇચ્છે઱્યં
દુવાલસંગં ગણિપિડગં અતીતકાલે
અણંતા-જીવા આણા઼ આરાહિત્તા
ચા઼રંતસંસાર-કંતારં વી઱્વંસુ ।

ઁવં પહુપ્પણે઱્વિ, ઁવં અણાગ્઱્વિ ।
દુવાલસંગે ણં ગણિપિડગે ણ કયાવિ
ણત્થિ, ણ કયા઱્ ગાસી, ણ કયા઱્ ણ
ભવિસ્સ઱્ ।

ભુવિં ચ ભવતિ ય ભવિસ્સતિ ય, અયલે
ધુવે ણિતિઁ સાસઁ અક્ખઁ અઁવ્વઁ
અવ઱્઱િઁ ણિચ્છે ।

સે જહા ણામઁ પંચ અત્થિકાયા ણ
કયા઱્ ગાસી, ણ કયા઱્ ણત્થિ ણ
કયા઱્ ણ ભવિસ્સતિ ।

ભુવિં ચ ભવતિ ય ભવિસ્સતિ ય,
અયલા ધુવા ણિતિયા સાસયા અક્ખયા
અઁવ્વયા અવ઱્઱િયા ણિચ્છા ।

ઁવામેવ દુવાલસંગે ગણિપિડગે ણ કયા઱્
ણ અસિ, ણ કયા઱્ ણત્થિ, ણ કયા઱્
ણ ભવિસ્સ઱્ ।

ભુવિં ચ ભવતિ ય ભવિસ્સ઱્ ય, અયલે
ધુવે-જાવ-અવ઱્઱િઁ ણિચ્છે । ઁત્થ ણં
દુવાલસંગે ગણિપિડગે અણંતા ભાવા,
અનંતા અભાવા, અણંતા હે઱્઱ અણંતા
અહે઱્઱, અણંતા કારણા, અણંતા અકારણા,
અણંતા જીવા, અણંતા અજીવા, અણંતા
ભવસિદ્ધિયા, અણંતા અભવસિદ્ધિયા,

અનંત ઁવે ચારગતિરૂપ સંસાર-કાનનમાં
પરિભ્રમણુ કરશે.

આ દ્વાદશાંગરૂપ ગણિપિટકની આજ્ઞાની
આરાધના કરીને ભૂતકાળમાં અનંત ઁવે
ચારગતિરૂપ સંસાર અટવીને પાર કરી ગયા
છે. અને જે મનુષ્યે વર્તમાન કાળમાં આ
દ્વાદશાંગરૂપ ગણિપિટકની આરાધના કરે
છે અને ભવિષ્યમાં આરાધના કરશે તેઓ
ચાર ગતિરૂપ આ સંસાર અટવીને પાર
કરી રહ્યા છે અને પાર કરશે.

આ દ્વાદશાંગ ગણિપિટક કોઈ કાળે નથી
એમ નથી, સદા વિદ્યમાન છે. દ્વાદશાંગરૂપ
ગણિપિટક પહેલાં કદી પણ ન હતું, એવી
વાત નથી એટલેકે તે પહેલા પણ હતું.
ભવિષ્ય કાળમાં તેનું અસ્તિત્વ નહીં હોય,
એમ પણ નથી એટલે કે ભવિષ્યમાં પણ
અવશ્ય રહેશે જ. આ ગણિપિટક પહેલા
પણ હતું વર્તમાનકાળમાં પણ છે, ભવિષ્ય
કાળમાં પણ રહેશે. તેથી આ ગણિપિટક
અચલ છે, ધ્રુવ છે, નિશ્ચિત છે, શાશ્વત છે,
અક્ષય છે, અઁવ્યય છે, અવસ્થિત છે, નિત્ય
છે. જેમ ધર્માસ્તિકાય આદિ પાંચ અસ્તિ-
કાયો કદી ન હતા એવી વાત નથી પણ
હુમેશા હતા જ. તેમનું અસ્તિત્વ નથી
એવી વાત પણ નથી એટલે કે તે નિત્ય છે,
અને ભવિષ્યકાળમાં નહીં હોય એ વાત
માની શકાય તેમ નથી એટલે ભવિષ્યકાળમાં
પણ હશે જ. પાંચે અસ્તિકાય ભૂતકાળમાં
હતા. વર્તમાનમાં છે. અને ભવિષ્યમાં
હશે જ. તેઓ અચલ છે. ધ્રુવ છે, નિયત
છે, શાશ્વત છે, અક્ષય નાશરહિત અવ-
સ્થિત અને નિત્ય છે. એજ પ્રમાણે દ્વાદ-
શાંગરૂપ ગણિપિટક કદી ન હતું એમ માની
શકાય તેમ નથી, કયારેય તેનું અસ્તિત્વ
નથી એવી વાત પણ માન્ય નથી, કદી
રહેશે નહીં, એ વાત પણ માન્ય નથી
એટલે કે ત્રણે કાળમાં તેનું અસ્તિત્વ રહેશે

અંગતા સિદ્ધા, અનંતા અસિદ્ધા,
આઘવિજ્જંતિ, પળ્ણવિજ્જંતિ, પરૂ-
વિજ્જંતિ, દંસિજ્જંતિ, નિદંસિજ્જંતિ;
ઉવદંસિજ્જંતિ । એવં દુવાલસંગં ગણિ-
પિહગં ઇતિ । સૂત્ર ૧૪૮ ।

જ, અચલ ધ્રુવ, નિચત, શાશ્વત, અક્ષય
અવસ્થિત અને નિત્ય છે.

આ બાર અંગ રૂપ ગણિપિટકમાં અનંત
જીવાદિક પદાર્થ, અનંત અભાવરૂપ પદાર્થો,
અનંત હેતુ અનંત અહેતુ, અનંત કારણો,
અનંત અકારણો, અનંત જીવો, અનંત
અજીવો, અનંત ભવસિદ્ધિકો, અનંત
અભવસિદ્ધિકો, અનંત સિદ્ધો અને અનંત
અસિદ્ધોનું સામાન્ય રીતે પ્રતિપાદન કર્યું
છે. વિશેષ રૂપે પ્રજ્ઞાપન કરાયું છે. પ્રરૂપણ
થયું છે. ઉપમાન ઉપમેય ભાવ આદિથી
કથન થયું છે. અન્ય જીવોની દયાની
અથવા ભવ્ય જનોના કલ્યાણની ભાવનાથી
ફરી ફરીને તેનો ઉદ્દેશ થયો છે.

પ્રકીર્ણક વિષયોનું પ્રતિપાદન

૧૦૨૨ દુવે રાસી પળ્ણત્તા તંજહા જીવરાસો
અજીવરાસી ય ।

અજીવરાસી દુવિહા પળ્ણત્તા,
તંજહા—રૂવી અજીવરાસી અરૂવી અજી-
વરાસી ય । સે કિં તં અરૂવી અજી-
વરાસી ? અરૂવી અજીવરાસી દસવિહા
પળ્ણત્તા, તંજહા-ધમ્મત્થિકાણ જાવ
અદ્ધાસમણ । રૂવી અજીવરાસી અણેગ-
વિહા પળ્ણત્તા, જાવ સે કિં તં અણુ-
ત્તરોવવાહ્યા ? અણુત્તરોવવાહ્યા પંચ-
વિહા પળ્ણત્તા, તં જહા-વિજયવેજયંત
જયંત-અપરાજિત-સવ્વદ્ધસિદ્ધા । સે તં
અણુત્તરોવવાહ્યા, સે તં સસારસમાવન્ન-
જીવરાસી ।

૧૦૨૨ રાસીઓ બે છે—જીવરાશિ, અજીવરાશિ.
અજીવ રાશિ બે પ્રકારની છે—રૂપી
અજીવરાશિ અરૂપી અજીવરાશિ.

અરૂપી અજીવ રાશિનું સ્વરૂપ કેવું છે ?
અરૂપી અજીવરાશિ દસ પ્રકારની છે—
ધર્માસ્તિકાયના સ્કંધ, દેશ, પ્રદેશ, અધ-
ર્માસ્તિકાયના સ્કંધ, દેશ, પ્રદેશ, આકા-
શાસ્તિકાયના સ્કંધ, દેશ પ્રદેશ અને
અદ્ધ, સમય.

રૂપી અજીવ રાશિ અનેક પ્રકારની છે—
સ્કંધ, દેશ, પ્રદેશ પરમાણુવગેરે પ્રજ્ઞાપના
સૂત્રનું પ્રથમ પદ અહીં કહી લેવું જોઈએ
યાવત્ અનુત્તરોપપાતિકનું કેવું સ્વરૂપ છે ?
અનુત્તરોપપાતિક પાંચ પ્રકારના છે—
વિજય, વૈજયંત, જયંત, અપરાજિત અને
સર્વાર્થસિદ્ધક. આ પ્રકારની આ બધી પાંચ
ઈન્દ્રિયોવાળી સંસારી જીવરાશિ છે.

૧૦૨૩ દુવિહા ગેરહ્યા પળ્ણત્તા તંજહા—પજ્જ-
ત્તા ય, અપજ્જત્તા ય ।
એવં દંહઓ માળિયવ્વો-જાવ-વેમાણિ-
યત્તિ સૂત્ર ૧૪૬

૧૦૨૪ ઈમીસે ણં રયણપ્પહાણ પુઠ્ઠવીણ કેવહ્યાં
લેત્તં ઓગાહેત્તા કેવહ્યાં ગિરયાવાસા
પળ્ણત્તા ?

ગોયમા ! ઈમીસે ણં રયણપ્પહાણ પુઠ્ઠવીણ
અસીઉત્તરજોયણસહસ્સ-બાહલ્લાણ ઉવારિં
એગં જોયણસહસ્સં ઓગાહેત્તા હેટ્ઠા
ચેગં જોયણસહસ્સં વજ્જેત્તા મજ્જે
અટ્ઠસત્તરિં જોયણસયસહસ્સે એત્થ ણં
રયણપ્પહાણ પુઠ્ઠવીણ ગેરહ્યાણં તીસં
વાસસયસહસ્સા ભવંતીતિ મક્ખાયા ।
તે ણં ગિરયાવાસા અંતો વટ્ઠા,
બાહિં ચરંસા જાવ અસુમા ગિરયા,
અસુમાઓ ગિરણ્ણુ વેયણાઓ । એવં સત્ત
વિ માળિયવ્વાઓ જં જાસુ જુજ્જહ —
આસીયં વત્તીસં,

અટ્ઠુવીસં તહેવ વીસં ચ ।

અટ્ઠારસ સોલસગં,

અટ્ઠત્તરમેવ બાહલ્લં ॥૧॥

તીસા ય પળ્ણવીસા,

પન્નરસ દસેવ સયસહસ્સાણિ ।

૧૦૨૩ નારકી જીવો એ પ્રકારના હોય છે—
પર્યાપ્ત અને અપર્યાપ્ત યાવત વૈમાનિક
સુધીના ચોવીસ દંડક છે.

૧૦૨૪ આ રત્નપ્રભા પૃથ્વીના કેટલા પ્રમાણના
ક્ષેત્રને અવગાહિત કરીને કેટલાં નરકવાસો
કહેલા છે ?

હૈ ગૌતમ ! આ રત્નપ્રભા પૃથ્વીના જે એક
લાખ એંસી હજાર યોજનનો વિસ્તાર
કહેલ છે તેના ઉપરના ભાગનો એક હજાર
જેટલો ભાગ છોડીને તથા નીચેના એક
હજાર યોજન પ્રમાણ ભાગ છોડીને મધ્યના
એક લાખ અઠ્યોતેર હજાર યોજન પ્રમાણ
ભાગ જેટલી આ રત્નપ્રભા પૃથ્વીમાં ત્રીસ
લાખ નારકાવાસ છે, એમ જિનેન્દ્ર દેવે
ભાષ્યું છે. તે નરકવાસો અંદરથી ગોળા
કારના છે. બહારથી ચતુષ્કોણ આકારના
છે. યાવત ત્યાં નરકના જીવો હોય છે.
નરકમાં અશુભ વેદના ભોગવવી પડે છે.

રત્નપ્રભા પૃથ્વીથી લઈને તમસ્તમઃપ્રભા
પૃથ્વી સુધી સાતે નરકોમાં એજ પ્રકારની
સ્થિતિ છે. વિસ્તારનું પ્રમાણ જે નરકમાં
જે ઘટે તે ઘટાવવાનું છે.

પહેલી પૃથ્વીની ઉંચાઈ એક લાખ એંસી
હજાર યોજનની છે. એજ પ્રમાણે બીજી
પૃથ્વીની ઉંચાઈ એક લાખ બત્રીસ હજાર
યોજનની છે, ત્રીજીની એક લાખ અઠ્યા
વીસ હજાર, ચોથીની એક લાખ વીસ
હજાર, પાંચમીની એક લાખ અઠાર હજાર
છઠ્ઠીની એક લાખ સોળ હજાર અને
સાતમીની ઉંચાઈ એક લાખ આઠ હજાર
યોજનની છે.....(૧)

પહેલી પૃથ્વીમાં ત્રીસલાખ, બીજી
પૃથ્વીમાં પચીસલાખ, ત્રીજી પૃથ્વીમાં
ચંદરલાખ, ચોથી પૃથ્વીમાં દસ લાખ

તિળ્લેગં પંચૂણં,
 પંચેવ અણુત્તરા નરગા ॥૨॥
 ચુસદ્દી અસુરાણં,
 ચુરાસીઈં ચ હોઈ નાગાણં ।
 વાવત્તરિ સુવણ્ણાણં,
 વાઁકુમારાણ છુણ્ણુઈ ॥૩॥
 દીવદિસાઁદહીણં,
 વિજ્જુકુમારિંદથણિયમગ્ગીણં ।
 છુણ્ણં પિ જુવલયાણં,
 વાવત્તરિમો ય સયસહસ્સા ॥૪॥
 વાવીસદ્દાવીસા,
 વારસ અઁચુરો ય સયસહસ્સા ।
 પણ્ણા ચ્ચાલીસા,
 છુચ્ચ સહસ્સા સહસ્સારે ॥૫॥
 આણયપાણયકપ્પે,
 ચ્ચત્તારિ સયાઁઁરણચ્ચુણ તિન્ને ।
 સત્ત વિમાણસયાઈં,
 ચુસુ વિ ંણુ કપ્પેસુ ॥૬॥
 ંકારસુત્તરં હોઈમેસુ,
 સત્તુત્તરં ચ મઁજ્જમણ ।
 સયમેગં ઉવારિમણ.
 પંચેવ અણુત્તરવિમાણા ॥૭॥
 દોચ્ચાણ ણં પુઁઁવીણ તચ્ચાણ ણં પુઁઁવીણ
 ચતુઁઁથીણ ણં પુઁઁવીણ પંચમીણ ણં
 પુઁઁવીણ છઁઁઁવીણ ણ પુઁઁવીણ સત્તમીણ ણં
 પુઁઁવીણ ગાહાહિં ંાણિયઁવ્વા ।

પાંચમી પૃથ્વીમાં ત્રણુલાખ, છઠ્ઠી પૃથ્વીમાં
 એક લાખમાં પાંચ ઓછા અને સાતમી
 પૃથ્વીમાં પાંચ નારકાવાસ છે. આ રીતે
 નારકાવાસોની કુલ સંખ્યા ચોર્યાસી
 લાખ છે.(૨)
 અસુરકુમારોના ચોસઠલાખ, નાગકુમારોના
 ચોર્યાસી લાખ, સુપર્ણકુમારોના ઓંતેર-
 લાખ, વાયુકુમારના છન્તુ લાખ, તથા
 દ્વીપકુમાર, દિક્કુમાર, વિઘ્નુકુમાર,
 સ્તનિતકુમાર અને આગ્નકુમાર એ છ
 યુગલોમાંના પ્રત્યેક કુમારના ઓંતેર-ઓંતેર
 લાખ ભવનો છે. તે બધાની કુલ સંખ્યા
 સાત કરોડ ઓંતેર લાખ છે.(૩), (૪).
 સૌધર્મ નામના પહેલા દેવલોકમાં બત્રીસ
 લાખ વિમાન છે, ઈશાન નામના બીજા
 દેવલોકમાં અઠ્યાવીસ (૨૮) લાખ, ત્રીજા
 સનહુમાર દેવલોકમાં બાર લાખ, ચોથ-
 માહેન્દ્ર દેવલોકમાં આઠ લાખ, પાંચમા
 અહ્યલોકમાં ચાર લાખ, છઠ્ઠા લાંતક દેવા
 લોકમાં પચાસ હબ્બર, સાતમા મહાશુક
 દેવલોકમાં ચાલીસ હબ્બર, આઠમા સહ
 આર દેવલોકમાં છ હબ્બર, નવમા અને
 દસમા આનત-પ્રાણુત દેવલોકમાં ચારસો
 વિમાનો છે. અગિયારમાં આરણુ અને
 બારમા અચ્યુત દેવલોકમાં ત્રણસો વિમાનો
 છે, નવ ઐવેયકમાંના અઘઃસ્તન ઐવેયકોમાં
 એકસો અગિયાર વિમાનો છે. ત્રણ મધ્યમ
 ઐવેયકોમાં એકસો સાત વિમાનો છે. અને
 ત્રણ ઉપરિતન ઐવેયકોમાં એકસો વિમાનો
 છે. તથા અનુત્તર વિમાનોમાં પાંચ જ
 વિમાનો છે. એ વિમાનોની કુલ સંખ્યા
 ચોર્યાસી લાખ સત્તાણુ હબ્બર ત્રેવીસ
 છે.(૫), (૬), (૭)
 પહેલી પૃથ્વીમાં, બીજામાં, ત્રીજામાં,
 ચોથીમાં, પાંચમીમાં, છઠ્ઠીમાં, સાતમી
 પૃથ્વીમાં જેટલા જેટલા નારકાવાસો છે,
 તે ગાથા દ્વારા પહેલાં બતાવેલ દેવારો
 આવેલ છે.

સત્તમીએ પુઢવીએ પુચ્છા। ગોયમા !
 સત્તમીએ પુઢવીએ અદુત્તર જોયણસય-
 સહસ્સાઈં વાહલ્લાએ ઉવરિં અદ્વતેવન્નં
 જોયણસહસ્સાઈં ઓગાહેત્તા હેઢ્ઠા વિ
 અદ્વતેવન્નં જોયણસહસ્સાઈં વજ્જિત્તા
 મજ્જે તિસુ જોયણસહસ્સેસુ એથ્થ ણં
 સત્તમાએ પુઢવીએ નેરહ્મયાણં અણુત્તરા
 મહહમહાલયા મહાનિરયા પળ્ણત્તા,
 તંજહા-કાલે મહાકાલે રોરુએ મહારોરુએ
 અપ્પહ્મિદ્ધાણે નામં પંચમે । તે ણં નિરયા
 વઢ્ઠા ય તંસા ય અહેસુરપ્પસંઠાણસંઠિયા
 જાવ અસુમા નરગા અસુમાઓ નેરહ્મસુ
 વેયણાઓ ।

પ્રશ્ન-કેવહ્મયા ણં મંતે ! અસુરકુમારાવાસા
 પળ્ણત્તા ?

ઉત્તર-ગોયમા ! ઈમીસે ણં રયણપ્પમાએ પુઢવીએ
 અસીઉત્તરજોયણસયસહસ્સવાહલ્લાએ
 ઉવરિ એગં જોયણસહસ્સં ઓગાહેત્તા
 હેઢ્ઠા ચેગં જોયણસહસ્સં વજ્જિત્તા મજ્જે
 અદ્વહત્તરિજોયણસયસહસ્સે એથ્થ ણં
 રયણપ્પમાએ પુઢવીએ ચડસઢિં અસુર-
 કુમારાવાસસયસહસ્સા પળ્ણત્તા । તે ણં
 ભવણા વાહિં વઢ્ઠા અંતો ચડરંસા અહે
 પોક્કસુરકળ્ણિયાસંઠાણસંઠિયા ઉમ્મિક્કળ્ણ-
 તરવિહલ્લગંભારસાયાપ્પલિહા અટ્ટાલય-
 ચરિયદારગોરકવાહતોરણપહિદુવારદે-
 સમાગા જંતમુસલમુસંઠિસયગ્ધિપરિ-
 વારિયા અરુજ્જા અડયાલકોટ્ટુગરહ્મયા
 અડયાલકયવળમાલા લાહોહ્યમહિયા

સાતમી પૃથ્વીને વિષે ગૌતમે જે પ્રશ્ન
 પૂછ્યો. તેનાં જવાબમાં મહાવીર સ્વામી
 કહે છે કે-હૈ ગૌતમ ! સાતમી પૃથ્વીનો
 વિસ્તાર જે એક લાખ આઠ હજાર યોજ-
 નનો કહ્યો છે તેમાં ઉપરના સાડા બાવન
 (૫૨૧) હજારયોજનને છોડીને તથા નીચેના
 સાડાબાવન હજાર યોજન છોડીને વચ્ચેના
 બાકીના ત્રણ હજાર યોજન પ્રમાણ ક્ષેત્રમાં
 આ સાતમી પૃથ્વીમાં નારકીઓના પાંચ
 અનુત્તર-ઉત્કૃષ્ટ-અતિ વિશાળ મહાનારકા-
 વાસો છે. તેમના નામ-કાલ, મહાકાલ,
 રૌરવ, મહારૌરવ અને પાંચમો અપ્રતિષ્ઠાન
 તે બધા નારકાવાસ વચ્ચેથી ગોળ છે. છેડે
 ત્રિકોણાકાર છે. અને તેમના તળિયાનો
 ભાગ વળના છરાઓ જેવો છે. યાવત્ આ
 બધા નરકો અશુભ છે. તે નરકોમાં અશુભ
 વેદનાઓ ભોગવવી પડે છે.

પ્રશ્ન-હૈ ભદ્રન્ત ! અસુરકુમારના આવાસો કેટલા
 છે ?

ઉત્તર-હૈ ગૌતમ ! આ રત્નપ્રભા પૃથ્વીની જે
 એક લાખ એસી હજાર યોજનની ઉંચાઈ
 કહેલ છે. તેની ઉપરનો એક હજાર યોજન
 ભાગ છોડીને, અને નીચેનો એક હજાર
 યોજન પ્રમાણ ભાગ છોડીને વચ્ચેનો જે
 એક લાખ અઠ્યોતેર હજાર યોજન પ્રમાણ
 બાકી રહે છે. તેટલા આ રત્નપ્રભા પૃથ્વીના
 ભાગમાં ચોસઠ લાખ અસુરકુમારને
 આવાસો છે. તે ભવનો બહારથી ગોળાકાર
 છે અને અંદરથી ચતુષ્કોણ છે. તેમનો
 નીચેનો ભાગ કમળની કલ્પિકાના આકારના
 જેવો હોય છે. જમીનને ખોદીને તેમના
 ડરતી જે બાઈ ખોદવામાં આવી છે. તેનો
 વિસ્તાર વિપુલ અને ગંભીર છે. તેમની
 પાસેના ભાગમાં અટારી હોય છે. તથા
 આઠ હાથ પહોળો માર્ગ હોય છે, તથા
 પુરદ્વાર, કપાટ, તોરણ, બહિર્દ્વાર અને
 પ્રતિદ્વાર અવાન્તર દ્વાર હોય છે. તે બધા

ગોસીસસરસરત્તંચદણદહરીદણપંચંગુલિ-
તલા કાલાગુરુપવરકુંદુરુકકતુરુકકડજ્ઞં
તધૂવમઘમઘંતગંધુદ્યુયાભિરામા સુગંધવર-
ગંધિયા ગંધવદ્દિભૂયા અચ્છા સળ્હા
લળ્હા ઘટ્ટા મટ્ટા નીરયા ણિમ્મલા
વિતિમિરા વિસુદ્ધા સુપ્પમા સમરીયા
સઝ્જોયા પાસાઈયા દરિસણિજ્જા અભિ-
રુવા પહિરુવા । एवं जं जस्स कमए तं
तस्स जं जं गाहाहिं भणियं तह चैव
वण्णओ ।

ભવનો પત્થરો ફે'કવાના યંત્રોથી, મુસલ
નામનાં હુથિયારોથી મુસુંદીઓથી અને
એક સાથે સો માણસોની હત્યા કરનારી
શતઘ્નિઓથી યુક્ત હોય છે. તેમાં શત્રુ
સૈન્ય પ્રવેશ કરીને લડી શકતું નથી તેથી
તે અયોદ્ધ છે.

તે ભવનો ૪૮ ઓરડાઓથી યુક્ત હોય
છે. અને ૪૮ પ્રકારની ઉત્તમ વનમાળા-
ઓથી યુક્ત હોય છે. તે ભવનોના તળિયાના
ભાગ પર ઉપલેપ કરેલો હોય છે. ગાઠ
ગોશીર્ષ ચંદન અને સરસ રક્ત-ચંદનના
લેપથી તેની ફીવાલો પર પાંચે આંગળીઓ
અને હુથેળીઓના નિશાન પડ્યા હોય
એવું લાગે છે. તે ભવનોમાં કાળા અગર-
શ્રેષ્ઠ કુન્દરૂઠ અને તુરૂંધક (લોખાન)ના ધૂપને
સળગાવવાથી આવતી સુગંધ કરતાં પણ
વધારે સુગંધ આવે છે, શ્રેષ્ઠમાં શ્રેષ્ઠ
સુગંધિત પદાર્થો કરતાં પણ તે ભવનો
વધારે સુગંધ યુક્ત હોય છે. તેથી તે
ભવનો સુગંધિ-દ્રવ્યોથી યુક્ત અગરબત્તી
જેવાં લાગે છે. ચારે તરફથી આકાશ અને
સ્ફટિક સમાન સ્વચ્છ સુવાળાં પરમાણુ-
સ્કંધમાંથી તેમની રચના થવાને કારણે તે
ભવનો સુવાળા સૂતરમાંથી વણેલા
સુકોમળ વસ્ત્ર જેવાં કોમળ હોય છે. ઘસેલા
વસ્ત્રો જેટલાં સુવાળાં હોય છે. એટલા
સુવાળાં આ ભવનો હોય છે. જેવી રીતે
પથ્થરની પુતળીને ખરસાણ (શાણુ-સરાણુ)
પર ઘસીને એક સરખી બનાવેલી હોય છે
એવી જ રીતે તે ભવનો પણ પ્રમાણાપેત
રચનાવાળા છે. એટલે કે જ્યાં જેવી રચના
હોવી જોઈએ તેવી પ્રમાણુસરની રચના-
વાળા છે. તેમાં કોઈપણ જગ્યાએ ખડ-
ખચડાપણું નથી. જેવી રીતે નાબુક સરાણુ
વડે પાષાણુની પુતળીને સફ કરવામાં
આવે છે. એ જ રીતે એ ભવનો પણ સાફ
છે. તેમાં કોઈપણ જગ્યાએ ધૂપનું તો

નામનિશાન પણ નથી હોતું. તે ભવનો વિશાળ છે. અંધકાર રહિત હોય છે. વિશુદ્ધ-કલંક રહિત હોય છે. પ્રકાશયુક્ત હોય છે. તે ભવનોમાંથી પ્રકાશના કિરણો બહાર ફેંકાતા હોય છે. પ્રકાશિત કરનારા હોય છે. મનને પ્રસન્ન કરનારા છે. તેને જોનારને આંખ થાકતી નથી. તેથી દર્શનીય છે. અભિરૂપ છે, જ્યારે જુઓ ત્યારે તેમની શોભા અપૂર્વ લાગે છે, પ્રતિરૂપ છે. એવં એજ પ્રમાણે જે કમથી અસુર-કુમારના આવાસો છે તેમ નાગકુમાર આદિ ભતિના ભવનાદિકોતું વર્ણુન સમજવું. મનુષ્યોસુધી એમજ કહેવું.

પ્ર૦-કેવહ્યા ણં મંતે ! પુઠવિકાહ્યાવાસા પળ્ણત્તા ?

ઉ૦-ગોયમા ! અસંખેજ્જા પુઠવિકાહ્યાવાસા પળ્ણત્તા । એવં જાવ મળુસ્સત્તિ ।

પ્ર૦-કેવહ્યા ણં મંતે ! વાળમંતરાવાસા પળ્ણત્તા ?

ઉ૦-હ્મીસે ણં રયળપ્પમાણ પુઠવીણ રયળામ-યસ્સ કંહસ્સ જોયળસહસ્સવાહલ્લસ્સ ઉવરિં એગં જોયળસયં ઓગાહેત્તા હેટ્ઠા ચેગં જોયળસયં વજ્જેત્તા મજ્જે અટ્ઠસુ જોયળસણ્ણ સુ એત્થ ણં વાળ-મંતરાણં દેવાણં તિરિયમસંખેજ્જા મોમેજ્જા નગરાવાસસયસહસ્સા પન્નત્તા, તે ણં મોમેજ્જા નગરા વાહિં વઢા અંતો ચરંસા એવં જહા મવળવાસીણં તહેવ ણેયવ્વા ણવરં પહાગમાલાઉલા સુરમ્મા પાસાહ્યા દરિસણિજ્જા અમિરુવા પહિરુવા ।

પ્રશ્ન-હે ભદ્રન્ત ! પૃથ્વીકાયિકોના નિવાસસ્થાન કેટલા પ્રકારના છે ?

ઉત્તર-હે ગૌતમ ! પૃથ્વીકાયિકોના આવાસ અસંખ્યાત કહેલા છે. અપ્, તેજ, વાયુ અને પ્રત્યેક વનસ્પતિમાં અસંખ્યાત સ્થાન છે. અને સાધારણ વનસ્પતિના અનંત સ્થાન છે.

પ્રશ્ન-હે ભદ્રન્ત ! વાણુવ્યંતર દેવોના આવાસ કેટલા છે ?

ઉત્તર-ગૌતમ ! આ રત્નપ્રભા પૃથ્વીનો જે રત્ન-મય કાંડ છે તેની ઉંચાઈ એક હજાર યોજનની છે. તેની ઉપરનો એક સો યોજન પ્રમાણ ભાગ છોડીને અને નીચેનો એક સો યોજન પ્રમાણ ભાગ છોડીને વચ્ચેનું જે આઠસો યોજન પ્રમાણ ક્ષેત્ર રહે છે તે વ્યંતર દેવોના નગરરૂપ આવાસો છે. તે આવાસો ભૂમિગત છે. તે આવાસો તિરછા અસંખ્યાત યોજન સુધી છે. તેમની સંખ્યા લાખોની છે. તે ભૂમિગત વ્યંતરાવાસો બહારથી ગોળાકાર છે અંદરથી ચતુષ્કોણ છે. તે આવાસોનું વર્ણુન પણ ભવનવાસીઓના આવાસો જેવુંજ છે. પણ તેમના કરતાં વ્યંતર દેવોના આવાસોમાં આટલી વિશિષ્ટતા હોય છે-તે વ્યંતરોના

પ્ર૦ કેવડયા ણં મંતે ! જાહસિયવિમાનાવાસા
પણ્ણત્તા ?

૩૦-ગોયમા ! ઈમ્મસે ણં રયણપ્પમાણ પુઢવીણ
વહુસમરમણિજ્જાઓ ભૂમિમાગાઓ
સત્તનુયાઈં જોયણસયાઈં ઉઢું ઉપ્પણ્ણત્તા
एत्थ णं दसुत्तरजोयेणसयवाहल्ले
જોહસવિસણ જોહસિયાણં દેવાણં અસં-
સેજ્જા જોહસિયવિમાનાવાસા અબ્બુ-
ગ્ગયમૂસિયપહાસિયા વિવિહમણિરયણ-
મત્તિચિત્તા વાઠ્ઠદ્દયવિજયવેજયંતીપહા-
ગણ્ણત્તાહલ્લત્તકલિયા તુંગા ગગણતલમણુ-
લિહંતસિહરા જાલંતરરયણપંજરુમ્મિલિ-
યવ્વ મણિક્કણગથૂમિયાગા વિયસિયસય-
પત્તપુંડરીયતિલયરયણદ્ધચંદચિત્તા અંતો
વાહિં ચ સણ્ણહા તવણિજ્જવાલુયાપત્થહા
સુહફાસા સસ્સિરીયરૂવા પાસાહ્યા દરિ-
સણિજ્જા અભિરૂવા પહિરૂવા ।

નગરો ધ્વજ્જમાળાઓથી યુક્ત હોય છે.
તે ભવનો પણ સુરમ્ય, પ્રાસાદીય, દર્શનીય
અભિરૂપ હોય છે.

પ્રશ્ન-હે ભદ્રન્ત ! જ્યોતિષ્ક દેવોના વિમાનવાસો
કેટલા છે ?

ઉત્તર-હે ગૌતમ ! આ રત્નપ્રભા પૃથ્વીના બહુ
સમ રમણીય ભૂમિભાગથી સાતસો નવ
યોજન ઉપર જતાં જે ક્ષેત્ર આવે છે તેમાં
એકસો દસ યોજનની ઉંચાઈમાં તિરછા
પ્રદેશમાં જ્યોતિષ્ક દેવોના અસંખ્યાત
જ્યોતિષ્ક વિમાનાવાસો આવેલા છે
જ્યોતિષ્ક દેવોના તે વિમાનાવાસો સમસ્ત
દિવસોમાં ઘણાં વેગથી ફેલાતી પોતાની
પ્રભાવડે શુભ ભાસે છે.
ચંદ્રકાન્ત આદિ અનેક પ્રકારના મણિઓની
તથા કર્કેશન આદિ રત્નોની વિશિષ્ટ રચનાથી
તેમની શોભા અપૂર્વ લાગે છે. તથા તે
વિમાનાવાસો પવનથી ઉડતી વિજયસૂચક
વૈજયન્તી માળાઓથી અને ધ્વજ્જપતાકા-
ઓથી અને ઉપરા ઉપરી રહેલા વિસ્તીર્ણ
છત્રોથી યુક્ત હોય છે. તેથી તેઓ પોતાનાં
શિખરોવડે આકાશને અડતાં હોય એવા
લાગે છે. તેમની ખારીઓના મધ્યભાગમાં
રત્નો જડેલા છે. જેવી રીતે ઘરમાં રાખેલી
વસ્તુને ઘણ આદિતો સંસર્ગ થતો ન
હોવાથી, તે વસ્તુને ઘરમાંથી બહાર કાઢીએ
ત્યારે નિર્મળ હોવાથી શોભી ઉઠે છે. એજ
પ્રમાણે તે વિમાનાવાસો પણ નિર્મળતાને
લીધે શોભે છે. તે વિમાનાવાસોના જે નાના
શિખરો છે તે મણિ અને કનકના બનાવેલા
હોય છે. સો પાખડિઓવાળા વિકસિત
કમળોથી, પુષ્પોથી અને રત્નમય
અર્ધચન્દ્રોથી તે વિમાનાવાસો અપૂર્વ
શોભાવાળા લાગે છે. વિમાનાવાસો અંદર
તથા બહાર મુલાયમ હોય છે. તેમનાં
આંગણામાં તંપ્ત સુવર્ણની રજ પથરી
હોય એવું લાગે છે. તેમનો સ્પર્શ ઘણું

સુખદાયક લાગે છે. તેનું રૂપ શોભાયમાન હોય છે. તે વિમાનાવાસો પ્રાસાદિકે દર્શનીય અભિરૂપ અને પ્રતિરૂપ હોય છે.

પ્ર૦—કેવડ્યા ણં મંતે ! વેમાગિયાવાસા પ્ણત્તા ?

૩૦—ગોયમા ! ર્મસે ણં ર્યણપ્પમાણ પુઠ્ઠવીણ બહુસમરમણિજ્જાઓ ભૂમિભાગાઓ ઉઠ્ઠું ચંદિમસૂરિયગહગણનક્ષત્તતારારૂવાણં વીઠ્ઠવઠ્ઠા વહૂણિ જોયણાણિ, વહૂણિ જોયણસયાણિ, વહૂણિ જોયણસહસ્સાણિ, વહૂણિ જોયણસયસહસ્સાણિ, વહુઈઓ જોયણકોડીઓ વહુઈઓ જોયણકોડા-કોડીઓ અસંખેજ્જાઓ જોયણકોડા-કોડીઓ ઉઠ્ઠું દૂરં વીઠ્ઠવઠ્ઠા ઇત્થ ણં વેમાગિયાણં દેવાણં સોહમ્મીસાણસણં-કુમારમાહિંદંબલંતગસુક્કસહસ્સાર-આણયપાણય-આરણ-અચ્ચુણ્ણુ ગેવેજ્જ-મણુત્તરેણુ ય ચરુસાહિં વિમાણાવાસ-સયસહસ્સા સત્તાણઉઠ્ઠું ચ સહસ્સા તેવીસં ચ વિમાણા ભવંતાંતિમક્કવાયા ।

તે ણં વિમાણા આચ્ચેમાલિપ્પમા ભાસ-રાસિવણ્ણામા અરયા નીરયા ણિમ્મલા વિસુદ્ધા સવ્વરયણામયા અચ્છા સળ્લા ઘટ્ટા મટ્ટા ણિપ્પંકા ણિક્કંકલ્લહ્યાયા સપ્પમા સમરીયા સરુજ્જોયા પાસાર્યા દરિસણિજ્જા અભિરૂવા પાઠિરૂવા ।

પ્ર૦ સોહમ્મે ણં મંતે ! કપ્પે કેવડ્યા વિમાણા-વાસસયસહસ્સા પ્ણત્તા ?

પ્રશ્ન—હે ભદ્રન્ત ! વૈમાનિક દેવોના આવાસ કેટલા છે ?

ઉત્તર—હે ગૌતમ ! આ રત્નપ્રભા પૃથ્વીના બહુ સમરમણીય ભૂમિ ભાગથી ઉપરના ભાગમાં જે ચંદ્ર, સૂર્ય, ગ્રહ, નક્ષત્રો અને તારા છે તેમને યોગંગીને ઘણા સેકડો યોજન, ઘણા હબ્દર યોજન, અનેક લાખ યોજન, અનેક કરોડ યોજન, અનેક કોડા કોડી યોજન, તથા અસંખ્યાત કોડા કોડી યોજન દૂર ઉચ્ચે જતા વૈમાનિક દેવોના સૌધર્મ ઇશાન, સનરુકુમાર, મહેન્દ્ર, પ્રહલોક, લાંતક, મહાશુક, સહસ્રાર. આણુત, પ્રાણુત, આરણુ અને અચ્યુત એ બાર દેવલોકમાં તથા નવ ઐવેયકમાં તથા પાંચ અનુત્તર વિમાનોમાં ચોર્યાસી લાખ સત્તાણુ હબ્દર ત્રેવીસ વૈમાનિક દેવોના વિમાનો છે. એણું ભગવાને ભાષેલ છે.

તે વિમાન સૂર્યસમાન પ્રભાવાળા છે. તે વિમાનોની કાન્તિ પ્રકાશ રાશીવાળા સૂર્યના વર્ણુ જેવી છે. તેઓ સ્વાભાવિક રજ વિનાના છે, ઉડીને આવનારી ધૂળથી પણ રહિત છે. કૃત્રિમ અંધકારથી રહિત છે. સ્વાભાવિક અંધકારથી રહિત છે. કર્કેતન આદિ રત્નમય છે. આકાશ અને સ્ફટિક સમાન નિર્મળ છે. મુદ્દાયમ છે. સરાણના પથ્થર પર ઘસ્યા હોય તેવાં ચળકતાં છે. ઘણાં કોમળ અને સુવાળાં છે. કીચડ રહિત છે. તેમની કાંતિ કોઈપણ પ્રકારના આચ્છાદન કે ઉપઘાતથી રહિત છે. તેઓ પ્રભાયુક્ત છે. કિરણોથી યુક્ત છે. પ્રકાશિત છે. પ્રાસાદિક, દર્શનીય, અભિરૂપ અને પ્રતિરૂપ છે.

પ્રશ્ન—હે ભદ્રન્ત ! સૌધર્મ કલ્પમાં કેટલા વિમાનાવાસો છે ?

૩૦-ગોયમા ! વત્તીસં વિમાણાવાસસયસહસ્સા
 એવં ઈસાણાહસુ અટ્ટાવીસં વારસ અટ્ટ
 ચત્તારિ ણ્યાહં સયસહસ્સાહં, પળ્ણાસં
 ચત્તારીસં છ ણ્યાહં સહસ્સાહં, આણ
 પાણે ચત્તારિ, આરણચ્ચુએ તિન્નિ
 ણ્યાણિ સયાણિ, એવં ગાહાહિં
 માણિયવ્વં ।

૧૦૨૫ પ્ર૦ નેરહ્યાણં મંતે ! કેવહ્યં કાલં
 ઠિહં પળ્ણત્તા ?
 ૩૦-ગોયમા ! જહન્નેણં દસ વાસસ-
 હસ્સાહં ઉક્કોસેણં તેત્તીસં સાગરોવમાહં
 ઠિહં પળ્ણત્તા ।

પ્ર૦-અપજ્જગાણં નેરહ્યાણં મંતે ! કેવહ્યં
 કાલં ઠિહં પળ્ણત્તા ?

૩૦ ગોયમા ! જહન્નેણં અંતો-મુહુત્ત િ-
 સેણ વિ અંતોમુહુત્તા । પજ્જત્તગાણં
 જહન્નેણ દસવાસસહસ્સાહં અંતામુહુત્ત-
 ણાહં, ઉક્કોસેણં તેત્તીસં સાગરોવમાહં
 અંતોમુહુત્તગાંહં ।

ઈમીસે ણં રયણપ્પમાએ પુઠ્ઠવીએ એવં
 જાવ વિજય વેજયંતં જયંતં અપરાજિયાણં
 દેવાણં કેવહ્યં કાલં ઠિહં પળ્ણત્તા ?

ગોયમા ! જહ્ણણગં એકકત્તીસં

ઉત્તર-સૌધર્મ કલ્પમાં બત્રીસ લાખ વિમાના-
 વાસ કહેલ છે, ઈશાન કલ્પમાં અઠ્યાવીસ
 (૨૮) લાખ, ત્રીજા સનત્કુમાર દેવલોકમાં
 બાર લાખ, ચોથા મહેદ્ર કલ્પના આઠ લાખ,
 પ્રહ્લલોક કલ્પમાં ચાર લાખ, છઠ્ઠા લાંતક
 દેવલોકમાં પચાસ હબ્બર, સાતમા મહા-
 શુકમાં આલીસ હબ્બર, અને આઠમા
 સહસ્રાર દેવલોકમાં છ હબ્બર વિમાનો છે.
 નવમા આનત અને દસમા પ્રાણુત દેવ-
 લોકમાં ચાર સો વિમાનો છે. અગિયારમાં
 આરણુ અને બારમાં અચ્યુત દેવલોકમાં
 ત્રણ સો વિમાનો છે. એજ પ્રમાણે આગળ
 આપેલી ગાથાઓ પ્રમાણે આગળનું વર્ણન
 સમજવું.

૧૦૨૫ પ્રશ્ન-હે ભદન્ત ! નારકી જીવોની કેટલા
 કાળની સ્થિતિ કહી છે ?

ઉત્તર-હે ગૌતમ ! નારક જીવોની સ્થિતિ
 જઘન્ય દસ હબ્બર વર્ષની અને ઉત્કૃષ્ટ
 તેત્રીસ સાગરોપમની કહી છે.

પ્રશ્ન-હે ભદન્ત ! અપર્યાપ્તક નારક જીવોની
 કેટલા કાળની સ્થિતિ કહી છે ?

ઉત્તર-હે ગૌતમ ! અપર્યાપ્તક નારક જીવોની
 જઘન્ય સ્થિતિ અન્તર્મુહૂર્તની છે અને
 ઉત્કૃષ્ટ સ્થિતિ પણ અન્તર્મુહૂર્તની છે.
 પર્યાપ્ત નારકી જીવોની જઘન્ય સ્થિતિ
 દસ હબ્બર વર્ષથી 'તર્મુહૂર્ત' એાછા
 કાળની ઉત્કૃષ્ટ સ્થિતિ તેત્રીસ સાગરોપમથી
 અન્તર્મુહૂર્ત એાછા કાળની છે.

આ રત્નપ્રભા પૃથ્વીના નારક જીવોની
 તથા શકંશ પ્રભા આદિ શેષ છ પૃથ્વીઓના
 નારક જીવોની, તથા ભવનપતિ, વ્યંતર,
 જ્યોતિષ્ક દેવોની અને સૌધર્મ આદિ
 બાર દેવોની નવત્રૈવેચકના દેવોની તથા

સાગરોવમાઈ, ઉક્કોસેણં તેત્તીસં સાગરો-
વમાઈં । સવ્વદ્દે અજહ્ણમણુક્કોસે ણં
તેત્તીસં સાગરોવમાઈં ઠિઈં પ્ણત્તા ।

ચાર અનુત્તર વિમાનના અને સર્વાર્થ-
સિદ્ધના દેવોની સ્થિતિ કેટલા કાળની છે ?
હે ગૌતમ ! જ્ઞાન્યની અપેક્ષાએ
એકત્રીસ અને ઉત્કૃષ્ટની અપેક્ષાએ
તેત્રીસ સાગરોપમની છે. તથા સર્વાર્થ-
સિદ્ધ વિમાનના દેવોની જ્ઞાન્ય અને ઉત્કૃષ્ટ
સ્થિતિ તેત્રીસ (૩૩) સાગરોપમની છે.

૧૦૨૬ પ્ર૦—કઙ્ઘ ણં મંતે ! સરીરા પ્ણત્તા ?
૩૦—ગોયમા ! પંચ સરીરા પ્ણત્તા
તંજહા—ઓરાલિય, વેઝવિય, આહારણ,
તેયણ, કમ્મણ ।

૧૦૨૬ પ્રશ્ન—હે ભદ્રન્ત ! કેટલા શરીરો કહ્યા છે ?
ઉત્તર—હે ગૌતમ ! શરીર પાંચ પ્રકારના કહ્યા છે—
ઔદારિક, વૈક્રિય, આહારક, તૈજસ અને
કાર્મણુ

પ્ર૦—ઓરાલિયસરીરે ણં મંતે ! કઙ્ઘિહે પ્ણત્તે ?

પ્રશ્ન—હે ભદ્રન્ત ! ઔદારિક શરીરો કેટલા
પ્રકારનાં કહ્યા છે ?

૩૦—ગોયમા ! પંચવિહે પ્ણત્તે, તંજહા—
ણગેદિયસરીરે જાવ ગબ્ભવક્કંતિય-
મણુસ્સપંચિદેય ઓરાલિયસરીરે ય ।

ઉત્તર—હે ગૌતમ ! ઔદારિક શરીર પાંચ
પ્રકારના કહ્યા છે—એકેન્દ્રિય ઔદારિક
શરીરથી લઈને ગર્ભજ મનુષ્ય પંચેન્દ્રિય
ઔદારિક શરીર સુધીના.

પ્ર૦—ઓરાલિયસરીરસ્સ ણં મંતે ! કે મહા-
લિયા સરીરોગાહણા પ્ણત્તા ?

પ્રશ્ન—હે ભદ્રન્ત ! ઔદારિક શરીરની અવગાહના
કેટલી મોટી કહી છે ?

૩૦—ગોયમા ! જહન્નેણં અંગુલસ્સ અસંસે-
જ્જહ્માગં ઉક્કોસેણં સાહરેગં જોયણ-
સહસ્સં ।

ઉત્તર—હે ગૌતમ ! ઔદારિક શરીરની જ્ઞાન્ય
અવગાહના પૃથ્વી આદિની અપેક્ષાએ
અંગુલના અસંખ્યાતમા ભાગ પ્રમાણ
છે અને યાદર વનસ્પતિકાયની અપેક્ષાએ
એક હજાર ચોળન પ્રમાણથી થોડી
વધારે છે.

એવં જહા ઓગાહણા સંઠાણે ઓરા-
લિયપમાણં તહા નિરવસેસં, એવં જાવ
મણુસ્સત્તિ ઉક્કોસેણં તિણ્ણિ ગાઝયાઈં ।

જે રીતે ઔદારિક શરીરની અવગાહનનું
પ્રમાણ કહ્યું છે. એજ પ્રમાણે ઔદારિક
શરીરના સંસ્થાન આદિના વિષયમાં પણ
પ્રજ્ઞાપનાસૂત્રના ૨૧માં પદથી વર્ણન
સમજી લેવાનું છે.

પ્ર૦-કઙ્કિવિહે ણં મંતે ! વેઝવિવ્યસરીરે પ્ણત્તે ?

ઉ૦-ગોયમા ! ઢુવિહે પ્ણત્તે, ઇગ્ગોદિય-વેઝવિવ્યસરીરે ય પંચિંદિયવેઝવિવ્યસરીરે ય । ઇવં જાવ સણંકુમારે આઢત્તં જાવ અણુત્તરાણં ભવધારણિજ્જા જાવ તેસિં રયણી રયણી પરિહાયઙ્ક ।

પ્ર૦-આહારયસરીરે ણં મંતે ! કઙ્કિવિહે પ્ણત્તે ?

ઉ૦-ગોયમા ! ઇગ્ગાગારે પ્ણત્તે ।

પ્ર૦-જઙ્ક ઇગ્ગાગારે પ્ણત્તે કિં મણુસ્સ-આહારયસરીરે અમણુસ્સ-આહારયસરીરે ?

ઉ૦-ગોયમા ! મણુસ્સ-આહારયસરીરે, ણો અમણુસ્સ-આહારયસરીરે । ઇવં જઙ્ક મણુસ્સ આહારયસરીરે કિં ગઢ્ભવકકંતિ-યમણુસ્સ-આહારયસરીરે સંમુચ્છિમમ-ણુસ્સ આહારયસરીરે ? ગોયમા ! ગઢ્ભ-વકકંતિયમણુસ્સ-આહારયસરીરે નો સંમુચ્છિમમણુસ્સ-આહારયસરીરે । જઙ્ક ગઢ્ભવકકંતિયમણુસ્સ-આહારયસરીરે કિં કમ્મભૂમિયમણુસ્સ-આહારયસરીરે અકમ્મભૂમિયમણુસ્સ-આહારયસરીરે ? ગોયમા ! કમ્મભૂમિયમણુસ્સ-આહાર-યસરીરે, નો અકમ્મભૂમિયમણુસ્સ-આહાર-યસરીરે । જઙ્ક કમ્મભૂમિય૦ કિં સંખેજ્જ-વાસાઝય૦ અસંખેજ્જવાસાઝય૦ ગોયમા ! સંખેજ્જ૦ નો અસંખેજ્જ૦ । જઙ્ક સંખેજ્જ-વાસાઝય૦ કિં પજ્જત્તય૦ અપજ્જ-ત્તય૦ ?

પ્રશ્ન-હે ભઢ્નત ! વૈક્રિય શરીર કેટલા પ્રકારનાં છે ?

ઉત્તર-હે ગૌતમ ! વૈક્રિય શરીર ઇ પ્રકારના કહ્યા છે-એકેન્દ્રિય વૈક્રિય શરીર અને પંચેન્દ્રિય વૈક્રિય શરીર એજ પ્રમાણે સનત્કુમાર દેવોથી લઈને અનુત્તર વિમાન-વાસી દેવો સુધીના શરીર કમશઃ એક એક રત્તિ (હાથ) પ્રમાણે ન્યૂન છે, ઇત્યાદિ કહેવું.

પ્રશ્ન-હે ભઢ્નત ! આહારક શરીર કેટલા પ્રકારનાં છે ?

ઉત્તર-હે ગૌતમ ! આહારક શરીર એક પ્રકારનું કહ્યું છે.

પ્રશ્ન-એ આહારક શરીર એક પ્રકારનું કહ્યું છે તો તે મનુષ્યનું આહારક શરીર છે કે અમનુષ્યનું આહારક શરીર છે ?

ઉત્તર-હે ગૌતમ ! મનુષ્યનું આહારક શરીર છે, અમનુષ્યનું નહીં.

પ્રશ્ન-એ તે મનુષ્યનું શરીર હોય તો ગર્ભજ મનુષ્યનું શરીર છે કે જે સંભૂચ્છિમ મનુષ્યનું શરીર છે ?

ઉત્તર-હે ગૌતમ ! તે ગર્ભજ મનુષ્યનું આહારક શરીર હોય છે, સંભૂચ્છિમ મનુષ્યનું શરીર નહીં.

પ્રશ્ન-એ તે ગર્ભજ મનુષ્યનું આહારક શરીર હોય તો કયા ગર્ભજ મનુષ્યનું આહારક શરીર છે? કર્મભૂમિજ અથવા અકર્મભૂમિજ ગર્ભજ મનુષ્યનું ? હે ગૌતમ ! તે કર્મભૂમિજ ગર્ભજ મનુષ્યોનું આહારક શરીર હોય છે. અકર્મભૂમિજ ગર્ભજ મનુષ્યોનું નહીં.

પ્રશ્ન-એ તે આહારક શરીર કર્મભૂમિજ ગર્ભજ મનુષ્યોનું હોય છે તો કયા મનુષ્યોનું હોય છે-સંખ્યાત વર્ષના આયુષ્યવાળાનું કે અસંખ્યાત વર્ષના આયુષ્યવાળાનું આહારક શરીર છે ?

ઉત્તર હે ગૌતમ ! સંખ્યાત વર્ષના આયુષ્યવાળા કર્મભૂમિજ ગર્ભજ મનુષ્યોનું આહારક શરીર હોય છે, અસંખ્યાત વર્ષના આયુષ્ય-વાળા કર્મભૂમિજ ગર્ભજ મનુષ્યનું નહીં.

ગોયમા ! પજ્જત્તમં નો અપજ્જત્તમં ।
જહ્ પજ્જત્તમં કિં સમ્મદિટ્ઠિં મિચ્છ-
દિટ્ઠિં સમ્મામિચ્છદિટ્ઠિં ?

ગોયમા ! સમ્મદિટ્ઠિં નો મિચ્છદિટ્ઠિં
નો સમ્મામિચ્છદિટ્ઠિં ।

જહ્ સમ્મદિટ્ઠિં કિં સંજયં અસંજયં
સંજયાસંજયં ?

ગોયમા ! સંજયં નો અસંજયં નો
સંજયાસંજયં ।

જહ્ સંજયં કિં પમત્તસંજયં અપ્પ-
મત્તસંજયં ?

ગોયમા ! પમત્તસંજયં નો અપ્પમત્ત
સંજયં ।

જહ્ પમત્તસંજયં કિં ઇટ્ઠિપ્પત્તં
અણિટ્ઠિપ્પત્તં ?

ગોયમા ! ઇટ્ઠિપ્પત્તં ના અણિટ્ઠિપ્પત્તં ।
વયણા વિભાણિયવ્વા ।

આહારયસરીરે સમચરસસંઠાણસંઠિણ્ણ ।

પ્ર૦—આહારયસરીરસ્સ ણં મંતે ! કેમહાલિયા
સરીરોગાહણા પળ્ણત્તા ?

ઉ૦—ગોયમા ! જહ્ણણેણં દેસૂણા રયણી,
ઉક્કોસેણં પહિપુણ્ણા રયણી ।

પ્રશ્ન—જો સંખ્યાત વર્ષના આયુષ્યવાળાનું હોય
છે તો તે પર્યાપ્તકનું હોય છે કે અપર્યાપ્તકનું
હોય છે ?

ઉત્તર—હો ગૌતમ ! પર્યાપ્તકનું હોય છે. અપર્યા-
પ્તકનું નહીં.

પ્રશ્ન—જો પર્યાપ્તકનું હોય છે તો શું સમ્યગ્-
દૃષ્ટિવાળાનું હોય છે કે મિથ્યાદૃષ્ટિવાળાનું
હોય છે, કે સમ્યગ્ મિથ્યા દૃષ્ટિ વાળાનું
હોય છે ?

ઉત્તર—હો ગૌતમ ! સમ્યગ્દૃષ્ટિને જ આહારક
શરીર હોય છે, મિથ્યાદૃષ્ટિને હોતું નથી.

પ્રશ્ન—જો સમ્યગ્ દૃષ્ટિને આહારક શરીર હોય છે
તો સંયતને હોય છે કે અસંયતને ? કે
સંયતાસંયતને હોય છે ?

ઉત્તર—સંયતને હોય છે, અસંયતને કે સંયતા-
સંયતને હોતું નથી.

પ્રશ્ન—જો સંયતને આહારક શરીર હોય છે તો
તે પ્રમત્તસંયતને હોય છે કે અપ્રમત્ત-
સંયતને હોય છે ?

ઉત્તર—હો ગૌતમ ! પ્રમત્તસંયતને હોય છે
અપ્રમત્તસંયતને હોતું નથી.

પ્રશ્ન—પ્રમત્તસંયતને આહારક શરીર હોય છે
તો ઋદ્ધિ પ્રાપ્ત પ્રમત્ત સંયતને હોય છે કે
ઋદ્ધિ અપ્રાપ્ત પ્રમત્ત સંયતને હોય છે ?

ઉત્તર—હો ગૌતમ ! ઋદ્ધિપ્રાપ્ત પ્રમત્ત સંયતને
આહારક શરીર હોય છે. અનૃદ્ધિ પ્રાપ્ત
પ્રમત્ત સંયતને હોતું નથી, આ આહારક
શરીર સમુચ્ચતુરસ સંસ્થાન વાળું છે.

પ્રશ્ન—હો ભદ્રન્ત ! આહારક શરીરની અવગાહના
કેટલાં મોટી હોય છે ?

ઉત્તર—હો ગૌતમ ! આહારક શરીરની અવગાહના
જઘન્ય એક રત્નિપ્રમાણુથી સહેજ
એછી એટલે કે મુઠ્ઠી વાળેલા હાથ જેટલા
પ્રમાણુની છે અને ઉત્કૃષ્ટ પૂર્ણ
રત્નિપ્રમાણુ છે.

પ્ર૦—તેયાસરીરે ણં મંતે ! કહ્વિહે પળ્ણત્તે ?

૩૦—ગોયમા ! પંચવિહે પળ્ણત્તે—એગિદિય-
તેયાસરીરે વિ-તિ-ચઉ-પંચ૦ એવં જાવ ।

પ્ર૦—ગેવેજ્જગસ્સ ણં મંતે ! દેવસ્સ મારણં-
તિયસમુગ્ઘાણં સમોહયસ્સ સમાણસ્સ
કેમહાલિયા સરીરોગાહણા પળ્ણત્તા ?

૩૦—ગોયમા ! સરીરપ્પમાણમેત્તા વિક્ખંભ-
વાહલ્લેણં આયામેણં, જહન્નેણં અહે જાવ
વિજ્જાહરસેણીઓ, ઉક્કોમેણં જાવ અહો
લોક્કયં-ગામાઓ, ઉટ્ટં જાવ સયાઈં વિમા-
ણાઈં, તિરિયં જાવ મણુસ્સલ્લેત્તં, એવં
જાવ અણુત્તરોવવાહ્યા । એવં કમ્મય-
સરીરં માણિયવ્વં ।

મેયવિસયસંટાણં,
અભિરવાહિરે ય દેસોહી ।
ઓહિસ્સ વુટ્ટિહાણી,
પહિવાઈં ચેવપહિવાઈં ॥

૧૦૨૭ પ્ર૦ કહ્વિહે ણં મંતે ! ઓહી પળ્ણત્તા ?

૩૦—ગોયમા ! દુવિહા પળ્ણત્તા—ભવ-
પ્પચ્ચદૂપ ય સ્વઓવસમિણ ય । એવં
સવ્વં આહિપયં માણિયવ્વં ।
સીયા ય દ્વવ સારીરં,
સાતા તહ વેયણા ભવે દુક્ખા ।

પ્રશ્ન—હે ભદ્રન્ત ! તૈજસ શરીર કેટલા પ્રકારનું
કહ્યું છે ?

ઉત્તર—હે ગૌતમ ! તૈજસ શરીર પાંચ પ્રકારનું
કહ્યું છે—એકેન્દ્રિય તૈજસ શરીર, બેઠન્દ્રિય
તૈજસ શરીર, તેઠન્દ્રિય તૈજસ શરીર,
ચૌઠન્દ્રિય તૈજસ શરીર. અને પચ્ચેન્દ્રિય
તૈજસ શરીર.

પ્રશ્ન—હે ભદ્રન્ત ! મારણાંતિક સમુદ્ધાત કરતી
વખતે ઐવેચક દેવાના તૈજસ શરીરની
અવગાહના કેટલી મોટી થાય છે ?

ઉત્તર—હે ગૌતમ ! વિષ્કંભ અને પહોળાઈની
અપેક્ષાએ તે શરીરપ્રમાણુજ હોય છે. તથા
આયામની અપેક્ષાએ જઘન્યતઃ અધો-
લોકમાં વિદ્યાધરશ્રેણી સુધી, ઉત્કર્ષની
અપેક્ષાએ અધોલોકના ગામ સુધી,
ઉપરની તરફ પોતાના વિમાનની ધ્વજ
સુધી અને તિરછી મનુષ્ય ક્ષેત્ર સુધીની
અવગાહના કહી છે. એજ પ્રમાણે અનુત્તરે-
પપતિક દેવો સુધીના વિષયમાં સમજ
લેવું-એજ પ્રમાણે કાર્મણુ શરીરને વિષે
પણુ કહેવું જોઈએ.

(અવધિજ્ઞાનના ભેદ, અવધિજ્ઞાનનો
વિષય અને અવધિજ્ઞાનનું સંસ્થાન, અવધિ-
જ્ઞાનથી પ્રકાશિત ક્ષેત્રમાં કયા કયા જીવો
છે, અવધિ જ્ઞાનના ક્ષેત્રની બહાર કયા કયા
જીવો છે, દેશરૂપ અવધિજ્ઞાન, અવધિ-
જ્ઞાનની વૃદ્ધિ અને હાનિ તથા પ્રતિપાતી
અવધિજ્ઞાન અને અપ્રતિપાતી અવધિજ્ઞાન
એ બંધી બાબતોનું વર્ણન અન્ય સ્થળોથી
બાણવું જોઈએ.)

૧૦૨૭ પ્રશ્ન—હે ભદ્રન્ત ! અવધિજ્ઞાન કેટલા
પ્રકારનું કહ્યું છે ?

ઉત્તર—હે ગૌતમ ! બે પ્રકારનું કહ્યું છે—
ભવપ્રત્યયિક અને ક્ષાયોપશમિક [પ્રજ્ઞાપના
સૂત્રના ૩૩ માં અવધિપદથી બાણી લેવું]
વેદના વીસ પ્રકારની છે—શીત, ઉષ્ણ,
શીતોષ્ણ વેદના, દ્રવ્ય, ક્ષેત્ર, કાલ, ભાવ-

અબ્હુવગમુવક્કમિયા ણીયાણ ચ્વે
અણિયાણ ॥

૧૦૨૮ પ્ર૦ નેરહ્યા ણં મંતે ! કિં સીતં વયેણં
વેયંતિ ઉસિણં વેયણં વેયંતિ, સીતોસિણં
વેયણં વેયંતિ ?

૩૦ ગોયમા ! નેરહ્યા સિયં પિ વેયણં
વેયંતિ, ઉસિણં પિ વેયણં વેયંતિ, ને,
સિઓસિણં વેયણં વેયંતિ । एवं सच्चं-
वेयणापयं भाणियच्चं ।

૧૨૯ પ્ર૦ કહ ણં મંતે ! લેસાઓ પળ્ણત્તાએ ।
૩૦ ગોયમા ! છ લેસાઓ પળ્ણત્તાઓ
તંજહા—કિણ્હા નીલા કાઝુ તેઝુ પમ્હા
સુવ્કા । एवं सच्चं लेसापयं भाणियच्चं?

अणंतरा य आहारे,
आहाराभोगणा इ य ।
पोग्गला ने व जाणंति,
अज्झवसाणे य सम्मत्ते ॥

૧૦૩૦ પ્ર૦ નેરહ્યા ણં મંતે ! અણંતરાહારા
તઓ નિવ્વત્તણયા, તઓ પરિયાહ્ણયા,
તઓ પરિણ મળયા, તઓ પરિયારણયા,
તઓ પચ્છા વિકુવ્વળયા ?

૩૦ હંતાગોયમા ! एवं सच्चं आहारपायं
भाणियच्चं । सूत्र १५३ ।

વેદના તથા શારીરિક વેદના, માનસિક
લેધએ] શારીરિક, માનસિક વેદના, શાતા
વેદના, અશાતા વેદના, શાતા-અશાતા
વેદના, દુઃખ વેદના, સુખ વેદના, સુખ
દુઃખવેદના, આભ્યુપગામિકી અને ઔપક
મિકી, નિદ્ધા તથા અનિદ્ધા આ પ્રમાણે
વીસ પ્રકારની જાણવી લેધએ.

૧૦૨૮ પ્રશ્ન—હે ભદ્રન્ત ! નારક જીવો શીત
વેદનાને લોગવે છે કે ઉષ્ણ વેદનાને લોગવે
છે કે શીતેષ્ણ વેદનાને લોગવે છે ?

ઉત્તર—હે ગૌતમ ! નારક જીવો શીત વેદના એને
ઉષ્ણ વેદનાને લોગવે છે પણ શીતેષ્ણ
વેદનાને લોગવતા નથી યાવત્ વેદનાપદ
એટલે પ્રજ્ઞાપના સૂત્રના ૩૫ માં પદથી
વર્ણન સમજવું લેધએ.

૧૦૨૯ પ્રશ્ન—હે ભદ્રન્ત ! દેશ્યાઓ કેટલા
પ્રકારની કહી છે ?

ઉત્તર—દેશ્યા છ પ્રકારની હી છે—કૃષ્ણ દેશ્યા
નીલ દેશ્યા, કાપોત દેશ્યા, કપોત દેશ્યા
તેજ્ઞે દેશ્યા, પદ્મ દેશ્યા અને શુકલ દેશ્યા
આ રીતે દેશ્યાઓનું સ્પષ્ટીકરણ પ્રજ્ઞાપન
સૂત્રના ૧૭ માં પદથી સમજ લેવું.
અનન્તર આહાર અહારોપલોગ, પુદ્ગળોને
નહિ જણાવું—જેવું અધ્યાવસન અને સમ્ય-
કત્વ, એટલા ંહોરા અહી જાણવી.

૧૦૩૦ પ્રશ્ન—હે ભદ્રન્ત ! નારકી જીવો અનન્તર
આહાવાળા હોય છે. ત્યાર બાદ તેમના
શરીરની રચના થાય છે. ત્યારપછી અંગો
અને ઉપાંગો બને છે, પછી ઇન્દ્રિય
આદિના વિભાગ થાય છે. ત્યારબાદ
શબ્દાદિક વિષમોને લોગવે છે ત્યારબાદ
તેઓ વૈક્રિય શરીરથી યુક્ત બને છે. હે
ભદ્રન્ત ! આ વાત બરાબર છે ?

ઉત્તર—હે ગૌતમ ! એજ પ્રમાણે હોય છે.
આહારપદનું વર્ણન પ્રજ્ઞાપના સૂત્રના
૩૪ માં પદથી જાણી લેવું.

૧૦૩૧ પ્ર૦ કઙ્કવિહે ણં મંતે ! આઝગવંયે
પણ્ણત્તે ?

ઉ૦ ગાયમો ! છવ્વિહે આઝગવંધે પણ્ણત્તે
તંજહા—

જાઙ્કનામનિહત્તાઉણ, ગત્તિનામનિહત્તા-
ઉણ, ઠિઙ્કનામનિહત્તાઉણ, પણ્ણનામ
નિહત્તાઉણ, અણુભાગનામનિહત્તાઉણ,
ઓગાહણાનામનિહત્તાઉણ ।

૧૦૩૨ પ્ર૦ નેરઙ્કયાણં મંતે ! કઙ્કવિહે આઝગ-
વંધે પણ્ણત્તે ?

ઉ૦ ગોયમા ! છવ્વિહે પણ્ણત્તે, તંજહા-
જાતિનામનિહત્તાઉણ, ગાઙ્કનામનિહત્તા-
ઉણ, ઠિઙ્કનામનિહત્તાઉણ, પણ્ણનામનિ-
હત્તાઉણ, અણુભાગનામનિહત્તાઉણ,
ઓગાહણાનામનિહત્તાઉણ । ંવં-જાવ-
વેમાણિયાણં ।

૧૦૩૩ પ્ર૦ નિરયગઙ્કે ણં મંતે । કેષઙ્કયં કાલં
વિરહિયા ઉવવાણં પણ્ણત્તા ?

ઉ૦ ગોયમા ! જહણ્ણેણં ંકકં સમયં
ઉકકોસેણં વારસ મુહુત્તે, ંવં તિરિયગઙ્કે,
મણ્ણસગઙ્કે દવગઙ્કે ।

૧૦૩૪ પ્ર૦ સિઢ્કગઙ્કે ણં મંતે ! કેવઙ્કયં કાલં
વિરહિયાં સિઢ્કણ્ણયાણ પણ્ણત્તા ।

ઉ૦ ગોયમા ! જહણ્ણેણં ંકકં સમયં
ઉકકોસેણં છમ્માસે । ંવં સિઢ્કિવજ્જા
ઉવટ્ઠા ।

૧૦૩૧-૧૦૩૨ પ્રશ્ન-હે ભદન્ત ! આયુષંધ
કેટલા પ્રકાના કહ્યા છે ? ંને નરક ગતિમાં
કેટલા પ્રકરનો આયુષંધ કહ્યો છે ?

ઉત્તર-હે ગૌતમ ! આયુષંધના છ પ્રકાર
છે. ંને નરકગતિમાં છ ં પ્રકારનો
આયુષંધ કહ્યો છે—ંતિનામ નિઘતાયુ,
ગતિનામ નિઘતાયુ સ્થિતિનામ નિઘતાયુ
પ્રદેશનામ નિઘતાયુ, ંનુભાગ નિઘતાયુ,
ંવગાહના નિઘતાયુ, ંજ પ્રમાણે
ભવનપતિ, ંયંતર જ્યોતિષ ંને વૈજ્ઞાનિક
દેવોમાં પણ આયુષંધ સમજવો.

૧૦૩૩ પ્રશ્ન-હે ભદન્ત ! નરક ગતિમાં કેટલા
સમય સુધી ઉપપાત વિરહુ-નારકી ંની
ઉત્પત્તિં વિરહુ રહે છે ?

ઉત્તર-હે ગૌતમ ! નરક ગતિમાં ંછામાં
ંછો ંક સમય સુધી ંને વધારેમાં
વધારે મુહૂર્ત સુધી ઉપપાતનો વિરહુ રહે
છે. ંજ પ્રમાણે મનુષ્યગતિમાં, તિર્થય-
ગતિમાં ંને દેવગતિમાં પણ ઉપપાતનો
જઘન્ય ંને ઉત્કૃષ્ટ વિરહુ સમજવો.

૧૦૩૪ પ્રશ્ન-હે ભદન્ત ! સિઢ્કિગમનનો વિરહુ
કેટલા કાળ સુધીનો કહ્યો છે ?

ઉત્તર-હે ગૌતમ ! ંછામાં ંછો ંક
સમય ંને વધારેમાં વધારે છ માસ
સુધીનો વિરહુ કાળ કહ્યો છે. ંજ પ્રમાણે
સિઢ્કિ ગતિ સિવાયની ંજી ગતિંનો
નિઃસમરણુ (ઉદ્વર્તન) નો વિરહુ સમજવો.

૧૦૩૫ પ્ર૦ ઈમીસે ણં મંતે ! ર્યણપ્પહાણ
પુઢવીણ નેરહ્યા કેવહ્યં કાલં વિરહ્યા
ઉવવાણં ?
ઉ૦ ઇવં ઉવવાયદંડઓ માણિયવ્વો
ઉવટ્ટણાદંડઓ ય ।

૧૦૩૬ પ્ર૦ નેરહ્યા ણં મંતે ! જાતિનામનિ-
હત્તાયં કતિ આગરિસેહિં પગરંતિ ?
ઉ૦ ગોયમા સિય ૧ સિય ૨ા૩ા૪ા
૬ા૭ા સિય અટ્ટહિં નો ચેવ ણં નવાહિં ।
ઇવં સેસાણ વિ આડગાણિ-જાવ-વેમાણિ
યતિ સૂત્ર । ૧૫૪ ।

૧૦૩૭ પ્ર૦ કહ્વિહે ણં મંતે ! સંઘયણે પળ્ણત્તે
ઉ૦ છવ્વિહે સંઘયણે પળ્ણત્તે તંજહા-
વહ્સભનારાયસંઘયણે રિસભનારાય-
સંઘયણે નારાયસંઘયણે અહ્ધનારાયસંયણે
કાલિયણે છેવટ્સંઘયણે ।

૧૦૩૫ પ્રશ્ન-હેલહન્ત ? આ રત્નપ્રભા પૃથ્વીમાં
નારક જીવો કેટલા કાળ સુદી ઉપયાતથી
રહીત હોય છે ?
ઉત્તર-હે ગૌતમ ! એાછામાં એાછા એક
એક મુહૂર્ત સુધી અને વધારેમાં વધારે બાર
મુહૂર્ત સુધી નારક જીવો આ રત્નપ્રભા
પૃથ્વીમાં ઉપયાતથી રહીત હોય છે. આ
રીતે ઉપયાત દંડક સમજી લેવો એજ
પ્રમાણે ઉદ્ધર્તના દંડક પણ સમજી લેવો
બેધએ.

૧૦૩૬ પ્રશ્ન-હે લહન્ત ! નારક જીવ ભતિનામ
નિધત્તાયુનો અંધ કેટલા આકર્ષો દ્વારા
કરે છે ?
ઉત્તર-હે ગૌતમ ! જે રીતે ગાય પાણી
પીતાં પીતાં ભયવશાત્ કુત્કાર કરે છે એજ
પ્રમાણે જીવતીવ આયુ અંધના અધ્ય
વસાયી એકવાર જ ભતિનામ નિધત્તાયુનો
કરે છે. મન્દ આયુઅંધના અધ્યવસાયથી
જે આકર્ષોથી, મન્દ તર આયુઅંધના
અધ્યવસાયથી ત્રણ આકર્ષોથી, મન્દતમ
આયુઅંધના અધ્યવસાયથી ચાર, પાંચ, છ,
સાત અને આઠ આકર્ષોથી ભતિનામ
નિધત્તાયુનો અંધ કરે છે.
એજ પ્રમાણે ગતિનામ નિધત્તાયુ આદિ
જે પાંચ પ્રકારના અંધ છે તેમને નારકી
જીવો આઠ આકર્ષોથી જ કરે છે. નવ
આકર્ષોથી કરતા નથી.
એજ પ્રમાણે જે વૈમાનિક દેવો છે તેઓ
પણ ભતિનામ નિધતાયુ આદિ અંધોને
આઠ આકર્ષોથી કરે છે.

૧૦૩૭ પ્રશ્ન-હે લહન્ત ! સંહનન કેટલા પ્રકારના
કહ્યા છે ?
ઉત્તર-હે ગૌતમ ! સંહનન છ પ્રકારના
કહ્યા છે—વજ્રઋષભ નારાય સંહનન,
ઋષભ નારાય સંહનન, નારાય સંહનન,
અર્ધનારાય સંહનન, કીલિકા સંહનન
અને સેવાર્ત સંહનન.

૧૦૩૮ પ્ર. નેરહ્યા ણં મંતે ! કિં સંઘયણી ?
 ૩૦ ગોયમા । છૂળં સંઘયણાણં અસંઘ-
 યણી । ણેવ અટ્ટિ, ણેવ છિરા, ણેવણ્હારુ ।
 જે પોગ્ગલા અણિટ્ટા અકંતા અપ્પિયા
 અણાણ્જા અસુમા અમણુણ્ણા અમણામા
 અમણાભિરામા તે તેસિં અસંઘણત્તાણ
 પરિણામંતિ ।

૧૦૩૯ પ્ર. અસુકુમારા ણં મંતે । કિં સંઘયણા
 ૩૦ ગોયમા । જે પોગ્ગલા ઇટ્ટા કંતા
 પિયા મણુણ્યા મણામા મણાભિરામા ।
 તે તેસિં અસંઘયણત્તાણ પરિણમંતિ ।
 ઇવં-જાવ-થણિય કુમારાણં ।

૧૦૪૦ પ્ર. પુઠ્ઠવીકાહ્યા ણં મંતે ! કિં
 સંઘયાણા પણ્ણત્તા ?
 ૩૦ ગોયમા ! છેવટ્સંઘજણા પણ્ણત્તા ।
 ઇવં-જાવ-સંમુચ્છિમ-પચિંદિય-તિરિક્ક-
 જોણિયત્તિ ।

૧૦૩૮ પ્રશ્ન-હે ભદ્રન્ત ! નારક જીવો કયાં
 સંહનનથી યુક્ત હોય છે !

ઉત્તર-હે ગૌતમ ! છ સંહનોમાંના એક
 પણ સંહનનથી તેઓ યુક્ત હોતા નથી.
 તેથી તેમને અસંહનની કહે છે. તેમને
 અસ્થિ હોતી નથી, શિરાઓ હોતી
 નથી, સ્નાયુઓ હોતા નથી તથા જે
 પુદ્ગલો સહા સામાન્ય રીતે અનિષ્ટ
 -અવલલ હોય છે. અકાન્ત-
 અકમનીય હોય છે, અપ્રિય હોય છે.
 અગ્રાહ્ય હોય છે, સ્વાભાવિક રીતે જ
 અસુંદર હોય છે. જેનો વિચાર કરવાથી
 પણ ચિત્તમાં અપ્રીતિ-અણુગમો જાગે
 એવા હોય છે. તથા જે અમનોભિરામ હોય
 છે. તેવા પુદ્ગલો તે નારક જીવોનાં અસ્થિ
 આદિથી રહિત શરીર રૂપે પરિણામે છે.

૧૦૩૯ પ્રશ્ન-હે ભદ્રન્ત ! અસુર આદિ દેવોના
 શરીર કયા સંહનનથી યુક્ત હોય છે ?

ઉત્તર-હે ગૌતમ ! તે અસુરકુમાર દેવોને
 છ સંહનનોમાંથી કોઈપણ સંહનન હોતું
 નથી તેઓ અસંહનની હોય છે. તેમના
 શરીરમાં અસ્થિ હોતી નથી, શિરાઓ
 નથી, તથા જ પુદ્ગલો ઈષ્ટ, કાન્ત, પ્રિય,
 મનોજ્ઞ, મનોજ્ઞ, મનઆમ અને મનોભિરામ
 હોય છે એ પુદ્ગલો જ તેમના અસ્થિ
 આદિથી રહિત વિશિષ્ટ શરીર રૂપે
 પરિણામે છે.
 એજ પ્રમાણેનું કથન સ્તનિત કુમાર સુધીના
 ભવનવાસી દેવોના વિષયમાં પણ સમજી
 લેવું.

૧૦૪૦ પ્રશ્ન-હે ભદ્રન્ત ! પૃથ્વીકાથક જીવો કયાં
 સંહનનથી યુક્ત હોય છે ?

ઉત્તર-હે ગૌતમ ! તેમને સેવાર્ત સંહનન
 હોય છે. એ રીતે તેઓ સંહનન યુક્ત
 હોય છે.

ગન્ધવક્રકંતિયા છન્વિહસંઘયણા, સંમુ-
ચ્છિમ-મણુસ્સા છેવટસંઘયણા, ગન્ધવ-
ક્રકંતિયામણુસ્સા છન્વિહે સંઘયણા
પણ્ણત્તા ।

જહા અણુરકુમરા તહા વાણમંતર-જોહસિય
વેમાણિયા ય ।

૧૦૪૧ પ્ર૦ કહવિહે ણં મંતે ! સંઠાણે પણ્ણત્તે?
ઉ૦ ગોયમા ! છન્વિહે સંઠાણે પણ્ણત્તે,
તંજહા-સમચરસ્સે ૧ નિમ્મગોહપરિમણ્ણલે
૨ સાહ્ણ ૩ વામણે ૪ સ્વુજ્જે ૫ હુંડે ૬ ।

૧૦૪૨ પ્ર૦ ણેરહ્યા ણં મંતે ! કિં સંઠાણા
પણ્ણત્તા ?
ઉ૦ ગોયમા ! હુંડસંઠાણા પણ્ણત્તા ।

૧૦૪૩ પ્ર૦ અસુરકુમરા ણં મંતે ! કિં સંઠાણા
પણ્ણત્તા ?
ઉ૦ ગોયમા ! સમચરસંઠાણસંઠિયા
પણ્ણત્તા ।
એવં-જાવ-થણિયકુમરા,
પુઢવી મસૂરસંઠાણા પણ્ણત્તા,
આઠ્ઠ ધિબુયસંઠાણા પણ્ણતા,
નેઠ્ઠ સૂઠ્ઠકલાવસંઠાણ પણ્ણતા,
વાઠ્ઠ પઢાગાસંઠાણા પણ્ણત્તા,

એજ પ્રમાણે સંમૂર્ધિષ્ટ્ર જન્મવાળા પંચે-
ન્દ્રિય તિર્થંચ યોનિના જીવોને પણ સેવાત્તા
હોય છે. અર્થાત્ એકેન્દ્રિયથી લઈને
સંમૂર્ધિષ્ટ્ર પંચેન્દ્રિય સુધીના બર્ધ
તિર્થંચ જીવો સેવાર્ત્ત સંહનનવાલા હોય
છે.

ગર્ભ જન્મવાળા જીવીને એટલે કે ગર્ભજ
તિર્થંચ જીવોને છ એ સંહનન હોય છે.
સંમૂર્ધિષ્ટ્ર જન્મવાળા મનુષ્યોને સેવાર્ત્ત
સંહનન હોય છે. ગર્ભજન્મવાળા મનુષ્યો
પણુ છ એ સંહનનાથી યુક્ત હોય છે.

જે પ્રમાણે અસુરકુમારો દેવો સંહનન
વિનાના હોય છે, એ જ પ્રમાણે વ્યંતરદેવો,
જ્યોતિષિક દેવો અને વૈમાનિકદેવો પણ
સંહનન વિનાના હોય છે.

૧૦૪૧ પ્રશ્ન-હે ભદ્રન્ત ! સંસ્થાનના કેટલા
પ્રકાર કહ્યા છે ?
ઉત્તર-હે ગૌતમ સંસ્થાનના છ પ્રકાર
કહ્યા છે—સમચતુરસ્ત સંસ્થાન, ન્યગ્રોધ
પરિમંડલ સંસ્થાન, સાદ્ધિક સંસ્થાન,
વામનસંસ્થાન, કુષ્ણડ સંસ્થાન, અને
હુંડકસંસ્થાન.

૧૦૪૨ પ્રશ્ન-હે ભદ્રન્ત ! કયાં પ્રકારનું સંસ્થાન
હોય છે ?
ઉત્તર-હે ગૌતમ ! અસુરકુમાર દેવોને
હુંડક સંસ્થાન હોય છે.

૧૦૪૩ પ્રશ્ન હે ભદ્રન્ત ! અસુરકુમાર દેવોને
કયું સંસ્થાન હોય છે ?
ઉત્તર-હે ગૌતમ ! અસુરકુમાર દેવોને
સમચતુરસ્ત્ર સંસ્થાન હોય છે.
એજ પ્રમાણે સ્તનિતકુમાર સુધીના નવ
ભવનપતિના દેવો પણ સમચતુરસ્ત્ર
સંસ્થાન વાળા હોય છે. પૃથ્વીકાયિકોના
મસૂરના જેવા સંસ્થાન હોય છે.
અપૂકાથિકો પાણીના પરપોય જેવા
સંસ્થાનથી યુક્ત હોય છે. તૈજસ્કાયિકોના
સંસ્થાન સૂચિકલાપ (ભાશ) જેવા હોય

વળસ્સઈ નાણાસંઠાણસંઠિયા પળ્ણત્તા,
વેઈંદિય-તેઈંદિય-ચઝરિંદિય-સંમુચ્છિમ-
પંચેંદિય-તિરિક્કલા હુંડસંઠાણા પળ્ણત્તા,
ગબ્મવક્કંતિયા છવ્વિહસંઠાણા પળ્ણત્તા,
સંમુચ્છિમમળ્ણુસ્સા હુંડસંઠાણસંઠિયા
પળ્ણત્તા,

ગબ્મવક્કંતિયાણં મળ્ણુસ્સાણં છવ્વિહા
સંઠાણા પળ્ણત્તા,

જહા અસુરકુમારા તહા વાળગંતર-જોઈ-
સિય વેમાણિયા વિ । સૂત્ર ૧૫૫ ।

૧૦૪૪ પ્ર૦ કહ્વિહે ણં મંતે ! પળ્ણત્તે ?
ઉ૦ ગોયમા ! તિવિહે વેણ પળ્ણત્તે
તંજહા—
ઈત્થિવેણ પુરિસવેણ નપુંસવેણ ।

૧૦૪૫ પ્ર૦ નેરહ્યા ણં મંતે ! કિં ઈત્થિવેયે
પુરિસવેયા ણપુંસગવેયા પળ્ણત્તા ?

૧૦૪૬ ઉ૦ ગોયમા ! ણો ઈત્થિવેણ, ણો પુવેણ,
ણપુંસગવેયા પળ્ણત્તા ।

પ્ર૦ અસુરકુમારા ણં મંતે ! કિં ઈત્થિવેયા
પુરિસવેયા નપુંસગવેયા ?

ઉ૦ ગોયમા ! ઈત્થિવેયા, પુરિસવેયા ।
ણો ણપુંસગવેયા-જાવ-થણિયકુમારા,
પુઢવી આઠ્ઠ તેઠ્ઠ વાઠ્ઠ વળસ્સઈ વિ-તિ-
ચઝરિંદિય-સંમુચ્છિમ-પંચેંદિય-તિરિક્કલ
સંમુચ્છિમમળ્ણુસ્સા ણપુંસગવેયા, ગબ્મ-
વક્કંતિયમળ્ણુસ્સા પંચેંદિયતિરિયા ય
તિવેયા ।

છે. વાયુકાયિકેને પતાકાતું જેવું સંસ્થાન
હોય છે. વનસ્પતિ કાયિકેને કોઈનિયત
સંસ્થાન હોતુ નથી તેથી તેમને અનેક
સંસ્થાન વાળા કહ્યા છે. ઐઘન્દ્રિય, તેઘન્દ્રિય
તિર્થંચ જીવો હુંડક સંસ્થાન વાળા હોય
છે. ગર્ભજન્મવાળા તિર્થંચો છ એ
સંસ્થાનોવાળા હોય છે. સંભૂરિછમ
જન્મવાળા મનુષ્યો હુંડક સંસ્થાનવાળા
હોય છે. ગર્ભજ મનુષ્યો છ એ છ
સંસ્થાનવાળા હોય છે.

જે રીતે અસુરકુમાર દેવો સમયતુરસ્થ
સંસ્થાનવાળા હોય છે. તેજ પ્રમાણે વ્યંતર
દેવો. જ્યોતિષિક દેવો, વૈમાનિક દેવો પણ
એજ સંસ્થાનવાળા હોય છે.

૧૦૪૪ પ્રશ્ન-હે ભદ્રન્ત ! વેદ કેટલા પ્રકારન
હોય છે ?

ઉત્તર હે ગૌતમ ! વેદ ત્રણ પ્રકારનાં છે. તે
પ્રકારો—સ્ત્રીવેદ, પુરુષ વેદ અને નપુંસક
વેદ.

૧૦૪૫ પ્રશ્ન-હે ભદ્રન્ત ! નારક જીવો સ્ત્રીવેદ,
પુરુષવેદ કે નપુંસક વેદ વાળા છે ?

ઉત્તર-હે ગૌતમ ! નારક જીવો સ્ત્રીવેદવાળા
નથી, પુરુષ વેદવાળા પણ નથી, નપુંસકવેદ
વાળા હોય છે.

૧૦૪૬ પ્રશ્ન હે ભદ્રન્ત ! અસુરકુમાર દેવો
સ્ત્રીવેદવાળા, પુરુષવેદવાળા કે નપુંસકવેદ-
વાળા હોય છે ?

ઉત્તર-અસુરકુમાર દેવો સ્ત્રીવેદવાળા અને
પુરુષવેદવાળા હોય છે. નપુંસક વેદવાળા
હોતા નથી. એજ પ્રમાણે સ્તનિત કુમાર
સુધીના જે નવ દેવો છે તેઓ પણ એ જ
વેદવાળા હોય છે. નપુંસક વેદવાળા હોતા
નથી.

પૃથ્વીકાયિક, અપ્કાયિક, તેજસ્કાયિક,
વાયુકાયિક, વનસ્પતિકાયિક, ઐઘન્દ્રિય,
તેઘન્દ્રિય, ચતુરિન્દ્રિય, સંભૂરિછમ પંચે-
ન્દ્રિય તિર્થંચ, અને સંભૂરિછમ મનુષ્યો,

જહા અસુરકુમારા તહા વાળમંતરા જોઈ-
સિય-વેમાણિયા વિ । સૂત્ર ૧૫૬ ।

૧૦૪૭ ૧ તે ણં કાલે ણં તે ણં સમણ ણં
કપ્પસ્સ ણેયઞ્ચં,

જાવ-ગણહરા સાવચ્ચા નિરવચ્ચા
વોચ્છિણ્ણા ।

૨ જંબુદ્દીવે ણં દીવે ભારહે વાસે તીઆણ
ઉસ્સપ્પિણીણ સત્ત કુલગરા હોત્થા,
તંજહા ગાહા -

મિત્તદામે સુદામે ય, સુપાસે ય સયંપમે ।
વિમલઘોસે સુઘોસે ય, મહાઘોસે ય
સત્તમે ॥

૩ જંબુદ્દીવે ણં દીવે ભારહે વાસે તીયાય
ઓસપ્પિણીણ દસ કુલગરા હોત્થા,
તંજહા ગાહા-

સયંજલે સયાઠ ય,
અજિયસેણે અણંતસેણે ય ।
કજ્જસેણે મીમસેણે,
મહામીમસેણે ય સત્તમે ॥
દઠરહે દસરહે સયરહે ॥

૪ જંબુદ્દીવે ણં દીવે ભારહે વાસે ઈમીસે
ઓસપ્પિણીણ સમાણ સત્ત કુલગરા
હોત્થા, તંજહા ગાહા-

પઠમેત્થ વિમલવાહણ,
ચક્કુમ જસમં ચુત્થમભિચંદે ।
તત્તો ય પસેણઈણ,
મરુદેવે ચેવ નામી ય ॥

એ બધા નપુંસક વેદવાળા હોય છે. પણ
સ્ત્રીવેદ કે પુરૂષવેદવાળા હોતા નથી ગર્ભજ
મનુષ્યો અને પચેન્દ્રિય તિર્થયાં ત્રણે
વેદવાળા હોય છે.

જેમ અસુરકુમાર દેવો પુરૂષ અને સ્ત્રીવેદ
વાળા હોય છે તેજ પ્રમાણે વ્યંતર દેવો અને
વૈમાનિક દેવો પણ પુરૂષ અને સ્ત્રીવેદવાળા
હોય છે. દેવોમાં નપુંસક વેદ હોતો નથી.

૧૦૪૭ તે કાળે-દુઃખમ સુખમ નામના ચોથા
આરામાં જ્યારે લગવાનું મહાવીર સ્વામી
વિચરતા હતા ત્યારે, આ પાઠથી શરૂ કરીને
કલ્પસૂત્રમાં જે રીતે સમવસરણુ વિષે
વર્ણન કર્યું છે તે પ્રકારનું વર્ણન શિષ્ય,
પ્રશિષ્ય સહિત સુખમાં સ્વામી અને તે
સિવાયના બીજા ગણુધરો મોક્ષે સિધાવ્યા
ત્યાં સુધીનું કથન ગ્રહણ કરવું.

જંબુદ્દીપ નામના દ્વીપમાં આવેલા ભારત
વર્ષમાં અતીત ઉત્સર્પિણી કાલમાં સાત
કુલકરો થઈ ગયા છે. તેમના નામમિત્ર-
દાનન, સુદામન, સુપાર્શ્વ, સ્વયંપ્રભ,
વિમલઘોષ, સુઘોષ અને સાતમા મહાઘોષ.
જંબુદ્દીપ નામના દ્વીપમાં આવેલા ભારત
વર્ષમાં અતીત અવસર્પિણી કાળમાં દસ
થઈ ગયા છે તેમના નામસ્વયંજલ, શતાયુ,
અજિતસેન, કાર્યસેન, ભીમસેન, મહા-
ભીમસેન, દઠરથ, દશરથ અને શતરથ.

આ જંબુદ્દીપ નામના પહેલા દ્વીપમાં
આવેલા ભારતવર્ષમાં આ ચાલુ અવસર્પિણી
કાળમાં સાત કુલકરો થયા છે. તેમના
નામ-પ્રથમ વિમલવાહન, ચક્ષુખાન,
યશોમાન, અભિચન્દ્ર, પ્રસેનજિત, મરૂદેવ
અને નાભિરાય આ સાત કુલકરોની સાત
પત્નીઓ હતી. તેમના નામ-ચન્દ્રયશા,
ચન્દ્રકાન્તા, સુરૂપા, પ્રતિરૂપા, ચક્ષુકાન્તા,
શ્રીકાન્તા અને મરૂદેવી, એ પ્રમાણે
કુલકરોની પત્નીઓના નામ હતા.

આ જંબુદ્દીપ નામના દ્વીપમાં ભારતવર્ષના
આ અવસર્પિણી કાળમાં ૨૪ તિર્થકરોના

एतेसि णं सत्तण्हं कुलगराणं सत्त भारिया
होत्था, तंजहा गाहा—

चंदजसा चंदकंता,
सुरूव पड़िखूव चक्खुंता य ।
सिरिकंता मरुदेवी,
कुलगरपत्तीण णामाइं ॥

५ जंबुद्दावे णं दीवे भारहे वासे इमीसे णं
ओसप्पिणीए चउवीसं तित्थगराणं
पियरो होत्था, तंजहा गाहाओ—

णामी य जियसत्तू य,
जियारी संवेरे इय ।
मेहे पइडे य. महसेणे य खत्तिए ॥
सुग्गीवे दढरहे विण्हू,
वसुपुज्जे य खत्तिए ।
कयवम्मा सीहसेणे,
भाणू विस्ससेणे इय ॥
सूरे सुदंसणे कुंभे,
सुमित्तविजए समुहविजए य ।
राया य आससेणे य,
सिद्धत्थेच्चिय खत्तिए ॥
उदितोदियकुलवंसा,
विमुद्धवंसा गुणेहि उववेया ।
तित्थप्पवत्तयाणं,
एए पियरो जिणवराणं ॥

६ जंबुद्दीवे णं दीवे भारहे वासे इमीसे
ओसप्पिणीए चउवीसं तित्थगराणं
मायरो होत्था, तंजहा गाहाओ—

मरुदेवा विजया सेणा,
सिद्धत्था मंगला सुसीमा य ।
पुहवी लखणा रामा,
नंदा विण्हू जया सामा ॥

पिता थर्ध गया छे. तेमना नाम—नालि,
जित्तशत्रु, जित्तारि, संवर, मेघ, धर,
प्रतिष्ठ, महुसेन, क्षत्रिय, दढरथ, विण्णु,
वासुपूण्य, क्षत्रिय, कृत वर्मा, सिद्धसेन,
भानु, विश्वसेन, सूर, सुदर्शन, कुंभ,
सुमित्र, विजय, समुद्रविजय, राज
अश्वसेन अने क्षत्रिय सिद्धार्थ.

तीर्थप्रवर्तकं जिनवरेणा अये पिता उत्तरे-
त्तर उल्लेखं पाभता कुलरूप वंशवाणा हुता.
मातृवंशनी अने पितृवंशनी विशुद्धताथी
युक्ता हुता. सम्यग् दर्शन आदि तथा दया,
दान आदि सहगुणैथी युक्ता हुता.

जंभूद्वीप नामना द्वीपमां आवेला भारत
वर्षमां आ अवसर्पिणी काणमां २४
तीर्थकरेनी २४ माताओ थर्ध गर्ध छे.
तेमना नाम—मइदेवी, विजया, सेना,
सिद्धार्थ, मंगला, सुसीमा, पृथिवी,
लक्ष्मणा, रामा, नंदा, विण्णु, जया,
सुयशा, सुव्रता, अधिरा, श्री. देवी,
प्रभावती, पद्मा वप्रा, शिवा, वामा अने
त्रिशला आ प्रभाणे २४ तीर्थकरेनी २४
माताओना नाम छे.

जंभूद्वीप नामना द्वीपमां भारतवर्षमां
अवसर्पिणी काणमां बोवीस तीर्थकरे
थर्ध गया छे. तेमना नाम—ऋषल,
अजित, संभव, अलिनंदन, सुमति,
पद्मप्रल, सुपार्थ, यद्रप्रल, सुविधि-पुष्प-
दंत, शीतल, श्रेयांस, वासुपूण्य, विमल,
अनंत, धर्म, शान्ति, कुन्थु, अर, मदिल,
सुनिसुव्रत, नमि, नेमी, पार्थ, वर्धमान
ते तीर्थकरेनां पूर्वभवना बोवीस नामो
आप्रभाणे हुता—वज्रनाल, विमलवाहन,
धर्मसिद्ध, सुमित्र, धर्ममित्र, सुंदरणाहु,
दीर्घणाहु, जगन्नाहु, लक्षणाहु, दत्त,
धनद्रदत्त, सुंदर, माडेन्द्र, सिद्धरथ,
मेघरथ, इकुमी, सुदर्शन, नंदन, सिद्धगिरि,
अहीनशत्रु, शंभ, सुदर्शन, अने नंदन,
अवसापणी काणना तीर्थकरेनां प्रवर्भवना
उपशेकत नामो हुता.

સુજસા સુવ્વય અરૂરા,
સિરિયા દેવી પમાવઈ પડમા ।
વપ્પા સિવા ય વામા,
તિસલા દેવી ય જિણમાયા ॥

- ૭ જંબુદીવે ણં દીવે ભારહે વાસે ઈમીસે
ઓસપ્પિણીએ ચડવીસં તિત્થગરા હોત્થા,
તંજહા-ઉસમ-અજિય-સંભવ-અમિનંદણ-
સુમદ્દ-પડમપ્પહ-સુપાસ-ચંદપ્પમ-સુવિહી
પુપ્ફદંત-સીયલ-સિજ્જંસ-વાસુ પુજ્જ-
વિમલ-અણંત-ધમ્મ-સંતિ-કુંથુ-અર-મહિ-
મુણિસુવ્વયણમિ-ણેમિ-પાસ-વટ્ટમાણો ય ।
- ૮ ઈણસિં ચડવીસાએ તિત્થગરાણં ચડવ્વીસં
પુવ્વમવયા ણામઘેયા હોત્થા, તંજહા
ગાહાઓ-

પટમેત્થ વરૂરણામે,
વિમલે તહ વિમલવાહणे ચેવ ।
તત્તો ય ધમ્મસાહે,
સુમિત્ત તહ ધમ્મમિત્તે ય ॥
સુંદરવાહુ તહ દીહવાહુ,
જુગવાહુ લટ્ટવાહુ ય ।
દિણ્ણે ય ઇંદદત્તે,
સુંદર માહિંદેરે ચેવ ॥
સીહરહે મેહરહે,
રૂપ્પી અ સુદંસણે ય વોદ્ધવ્વે ।
તત્તો ય નંદણે સ્ખલુ,
સીહગિરી ચેવ વાસિદ્દમે ॥
અદીણસત્તુ સંઘે,
સુદંસણે નંદણે ય વોદ્ધવ્વે ।
ઓસપ્પણીએ ઈએ,
તિત્થકરાણં તુ પુવ્વમવા ॥

તે ચોવીસ તીર્થ'કરોની ચોવીસ શિબિરાઓ
હતી—સુદર્શના, સુપ્રભા, સિદ્ધાર્થા,
સુપ્રસિદ્ધા, વિજયા, વૈજયન્તી જયન્તી,
અપરાજિતા, અરૂણપ્રભા, ચંદ્રપ્રભા,
સૂરપ્રભા, અગ્નિસપ્રભા, વિમલા, પંચવણ્ણી,
સાગરદત્તા, નાગદત્તા, અભયંકરા, નિર્વૃ-
ત્તિરા, મનોરમા, મનોહુરા, દેવકુંડરા,
ઉત્તરકુરા, વિશાલા અને ચંદ્રપ્રભા સમસ્ત
જગતપર વાત્સલ્ય લાવ રાખનારા તે
જિનવરોની તે શિબિકાઓ સમસ્ત ઋતુ-
ઓનાં સુખથી અને શુભ છાપાથી યુક્ત
હતી. પહેલા તે શિબિકાઓને હુષથી
યુક્ત મનુષ્યો લાવીને ત્યાં હાજર કરે છે
એકલે કે સૌથી પહેલાં તે શિબિકાઓને
માણસો ઉપાડે છે. ત્યારબાદ તે શિબિકાઓને
અસુરેન્દ્ર, સુરેન્દ્ર અને નાગેન્દ્ર ઉપાડે છે.
સુર અને અસુરોથી વંદિત તે જિનેન્દ્રોની
શિબિકાને ચલચપલ કુંડલધારી દેવો કે
બે પોતાની ઈચ્છા પ્રમાણે વિકુર્વિત
આભૂષણોને ધારણ કરતા હોય છે. પૂર્વ
તરફથી વહન કરીને આગળને આગળ
ચાલે છે. નાગકુમાર દેવો દક્ષિણ બાજુથી,
અસુરકુમાર દેવો પશ્ચિમ તરફથી અને
સુપર્ણકુમાર નામના ભવનપતિ દેવો ઉત્તર
તરફથી તે શિબિકાને ઉપાડે છે.

- ૧૦ દીક્ષા-નગર
 ઉસમો અ વિળીયાણ,
 બારવર્ણે અરિદ્ધવરણેમી ।
 અવસેસા તિત્થયરા,
 નિક્કલંતા જમ્મભૂમીસુ ॥
- ૧૧ દેવદૂષ્ય-વલ્લ
 સવ્વે વિ ઇગદૂસેણ,
 ણિગ્ગયા જિણવરા ચઠ્ઠવીસં ।
- ૧૨ દીક્ષા સમય કી વેશ-ભૂષા
 ણ ય ણામ અણ્ણલિંગે,
 ણ ય ણિહિલિંગે કુલિંગે ય ॥
- ૧૩ દીક્ષા-પરિવાર
 ઇકકો ભગવં વીરો,
 પાસો મલ્લી ય તિહિ તિહિ સણ્ણિં ।
 ભગવં પિ વાસુપુજ્જો,
 છહિં પુરિસસણ્ણિં નિક્કલંતો ॥
 ઉગ્ગાણ ભોગાણં,
 રાહ્ણણાણં ચ ચલ્લિયાણં ચ ।
 ચઠ્ઠહિં સહસ્સેહિં,
 ઉસમો સેસા ઉ સસસ્સપરિવારા ॥
- ૧૪ દીક્ષા-તપ
 સુમહ્ણિત્થ ણિચ્ચમત્તેણ,
 ણિગ્ગઓ વાસુપુજ્જ ચોત્થેણ ।
 પાસો મલ્લી ય અદ્ધમેણ,
 સેસા ઉ છટ્ઠેણ ॥
- ૧૫ ઇણ્ણિં ણં ચઠ્ઠવીસાણ તિત્થગરાણં
 ચઠ્ઠવીસં પદમભિક્કલાદા યારો હોત્થા,
 તંજહા ગાહાઓ—
 સિજ્જંસ વંમદત્તે,
 સુરિંદદત્તે ય ઇદદત્તે ય ।
 પપ્પમે ય સોમદેવે,
 માહિંદે તહ સોમદત્તે ય ।
 પુસ્સે પુણવ્વસુ પુણ્ણાણંદ સુણ્ણંદે
 જયે ય વિજયે ય ।

પાર્શ્વનાથ ભગવાને તથા મલ્લિનાથ ભગવાને
 અક્રમ કરીને તથા બાકીના તીર્થકર્ષેએ
 છટ્ટની તપસ્યા કરીને જિનદીક્ષા ધારણ
 કરી હતી.

તે ચોવીસ તીર્થકર્ષેને સૌથી પહેલાં ભિક્ષા
 દેનારાં જે ચોવીસ ભિક્ષાદાતાઓ હતા.
 તેમના નામ—શ્રેયાંસ, પ્રહ્લત્ત, સુરેન્દ્રદત્ત,
 ઈન્દ્રદત્ત, પદ્મ, સોમદેવ, માહેન્દ્ર, સોમદત્ત,
 પુષ્ય, પુનર્વસુ, પૂર્ણાનન્દ, સુનન્દ, જય,
 વિજય, ધર્મસિંહ, સુમિત્ર, વર્ગસિંહ,
 અપરાજિત, વિશ્વસેન, દત્ત, વરદત્ત, ધન
 અને બહુલ.

ઉપર પ્રમાણે ક્રમશઃ ૨૪ પ્રથમ ભિક્ષા-
 દાતાઓ હતા. તે ચોવીસ ભિક્ષાદાતાઓએ
 પ્રભુ પ્રત્યેની અનન્ય ભક્તિથી પ્રેરાઈને
 વિશુદ્ધ દેશ્યાર્થી યુક્ત થઈને બન્ને હાથ
 જોડીને તે કાળે અને સમયે જિનેન્દ્રો
 આહારદાન લીધું હતું.

લોકના નાથ ભગવાન ઋષભદેવે એક વર્ષે
 પહેલી શિક્ષા પ્રાપ્ત કરી હતી. બાકીના
 તીર્થકર્ષેએ બીજે દિવસેજ પ્રથમ ભિક્ષા
 પ્રાપ્ત કરી હતી. લોકનાથ ઋષભદેવને
 પ્રથમ ભિક્ષા ઈશ્વરસની મળી હતી.
 બાકીના ત્રેવીસ તીર્થકર્ષેને પ્રથમ ભિક્ષામાં
 અમૃતરસ જેવી ખીર મળી હતી. તીર્થ-

ततो य धम्मसीहे,
 सुमित्त तह वग्गसीहे अ ॥
 अपराजिय विस्ससेणे,
 वीसइमे होइ उसभसेणे य ।
 विण्णे वरदत्ते धणे,
 बहुले य आणुपुव्वीए ॥
 एए विसुद्धलेसा,
 जिणवरभत्तीइ पंजलिउडा उ ।
 तं कालं तं समयं,
 पडिलाभेई जिणवविदे ॥

१६ प्रथम भिक्षा-काल

संवज्जरेण भिक्खा,
 लद्धा उसभेण लोय-णाहेण ।
 ससेहि वीयदिवसे,
 लद्धाओ पढमभिक्खाओ ॥

१७ प्रथम भिक्षा-द्रव्य

उसभस्स पढमभिक्खा,
 खोयरसो आसि लोगणहस्स ।
 सेसाणं परमण्णं,
 अभियरसरसोवमं आसि ॥
 सव्वेसिं पि जिणाणं,
 जहियं लद्धाउ पढमभिक्खाउ ॥

१८ वसुधारा की वृष्टि

तहियं वसुधाराओ,
 सरीरमेत्ताओ बुद्धाओ ॥

१९ एएसिं चउव्वीसाए तित्थराणं चउवीसिं
 चेइयरुक्खा बद्धपीठरुक्खा जेहिं अहे
 केवलाइं उप्पण्णाइं ति होत्या, तंजहा
 गाहाओ-

णग्गोह सत्तिवण्णे,
 साले पियए पियंगु छत्ताहे ।
 सिरिसे य णागरुक्खे,
 माली य पिलंवखुरुक्खे य ॥

करेओ न्यां न्यां पडेदी लिक्खा अहुन
 करी. त्यां त्यां शरीर प्रभाणु द्रव्यनी वृष्टि
 थर्ह हुती.

ते योनीस तीर्थकरेना योवीस यैत्यवृक्षो
 हुतां. वे वृक्षनी नीचे केवणज्ञान थयुं
 होय तेने वृक्षने यैत्य वृक्ष कडे छे. तेमना
 नाम-न्यत्रोध, सप्तवर्णु, शास, प्रिपक,
 प्रिगङ्गु, छत्राल, शिरीष, नागवृक्ष
 भादी, पिलक्षुवृक्ष तिहुक, पारस, जंणु
 अण्यत्व, दधिपर्णु, नदीवृक्ष, तिलक,
 अन्नवृक्ष, अशोक, चंपक, गकुल, वेतस-
 वृक्ष, घातकीवृक्ष अने वर्धमान, लगवाननु
 सासवृक्ष, जिनवरेनां ते यैतवृक्षो हुतां.

वर्धमान लगवाननुं यैत्यवृक्ष अत्रीस
 (उर) धनुष प्रभाणु उंचुं हुतुं. ते समस्त
 ऋतुओथी युक्त हुतुं. शोक उपद्रव
 आदिथी रहित हुतुं अने सासवृक्षोथी
 घेराथेहुं हुतुं ऋषभदेव लगवाननुं यैत्य
 वृक्ष पणु केश उंचुं हुतुं. आकीना
 तीर्थकरेना यैत्ववृक्षो तेमना शरिरनी
 उंचाई करतां आर गण्णी उंचाईवाणा हुता.
 ते अथा यैत्य वृक्षो छत्र, पतका, वेदिक
 अने तोरणोथी युक्त हुतां. ते अथां
 यैत्यवृक्षो सुर, असुर अने सुपर्णु कुमारी
 द्वारा सेवाता हुता.

तिंदुग पाडल जंबू,
 आसत्थे खलु तहेव बहिवण्णे ।
 णंदीरुक्खे तिलए,
 अबयरुक्खे असोणे य ॥
 चंपय बउले य तथा,
 वेडसरुक्खे य घायईरुक्खे ।
 साले य वट्टमाणस्स,
 चेइयरुक्खा जिणवराणं ॥
 बत्तीसं धणुयाइं,
 चेइयरुक्खो य वट्टमाणस्स ॥
 णिच्चोउगो असोणो,
 ओच्छाण्णो सालरुक्खेणं ॥
 तिण्णे व गाउआईं,
 चेइयरुक्खो जिणस्स उसभस्स ।
 सेसाणं पुन रुक्खा,
 सरोरओ बारसगुणा उ ॥
 सच्छता सपड्डागा,
 सवेइया तोरणेहिं उववेया ।
 सुरअसुरगइलमहिया,
 चेइयसक्खा जिणवराणं ॥
 २० एएसिं चउवीसाए तित्थगराणं चउव्वीसं
 पढमसीसा होत्था तजहा गाहाओ—
 पढमेत्थ उसभसेने,
 बीइए पुण होइ सीहसेणे य ।
 चारू य वज्जनाभे,
 चमरे तह सुव्वय विदग्ग्भे ॥
 दिण्णे य वराहे पुण,
 आणंदे गोथुमे सुहम्ममे य ।
 मंदर जसे अरिद्वे,
 चक्काह सयंभु कुंभे य ॥
 इंदे कुंभे य सुभे,
 बरदत्त दिण्ण इंदभूई य ।
 उदितोदितकुलवंता,
 विसुद्धवंसा गुणेहि उववेया ।
 तित्थप्पवतयाण,
 पढमा सिस्सा जिणवराणं ॥

ये योवीस तीर्थंकरेना ने योवीस पड्डेलां
 शिस्यो तथा तेमनां नाम—ऋषभसेन,
 सिंहुसेन, याइ, वज्जनाल, अमर, सुमत्त,
 विहर्ल, दत्त, वराह, आनंद, गोस्तुल,
 सुधर्मा, मन्दर, यश, अरिष्ट अकाल,
 स्वयंभू, कुसा, धन्द्र, कुल, शुल, वरदत्त,
 दत्त अने धन्द्रभूति ते अथा शिस्यो उत्तरे-
 उत्तर उत्कर्षं पामता कुणइप वंशवाणा
 वंशवाणा हुतां. तेओ मातृ अने पितृ-
 वंशनी निर्मलताथी युक्त हुता अने
 सम्यग्दर्शन आदि गुणोथी शोभता हुता.
 ये प्रकारना तीर्थप्रवर्तकं निनेन्द्र देवोना
 अनुकमथी प्रथम शिष्यो हुता.

ते योवीस तीर्थंकरेनी योवीस पड्डेदी
 भिष्याओ हुती, तेमनां नाम—प्राह्वी,
 इण्डु, श्यामा, अजिता, काश्यपी, रति,
 सोमा, सुमना, वाइष्णी, सुलसा, धारिष्णी,
 धरणि, धरणिधरा, पद्मा, शिवा, श्रुति,
 अंबुका, रक्षी, अंधुमती, पुष्पवती,
 अभिला, यक्षिणी, पुष्पयूला अने यन्दना,
 ते आर्याओ लावितात्मा हुती. आ सर्वे
 पूर्वोक्त आर्याओ तीर्थप्रवर्तकं निनेन्द्र-
 देवोनी पड्डेदी शिष्याओ हुती.

२१ एएसि णं चउवीसाए तित्थगराणं
चउवीसं पढमसिस्सिणी होत्था, तंजहा
गाहाओ -

बंभी य फग्गु सामा
अजिया कासवीरई सोम ।
सुमणा वारुणि सुलसा,
धारणि धरणीय य धरणिधरा ।
पउमा सिवा सुयी तह,
अंजुया भावियप्पा य रक्खी य ।
बंधुवती पुप्फवती,
अज्जा अमिला य अहिया य ॥
जक्खिणी पुप्फचूला य,
चंदणऽज्जा य आहियाउ ।
उदितोदितकुलवंसा,
विसुद्धवंसा गुणेहिं उववेया ॥
तित्थप्पवत्तयाणं,
पढमा सिस्सी जिणवराणं ॥

सूत्र १५७ ॥

१०४८ १ जंबुद्वीवे णं दीवे भारहे वासे इमीसे
ओसप्पिगीय वारस चक्कवट्टिपियरो
होत्था, तंजहा गाहाओ-

उसमे सुमित्ते विजए,
समुद्धविजएय आससेणे य ।
विस्ससेणे य सूरे,
सुदंसणे कत्तवीरिए चेव ॥
पउमुत्तरे महाहरी,
विजए राया तहेव य ।
बंभे वारसमे उत्ते,
पिउनामा चक्कवट्टीणं ॥

१०४८ १ जंबुद्वीप नामनां आ द्वीपमां भारत-
वर्षमां आ अवसर्पिणीकाणमां वार
यकवतींओना पिता नामो ऋषभ, सुमित्र,
विजय, समुद्रविजय, अश्वसेन, शूर,
सुदर्शन, कार्तवीर्य पद्मोत्तर, महाहरि,
राजविजय अने ग्रह आ प्रमाणे यक-
वतींओना पिताना नाम कहेल छे.

૨ જંબુદ્વીપે ણં દીવે ભારહે વાસે ઈમીસે
ઓસપ્પિણીય વારસ ચક્કવટ્ટિમાયરો
હોત્થા, તંજહા ગાહાઓ—

સુમંગલા જસવતી મહા,
સહદેવી અઙ્ગરા સિરિદેવી ।
તારા જાલા મેરા,
વપ્પા ચુલ્લણિ અપચ્છિમા ॥

૩ જંબુ વેદીણં દીવે ભારહે વાસે ઈમીસે
ઓસપ્પિણીય વારસ ચક્કવટ્ટી હોત્થા,

મરહો સગરો મઘવં,
સણંકુમારો ય રાયસહ્લો ।
સંતી કુંથુ ય અરો,
હવઙ્ગ સુભૂમો ય કોરવ્વો ॥
નવમો ય મહાપડમો,
હરિસેણો ચેવ રાયસહ્લો ।
જયનામો ય નરવઙ્ગ,
વારસમો વંમદત્તો ય ॥

૪ ંણસિં વારસણં ચક્કવટ્ટીણં વારસ
ઈત્થિરયણા હોત્થા, તંજહા ગાહાઓ—

પદમા હોઙ્ગ સુમહા,
મદ્ધ સુણંદા જયા ય વિજયા ય ।
કિણ્ઠાસરી સૂરસિરી,
પડમસિરી વસુંધરા દેવી ॥
લચ્છિમઙ્ગ કુરુમઙ્ગ,
ઈત્થિરયણાણ નામાઙ્ગ ॥

૫ જંબુદ્વીપે ણં દીવે ભારહે વાસે ઈમીસે
ઓસપ્પિણીય નવવલદેવનવવાસુદેવ-
પિયરો હોત્થા, તંજહા ગાહાઓ—

પયાવઙ્ગ ય વંમ્મો,
સોમો રુદ્ધો સિવો મહસિવો ય ।
અગ્નિસિહો ય દસરહો,
નવમો મણિઓ ય વસુદેવો,

જંબુદ્વીપ નામના દ્વીપમાં આવેલા
ભારતવર્ષમાં આ અવસર્પિણી કાળમાં જે
બાર ચક્રવર્તીઓ થયા તેમની માતાઓના
નામ—સુમંગલા, યશસ્વતી, ભદ્રા, સહદેવી
અચિરા, શ્રીદેવી, તારા, જ્વાલા, મેરા,
વયા અને ચુલ્લણી.

જંબુદ્વીપ નામના દ્વીપમાં ભારતવર્ષમાં
આ અવસર્પિણીકાળમાં જે બાર ચક્રવર્તી
ઓ થયા. તેમના નામ—ભરત, સગર,
મઘવા, સનત્કુમાર, શાન્તિ, કુન્થુ, અર,
સુભૂમ, મહાપદ્મ, હરિષેણુ, જય અને
બ્રહ્મહત્ત તે બાર ચક્રવર્તીઓના બાર સ્ત્રી
રત્નો હતા. તેના નામ—સુભદ્રા, ભદ્રા,
સુનંદા, જયા, વિજયા, કૃષ્ણશ્રી, સૂરશ્રી,
પદ્મશ્રી, વસુંધરા, દેવી, લક્ષ્મીવતી અને
અને કુરુમતી.

આ જંબુદ્વીપ નામના દ્વીપમાં, ભરત
ક્ષેત્રમાં આ અવસર્પિણી કાળમાં નવ
બળદેવના અને નવ વાસુદેવના પિતા થયા
છે. તેમના નામ—બ્રહ્મપતિ, બ્રહ્મ, રૂદ્ર,
સોમ, શિવ, મહાસિંહ, અગ્નિશિખ,
દશરથ અને વસુદેવ.

આ જંબુદ્વીપમાં ભારતવર્ષ નામના
ક્ષેત્રમાં આ અવસર્પિણીકાળમાં નવ
વાસુદેવોની નવ માતાઓ થઈ ગઈ છે.
તેમના નામ—મૃગાવતી, ઉમા, પૃથિવી,
સીતા, અંબીકા, લક્ષ્મીવતી, શેષમતી,
કૈકેયી, અને દેવકી.

૬ જંબુદ્વીવે ણં દીવે ભારહે વાસે ઈમીસે
ઓસપ્પિણીણે ણવ-વાસુદેવમાયરો હોત્થા
તંજહા ગાહા-

મિયાવઠ્ઠી ઉમા ચેવ ।

પુહવી સીયા ય અમ્મયા ।

લચ્છિમઠ્ઠી સેસમઠ્ઠી,

કેકઠ્ઠી દેવઠ્ઠી તહા ॥

૭ જંબુદ્વીવે ણં દીવે ભારહે વાસે ઈમીસે
ઓસપ્પિણીણે ણવ-વલદેવમાયરો હોત્થા,
તંજહા ગાહાઓ-

મહા તહ સુમહા ય,

સુપ્પમા ય સુદંસણા ।

વિજયા વેજયંતી ય

જયંતી અપરાજિયા ॥

ણવમીયા રોહિણી ય,

વલદેવાણ માયરો ॥

૮ જંબુદ્વીવે ણં દીવે ભારહે વાસે ઈમીસે
ઓસપ્પિણીણે નવ દસારમંડલા હોત્થા,
તંજહા-ઉત્તમપુરિસા મજ્ઞિમપુરિસા
પહાણપુરિસા ઓયંસી તેયંસી વચ્ચંસી
જસંસી છાયંસી કંતા સોમા સુમગા
પિયદંસણા સુરુઆ સુહ-સીલ-સુહાભિ-
ગમ-સવ્વ-જગ-ણયગ-કંતા, ઓહવલા
અતિવલા મહાવલા અનહિતા અપરાણ્ણા
સત્તમહણા રિપુ-સહસ્સ-માણ-મહણા
સાણુક્કોસા અમચ્છરા અચવલા અચંડા,
મિય-મંજુલ-પલાવ-હાસિય- ગંભીર-મધુર
પુણ્ણ-સચ્ચ-વયણા, જંબુવગય-
વચ્છલા, સરણ્ણા લવ્વણ-વંજણગુણો
વવઆ, મણુમ્માણ-પમાણ-પહિપુણ્ણ-

જંબુદ્વીપમાં ભારતવર્ષમાં આ અવ-
સર્પિણી કાળમાં નવ વાસુદેવ અને બળદેવ
થયા છે. તીર્થકરાદિ ઉત્તમપુરુષોમાં
મધ્યવર્તી હોવાને કારણે ઉત્તમ પુરુષ,
તીર્થકર, ચક્રવર્તી અને વાસુદેવ આદિના
બળની અપેક્ષાએ મધ્યવર્તી હોવાને
કારણે મધ્યમ પુરુષ અને તેમના સમ-
કાલીન પુરુષોબ અપેક્ષાએ શૈય આદિ
બાબતમાં પ્રધાન હોવાને કારણે તેમને
પ્રધાન પુરુષો ગણવામાં આવે છે. તેઓ
ઓજસ્વી, તેજસ્વી, વચસ્વી, યશસ્વી,
દેદીપ્યમાન શરીરવાળા, ક્રાન્ત, સૌમ્ય,
સુભગ, પ્રિયદર્શન અને સુરૂપવાળા હતા.
તેમનો સ્વભાવ ઘણો સારો હતો. દરેક
મનુષ્ય તેમને નિઃસ કોચ રીતે મળી
શકતા હતા અને તેમને જોઈને સઘળા
લોકો ખુશ થતા હતા. તેમનામાં બળનો
તો ઓછો હતો. તેઓ ઘણા બળવાન હતા.
તેઓ પ્રશસ્ત પરાક્રમવાળા હતા. નિરૂપ-
દ્રવવાળા હોવાથી કોઈથી તેમની હત્યા
થઈ શકતી નહીં. તેમને કોઈ હરાવી શકતું
નહીં. તેઓ શત્રુઓનું મર્દન કરનારા હતા.
કરનારા હતા. હબરે શત્રુઓના દર્પ-મા-
નનું મર્દન કરનારા હતા. તેમને નમનારા
તરફ તેઓ સદા દયાળુ રહેતા હતા.
આભિમાનથી રહિત હતા. મન, વચન
અને કાયાની ચંચળતાથી રહિત હતા.
કોઈપણ વ્યક્તિ તેઓ વિના કારણે ક્રોધ
કરતા ન હતા. તેઓ પરિમિત વાતચીત
કરનારા, આનંદદાયક વચનવાળા અને
પરિમિત તથા મનોહર હૃદયવાળા હતા.

સુજાય-સવ્વંગ-સુદરંગા-સસિ-સોમાગારં-
 કંત-પિય-દંસણા, અમરિસણા, પયંડ-
 દંડપ્પયારાગંભીર-દર સણિજ્જા, તાલદ્ધ-
 ઓઠ્ઠિવદ્ધ-ગરુલ-કેઠ્ઠ મહાધણુવિટ્ટયા,
 મહાસત્ત સાઅરા, દુદ્ધરા ધણુ-
 દ્ધરા ધીરપુરિસા જુદ્ધકિત્તિપુરિસા,
 વિઠ્ઠલ-કુલ-સમુદ્ધવા મહારયણવિહાહગા
 અદ્ધમરહસામી સોમા, રાયકુલ વંસતિ-
 લયા, અજિયા અજિયરહા, હલ-સુસલ-
 કળક-પાણી, સંઘ-ચક્ક-ગય-સત્તિ-
 નંદગ-ધરા, પવરુજ્જલ-સુવકંત-વિમલ-
 ગોન્નુમ-તિરીહ-ધારી, કુંડલ-ઉજ્જોહ્યા
 ણા, પુંડરીય-ગયણા, એકાવલિ-કંઠ-
 લહ્ય-વરછા, સિરિવચ્છસુલંછણા, વર-
 જસા, સવ્વોડય-સુરમિ-કુસુમ રચિત-
 પલંબ-સોમંત-કંત-વિકસંત-વિચિત્ત-વર-
 માલ રહ્ય-વચ્છા, અટ્ટય-વિમત્ત-
 લક્ષણ-પસત્થ-સુંદર-વિરહ્યંગમંગા,
 મત્ત-ગયવરિંદ-લલિયવિક્કમ-વિલસિય-
 ગઈ, સારય-નવ-થગિય-મહુર-ગંભીર-કુંચ-
 નિગ્ગોસ-દુંદુભિ-સરા, કહિસુત્તગ-નીલ-
 પીય-કોસેજ્જ-વાસસા, પવર-દિત્ત-તેયા,
 નરસીહા નરવઈ નરિંદા નરવસહા, મરુય-
 વસમકપ્પા, અવ્મહિય-રાય તેય-લચ્છીય
 દિપ્પમાણા, નીલગ-પીયગવસણા, દુવે
 દુવે રામ-કેસવ઼ા માયરો હોત્થા, તંજહા-

તિવિટ્ટે ય દુવિટ્ટે ય,

સયંભૂ પુરિસુત્તમે પુરિસસીહે ચ ।

ગંભીર, મધુર અને પ્રતિપૂર્ણ એવા સત્ય
 વચન બોલનારા હતા. તેઓ શરણાગત
 વતસલ હતા. દીન અને નિરાધારનું રક્ષણ
 કરવા માટે સદા તત્પર હતા. વજ, સ્વસ્તિક
 ચક્ર આદિ શુભ લક્ષણો તથા તલ, મસા
 આદિરૂપ વ્યંજનોના મહુર્ધિલાભાદિરૂપ
 ગુણોથી તેઓ યુક્ત હતા. માન, ઉન્માન
 અને પ્રમાણુની પરિપૂર્ણતાને ક્ષીધે તેમના
 અવયવો સપ્રમાણુ અને સુડોળ અને
 સપ્રમાણુ અંગોને ક્ષીધે તેમના શરીર
 અતિશય સુંદર હતા. જેમનું દર્શન
 ચંદ્રમાની જેમ આનંદ જનક અને
 ચિત્તાકર્ષક અને દર્શકને મનમાં અપૂર્વ
 આહલાદદાયક હતું. અપકારી લોકો પર
 પણ તેમને ક્રોધ થતો નહિ. તેમનો
 નીતિના ભેદરૂપ દંડ પ્રકાર ઉત્કૃષ્ટ હતો.
 તેમની અન્તર્વૃત્તિ સમજી શકાય તેવી
 ન હોવાથી તેઓ ઘણા ગંભીર
 દેખાતા હતા.

બળદેવની પતાકાઓ તાલવૃક્ષના નિશાન-
 વાળી અને વાસુદેવની પતાકાઓ ગરુડની
 નિશાનીવાળો હોય છે. બળદેવના જે
 ધનુષ્યને વીરમાં વીર પુરૂષ પણ ચડાવી
 શકતો નથી. તે ધનુષ્યને તે વીર ચઢાવી
 શકે છે. તેઓ વિશિષ્ટ બળથી યુક્ત હોય
 છે. બીજા કોઈપણ ધનુર્ધારી ધારણુ ન કરી
 શકે તેવા ધનુષ્યને ધારણુ કરનારા હોય છે.
 તેઓ ઘણા ભારે ધનુર્ધારી હોય છે. ધીર
 પુરૂષોમાં તેમને પુરૂષકાર વિશિષ્ટ હોય છે,

તહ પુરિસપુંડરીણ,
 દત્તે નારાયણે ક્ષણે ॥
 અયલે વિજયે મદે,
 સુપ્પમે ય સુદંસણે ।
 આણંદે નંદણે પડમે,
 રામે યાવિ અપચ્છિમે ॥

૯. એસસિ ણં ણવણં બલદેવ-વાસુદેવાણં
 પુવ્વભવિયા નવ નામધેજ્જા હોત્થા,
 તંજહા ગાહાઓ-

વિસ્સભૂઈ પવ્વયણ,
 ઘણદત્ત સમુદ્ધત્ત ઇસિવાલે ।
 પિયમિત્ત લલિયમિત્તે,
 પુણવ્વસૂ ગંગદત્તે ય ॥
 એયાઈં નામાઈં,
 પુવ્વભવે આસિ વાસુદેવાણં ।
 એત્તો બલદેવાણં,
 જહવ્વકમં કિત્તિસ્સામિ ॥
 વિસનંદી ય સુવંધૂ,
 સાગરદત્તે અસોગલલિણે ય ।
 વારાહ ધમ્મસેણે,
 અપરાહ્મય રાયલલિણે ॥

૧૦. એસિં નવણં બલદેવ-વાસુદેવાણં પુવ્વ-
 ભવિયા નવ ધમ્માયરિયા હોત્થા, તંજહા
 ગાહાઓ-

સંભૂય સુમદ્ધ સુદંસણે ય,
 સેયંસ ક્ષણે ગંગદત્તે અ ।
 સાગરસમુદ્ધનામે,
 દુમસેણે ય ણવમેણે ॥

કાયરોમાં નહીં, તેઓ યુદ્ધ જનિત કીર્તિ-
 વાળા પુરુષો હોય છે, તે ઘણા ખાનદાન
 કુટુંબના હોય છે, તેઓ પોતાના પરાક્રમથી
 ભયંકરમાં ભયંકર સંગ્રામને પણ છિન્ન-
 ભિન્ન કરી શકે છે, તેઓ (વાસુદેવો) અર્ધા
 ભરત ક્ષેત્રના શાસક હોય છે, સૌમ્ય હોય
 છે. સઘળા લોકોને સુખદાયી હોય છે.
 તેઓ રાજવંશમાં તિલક સમાન હતા.
 અજ્ઞેય હતા. કોઈપણ શત્રુ તેમનો રથ
 કબ્જે કરી શકતો નહીં. તેઓ હલ, મુસળ
 અને બાણને પોતાના હાથમાં ધારણ કરતા
 હતા, તેઓ શંખ, ચક્ર, ગદા અને તલવારને
 ધારણ કરતા હતા. તેઓ શ્રેષ્ઠ દેહીપ્યમાન
 અને શુભ્ર કૌસ્તુભમણિને તથા મુકુટને
 ધારણ કરતા હતા. કુ'ંડળોની દ્યુતિથી
 તેમના વદન સદા પ્રકાશિત રહેતા હતાં.
 તેમના નયન કમળ જેવા સુંદર હતાં.
 તેમનો એકાવલી હાર તેમની છાતી સુધી
 લટકતો હતો. તેમને શ્રીવત્સ સ્વસ્તિકતું
 ચિહ્ન હતું તેઓ યશસ્વી હતા. સર્વ ઋતુના
 સુગંધી દાર પુષ્પોમાંથી બનાવેલી અહભુત
 પ્રકારની રચના વાળી અને અતિશય સુંદર
 અને લાંબી લાંબી માળાઓથી તેમના
 વક્ત્રસ્થળ ઢંકાયેલા રહેતાં હતાં. છુટા-
 છવાયા આવેલા શંખ ચક્ર આદિ ૧૦૮
 ચિહ્નોથી તેમનાં પ્રત્યેક અંગ યુક્ત હતા.
 તેથી તે અંગો ઘણા સુંદર લાગતા.
 મદોન્મત્ત શ્રેષ્ઠ ગજરાજોની મનોહર ગતિ
 જેવી તેમની ગતિ-ચાલ વિલાસ યુક્ત હોય
 છે. તેમના હુડુ'ભીઓનો નાદ શરદઋતુના

एए धम्मायरिया,
कित्तीपुरिस्साण वासुदेवाणं ।
पुव्वभवे एआसिं,
जत्थ नियाणाइं कासी य ॥

- ૧૧ एएसिं नवण्हं वासुदेवाणं पुव्वभवे नव
नियाणभूमिओ होत्था, तंजहा—
महुरा य कणवत्थू,
सावत्थी पोयणं च रायगिहं ।
कायंदि क्रोसंभि,
मिहिलपुरी हत्थिणापुरं च ।

- ૧૨ एएसिं णं नवण्हं वासुदेवाणं नव
नियाणकारणा होत्था, तंजहा—
गावी जुए संगामे,
तह इत्थी पराओ रंगे ।
भज्जाणुराग गोट्टी,
परइड्डी माउआ इ य ॥

- ૧૩ एएसिं नवण्हं वासुदेवाणं नव पडिसत्तू
होत्था, तंजहा गाहाओ—
अस्सर्गावे तारय,
मेरय महुकेटमे निसुंभे य ।
बलि पहराए तह,
रावणे य नवमे जरासिंधु ॥
एए खल्लु पडिसत्तू,
कित्तीपुरिस्साण वासुदेवाणं ।
सव्वे अचक्कजोही,
सव्वे य हया सचक्केहिं ॥

મેઘનાદ જેવો તથા કૌચ પક્ષીના અવાજ
જેવો હતો. તેમના નીલ, પીળાં, રેશમી
વસ્ત્રો કંઠોરથી યુક્ત હતાં. તેઓ શ્રેષ્ઠ
પ્રકારના સદા દેહીપ્યમાન તેજવાળા,
માણુસોમાં સિંહ જેવા બળવાન હતા.
તેમને નરપતિ, નરેન્દ્ર અને નરવૃષભ
કહેવામાં આવે છે. તેઓ દેવરાજ ઈન્દ્રના
જેવા હતા. રાજ્યલક્ષ્મીના તેજથી તેઓ
અધિક દેહીપ્યમાન લાગતા તેઓ (બલદેવ)
નીલ અને (વાસુદેવ) પીળાં વસ્ત્રો ધારણ
કરે છે.

આ બલદેવ અને વાસુદેવ એ બન્ને
ભાઈઓ હોય છે. આ ક્રમ પ્રમાણે નવ
વાસુદેવ અને નવ બળદેવ થયા છે.
ત્રિપૃષ્ઠથી લઈને કૃષ્ણ સુધીના નવ વાસુદેવો
થયા છે. અને અચળથી લઈને, રામ સુધીના
નવ બળદેવ થયા છે.

તે નવ બળદેવ અને વાસુદેવોના પૂર્વ-
ભવના નવ નામ હતા. તે નામો—
વિશ્વભૂતિ, પ્રવર્તક, ધનદત્ત, સમુદ્રદત્ત,
ઋષિબાપાલ, પ્રિયમિત્ર, લલિતમિત્ર,
પુનર્વાસુ અને ગંગદત્ત. આ પ્રમાણે
વાસુદેવોના પૂર્વભવના તે નામો હતા. હવે
બળદેવોના પૂર્વભવના નામ અનુક્રમે
કહીશ—વિશ્વનંદી, સુબંધુ, સાગરદત્ત,
અશોક, લલિત, વારાહ, ધર્મસેન,
અપરાજિત અને રાજલલિત આ પ્રમાણે
બળદેવોના પૂર્વભવના નામો હતા.

एकको य सत्तमीए,
 पंच य छट्ठीए पंचमी एकको ।
 एकको य चउत्थीए,
 कण्हो पुण तच्चपुढवीए ॥
 अणियाणकडा रामा,
 सव्वे वि य क्सेवा नियाणकडा ।

उढंगामी रामा,
 केशव सव्वे अहोगामी ॥
 अढुंतकडा रामा,
 एगो पुण बंभलोकप्पम्मि ।
 एकका से गव्भवसही,
 सिज्झिस्सइ आगामिस्सेणं ॥

सूत्र १५८ ॥

१०४९ १ जंबुद्वीवे णं दीवे एरवए वासे इमीसे
 ओसप्पिणीए चउव्वीसं तित्थगरा
 होत्था, तंजहा गाहाओ-

चंदाणणं सुचेदं,
 अग्गीसेणं च नांदेसेणं च ।
 इसिदिण्णं वइहारिं,
 वंदिमो सोमचंदं च ॥
 वंदामि जुत्तिसेणं,
 अजियसेणं तहेव सिवसेणं ।
 बुद्धं च देवसम्मं,
 समयं निक्खित्त सत्थं च ॥
 असंजलं जिगवसहं,
 वंदे य अणंतयं अभियणाणिं ।
 उवसंतं च धुयरयं,
 वंदे खल्लु गुत्तिसेणं च ॥

ते नव બલદેવો અને વાસુદેવોના પૂર્વ-
 ભવના જે નવ ધર્માચાર્યો થયા હતા. તેમના
 નામ—સંભૂત, સુભક, સુદર્શન, શ્રેયાંસ,
 કૃષ્ણ, ગંગદત્ત, સાગર, સમુદ્ર, અને
 દુમસેન એ કીર્તિ પુરૂષ વાસુદેવોના
 પૂર્વભવમાં તે નવ ધર્માચાર્યો થયા હતા.

તે નવ વાસુદેવોની નવ નિદાનભૂમિઓ
 હતી. તેમના નામ—મથુરા, કનકવાસ્તુ,
 શ્રાવસ્તી, પોતાન, રાજગૃહ, કાકન્દી,
 કૌશામ્બી, મિથિલાપુરી અને હસ્તિનાપુર
 તે નવવાસુદેવોના ને નવનિદાન કારણો
 હતા તે આ પ્રમાણે છે—ગાય યૂપ, સંગ્રામ
 સ્ત્રી, રંગમાં પરાભયરહુગ, ભાર્યાનુરાગ,
 ગોષ્ઠી, પરબ્રધિ અને માતા.

તે નવ વાસુદેવોના જ પ્રતિસ્પર્ધી પ્રતિ
 નારાયણો થયા તેમના નામ—અશ્વઘ્રીવ,
 તારક, મૈરક, મધુકૈરભ, નિશુંભ, બલિ,
 પ્રભરાજ, રાવણ અને જરાસંધ.

એ પ્રમાણે કીર્તિપુરૂષ વાસુદેવોના પ્રતિ
 શત્રુઓ થયા છે. એ બધા પ્રતિવાસુદેવો
 વાસુદેવોની સાથે ચક્રવટ લડતા હતા અને
 પોતાના તેજ ચક્રથી આખરે માર્યા ગયા.
 વાસુદેવોના એક પ્રથમ વાસુદેવ સાતમી
 નરકમાં ગયા છે. બીજા, ત્રીજા, ચોથા
 પાંચમા અને છઠ્ઠા એ પાંચ વાસુદેવ
 છઠ્ઠી નરકમાં ગયા છે. સાતમા વાસુદેવ
 પાંચમી નરકમાં ગયા છે. આઠમા વાસુદેવ
 ચોથી નરકમાં ગયા છે. નવમા કૃષ્ણ
 ત્રીજી નરકમાં ગયા છે.

અતિપાસં ચ સુપાસં,
 દેવેસરવંદિયં ચ મરુદેવ ।
 નિવ્વાણગયં ચ ઘરં,
 સ્ત્રીણદુહં સામકોટ્ટં ચ ॥
 જિયરાગમગ્ગિસેણં,
 વંદે સ્ત્રીણરાયમગ્ગિઉત્તં ચ ।
 વોક્કસિયપિજ્જદોસં,
 વારિસે ગયં સિદ્ધિ ॥

૨ જંબુદ્વીવે ણં દીવે આગમિસ્સાણ ઉસ્સ-
 પ્પિણીણ ભારહે વાસે સત્ત કુલગરા
 ભવિસ્સંતિ, તંજહા ગાહા -

મિયવાહણે સુભૂમે ય,
 સુપ્પમે ય સુપ્પમે ય સયંપમે ।
 દત્તે સુહુમે સુવંધૂ ય,
 આગમિસ્સાણ હોક્કસ્વતિ ॥

૩ જંબુદ્વીવે ણં દીવે આગમિસ્સાણ ઉસ્સ-
 પ્પિણીય ઇરવણ વાસે દસ કુલગારા
 ભવિસ્સંતિ, તંજહા -

વિમલવાહણે સીમંકરે
 સોમચરે સ્વેમંકરે સ્વેમંધરે ।
 દઢધણૂ દસધણૂ
 સયધણૂ પડિસૂહૂં સુમહ ત્તિ ॥

૪ જંબુદ્વીવે ણં દીવે ભારહે વાસે આગમિ-
 સ્સાણ ઉસ્સપ્પિણીણ ચઠવીસં તિત્થગરા
 ભવિસ્સંતિ, તંજહા ગાહાઓ -

મહાપઠમે સૂરદેવે,
 સુપાસે સ સયંપમે ।

જેટલા બળદેવો થાય છે તેઓ નિદાન
 વિનાના હોય છે. એટલે કે નિયાણું કરતા
 નથી પણ જેટલા વાસુદેવો થાય છે તે બધા
 નિયાણું કરી થાય છે. બળદેવો ઉર્ધ્વગામી
 હોય છે પણ કેશવ—વાસુદેવો અધોગામી
 નરકગામી હોય છે. આઠ બલદેવો તો
 મોક્ષે ગયા છે. એક બલદેવ બ્રહ્મલોક
 કલ્પમાં ગયા છે તે બ્રહ્મલોકમાં ગયેલ
 બલદેવ પણ મનુષ્ય પર્યાય પામીને મોક્ષે
 જશે.

જંબુદ્વીપ નામના દ્વીપમાં આવેલા
 ઐરવત ક્ષેત્રમાં અવસર્પિણી કાળમાં
 ચોવીસ તીર્થકરો થયા છે. તેમના નામ-
 ચંદ્રાનન, સુચન્દ્ર, અગ્નિસેન, નંદીસેન,
 ઋષિદત્ત, વ્રતધારી, સોમચન્દ્ર તેમને હું
 નમસ્કાર કરું છું. તથા યુક્તિસેન,
 અજિતસેન, અને શિવસેનને હું વંદન
 કરું છું. બુદ્ધ દેવશર્મા અને નિક્ષિત શસ્ત્ર
 નામના જિનદેવને નમસ્કાર પણ કરું છું.
 અસંબલન અને જિનવૃષભ ને નમસ્કાર
 કરું છું. અમિતજ્ઞાની અનંત નાથને હું
 નમન કરું છું. જેમણે કર્મરજનો નાશ
 કર્યો છે એવા ઉપશાંત નામના જિનેશ્વરને
 હું નમન કરું છું. યુક્તિસેનને હું નમન
 કરું છું. અતિપાર્શ્વ, સુપાર્શ્વ દેવેશ્વર
 વંદિત મરુદેવ એ જિનદેવોને હું વંદન
 કરું છું. નિર્વાણ પામેલા, દુઃખનો ક્ષય
 કરનારા અને શ્યામ કોઠવાળા ઘર નામના
 જિનદેવને હું નમું છું. રાગને જિતનાર

सव्वाणुभूई अरहा,
 देवस्सुए य होक्खई ॥
 उदए पेठालपुत्ते य,
 पोद्दिले सत्त कित्ति य ।
 मुणिसुव्वाए य अरहा,
 सव्वभावविऊ जिणे ॥
 अममे णिककसाए य,
 निप्पुलाय य निम्ममे ।
 चित्तउत्ते समाही य,
 आगमिस्सेण होक्खई ॥
 संवरे अणियट्ठी य,
 विजए विमलेति य ।
 देवोववाए अरहा,
 अणंतविजए इ य ॥
 एए वुत्ता चउव्वीसं,
 भरहे वासम्मि केवली ।
 आगमिस्सेण होक्खंति,
 धम्मतित्थस्स देसगा ।

५ एएसि णं चउव्वीसाए तित्थयराणं
 पुव्वभविया चउव्वीसं नामधेज्जा
 भविस्संति, तंजहा गाहाओ-

सेणिय सुपास उदए,
 पोद्दिल्ल अणगार तह दढाऊ य ।
 कत्तिय संखे य तहा,
 नंद सुनंदे य सतए य ॥
 बोद्धव्वा देवई य,
 सच्चइ तह वासुदेव बलदेवे ।

अग्निसेनने क्षीणु रागवाणा अग्निपुत्रने
 अने रागद्वेष रहित थर्धने सिद्धगति प्राप्त
 करनार वारिसेन जिनदेवने हुं नमस्कार
 करुं छुं.

जंभूद्वीप नामना द्वीपमां आगामी
 उत्सर्पिणी काणे भारत वर्षमां सात
 कुलकर थरो, तेमना नाम—मितवाहन,
 सुभूम, सुप्रल, स्वयंप्रल, दत्त, सूक्ष्म अने
 सुभंधु. आ कुलकरो आगामी काणमा थरो.

जंभूद्वीप नामना द्वीपमां आगामी
 उत्सर्पिणी काणमां औरवतक्षेत्रे दस कुलकर
 थरो, तेमना—विमलवाहन, सीमंकर,
 सीमंधर, क्षेमंकर, क्षेमंधर, दृढधनु,
 दशधनु, शतधनु, प्रतिश्रुति अने सुभात.

जंभूद्वीप नामना आ द्वीपमां आवेला
 भारत क्षेत्रमां आगामी उत्सर्पिणी काणमां
 २४ तीर्थकरे थरो. तेमना नाम—महापद्म,
 सूरदेव, सुपार्थ, स्वयंप्रल, सर्वानुभूति,
 देवश्रुत, उदय, पेठालपुत्र, पोद्दिल,
 सप्तकीर्ति, मुनिसुव्रत, अभम, सर्वभाव-
 वित, अर्द्धतनिष्काय, निष्पुलाक, निर्भम,
 चित्रगुप्त, सभाधि, संवर, अनिर्वृति,
 विजय, विमल, देवोपपात अने अर्द्धत
 अनंत—विजय ते पूर्वोक्त चोवीस तीर्थ-
 करे भारत वर्षमां आगामी काणमां धर्म
 तीर्थना उपदेशक केवली थरो.

રોહિણી સુલસા ચેવ,
તત્તો સ્વલુ રેવય ચેવ ॥
તતો હવઙ્ગ સયાલી,
બોદ્ધવ્વે સ્વલુ તહા મયાલી ય ।
દાવાયણે ય કળ્હે,
તત્તો સ્વલુ નારણ ચેવ ॥
અંબડ દારુમઙ્ગે ય,
સાઙ્ગવુદ્ધે ય હોઙ્ગ બોદ્ધવ્વે ।
માર્વાતિત્થગરાણં
ણામાઙ્ગ પુદ્ધવભવિયાઙ્ગ ॥

- ૬ એસિ ણં ચઠ્ઠવીસાણ તિત્થગરાણં—
ચઠ્ઠવીસં પિયરો ભવિસ્સંતિ ।
ચઠ્ઠવીસં માયરો ભવિસ્સંતિ ।
ચઠ્ઠવીસં પઠમસીસા ભવિસ્સંતિ ।
ચઠ્ઠવીસં પઠમસિસ્મણીઓ ભવિસ્સંતિ ।
ચઠ્ઠવીસં પઠમભિક્ષાદાયગા ભવિ-
સ્સંતિ ।
ચઠ્ઠવીસં ચેદ્ધયસ્કસા ભવિસ્સંતિ ।

- ૭ જંબુદ્વીપે ણં દાવે મારહે વાસે આગમિ-
સ્સાણ ઉસ્સપ્પિણાણ વારસ ચક્કવટ્ઠિણો
ભવિસ્સંતિ, તંજહા ગાહાઓ—

મરહે ય દાહદંતે,
ગૂઠદંતે ય સુદ્ધદંતે ય ।
સિરિઉત્તે સિરિભૂદ્ધં,
સિરિસોમે ય સત્તમે ॥
પડમે ય મહાપડમે,
વિમલવાહણે વિપુલવાહણે ચેવ ।

તે ચોવીસ તીર્થકરોના પૂર્વ ભવના જે
નામ હતા. તે આ પ્રમાણે હતા— શ્રેણિક,
સુપાર્થ, ઉદ્ધય, અણગાર પોદ્ધિલ, દ્ઢાયુ,
કાર્તિક, શંખ, નંદ, સુનંદ, શતક, દેવકી,
કૃષ્ણ, સાત્યકિ, બલદેવ, રોહિણી, સુલસા,
રેવતી, શતાલિ, ભયાલિ, કૃષ્ણદ્રપાયન.
નારદ, અંબડ, દારુમૃત, અને સ્વાતિ બુદ્ધ.

તે ચોવીસ તીર્થકરોના ૨૪ પિતા અને
૨૪ માતા થશે વૃષભસેન આદિની જેમ
ચોવીસ શિષ્યો થશે. બ્રાહ્મી આદિની જેમ
૨૪ પ્રથમ શિષ્યાઓ થશે. શ્રેયાંસ આદિની
જેમ ૨૪ પ્રથમ ભિક્ષાદાતાઓ થશે. તે
તીર્થકરોનાં ચોવીસ ચૈત્યવૃક્ષો હશે. જેની
નીચે તીર્થકરોને કેવળજ્ઞાન ઉત્પન્ન થાય
છે. એવાં આંધેલી વેદિકાવાળાં વૃક્ષને
ચૈત્યવૃક્ષ કહે છે.

જંબુદ્વીપ નામના દ્વીપમાં ભરતક્ષેત્રમાં
આગામી ઉત્સર્પિણી કાળમાં આર ચક્ર-
વર્તીઓ થશે. તેમના નામ—ભરત,
દીર્ઘદંત, ગૂઠદંત, શુદ્ધદંત શ્રીપુત્ર,
શ્રીભૂતિ, શ્રીસોમ, પદ્મ, મહાપદ્મ, વિમલ-
વાહન, વિપુલવાહન, અને વરિષ્ઠ તેઓ
આગામી કાળમાં ભરતક્ષેત્રનાં અધિપતિ
થશે.

વરિદ્ધે, વારસમે વુત્તે,
આગમિસા ભરહાહિવા ॥

૮. એસિ ણં વારસપ્પહં ચક્કવટ્ટીણં—

વારસ પિયરો ભવિસ્સંતિ ।

વારસ માયરો ભવિસ્સંતિ ।

વારસ ઇત્થીરયણા ભવિસ્સંતિ ।

૯. જંબુદ્દીવે ણં દીવે ભારહે વાસે આગમિ-
સ્સાએ ઉસ્સપ્પિણીએ—

નવ બલદેવ-વાસુદેવપિયરો ભવિસ્સંતિ ।

નવ વાસુદેવમાયરો ભવિસ્સંતિ ।

નવ બલદેવમાયરો ભવિસ્સંતિ ।

નવ દસારમંડલા ભવિસ્સંતિ, તંજહા—

ઉત્તમપુરિસા મજ્જિમપુરિસા પહાણ-
પુરિસા । ઓયંસી તેયંસી૦ એવં સો ચેવ

વણ્ણઓ ભાણિયવ્વો-જાવ-નીલગ-પીતગ-

વસણા દુવે દુવે રામ-કેસવા માયરો

ભવિસ્સંતિ, તંજહા ગાહાઓ—

નંદે ય નંદમિત્તે,

દીહવાહૂ તહા મહાવાહૂ ।

અહ્વલે મહાવલે,

બલભદ્દે ય સત્તમે ॥

દુવિટ્ટુ વ તિવિટ્ટુ ય,

આગમિસ્સાણ વિણ્ણુણો ।

જયંતે વિજયે ભદ્દે.

સુપ્પમે ય સુદંસણે ॥

આણંદે નંદણે પડમે,

સંકરિસણે ય અપચ્છિમે ॥

તે બાર ચકવર્તીઓના બાર પિતા થશે,
અને બાર માતાઓ થશે અને બાર
સ્ત્રીરત્નો થશે.

જંબુદ્દીપ નામના દ્વીપમાં ભારતવર્ષમાં
આગામી ઉત્સર્પિણી કાળમાં નવ બળદેવ,
અને નવ વાસુદેવના નવ પિતા થશે.
નવ વાસુદેવની નવ માતાઓ થશે. નવ
બલદેવોની નવ માતાઓ થશે. આ રીતે
નવ બલદેવ અને નવ વાસુદેવના નવ
મંડળ થશે, એટલે કે એક બલદેવ અને
વાસુદેવ એમ બળ્ણેના નવયુગલ થશે.
તેમના નામ—નન્દ નન્દમિત્ર, દીર્ઘબાહુ
મહાબાહુ, અતિબલ, મહાબલ, બલભદ્ર,
દ્વિપૃષ્ઠ અને ત્રિપૃષ્ઠ આ આગામી કાળમાં
ઉત્પન્ન થનારા વાસુદેવોના તે નામ હશે.
જયંત, વિજય, ભદ્ર, સુપ્રભ, સુદર્શન,
આનંદ, નંદન, પદ્મ, અને છેલ્લા સંકર્ષણ
એ નવ આગામી કાળમાં બલદેવો થશે. :

તે બલદેવો અને વાસુદેવોના પૂર્વભવમાં
નવ નામ હશે, નવ ધર્માચાર્યો થશે, નવ
નિદાન ભૂમિઓ થશે અને નવનિદાન
કારણો થશે, નવ પ્રતિશત્રુ વાસુદેવો
(પ્રતિ વાસુદેવો) થશે તે નવના નામ—
તિલક, લોહજંઘ, વજ્રજંઘ, કેશરી,

१० एएसि णं नवण्हं बलदेव-वासुदेवाणं—
पुव्वभविआ णव नामधेज्जा भविस्संति ।
नव धम्मायरिया भविस्संति ।
नव नियाणभूमीओ भविस्संति ।
नव नियाणकारणा भविस्संति ।
नव पडिसत्तु भविस्संति, तंजहा
गाहाओ—

तिलए य लोहजंघे वडरजंघे,
य केसरी पहराए ।
अपराइए य भामे,
महाभामे य सुग्गावे ॥
एए खलु पडिसत्तु,
कित्तीपुरिसाण वासुदेवाणं ।
सव्वे वि चक्कजोही,
हम्मिहिंति सचक्केहिं ॥

११ जंबुद्दवे णं दीवे एरवए वासे आगमि-
स्साए उस्सप्पिणीए चउव्वीसं तित्थगरा
भविस्संति तंजहा गाहाओ—

सुमंगले अ सिद्धत्ते,
निव्वाणे य महाजसे ।
धम्मज्झए य अरहा,
आगमिस्साग होक्खई ॥
सिरिचंदे पुप्फकेऊ,
महाचंदे य केवली ।
सुयसायरे य अरहा,
आगमिस्साण होक्खई ॥
सिद्धत्थे पुण्णघोसे य,
महाघोसे य केवली ।

प्रह्लाद, अपराजित, लीम, महालीम
अने सुशीव आ प्रतिवासुदेवो कीर्तिपुत्र
वासुदेवोना प्रतिशत्रुओ थशे. ते
अथा प्रतिवासुदेवो युद्धमां यङ्कनी
मददथी लउशे. अंते पोताना न यङ्कथी
मार्या नशे.

नंभूद्रीप नामना द्वीपमां अशवतक्षेत्र
नामना सातमां क्षेत्रमां आगामी उत्स-
र्पिणी काणमां २४ तीर्थकरो थशे तेमना
नाम—सुमंगल, सिद्धार्थ, निर्वाण,
महायश, धर्मध्वज, श्रीचंद्र, पुष्पकेतु
महाचंद्र, अर्द्धत श्रुतसागर, सिद्धार्थ,
पुष्पघोष, महाघोष, सत्यसेन, सूर्यसेन,
महासेन, सर्वानन्द, सुपार्थ, सुवत,
सुकेशल, अनंत विजय, विमल, उत्तरे,
महाभल अने देवानंद अये लविष्यकाणमां
अशवत क्षेत्रमां थनारा तीर्थकरोना नाम
कडेला छे तेओ त्यां अगामी काणमां
धर्मतीर्थ प्रवर्तक थशे.

भार यकुवर्तीओ थशे. भार यकुवर्ती-
ओना भार पिता थशे. भार यकुवर्ती-
ओनी भार माताओ थशे. भार खीरत्नो
थशे. नव भलदेव अने नव वासुदेवना
नव पिता थशे. नव वासुदेवनी नव
माताओ अने नव भलदेवनी नव माताओ

સચ્ચસેણે ય અરહા,
આગમિસ્સાણ હોક્ખઈ ॥

સૂરસેણે ય અરહા,
મહાસેણે ય કેવલી ।

સવ્વાણંદે ય અરહા,
દેવઉત્તે ય હોક્ખઈ ॥

સુપાસે સુવ્વણ અરહા,
અરહે ય સુકોસલે ।

અરહા અણંતવિજણ,
આગમિસ્સાણ હોક્ખઈ ॥

વિમલે ઉત્તરે અરહા,
અરહા ય મહાબલે ।

દેવાણંદે ય અરહા,
આગમિસ્સાણ હોક્ખઈ ।

एण वुत्ता चउव्वीसं,
एरवयंमि केवली ।

આગમિસ્સાણ હોક્ખંતિ,
ધમ્મતિત્થસ્સ દેસગા ।

वारस चक्रवट्टिणो भविस्संति ।

वारस चक्रवट्टिपियरो भविस्संति ।

वारस चक्रवट्टिमायरो भविस्संति ।

वारस इत्थीरयणा भविस्संति ।

णव बलदेव-वासुदेवपियरो भविस्संति ।

णव वासुदेवमायरो भविस्संति ।

णव बलदेवमायरो भविस्संति ।

णव दसारमंडला भविस्संति तंजहा ।

થશે. નવ દશાર્હુમંડલ થશે તે વાસુદેવના
પ્રતિશત્રુ નવ પ્રતિવાસુદેવ થશે. તેમના
પૂર્વભવના નવ નામ હુશે. તેમના નવ
ધર્માચાર્યો થશે તેમની નવ
નિદાનભૂમિ અને નવ નિદાનકારણો થશે.
ઐરાવત ક્ષેત્રમાં આગામી ઉત્સર્પિણીમાં
થશે એમ કથન સમજી લેવું.

આ પ્રમાણે ભરત અને ઐરાવતક્ષેત્રમાં
અગામી કાળમાં બલદેવો-વાસુદેવો થશે.

આ શાસ્ત્ર જે નામોથી ઓળખાય છે.
તે નામો આ પ્રમાણે છે—કુલકરોના
વંશનું પ્રતિપાદન હોવાથી આ શાસ્ત્રનું
નામ ‘કુલકરવંશ’ છે. તીર્થકરોના વંશનું
પ્રતિપાદન હોવાથી આ શાસ્ત્રનું નામ
“તીર્થકરવંશ” છે. એજ પ્રમાણે ‘ગણુધર
વંશ’ ‘અકુવર્તી વંશ’ તેમજ ‘દશાર્હુવંશ’
પણ છે.

ઋષિઓ-ગણુધર સિવાયના તીર્થકરોના
શિષ્યોના વંશનું પ્રતિપાદક હોવાથી
“ઋષિવંશ” છે. ઋષિ, મુનિ યતિ એ
સમાન અર્થવાળા શબ્દો હોવાથી ‘યતિ-
વંશ,’ ‘મુનિવંશ’ નામ પણ છે.

તથા ત્રણેકાળનું ઓધક હોવાથી તેનું
નામ “શ્રુતસમાસ” પણ છે. શ્રુતસમુદાય

ઉત્તમપુરિસા મજ્જિમપુરિસા પહાણ-
પુરિસા-જાવ-દુવે દુવે રામ કેસવા ભાયરો
ભવિસ્સંતિ ।

ળવ પહિસત્તુ ભવિસ્સંતિ ।

ળવ પુવ્વભવણામધેજ્જા ।

ળવ ધમ્માયરિયા ।

ળવ ણિયાણભૂર્માઓ ।

ળવ ણિયાણકારણા ।

આયાણ્ણ ઈરવણ્ણ આગમિસ્સાણ્ણ ભાણિ-
યવ્વા ॥

એવં દોસુવિ આગમિસ્સાણ્ણ ભાણિયવ્વા ॥

સૂત્ર ૧૫૬ ।

૧૦૫૦ એવેયં એવમાહિજ્જંતિ, તંજહા—કુલગર-
વંસેઙ્ગ ય । એવં તિત્થગરવંસેઙ્ગ ય, ચક્ક-
વટ્ટિવંસેઙ્ગ ય, દસારવંસેઙ્ગ ય, ગણધરવંસેઙ્ગ
ય, ઇસિવંસેઙ્ગ ય, જહ્વંસેઙ્ગ ય, સુણિવંસેઙ્ગ
ય, સુણ્ણે વા, સુઅંગેઙ્ગ વા, સુયસમાસેઙ્ગ
વા, સુયક્ખંધેઙ્ગ વા, સમવાણ્ણે વા,
સંસેઙ્ગ વા ।

સમ્મત્તમંગમક્ખાયાં અજ્જયણં ત્તિ વેમિ ॥

સૂત્ર ૧૬૦ ।

इति समवायं चउत्थमंगं समत्तं

૩૫ હોવાથી તેતુ' નામ 'શ્રુતસ્ક'ધ' પણ છે
તથા જીવ અજીવ આદિ પદાર્થોતુ' આ
અંગમાં સમાવેશ થતો હોવાથી તેતુ' નામ
'સમવાય' પણ છે. એક, બે આદિ સંખ્યા
ક્રમથી પદાર્થોતુ' આ અંગમાં પ્રતિપાદન
કરવામાં આવ્યું હોવાથી 'સંખ્યા' પણ છે.

લગવાને આ સમવાયાંગને સંપૂર્ણ રૂપે
કહેલ છે. તેમાં એક જ અધ્યયન છે.
સુધર્મા સ્વામી જંબૂસ્વામીને કહે છે કે-હે
જંબૂ! બે પ્રમાણે આ સમવાયાંગ સૂત્ર મેં
લગવાન પાસેથી સાંભળ્યું છે. તે પ્રમાણે
જ તમને તે કહું છું. અર્થાત્ મારી તરફથી
મેં તેમાં કોઈપણ વધારો ઘટાડો કર્યો નથી.

સંપૂર્ણ

જ્ઞાની ભગવંતો કહે છે કે સાધક આત્મા તું
સમવાયંગ સૂત્ર ધ્વારા જીવ અજીવના
સ્વરૂપ જાણી, રાગ દ્વેષનો ત્યાગ કરી
તું શીઘ્રતાએ વીતરાગતાને વરીજ.
આ છે, જ્ઞાનીઓના કૃપાના અમીમય
શીતળ કિરણો ! સાધનાને જોશમાં
લાવનારો મંત્રાક્ષરી પ્રયોગ, સાધકને
જીવન જીવવાની આ છે જડીબુદ્ધી.
કર્મ સામે સંગ્રામ ખેલી, આધ્યાત્મ શિપુને
હરાવી આત્મ વિજય વરી જીવનને
ધન્ય બનાવી લે, આ છે સાધકને
માટે સોનેરી શિક્ષા.